Introductoriū in speculū fatuoꝝ. I

Dominica Quinquagesime: que erat altera Mathie.
Anno domini. M.CCCC.xcviij.
Quid tibi vis faciam? Domine vt videam. Luce. xviij.
Euangeliū primo recensuit omni die.

Petijt cecus hic prudēter sibi visum restitui: eo ꝙ nobilissimus sit sensus ⁊ multaꝝ differentiarū ostensiuus: primo Metaphisice. Et sine visu plane miser est homo: quecūq; alia tēporalia possederit. Angelo Raphaeli salutāti Tobiā cecū: et dicēti: Gaudiū sit tibi semp. respōdit Tobias Quale gaudiū mihi erit: qui in tenebris sedeo ⁊ lumē celi non video? Tob. v. Significat nobis hic cecus mendicus peccatorē: vtiq; quo ad interiores oculos cordis sui cecū: neq; se neq; deū sufficienter cognoscentē. Sedeat hic ad viā: appropinquet deo: saltē se p̄parādo ad gratiā quantū potest. Sit hoc ex naturalib⁹: cū generali dei influētia ſm Scotū: aut speciali motione quadā diuina ſm beatā Thomā. clamet: Miserere mei fili Dauid. Et ꝓculdubio nō deerit sibi: sed stabit dicetq; tibi verbū thematis: Quid tibi vis faciā? Tūc tūc respōde: Domine vt videā: ⁊ te me q̄q; cognoscā. Petijt sic videre b. Augu. in solilo quio: vbi ratio eū alloquit̄ dicens: Ora q̄q; breuius potes. Et rn̄dit August. Deus semp idē: nouerim te: nouerim me. Breuis nimirū ⁊ pfecta oratio: oīa q̄ ad salutē sunt necessaria cōtinens. Petit vt deū cognoscat ⁊ se: idest dei potentiā: sapientiā: misericordiā ⁊ sui miseriam. Cognitio potentie generat timorē: cognitio sapiētie inducit ad cordis custodiā et cōseruationē: cognitio miscōie generat spem ⁊ amorē: cognitio ꝓprie miserie generat humilitatē. Et quid ergo deerit homini habēti talē cognitionē? Plane nihil: timor faciet eū vitare malū: custodia cor facit purū: amor solicitat ad bonū: humilitas aūt est custos omniū p̄dictoꝝ. Magnū bonū ⁊ oīs boni initiū: suijpsius cognitio. Malū magnū ⁊ maximoꝝ maloꝝ principiū: suijpsius ignorantia. Inde nimirū ꝑuenit periculosissima securitas: vt hō sine timore viuat: nihil de morte: nihil de inferno vel de extremo iuditio: alijsq; merito tremendis recogitat. inde in vitia iugiter de vno cadit in aliud: ⁊ tandē in interitū eterne dānatiōis cecus ruit ⁊ p̄ceps. Utinā saperēt ⁊ intelligerēt ac nouissima ꝓuiderent aperiētes oculos suos priusq̄ in eternū perirēt. Ceteꝝ seip̄m cognoscere: hoc via est ad summū bonū: hoc facit hominē timorosum: cautū: humilē: declinare a pctis: ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns a dānatiōe ꝑpetua: q̄ est pctōꝝ stipēdiū ⁊ regna adipisci celestia. Visitās speciē tuā nō peccabis: ait Job ca. v. Dicit̄ in speculo histo. li. iij. ca. cix. ꝙ olim apud delphos scriptū fuisse legit̄ in vetustissima tripode Apollinis famosissimū illud oraculū: consulenti quō ad beatitudinē ꝑueniret. responsuꝫ Gnoti se auton: id est nosce teip̄m. Huius aūt sententie nō est credendū Apollinē fuisse autorē

A

B

C

vel inuentorē: sed potius furē: furatus est em̄ eā de p̄senti loco. Idē est em̄ noscere seip̄m qđ speciē suā visitare. Aut certe de illo loco Cantic̄. cāticoꝝ. Nisi cognoueris te o pulchra iter mulieres. Egredere ⁊ abi ⁊c.

D Hanc aūt sentētiā vel potius hoc furtū Apollinis satyricus noster Iuuenalis satyra. xi. diuinā ac celestē sententiā appellat: ꝓpter summā vtilitatē que in illa cōtinet: ait em̄: Illū ego iure despiciā: Den sol ich billich oder von rechts wegen verachten. qui scit quāto sublimior Atlas Omnibus in libya mōtib: hic tñ idē Ignoret quantū ferrata distet ab arca. Sacculus e celo descēdit gnoti se auton. Quod est dicere: stulta sciētia est ⁊ insipiens sapientia supuacua noscere necessarijs ignoratis. Quid em̄ prodest hoī scire metiri mundū ⁊ nescire seip̄m? Absq; hac sciētia nihil mortalib est vtile: nihil hoīb salutare. Hec in primis necessaria est: etsi sola sit sufficit. docet em̄ hominē timere deū: cauere peccatū: diligere proximū: terrena despicere ⁊ amare celestia. Hec Helinandus. Plane (vt ait b. Bernardus) multi multa sciunt: ⁊ seipsos nesciūt: alios inspiciūt: ⁊ seipsos negligūt. Sed nunq̄d Apollo sponte hāc veritatē hominib ꝓfuturā respōdebat? Nō: sed inuite. demones qm̄quidē plerūq; ꝓferūt veritatē: ⁊ bene cōsulunt hoīb: nō spōte: sed inuiti necessitate coacti: videlicet a potestatib superiorib sanctoꝝ scz vel angeloꝝ vel dei. Sicut legimus de illo demone in demoniaco habitante: quē btā Brigida interrogauit dicens: Dic mihi verbū dñi. Cui demon ꝑ obsessum cōtinuo respōdit audiēte ꝓplo: Brigida time deū: ⁊ timeberis ab oīb. Nunq̄d diabolus timoris ⁊ amoris dei potest fieri voluntarius p̄dicator? sed coactus hec dicebat ⁊ inuitus. Sic ⁊ Apollo aut saltē non docendi: sed fallendi aīo sponte dictū ambiguū nosce teip̄m ꝓtulit. qđ non putabat in bonā partē. i. in argumentū humilitatis: sed superbie (quē admodū Macrobius fecit) accipiendū. Habetis fratres: q̄ꝫ vtile sit cognoscere seip̄m: q̄ꝫ necessariū vt aperiant oculi nr̄i: vt videamus lumen qr in magno periculo cōstituimur q̄ꝫ diu ceci manemus: iugiter clamandū ad dñm: Iesu fili Dauid miserere mei: fac videā: aperi oculos meos videā te: videā me. Roga eū vt statuat te ante faciē tuā: vt videas vitā tuā ⁊ teip̄m cognoscas. Speculū tibi exhibeat: in q̄ te speculari possis: videre maculas tuoꝝ defectuū ⁊ miseriaꝝ: vt inde tibi vilescas: deo te subdas: de te diffidas ⁊ desperes: ⁊ sub potēti manu dei humilieris. O

F vtinā nobis tale esset speculū: p̄ciosissimū vtiq; ⁊ oī terreno p̄cio maius Ostēde nobis speculū hoc: ⁊ sufficit nobis: q̄ nos miseri ceci illuminati miserias nr̄as ⁊ pctā cōspicere ⁊ speculari possimus. Da ⁊ p̄stabimus quicq̄d volueris: expone nobis venale: ⁊ p̄cio non parcemus. Speculū hoc emere nō oportet frēs: nō lōge est a vob: sed in prōpto locatū. Scrutare suppellectilē: lustra angulos dom⁹ tue: fortassis illuc a te reiectū est dudū ⁊ neglectū: opertū pulueribꝫ: si tñ nō ruptū. Forsitan ais: Nescio q̄d dicis: plura habeo specula in oī loco domus mee: in cubili: in stuba: in coquina ⁊ salario: vt semꝑ prōptū sit in q̄ faciē meā ꝯtēpler. Mētior

si nō etiā i sacculo tuo aut siuu paruulū circūfers pugillare siue enchiri/ G
dion speculū: vt i tēplo ⁊ foro cū libuerit te speculari possis. vtiq; sed i
his oib⁹ maculas has q̄s cōmemoras ⁊ despect⁹ ꝯtēplari neq̄o. Itaq; d̄
q̄ speculo loq̄ris nescio: intēdis forsitan de speculo fatuoꝝ. Tu dixisti
o soror: recte cōiectas prudētissime calles: h̄ est speculū illud p̄ciosū tibi
q̄z vtile: in q̄ clarissime maculas faciei aīe tue videre poteris. Hinc em̄
speculū fatuoꝝ cōmēdat: q̄ ad cognitionē suꝝ ipsi⁹ oib⁹ plurimū ꝯducat
h̄ iacet apd̄ te ꝯtēptū sine vsu ⁊ reputatiōe. Proh dei hoimq; fidē ꝓpter
h̄ (inq̄s) tāta circuitiōe vsus es? horsuz tāt⁹ hiat⁹? Parturiēt mōtes: na/
scet̄ ridiculus mus. speculū fatuoꝝ: ad h̄ ne me cōponere suades? heccie
margarita ē illa quā p̄ciosissimā appellas? Est vtiq; neq; me penitet ita
dixisse. Sz audi ⁊ ignosce: si tū iniuste te offendero. Dū rigido foditore H
dū q̄ritat escā: dū stupet inuēta iaspide gallus ait. Res vili p̄ciosa loco
miriq; decoris Hac in sorde iaces: nil mihi messis habes. Si tibi nūc
esset q̄ debuit esse reptor: Quā fimus sepelit viueret arte nitor. Nec tibi
cōuenio: ne tu mihi: nec tibi ꝓsum: Nec mihi tu ꝓdes: plus amo cara mi
nus. Tu gallo stolidū: tu iaspide dona sophie. Puchra notes: stolido
nil placet illa seges. Intelligis me q̄ dico? habes colliriū o cece: ⁊ tui ipse
oculis tuis applica ⁊ suppone: forsitā manū chirurgici horreres: ⁊ tui p̄e
suaui⁹ applicare nosti. Ego aūt iterꝝ dico: speculū h̄ depromēdū ē ex scri
nijs: ne dicā ex fimis ⁊ pulueribꝫ: vbi hacten⁹ delituit ⁊ iacuit cōtēptū:
nūc aūt extergēdū ⁊ añ faciē oim nr̄m suspēdendū: siq̄dē oī etati cōgruit
oim maculas oñdit. Preciosum reputatū est a bonis reꝝ estimatoribꝫ J
v̄bo ⁊ scripto: ⁊ qd̄ sapiētes reputāt tu nō despicies nisi desipias: ⁊ stul
tus sis insipiēsq; q̄n poti⁹ eo ad oīa vtaris. Vis nosse q̄ sis speculū intu
ere: ⁊ dicet tibi. Vis nosse ad q̄d natus? interroga speculū ⁊ dicet tibi.
Vis nosse q̄re tot sint stulti? iterroga spe. ⁊ di. ti. Vis nosse q̄le gaudiū
sit sapiēti? inter. spe. ⁊ di. ti. Vis nosse stultoꝝ p̄iculū? inter. spe. ⁊ di. ti.
Vis nosse iocūda ⁊ seria: dulcia ⁊ vtilia: ⁊ vtile dulci mixtū: legito spe/
culū. Vis tandē nosse cursum mūdi? interroga specu. ⁊ di. ti. Nemo est
frēs cuiuscūq̄ cōditionis aut status: cui nō cōgruat. Diuites ⁊ pauꝑes
fatuitatis sue miseriā hic cōteplari p̄nt: doctis indoctisq; aptū. Nō effu
giet theologus: nō canonista ⁊ legista: medicus artista vel poeta. Intel
liget p̄terea inductus quisq; neq; splendor eū speculi reuerberabit. Ec
ce em̄ lingua nr̄a vernacula theutonica (ea quā cū lacte in Alsatia supe
rioris Germanie suximus) cōscriptū est: depictū q̄q; imaginibꝫ ꝓ his q̄
literas legere nō nouerunt. Inueniēt se p̄terea hinc spirituales ⁊ secula K
res: rectores ⁊ subditi: iuuenes ⁊ senes: femine ⁊ mares: oēs tādē cuius
cūq; artificij ⁊ negociations. Nimirū q̄ cōmune oim artificiū hic tāgit̄
in q̄ se exercēt etiā oēs opifices. Et qd̄ illud est? Fatuitas: Narrēwerck
das triben alle hantwerck. Da mihi opificē cuiuscūq; artis qui nō im
misceat stultitias. Et quid sunt q̄so curiositates: dolositates fraudes:
auaritie: ⁊ alie similes difformitates que ab opificibus cōmittuntur:

q̄ stultitie: saltē effectiue: q̄uis non formaliter. Jtaq̄ cū a te quispiā in
quisierit: ꝛ quid p̄dicabit aut p̄dicat doctoꝛ noster? Respōde audacter
cuicūq̄ ꝛ cuiuscūq̄ status p̄dicat ꝛ p̄dicabit: de tuo artificio: q̄ si pcesse
rit querēs ꝛ qō est illud artificiū: was bāt werck? Respōde: Es ist nar
ren werck. Quid multa? auriculas asini ois bō babet. Et ois bō men
dax: ꝛ nō iustificabit̄ in ꝓspectu dñi ois viuens: ꝛ nō est qui faciat bonū
nō est vsq̄ ad vnū. Habes ecce materiā: habes ꝛ vtilitatē huius speculi
Nō ergo cōtemnendū: sed circūferendū: in eo se cōtēplandū: vt teipm co
gnoscas. Plato (vt Flauianus historiographus refert: ꝛ habet in Po
licra. li. viij. ca. xij.) faciē suā sepe videbat in speculo: nō curiositatis vel
cōpositiōis gratia. sed vt videret quantū peregrinatio studij feruoꝛ: acu
mē tpis: ꝓcessus etatis de naturali statu mutasset faciei inditio: vt serua
ret ac relcuaret naturā: ne laboꝛe insueta dieta coꝛrūpereꝰ. Si sic Pla
toꝛ p sue nature releuatione speculū freq̄nter inspexit: cur nō tu p anie et
q̄diu in hac vita sumus peregrinantes cū Platone: vt etiā specularis
nō a specula: sed speculo viuamus. Quēadmodū in hodierna epla in
nuit: etsi ad aliū sensum. Videmus nūc (ait apls) p speculū in enigma
te: tūc aūt facie ad faciē. Nedū in speculo fidei respectu dei: sed i speculo
scripture ꝛ moraliū doctrinaꝝ respectu nri. vt sic iuxta oratiōnē bti Au
gu. superius tactā noscamus deū p fidē catholicā: ꝛ nosipsos p moralē
doctrinā. Clamat cecus ꝛ illuminari petit a dño: vt se ꝛ dñm speculet:
ꝛ ita factū est. Unde ipe in laudes dñi cū magnificās ꝓrupit: sed ꝛ ois
plebs dedit laudē deo. Jta futurū ꝛ ego spero. Multi sunt timeo qui
stoccipēdūt speculū boc ꝛ me: qꝛ ipm p̄edicatū ire statuo: quēadmodū
deo cōcedēte quarta feria dicet. Sed ita tādē cōfido qꝛ eueniet: q̄ post
finē p̄dicationū baꝝ ꝛ clamoꝝ multi ex cecis aīo illuminati deū magni
ficabūt: ꝛ q̄li qui ꝓius cōtradicebāt ꝛ increpabāt cecos clamātes etiā
ipsi laudē dabūt deo. Qui est benedictus in secula Christus dñs.

Feria quarta Cinerum.

Non recipit stultus verba p̄udētie: nisi ea direris que ver
sant in coꝛde eius. Pꝛouerbioꝝ. xviij. Euange. Matthei.

Statui occasiōe verbi ꝓositi dicere primo q̄d sit sapiēs. Secō
dō quis insipiēs: ꝛ q̄ differētia inter stultū ꝛ fatuū. Tertio que sint
illa verba p̄udētie q̄ stultus nō recipit. Quantū ad primū: q̄d
est sapiēs? Respōdeo breuiter post doc. sctm̄ scōa scōe. q. xlv. dimissis
multis acceptionib⁹ quas tangūt doctoꝛes: p̄cipue Holkot sup libꝛos
sapiētie. ꝛ Jo. Buridanus. vi. ethicoꝝ. Qꝫ sapiēs homo est q̄ ita dispo
situs est: q̄ pōt habere rectū iudiciū circa diuina cōspiciēda ꝛ cōsolēda
Jmportat eīm sapiētia quandā rectitudinē iudicij fm rationes diuinas
Nā fm pbm in primo meta. Ad sapientē p̄tinet cōsiderare causam altis

simā: ꝑ quā certissime de alijs iudicat: ⁊ ꝟm quā om̄ia ordinari oportet
Et capiam⁹ simile in artib⁹ in medicina ⁊ architectura: vt b. Thomas
exēplificat. Ille appellat sapiens medicus vel architectus qui cognoscit
causam altissimā in medicina siue architectura: ⁊ ꝑ eā potest de omnib⁹
que sunt illius generis: scz medicine siue architecture iudicare ⁊ ordina
re. Itē in economia sapiens paterfamilias: qui pacē sue domus inten
dit: vel si alius finis est vlterior: ⁊ ꝟm exigentiā hui⁹ ordinat oīa. Sic
politicus: qui pacē cōitatis intendit. Hi appellant sapiētes nō simplici
ter: sed in hoc genere. Ille aūt simpliciter dicit sapiens q̄ cognoscit cau
sam altissimā simpliciter que est deus: inquātū ꝑ regulas diuinas oīa
potest iudicare ⁊ ordinare. huncgnomonē adhibet in iudicādis actib⁹
ad hoc exēplar respicit: inde depingit: ad hoc lumē videt ⁊ discernit oīa
Manent alij sapiētes in suo genere citra has regulas: puta qui solū bo
nū reip. tēporale respiciūt: nō curantes si sit ꝟm regulas diuinas vel nō
sapientes igit nō sunt simpliciter. Sed q̄ris: Et vnde ꝓuenit hoī recti- P
tudo talis iudicij? Dico ꝙ ex duob⁹. Primo ꝓpter ꝑfectū vsum ratiōis
Alio mō ꝓpter quandā cōnaturalitatē ad ea de q̄b⁹ est iudicandū. Sicut
verbi gratia: de his q̄ ꝑtinēt ad castitatē ꝑ rationis inquisitionē recte iu
dicat ille q̄ didicit sciētiā moralē: sed ꝑ quandā cōnaturalitatē ad ipsaꝫ
recte iudicat de eis is qui habet castitatis habitū. Sicut circa res diui
nas ex rationis inquisitione rectū iudiciū habere ꝑtinet ad sapientiā q̄
est virtus intellectualis: quā habet theologus ⁊ metaphysicus bon⁹ vel
malus. Sed rectū iudiciū habere de diuinis ꝑ quandā cōnaturalitatē
ad ipsa ꝑtinet ad sapientiā: q̄ est donū spūsscti. Sil'e de medico ⁊ egro
to: quoꝝ vterq̄ nouit morbū: sed hic ꝑ cōnaturalitatē: qꝛ eū patit. ille ꝑ
suā rationē ⁊ habitū intellectiuū scz medicine artē: sic in ꝓposito. Sic di
cit de Hierotheo: ꝙ ꝑfectus fuit in diuinis nō solū discēs: sed ⁊ patiens
diuina. Hec aūt cōpassio siue cōnaturalitas ad res diuinas fit ꝑ chari
tatē: que quidē vnit nos deo: ꝟm illud. i. Corin. vi. Qui adheret deo
vnus spūs est. Sed nunquid hanc sapientiā oēs boni christiani habēt? Q
Respōdeo ꝙ sic: qꝛ si natura nō deficit in necessarijs: multominus gr̄a.
Unde prima Joan. ij. Unctio docet vos de omnib⁹. Oēs ergo q̄ sunt
in gratia ⁊ charitate ex illa vnione ad deū ꝑ charitatē tantū sp̄rtiunt de
recto iudicio tam in cōtemplatione diuinoꝝ q̄ꝫ etiā in ordinatione reꝝ
humanarū: ꝟm diuinas regulas quantū est necessariū ad salutē. Verū
est ꝙ quidā altiori gradu ꝑcipiūt sapientie donū: ⁊ quantū ad contēpla
tionē diuinorū inquantū scz altiora quedā mysteria ⁊ cognoscūt ⁊ alijs
manifestare possunt: ⁊ etiā quātū ad directionē humanoꝝ ꝟm regulas
diuinas: inquātū possunt ꝟm eas nō solū seipsos: sed etiā alios ordina-
re. Et iste gradus sapientie nō est omnib⁹ coīs habentib⁹ gratiā gratis
faciētē: sed magis ꝑtinet ad gratias gratis datas: quas spūsscūs distri
buit ꝑrout vult. Habes iā q̄d sit sapiēs ¶ Circa secundū q̄ris: quid est

insipiens? Et quomodo differūt stultus ꝛ fatuus? Respondeo breuiter post btm̄ Thomā: q̄ ille est insipiēs: qui nō pōt id qō sapiēs: puta scōm regulas diuinas iudicare de rebus: ipsi sunt falsi rerū estimatores: magna estimāt parua: ꝛ econtra: mala que sunt bona: ꝛ econtra. Et que est differentia inter stultū et fatuū? Respondeo talis qualis inter cecutiente ꝛ cecum: inter surdastrū et surdum. Nam stultus est qui habet sensum bebitatū: stultitia q̄quidem importat bebetudinē cordis et obtusionē sensuū. Nomen em̄ stulticie a stupore videtur esse sumptum. Unde Isido. dicit in libro Ethimo. Stultus est qui ꝓpter stuporē nō mouetur. Sed fatuus est qui caret sensu iudicandi. Fatuitas enim importat totaliter spūalis sensus priuationē. Et (vt dicit Iuuianus) qui plene insipiens est: ꝛ tractū est a sapore ciborū: qui cum non sapiunt: fatui dicunt. Vel fatuus a furore quodā: vt vroꝛ Fauni q̄ fatidica erat: dicta fatua vel fatuus a fando (vt dicit donatus) q̄ inepta loquatur. Et ab insulso differt: quia fatuus est verbis et dictis: insulsus corde ꝛ animo

S Opponit itaq; stulticia sapientie sicut cōtrariū. Fatuus aūt sicut pura negatio: sapiens enim vt dicit Isido. dictus est a sapore: quia sicut gustus est aptus ad discretionē saporis ciborū: sic sapiens ad dinoscentiā rerum atq; causarū. Itaq; fatuus caret sensu iudicandi. Stultus habet sensum bebetatum: sapiens autē subtilem et perspicacem. ¶ Sed ais: quomō hoc verum est qō dixisti: q̄ stultus a stupore dicat. et q̄ stultus est qui ꝓpter stuporē non mouetur iniuria siue ad doloꝛē vt etiā Isidoꝛus dicit: cum tm̄ hoc sit potius sapientia spūalis: vt dicit Grego. ꝛ. Moral. Respondeo scōm b. Thom̄. q̄ nō moueri iniurijs dupliciter cōtingit: q̄q; quidē ex hoc q̄ hoi non sapiunt terrena: sed sola celestia. Unde hoc nō pertinet ad stulticiā mūdi: sed ad sapienticiā dei. vt Gregoꝛius ibidē dicit: quādoq; autē cōtingit ex hoc: q̄ homo est simpliciter circa oīa stupidus: vt pater in amentibus: qui nō discernūt quid sit iniuria: et hoc pertinet ad stulticiā simpliciter: ꝛ tm̄ de secundo. ¶ Circa

T tertiū queris: ꝛ que sunt illa verba prudētie que nō recipit stultus? Oīa illa sunt ostensiua sue stulticie correctiua ꝛ reꝓbatiua: verba hec que sunt in hoc nostro stulticie speculo cōscripta: hec abijciunt et cōtemnūt. Eia inquiūt: nō sunt latina: predicat theutonicū: fatuitatē cōtinent: Es ist narren werck. quo ad materiā sapientiā p̄dicare deberent: nō decent hec doctoꝛē in theologia. Ut q̄d nō congruit nomini suo: sunt ne be cōcionationes doctoꝛales? Sunt plane doctoꝛales: sic loqui doctoꝛi congruit: imo hac misera tempestate necesse est. Paruulū pusionem: femellam puellam iubet mater astare speculo. Age inq̄t o soꝛdes. wol an du wnost kum hie bar: speculare te in speculo. Nouit nimirū mater pusionis maculas et scabiem: priusq; ante speculū eundem constituat: sed vt

U pusionē salubri cōfusione confundat: speculū ꝓducit. Ego insipientia mea dico: speculo hoc nō indigeo: quasi sine eo p̄dicarr nō possim et vicia detestari: ꝛ laudare virtutes: sed ꝓpter vos ipsum ꝓduco: vt in ea

facies vr̄as speculemini. Facit tabulā magister discipulo paruulo: ele-
menta A b c inscribit: puero tradit: ⁊ ego itidem facio: oibus fieri velle
oīa: vt oēs lucrifacerē. Balbutit nutrix ⁊ frāgit ꝟba: vt infantulo cōde-
scēdat: quod etiā Hieronym⁹ facere nō erubesceret. Est hic in hoc spe
culo veritas moralis: sub figuris: sub vulgari ⁊ vernacula lingua nr̄a
theutonica sub verbis sil̄itudinibusq; aptis ⁊ pulchris: sub rithmis
quoq; cōcinnis ⁊ instar cimbaloꝝ cōcinentib⁹. Hic calix vini meri ple-
nus mixto ex vtili ⁊ dulci: hic in catino depicto cibus delicatus ꝓponat̄
⁊ regius. Hec igit̄ ꝓfero vt saltē sic veritatē sub typo ⁊ mō per oīa vob
cōmensurato capiatis: quā alias forsitā horreretis. Sic medic⁹ pillu-
las amaras sub dulci sirupo āministrat. Et ferrū (vt in Señ. legim⁹)
in spōgia suaui delitescens vlceri vitioꝝ infigit̄. Medicū aiūt cū regis x
filiā curare deberet: nec sine ferro posset: dū tumentē māmā lenit̄ fouet
scalpellū spōgia tectū induxisse. Repugnasset puella remedio palā ad-
moto: eadē q̄ nō expectauit dolorē tulit. Hec Señ. in fine libri de ira.
mētior si nō hūc modū Nathan circa dauid (cū eū sup adulterio obiur-
garet) obseruabit: parabolā de oue ⁊ paupe corā eo depingēs. Hec pla
ne officia doctorꝫ: vt vtile misceat dulci: quēadmodū docet Orati⁹ Et
ita obseruauit Esop⁹. Cirillus: ⁊ alij cōplures: vñ a doctis merito lau
dant̄. Sed ais forsitā: Esopi ⁊ poetaꝝ h̄ ē: vt imaginib⁹ ⁊ figurꝫ vtant̄:
nō theologoꝝ: nō moraliū. Audi ī p̄mis ꝯ te Senecā in epl̄a. lxi. q̄ īci-
pit: Magna. Inuenio inquit imagines quibus si quis nos vti vetat:
⁊ poetis illas solis iudicat esse concessas: neminē mihi videor ex anti-
quis legisse: apud quos nondū captabat̄ plausibilis oratio: illi q̄ sim-
plicit̄ ⁊ demōstrāde rei causa loquebant̄: parabilis referti sunt. Quas
existimo necessarias: nō ex eadem causa que poetis: sed vt imbecillita-
tis nostre adminicula sint: ⁊ vt dicentem ⁊ audientem in rem presentē
adducant. Ecce Senecā stoicum rigidum ⁊ acrem parabolas ⁊ imagi
nes: nedū in moribus admittentē: sed ⁊ necessarias esse asserentē. Sed y
quid ad nos ais: de stoicis gentilibus? Accipe ergo christianos fideles:
imo christū ipsū caput christianorū: qui nō solū parabolas approbat ⁊
eis vsus est: sed etiā nunq̄ sine parabolis loquebat̄: verba sunt euange-
liste Marci. iiij. Multis parabolis (inquit) loquebat̄ eis verbū: pro-
ut poterāt audire: sine parabolis aūt nō loquebat̄ eis. Habes primū te-
stem om̄i exceptione maiorē. Audi christianū nostrū Jannē. Quid sibi
volūt inquit (⁊ loquit̄ de parabola spicaꝝ flauescētiū: quā ꝓtulit dñs de
Samaritanis) quid inquit sibi volunt he translatiōes quib⁹ nō hic tan
tū: sed per totū vtit̄ euangeliū. Itidē ⁊ ꝓphete plurimū ijs vti assolent:
qua nā hoc gratia? Neq; em̄ temere spiritussetūs ita instituit: duabus ra
tionib⁹. Primū vt significātius loqueret̄: ⁊ magis ante oculos poneret
Mens em̄ familiariū reꝝ imagine concepta: magis suscitat̄: ⁊ tanq̄ in
pictura rem ipsā magis amplectit̄: deinde vt iocōdior esset narratio: ⁊
diutius aīo īmoret̄. Non em̄ tam facile sentētia capit̄: neq; ita trahit au-

ditoꝝ multitudinē: vti rerum narratio: ⁊ per ea maxime: quoꝝ periculum fecimus: descriptio: similitudo quoqꝫ multā p̄fert sapientiam. Habes ecce Christianū: vtilitatē parabolarū tibi ostendentē: ⁊ iam audisti: quia prudēs ille ⁊ fidelis cōcionator Christus dñs: nunqꝫ in medio populi sine hoc parabolaꝝ speculo prodierit. Ego aūt quia Christi ⁊ sanctoꝝ eius imitator sum: mordeor: quia doctrinā hāc vniuersis vtilē sub figuris ⁊ metaphoris: vulgo traditā: predico reprehendor. ⁊ q̄ indigna statu doctorali faciā insimulor. Sed dicent: non est hoc q̄ male nos habet: quia in parabolis loqueris: sed quia libellū Theutonice conscriptū populo predicas: hoc est quod stomachū nostrū mouet. Nos latinos codices dictaqꝫ ⁊ scripta doctorū sanctoꝝ recitam⁹. Hec illi obiciūt: quasi in speculi huius libello nō sint doctorū sanctorū scripta ⁊ sentētie: cū tñ ex his sit refertissimū. Value rogo ⁊ revolue: ⁊ vide si quid in eo contineat qđ non consonū sit scripture sacre: sanctorumqꝫ doctorū sententijs: quidqꝫ non sit p̄fide: spe: ⁊ charitate: alijsqꝫ virtutibꝫ gignendis: nutriendis: p̄ficiendis: vitijs deniqꝫ ⁊ p̄cis vitandis extrudendisqꝫ aptissimū. Ceterū q̄ speculū hoc vulgari sermone cōscriptum esse inficiaris: ⁊ ideo non predicandū: friuolū vtiqꝫ est. Nunquid quia Biblia in Theutonicā linguā traducta est: idco theutonice Theutonis p̄dicanda nō est? Habēt Hebrei hebreā: Vngari vngaricā: bohemicam Bohemi: ⁊ tñ singulis sue lingule p̄dicant biblie. Et nos ita de stultorū speculo facientes: criminādi non erimus sicut nec illi. Predicauit Joānes Chrisostom⁹ grece grecis ex grecis grecorū vulgo: homelias qꝫ suas grecas scripto reliquit. Concionati sunt latine Leo: Gregorius: et Augustinus vulgo: qꝫ latina lingua tūc p̄culdubio erat vulgaris: et taliter scriptas reliquerūt homelias. Si quis ergo theutonice cōscripta ⁊ dictata: vera orthodoxa catholica: nō ex latine lingue ignorantia: sed ab simplicibꝫ p̄descendendū p̄dicauerit: nō hoc ad ignominā sed gloriā cedere debet: neqꝫ inficiari sed laudari. Sed sciens scio: in quoꝝ ventribus hec stomachatiōes suborianť: plane eorū q̄ nō erubescūt se publice iactare qđ latinos codices predicent: ⁊ nō Theutonicos: indeqꝫ se putant glorificatū iri: si alios p̄sertim huius speculi stultorū p̄dicatores inglorios ⁊ cōtemptibiles effecerint. Sed a desiderio suo frustrati sūt: ⁊ conatus eoꝝ in cōtrariū versus est: quippe q̄ quātomagis conati sunt obfuscare tanto maiori splendore speculū refulsit. Cūqꝫ latini esse apparere voluerunt: tanto eorū imperitia magis est detecta. Mentiar si nō vnū ex illorū iactatorū caterua his auribꝫ cōcionantē audierim: cumqꝫ hunc versum Psal. xc. Quoniā ipse liberauit me de laqueo venantiū: exponere gestiret: a laqueo venantiū inquit. Von den vergifften dēstricken. Nesciens qđ inter venantiū ⁊ venenantiū discriminis esset. Nedum aūt semel eiuscemodi interp̄tationibꝫ: sed alijs sexcentis similibꝫ ⁊ dissimilibus vsum eum fuisse crebro audiuim⁹: nihilominus tamē se latina

predicare: alios vero theutonicū: corā populo impudenter iactare non
cessantē. Et cui aptabimus generationē hanc? Apte nimirū paruulo in B
scholis oscitanti: partēq; certā: sibi in donato per ludi magistrū assigna
tam: enixius anxia solicitudine: timore ⁊ labore memorie sue commen-
danti: quatinus eandē memoriter hora deputata recitare sciat: quāuis
nihil eoꝝ que recitaturus est intelligat. Sic profecto nostri latinitatis
iactatores: dum ad plebem fuerit cōcionandū: sententias sanctoꝝ patrū
aut Biblie: verbū ad verbū: more anserum: guttatim inbibunt: eadem
quoq; verba coram populo instar ciconiarū rursus euomūt ⁊ recitant:
integre quidē. At vbi ad interpretationē boni latini sermonis quē hau
serunt: ventū fuerit: ex bonis malos: ⁊ ex veris falsos vtiq; faciunt: ⁊ ve-
nantiū pro venenantiū exponunt. Quo fit: vt populus putans verū esse
interpretem qui falsus est ⁊ infidelis: falsas pro veris sentētijs insinuat
Taceo ꝙ dum ex ꝓprijs loquendū fuerit in publico aut priuato sermo- C
ne: nihil proprij: nihil culti: vel neruosi: nihilq; pregnantis de ore eorum
procedit. sed nescio quid languidū: enerue: hispidū: imo barbarum: qđ
neq; latinū neq; theutonicū: sed vtrūq;: ⁊ neutrū esse iurares. solent ob-
latrare: qđ etiam a regulis puerorū quas grāmaticales appellant exor-
bitat: ⁊ anomalū esse grāmaticorū ambigit nemo. Quale est illud eoꝝ
latinū quo vtuntur etiā dum sederint in sede maiestatis sue: in doctora-
lis cathedra lecture: locaq; argumentationis distribuūt. Eia inquiunt
primū locū arguendi habeant illi: deinde secundū locum alij: tertiū aūt
locū sequentes: ⁊ sic deinceps. postea aūt omnibꝫ dabitur locū arguendi
Ecce habes eorū loquendi ornatū: latinitatē ⁊ Grāmaticā: omnibꝫ da-
bitur locū arguendi. Hosce Titos Liuios lacteo eloquentie fonte ma-
nantes. Hosce Plautos quoꝝ oresi dij loqui vellent loquerent. Hosce
Tullios latine eloquentie principes. Habemus nostri speculi stultorū
Theutonici: eiusq; predicatorū emulos sapiētissimos: qui eosdē super
latine lingue ignorātia notis ignominie inurere seseq; glorificatum ire
nituntur. sed hec hactenus. Quos hec apologia tangit fratres ignosci- D
te mihi rogo: quia insipiens factus sum: vos enim coegistis: plane ver-
bis non assentior: sed longe mihi alia mens est: adduci enim nō possum:
vt speculū hoc credā ex officina stulti prodire potuisse. Neq; eos qui id-
ipsum predicant: ob hoc reprehensibiles fore: sed laudandos: ꝙ malunt
aliena bona vulgariter ⁊ humiliter pro audientiū vtilitate depromere
q̄ propria mala iactanter latine (modo quo dictū est) ostentare. Dicā
igitur (vt redeam vnde digressus sum) speculū hoc fatuorū est: nō quia E
fatuus in eo fatua dixerit: sed quia fatuitatē reprehendit: a fatuitate ab-
ducit: ad sapientiā ⁊ veritatem dirigit. Que eñ in eo contenta sunt ve-
ra sunt: veritate subnixa naturali: diuina: canonica: ⁊ legali. Inde est
ꝙ non sapit stultis: quia verba sunt prudentie. Non sapit animalis ho-
mo ea que sunt spiritus: sed videtur ei stulticia. Quid multa? Ad tri-
bulos asinus semꝑ sua somnia vertit. Et lupus cū eū doceret magister

suus syllabare pater: et diceret pater. appone agnel subiunxit: Schoff
her. ⁊ vnde hoc: quia ita versabatur in sua fantasia. Et gallo seges ia-
spidis non placet quā in stercore reperit vt priori sermone dictū est. Ita
vt verum sit quod dixi verbo thematis: Non recipit stultus verba pru-
dentie: nisi ea dixeris que versantur in corde eius. Ratio est: vt ait Ly-
ra: q̄ sibi desipiunt propter habitum ꝯtrariū. Sed quid mirū ꝙ mihi
be oblocutiones accidunt: ⁊ abijciantur verbo sermones ⁊ cōcionatio-
F nes mee. Cū itidem: ⁊ ipsi huius speculi fictori similia acciderint: quē-
admodū ⁊ in fine prologi quem pre manibus habemus: legere vos ipsi
vel audire poteritis. Sed non nouū est fratres: ante hac similia exper-
tus sum in multis. scitis qualis mussitatio fuerit cum de morte gestirē
predicare: nemini placuit. Et quid nobis (dicebant) de morte; nouim⁹
mori: sed qualiter exitum habuerit: ⁊ cū quali fructu ⁊ affectu materia
finita fuerit: vos ipsi nouistis. Itidem super publicatione libelloꝝ im-
pressoꝝ: super arte moriendi ⁊ cōfitendi modo: initum dissimile: finem
autē optatum. ita ⁊ hic spero euenturū. Sciebā ego fratres: quia mox
posteaq̄ speculū in mediū producerē: affuturos qui lutum proijcerent
in id: ore ⁊ manibus in id impingerent: nimirū vt fatui. stat sapiens añ
G speculum ⁊ sēspeculatur: ꝙ si deprehenderit maculā abstergit. Fatuus
autem ⁊ puer manibus ⁊ ore impingit: ⁊ speculo rupto leditur in ore:
⁊ sanguine cruentatur. Sta o frater ante speculum: caue ne impingas
vt fatuus ne confringas: alias si senseris puncturā testarum aut frag-
mentoꝝ: scias quia sicut fatuus merito talia patieris: intellige quia di-
citur Prouerbis. x. Sapiens corde precepta suscipiet: stultus ceditur
labijs: plane cederis labijs si in speculum impegeris. Noli cōtemnere:
ne tu contemnaris. Homines te cōtemnūt (ait quidam philosopho cui
dā) ⁊ philosophus: Et illos asini inquit: sed nec illi asinos nec ego eos
curo. Non cures frater: habeo a doctis consilium id predicandi sicut
fictor fingendi: quoꝝ consiliū prefero tuo: fatue. Noli condēnare prius
q̄ audias. noli proijcere ⁊ abijcere nucē vt simia: nondū gustato nucleo
propter corticē amarā. Audi ⁊ postea proba vel reproba. sed spero: q̄
cecus clamans: illuminatus in speculo fatuorū iam non cecus: sed vi-
dens magnificabit dominū. Et omnis plebs laudabit Christum Je-
sum qui est benedictus in secula Amen.

Feria quinta post Esto mihi. Prima die Martij:
Sultorū infinitus est numerus. Eccl̄s. Euāgeliū

D Mos est: vt scriptores libris suis titulos superponant: qui sub
breui cōpendio oratiōis materiā libri exprimant. Aliqñ etiā
causam efficientē: finalē ⁊ formalē vl̄ alterū illoꝝ: q̄tinus elu-
cescat quid liber cōtineat. Unde titulū a tytan greco ꝙ latine
sol est: asserunt esse dictū: ꝙ librū illuminet ⁊ materiā ei⁹ ⁊c̄ patefaciat:
q̄uis nō desint q̄ dicūt: a tito liuio titulū esse dictū: ꝙ idē libros suos

certis distinxerit titulis. Sed vndecūq; dicat: parū refert dū sciamus
qd significet. Habet t nr̄m speculū titulū suū: quē lege si placet in fron-
te libelli: cōplectentē causā finalē: vtiq; honestā t vtilē christianāq;. Can-
sam deniq; efficientē: virū scz doctū vtriusq; iuris doctorē. tā mihi im-
perare nō poteris: o emule: qō superiorib; ānis: qr pdicauissem dicta-
men rusticū tuiusdā: habes ecce dictamē doctor̄ doctī: nr̄as gentē: quip
pe q in hac vrbe Argētinen. genit⁹ sit: t alitus. Porro de causa mate- J
riali multa tā bis diebꝫ dicta sunt. Ceterū causa formalis: q ē in libelli
distinctōe t pcessu per rithmos t figuras t fatuor̄ turmas: de se pater:
vltra centū aūt collegit: quas indies pducere intēdo. Sed neq; oēs col
legit. Neq; ego oēs pducere admitar. Quis enim tā stultus vt stultor̄
numerū: q infinit⁹ ē: iuxta verbū theniatis enumerare vellet: Crastina
aūt primā turmā pducemus. Et sic cōsequēter scōm ordinē alias. Nūc K
aūt verto me ad questionē heri ppositā: t ad soluendū hodie reseruatā.
Fuit aūt hec q̄stio: vtrū etiā stulto sit pctm̄ sua stultitia. Sed ais: stulta
ē hec q̄stio: qs eī dubitat quin nō sit ei pctm̄: sunt multi stulti natural'r
pctm̄ aūt (saltē actuale de quo loq̄mur) in nob nō puenit a natura. Jtē
oē pctm̄ est voluntariū: sed stultitia nō est volūtaria. Jtē stultitia nullo
pcepto diuino opponit: oīe aūt pctm̄ opponit alicui pcepto diuino: vi-
det ergo hec q̄stio stulta. Nō est frater questio stulta: q̄uis argumēta q̄
pducis: appareāt cōuincere: stultitiā pctm̄ nō esse. nihilominus ē in cō-
trariū verbū Salomonis: Prouer. i. vbi dicit Prosperitas stultorum
pdet eos. Vbi innuit q pctm̄ sit stultitia: qr ducit ad pditionē: t ergo ē
bona questio. Respondeo tn̄ post doctorē sctm̄. ij. ij. q. xl vi. ar. ij. p dis-
tinctionē: q stultitia cr duobus pōt puenire. Primo cr dispositiōe na- L
turali sicut pater in amentib⁹: t talis stultitia nō est pctm̄: t cur ita: ppē
ea q obiecisti: qr nullū pctm̄ puenit in nob a natura. Illi autē habēt stu-
porē sensus in iudicādo circa altissimā cām: q est finis vltimus: t sum-
mū bonū: pariunt a naturali dispositiōe: q tales sunt a natura non sunt
p̄tenendi: sed supportādi tanq; mēbra infirmiora. Saluabunt illi p fidē
eccl'ie: q t eis in baptismo p remissiōe pcti originalis suffecit. Malefa
ciūt q eos verāt t cōtēnunt: cū tn̄ sint (vt psumit) in gr̄a qr rite baptisati
t peccare mortal'r āmodo nō possunt cū nō habeāt plene vsum rationis
Vñ dicit qr Sarraceni mirū in modū tales natural'r stultos venerentur
Sūt igit in gr̄a: t cu fortitā pctō mortali: ipe amic⁹ dei: tu inimic⁹: ille
filiꝰ regni: tu pditōis. puto grauit eos peccare q tales inducūt ad blas-
phemias dei: vt ad alios act⁹ q de gñe suo sunt mali t pctā mortalia: qr
q̄uis stult⁹ ille nō peccet: is tn̄ q eū inducit puto peccat Sed ꝑ: nō induco M
eū ad peccandū mortal'r: qr nō pōt peccare vt diristi: ḡ neq; ego pecco.
Rñdeo: q̄uis eū nō inducas ad peccandū mortal'r: inducis tn̄ eū ad id
faciendū: qō de genere suo est actus peccati mortalis: scōo sufficit quia
consensus qui fatuo nō est: in te est: ergo peccas. Sed cōtra ais: ego nō
consentio in actū pcti mortalis: qr actus ille quē facit non est peccatū

qꝛ nõ est actus humanus: qꝛ nõ ꝓcedit a libero arbitrio: igit̃? Respondeo sicut prius: ꝙ si nõ placuit respõsiio hec: quere aliam: ego nihil diffinio: vide Alexandrũ de Ales. et in tractatu de tẽperantia Martinum magistri de pollutione. Scdõ ꝓuenit stulticia ex hoc: ꝙ imergit homo sensum suũ rebus terrenis: ex quo redditur sensus eius ineptus ad percipiendum diuina: scdm illud. i. Corin. ij. Animalis homo non percipit ea que sunt spũs dei. Sicut etiã hoĩ habenti gustũ infectũ malo humore non sapiunt dulcia: ⁊ talis stulticia est peccatũ: de illa dicit sapiens Prouerb. i. Prosperitas stultoꝝ perdet eos Sed ais: si peccatũ est talis stulticia quõ hoc est: cum neqꝫ hec stulticia sit voluntaria: sicut nec naturalis: Nemo enim etiã quantũcũqꝫ animalis sit ⁊ stultus: vult stulticiã? Rñdeo: ꝙ q̃ꝫuis stultitiã nullus velit: vult tñ ea ad que consequit̃ esse stultum. ⁊ quid illud est? hoc est: quod vult abstrahere sensum suũ a spũalibus: ⁊ imergere terrenis. Et idem cõtingit etiã in alijs peccatis. Nam lururiosus vult delectationẽ: sine qua non est peccatũ: q̃ꝫuis non simpliciter velit pctm̃: vellet enim frui delectatione sine peccato. Et cõtra qd̃ preceptum est hec stulticia? vbi prohibetur hoc peccatũ? Rñdeo scdm Tho. ij. ij. q. xvi. ar. ij. ꝙ in Deut. ca. vi. vbi dicitur: Erunt verba hec que ego precipio tibi in corde tuo: ⁊ narrabis ea filijs tuis: ⁊ meditaberis sedens in domo tua: ⁊ ambulans in itinere: dormiens atqꝫ consurgens: ⁊ ligabis ea quasi signũ in manu tua: eruntqꝫ ⁊ mouebunt̃ inter oculos tuos: scribesqꝫ ea in limine ⁊ ostijs domus tue. Ecce hec tria precipiuntur circa scientiã ⁊ intellectũ siue sapientiã: scꝫ primo acceptio ipsius: secundo eius vsus: tertio cõseruatio ipsius. Primo precipit̃ acceptio sapientie: que fit per doctrinã ⁊ disciplinã. Et vtrũqꝫ precipitur cũ dicit: erunt igitur in corde tuo: qd̃ pertinet ad disciplinã: pertinet enim ad discipulũ vt cor suũ applicet his que dicunt̃. ꝙ vero subditur: Et narrabis ea filijs tuis: pertinet ad doctrinã. Scdõ precipitur vsus scientie vel intellectus. Et hic vsus est meditatio eorũ: que quis scit vel intelligit: ⁊ hoc precipitur cũ dicit: Et meditaberis sedens ⁊c̃. Sed dicis: quõ meditatio eorũ q̃ ad sapientiã ⁊ intellectũ pertinent: posset esse in dormiendo? quũ deniqꝫ in itinere cũ per occupationes extraneas impediatur? Rñdeo: ꝙ hoc preceptũ nõ est sic intelligendũ: ꝙ homo dormiendo meditet̃ de lege dei: sed ꝙ dormiẽs: id est vadens dormitũ: de lege dei meditetur: quia ex hoc etiam hoĩes dormiendo adipiscuntur meliora fantasmata: scdm qd̃ pertranseunt motus a vigilantibus ad dormientes: vt patet per Philosophũ. i. Ethico. Similiter etiã mandatur vt in omni actu suo aliquis meditet̃ de lege: non ꝙ semper actu de lege cogitet: sed qd̃ omnia que facit scdm legem moderetur. Tertio precipitur conseruatio: que fit per memoriã: in hoc ꝙ dicitur: ⁊ ligabis ea ⁊c̃. per que omnia iugem memoriam mandatorũ dei significat: ea enim que cõtinue sensibus nostris occurrunt: vel tactui sicut ea que in manu habem⁹: vel visui: sicut ea que ante oculos mentis sunt ꝯtinue

vel ad que oportet nos sepe recurrere: sicut ad hostiū domus: a memoria nostra excidere nō possunt. Et Deuter. iiij. manifestius dicitur: Ne obliuiscaris verboꝝ que viderunt oculi tui: ⁊ ne excidant de corde tuo cunctis diebus vite tue. Et hec etiā abundantius in nouo testamento: tam in doctrina euangelica q̄z apostolica mandata leguntur. Ecce quomodo debent circumferri precepta vt in limine scribant. Reprehendetam picturas nostri speculi: que nibil aliud q̄z dei precepta preseferunt. Queris vltimo: si stultitia talis est peccatū: quando ergo peccat stultus videtur q̄ iugiter ⁊ indesinenter peccet: quia semper stultus est. Est hic difficilis punctus: qui maiori tempore ad discutiendū egeret q̄z sit presens hora. De peccatis scilicet omissionis vide beatū Thomā. i. ij. q. lxxi. ar. v. ⁊ docto. circa. ij. sententiaꝝ dis. xli. precipue Gabriel. in. iij. dubio. Sed vnde proueniat hec vltima stultitia voluntaria potissime? Respondeo vt dixi: q̄ ex immersione quorumlibet terrenorū: maxime tamen carnaliū. nam maxime sensus hominis immergit ad terrena per luxuriam: que est circa maximas delectationes: quibus anima maxime absorbet. Ideo dicit stultitia esse luxurie filia. Vnde ⁊ dicit Prouerb. vij. Statim eam sequit: scilicet meretricem. Ignorās q̄ ad vincula trahitur stultus. Et Thamar dixit ad Amon fratrē suū volentem eam stuprare: Noli facere stultitiā hanc. ij. Regū. xiij. Cauecamus fratres charissimi: ne animū immergamus terrenis: sed celestibus. ne stulti fiam⁹: sed sapientes: precipue in lutū ⁊ paludē (in die kotlachen) luxurie. Que reuera fatuissimos facit homines: omnia diuina posthabētes. Quales vtiq; hi sunt qui hesterno die in contemptū ecclesiastice cerimonie de cinerum receptione in signum humiliationis nostre instituite circuierunt pannū cineratum circumferentes in pertica instar vexilli: quasi contra christianas sanctiones impiissime crecte inter feminas quibus stipati erant incedentes. Proh pudor in tali die pro humiliatione instituto talia circumferre. Et per eos qui primi esse debebāt in sapientia: nō iuuenes solū: sed senes: nō plebei tātū: sed nobiles quoq; de senatu. quodq; turpius est quidam ex ipsis scilicet prelatis. Non sunt hec opera sapientum: sed vtiq; fatuorum. Veniēt dies ⁊ penitentiam agetis: quicūq; tales estis: super peccatis vestris. sed sero valde: dum nihil proficiet in inferno. Rogemus ⁊c.

Feria. vi. post Esto mihi. Secunda die Martij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

S Prima turba stultorũ est: Mitratoꝝ siue birretatoꝝ (Gehübt narren: buoch narren: hüblis narren: biretlis narren) doctores q̃ mitrati incedunt: indocti tñ: in multitudine libroꝝ gloriãtes: nihil aliud de doctore q̃ꝫ nomen ⁊ libros habentes: non autem de illis loquitur doctoribus: aut aliis viris bonis: qui libros habent sibi conmensuratos ⁊ vtiles: aut talib⁹ vtunt̃: necessarij em̃ sunt libri: ⁊ vulgatum dictũ est: Haurit aquam cribro qui discere vult sine libro. Quanta laude digni sint scriptores: ⁊ collectores: cultoresq̃ librorũ studiosi:

ad vsum ꝛ fine rationabilem: qui nosse voluerit: legat dñm Joan. de Gerson in tractatu suo de laude scriptor. Legat dñm Joan. Tritemiñ abbatē Spanhemēsem: legat Philobiblō dñi Richardi Dilmebneñ. epi. Nec obstat q̄ btūs Bernhardus interrogatus: vnde tantā scientiā quā habebat didicisset. Rñdit: Quercus ꝛ fagi me docuerūt. Hoc em̄ verū erat: sed nō sine libris: vt ibidē dicit Gerson. Itaq; de his libris et eorū vsoribus nō loquimur: quippe q̄ nō fatui sed sapientes merito sint reputandi. Sed de bis ꝛ alijs q̄busdā annexis sermo est: q̄ in multitudine librorū pciositate aut pulchritudie gloriāt: sicut in alia suppellectili ꝛ inde se magnos reputare volūt. Sed ais quomodo bi ab illis discerni poterūt: dicoq; nolis septem quas scōm ordinem accipito.

¶ Prima nola est: libros multos coacervare ppter gloriā inanem aucupandā, ppter gloriā inq̄ scientie vl̄ quasi alterius suppellectilis: ꝛ hec est principalis nola huius turbe: alie sunt solū annexe. Hac nola Seneca notat Ptolemeū philadelphū regē Egypti: qui (vt ait Franciscus Petrarcha) quadraginta librorū milia in Alexandrina Bibliotheca coacervauit. Fuit ꝛ alius: nō rex sed priuatus coacervator librorū etiam maioris numeri Serenus Sāmonicus: cui duo ꝛ sexaginta milia librorū fuisse legim⁹: quos omnes Gordiano iuniori cuius patri fuisset amicissim⁹: ille moriens reliquit. Ceterū preter hunc Ptolomeū regem nemo qui nūc occurrit librorū numero nobilitatus est. Neq; id sibi tam numerus dedit q̄ famosa translatio. Haud dubie mirū opus tot ingeniorū nisi vnius post ingeniū miraculū maius esset. Hi libri diuersis ex locis dis magno studio quesiti simul oēs arserūt. Quod elegantie regum cureq; opus egregiū fuisse ait Liuius: quē Seneca reprehendit: nō id elegātie cureq; regie opus dicens: sed studiose luxurie imo ne id quidem sed seipsam cōquisitis spectaculis inaniter ostentantis. Et Liuij tñ dictum ꝛ Ptolemei factum: vtrūq; forsitan regie opes excusent: ꝛ in longum publicis vsibus prospiciens. Regis intentio in hoc certe laudabilis q̄ sacras literas mundo non vtiles modo sed necessarias: summa diligētia atq; impensa per electos ad tantū opus viros in grecā linguā ex hebraico fonte transfudit. Hactenus Franciscus. Ecce qō neq; hoc ipm scōm Senecā ei glorioſum fuit: calle ergo alio niti oportet: vt ex libris gloriā queras: nō habendi sed noscendi: nō Bibliothece sed memorie cōmittendi: cerebroq; nō armario ipo gloriosior nemo erit. Sed nulla gloria ei qui sic libros cōcludit: quinimo iniustitie ignominia sibi iurit. Nempe multos in vinculis tenes o mirrate: qui si forsitan erumperent ꝛ loqui possent: ad iudiciū te priuati carceris euocarent. Nunc flent taciti multa quidē: noiatim illud qō per se vnus iners affluit auarus: quibus multi egeant studiosi. Ceterum cui cōparabo generationem illam fatuorū de libris gloriantiū? Plane in primis Sabino illi apud Senecam seruorū suorū scientia gloriantem. De quo Seneca ad Lucillum li. iij. Epla. xxvij. Quid queso inter te atq; illum interest: nisi

q tu aliquanto stultior: vterq; equidem alieno: verũ ille seruorũ ⁊ certe suoꝝ ac tu libroꝝ nil ad teptinentiũ ingenio gloriaris? Sunt qui quic q̃d in libris scriptũ domi habent nosse sibi videantur. Cunq; vlla de rementio incidit: hic liber inquit in armario meo est: hoc tm̃ idq; sufficere opinantes: quasi simul in pectore sit: elato supercilio cõticescunt: ridiculum gen⁹. Cui iterũ ⁊ scdo cõparabo generationẽ hanc? asino citharis multis onerato: quarũ tñ cordam tangit nullã: quẽ in speculo Brand vide descriptũ: cithara: libri: asinus: doctor: hi verissime sunt mitrati fatui (gehübt narren) Nihil em̃ (vt ab initio dixi) habent de doctoratu ⁊ magisterio: q̃ habitũ: birretũ ⁊ libros. Ceterũ de scientia ⁊ virtutib⁹ parum aut nihil. Sed de his postea articulatius dicet̃ in turma. lxxvi.

x quemadmodũ videlicet sint mitrati. Gehübt. Nempe sunt quidã ex illa caterua leues admodũ: dignitatis ĩmemores: incedentes instar nebulonũ: Lands knecht: birretũ siue mitrã oblique imponentes: ita vt versus aurẽ pars vna: alia versus verticem sit reuoluta. Inde ⁊ turpe nomen a laicis merito nanciscunt̃: dum eos appellãt: Die gehübten: vtiq; die gehübten: instar accipitris: q̃ mitrari solet ⁊ sic velari ne videat. Et hi ceci sunt ⁊ duces cecorũ: quia cum docti velint videri: ⁊ ꝓ doctis reputentur cũ non sint: se ⁊ alios seducunt. Hec turba doctoꝝ prima est turba stultoꝝ. Et merito primo ponit̃ loco: q̃ alijs stultis sunt periculosiores. Q; si nosse volueris: quid de eis dicatur: ⁊ quemadmodũ a titione nostro inurantur: signoq; notentur fatuoꝝ: quibus tamẽ se ꝯnumerare humiliter non erubescit: q̃ in principio iustus accusator est sui ipsius (vt ait scriptura) eundẽ legito. Habes ecce primã nolam.

y ¶ Secunda nola est: nimis multos libros cõportare propter scientiã acquirendã. Sunt q̃ putant se multitudine nimia libroꝝ effici doctos sed errant. Nam libri quosdã ad scientiã: quosdã ad insaniam deduxere dum plus hauriunt quã digerunt. vt stomachis: sic ingenijs nausea sepius nocuit q̃ fames. Atq; vt ciboꝝ sic libroꝝ vsus pro vtentis q̃litate limitandus est. In rebus omnib⁹: quod huic parũ: illi est nimiũ: itaq; sapiens nõ copiam sed sufficientiã rerũ vult. Illa enim sepe pestilens hec semper est vtilis. Magna librorum multitudo est multis suffectura ingenijs: vnũ vero quis dubitet oppressura? Crede mihi ait Franciscus Petrarcha: non est hoc nutrire scriptis ingeniũ: sed necare mole rerũ atq; obruere: vel fortasse medijs in vndis more Tantaleo: siti animã torquere rebus attonitã: degustantẽ nihil atq; omnib⁹ inhiantem. Certis ingenijs ĩmorari: sciolũ facit ait Seneca. Et quidã patrũ cuidam dicenti se multos adeptum fuisse libros: Rñdit: replesti fenestras tuas cartis. ⁊ subiũgens ait: an ignoratis qui dixit: Regnũ dei non est in sermõe sed in virtute? Vide in exhortatiõib⁹ patrũ. fol. ccxx. littera t. Sunt hic potius impedimenta q̃ ad discendũ adminicula: Nempe vt nõnullis ad vincendũ multitudo bellatoꝝ: sic libroꝝ multitudo multis ad discendum nocuit: ⁊ ex copia (vt fit) inopia orta est. Sicut in ludo

alee: qui iacit duos seniones: ⁊ egeret duob⁹ assibus: ludū perdit (Der rych herbst verderbt in) ⁊ econtra cum ei necessarius esset vnio: senionē iacit (Er derfft ein ess: so würfft er ein ses) Sic ⁊ in ludo Scacoꝝ sepe numero accidit: ꝙ ꝓprij lapides siue eoꝝ multitudo ludentē impediunt a victoria. Fallit sepenumero viarū multiplicitas viatorē: ⁊ qui vno calle certius ibat: hesit biuio: mltoqꝫ maior est triuij error aut q̄druuij Sic sepe qui librū vnum efficaciter elegisset: inutiliter multos aperuit euoluitqꝫ. Multa sunt onerosa discentib⁹: doctis pauca sufficiunt: nimia vtrisqꝫ sunt īportuna: sed fortiorib⁹ humeris subnectant agilius. Et quid igitur faciā inquis? Nunq̄d libros quos habeo abijciam? Nō: nam si vltro adsint: nō abijciendi equidē: sed sequestrandi erunt: vtendumqꝫ melioribus. Et cauendum ne qui forsan in tempore profuturi essent intempestiue obsint. Hec Franciscus.

¶ Tertia nola est: multos libros coaceruare ꝓpter animi voluptatem curiosam. Fastidientis stomachi est: multa degustare ait Seneca. Isti per multos libros vagant legentes assidue: nimirū similes fatuis illis qui in vrbe circueunt domos singulas: ⁊ earū picturas dissutis malis contuentur: sicqꝫ curiositate trahuntur: de vno in aliud pertranseuntes ⁊ vtiqꝫ preciosum tempus perdētes. Contenti in hac animi voluptate: quā pascunt per volumina varia deuangando ⁊ liguriendo. Itaqꝫ gaudent hi de larga librorū copia: operosa vtiqꝫ sed delectabilis sarcina: ⁊ animi iocunda distractio: immo est hec ingens librorum copia ingens simul et laboris copia: ⁊ quietis inopia: huc illucqꝫ circumagendum ingenium: his atqꝫ illis pregrauanda memoria.

¶ Quarta nola est: libros pulchros facere ꝓpter oculoꝝ voluptatem. Z
Sunt q̄ litteras amant aureas ⁊ argenteas: ⁊ in his delectant. Plane puerilis hec stulticia: sentētia plerumqꝫ est ꝙ non pueritia: sed qd̄ grauius est puerilitas remanet. Nedum puerilis sed ⁊ adulterina stulticia hec est. quid hec est? relinq̄re sponsam sapientiā. de q̄ Sapiens. Quesiui eā spōsam assumere mihi. ⁊ scriptura q̄ ancilla est sapiētie delectari. Sūt de numero illoꝝ de quib⁹ Petrus ait Hn̄tes oculos plenos adulterij ⁊ incessabilis delicti. Plane grandis hec nedū puerilitas sed etiā īpietas oculos pascere auro ⁊ argēto: cū hō videat tot filios dei famelicos. Habet visus plura vn̄ pasci pōt q̄ꝫ gust⁹: habet eī solē: ⁊ lunā: ⁊ stellas: ⁊ flores innumeros: ⁊ multa alia: vn̄ pasci pōt. Valde igit impiū videt esse Christiano ori dei subtrahere in pauperibus: vn̄ oculi eius delectent. Ad q̄d queso depingis o homo hoīes vel flores in libro tuo? Non sufficiunt tibi hoīes ⁊ flores quos creauit deus? Scito te nō paruam sapientie contumeliā inferre: cum non reputes dulcedinem eius sufficientem ad consolationē studentiū. cum tamen scriptum sit. Ecc̄i. xxiij. Nihil dulcius q̄ꝫ inspicere mandatum dn̄i. ⁊ Sapientie. viij. Intrans in domū meā cōquiescā cū illa scꝫ sapientia. Nō habet amaritudinē cōuersatio eius: nec tediū ꝯuictus illius: sed letitiā ⁊ gaudium.

¶ Quinta nola est: libros nimis p̄ciosos parare. Sūt qui libros inaurant ⁊ serica tegimenta apponūt p̄ciosa ⁊ superba. Grandis hec fatuitas: humilē dei sapiētiā in libris superbis haberi velle. Amat sapiētia dei corda humilia: Abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ reuelasti ea paruulis: Matth. xi. Amat etiā corpora humilia: vnde sapientes hoīes sepe parui sunt sepe em̄ est sub palliolo sordido sapientia: ⁊ vbi humilitas ibi sapientia. Prouer. xi. Sic ⁊ sapientia amat humilē scripturā. Amat etiā verba humilia: sicut patet in verbis sacre scripture: q̄ valde humilia sūt Itē scriptura humilitatē docet: vnde ⁊ humilitatē debet habere: parere legi quā ipsa tulerit: legē humilitatis p̄cipit scriptura sacra: vnde debet eam habere. Sit nobis in exemplū sanctus Hieronymus. Habeāt (inquit in plogo sup̄ Job) qui volūt veteres libros vel in membranis purpureis auro argētoq̄ descriptos: vel initialib⁹ (vt vulgo aiunt) literis onera magis exarata q̄ codices. dūmodo mihi meisq̄ p̄mittāt paupes habere scedulas: ⁊ nō tam pulchros codices q̄ emendatos. Sit nobis deinde exemplū Apl's. ij. Thimoth. iiij. Affer aūt inquit tecū libros: maxime membranas. Sit p̄cipue in exemplū liber vite Christus dn̄s: qui humiliari voluit vsq̄ ad ad hoc q̄ nouissimus esset. Vide librum hunc nigro liuore scriptū: sanguine rubricatum virgis in flagellatione: quinq̄ capitalib⁹ siue initialib⁹ literis magnis vulnerꝝ quinq̄ insignitū asseribus crucis illigatū: ⁊ clauis eratū (beschlagen) Ecce exēplar libri vite: qd̄ expassum est vt s̄m id faciam⁹. Nimirū intolerabilis est superbia in alijs libris: ex quo liber vite tantū humiliatus est. Si quis moderate amore sapiētie ⁊ dei (quē ostendunt ⁊ asserunt libri) libros ornaret: nō puto hoc reprehensibile fore: dūmō pauperes ꝓpter hoc nō negligerent̄: cū pecunia hec veniret necessario pauperib⁹ distribuenda. Hoc em̄ videmus fecisse patres qui ante nos fuerūt: qui libros euangeliorū quos ad osculū porrigimus auro ⁊ argēto ornauerūt. Sed semp̄ attendendū ⁊ cauendū: ne quid nimis. ⁊ ne (vt dixi) ꝓpter hoc pauperes priuent̄ alimonia: ⁊ alia necessaria ⁊ bona omittant̄ aut impediant̄. scd̄m hoc intelligi debēt suasiones adducte. Itē vt Lyra recitat: iudei habent libros supra se nunq̄ sub se: ob reuerentiam contentorum in eis.

A ¶ Sexta nola est libros male ⁊ imp̄fecte scribere. De his fatuis Franciscus Petrarcha: Scriptores inquit lege nulla frenati: nullo p̄bati examine: nullo iudicio electi: nō fabris: nō agricolis: nō textorib⁹: non vllifere artiū tanta licētia est: cū sit in alijs leue periculū: in hac graue. Sine delectu tn̄ ad scribendū ruunt oēs: ⁊ cuncta vastantib⁹ certa sunt precia Nec vero hec scriptorꝝ magis humano more lucra captantiū q̄ studiosorū publicisq̄ rebus presidentiū culpa est: quib⁹ nulla vnq̄ rei hui⁹ cura fuit: oblitis quid Eusebio Palestine Constantinus iniunxerit: vt libri scilicet non nisi ab artificibus ijsq̄ antiquarijs ⁊ p̄fecte artē sciētib⁹ scriberent̄. Et autores antiqui in fine librorꝝ adiurationes horrendas legunt̄ addidisse ⁊ maledictiones in eos qui aliquid in eis immutarent

adderent vel demerēt: sicut ꝛ Joan. in Apoc. infine. Negligit hoc ignauissima hec nostra etas: in quā feces seculoꝝ deuenerūt: culine solicita: literaꝝ negligens: ꝛ coquos examinans nō scriptores. Quisqꝫ itaqꝫ pingere aliquid in mēbranis manuqꝫ calamū versare didicerit: scriptor habebit: doctrine ois ignarus: expers ingenij: artis egens. Nō quero iam nec queroꝛ orthographiā: que pridē interijt. Qualitercūqꝫ vtinā scriberent quod iubent: ꝛ appareret scriptoris infantia: rerū substantia non lateret. Nūc confusis exemplaribus ꝛ exemplus vnū scribere pollicitī sic aliud scribunt: vt qō ipē dictaueris nō agnoscas. Jn si redeat Cicero aut Liuius multiqꝫ alij veterū illustriū: ante oēs Plinius secūdus: sua scripta relegentes intelligentē ꝛ nō passim bestiantes mūcalicna credent esse: nunc barbara. Inter humanaꝝ inuentionū tot ruinas litere sacre stant cū maiori hominū studio: tū vel maxime protegēte sua sancta poemata: suas sanctas historias diuinasqꝫ suas leges: autoꝛe illaꝝ deo: suamqꝫ perennitatē suis inuentionibꝫ largiente: reliquaꝝ nobilissime pereunt ꝛ iam magna ex parte periere. Hic ingēs damni nullū est remediū: qꝛ nullus est sensus: neqꝫ id nouū hac in re virtutū ꝛ moꝛū: damna ingentia negligunt. cū tanto studio minoribꝫ occurrat: literaꝝ iacturā inter minimas numeratis. Hactenus ex Francisco. Lamentat Perotus in epla quadā negligentiā impꝛessoꝝ ꝛ coꝛrectoꝛū: quē videre poteris: ꝛ reperies cosdē ad hanc pertinere nolam. Jtem in Francisco Petrarcha cōtra eos q̄ dictāt libꝛos ꝛ venā nō habēt neqꝫ dicrandi gratiā.

¶ Septima nola: Libꝛos cōtemnere ꝛ pꝛorsus abȳcere. Sunt qui literaꝝ iacturā inter minimas (vt predictū est) numerant: immo qui numerant inter lucra. Fuit nup (ait Franciscus) nō in agris aut in siluis sed in maxima flozentissima qꝫ ꝛ qō stupeas vbe Jtalie: neqꝫ is pastoꝛ arato: ve: sed vir nobilis magniqꝫ apud suos ciues loci: qui turaret se magno pcio emptuꝝ: ne qs vnqꝫ suā patriā literatus incoleret aut intraret. O vox sarei pectoꝛis: ferē tale aliqd sensisse Licinius: infestus literis: vt scriptū est. quas virus ac pestē publicā noiabat. Sed oꝛigo illū rusticā forsan excusct. Etsi em̄ vsqꝫ ad cesareū nomen ascendisset: naturā tamē nō eruerat: verū em̄ est illud Flacci: Foꝛtuna nō mutat genᵒ. (Der nün mol ein rappen bübt: würt doch kein falck doꝛuf. Vnd der ein suw satelet: würt dannocht kein zelter) Sed qd de nobilibꝫ dicam: q̄ nō mō perire literas patiunt: sed eroptant votis. Equidē hic rei pulcherrime cōtemptus atqꝫ odiū bꝛeui vos in profundū ignoꝛātie demerserunt. Hec Franciscus. Similiter recitat in fine cronice sue Gaguinᵒ de Ludouico rege Francie: qui nostris tēpoꝛibꝫ virit. qui filiū suū Carolū bodie viuentem ꝛ regnantē huius nominis octauū: nulla eruditione latina instituī voluit: existimans literas impedimento esse regnātibꝫ deqꝫ se id iudicium faciebat: q̄ cū excellenti ingenio esset ꝛ plurima nosset: ad molestiam sibi eruditionem accedere dicebat. Simile de patre Eberhardi comitis postea pꝛimi ducis wirtenbergensis certo ꝛ vere di

cebatur: qꝛ moriēs iureiurando cōsules suos aulitos cōstrinxit: ne eundem filiū suū Eberhardū literas latinas discere ꝑmitterēt. Et ita factū est: qꝛ mihi ꝑsi cū latine sibi loquerer: respōdit se nō intelligere: sꝫ de se hoc plurimū dolere asseruit. Prudēs em̄ erat princeps: ⁊ doctos in magno habebat ꝑcio: atqꝫ doctissimos quosqꝫ vndecūqꝫ potuit accersebat coniungebat: honorabat. Et qui vidit testimoniū perhibuit.

Sabbato post Esto mihi. Tertia Martij.
Stultorum infinitus est numerus. Eccēs. i. Euangeliū.

Secunda turma stultoꝝ: est maloꝝ iudicũ ⁊ senatoꝝ iniquorũ. Gfiltzt narrẽ. Et vt neqꝫ hic fallamur: vnd einẽ myſ griff tugẽt iustũqꝫ cũ iniusto condemnemus: cõsiderande sunt septẽ nole: quibꝫ insigniti sunt illi falsi ⁊ fatui iudices: ⁊ vbi vnũ ex his videris: scito quia est de hac turma. Ponit aũt eas Anth. parte. ij. ti. i. c. xix. §. i.

¶ Prima nola est. Judicare nõ subiectũ: dũ quis iudicat eũ qui nõ est sibi subiectus: vt laicus clericũ ⁊ prelatus non sibi subditũ. Nolã hanc quatit tali fatuo b. Paulus Ro. xiiij. Tu aũt q̃s es o hõ q̃ iudicas alienũ seruũ? Et in figura dñs p̃cepit: ꝙ transiens ꝑ alienũ agrũ nõ mitteret falcẽ i alienã messem: scꝫ falcẽ iudicij in nõ subditos: vt exponit Grego:

¶ Scda nola est: Judicare de occultis: q̃ deo sunt reseruata. Nolite iudicare ante tp̃s q̃usqꝫ veniet dñs. Et Urba. papa. De manifestis q̃dẽ loquimur: secretoꝝ em̃ cognitor ⁊ iudex est deus. xxxij. dis. Erubescant

¶ Tertia nola est: Judicare sine ordine iudiciario. Nullus est cõdemnandus: nisi iudicio ordinabiliter habito aut cõuincat: aut se reũ confiteatur. Et Job. xxix. Causam quã nesciebã diligẽtissime examinabam.

¶ Quarta nola est: Per pecuniã sententias ꝓferre. Nõ licet iudici vendere iustũ iudiciũ: vt dicit Augu. xi. q. iij. Nã sicut dicit Antho. §. iiij. in fine. Judex si accipit pecuniã vt iudicet siue vt nõ iudicet: siue vt iudicet male siue iudicet bene: peccat mortaliter. cum teneat gratis officium suũ exercere: pecuniam aũt illam retinere nõ potest. Vide doctorem.

¶ Quinta nola: Judicare ex leuibꝫ suspitionibꝫ ⁊ nõ sufficientibꝫ ꝓbationibꝫ sententiã ꝓferre. Noluit deus iudicare sodomitas: cũ audisset clamorẽ de eoꝝ vitio: cũ oĩa sciret. nisi prius oculis videret ꝑ angelos inquirens. Et hoc quidẽ nobis in exemplũ. Unde Melchiades pap. di. Primo sp̃ oĩa diligẽter inq̃rite: vt cũ iustitia ⁊ claritate diffiniatis: neminẽ ꝯdẽnetis añ verũ ⁊ iustũ iudiciũ: nullũ iudicetis suspitiõis arbitrio.

¶ Sexta nola ẽ: Judicare nõ ex zelo iustitie vl̃ ratiõe: vel ex passiõe odij vel amoris aut alterius male opinionis. Sicut iudei ex odio: Pilatꝰ ex timore iniusto cõtra christũ ꝓcesserũt. i. Pe. ij. Tradebat aũt iudicãti se iniuste. Uñ Grego. dicit ꝙ q̃tuor modis ꝑuertit̃ humanũ iudiciũ. Timore: dũ metu ptãtis alicuiꝰ loqui ꝑtimescimus. Cupiditate: dũ p̃mio animũ alicuiꝰ corrũpimꝰ. Odio: dũ ꝯtra quẽlibet aduersariũ molimur Amore: dũ amico vel ꝓpinquo p̃stare aliquid intendimꝰ. xi. q. iij. q̃tuor

¶ Septima nola est: Judicare pctõres: quibꝫ ipe sil̃is est. Inique iudicat q̃ existẽs in sil̃ibꝫ pctis vel grauioribꝫ: ⁊ p̃cipue notorijs reos cõdemnat. Tangit nolã hãc Apl̃s: In q̃ aliũ iudicas teip̃m cõdẽnas. i. cõdemnabilẽ ostẽdis. Hoc em̃ aliũ scandalizat: vt in. ij. ij. q. xxxiij. qꝛ nõ videt̃ facere ex iustitia: sed ex suꝑbia ⁊ ostentatione. Unde ⁊ dñs de adultera dixit: Qui sine pctõ est ⁊c. Nõ tñ debet crimina dimittere impunita: sed ꝓponere emẽdationẽ in se: ⁊ cũ humilitate cõdẽnare: ⁊ nõ peccabit. Hec Anthoninꝰ: quẽ vide. ¶ Habes ecce nolas septẽ: quibꝫ stultos illos iudices ab alijs sapiẽtibꝫ iudicibꝫ dinoscere poteris. Sed vt melius eos

cognoscas: describunt ꝛ depingunt in nostro speculo sub speciali figura cos significante. Depingit enim hic porcus: quē duo fatui iudiby in caldariū cogere nituntur. Est porcus miscellus pauper: caldariū falsa ꝛ damnosa sententia: fatui iudices. Q; si prauos ꝛ crudeles hoꝝ stultoꝝ iudicū et pauperū qs oppримunt mores speculari volueritis: speculū theutonicū vosipsi legite: ꝛ singula i ea cōtenta diligēter notate: presertim illud qō in additionib; dicit: qz nullū doctū in suū concilū admittunt: nimirum in quitē totius reip. Plato enim (vt Boetius testis est) respublicas fore beatas dicit: si eas aut sapientes regerēt: aut capti rectores sapientie studerent. Sapientia enim ipa dicit: Per me reges regnāt: ꝛ cōditores legū iusta decernūt. Et in lege Moysi iussus est rex scire legē. Nota deinde qō dicit de Achitofel ꝛ Chusi. Et quid est Chusi: quid Achitofel: Audite fratres: erant hi duo cōsules Dauid. Cūq; Absolon filius Dauid sibi regna patris usurpauisset: adhesit Achitofel Absoloni: Chusi autē ipsi Dauid. Ait aūt Dauid ad Chusi: Melius est vt adhereas Absoloni: ꝛ impedias cōsilia Achitofelis: q; q mecum sis ꝛ mihi sis potius oneri q; vtilitati. Igit sic fecit. Cūq; in deliberatiōe positū esset quid foret agendū: consuluit Achitofel dicens Absolom: Eligam mihi duodecim milia viroꝝ: ꝛ consurgens psequar Dauid hac nocte ꝛc. Cōtrariū cōsuluit Chusi dicens: Non est bonū hoc consiliū qō dedit Achitofel: hac vice ꝛē. q. Reg. xv. ꝛ. xvij. Sicq; Chusi ipediuit cōsiliū Achitofel: ꝛ Dauidē cōmonefecit vt fugeret. Achitofel ergo videns qz consiliū suum dissipatū esset: se suspendit. Vtinā oēs qui cōsulunt cōtra Dauid dñm deū ꝛ legē suā: hac morte perirent. Fuit Chusi p Dauid: significat ille bonos consules qui pauci sunt: Achitofel multi. hoc est qō hic dicitur: Der gut Chusin ist ley der tod. Audiāt hoc oēs qui iudices sunt cōstituti: ꝛ iusta iudicia decernāt: timeant dei horrendū iudiciū si cōtrariū fecerint. Nemo sibi blandiat: qz deus vindictā protrahit ꝛ dissimulat. Ni mirū horrende ꝛ cito apparebit: vt ait sapiēs Sap. vi. Judiciū durissimū fiet his qui presunt: exiguo cōcedit misericordia. Potentes potēter tormenta patient. Notate verba ꝛ signate mysteria o iudices: horrende ꝛ cito apparebit vobis. Vobis qui modo horribiles apparetis pauperibus ꝛ innocentib; stipati militib; ꝛ multitudine famulorū: honorati muneribus ꝛ adulationib; clericoꝝ ꝛ monachoꝝ: ditati pecuniis ꝛ abundantia mundanoꝝ: ꝛ onerati sceleribus ꝛ debitis pctōꝝ. Cauete: quia iudex vester Christus horrende ꝛ cito apparebit vobis: horrende ꝛ quidē iuste. Siquidē qua mensura mensi fueritis: ꝛ cadē remetiet vobis. Cū austeritate imperabatis subditis ꝛ cū potētia. Ezech. xxxiij. Et cito. Nolite putare qz tardabit: cū dixerint pax ꝛ securitas tūc repentin⁹ eis veniet interitus. i. Thessal. v. Plane viri sanguinū ꝛ dolosi nō dimidiabunt dies suos. O quot subitanea morte obierūt: congrua mors rectoꝝ iniustoꝝ Dic quot morte prouisa obierūt q erant intentores cause quondā cōtra magistrū Joannē Creutzer: Plane oēs quos nouimus mala morte pe

rierunt. Apparebit tibi o ceceiuder deus: ꝛ ante oculos tuos tibi se sta
tuet: quē nunq̄ pre oculis habere voluisti. Veniet cōtra te cū potestate
magna ꝛ maiestate: ꝛ videbis filiū hominis: qui faciet tibi iudiciū du
rissimū quale alīs fecisti. ꝛ potenter te torquebit: qui exiguos torsisti.
Et quidē dignum ꝛ iustum est: vt te potenter torqueat dñs deus. quia F
cōtra deum magis cuius officio fungeris: dicit em: Dei est iudiciū. Sed
ꝛ contra bonū cōmune quod conseruat ꝛ promouetur p iustitie execuci
onem: et contra charitatē ꝛ iustitiam erga illum contra quē profers sen
tentiā. Putasne quia simplici absolutione possis liberari? Non plane:
sed requiritur satisfactio ꝛ restitutio. O infamis ꝛ raptor: immo rapto
re peior: ꝛ cur peior? Prestat tibi gladium populus: vt cū defendas ex
tuearis. tu aūt cū eodē gladio iugulas: tutor primus in pupillū seuis.
Cur queso te constituerunt principē ꝛ iudicē plebs vniuersa? Nunquid
vt eos premas: iugules pauperes? Nō plane: sed vt defendas ab iniuria
diuitū ꝛ potentiorū. Age penitentiam o frater ab hac malitia: conuerte
re ad cor. Cogita quia longe es a regno dei: neq̄ deus inultū sinet iniu
stitiā hanc. Quēadmodū iustos iudices proculdubio singulariter pre
miabit: quanto difficilius opus est ꝛ se immaculatū tenere in tali offi
cio. Imitari si nō vis christianos principes defensores pauperū: vidu G
arū ꝛ pupillorū: qualis erat beatus Ludouicus. saltē gentiles intuere:
Traianū ꝛ alios: quos note sunt hystorie. Audi rem miram: quēadmo
dū deus diligat iustos iudices: ꝛ in sui singularē suscipiat tutelam. Re
citat Petrus de Palin. ītē. q̄ in francia dū quidā foderet in agro suo:
inuenit humanā linguā viuā loquentē. interrogatus quis esset: respōdit
linguā fuisse hominis pagani: qui iuderfuerat: diu in paganismo mor
tuus ꝛ sepultus. ꝛ quia nunq̄ dederat sententiā iniquam: ideo deus cō
seruauerat animā illam in illo membro sue linguc quousq̄ baptismū
reciperet. Unde rogauit q̄ hoc significaret episcopo loci: vt veniret ad
baptizandum eum: ꝛ hoc esset signū predictorū si ipsa lingua baptizata
subito in puluerē reuerteretur. Aduocatur itaq̄ episcopus cum clero ꝛ
populo: ꝛ post locutionem ipsius linguc de predictis coram omnibus
baptizata subito resoluta est in puluerem. Audiant hoc iudices: ꝛ lin
guam suam assuescant rectis iudicijs proferendis: quatinus hic gratiā
ꝛ alibi consequi mereant gloriam. Prestante domino nostro Jesu chri
sto: qui est benedictus in secula. Amen.

Auarorum

Dominica prima Inuocauit. Quarta Martij.

Stultorum infinitus est numerus: Eccs. i. Euangeliū.

D Tertia stultorꝝ turma est auarorꝝ. Gelt narren: karg narrē. Sed ne ꝛ in illlis erremus: ꝛ iustū cū impio condēnemus. nō em̄ oēs pecuniosi aut diuites stulti sunt. Nunquid em̄ Job: Dauid: Abraam: Jsaac ꝛ Jacob stulti erant? Notande sunt nobis due nole: quibꝫ notant̄ diuites auari: stulti itaqꝫ: ab alijs diuitibus. Quas nolas emi a doctore sancto in prima secunde: ꝛ in secunda secunde.

¶ Prima nola est: Diuitas siue tpalia sibi finē statuere. Ubi nolā hāc

videris: proculdubio perniciosissima est auaritie stulticia: quibꝫ cum
eterne damnationis conto veniet caput cõtrectandũ (Den narren wirt
man mit dem kolben der ewigen verdamnis lusen) quia sunt in pecca-
to mortali. Et quid est inquis totaliter inherere rebus huiꝰ mundi vt
in eis quis finẽ cõstituat? hoc est qui habet eas quasi rationes ⁊ regulas
suorũ operũ: vt in.i.ij.q.cviij.ar.iiij. Habet sagittarius metã suã: iuxta
cuiꝰ exigentiã balistã tenet ⁊ sagittã dirigit: ⁊ philocaptus ꝓpositũ suũ
quomõ amice sue placeat: huic surgit: se vestit: vadit: se cõponit: breuit̃
oĩa in hoc ordinat: ⁊ oĩa negligit: oĩa contẽnit vt ei placeat. Sic ⁊ aua-
rus fatuus pecuniã statuit finẽ oĩa in eius acquisitionẽ ordinat: blan-
ditur alijs: salutat: laudat: vt eos ad se trahat ꝑ sua vtilitate. Irascitur
impedientibꝫ eũ a pecunie cõsecutione. Quid multa: oẽs actus: sermo-
nes: oĩa opera dirigit in hunc finẽ. Ipsi sunt qui faciunt sibi Denariũ J
quasi deũ. Et sicut iustus deũ sibi finẽ statuit pro cuius honore ⁊ ad im
plendũ eius voluntatẽ: ieiunat: orat: elemosynas dat: ⁊ oẽm suã vitam
in eũ ordinat. Sic ille in denariũ illi credit (Die rychen hond den glou
ben in der kysten) in illũ sperat: hunc diligit: prefert eũ dilectioni dei ⁊
proximi. Siquidẽ nõ curat preterire p̃cepta dei qꝛ peierat mentit̃: de-
cipit: furatur: elemosynas non prestat in necessitate: neqꝫ p̃cepta ecclesie
obseruat: missam negligit die dñica: a seruilibus non cessat vt pecunie
obediat: ⁊ eam acquirat: porro neqꝫ parcit proximo ⁊ eius dilectionem
preponit: quia dũ de pecunia agitur oĩs cessat amicitia. Hunc denariũ
habet pre oculis in sacramentorũ ꝑceptione: in matrimonio dũ ducit
vxorem: pecuniã honestatẽ respicit si in ordine sacro constitui vult: mo-
nachari: ep̃ari: non deus: sed denarius: p̃benda: abbatia: ⁊ ep̃atus pre
oculis habetur nõ deus: vt dixi: oĩs cõtritio ⁊ tristitia siue displicentia
maxime est de denario amisso nõ de deo offenso: huic vigilat: peregri-
natur: laborat: suspirat: de eo loquit̃: laudat ⁊ semper de eo cantat: q̃d
multa? quod Paulus hodie cõmemorat in epistola Christianos ꝑ deo
pati debere: hoc ille pro denario libenter patit̃. In oĩbus inquit exhibe- K
amus nosmetipsos sicut dei ministros: illi vt denarij ministros: in mul
ta patientia: in tribulationibꝫ: in necessitatibꝫ: in angustijs. ĩ plagis: in
carceribus: in seditionibꝫ: in laboribꝫ: in vigilijs: in castitate: in scientia
in longanimitate. Hec oĩa auarus pro denario. Paulus ꝑ deo: in his
q̃ seqnunt̃ abinuicem separãtur: in suauitate: in spiritusctõ: in charitate
nõ ficta: ĩ verbo veritatis: in virtute dei. Hec in auaro nõ sunt: sed reliq̃
omittentes ꝓsequamur qđ nr̃o tempori ieiunij cõgruit: ecce in ieiunijs
multis stultus hic cõsumitur ipse ⁊ familia: nõ aũt pro deo sed deuario
Sane ⁊ pecunie parcat: ori suo ⁊ familie subtrahit: qđ in os burse re- L
ponit: ⁊ ideo ieiunat suo deo denario: ieiunat miser fatuus sup̃bus: ꝓpt̃
laudẽ humanã ⁊ glorie trãsitorie famã. Fatuus nimirũ quippe q̃ de hoc
subtrahit vni hosti: pascit duplicẽ hostẽ: qđ em̃ carni subtrahit per ieiu-
niũ: pascit diabolũ ⁊ mundũ: ieiunat gulosus ⁊ suo deo ventri scilicet.

Mira res inqs quomodo colit venter ieiunio: hoc mō in primis: quia ieiunant ideo vt postea melius comedāt: z ita nihil aliud facīt: qz q; solennitatē dei sui: scz ventris puenīt: vigilia ieiunij detestabilis. Dein de alij ieiunāt z tēpore ieiunij querūt delicata cibaria: z tūc volūt comedere splendidius z lautius: z tantū vna vice comedunt quantū comederent in duabus qñ non ieiunāt. Et tales talē gratiā solū faciunt deo: scz q; duos obulos dant sibi pro vno denario: z candē gratiā facerēt Judeo
D vel Saraceno. Sunt tandē qui trib⁹ diebus plus manducāt pro vno miserrimo ieiunio qō ieiunāt. Nam p̄cedēte die dicūt: cras ieiunabim⁹: die sequēti dicūt heri ieiunauim⁹ die ipsi⁹ ieiunij dicūt hodie ieiunam⁹ et ita defraudāt deū: qz pro trib⁹ obulis nō soluūt nisi vnū denarium. Sed ais: de ieiunio feci mentionē ppter euangeliū z tēpus: Quid faciet homo qui habet sufficientē causā non ieiunandi vt satisfaciat? Dico q; tres regulas obseruare debet qs ponit Gabriel in iij. sniaz dis. xvi. sit sobrius: sit solitari⁹: sit solut⁹. Prima regula sit sobrius habēs rationabile impedimentū: tm̄ z totiens sumat de cibo quantū z quotiens sufficit ad impedimēti remotionē z abstineat a superfluis. gratia exempli: si quis habēs debile caput ita vt nisi mane sumat cibū calidū statim incidit vertiginē quā postea nō incidit sumpto cibo: sufficit illi vt mane sumat sobritiūculā aut aliud calidū: z post cōtentus sit in vna cōmestiōe quoniā si post sufficientē refectionē vnicam iterū cenat vel comedit: iam manifestū est vt dicit Augustinus: eū nō p̄ infirmitate ieiunare nō posse sed pre gula ieiunare nō velle. Clerū vir teneri pōt punctuale mediū sed
¶ cauendū est notabilis excessus. Secūda regula: sis solitarius vel secretus (still) Hec est regula beati Augustini in fermone de quadragesima dicētis: qui ieiunare non ualet secretius sibi soli aut cū alio infirmo p̄paret qō accipiat z illos q; ieiunare ualent ad prandiū nō inuitet: ne sibi augeat de alterius gula peccatū. qz si hoc fecerit non solū deus: sed et homines intelligere possunt. illū nō p̄ infirmitate nō posse sed p̄ gula ieiunare nō velle: sufficit illi q; ipse ieiunare nō preualet z magis cū gemitu z suspirio animi dolore māducet p̄ eo q; alijs ieiunantib⁹ ille abstinere nō pōt. Tertia regula: sis solut⁹ scz obligatiōe p̄ dispensationē a superiori testis est b. Tho. in. ij. ij. q. clvij. ar. iij. Si causa excusans aliquē ab obseruatiōe ieiunij ab ecclesia instituti fuerit euidens: pōt talis p̄ seipsum obseruantiā p̄terire: p̄sertim p̄ suetudine interueniēte: vel si nō possit facile recursus ad superiorē haberi. Si vero causa sit dubia: debet ad superiorē recurrere q; habet potestatē in talib⁹ dispensandi. Cauebit tm̄
Q occasionē scandali iuxta scōam regulā. Sed quis ē superior queris potens in hoc dispensare. Host. dicit q; epūs nec sufficit licentia simplicis p̄sbyteri etiā ex causa iusta nisi sūma necessitas imineat: itaq; ad ipm̄ non potest haberi recursus sine piculo. Alij dicunt q; arbitrio boni viri standū est: pro quāta necessitate sit frangendū ieiunū potius q̄ p̄ doctrinā generalē: z sic cum p̄rius sacerdos sit iudex ordinarius conscientie

videt q ipse possit. Ego vero credo ait Angelus: si loquamur de dispē
satione q est quedā relaratio iuris q tunc ptinet ad epm solū: qui causa
subsistenti nec debenti ieiunari pōt dispēsare t ieiuniū in aliud bonū cō
mutare. Si vero loquamur de declaratiōe scz vtrū sit causa legitima
vel nō: sic credo q sufficit dispensatio cōfessoris, prij q ē bone vite t cō
siliū medici sed medic⁹ peccat si sine rationabili causa cōsulit vt frāgat.

¶ Secūda nola qua fatuus pecuniarius noscit: est in medijs ad debi P
tū finē ordinatis excedere. Dicit quis: nō est hoc mētis mee q ita pecu
niā diligā vt finē in ei⁹ acquisitiōe vel intentiōe pstituā: aut quomōlibet
ptra dei aut primi charitatē aliqd agere vellē scio qd dixerit dns: Pri
mū qrite regnū dei t iustitiā ei⁹: t hec oia adijcient vobis. Fateor abun
do in diuitijs: t eas pter necessaria teneo: sed pterea contra deū facere
nō vellē ei⁹ vel ecclesie puaricando pcepta. Pauperi in necessitate existē
ti subuenire sum parat⁹: missam nō negligo die festo: nō peiero: neminē
defraudo. Sed fateor: (vt dixi) supflua teneo: curā reifamiliaris t soli
citudinē nimiā habeo: sed tñ (vt spero) citra dispendiū charitatis dei et
primi. Intelligo te frater effugis primā nolā: sed hāc nō aufugis: t si eā Q
nō pernicioſe puersum finē statuas: sed finē rectū tamē medijs nō con
mensuratis vteris. Principaliter queris regnū dei t iustitiā eius t dei
voluntatē pficere: ad qđ faciendū tibi tpalia pstantur a deo: tibi adijci
unt t ea acqris vel tenes: colligisq adiecta in nimia abundantia vt am
modo nō sint expeditia ad būc finē: sed pri⁹ impeditia t retardantia.
Videris mihi silis puero colligēti flores in prato: q pcedens dū videt
is qs collegit pulchriores reijcit collectos t nouos colligit: vel cū pcol R
lectis bos retinēs ita manipluʒ magnificat q eos cōphēdere nō pōt Sic
tibi cōtingit intēporaliū cōgregatione: t vtinā silis puero esses q pcol
lecta reijceres nouis adeptis: sed ita nō fit: sed noua cū veteribus reti
nes t te oneras: tā nō silis puero: sed fatuo quē vidi t noui: q solebat
baculos quotcūq pulchros aut planos offenderat colligere: t magno
fasciculo oneratus circūferre. sic nimirū facit stultus noster pecuniari⁹.
Quid enim temporalia sunt qz baculi quibus necessario se sustentare
habet homo qz diu in carne viuit? Egenus eī cibo veste t domo. Ba
culus si nimis magnus fuerit: aut si plures qz necessarij sunt receperi
mus: non promotionis sed impedimento erunt. Sic t diuitie si exces
serint debitū modū. O stulte quid circumfers tot baculos? cur te one
ras? quanto satius esset distribuere baculos illos in paupes imbecilles
qui egent: t per fossata necessitatum t paupertatū transsilire nequeunt.
Beati qui paucissimis se onerant. Abiecit beatus Franciscus: beatus S
Dominicus: Apostoli baculos illos vt liberi currerēt viam mandato
rum dei ad celū. Ceterū siquando necessarios habuerunt baculos tem
poraliū cōmodauerūt a prima vinia. i. elemosynā petebāt p sustentatōe
sic t apli. Inde nō tuleritis virgā ait dns eis: id est baculū sustentatio
nis temporaliū qz vobis debent ab his quibus predicaueritis. Qz si

nō potes vel nō vis ita absolutus esse a baculo: caue ne nimiū te oneres recipe necessaria: caue ne fascem cū diuite portes ad incendiū infernale. Audi clamantē ad ignē ex his baculis incensum: Crutior in hac flāma. Caue etiā ne in purgatoriū deferas fasciculū ex ligno feno ⁊ stipula: ⁊ cū secūda nola pulses: qr ⁊ illa cōburent: vt ait apl's. q̄n poti⁹ iuxta monitionē prophetie: Solue fasciculos deprimentes: ⁊ vt dixi distribue. Habes iā nolas duas magnas: quib⁹ cognosci pñt hi fatui. Q̄ si eos mag⁹ nosse volueris: accipe ⁊ paruulas his appēdētes. Tertia igit̄ est obduratio. Quarta: inq̄etudo. Quinta: violētia. Sexta: fallacia. Septīa piuriū. Octaua: fraus. Nona: pditio. Dic si placet ex. ij. ij. Rogem⁹ ⁊c.

¶ Feria secunda post Inuocauit. Quinta Martij.
Stultorum infinitus est numerus. Eccēs.i. Euangeliū.

Quarta turba stultoꝝ: sunt nouitatū presumptores: Seltzem narren: Mutzen narren: Zier narren: Mol narren: Spiegel narren. Seltzem narren inquā: qui pre alijs aliq̄d noui siue rari habere volūt: et was seltzens. Ipsi sunt q̄ nouitates p̄sumūt in vestitu gestu ⁊ moribꝫ. Faciles vtiq; cognitu: q̄ pleni nolis ante ⁊ retro: quas quotidie variāt ⁊ multiplicāt ita vt eas certo numero comprehēdere nequeamus. Attamen aliquas producamus numero septem: ex quibus alie faciliter dinosci poterunt. T

¶ Prima igit̄ nola est: barbas deferre siue nutrire. Diuersis ⁊ aduersis intentionibꝫ barbas nutrire cōtingit. Quidā ex morbo: vt scabiosi q̄ nouaculā tolerare nequirēt. Quidā ex tristitia: quemadmodū passi dif fortunia. De quoꝝ numero fuisse legit̄ Julius Cesar: q̄uis alias esset curiosissimus criniū euulsor. Vide in cōmentarijs eiusdē de bello gallico: aut in Policrato Jo. Salesberien̄. Ecōtrario apd̄ veteres aduersa passi radebant̄: Alij ex cōuictu eoꝝ cū quibꝫ habitāt: sicut greci quorūmos est barbas nutrire. ⁊ apl̄i: ⁊ frēs cōuersi religiosoꝝ Carthusi. ⁊ Cistercien̄. sic ⁊ peregre ꝓficiscētes ad terrā sanctā. Alij ne offendant̄ ex aura inclementiore. Quidā q̄ fecerūt aut facere intendunt nequitiā: iuxta prouulgatū ꝓuerbiū. Quidā ꝓpter votū peregrinationis: ante qd̄ ꝑsolutū radi nolūt. Quidā quatinus trāfformen̄t ne noscant̄: ⁊ dāna caueāt: vt sacerdos ille de q̄ in Glo. c. si q̄s. de vi. ⁊ ho.. Tutius vt peterē layci sub imagine Romā: Fas fuit vt sinerē luxuriare comam. Alij impetu quodā ⁊ incōsideratione nesciētes cur id faciāt: qd̄ aliq̄n adolescētes facere solēt. Alij ꝓpter virilitatē: sicut de Diogene legimus. ꝙ interrogatus cur tā magnā nutriret barbā: rn̄dit vt eā citius vidēs ⁊ tangēs virū me meminerim. Verū de his oībꝫ enumeratis nō loquimur: vtiq; ab hac turba alienis. Sed alij sunt q̄s gloria vexat inanis: ⁊ vt barbas nutriant inducit sperātes inde gloriā cōsequi: digito mōstrari ⁊ dicier hic est: dū singulariter p̄ter ceteros barbatus existat. Nimirū grādes fatui: in q̄libet crine barbe siue menti dependentē habētes nolā: tot stultitie ⁊ vanitates in eo q̄t crines in mento. Cū em̄ nihil sapiētie habeāt vl̄ virtutis vnde gloriari possint: gloriā de singularitate barbe querūt. Timendū ꝓfecto est: ne his fatuis eueniat qd̄ hirco extrauagantibꝫ fabula sexta qui timore lupi ip̄m insequentis in rupē altū subijt: quē lupus obsedit a radice. Post triduū aūt cū lupus famē ⁊ hircus sitim sustineret: vterq; discessit. ille vt cibū caperet: hic vt sitim sedaret. Potās autē hircus vmbrā suā in aqua aspexit dicēs: q̄ꝫ acceptas tibias: q̄ꝫ pulchrā barbā: ⁊ q̄ꝫ magna habeo cornua: ⁊ lupus me fugat. ammodo ergo resistā ei ⁊ nullā dabo ei petentiā ex me. Que verba lupus silenter auscultās: dentes fortiter infixit in hircū dicēs: Quid hoc est qd̄ loq̄ris frater hirce? Hircus U

aūt se captū sentiēs ait: O dñe meus lupe peto misericordiā ⁊ agnosco culpā: qꝛ hircus postq̄ potat qđ nō debet parabolat. Lupus vero non pepercit: sed eū vorabat. Sic nostris fatuis barbatis cōtinget: vt cū de barbe singularitate glorienť: silenter ⁊ ab infernali lupo minime auisati deuorenť. Alludit etiā fabula tertia Renutij: quā applicare poteris ⁊c. Similes etiā sunt nr̄i fatui hirco: qui apud Cirillū lib. ij. ca. iij. de barba cū in aqua se cōtemplareť gloriabať: nō cōsiderās turpitudinē a posteriori: quā contracta: arta ⁊ breui cauda operire nō poterat. Sic plane illi turpes sunt. At qđ talib⁹ fatuis deficit imprudētia nituntť resacire ex barba. Inquies est curta: tñ etis erit sibi longa: was nit am han ist: ist aber am kam̄. Ipsi sunt cum nihil faciūt magnificū: p̄ alijs tū arrogāt ⁊ iactant: ⁊ videri volunt fecisse. cūq; magna ⁊ egregia facinora que ostentent nō habeant: hec vilia proferunt instar feminaꝝ de floribus ⁊ sertis gloriantiū. Sed quid? Contrariū plane eis euenit: vt vbi gloriā se sperant cōsecuturos: irrisionē inueniant: ignominiam ⁊ contemptū: locoq; laudū vituperia audire coganť. Dū em̄ queriť: ⁊ quis est ille inter ⁊ preter ceteros barbatus. respondeť ab his qui eū nouerūt: est stultus ille q̄ se ob hoc putat sapientē reputatū iri vel fortē: ⁊ quidē hi fatui etiā senes ⁊ noīe solo viri. Sunt ⁊ alij fatui barbati: qui instar scythaꝝ iā barbas dimidiant: vt sint semirasi: aut solā paruulā particulā criniū relinquūt: imitantes Sarmatas quos nuper vidimus. Hec iuniorum stultitia ⁊ nouitatum presumptio.

x ¶ Secūda nola est: econtrario faciē ⁊ colla polire nihilq; in se relinq̄re hirsuti. qđ (vt diximus) Julius Cesar facere solebat: studiosissimus criniū etiā de barba euulsor. Itē colla denudare: in mediū vsq; dorsum crebro radi: ablui ⁊ etiā depingi: cathenasq; aureas cicūpendere: odoramēta adiungere: aquis rosaꝝ se aspergere: vnguentis linire. Sic se polientes: lauantes ⁊ ornantes hac nola sunt insigniti. Qualis quedā femina fuit in hac vrbe argentinensi: etiā nostra tempestate: que faciē suā rugosam excoriari passa fuit: quo ruge auferrenť ⁊ venusta appareret. sed idē
1 cōuersum fuit in oppositā qualitatē turpior effecta. Deus meus q̄t hec fatuitas se ornandi ⁊ poliendi afficit: nō solū vane: sed ⁊ p̄niciose: quippe qđ graue scandalū occasionēq; ruinę prestet. Sūt em̄ hi denudati viri ⁊ femine sicut gladij stricti ⁊ euaginati: quib⁹ diabolus vtiť ad aniaꝝ occisionē. Sunt quib⁹ vtitur diabolus tanq̄ esca ad capiendas anias quēadmodū cū catis ⁊ alijs animalib⁹ excoriatis solēt vultures capi: sic illi colla ⁊ crura denudant. Signū est proculdubio vermiculosi animi (wurmessig) sic denudari corpe: nuces q̄ statim corticē dimittunt male
2 sunt. Quid de fucis facieꝝ dicā frēs? q̄ in cōtumeliā creatoris assumūť Indignať ⁊ fremit artifex si suo operi ab alio aliq̄d addať. Et qualē te putas facere deo cōtumeliā: cū talē potius vis habere faciē qualem tibi facit pictor q̄ qualē tibi deus fecit? Qua fiducia queso erigis ad celos vultus quos cōditor nō agnoscit? Ut quid cōtra naturalē tuā faciē su-

mis faciē pictoris? Time qđ tibi cōminat̄ Johel. ij. Om̄es vultus redi
gent̄ in ollam. Cathenas in collo circūferunt: vere a diabolo cathenate 3
cuius ansa in inferno ligata est. Auferent̄ he cathene alibi ab eis iuxta ꝓ
phetā: ⁊ loco ei⁹ serpētes circūgirabūt. Sed ⁊ hic aliqñ auferunt̄ ab eis
⁊ liberant̄: nō votiui sctō Leonardo: sed Ueneri ⁊ Baccho.

¶ Tertia nola est: Capillos ornare: crocei coloris eos efficere: crispa- Y
re: prolongare: alienos etiā mortuoꝝ crines ostentare. Uide iam femi-
nas instar masculoꝝ incedentes: que capillis per dorsum dimissis bir-
retis se tegunt. Proh pudor. Quid ostentas o homo capillos longos 1
receptaculū lendiū ⁊ pediculoꝝ? Est ne hic thesaurus tuus? deus tuus:
quem pre ceteris colis ⁊ diligis? Quid gloriaris in laqueo venantium
diabolorum: qui instar pueroꝝ faciunt laqueos de cauda equi ad capi
endum aues? Cepit auem Holofernem cincinnis Judith: ⁊ Absolon
in capillis adhesit quercui: ⁊ perijt. Audi o femina: nō terret te qđ etiā 2
alienos crines aliquādo mulieris mortue in capite tenes ꝑ noctem? Ni
mirū hoc in damnū anime tue facis: quod in penitentiā ⁊ pro dei amore
minime faceres. Que taliū queso manū mortue secū in lecto retineret ꝑ
penitentia? nulla. sed nō peribunt sine pena grandi: quā dñs eis cōmina
tur Jsaie. iiij. Decaluabit dñs verticem filiarū sion: ⁊ dñs crines earū
nudabit. Etiā in presenti aliquando id fieri solet: ⁊ vtinā crebro earum
crines nudarent̄: qualiter Parisius contigisse legit̄. Ubi accidit in qua
dā processione: ꝙ quedā simia cuidā dñe peplū cū alienis crinib⁹ abstu-
lit coram populo: ⁊ turpis ⁊ depilata sicut cornicula depositis plumis
alienis remansit: quod iusto dei iudicio accidit. Juxta illud Jsaie. Ue
qui predaris: nonne ⁊ tu predaberis? Depredata fuit illa mulier mulie
rem mortuā crinibus suis: ⁊ merito eam simia depredauit. Poeta. Nō
est lex equior vlla Quā necis artifices arte perire sua. Quid de colora 3
tis: tinctis ⁊ crispatis crinibus? Plane hoc quod de fucatis faciebus di
ctum est intelligatur. Sed ⁊ perditio temporis labor inutilis. Et ꝓphe
ta talibus cōminatur pro crispato crine caluitium. Jsaie. iij. Crispi cri
nes ⁊ crispi cantus signa leuitatis sunt. Unde in legenda sancti Seba
stiani. Putasne illum inter christicolas numerandum: qui tonsurā di-
ligit: comam enutrit: sapores querit: ⁊ vocem frangit? Fractio vocis si-
gnum est fracti animi. Sicut crispatio crinium in hominibus: corruga
tio vestium in mulieribus: sic reprehensibilis est fractio vocis in canto
ribus. Uide summam vitiorum tractatu de superbia folio. ccxxxiiij. ca
pitulo. xxiiij. Colorati crocei crines presagia sunt future flamme infer
nalis: ait Hieronymus.

¶ Quarta nola est: Caput ornare. Quis nouitates illas fatuas di- Z
numerabit: que in capitum ornatu ostendunt̄. Uide quēadmodū ne- 1
mo sit qui auriculas asini non habeat in capite in birro: quibus etiam
nole argentee sunt appense. Et quod lasciuissimū est etiam femine non
erubescunt talia capitegia deferre birros auriculatos: byret mitoren.

2 Cōspice ⁊ viros instar feminarū mitratos: ⁊ ecōtra feminas viroꝝ instar birretatas ⁊ pileatas (Die man tragen frawē huben) ex sericis filis reticulato more ꝯtextas. Quid ꝙ nūc hispidos siue villosos galeros: nūc leues: iam acutos: iā obtusos deferūt: ⁊ in mille transformant̄ figuras? nulla stabilitas in his vtiq; signū incōstātis ⁊ leuis animi. Vide feminarū pepla instar diadematū sanctorū erecta grandia: vt caput bouis pre se ferre videant̄. Ceterū infra mentū vix duorū digitorū tenēt latitudinē (Als ob inē das kyn̄ in eim hafenreff hieng) Sed ⁊ tincta croceo colore infernalis flamme presagio: pepla sua hebdomadis singulis abluunt: ⁊ iterū tingūt. quod q̄ grandis sit fatuitas nemo est qui nesciat Porro nō placet hec vestis: hic color dn̄o deo: neq; angelis eius Siquidē corpus Christi non croceo: sed linthеo candido inuolutū legitur. Unde ⁊ corporalia alba esse debent. Et angeli sancti in stolis albis apparuerunt: ⁊ Christi vestimēta alba vt nix in eius trāsfiguratione visa sunt. Non igitur placent deo ⁊ angelis crocei coloris vestes tales. Quid multa? male carnes croceis iuribus profundunt̄: ⁊ croceū piperatum (Ein geler peffer) super recentes carnes non conficit̄: sed hesterne mense reliquias. Vetule rugose croceis peplate: preseferunt similitudinem portionis carnis fumigate in prodio croceo (Sehent heruß als ein gereicht stuck fleisch vß einer gelen brüen).

A ¶ Quinta nola est: corpus ornare: totū corpus est illa vanitate plenū
1 int⁹ ⁊ extra sub cingulo ⁊ in cingulo ⁊ extra cingulū. Camisie rugate. (Gefeltelt) Toraces excise feminaꝝ ⁊ viroꝝ vt etiā fere dimidie mamille pateant. Tunice plicate ⁊ in mille formas transfigurate in vtroq; sexu: iam laxissime: iā artissime in manicis vt brachia cōprimāt olim (schuben: nunc Hussecken) vide in speculo Brandt. ita vt oim gentiū extranearū prauos ritus assumam⁹. Vis videre vestitu Ungaros: Bohemos: Saxones: Francigenas: Italos: Sicābros imo oēs gentes: vade Argentinā ⁊ videbis. Videbis ⁊ spurcas illas tunicas ita breues vt nō solū non nates: sed neq; vmbilicū tegere queant. Erat apud veteres dehonestatio maxima illa vestiū amputatio: patet in nuncijs Dauid quorū barbas rasit rex Anon ⁊ vestes vsq; ad nates p̄cidit. Essent per rectores reip. tales vestes scādalose occasionē malarū cōcupiscentiarū feminis p̄stantes dū pudenda nō teguntur auferende de medio.

2 Vide cingulū ip̄m qd̄ hec constringit plenū vanitatib⁹ ⁊ nolis in feminis precipue quod aliquando sericū: aliquādo aureū: vel auratū operosissimum deniq; vt impense in opus maiores sint cingulo (Der gold schmid nem den gürtel nitt für den macherlon) Mira stulticia vt de alijs taceamus. Saccus bono tritico plenus ligat̄ fune vnius obuli: ad saccū aūt immundicia plenū ligandū: querit̄ corrigia serica vel deargentata aut aurea. xl. vel. l. florenorū. Horrendū est in loco humiliationis superbiā reperiri: in medio tui humiliatio tua. Michee. vi. ⁊ vbi maior materia humiliationis q̄ in ventre pleno stercorum. Taceo de

pugionibus ꝛ gladijs qui olim ad cingulum dependere solebant: nunc autem alligantur ad ventrem vt capulus ꝛ acies gladij: quasi in equilibra constituantur similisq; sit potius sedili gallinarum q̄ gladio.

Quid tandē de mantellis: qui fimbrijs iudaicis in ora eorundē sunt notati per oia similes depictis iudeorū vestibus? ꝛ quid ad hec omnia dicemus? Nunqd inultum permittet dñs: Non plane: sed faciet qđ cōminat⁹ est p Sophō.i. Visitabo super oēs q̄ induti sunt veste pegrina. 3

¶ Sexta nola est: ornare crura ꝛ pedes. Vide caligas scacatas diuisas ꝛ scissas consutasq; ex minutissimis pictacijs vt merces pro earundem cōfectione exposita plus valeat q̄ calligę ipse. Hec oia noua sunt: ꝛ mores ex Italia ꝛ Francia aduecti. Vide deinde nouū genus ocrearum Cordubensium in nostris terris nunq̄ nisi in picturis visarū vna cū pantofilis in modum semicirculi obtusis: ꝛ quod olim in rostris calciorum excedebatur: iam in contrariū vicium lapsi in nimiam obtusitatem versum est. Olim nimia angustia ꝛ strictura calciorum: nūc nimia amplitudo. Quid preterea de perforatione sotularium cū integri perforatis sint multo meliores? Quid de oīi ornatu in pedibus quesito dicam: nisi q̄ mira est fatuitas hominis ꝛ cecitas? Nonne sotulares ad hoc sunt inuenti vt lutum calcetur inquinentur ꝛ pedes ab inquinamētis preseruent? vt quid ornas sotulares aut de mundicia eorūdem tam solicitus es qui dedicati sunt sordibus? Vide de hoc Joan. Chrisostomū super Mattheū. erhortatione. xlix. ꝛ est super Mattheū. ca. xiij. Mentior si non noui hominem de quo mihi dicebat: q̄ tempore pluuiali ꝛ lutoso preter calopedes quibus incedebat duos nouos tenebat sub pallio: quibus cum iam ad ecclesiam peruenisset: induebatur quatenus nitidus preter alios boies in eis appareret: ꝛ admirabilis. 4

¶ Septima nola est: extra hominem siue vltra pedes et caput et corpus se ornare. Et quomō possunt hec fieri? Fit primo per longas caudas quas in luto post se trahunt presertim femine: ꝛ etiam quidā ex sacerdotibus ꝛ prelatis. Vide in speculo Brandt. Fit deniq; hoc per altas soleas vel lignipedes et galeras altas quatinus maiores appareant. Sunt plane quidā qui longas cōcupiscunt habere vestes vt maiores videant: altos pileos in capitibus: calopedes altas in pedibus (vnden bülzen oben fültzen) vestesq; longas post se per terram trahentes volentes sic adijcere ad staturam cubitum vnū. Mira illorū fatuitas qui vel magnitudine vel altitudine corporis: dignitatēq; suam volunt honorare. Non attendis o frater: q̄ Saul rex malus fuit: ꝛ tamen altior vniuerso populo ab humero ꝛ sursum? i. Regum. x. Non attendis q̄ nec in tibijs viri beneplacitū est domino: ꝛ Quia dominus est spiritus ponderator ꝛ non corporū: vt fatui qui iudicant hominē ex ea parte: qua non est homo? Non attendis quid dixerit dñs Samueli cū eis p̄cepisset de vnctione Dauid in regē? Ne respicias inquit vultū eius: nec altitudinē stature eius: quoniā abieci eum: nec iuxta intuitū hominis 5

iudico: homo enim videt que parent: dominus autē intuet cor. i. Reg. xvi. Non attendis quia pciosiores species aromatice in minoribꝫ saccis solent reponi: vt cariopholi ⁊ similia? Sed lana in maximis saccis:
2 (wolfeck) Sunt sub hac nola dñe que post se longas trahunt caudas terram preciosis vestibus induentes: ⁊ de nuditate Christi in pauperibus non curantes: caudis suis pulices colligunt: puluerē mouent hominibꝫ: Christum vero quem in tot pauperibꝫ nudum respiciunt non operiunt. Timendū est eis: ne in caudis earū diabolus quiescat. Vnde legitur de quodam sancto: qui vidit diabolū quendam ridentem ⁊ que rens ab eo causam risus. Dixit: Vidi socium meum equitantem super cauda cuiusdam mulieris: que dum retraheret caudam: cecidit socius
3 meus in lutum: ⁊ inde risi. Sunt ⁊ sub hac nola: quod turpissimum et lamentabile est: clerici quidā notati presertim Francigene: ⁊ prelati quidam: quorū caudas vt famuli post eos deferant instar Symonis Cirenei crucem post Christū portantis necesse est. Vide in Brandt. Timeant qui tales sunt: q̄ boc ait dñs: Attendite a scribis q̄ volunt ambularein stolis. Luce. xx. Stola vestis est longa. Sunt tandē q̄ mul-
4 D ta paria vestium habent per totam hebdomadā ante ⁊ post prandiū induendarū: vt ad choreas: ad hastiludia: ad ecclesias varias vestes induant: potiusq̄ volunt vestimenta sua a tineis corrodi q̄ Christū in pauperibus indui. In quos clamat sanctus Jacobus. capitulo. v. Agite nunc diuites: plorate vlulantes in miserijs que euenient vobis. Diuitie vestre putrefacte sunt: ⁊ vestimenta vestra a tinea cōmcmesta sunt. ⁊ Bernardus: Clamant nudi: clamant famelici ⁊ conqueruntur nobis fame ⁊ frigore miserabiliter laborantibꝫ: quid conferunt tot mutatoria vel extensa in pertica vel plicata in manticis? Ecce fratres mei nolas septem: quibus possunt bi stulti vanitatum (Mutz narren) dinosci: q̄ presertim nouitates afferunt in ornatu: sed nunquid impune? non plane. Etiam si hic dissimulauerit dominus (Das er hie durch die finger sicht) in nouissimis tamen crudeliter puniet. Audi quid de omnibꝫ his dicat. Isa. iij. In illa die auferet dominus ornatum calciamentorū: et lunulas: ⁊ torques: ⁊ monilia: ⁊ armillas: ⁊ mitras: discriminalia: et perichelidas: ⁊ murenulas: ⁊ olfactoriola (Byſem apfel) ⁊ inaures: et anulos ⁊ gēmas in fronte pendētes: ⁊ mutatoria: ⁊ palliola: ⁊ linthea mitra: ⁊ acus: ⁊ specula: et sindones: ⁊ vittas ⁊ theristra: ⁊ cetera. Armillas Glo. vocat ornamenta brachiorum: perichelidas vocat ornamenta talorum similia armillis. Murenule sunt catbenule circa collum. olfactoriola vocat illa in quibus cōtinebant mustum ⁊ similia. theristra vocat vestes estiuales valde subtiles: visui perutas: que dicunt a theron qđ est estas. Tunc enim mulieres que se alienis plumis: quasi cornix pulchras faciebant: amittent plumas ⁊ turpissime apparebunt: ⁊ non solū deficiet gloria ornatus tunc: sed etiam immutatur in ignominiā: ⁊ que plus habuit de gloria: plus habebit de ignomina. Ysce. iij. Gloriā

eorum ignominiam cõputabo. ℣ Isa. iij. Erit pro suaui odore fetor: et pro zona funiculus: pro crispanti crine caluitium: pro fascia pectorali cilicium. Plane tunc corpora que hic fuerunt superbe ornata: a domino tunc non ornabuntur. Unde Bernardus. Nunc eant: nunc rideant: qui corpora sua pellibus murium: ℣ stercoribus vermium informant: quia cum dominus ad iudicandum venerit non reformabit nisi q̃ abiectionis ℣ humilitatis inuenerit. Unde ad Philip. iij. Saluatorem expectam⁹. vbi dicit Bernardus. Requiesce in hac spe misera caro: qui propter animam venit: propter te quoq; venturus est: qui reformauit illam: tui quoq; non obliuiscetur. Saluatorem expectamus qui reformabit corpus humilitatis nostre. Est hic notabilis ℣ pulchra questio. Que sit mater fatuorum huius turbe: que ℣ moueri possit circa quam libet turbam: presertim principalem: siue capitalem. Respondeo breuiter: q̃ vana gloria ē mater eorum: ℣ eos peperit: ℣ quotidie parit oēs illos fatuos: sed ℣ plures alios alterius generis: de quibus posterius dicetur: ℣ quomõ parit nostros principales fatuos: hoc modo vt dicit b. Tho. ij. ij. q. clxxij. ar. v. qui vices gerit obstetricis. Superbus ℣ vane gloriosus nititur ostendere suam excellentiã: ℣ hoc attentat omnibus modis quibus cumq; potest: verbo et facto: vero vel ficto: directe vel indirecte. Primo attentat hoc per verba: ℣ sic gignit iactantiam. Secundo per facta vera habentia aliquam admirationem: ℣ sic gignit presumptionẽ nouitatum: quas homines solent magis admirari: ecce nostram turbã. Tertio per facta falsa: ℣ sic gignit hipocrisim: ℣ sic quidem directe ostentat suam excellentiam sine pudore inuerecunda fronte in facie hominũ: sed non est illo contentus quin etiam indirecte nitatur eam manifestare ℣ verecundius scilicet ostendendo se non esse alio minorem neq; intellectu neq; voluntate: neq; locutione neq; facto. Quarto igitur attentat suã excellentiam manifestare ostendendo se nõ esse alio minorem intellectu: ℣ sic gignit pertinaciam per quam homo nimis innititur sue sententie: nolens cedere sententie melioris. Quinto ostendendo se non esse alio minorem voluntate: ℣ sic est discordia dum non vult a propria voluntate discedere vt alijs concordet. Sexto ostendendo se non esse alio minorem locutione: ℣ sic parit contentionem: dum aliquis clamose contra alium litigat. Septimo ostendendo se nõ esse alio minorẽ facto: ℣ sic parit inobdientiã: dum scz aliquis nõ vult exequi superioris ꝓceptum. Rogemus.

Feria Tertia post Inuocauit. vi. Martij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

F Quinta turma stultoꝝ est fatuoꝝ senũ: alt narren. Necesse est illos notificare nolis certis: quibꝫ a sequẽtibꝫ senibꝫ discerni possint. quippe ꝙ senectus ipa alias sit signum sapientie: vnde eis debet̃ honor: quia presumunt̃ esse sapientes ⁊ honesti. Unde dicit̃ Leuitici: Corã cano capite consurge. De quibus Thomas secũda secunde. q. lxiij. arti. iij. ⁊ Holkot in lectione quadam. Reperio aũt nolas septẽ quibus discerni possunt a sapientibus.

¶ Prima nola est: Dolere de impotentia male faciendi. Sunt senes quidã ita male habituati in voluptatibꝫ: ꝙ dolẽt (vt videt̃) ꝙ nõ sunt vt solebãt ad voluptatẽ potentes. Qui cũ cõsiderãt p̃teritas voluptates:

ꝛ ꝙ eis ammodo vti nõ pñt tristant̃ ꝛ suspirãt. De q̃ꝝ numero erat fortissimus ille Milo: q̃ cũ videret luctãtes ꝛ dimicãtes fleuit ꝛ brachia aspiciẽs ait: O robur brachioꝝ meoꝝ q̃ euanuisti? Uide Tulliũ: erat ei robustissim⁹: ita vt vno ictu bouẽ interficeret. Sic ꝛ Helena cũ ĩ speculo intuita fuisset rugas faciei: q̃ tñ fuerat pulcherrima: O inq̃t ꝛ fleuit: vbi mea pulchritudo: ꝓpter quã bis rapta sum: quõ te in senecta amisi?

¶ Secũda nola est: facere mala iuxta ĩmo supra facultatẽ: attentãdo qđ natura negat. Sunt q̃ q̃ꝫuis nõ possint facere sicut in iuuẽta: faciũt tñ q̃ntũ pñt: ĩmo aliqñ plusq̃ꝫ pñt. assimilãt se iuuenib⁹ ĩ vestitu: calceis crinib⁹: trãsitu: ꝟbis lasciuis: morib⁹: ludis: potationib⁹. Delectant̃ audire etiã ꝛ cõfabulari de tꝑib⁹: delectant̃ imaginari de vilib⁹. ꝛ sicut nõ vescẽtes carnib⁹ delectant̃ in brodio: sic illi cũ priuant̃ oꝑatione fruunt̃ imaginatione: ꝛ plane volũtas eis in cõspectu dei reputat̃ pro facto.

¶ Tertia nola est: iactare se de malis a se factis. Inter loquendũ immiscẽt sue forefacta in iuuẽtute in luxurijs: hastiludijs: torneamẽtis: ludis: vindictis. ꝛ ita ꝙ ad om̃e ꝓpositũ nouerũt illã fatuitatẽ iactantie applicare. Si viderint pennã scriptoris aut acũ suentis: O he inquiũt: q̃ꝫ facile est circũferre illã lanceã q̃ꝫ eã quã ego in tali vel tali bello vibraui. Si videt suꝑpellitiũ: mox de armis militie facit mẽtionẽ: ea dicẽs multo esse grauiora. Porro nedũ directe se iactat: sed indirecte alios laudãdo de malis olim factis: O (dicit) etiã tu fuisti in tali exercitu vbi pericula versabant̃. subocculte insinuãs ꝑ cõiunctionẽ etiã: etiã se illic cũ illo fuisse. Sed ꝛ mentiunt̃ ꝛ maiora iactant de se mala q̃ꝫ fecerint: sicut Augusti. se fecisse cõquerit̃ in li. cõfessionũ. Nolã hãc improperat eis Psal. dicens: Quid gloriaris in malitia q̃ potẽs ꝛc. q̃ꝫ multa. Letant̃ cũ male fecerint: ꝛ extollunt̃ in reb⁹ pessimis. ꝛ tñ si fundamẽtaliter inspicit̃: inuenitur qꝛ ꝛ hoc est ex inani gloria: qꝛ vult ex hoc videri singularis.

¶ Quarta nola est: gaudere de fiendis malis: ꝛ alios ad hoc inducere O quanta stultitia est hec: vt dũ tu malefacere nõ potes: gaudes qꝛ filiolũ habes qui tibi similis putat̃ futurus: sed ꝛ quẽ doces facere mala q̃ tu fecisti? Eia (inquiunt) imitat̃ mores meos (Er kopt in die art) erit socius. Et reprehendit eos si nolunt esse insolentiores frontosi vel effrontes. Sic sic (qđ turpe est valde) etiã mulieres puellas suas docẽt imitari vanitates: ꝛ eas corripiunt si nõ omnino eas quadrauerint.

¶ Quinta nola est: suã senectutẽ obliuisci. Sunt q̃ nolũt esse senes cũ sint: securis ammodo nõ reminiscunt̃ quã suꝑ humeris gestant. i. quinquaginta annoꝝ: q̃ ꝑ formã securis q̃ est. L. scribi solent. ꝛ cultrũ excoriatoriũ deferũt in posterioribꝫ: cũ iam sunt septuagenarij: ꝛ cultrũ (das schindtmesser) circũferẽtes inter nates: negãt se etiã quinq̃genarios esse Intuere o frater manus: ꝛ interroga pedes ꝛ oculos: ꝛ ipsi dicent tibi. Trahis pedes ꝑ terrã: nec leuare potes: ꝛ plena rugaꝝ est facies.

¶ Sexta nola est: velle ꝓpter senectã solã honorari. Imaginant̃ quidã ꝙ sola etas quomodocũq̃ꝫ vixerint faciat eos venerabiles ꝛ dignos ho

nore. Nō ita frater fatue: nō sic. Scito qꝛ sola virtus reddit hominē dignū honore. Uis honorē habere i senectute: fac opera laudabilia in iuuētute: nā honor est exhibitio reuerētie in testimoniū virtutis: teste Aristo. iiij. Ethi. ca. v. ſm virtutē autē solus bonus honorandus. In cui⁹ figurā (vt Augu. dicit. li. v. de ciui. dei ca. x.) Romani duas edes. i. tēpla: honoris ⁊ virtutis: cōiunctissimas sibi fecerūt: sic ordinatas: ꝙ nullus ad templū honoris posset accedere nisi prius ꝑ tēplū virtutis trāsisset. ad denotandū qꝛ via vera ad honores est sola virtus. Stulti ḡ sunt q̄ putant se ideo honore dignos: qꝛ senes sunt sine virtute. Sapiens docet ꝯtrariū: Senectus inq̄t venerabilis est: nō diuturna neqꝫ annoꝝ numero cōputata: cani aūt sunt sensus hoīs: ⁊ etas senectutis vita īmaculata. Quasi dicat ad h̄ ꝙ hō dicat̄ vere venerabilis nō sufficit aut req̄rit̄ diuturnitas annoꝝ: ſꝫ sapiētia mētis ⁊ mūditia carnis. hec sapia mētis siue sensus hoīs sūt cani. i. loco canoꝝ. i. senectutꝫ cōputāt̄. qꝛ sic̄ di. glo. Ille bn̄ canus est q̄ ē bn̄ sensatus: ⁊ ille bn̄ est senex q̄ est sine macula pcti

I ¶ Septima nola est: accusare senectutē. Sunt aliqui q̄ senectutē accusant: nec eā sciūt sustinere quā tn̄ appetierunt habere. Tanta nēpe (vt ait Tullius in li. de senectute) in hominibꝫ stultitia: incōstātia ac ꝑuersitas est ꝙ oēs etatē vt adipiscant̄ exoptant: eandē adepti accusant. Uere stultitia quā irridendo pulchre sugillat Seneca: ita em̄ loquit̄ tali sic conquerenti: Ue si te dolor inquietat: epule erūt parū dulces: detrimenta cōtinua. Hec est senis querela: ꝓpius accedendū ait Seneca. De capite tuo timuisti. ⁊ rn̄det: nesciebas te hoc optare: cū optares senectutē tuā: oīa ista in longa vita sunt: quēadmodū in longa via puluis ⁊ lutū ⁊ pluuia sunt. Sed dicis: volebā viuere ⁊ carere incōmodis omnibꝫ. Rn̄det tā effrena vox virū dedecet. Hec Sene. in epl'a quadā. Nō sic nō sic nos sic charissimi: sed supportemus senectutē viriliter. Senectus lasse etatꝫ nō fracte nomen habet. Nō sentio in aīo (ait Seneca) etatis iniuriā: cū sentiā in corpore tm̄: vitia ⁊ vitioꝝ ministeria senuerunt: viget etiā animus ⁊ gaudet ⁊ multū sibi esse cū corpore exultat: ⁊ mihi cōtrouersiā facit de senectute. Hūc ait florē esse suū: credamus illi: vtamur bono suo.

¶ Habes ecce nolas septē: ꝑ quas dinoscere poteris stultū senē a prudente. q̄s ⁊ habes in speculo tuo: qd̄ si placet intueamur. Breuiter recita ab initio: solum vsqꝫ ad rithmū de milone inclusiue: si placet. Ecce quintū genus stultoꝝ ꝑniciosorū valde ⁊ deo odibiliū: vnde ⁊ ab eodē maledicti legunt̄ Isa. lxv. Puer centū annoꝝ morietur: scꝫ morte eterna. ⁊ peccator centū annoꝝ. i. antiquus pctōr maledicet̄: illa maledictiōe q̄

K ponit̄ Matth. xxv. Discedite a me maledicti ⁊c̄. Uere dignū ⁊ iustū ē vt tā senex ⁊ ꝑniciosus stultus tali mulcet̄ maledictione. q̄ nedū ꝑniciosus in se ⁊ in iuuenes est: sed etiā hoc p̄cioso bono qd̄ senectus est tā turpiter abutit̄. Plane p̄ciosa res senectus: q̄ est cōcupiscentiaꝝ sedatrix: insolētie moderatrix: sapiētie ⁊ experiētie thesaurus: ⁊ acceptabilis sa-

l crificatrix. Accipite frēs: sed breuiter q̄ loq̄r. Primo est senectus qui

etatrix motuū incōtinētie siue cōcupiscentiaꝝ malaꝝ. Cessare debet in senectute quicqd voluptatis: quicqd lasciuie: quicqd illecebre placuit i iuuētute. Plane ait Sene. Adolescēs luxuriosus peccat: senex insanit. O pclarū munus senectutis (ait Tullius) siquidē aufert nobis qđ est i adolescētia vitiosissimū: scz libidinē corpis. Vemale habituatis senib quoꝝ vitia vix curant: si nō in iuuētute restiterint. In hyeme pauciores sunt infirmitates q̄z in estate: mortifere vero magis in hyeme. Sic ꝛ in estate iuuētutis plures accidūt infirmitates spirales q̄z in hyeme senectutis: sed sunt multo curabiliores q̄z in senib. Scōo senectus est moderatrix insolētie: ein stöwerin oder stillerin der vnfuor. Habet autoritatiua senectus hoc qđ ad pśentia senis cessant insolētie iuuenū. Debēt plane oēs senes arguere insolentias: ꝛ informare sine timore. Narrat Valerius li. vi. ca. ij. de quodā sene qui de bis q̄ suis tpib apud romanū populū agebant: increpans arguēdo ꝛ dissentiēs factis maloꝝ. Hic dū ab amicis moneret: qua audacia ita effrontē diceret oibus veritatē. Ille rūdit: due inquit res mihi licentiā p̄bēt: orbitas ꝛ senectus. Declara ex Holkot. Tertio est senectus sapiētie ꝛ experiētie thesaurus examinate ꝛ perperte. ꝛ ideo vbi desunt senes vel experti: nunq̄z dabunt sana cōsilia. Propter qđ dicit. iij. topicoꝝ: Nemo iuuenes eligat in duces: eo q̄ nō cōstat eos esse prudentes. Unde ꝛ in exercitu Alexandri nemo nisi seragenarius exercitū duxit. Visum est mihi quia iudicium siue consiliū iuuenis ꝛ senis experti differant sicut in confuso ꝛ dubio videns: ꝛ qui clare ꝛ certe videt. Simile si in turri alta stent senex ꝛ iuuenis: ꝛ dicat iuuenis qui nunq̄z exiuit portam: non est illa via incedendū mihi em̄ videtur q̄ alibi sit fossatum: aut paludes quas exercitus pertransire non posset. Hoc quidem sibi videtur: sed dubie: ꝛ fortasse errat Sed dicit senex: Ego equitaui banc viam: ꝛ paludes illas trāsiui. Hic valde certe ꝛ sine dubio nouit veritatem. Applica congrue. Quarto senectus est sacrificatrix acceptabilissima deo. Hoc officium esse debet senum: vt se sacrificent deo in penitentia: vel saltem per contritionem et displicentiā veram. quia sacrificiū deo spiritus contribulatus. Hoc abutitur senex fatuus cū suis nolis: dū placet sibi ante acta vita: ꝛ displiceret sibi quia nō potest similia perpetrare. Nō sic non sic: sed sacrificiū vespertinū offerendū est. De q̄ Paulus: Ego em̄ iā delibor: ꝛ tēpus mee resolutionis instat. Faciat senex quemadmodū qui in naui diu versati sunt in mari: qui postq̄z appropinquant ad portum contrabunt remos in nauim: ꝛ fasciculos suos ad se mouent: ꝛ singula componunt. vt exeuntes de naui ad portum secum afferant. Quid est aliud vita nostra q̄z nauigium? Quia q̄diu viuimus quasi nauigamus: ꝛ tandē in senectute ad portum applicamus. ꝛ tunc sicut naute recolligunt instrumēta ꝛ vasa quibus nauim mouerunt: ita debemus nos sensus nostros intentionē ꝛ considerationem ꝛ solicitudines seculares recolligere totaliter ad nosmetipsos ad virtuose viuendū. Nolo dicas mihi: senex sum:

[134]

quomō inciperē. Est nimirū hec etas apta ad cōuersionē: displiceat ve-
tus vita ꝓponas bñ viuere hoc tantillo tpe ⁊ deꝰ miserebit. Nō habes ꝙ
ieiunes: vigiles: ores: peregrineris: p̄ mala valitudine: non habes vnde
elemosynas tribuas egenti: neqꝫ restituas male ablata. eleua manus
in deū exteriores ⁊ iteriores: affectū: intellectū cogitationē ⁊ auiditatē
in deū: pete misericordiā: hoc est sacrificiū vespertinum: de quo Psal.
Eleuatio manuū mearū sacrificium vespertinū. Rogemus dominū.

Feria Quarta post Inuocauit. vij. Martij.
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Sexta turma stultoꝝ est eoꝝ qui parcũt pueris (Kind narren) sunt bi ꝙtuoꝝ nolis signati. Prima nota est: pueros nimis diligere. Sed ais: nũqd ꝓter dilectionẽ pueri nolis sum insignit⁹ fatuoꝝ: ad hoc natura instigat: etiã bestie catulos suos diligũt: ꝛ iubentur mariti vxores suas diligere: quomõ etiã filiolos nõ diligere liceret: Nõ dico ego qz diligere nõ liceat. Scio qz dixit dñs: diligas proximũ tuũ: sunt aũt ꝛ filij ꝓximi: sed dixi nimis diligere pueros: boc est inordinate ꝛ supra deũ diligere. Sunt nimirũ quidã suos pueros supra deũ diligẽtes ꝛ maioꝛẽ in pueris ꝙ in deo complacentiã habẽtes libẽtiusqz eos ꝙ deũ videntes: parati potius deũ offendere ꝙ pueros: intelligo ego boc de cõplacentia volũtatis ꝛ liberi arbitrij: nõ sensualitatis alias nõ babet veritatẽ. ꝛ ꝙ sic pueros supra deũ diligũt: eosdẽ suũ deũ facĩt Aug. Hoc ab boie colit qõ pre ceteris diligit. Fatuos illos dñs deus aliqñ conto pcurit ꝛ punit: imo miserek: cũ ex bonitate sua subtrabit eis illos pueros: vt sic parẽtes coꝛda sua a pueris ad deũ ꝓuertant: erigant ꝛ diligant. Inde puto aliquãdo fieri posse regulariter: ꝙ pueri qui sunt multũ affabiles ꝛ prudentes pulchriqz cito moꝛiunk qz parentes cosdẽ nimio affectu diligunt: ꝛ cũ nimia solicitudine eos fm cursum mundi nutriunt ꝛ educant. verbi gra: qñ eos nitunk ad gradus eucbere: dños ꝛ rectoꝛes ciuitatũ ex eis efficere: bereditates magnas eisdẽ acqrere: diuitijs desponsare: sicqz ornando eos ꝛ filijs vanitatib studẽdo: dei obliuiscuntur aliqñ: ꝛ ea que ad suam ꝛ alioꝝ salutem sunt: negligunt: ꝛ sic ꝓter nimiã dilectionẽ pueroꝝ: qñqz offendunt deũ: ꝛ seipsos damnant Matth. x. Qui amat filium vel filiam super me non est me dignus.

¶ Secunda nota est: pueris coꝛrectionẽ subtrahere: Puer ẽ inquiunt vidue: oꝛphanus: satis flagellat⁹ ẽ: pater sibi subtract⁹ vt qd cũ verbera rẽ: volo cũ sue dimittere volũtati: satis flagellat⁹ ẽ: verũ quidẽ est o stulta: sed flagellũ flagello supaddis: dũ eũ nõ flagellas ꝓuat⁹ est patre: ꝛ eũ pertuã negligentiã vis priuare deo ꝛ aia bono ꝛ fama. Quid putas fiet ex eo: cũ eũ sic dimiseris sue volũtati? Si nescis: audi Salomonẽ qui te docet: Puer q dimittitur sue voluntati: cõfundit matrẽ. Proꝛuerb. xxix: tu adde ꝛ patrẽ ꝛ oẽs suos cõsanguineos: imo ꝛ semetipsum. Semetipsum inquã: qualis eñ fiet puras ꝛ plane blaspbemus: fornicarius: luxoꝛ: gluto. ꝛ tunc videbis ꝙ bene ei feceris: sue volũtati eũ dimittendo. Nolito putare ꝙ bec terra aliquẽ fructũ bonũ pducat virtutũ: sed spinas ꝛ tribulos vitioꝝ. Maledicca bec tetra: bec limi massa ab adolescentia sua prona est in malũ: sponte pducit peccatũ. Si vis vt bona opera ꝓducat: opoꝛtet bec bona inseras (wilt du das es bonen trag in latin. i. bona opera: So muost man sie serzen) Ex se sciunt peierare: litigare: ligurire: mentiri: ꝛ cetera pctã pducere. Non autem oꝛare verũ dicere: mansuetudinẽ: humilitatẽ ꝛc. opoꝛtet igiẽ vt inserank. Nolite ergo dimittere cũ sue volũtati: qz coꝛrupta ẽ bec in oꝛigine: est terra falsa coꝛruptiõe oꝛiginalis pcti. Ne dũ aũt se: sed ꝛ matrẽ ꝓfundit: patrẽ: ꝛ

totā ꝓgenīē quā ifamat ꝙ ſuā malā vitā ⁊ ignominioſā: ſed de ꝟ taceo: cō fundit animā tuā o pater ⁊ mater. Scito ꝙ oim peccatoꝝ: q̄ ex tua negligētia filiꝰ facit eris ꝓticeps. teſtis ē Aplus: Faciens ⁊ conſentiēs rē. Ro. i. Eſto ḡ ꝙ nullū aliud pcm̄ haberes q̄ ꝙ negligeres corripere pueros peccātes: ſcz eſſes deuotiſſima. miſerēcordiſſima in pauperes: in deū pīſſima: nihilominus peribis. Horro quō dāna etiā corporū parentib⁹ negligentib⁹ inferanť: eſt nota hiſtoria de Hely: q̄ q̄m̄ tepide correxit filios vna cū eiſdē occidit morte ſubitanea. Nota eſt hiſtoria: de eo q̄ apud Boe. in de diſci. ſcola. parēti naſū dentib⁹ demordit: ꝙ ꝙ eiꝰ negligentiā aſſerebat in hūc ſuſpēſionis ſe articulū deueniſſe. Nolite ḡ frēs mei negligere diſciplinā filioꝝ: ne i pctis eoꝝ inuoluamini. Audite cōmonitionē Salomonis Prouerb. xxij. Noli puero ſubtrahere diſciplinā: ſi ei pcuſſeris eū virga nō morietť ⁊ aiam eiꝰ de inferno liberabis. Nota ꝟba ⁊ ſigna myſteria: ꝟba eīm ſapientū debēt ſtatera ponderari. Primo noli fac ꝙ potes: ſit tibi volūtas etiā ſi deſit facultas: fac ne in te ſit culpa et negligētia: ſi pfeceris corripiēdo bñ quidē: ſi nō innocēs eris: imo pmio nō fraudaberis. Hiē Ethiops ⁊ ſi in balneo alb⁹ nō fiet tamē mercedē ꝛs q̄ eū lauit recipiet. Ita q̄ verū eſt: ꝙ nulla plaga pdita eſt: niſi ea q̄ deciderit. Ego dixerim: ꝙ etiā illa nō erit pdita: qz tu premiū de ea habebis in celo: q̄uis ineffícax fuerit in puero. Sed dō noli puero ſubtrahere dicis: ⁊ q̄d incuſarē puerū vt corrigereť: puer eſt. Ego ecōtrario dico: qz puer eſt iō corrigēdus eſt. Tu dicis carta ē cādida: ⁊ tabula raſa lenis ⁊ ḡ nō debet aliq̄d inſcribi. ego ecōtrario: qz raſa eſt: iō debēt inſcribi ſcientie ⁊ ꝟtutes. Tu dicis: olla ē noua: ḡ nō infundēda pciōſo liquore balſamo. Ego econtrario qz noua eſt: debet balſamo infundi: qz ꝙ noua teſta capit inueterata ſapit. Tu dicis: furculus lentꝰ eſt: ergo flecti nō debet: ego ecōtrario qz lentꝰ eſt flecti debet: ⁊ nō differri q̄uſq̄ robur acquirat. Noli ḡ diſciplinā ſubtrahere a puero: qz puer eſt: imo qz puer eſt diſciplinā adbibe: capacia ſūt ſpecula terſa nōdum prauis habitib⁹ maculata: facile virtus ⁊ veritas relucebūt. Tertio diſciplinā ergo adbibe diſcretā: ſi ex fragilitate puer bonꝰ exceſſerit: corripe cū benignitate: vt maria Jeſum: Fili q̄d feciſti nobis ſic: Si peruus fuerit rebellis: corrige durius virgis. Nō ſubtrahas ei virgā: fac tamē tui ex parte: vt ex charitate nō impetu ire aut vindicte ꝓcedat rē. Quarto ſic age frater ꝓcute cū virga nō manu: nō pugno: nō pede calces: nihil ei nocebit: nō morieť: ſed plane inde vita viuet gr̄e ⁊ gl̄ie. Quinto ſic eīm de inferno aiam eiꝰ liberabis: hic eſt debitꝰ finis correptiōis: ſcz vt aiam eiꝰ liberes de inferno. Hic finis qz nō ſtatuiť a quibuſdā: ideo in multas vanas cadūt ſollicitudines anxietates ⁊ labores. Aliū finē ſtatuūt in puerorū ſuoꝝ educatiōe q̄z vt ſaluenť. Hūc finē ſtatuūt vt poſſint ſm ſcl'm in ſtatu viuere honeſto: iuxta ſue familie (vt aiūt) exigentiā: hic finis: hic ſtatus. imbibitū eſt eis hoc ꝓpoſitū. Et iuxta exigentiā huiꝰ finis: media nituntť adbibere. ⁊ qz hoc ſine grandi ſollicitudine ⁊ anxietate facere nō poſſunt: inde

subdunt se magnis miserijs ⁊ tribulatiōibꝫ. Qꝫ si p̄dictū finē statuerēt: scꝫ liberare puerū ab inferno ⁊ saluari aīam eius: vt in eo fiat voluntas dei: ⁊ p̄cise ad hūc finē tenderēt ⁊ ꝑ cōpendiosissima media essent in bona quiete ⁊ pace: neqꝫ cogerentur se alijs subijcere adulari. Sed simplr ad hūc educarēt ⁊ īstruerēt i bonis moribꝫ: ⁊ cū ad etatē puenissent debitū dño totū cōmitterēt. Nihilomiꝰ faciēdo hūane fm dictamē recte rōis

¶ Tertia nola est puerū nolle doceri. Est hec nola non stulticie: sed infamie. sunt qui nollēt puerū suū filiū esse doctū: putarēt eis fore dedecꝰ Nō est hec insania: velle habere corpus pulchrū: sanū: diuitias ⁊ gloriā ⁊ aīam negligere? Potiorē partē nō ꝑfici: vis filiū nō sapientē sed fatuū esse: tibi ꝓfecto similē fatuissimo. Thebani cratis tristis q̄rimonia ferr̄. Si mihi dicebat passim clamare liceret: Vos oēs fatuos vellē appellare ꝓbrosos. Quos agitat nimio funesta pecunia ludo: Diuitias legitis natis ⁊ dogmate nullo: Pectora lactatꝫ nec dexteritate fouetis. Putant fatui illi ꝓbrosum esse. si quis sciret literas. Dic q̄lis fuerit Julius Cesar: Augustus: Cicero: Plinꝰ ⁊ alij multi sine nūero: q̄ p̄fuerūt rei publice: ⁊ tn erāt doctissimi ita vt Julꝰ diceret̄ sic in milicia: sic ⁊ in peritia alios vincere. Est plane splēdor maximꝰ ī principe: doctū cē ⁊ p̄cipue notitiā multaꝝ habere līguaꝝ: dedecusqꝫ nō paruū nobilibꝫ si latīe lingue ⁊ aliaꝝ disciplinaꝝ sint imperiti. Recitat Jaco. Sletstatēsis nō nullos Alemanos ad Martinū. v. Romanoꝝ pōti. missos fuisse. Inter quos comes erat elegāti ⁊ ꝓcero corpore: eminēs supra ceteros oēs: cū pontifex de more illos salutari ⁊ alloqui cepisset: nō potuit lingue cōmercio ad comittē vti: quippe q̄ sermone quē a matris vberibꝫ didicerat cōtentꝰ: neqꝫ Romanā neqꝫ Italicā linguā norat. Subridēs pontifex ait circūstantibꝫ: Ecce bella bestia. significans eū bellū esse corpore: sed bestiā taciturnitate. Comes vbi ꝟba ⁊ mentē pontificis ex collegis suis cognouit: bono pudore ꝑmotus: tris filios ad Achademiā Italie Bononiensem misit: vt literis operā darēt: nolēs vnq̄ chare posteritati qd̄ sibi cōtigerat forsitā euenire. Nec patrē spes fefellit: nam filij omnes summo studio: ceteris multis p̄stātiores euasere: vsqꝫ adeo vt vnus in Agrippineñ Archiep̄m: duo reliqui: alter post alterū in Monasterieñ ecclesie antistites doctrine merito digne fuerint exaltati. Itaqꝫ paterna confusio filijs laudem peperit ⁊ gloriam immortalem.

¶ Quarta nola est egregios preceptores negligere. Impedit quosdā turpis illa auaricia: qui ⁊ si optarent filios suos fore doctos: attamen optimo p̄ceptori eos tradere non satagunt: sed cui contingit: parcentes pecunijs. Nō sic: sed optima forma ꝓponenda est puero: quēadmodum notabiliter docet Quintilianus: Eneas Siluius: ⁊ alij q̄ de puerorū educatione scribunt. Quesiuit Philippus filio suo Alexandro magno p̄ceptorem Aristotelem qui habuit Platonem: qui Socratem: inde tales euasere. Nos autē talibus p̄ceptoribus filios credimꝰ qui eosdē nobis maiores reddunt fatuos q̄ꝫ receperint. Rogemus.

Feria quinta post Inuocauit. viij. Martij.

Stultorũ infinitus est numerus. Eccl's. i. Euãgeliũ

Septima turba stultorũ est: Susurronũ seminantiũ discordias (Klapper narren) ⁊ necesse est fratres vt nolis signent. Non em̃ oẽs seminantes discordiã sunt de numero horũ stultorũ. Paulus sciens quia vna pars esset Saduceorũ ⁊ altera phariseorũ exclamabat in cõsilio: viri fratres: ego phariseus sum filius phariseorũ de spe ⁊ resurrectiõe mortuorũ ego iudicor. Et cũ hoc dixisset: facta est dissensio inter Phariseos ⁊ Saduceos: Act. xxiij. Ecce quomõ Paulus semi-

nauit discordiā: ⁊ nūq̄d fatuus erat de numero hoꝝ? Absit sapiens eñ erat: stulticiā hic nō fecit qꝛ causauit discordiā per quā tollebat̄ mala cō cordia: scꝫ in mala volūtate: ⁊ hoc vtiqꝫ fuit laudabile. Fecit hoc ante cū dñs Jesus. Nō veni inquit pacē mittere: sed gladiū. Matth. x. Itaqꝫ non omnes discordiam seminantes: sunt de horū numero. Sed vt eos noscamus notande sunt quinqꝫ nole.

¶ Prima est: loq̄ mala amicitie ablatiua. Susurro in hoc differt a detractore: ꝙ detractor intēdit diminuere famā: ille aūt auferre amiciciā: Sed in materia ꝯueniūt: qꝛ vterqꝫ mala de alio refert. Difficult̄ pōt cognosci susurro ꝑ illā nolā: qꝛ occulta ē: nisi ꝑ sequētes patefiat: nō eñ pōt quis bñ discernere qua intentiōe q̄s de alio mala referat: verū si sequētes nole affuerint: poterit facili⁹ dijudicari. Quis q̄so cognouisset illos susurrones: q̄ discordiā seminabāt inter b. Gregoriū ⁊ imperatricē Cōstantinā? De quo legit̄ in eius gestis ꝙ inter eū ⁊ īperatricē (q̄ ei fauebat in veraci expugnatiōe: quā habuit cōtra Joannē Patriarchā: q̄ synodo ꝯgregata in grecia: ordinauit se vniuersalē vocari. i. toti⁹ eccl̄ie caput) discordia seminabat̄: q̄ eñ ex ꝑte istius erant Joānis: volentes inter b. Gregoriū ⁊ ipsam discordie seminare maliciā: suaserūt imperatrici: vt a b. Grego. ꝑ nūcios missos peteret caput scti Pauli apl̄i: vl̄ saltē aliqd̄ mēbrū eius: quia ecclesiā in eius honorē cōstruxerat: scientes ꝙ in hac petitione b. Grego. eam audire recusaret: ⁊ sic eā ab illa affectione: quā habuit ad sanctā Romanā ecclesiā: ⁊ b. Gregoriū retraxerunt ⁊ fecerūt b. Gregoriū virū discordie in vniuersa terra grecie. Quis inquā hosce cognouisset susurrones cum intentio latebat animorum?

¶ Secuda nola est: loqui ꝟba exaggerātia: nimirū q̄dā audiētes verbū aliqd̄ ex ore alicui⁹ quod displicere poterit: illud referūt cū augmēto quo magis aliū cōcitare possint ad odiū illi⁹. Mentior si nō chore hac nola notat⁹ fuerit dū in odiū Moysi volebat populū cōcitare: ⁊ discordiā seminare. Quēadmodū legit̄ nūeri. xvi. Ipse eñ cū suis adherētib⁹: cū stetissent aduersum Moysen ⁊ Aaron: dixerūt sufficiat vob̄ qꝛ oīs multitudo sctōꝝ est: ⁊ ipsis est dñs: cur eleuamini supra populum dñi? Ecce exaggerationē. Sed q̄d? nūquid impune hanc discordiā seminabant: non profecto quippe ꝙ terra se aperuit: ⁊ absorpsit eos viuos.

¶ Tertia nola est: recitare imperfecta. Dicit Alexā. de Ales: ꝙ detractio est occulte ꝑ verba plene expressa. Susurratio vero fit occulte: per ꝟba non plene expressa. Plane hic mos est taliū susurronū: ꝙ semiplene referūt audita: ⁊ subiungūt ꝙ talia audierint: ꝙ ea nolint narrare. q̄ fit: vt lōge peiora appareāt: ⁊ maioris indignatiōis: q̄ꝫ si integre recitassent nō inquiūt mediā partē tibi dixi: sed post hac forsitan ab alijs intelliges Fecit sic puto illa Spoletana vetula q̄ mane quodā tēpestiue ad quendā in terra sua caput existentē transiens: predixit sibi inimicū suū cōciuē subito venturū armato exercitu: vt eū ⁊ sequelā suā deleret ⁊ ꝑderet: videnscꝫ p̄dictum hoīem arma sumere citius ad inimicū quantū potuit

euolauit: ⁊ illi nihil de hac re cogitāti sil'ia verba q̄ primo dixerat enarrauit. Cūq; ⁊ hic arma sumeret et adpugnā cū inimico eēt i gressus: tantus eoꝝ effusus ē sanguis vt vix aliq̄s sine dolore enarrare valeret o maledicta lingua hec biliguis hois instrumētū diabolici biliguis serpētis.

¶ Quarta nola est: recitare verba cōpassiua ostentare cū videris inter talia cōpassionē quandā fictā: quā habeat ad te ⁊ aliū de quo refert mala: cogita qꝛ nō longe ē nola: o dicūt cōdoleo tibi ꝙ ita diffamaris: vellē qꝛ ab alio audisses q̄ꝫ a me: attamen reticere tibi nō possum: quanta de te ille dicit: ⁊ miroꝛ admodū īmo misereoꝛ etiā sui: ꝙ oblitus oim beneficioꝝ a te sibi impensoꝛū ꝙ ingrat⁹ existat: ⁊ tanta mala tibi infert: scandalū plane ē: ⁊ mirū ꝙ nō erubescit. Absolon dū moliret̄ patrē suū priuare regno: sic videt̄ se habuisse in attrahēdo ad se populū ꝑ salutatiōes blandas ⁊ compassiuas: qꝛ non haberent iudicē. Vide. ij. Regū. xv.

x ¶ Quinta nola est: loqui verba ꝓhibitiua: eia inquit susurro caue ne reueles in coꝛ tuū: dixi sub rosa: sub sigillo cōfessiōis: nolo de hoc habere verbū ꝙ ego dixerim: sed ⁊ aliq̄ndo exigūt fidē de nō reuelando: vnde magna mala sequūtur ita em̄ fit: vt ex vtraq; parte rancoꝛ maneat sepultus ⁊ indesinēter intumescant corde hinc inde ꝑ indignatiōes ⁊ cogitationes: quas si sibi mutuo aperirent citius q̄ꝫ sic incluse euascerēt ⁊ odiū tepesceret hos fatuos gignit mater inuidia. Rō ꝑm Tho. ij. ij. q. xxxvi. ar. iiij. qꝛ diminuere intendūt gloriā alteri⁹ vel occulte ꝑ susurrationē: vl' manifeste ꝑ detractionē. Habes ecce nolas quinq; q̄bus aliquātulū dinoscere poteris perniciosos illos: ⁊ deo odibiles stultos susurrones.

1 Plane deo odibiles ⁊ singulariter detestabiles: teste Salomone Prouer. vi. Sex inquit sunt que odit dn̄s: ⁊ septimū detestat̄ anima eius: et

2 hoc septimū ponit eū: qui seminat inter fratres discoꝛdiā. Juste quidē preter ceteros deus eosdē detestat̄ quippe ꝙ directe eidē in suis operib⁹ ꝯtrariant̄. Venit filius dei in hunc mundū: ⁊ vsq; ad mortē crucis laborauit: vt filios dei qui erant dispersi cōgregaret in vnū. Joan. xi. ⁊ vt dissolueret opera diaboli. Joan. iiij. hic aūt laborat vt amicos concoꝛdes abinuicē diuidat: ⁊ dispergat: similis lupo qui dispergit oues dia-

3 bolū imitans. Filij plane diaboli per imitationē: de quibus in hodierno euangelio: Bti patifici: qm̄ filij dei vocabunt̄. hij scꝫ qui faciūt pacē inter hoies. ḡ ecōtra: q̄ discoꝛdiā faciunt ⁊ pacē exturbant: nō filij dei sed diaboli vocabunt̄. qui cōgregat mecū est: q̄ dispergit cōtra me ⁊c. Vere

4 nō filij dei: q̄ testamentū patris sui nō exequūtur. Pacē meā do vobis: pacē relinq̄ vob. Ecce testamentū patris nr̄i: testamētū hoc susurrones nō exequūtur sed impediūt ⁊ infringūt: iō excōmunicati coꝛā deo a socie-

5 tate sctōꝝ filioꝝ: ⁊ hereditate regni celoꝛū iure priuabūtur. O maledicti filij: si tamen filij debeant appellari susurrones: stulti: perniciosi: a deo merito detestati: qui coꝛpus eius mysticū (qd̄ preciosius reputauit suo vero coꝛpore eo ꝙ pro illo hoc tradidit in mortē: ⁊ h̄ scindi passus est in cruce: illud autē nō: in figura tunice incōsutilis nō scisse) scinditis

dū per lingue gladiū: membra Christi abinuicem diuiditis: ita plane
fit: ⁊ quidē pniciosissime: vt regna ⁊ cōmunitates in seculari ⁊ spirituali
statu discordia scindant̄ ⁊ pereant: quid regnū Romanoꝝ: q̄d regnū
Alexandri: q̄d regnū Judeoꝝ scidit: quid Christianitatē indies collabi
facit. vtiq; discordia? quid multa? vt Salu. di: Cōcordia res parue cres 9
cunt: discordia maxime dilabunt̄. Quā necessaria sit ꝯcordia cōseruā- 6
dis regnis: ⁊ pniciosa discordia sapiētes pagani subsilitudinibꝫ mul-
tis tradidere. Recitat Symon de Burston: ꝙ cū primus Soldanus
videret se moriturū mādauit sibi oēs filios suos accersiri: vt singuli sin-
gulas secū virgas afferrent. Qd̄ cū ita factū esset. iussit oēs virgas si-
mul colligari: ⁊ sic colligatas frangi qd̄ cū nullus filiorū facere posset:
iussit resolui: ⁊ a singulis filijs singulas frangi: qd̄ cū facile fecissent: ait
ita erit si cōcordes manseritis: tale erit regnū vestrū stabile: qd̄ si ꝑ di-
scordiā seperabimini: nō diu stabit regnū vestrū. Sertorius (vt scribit
Ualerius Maximus) videns ꝙ milites sui seab inuicem separare:
et non vna pugnare vellent: iussit sibi duos adducere equos: debilem
vnum alium robustum ⁊ senē imbecillem: crines de cauda robusti equi
singulatim extrahere: quod et facilime faciebat deinde volebat vt de- Z
biliori equo crines omnes simul vno tracto extraheret. Et cum hoc nō
posset: ostendit quia concordia res conseruat: discordia ad dissipatio-
nem facile inducit. Storylus (vt Florentinus scribit libro primo) fe-
cit in conspectu sui exercitus duos canes sese vehementer mordere:
interq; mordendum emisit lupum. quo viso canes prius discordes se
mordere cessauerunt et concorditer vna in lupum impetum fecerunt.
His exemplis: et alijs dictis ⁊ factis: veteres q̄ꝫ officiosa sit discordia
conseruationi reipublice innuebant quāq; vtilis pax et cōcordia. Sed
⁊ quantū virus sit discordia rei familiari: itaq; nedum separat turmas
abinuicē in sui pernicie: sed etiā cōiuges: docet notissima illa historia de
vetula: cui ꝓmisit diabulus duos calceos nouos: vt discordiā inter con
iuges duos seminaret: q̄ se hoc facere spopondit. Accessit itaq; virū di-
cens: vxorē suā quendā aliū magis q̄ꝫ se diligere: ꝙq; eū occidere ꝓpone
ret nisi sibi caute prouideret: at vir hoc neutiq̄ꝫ credere voluit. Accessit
aūt ⁊ vxorē ei: dicens qm̄ maritus eius aliā magis diligeret. Cū igit̄ de
sero simul cenarent: vir mulierē toruo vultu aspexit. Cui vxor viceuersa
suā ostendebat indignationē: tunc vterq; cepit fidem verbis vetule ad-
hibere: vetula igitur altera die accessit vxorem dans ei consilium tale:
vt magnum cultellum viri sui ad aquam benedictam poneret in eccle-
sia et de nocte sub ceruical vire poneret qui desuper dormiens eam re-
amaret. Eadem die etiam virum accessit dicens ei: quod nisi de no-
cte vigilaret vxor eum occideret. Et in signum huius cultellum suum
sub puluinari capitis sui illa nocte inueniret: quem inueniens vir vxo-
rem propriam interfecit. Tunc diabolus calceos vetule promissos in
hasta suspendit: ⁊ ei transaquā porrexit: vbi ipsa stetit pannos lauans

dicens: Vereor tibi appropinquare: ne me similiter decipias sicut vxorem & virū eius. Ecce quos diabolus nunq̄ potuit in. xxx. annis inducere ad discordiā: p hanc vetulā ꝓpositū suum consequebat. Quid multa: nullus status satis tutus est: etiā vsq; in religionū abditissimas mittit discordia poma sua: & lapis ille maledictus qui syderites appellat: injicitur. cuius natura est ſm Solinū: vt vbicūq; fuerit mox discordia oriatur. Rogemus deum: vt nos a fatuitate ista custodiat.

Feria sexta post Jnuocauit. x. Martij.

Stultorū infinitus est numerus. Eccls. i. Euāgeliū

Octaua turba stultoꝝ est temerarioꝝ (Freuel narren: einrichtig vngefolgig) Qui cõsilia alioꝝ cõtemnunt: aut ꝓpria. q̃uis de his postea dicet: quia habebunt locum ꝓpriũ. Reperio quinq̃ nolas hdrum fatuoꝝ: quibus discerni possunt.

¶ Prima est ꝓpriũ consiliũ negligere. Sunt quidã adeo vehementes: A
vt ꝑfectã deliberationẽ nõ expectent in suis agẽdis: quidã vero nec etiã eã incohari sinunt: ait Guilhel. parisieñ. Ipsi sunt qui sine ratione agũt ex impetu voluntatis vel passionis. Hi ꝓprie appellant precipites: ꝑm beatũ Tho. ij. ij. q. li. ar. iij. Et propriũ locũ postea habebunt hi fatui: sed qꝛ cõfines sunt his: ⁊ nondũ videram quia locum propriũ haberẽt: eoꝝ hic mentionem feci. Notat illos sapiens Prouer. iiij. cum ait. Pal pebre tue precedant gressus tuos.

¶ Secunda nola est: alienũ cõsiliũ cõtemnere. Hoc est vere temeritas dũ videlicet quis in suis agendis nõ vult alieni subdi dirigenti regule ex cõtemptu. Gignit igit̃ hos fatuos superbia. Putant hi oẽs alios esse fatuos: se vero sapientes. iuxta id: In via stultus ambulans cũ ipse sit insipiens oẽs stultos estimat. Et quidẽ cõtra sapiens consiliũ Thobie. iiij. Consiliũ semꝑ a sapiente inquire. Ex se sine alioꝝ consilio operant̃.

¶ Tertia nola est: consiliariũ nõ eligere. Et si em̃ consulat alios: nõ tñ eligit cõsiliariũ debitũ: fatuos consulit: quẽadmodũ quidã ex principibus. Et si sine cõsilio nihil agant: nõ tñ debitos cõsulũt: sed nescio q̃s nebulones potius q̃ doctos ⁊ probos. Unde de quodã tali fert̃ põtifice: qui cõtinuo repulsis peritoꝝ consilijs ecclesie sue negocioꝝ oim dispositiones solebat expedire cũ triũ scabinoꝝ cõsiliatione: quoꝝ vnus pellifex: alius sutor: tertius pistor. Uñ quidã peritus clericus tꝑe q̃dã demẽtia passionatus: reperiẽs ep̃m cũ illis trib⁹ ardue placitantẽ onera causarũ fundamenta libertatis ecclesiastice tangentiũ: hic alta voce digito demonstrando cantabat cũ musica cõpetenti gregoriana antiphonã: sacerdos ⁊ pellifex ⁊ calcioꝝ artifex: bon⁹ pistor in ꝓpl'o sic placuisti dño. Quo audito p̃sul rigide cõmotus: attamẽ ꝓpter cantantis dementiã ad vlteriora nõ fuit ꝓcessum: qꝛ dicit̃ in ꝓuerbio: ꝙ insipientes ⁊ pueri sepe solent dicere verũ. Notat ⁊ quatit nolã hanc sapiẽs Eccl̃i. vi. Multi pacifici tibi sint: cõsiliarius sit tibi vnus de mille. Sed ais: et q̃s eligã? In primis ⁊ ante oẽs deũ ꝑ cõsiliario eligas. Cõsilia tua in ipso ꝑmaneant: ait Thobias filio suo. ca. iiij. ⁊ Jacobi. i. Si q̃s sapiẽtia indiget postulet a deo. Orandus est ergo deus in oĩ re dubia in primis: iuxta cõsiliũ Eccl̃i. xxxvij. In his oĩb⁹ dep̃care altissimũ: vt dirigat in veritate viã tuã. Sit hic primus: sit vltimus cõsiliarius. Generaliter em̃ iuxta B
testimoniũ bti Augu. vbi nõ habet hõ de humana ratiõe quid faciat: diuinũ semꝑ implorandũ est oraculũ. Sic ⁊ vbi de ꝓpria virtute vel potestate nõ habet hõ q̃d faciat: diuinũ est ei postulãdũ auxiliũ. vt ait. Guil. Parisieñ. Precipue aũt qui officio cõsulendi aniab⁹ cõstituti sunt: tota instantia oratiõis ac deuotiõis petere debẽt a datore gratiaꝝ: vt lumẽ

cōsilij in eis augeat atq; multiplicet: ita vt ipsemet ꝑ eos cōsulentib; respondeat cōsilia salubria sicut respōsa subministrando ac suggerendo. Deinde recurrendū est ꝑ cōsilio ad bonos viros. Eccī. xxxvij. Cor boni cōsilij statue tecū. Et subdit: Aīa viri scti annūciat aliqñ vera: q̄ circūspectores sedētes in excelsis ad speculādū. Notate ꝟba: signate mysteria Viri scti. Dat deꝰ illis sctis spiritū cōsilij: vt in lumine tali clarius ⁊ certius possint cōsulere. q̄ multi possint q̄ statuti sunt in specula dignitatis ecclesiastice in excelsis cathedris sedētes: illi cōsulendi sunt talia habentes lumina. Illi em̄ aliqñ vera annūciāt. Sed nota verbū aliqñ: qđ notabiliter exponit Guil. Pari. in suo de virtutib;. Spūs inq̄t cōsilij multū assimilat̄ spūi ꝓpretie: ⁊ q̄dāmodo spūs ꝓphetie est siue donū videlicꝫ in hoc ꝙ interdū ꝓfundissima ⁊ occultissima reuelat de tenebris. Sed in hoc quēadmodū spūs sctūs nō semꝑ tangit corda ꝓphetaꝝ: hoc est non semꝑ illustrat ea reuelationib; suis. sic neq; cōsultores siue sacros cōsiliarios. Sed cū vel ipsi hec ꝓcurēt orādo: meditādo vel cōferēdo cū alijs: aut deliberādo: aut ieiunādo: aut alijs sacris exercitationib;: vel cū eis etiā ab alijs ꝓcurat̄: suggerēte spūsctō atq; reuelāte: accipiūt cōsilia que
C alijs impendūt. Procurāt quidē: sicut Heliseus. iiij. Regꝫ. iij. q̄ cū interrogatus esset a rege Israel: iussit sibi adduci psaltē cūq; caneret psaltes facta est super eū manus dñi ⁊ ꝓphetauit. Beatus vero Hilarius cum aliq̄d obscurū ī scripturis sctis per se videre nō poterat: refugiebat ad btm̄ Martinū et dicebat: Ora martine: hic ioleuit laudāda cōsuetudo in eccl̄ia dei: vt quotiēs quid agēdū nobis sit ignoramus ad viros sanctos recurrimus: vt vel nobis inspirari: vel ipsis reuelari a dño impetrent: quid nobis sit in casu isto faciēdū. Hec Pariseñ. ille. Caue igit̄ malos cōsiliarios. A cōsiliario malo serua animā tuā. Eccī. xxxvij. O quot seducti sunt: q̄ nō bonos sed malos elegerūt cōsiliarios. Beatus vir q̄ nō abijt in cōsilio impioꝝ: ait Psal. Vere magna gr̄a est: vt quis eiusdē cōflictet̄ ingenijs: ⁊ tñ nō seducat̄. Cū fatuis nō habeas consiliū: ait Eccs. viij. Nō em̄ poterūt diligere: nisi ea q̄ eis placent. Noli habere consiliū cū homine partiali: scilicet cū homine de negocio quod cum tangit: vel de eo quod nimis diligit: vel nimis odit: ne vel fallatur vel fallere velit. Non est hic consiliarius bonus. Si ego consulere vellem fratres meos aut nepotes de pluralitate beneficiorū: mox responderēt: omni modo ita faciendū esse. Et cur ita? quatinus ad eos ⁊ eoꝝ filios bona ecclesie deuoluerent̄: ⁊ similiter in similibus. Noli credere amico. Michee. vij. Amicos consulat (ait Bernardus) qui non legit: ꝙ inimici hominis domestici eius. Noli (inquit Eccus. xxxvij.) cōsiliari cū
D socero tuo vel cū patre vxoris tue. Ad literā: de aliquo quod videt̄ esse contra vxorem: vel cū amicis carnibus de his que sunt contra carnem. Quid multa? A zelantibus te (Eccī. xxxvij.) absconde consiliū. Zelantes intelligas vel inuidentes vel nimis amantes. Nolito querere consiliū a iuuenib;. Roboam regnū pro magna parte amisit: cōsilio iuuenū

acquiescens:consilio senũ relicto.iij.Regũ.xij.

Sabbato post Jnuocauit.x.Martij.

¶ Quarta nola cõsiliũ nõ examinare. Est prudẽtis viri,ꝓriũ(ait Seneca)examinare cõsilia:ꝛ nõ cito facili credulitati ad falsa plabi. Consiliũ q̃ris frater:ꝛ cõsiliũ accipis ꝛ vt putas a bono: fac consiliũ:ꝓbato et examinato si sit ſm ꝛ nõ cõtra regulas diuine legis ꝛ cõtra approbatoꝝ doctoꝝ ecclie sententiã. alias ꝓpinquus es grãdi periculo:ſm Herſonẽ. Crede mihi:trãsfigurat se angelus sathane in angelũ lucis: ꝛ plures lupi sub ouina pelle delitescũt. etiã heretici de spũ libertatis optime ꝛ abstinẽtissime(vt putat)vite contẽptores videnť rerũ tpaliũ: in meloris et cauernis mõtiũ habitãtes;q̃si dignº nõ sit eis mũdus : sed latet anguis in herba. Jgiť cõsiliũ eoꝝ examinato:ꝛ adhibeas adamussim legis diuine:iuxta intellectũ sctõꝝ doctoꝝ. Memẽto qꝛ in transfiguratiõe dñi erant testes Helias ꝛ Moyses:si illucescat tibi visio imediate vel mediante alterius cuiuscũq̃ cõsilio ꝛ irradiatione. Vide si illic sit Helias ꝛ Moyses testimoniũ legis.qꝛ si cõcordet cũ ea:scito qꝛ vera est visio et cõsiliũ:si nõ falsum est ꝛ illusio. Audi Richar.qd dicat. Si tã te existimas ascẽdisse ad coꝛ altũ:ꝛ apꝑbẽdisse montẽ illũ excelsum ꝛ magnũ:si te tã credis christũ videre trãsfiguratũ:quicqd in illo videas:quicqd ab illo audias.nõ ei facile credas:ni occurrãt ei Moyses ꝛ Helias. Scimus qꝛ in oꝛe duoꝝ vel triũ stat oñe testimoniũ. Suspecta est mihi,ois veritas quã nõ confirmat scripturarũ autoritas: nec Christũ in sua clarificatione recipio:si nõ assistãt ei Moyses ꝛ Helias. Et in valle ꝛ in mõtis ascensione christũ sepe recipio sine teste:nunq̃ aũt in mõtis vertice vel in sua clarificatione. Si christus docet me de rebꝫ exterioribꝫ vel de inimicis meis:facile recipio:vtpote in his q̃ cõprobare possuꝫ ꝓprio experimẽto. Cleruũ vbi ad alta mens ducit:christũ nõ accipio sine teste. Hec ille. Cõsona ad b. Anthonij doctrinã:q̃re in vitaspatrũ. Sed ais Cõsilia de rebꝫ agendis ꝙ nos sunt de rebꝫ infimis:ergo sine examinatione sunt recipiẽda:sine Moyse ꝛ Helia:credendũ simpliciter erit ꝓsilio ꝑsertim senioꝝ ꝛ platoꝝ:ꝛ eoꝝ cõsilia nõ examinanda. Porro dicebant senes:qꝛ si habet qs in aliq̃ fidẽ:ꝛ tradiderit se ei ad subiectionẽ:nõ debet intẽdere in mãdata dei:sed patri suo spirituali oẽm voluntatẽ suã cõmittere:qꝛ illi ꝙ oĩa obediẽs nõ incurrit pctũ apud deũ. Ex vitaspatrũ fo.clxxvij.x. Jtẽ Herſon de poll.ꝑsideratiõe.iij. Diceret aliquis ex simplicibus: Vtinã talis esset abbas vel priꝛ noster: qualis erat Bernardus:crederem faciliter impetranti. Nunc vero dũ superioris mei paruam sapientiã conspicio:nõ audeo cõscientiã meã ꝛ salutẽ sue fidei tali pacto cõmittere. Quisquis ita dicis ꝛ sapis erras ꝛ delipis: nõ eñ cõmisisti te ꝛ salutẽ tuã in manus bois: qꝛ prudẽs est ꝛ plurimũ literatus ꝛ deuotº:sed qꝛ est tibi ſm regularẽ institutiõẽ ꝓpositus ꝛ platus.quã obrem obedias sibi non vt boi: sed vt deo iubenti:si tũ qõ iubet non est

F contra deū: Hec ille. Sed restat dubiū quid si tibi videt̄ ꝙ cōtra deum iubeat: ipse aūt dicat ꝙ nō: videt̄ igit̄ ꝙ hic sit petitio principij. Deinde de beato Bernardo legit̄: ꝙ morti feciliter appropinquans: ait fratribꝫ suis: tria vobis obseruanda relinquo q̄ in stadio presentis vite quo cucurri memini me ꝑ viribꝫ obseruasse. Nemini scandalū facere volui: et si aliquādo accidit: sedaui vt potui. Minꝰ semꝑ sensui meo q̄ꝫ alteriꝰ credidi. Lesus de ledentibꝫ nūq̄ꝫ vindictā expetij: ecce sensum alicuius semꝑ suo pretulit sensui: ergo examinare nō licet: Preterea in vitaspatrū legimus: quendā ad preceptū senioris filiū suū paruulū in caminū fornacis ardentis ꝓijcere voluisse. Deniq; vituperant̄ qui p̄cepta seniorū discutere volunt geminātes cur cur: nescientes simpliciter esse obediendū: ⁊ nouitiū p̄cipue stultū fieri oportere: vt sit sapiens ſm Bernardū quēadmodū late deducitur in summa virtutū ⁊c. Discussionem huius quere ⁊ de ea cogita: nam eā resoluentem neminē vnq̄ꝫ comperi. Tu igitur diligenter ⁊ studiose veritatem inuestigato: atq; super hoc doctores infra turba. xxxvi. Litera. V. allegatos consultio.

G ¶ Quinta nola est: consilio nō acquiescere. Sūt qui ꝯsulunt alios et bonos ꝑitosq; sed cōsilio eorū minime acq̄escūt: quippe ꝙ eis appareat ꝯsiliū ꝓpriū meliꝰ cōsilio prudentū: hic plane mos fatuoꝝ: mori sapientū cōtrariꝰ. iuxta illud Prouer. xij. Via stulti recta in oculis eiꝰ: q̄ autē sapiēs est audit ꝯsiliū. Qualis vtiq; erat Moyses: q̄ acquieuit cōsilio Jetro: licē minor eēt. Exo. xviij. Nempe vt ait Guilh. Parisien. Nemo est vel fuit vnq; in nūero sctōꝝ cui oīm hoīm ꝑicula spūalia ⁊ tꝑalia innotuerint: sicut nulla ꝓphetarū oīa mysteria adhuc reuelata sunt. Jetro em̄ quod dā salutare cōsiliū ꝓpter Moysen ⁊ populū suū reuelatū fuisse legitur. Exo. xviij. qđ ab ipso Moyses humiliter acceptauit: ⁊ cū esset Moyses spū ꝓphetie tā eminēter p̄ditꝰ: hmōi cōsiliū anteq̄ꝫ ab ipo Jetro audiret ignorabat. Nō sic aūt: nō sic cōsiliū exaudiuit adolescēs ille q̄ audito verbo dñi: Si vis ꝑfectꝰ esse ⁊c. abijt tristis: erat em̄ habens mltas possessiōes. Matt. xix. vt saltē passiōes Habet nimirū multos sibi sil̄es hodie adolescēs ille q̄ sana cōsilia prudentū non acceptāt aut acceptauerūt: sed nō sine eoꝝ grandi dāno: q̄ppe ꝙ instar fatuoꝝ: iuxta vulgare ꝓuerbiū conto expediculati sunt: ⁊ expediculabunt̄. Sensit cōtum vxor Loth: que cōsiliū angeli ne retrospiceret nō exaudiuit. Ideo cōuersa fuit in salis statuā. Gen. xix. Nabuchodonosor q̄r prudēs cōsiliū Danielis dicētis: Rex cōsiliū meū placeat tibi: ⁊ pctā tua elemosynis redime: ⁊ iniquitates tuas misericordijs pauperum: forsitan ignoscet deꝰ delictis tuis. non acceptauit: ex hoībus abiectus est: ⁊ fenū vt bos comedit ⁊ corpus eius rore celi infectū. Dan. iiij. Roboam vt

H predictū est: q̄r cōsiliū senioꝝ non acceptauit amisit de regno suo decē tribus. iij. Reg. xij. Judas Machabeus ille fortissimus in bello cecidit ⁊ mortuus est: quia cōsiliū suoꝝ militum sequi noluit. i. Mach. ix. O quot ciuitates: prouincie et regna subuersa sunt: et depopulata: ex

defectu cōsiliorꝫ senū ꝛ prudētū: ꝛ in futurū depopulabunt. Vide Tullū de senectu. Noli ḡ tenere aliorꝫ prudentū cōsilia: disce. Sed ais: Iener sum ꝛ primū ne discā. Audi: nulla etas sera est ad discendū vsqꝫ ad lxxxvij. annū. l. apud Julianū. ff. de fidei cōmissarijs liberta: vt allegat Bl. xxiij. q. ij. Si habes. Dicebat Põponius turisconsultus: Fere tā. lxxx: attigi annū: ꝛ adhuc visa est mihi vox Juliani in auribꝫ sonare: etiā si pedē in sepulchrū posuissem: a discendo tñ cessare nō vellem. Et btūs Augusti. ille senex episcopus volebat (vt vulgo dicit) a puero vnius anni edoceri. verū nō de puero: sed epō iuuene ꝛ collega necdū anniculo. Hoc Augusti. legit dixisse ad Arentiū. xxiij. q. ij. si habes. Rogem⁹.

Indisciplinatorũ

Dominica Reminiscere. xi. Martij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

Nona turba stultoꝝ est: indisciplinatoꝝ ⁊ immodestoꝝ (vnzüchtig vngberdig narren) Quicquid est in boie obedibile rationi ꝑ rationẽ debet regi ⁊ ordinari: tactus aũt exterioris hominis sunt ꝑ rationẽ ordinabiles: ad imperiũ em̃ rationis exteriora membra
J mouent̃: debent igit̃ ordinari. Hoc igitur facit homo viuẽs scd̃m dictamen recte rationis: ⁊ ille sapiens est. quia sapientis est ordinare. Econtrario autẽ qui viuit vt cõtingit: suos mores non ordinans: stultus est ⁊ sub hoc genere stultoꝝ. Ut aũt dinosci possint quesiui quibus specialibus nolis sint insigniti: ⁊ reperi sex magnas ⁊ octo paruulas nolas.

¶ Prima igit̃ nola est: gestus mollis (weych geberd) Uel hoc ⁊ cetera pone in abstracto: vt mollities: dissolutio ⁊c̃. Sunt qui gratiosi (angenem) volunt esse hominibus: ⁊ se per omnia aptare nitunt̃: suaues: dulces: blandi: caudam (vt cũ Persio loquar) iugiter iactantes (wadlent) ⁊ se instar canum omnibus applicantes (gleffend: lechlendt: schmeichel geberd: minnsam ⁊c̃.) Hec prima nola: ⁊ est signum lasciuie. Debet esse gestus gratiosus sine mollitie.

¶ Secunda nola est gestus dissolutus (verruocht: vngeachtet: vnwar genommen) Sunt qui quieti esse volunt. nolunt se alijs aptare ⁊ morẽ gerere: nõ curantes de moꝝ suoꝝ cõpositione: prioribꝫ prorsus cõtrarij Hi secundã habẽt nolã: dissolutionẽ scz. q̃ significat in eis negligentiã. Debet nimirũ esse gestus quietus: sine tamen dissolutione.

¶ Tertia nola est gestus tardus (langsam) Quidam sub specie grauitatis (bosheit) nunq̃ tempestiue ad cõsilia: cenas ⁊ alios actus veniũt. sed priusq̃ parant̃ annus est: ⁊ mouẽt quidã cũ Lesbia: sed nihil ꝓmouent. Significat hec nola pigritiã. Sit gestus grauis sine tarditate.

¶ Quarta nola est: gestus citatus (wyschplecht) precedenti contrariꝰ Uolunt videri alacres (frölich) ⁊ tamen inquieti sunt: palpitant (zablent) mirum in modum: ⁊ alius qui tardius agit plus proficit: ⁊ efficacius omnia operatur. Est signum hic gestus incõstantie. Debet esse gestus alacer sine inquietudine.

¶ Quinta nola est procax gestus (vnschemig) Procax petax est importunus: inuerecundus: vult esse ⁊ videri maturus (dapffer: hefftig) nihil
K erubescit. Itaq̃ in moribus procax habet nolã quintã: ⁊ tñ gloriat̃ inde ⁊ putat se laudabilẽ: cũ alijs omnibꝫ pudicis ipse inuerecundus audax Signũ est superbie. Debet esse gestus maturus sine proteruia.

¶ Sexta nola est gestus turbidus. Sunt quidam turbulenti in suis moribus: nihil sereni: semper nubili. ⁊ quidem hoc sub pretextu seueritatis. Et tamen verissime signum est iracundie. Debet plane gestus esse seuerus sine turbulentia.

¶ Septima nola est: audire buccis ⁊ ore. Sunt em̃ quidã qui nisi pa-

tentibꝫ buccis auſcultare neſciũt: ⁊ quaſi per os ſenſus ad cor influere debeat: palatum ad verbũ loquentis aperiunt.

¶ Octaua nola: Oze ⁊ labꝫs ſcribunt: audiunt: ⁊ reliqua oĩa agunt. Sunt alĳ (quodq; adhuc peius eſt) in agendo vel audiendo quaſi canes ſitientes linguã protendũt: ⁊ ad ſingulas actiones velut molam labia torquendo circũducũt: quoꝝ vnũ me vidiſſe memini.

¶ Nona nola: loqui digitis. Sunt alĳ qui loquẽtes digitũ extendũt: ſupcilia erigunt: ⁊ oculos in orbem rotantes aut pfunda quadã cõſideratione defigẽtes cuiuſdã intrinſece magnificentie conatus oſtendunt.

¶ Decima nola: caput iactare. Sunt alĳ qui caput iactãt: comã excutiunt: veſtimẽta adaptando cõponunt: ⁊ latera cubitando pedeſq; extendendo ridiculam ſatis oſtentationis formam fingunt.

¶ Undecima nola: audire vna aure. Alĳ nãq; quaſi ambo aures ad audiendũ facte nõ ſint: alterã tm̃ collo detorto voci venienti opponunt. 2

¶ Duodecima: vno oculo videre. Alĳ typũ neſcio quẽ figurãtes oculũ inter vidẽdũ aliũ claudũt: aliũ aperiũt: nõ ſecus atq; ſagittãtes ad metã.

¶ Tredecima nola: loqui cũ medietate oris. Plane alĳ maiori ridiculo cũ medietate oris loquunt: quaſi muſcã p alas aut pedes cũ labꝫs tenerent. Et be quidẽ nole omnes in facie.

¶ Quartadecima nola. Sunt pterea mille larue: mille ſubſannationes ⁊ corrugationes nariũ: mille valgia ⁊ cõtorſiones labioꝝ. q̃ pulchritudinẽ faciei ⁊ decorẽ diſcipline tranſformãt. Eſt eñ facies ſpeculũ diſcipline: cui tanto maior cuſtodia adhibenda eſt: quanto minus ſi quid in ea peccatũ fuerit celari poteſt. Temperanda eſt igit facies ⁊ modificanda in geſtu ſuo: ita vt nec proterue eraſperetur: nec molliter diſſoluatur: ſed ſemp habeat ⁊ rigidã dulcedinẽ ⁊ dulcem rigorem.

¶ Quintadecima nola eſt nauigare brachĳs. Nauigant alĳ brachĳs incedentes: ⁊ duplici quodã mõſtro vno eodẽq; tpe pedibꝫ deorſum in terra ambulant: ⁊ lacertis ſurſum in aere volant. Quod eſt q̃ſo mõſtrũ hoc: qõ ſimul in ſe fingit ⁊ bois inceſſum ⁊ nauis remigiũ ⁊ auis volatũ Liber in hoc poetice illius ſubſannationis elogiũ proclamare. Humano capiti cervicem pictor equinam Jungere ſi velit: ⁊ varias inducere plumas. ¶ Ecce nolas quibus poſſunt dinoſci fatui huius generis: q̃ ſi queſieris: ⁊ vbi eas emiſti: mitto te ad Hugo. de ſancto Victo. in li. de inſtitutione nouitioꝝ. quẽ ſi nõ habes: vade ad Speculũ hiſto. lib. xxvĳ. ca. lvĳ. Nolas has fratres mei deponere nitamini: ne fatui ſitis ⁊ videamini. Sed dicitis mihi: Non eſt peccatum: a natura nobis ineſt huiuſmodi geſtus (ces iſt ein art) Eſto: ſit a natura: tu fac vt quod deeſt a natura: ſuppleatur per induſtriam rationis. Si claudicas: nouiſti ſoleam ſpiſſiorẽ breuiori tibie aplicare: ſic ⁊ hic. Sunt qui a natura ſunt luxurioſi: ſed gratia ⁊ induſtria continent. Nec putaueris nõ eſſe pctm̃ aut parũ delinquere eos qui cõtra diſciplinã ad turpes motus ⁊ inordinatas geſticulationes membra ſua inflectunt. Nimirũ nunq; ſcriptura

tam seuere istos exteriores motus corporis in nobis reprehenderet: nisi exterioris hois ois inhonesta figuratio ꝛ motio indecens ab interioꝛi mentis corruptione manaret: ait scriptura ℣ Prouerbio. vi. ℣ Homo apostata vir inutilis: gradit ore puerso: annuit oculis: terit pede: digito loquit: prauo corde machinat malum: ꝛ omni tempore iurgia seminat: huic extemplo veniet perditio sua: ꝛ subito conteretur. Ecce cōminationem scripture: ꝛ per prophetā dixit dñs: ℣ Pro eo ꝙ eleuate sunt filie sion
3 Isaie. iij. ℣ Est itaq; peccatū: ꝙ si etiā peccatū non esset: tamen ignominia que insequit hominī deberet eum merito cogere vt se a talibus turpibus gestibus cohiberet. ℣ Plane signa sunt (vt dictū est ab initio) bi gestus animi inordinati: superbi: lasciui: pigri: negligentis: inconstantis: aut iracundi. Et Sapiens testatur Eccl. xix. Ex visu cognoscitur vir: ꝛ ab occursu faciei cognoscitur sensatus. Et ibidem. Amictus corpis ꝛ
4 risus dentium ꝛ ingressus hominis annunciant de illo. Et quid agā (inquis) vt nolas illas abīcerem: si cultellos haberem vt abscinderem. ℣ Non desunt frater: emi tibi par cultellorū: quos in eadem officina repe
R ri vbi ꝛ nolas: plane acutos ꝛ efficaces ad abscindendum. ℣ Primus cultellus est officia membrorū non confundere (Die empter deiner glyder nit vermischen) Diligenter obserua: vt singula membra suum teneant officium: neq; vsurpent alienum. vt scilicet illud agat vnūquodq; membrum ad quod factum est: neq; alterius ministeriū sua admixtione confundat. quatinus dum alterū membrum operatur: alterum aut omnino quietum maneat. aut si forte eius opera illi necessaria esse cognoscit suo motu ad cooperandū illi decenter ꝛ ordinate moueatur: ita vt nihil confuse: nihil preposterum in membris corporis agatur. Est cīm quasi quedam respublica corpus humanū: in quo singulis membris sua officia distributa sunt. Dum ergo vnū membrū alterius membri officium inordinate sibi vendicat: quid aliud q̄ concordiam vniuersitatis perturbat? Dumq; aliud suo motu alterius motum impedit: certe illi quā natura moderatur dispositioni contradicit. Secundus cultellus est proprīū officiū diligenter exequi. Diligenter obserua: vt vnūquodq; membrum id quod facit: eo modo atq; mēsura faciat quo faciendū est: id est nec plus nec minus: nec aliter q̄ oportet faciat: quatinus i actu suo sic ꝛ dirigatur ꝛ moueat: vt in nulla vnq̄ parte temperantie limitē aut formam honestatis excedat. Et quomodo hoc: hoc modo vt in paucis exemplificemus. ℣ Ridere sine apertione dentium. Videre sine defixiōe
ij oculorū. Loqui sine extensione manuū ꝛ intentatione: sine cōtentione
iij labiorū: sine extensione ꝛ iactatione capitis: sine elevatione superciliorū.
iiij Incedere sine modulatione gressuum: sine ventilatione brachiorum:
v sine gesticulatione scapularum. Sedere sine diuaricatione crurum: sine alterutrum subiectione pedum: sine extensione vel agitatione tibiarū
vi sine alterna accubitatione laterum. Jacere sine dissectione membrorū
5 ℣ Hec quere vbi supra. O q̄ iocundū est fratres: dum sic membra ha-

bitant in vnū: sub tali ordine et pollicia: siquidem etiā ipsa mens ad intra ex hoc componitur ⁊ ordinatur. Sane sicut de inconstantia mentis nascitur inordinata motio corporis: Ita quoq; dum corpus per disciplinam stringitur: animus ad constantiā solidatur: ⁊ paulatim intrinsecus mens ad quietem cōponitur cum per disciplinę custodiam: mali motus eius foras fluere non sinuntur: sedet nimirū animus: qui eiusmodi est compositi hominis: sicut in castro pulcherimo muris munito: custodiunt hunc animū gestus sui corporis: vt nō audiat quisq; impudicus turpia attentare. Necus de impudicis moribus: quales p̄ se ferunt quedam virgines ⁊ vidue exilientes de edibus in stratam se ostentātes: sed fugit ad salices ⁊ se cupit ante videri. O quot pereunt ⁊ scandalisantur eiusce peruersis et scandalosis gestibus: quibus exprimunt etiam aliquādo corporis lineamenta: quo fit vt cōmoueantur animi ad turpia ad que nunq; alias peruenissent. Nemo autem est qui curat hec nemo cauet. omnia licent que libent. Surgent gentiles cū generatione istius tempestatis pessima: ⁊ cōdemnabunt adolescentes indisciplinatos ⁊ scandala p̄bentes: ecce gentilis adolescens: de quo in speculo nostro fit mentio. Spurina venustissimus fuit: vt omnes femine oculos ⁊ animos in eum propter suā singularem pulchritudinem figerent: quo fiebat: vt omnes mariti eū oderent: ⁊ de eo mala suspicarent: attendens hoc nobilissimus adolescens noluit sua pulchritudine alijs p̄stare scandalum: ⁊ faciem suam laniauit: ⁊ ades discerpsit: vt āmodo nō pulcher sed deformis esset. Sed quid gentiles profero: quasi desint nobis exempla domestica? Brigitta sancta petijt deformari a deo ⁊ crepuit oculus eius. Quedam nasos sibi amputauere ne appeterentur: alia oculos quos pulchros habebat simul eruit: ⁊ eandem appetenti lasciue transmisit dicens: accipe ecce habes propter quod me adamasti. Cum igitur tam insolite mores suos: bi ⁊ etiam gentiles cōposuerint per disciplinā tanta q; mala indisciplinationē sequātur: ignominiosiq; fiant ⁊ despecti. Econtrario aūt morati glorioſi efficiant deo: ⁊ hoīb⁹ dilecti: merito debemus ad hoc niti: vt nolas hui⁹ fatuitatis abiiciamus alioſq; induam⁹ mores. quatenus hic gratiā ⁊ alibi cōsequamur gloriā ⁊c.

¶ Feria secunda post Reminiscere. xij. Martij.
Festo sancti Gregorij pape. M.cccc.xcviij.

¶ Stultorū infinitus est numerus. Eccls. i. Euāgeliū

Falsorũ amicorum

1 Decima turba est falsoꝝ amicoꝝ. Noscunt hi septẽ nolis. Pri-
ma nola est ꝓpriũ cõmodũ q̃rere: suã vtilitatẽ: nõ alteri⁹ amici
2 Sunt q̃ se simulãt amicos ⁊ adherẽt diuitib⁹: potentib⁹: nobili
bus. qꝛ inde putant se aliq̃d cõmodi cõsecuturos: puta nobilitatẽ cõtra
3 here ex taliũ familiaritate diuitias aut delitias. Sunt vtiq̃ insigniti
nola hac: qꝛ falsi sunt amici tui: talẽ habent ad te amicitiã qualẽ vulpes
ad gallinã: lupus ad ouem: mus ad horreũ: musca ad mel: accipiter ad
predã: canis ad ossa: vrsus ad apes ⁊ formicas. Nõ est hec amicitia: sed
negociatio (ait Seneca) que ad cõmodũ attendit.

Q ¶ Secũda nola est: nõ cõicare. Debet s̃m Tulliũ inter amicos postea

q̄ eoꝝ ēmēdati fuerint mores oim reꝝ: cōsilioꝝ: voluntatū sine vlla exce
ptione esse cōitas. Voluntatū inquā: qꝛ idē velle idē nolle: ea demū ve 1
ra est amicitia: ait Tullius. Cōsilioꝝ deniq; debet esse cōitas: nihil em̄ 2
ſm Ambro. occultat amicus si ver⁹ est: effundit animū suū in amicū: si
cut ⁊ fieri iubet. Prouer. xxij. Causam tuā tracta cū amico tuo. Nota tñ
Ambro. de fratre suo sibi ꝑ oia sil̄i ꝙ nō cōicabat ei secreta alioꝝ sibi de
tecta. Sit ⁊ rerū cōicatio: vñ phs cū diceret ei de quodā: ille amicus est 3
illi⁹: cur inq̄t illo diuite pauꝑ est? Amic⁹ nō est q̄ fortune ꝑticeps nō est.

¶ Tertia nola est correptionē negligere aut indiscrete infligere Cor 1
ripit verus amicus amicū suū. Ecci. xix. Corripe amicū: sepe em̄ fit cō
missio: sed hoc facit secrete: nō sic fictus. Sed cauendū est ne correptio 2
sit cōtumeliosa. Ecci. xix. Est correptio mendax in ira cōtumeliosi. Ve
re mendax est: mentitur em̄ se correptionē facere: cū potius sit cōuitiatio
Dicit esse stroff: ⁊ est roch vel schmoch. Nouit hoc Tulli⁹: qui ait: Mo 3
nere ⁊ moneri est officium vere amicitie: ita tamen ꝙ adulatione careat
admonitio ⁊ contumelia obiurgatio.

¶ Quarta nola est in aduersis deserere. Sūt q̄dā amici q̄ diu ꝓspere
succedit: atubi hec cessabūt cessat ⁊ amicitia. Isidor⁹. Per aduersa frau 1
dulētus patet amic⁹. Tales falsi amici faciūt suis amicis qd̄ fecisse q̄n 2
dā fraudulētū legim⁹ ꝑ sil̄itudinē: cuidā volēti trāsire ꝑ nemus: in q̄ erat T
ꝑiculū deuij ⁊ etiā feraꝝ. Hic cōduxit q̄ndā q̄ ꝓmisit ei securitatē ⁊ vie ⁊
feraꝝ: asserēs se oia scire ⁊ posse in ꝑte illa. Istis sil̄ trāseuntib⁹ occurrit
vrsus famelic⁹: quē vt vidit cōductor ⁊ seductor in altā arborē effugit:
ali⁹ ꝟo in terrā se posuit fingēs se mortuū: anhelitū suū retrahēdo (qꝛ dr
ꝙ vrsus mortuū hoiem nō dilacerat) vrsus ꝟo posuit os suū ad os alte
rius ⁊ ad nasum ⁊ aures: q̄si tētādo si viueret: alio in arbore totū rei euē
tū ꝯsiderāte: vrso ꝟo recedēte ille descēdit: ⁊ sociū suū deridēdo q̄siuit. q̄
fuit illa amicitia quā vrsus tecū fecit te osculādo ⁊ secreta tibi in aurē di
cēdo? Qui rñdit Docuit me ꝙ nunq̄ copularē magnā amicitiā nec soci
etatē cū hoie oino ignoto: nec de eo ꝯfiderē anteq̄ ei⁹ ꝯditiōis essez exp
tus. ꝙ etiā q̄libet se custodiat ab illo in q̄ se credit plus posse ꝯfidere: qꝛ
nullus citius decipere pōt. rep̄hendit etiā me: ꝙ ita credulus ⁊ prōptus
fui ad sequendū sociū falsum. Sic sic faciūt plane oēs falsi amici i ad 3
uersitate deserētes amicū: ꝯtra id qd̄ sapiēs dicit de vero amico: Oi tpe
inq̄t diligit q̄ amic⁹ est. Prouer. xvij. Nota oi tpe tā ꝓsperitatis q̄ aduer
sitatis tā pauꝑtatis q̄ inopie. Soli pauꝑes g̃ sūt q̄ optime noscūt fatu
os hos ⁊ nolas: qꝛ soli sciūt q̄s eoꝝ sit amicus. Vñ ꝟsus. Vos inopes
nostis q̄s amicus quisve sit hostis. Diuites ⁊ potētes ⁊ pulchri nesciūt
si in eis persona diligat̄ an diuitie: potentia: pulchritudo vel delitie.

¶ Quinta nola est placentia magis q̄ vtilia dicere. Sūt q̄ semꝑ q̄ pla
cita sunt amico suo dicere volūt: qꝛ querūt ab eo diligi: ideo p̄mittunt
placebo. Qui intonat antiphonā Placebo: audit psalmū sequētē Dile
xi. Sed q̄d simulator ore decipit amicū suū? Prouer. xi. Et vir iniqu⁹

S iactat amicũ suũ. Prouer. xvi. Plane inescat eũ: ponens verba placẽtia quasi laridũ in muscipulã ⁊ nucleũ in decipulam paricũ: ⁊ lac dulce infanti ꝓponat: sub quo venenũ deceptionis ministrat amico. Et quid ergo dicam amico? hoc qđ iubet Seneca libro de beneficijs. Dic inquit illis: nõ quod volunt audire sed quod velint semper audisse.

¶ Sexta nola est arcana detegere: sint pctã aut alia secreta. Qui denudat arcana amici fidẽ perdit. Ecci. xxvij. ⁊ Prouer. xvij. Qui celat delictũ q̃rit amicitias. Est hoc vnũ de numero illoꝝ q̃ amicitiã maxime dissoluũt. Sũt eñ q̃nq; scz Cõuitiũ: cũ obijcit amico defect⁹ verecũdus nõ pctm̃: vt tu es leprosus. Improperiũ cũ crimẽ obijcit vt tu es latro. Superbia. i. supba dñatio. Plaga dolosa ⁊ mysterij reuelatio. Ecci. xxij. vide ĩ sũma ꝟtutũ. Prouer. xxv. Que viderũt oculi tui ne ꝓferas ĩ iurgio cito: ne postea emendare nõ possis cũ dehonestaueris amicũ tuum.

1 ¶ Septima nola est: turpia rogare aut ad p̃ces turpia facere. Est hec lex in amicitia (ait Tullius) vt nil turpe rogemus: neq; rogati faciam⁹. Nemo igit̃ debet ad preces amici iniuriã facere ꝓximo. Ecci. vi. Noli inquit fieri ꝑ amico inimicus proximo (ein vmb gesellen willen hassen)

2 Obseruauit hoc quidã iudex: ⁊ prudẽter rñdit cuidã amico suo (fm valeriũ Maximũ) petenti cũ instantia iudiciũ illicitũ dari in quodã facto. Respondit illi: nullo mõ hoc faciã. Et alter ait: ⁊ qđ igit̃ auentagiũ habeo de amicitia tua: si nihil ꝑ me feceris? Cui iudex: Quod auentagiũ habeo de amicitia tua: si ꝓpter eam peccãdo amisero amicitiã dei? Me

T lius est ergo amicitie vinculũ frãgere: q̃ cũ malis amicis eternaliter pu

3 niri. Hoc fuit consiliũ abbatis Theodori in vita spatrũ. Si habes inquit amicitiã cũ aliquo: ⁊ cõtigerit eũ in tentationẽ fornicationis incurrere: si potes da illi manũ ⁊ trahe illũ sursum: si vero tibi nõ acquiescit: incide amicitias eius: ne forte demorans traharis ab eo in profundũ. Sicut eñ qui ligat̃ lapidi vel ligno: illo cadente cadit: sic q̃ copulat̃ ami

4 co malo. Chryso. sup Matth. Bonus si malo cõnectit̃ aut pares reddant̃: aut cito abinuicẽ separent̃. Amicitie aut pares querũt aut faciũt. Plane mali freq̃ntius p̃ualẽt ꝓpositũq; suũ freq̃nti⁹ inueniũt: fugiẽdi g̃ sunt ⁊ societas cũ eis nõ ineunda: sed sup tales q̃si sup ꝓditorẽ dei bubo

5 nẽ scz infernalẽ: deberẽt oẽs volucres celi clamare. O ꝑniciosa maloꝝ amicitia: q̃ tandẽ in amarissimã ⁊ ꝑpetuã rixã vertet̃. Cõtinget nimirũ eis qđ duob⁹ illis de quib⁹ in figura legit̃: ꝙ cũ ad q̃ddã biuiũ ꝑuenirẽt sapiẽs ⁊ stultus socij: dixit sapiẽs: eamus ꝑ viã istã. sed stultus renuit: q̃ dura erat ⁊ spinosa. cui sapiẽs: tñ breuior ⁊ securior. nec sic ait stult⁹: sed eamus ꝑ viã istã pratis ⁊ flori⁹ amenã ⁊ planã: licet eñ longior sit: tñ delectabilior est. Sapiẽs societate ⁊ delectatiõe vie victus stultũ secutus est: tandẽ inciderũt in latrones: q̃ eos vulnerauerũt spoliauerunt et incarcerauerũt. In carcere g̃ positi sapiẽs stultũ rep̃hendit amare de seductione: cui stultus: Tu inquit stultior es ⁊ plus reprehendendus ⁊ vituperandus: q̃ me sequi voluisti: ego feci fm naturã meã q̃ ratiõe caret.

ꝛtu cōtra rationē deliq̄sti. Et q̄rsuꝫ hec frēs: tāgit nimirū nos hec parabola. Sapiens est aīa rationalis q̄ deberet ire ꝑ viā mandatoꝝ dei arduam ꝛ angustā spinosam: sed cōpendiosam ꝛ tutā. que si seducta fuerit ad sequendū carnē ꝑ viā delitiaꝝ: vel mūdū ꝑ viam diuitiaꝝ: vel diabolum ꝑ viam malitiaꝝ. Cum in inferno cōtendere inceperit aduersus istos: isti (vt predictū est) respondere poterunt ꝙ fecerint officiū suum. Et sic semꝑ rixa ꝛ odiū inter istos amicos erit: ꝛ quos nunc sequit: tunc eū accusabunt ꝛ tortoribus tradent. Fugiamus ergo societatē stultoꝝ: nolas has excutiamus: ne cū stultis damnemur ꝛ impijs. Amen.

¶ Feria tertia post Reminiscere. xiij. Martij.
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Undecima turba stultoꝝ ē: scripturis sacris nō credentiū. Sūt qdā: q̄ habēt inuolūtariā repugnātiā inter se ꝯtra ea q̄ sunt fidei vellēt eīm credere: illi nō sunt de nūero horū. imo vt ait Gerson: velle credere aliqñ est magis meritoriū q̄ꝫ credere. Sunt alij qui nō oīa credenda nouerūt explicite: sed sola cōmunia in Simbolo: q̄ et ecclia ꝑ festa ꝓponit alia aūt implicite: ⁊ neqꝫ illi sūt in hoc aceruo. Sed tertij sunt qui dubij sunt: ⁊ volunt esse quasi neutrales: parū tenent de sacra scriptura: sunt Christiani ꝓpter bonā societatē solū. hi sūt fatui illi: huiꝰ generis quos noscere poteris ex nolis sequentibus.

¶ Prima nola est: parū in corde tenere de scriptura ⁊ fide dubitant: nutāt: credūt vt dixi cū alijs ex bona societate. Dubius in fide infidelis est. Sed quō ex hac nola certū cognoscā cum sit occulta? non pro te hec nola est posita sed ꝓpter eū: quia ipse se ex hac cognoscet esse stultum.

¶ Secūda nola est: irreuerenter ⁊ iocose loqui de scriptura sacra. Qꝛ est sicut nasus cereus: vertibilis ad oīa. Verū dicis qꝛ tam fecunda est: vt in ea quatuor reluceant sensus: qd̄ in alijs nō est: ⁊ tamen peccas: et nolā quatis: qꝛ irreuerēter hec dicis: essent inquirendi sic loquētes: neqꝫ excusat iocus. quia non patitur ludum fides oculus ⁊ fama.

¶ Tertia nola est: p̄dicatiōes sacre scripture ꝯtēnere ⁊ irridere. O dicūt: qd̄ p̄dicatores dicūt ⁊ nō faciūt: ⁊ verū ē Euāgeliū hodiernū: vtiqꝫ frater verū ē ⁊ bñ allegas: sed obliuisci nō debueras: qd̄ p̄mittit̄ a dño: q̄cunqꝫ dixerint seruate ⁊ facite: h̄ fac ⁊ viues: ⁊ nō nocebit tibi nō facere p̄dicatoris. Sed ⁊ multi sūt q̄ faciūt: cur nō illos: sꝫ hos q̄s reꝓbas imitari vis ⁊ allegas. sed plane etiā si hi q̄s reꝓbas bñ facerēt neqꝫ eos imitarer: sꝫ dūtaxat tanq̄ꝫ perizoma tuis pudēdis vitioꝝ p̄tēdis. Deridebat Noe fabricantē Arcam centū annis: ⁊ p̄dicantē ⁊ p̄dicentē diluuiū ꝓpl's piturus. qd̄ igit̄ mirū: si nos predicatores: q̄ arcā bonoꝝ operū in quibꝫ saluari oportet: nō fabricamꝰ ⁊ tñ irā dei p̄dicamus deridemur?

¶ Quarta nola est: velle credere resurgenti a mortuis. O dicūt sicut diues in inferno: si q̄s resurgeret a mortuis huic credere vellemus: q̄ reremus ab eo si etiā nouū vinū esset in alio seculo venale: ⁊ an eēnt multi illic socij i inferno: aliosqꝫ nouos rumores. O insania tot scripture sūt viuoꝝ a Moyse ꝓphis: apl'is ⁊ euangelistis ⁊ alijs christianis doctoribus expositoribꝫqꝫ. ⁊ malles credere mortuo q̄ꝫ omnibꝫ his viuis.

x ¶ Quinta nola: dsuinos astrologos ⁊ alios similes preferre veritati Theologice. Sunt qui ꝯsiderant horoscopos: ⁊ secundū eorundē exigentiā: nubunt: vestiunt: opa incipiunt: genethliacos ꝯsulunt: quibꝫ credunt se perituros hoc tempore sic aut aliter ledi: dum herbaceis aut croceis coloribus fuerint induti: cū alijs sexcentis talibꝫ fatuitatibus.

¶ Sexta nola: necessaria scitu negligere ⁊ curiosa sectari. Nihil sapit

eis q̄cq̄d est necessariū simplex de intelligētia articuloꝝ fidei cōgnitiōe
p̄ceptoꝝ dei cerimoniaꝝ eccl̄iasticaꝝ significatōe. Hec oīa sūt eis delira
mēta cū tn̄ sint fidei ⁊ virtutū fūdamēta in via ad regna celorū. Nō attē
dētes qđ dicit dn̄s ꝑ sapientē: Ea q̄ p̄cepit tibi deꝰ cogita sp: ⁊ in pluri/
bus eiꝰ opibꝫ noli eē curiosus. Hn̄t nolā hāc deuotarie: nihil audire volē
ces nisi aliq̄d noui: aliq̄d subtilis. cheu etiā q̄ vident̄ sapientes ⁊ docti:
hāc q̄tiūt nolā: sectāt̄ eī curiosa. Taceo phos: astronomos: artistas: poe
tas: oratores: quoꝝ mlti sine debito fine ītēto curiosi sūt subiectoꝝ suo/
rū scrutatores: q̄n etiā theologi de nūero horū fiūt q̄ argumētꝫ subtilita/
tibꝫ: glosis sup glosis ita subtiliāt: ꝙ euagātes a p̄ncipali materia: sacre
scripture snis ⁊ lr̄a tandē q̄ digressi fuerit prorsus ignorēt. q̄ fit: vt sil̄es
sint pueris reliq̄ntibꝫ stratā regiā currētibusq̄ ꝑ prata pꝰ flores colligē
dos: aut captādos papiliōes: sicq̄ passim ꝑ eosdē trahunt̄: seducūt̄q̄: q̄
usq̄ nesciāt ad regiā redire stratā. Perniciosa ē h̄ fatuitas (ait Gerson)
ī floribꝫ. Oīs doctrina ⁊ oē studiū debēt de vana aut noxia curiositate
culpari: q̄ nō ordinant̄ actu vl̄ habitu mediate vl̄ īmediate ad bn̄: mora
liter: gratuiteq̄ viuendū. Nota ꝟba ⁊ pōdera: debet igit̄ oē studiū in phi
losophia: in astronomia: iure: oratoria: cosmographia ad hūc finē ordi/
nari: alias peccat̄ in studio tali sic ⁊ theologica disputatio: o q̄t pereūt:
ꝓpt̄ negligētiā vl̄ nesciētiā huiꝰ finis ⁊ ordinatiōis in finē? Percussit deꝰ
Egyptū cū his argumētoꝝ ⁊ minutiarū muscis: plaga magna nimis:
misereat̄ nr̄i deꝰ. Habetis ecce iā nolas: q̄bꝫ possūt dinosci: q̄ ꝑtinent ad
hāc fatuoꝝ turbā: plane fatuā multū supq̄. Qualis q̄so fatuitas est: ad
huc in fide titubare postq̄ totus mūdus credidit? quō cor christiani ad
huc nutat: cū suffultū sit tot appodiacul̄? Et q̄bꝫ? q̄ sūt hec: inq̄s appodia
cula: stutzen? Hec sūt miraculoꝝ claritas: testiū pl̄itas p̄nūciatio ꝓpheti
ca: scripturarū ꝯcordia: auctoritas scribētiū: diligētia recipiētiū: rōna/
bilitas ꝯtentoꝝ: irrationabilitas erroꝝ: eccl̄ie stabilitas: errātiū cōuer/
tibilitas: hec sūt fulcimēta fidelis cordis: ⁊ e q̄ nemore hec ꝓduxistis? ex
Scoto in plogo: ex btō Tho. ꝯ gētiles: ex btō Augu. audi. Primū ful/
cimē (der erst stutz) Miraculoꝝ claritas: radiāt ꝑ oīa mūdi climata mi
racula ꝑ Christū: apl̄os: aliosq̄ discipulos ⁊ Christianos ꝑ fidei cōfir/
matiōe facta. Ecce noticia linguarū dat̄ apl̄is: idiote subito illuminā̄t̄:
roborant̄: vt neminē timeāt: totꝰ mūdus ꝑ illos paucos subiugat̄: ilumi
nant̄ ceci: claudi sanāt̄ ⁊ mūdant̄ leprosi. hoꝝ īnumerabiliū miraculoꝝ
gloria plena sūt oīa. Sed ais forsan facta nō sūt: vis igit̄ qr sine mira/
culis credidit: ⁊ h̄ plane oībꝫ miraculis eēt mirabiliꝰ ꝙ sine miraculis
totꝰ mūdus credidisset: ⁊ talē acceptasset fidē: q̄ iubet relinq̄re carnalia
rc̄. Nō mirū ꝙ Machometiste crediderūt suo pseudo: q̄ carnalia ꝑmi/
sit. Scđm fulcimē est: testiū pl̄itas. Ecce testimoniū ꝑ hibuerūt huic ve A
ritati fidei Christiane scti apl̄i ⁊ martyres sine nūero q̄ sanguinē suū fu
derūt viri cōtemptores mūdi: note sctitatis: ⁊ quō hi ꝑ mēdacio ꝯfirmā
do: mortē subijssent? q̄d de: mille heremitis omnia relinquentibꝫ pro

Christo ⁊ eius fide. taceo de testimonio Josephi ⁊ Sibille: angelorum
in natiuitate Christi: trinitatis in eiꝰ baptismo ⁊ transfiguratõe Joan.
Baptiste. Tertiũ fulcimẽ est: p̃nunciatio ꝓphetica: videmꝰ em̃ multa ꝑ
ꝓphetas p̃nunciata impleta esse: ⁊ cur dubitamꝰ pauca illa que restant
impleri: cũ a nullo alio p̃ter deũ eadẽ sint ꝓphetis manifestata: qꝛ nemo
aliꝰ potest futura p̃uidere naturaliter nisi deos. Quartũ fulcimẽ: scri-
pturarũ ꝯcordia: ⁊ nõ euidentibꝫ exterminis nec ex principijs euidentiã
habentibꝫ nõ ꝯsonant firmiter ⁊ infallibiliter multi diuersimode dispo
siti nisi a causa supiore ipsoꝝ intellectus inclinentur ad assenssum. Sed
scriptores sacri canonis varie dispositi ⁊ diuersis tp̃ibus existentes in
talibꝫ nõ euidentibꝫ oino ꝯsonabant. Quintũ fulcimen est: auctoritas
scribentiũ. Nõ em̃ est verisimile: ꝙ hij q̃ tm̃ dãnant mendaciũ: p̃cipue in
fide ⁊ moribꝫ fuerint mentiti: dicentes: Hec dicit dñs: si dñs nõ fuisset
eis locutꝰ. Si aũt libri nõ sunt illoꝝ sꝫ alioꝝ h̃ videt̃ incõueniẽter dictũ:
qꝛ sic negabit̃ q̃cũq̃ liber esse illius auctoris cui ascribit̃: q̃re em̃ soli isti
B falso ascripti sunt auctoribꝫ quoꝝ nõ erant. Sextũ fulcimẽ est diligẽtia
recipientiũ: tanta em̃ apud Judeos solicitudo fuit de libris habendis
in canone: ⁊ tanta apud Christianos de libris recipiẽdis tanq̃ auten-
cis: ꝙ de nulla alia scriptura habendi pro autẽtica tanta solicitudo fuit
inuenta p̃cipue cũ tam solẽnens cõitates de scripturis istis curauerunt:
tanq̃ de cõtinentibꝫ necessaria ad salutẽ. De his vide latius in Scoto
1 sup. i. Sniarũ in ꝓlogo. q. ij. Septimũ fulcimẽ est: rõnabilitas cõten-
torũ. Habet siue cõtinet fides nr̃a: ꝙ deꝰ debeat sup oĩa diligi: ⁊ q̃d q̃so
2 rõnabilius q̃ꝫ ꝙ summũ bonũ amore amicitie sup oĩa diligat̃: Cõtinet
ꝙ ꝓximus debeat a nobis diligi: sicut nosipsi: ⁊ hec plane rõnabilissima
3 Docet de deo credere dignissima: nullã imꝑfectionẽ importãtia: ⁊ q̃ sũt
4 nos ad deũ bñ affectiua timore spe scꝫ ⁊ amore. Docet de hoĩe credere
decẽtissima: ꝙ sit ad imaginẽ dei creatus: ꝙ ad sil̃itudiuẽ eiꝰ viuere de-
beat: ꝙ ad similẽ gloriã ꝑuenturꝰ sit ⁊c̃. Octauũ fulcimẽ est: irratiõabili
tas erroꝝ: quã turpia sunt alioꝝ secte ꝯtẽtiue: plane irratiõabilia ꝯtinẽt
1 in credibilibꝫ ⁊ agibilibꝫ de deo ⁊ hoĩbus. Negãt potentiã dei negãtes
resurrectionẽ ⁊ incarnationẽ. Derogãt bonitati: negãtes pctõꝝ remissio
2 nẽ. derogãt iustitie: negãtes pctõꝝ vindictã. Pagani colũt idola opera
3 manuũ suaꝝ. Judei nouũ testamentũ dãnant: qđ in veteri eis ꝓmittit̃:
4 sil̃r ⁊ Christũ eis ꝓmissũ nõ recipiũt tp̃alia expectãtes. Sarraceni por-
C ci vilissimi ꝓ beatitudine expectãt gulã ⁊ luxuriã: Phoꝝ tandẽ secta irra
tionabilia ꝯtinet etiã Aristotelis politia: ꝙ dij sint honorãdi: ꝙ nullus
orbatꝰ debeat nutriri: ꝙ aborsũ fieri oporteat in casu. Nouũ fulcimen
est: ecclesie stabilitas: nõ ẽ nisi a deo ꝙ in capite ⁊ mẽbris tãto tp̃e ꝑmã-
1 sit eccl̃ia. In capite inquã: eccl̃ia em̃ vt ait Augꝰ vsq̃ ad cõsũmationẽ
generis hũani ab apl̃ica sede per successiões epoꝝ frustra hereticis circũ
2 latrãtibꝫ: culmẽ autoritatis obtinuit. In mẽbris p̃terea: quis em̃ tantã
multitudinẽ ad pctã ꝓnam ad legẽ cõtrariã carni ⁊ sanguini seruãdã in-

duceret nisi deꝰ. Porro secta iudeoꝝ nõ manet in vigore. Qꝫ si obijcis de ꝑmanẽtia secte Machometi: Rñdeo ꝙ incepit plusq̃ sexcẽtũ annis pꝰ legẽ christi: ⁊ i breui deo cooperãte finiet ⁊ ꝓphetia dr̃ esse apd̃ eos: ꝙ cito sit finiẽda. Decimũ fulcimẽ ẽ errantiũ ꝯuertibilitas. Deus nõ deest q̃rentib⁹ toto corde salutẽ: multi aũt diligẽtissime inq̃rẽtes salutẽ: ad hãc sectã ꝯuersi sũt: ⁊ quãto feruẽtiores facti sunt i inq̃rendo tanto in hac secta amplius cõfortati: subitoq̃ ꝑ ea penitẽtes de malitia ad bonã vitã mutati sunt. Tormẽta quoq̃ ꝑ ea plures in magna exultatiõe spiritꝰ ꝓpessi sũt. Que nõ viderent ꝓbabilia nisi deꝰ hãc sectã sacre scripture innitentẽ: irrefragabiliter approbaret: ⁊ ordinaret ad salutẽ. Rogemus.

Feria.iiij post Reminisce.xiiij.Martij.Stultorum infini.ꝛc̄

D Duodecima turba stultoꝝ sunt p̄cipitātes (Schnell narrē) Jp̄i sunt q̄ de agēdis vbi pōt esse dubiū nō habēt sufficientē examinationē ꝛ cōsiliū mētis: sed subito disponūt ꝛ ponūt se ad faciēdū qd̄ mēti occurrit ꝯ illud: Nihil sine ꝯsilio facias scꝫ mētis. Ecc̄i.xxxij ex Antho.lib.ij.ti.v.ca.x. Horū stulticia appellat̄ p̄cipitatio ꝛ hoc ꝓpter sil̄itudinē quā habet ad corporalē p̄cipitationē. Dicit̄ em̄ p̄cipitari s̄m motū corporalē: qd̄ a supiori in ima venit: s̄m impetū quēdā ꝓprij motꝰ vl̄ alicuiꝰ impellētis nō ordinate descendendo ꝑ gradus sic̄ ad literā d̄r de Rasia: q̄ p̄cipitauit semetipsum viriliter ī turbas.ij.Mach.xiiij.ne scꝫ caperet̄ a gētilibꝫ ꝛ de mulieribꝫ: q̄ circūciderāt filios suos: vt obseruarēt legē dei q̄ p̄cipitauerūt eos ꝑ muros ciuitatis.ij.Mach.vi. Sūmū aūt bonū aīe est ip̄a ratio. Jmū aūt eiꝰ est operatio ꝑ corpus exercitatai Gradus aūt medij: ꝑ q̄s oportet ordinate descēdere sūt isti: memoria p̄teritoꝝ: intelligētia p̄sentiū: solertia in ꝯsiderādis futuris euētibꝫ: ꝛ rōcinatio ꝯferēs vnū alteri ꝛ docibilitas: ꝑ quā q̄s acquiescit sentētijs maioꝝ: q̄ sūt ꝑtes prudētie: ad quā ꝑtinet bn̄ ꝯsiliari: ꝛ ꝑ hos gradus descēdit pō recte ꝯsiliādo. Si q̄s aūt ferat̄ in agēdo ꝑ impetū volūtatis vl̄ passionis: pertransitis his gradibus erit vitium p̄cipitationis ꝛ imprudentie: hoc faciunt huis generis fatui (Schnell narren) Jgitur secundū nomen eorum sic ꝛ laus sua: possunt autem dinosci sex nolis.

E ¶ Prima igit̄ nola est: subito sine consilio operari ꝓpositū. Sūt em̄ vt p̄dixi: q̄ cū aliq̄d eis faciendū occurrerit siue ꝓposuerint: mox sine sufficienti examinatiōe subito disponūt facere: q̄ primo mēti occurrit: quēadmodū sufficiēter declamatū est: vere stulti sūt: qꝛ frequēter cadūt ī pctā:
1 aliqn̄ mortalia. Nā si aliq̄s p̄cipitāter facit aliq̄d: ꝛ auertēs se a regulis diuinis: vt contēnēs ꝛ repudians diuina documēta sic est mortale: ꝛ d̄r
2 etiā temeritas talis p̄cipitatio. Si vero p̄cipitāter agit absq̄ cōtemptu diuine regule: sed cū detrimēto seu defectu eoꝝ q̄ sunt de necessitate salutis iteꝝ ē mortale. Vel circūstātia q̄ reperit̄ cū mortali: sic̄ cū debeat q̄s semel in anno cōfiteri ꝛ cōmunicare subito accedit ad cōfessionē sine aliqua p̄cogitatiōe: cū tamē habeat intricamēta ꝛ grauia pctā: ꝓpter qd̄ parū dicit ꝛ multa omittit grauia: que de facili menti occurrissent: ꝛ sic subito cōmunicat indispositus: iste p̄cipitanter facit cōfessionē: ꝛ est ibi
3 mortale pctm̄. simile de disputatione. Si aūt aliquid p̄cipitanter operatur absq̄ detrimento eorū q̄ sunt de necessitate salutis: erit veniale.

1 ¶ Secūda nola est: p̄cipitanter sn̄ias ꝓferre: sunt qui nō bn̄ examinatꝫ ꝛ pēsatis causis sn̄ias ꝓferūt. Cōtra illud qd̄ Euaristꝰ papa dicit: Deꝰ oīpotens vt nos a p̄cipitande sn̄ie ꝓlatione cōpesceret cū oīa nuda ꝛ aperta sint oculis eiꝰ: mala Sodome noluit audita iudicare priusq̄ manifeste cognosceret q̄ dicebant̄: vnde ait: Descendā ꝛ videbo vtrū clamorē: q̄ venit ad me opere cōpleant an nō: ē ita vt sciā. Qd̄ fecit vt nob̄ exem-

plū daret: ne p̄cipites in discutiendis z iudicādis negotijs essem⁹. ñ. q. i. deus. Dñs postulat⁹ de adultera iudicare z dare sentētiā: non statim dedit iudiciū: sed inclinās se deorsum: digito scribebat in terra. Typice nos instruens vt cū primorū errata cōspicimus: nō añ iudicemus reprehendendo q̄ ad cōscientiā humiliter reuersi: digito discretionis solerter exculpemus: z quid cōditori nr̄o placeat quidue displiceat examinatiōe dirimem⁹. Sed z Moyses q̄relas populi z causas ingressus taberna culū referebat ad dñm: z postea respondebat. xi. q. iij. summopere.

¶ Tertia nola est: p̄cipitanter dubia decidere: stultitia magna est hoc z p̄cipue in factis cōscientie: vbi vertit perculū aie: ait Gregori⁹. In rebꝫ dubijs nō debet esse iudiciū absolutū. xxxiij. distinc. habuisse: vbi glosa dicit de triplici ambiguitate: scz iuris facti z psone: quēadmodū deducit Antho. Sed ego dimitto alias: z de sola iuris ambiguitate dico q̄ in tali sit cauendū a p̄cipiti decisione: q̄ admodū periculosa est nisi hec seruent. Primū q̄ cōsulēs in dubijs id sequat: qđ nō sit cōtra euangeliū aut decreta nō abrogata p cōsuetudine: dist. xiij. sicut quedā. Secōm q̄ vbi sunt cōtrarie opiniōes doctor⁹ celebriū: nō p̄cipitet sentētiā q̄ ita vni opinioni adhereat vt alterā p̄dēnet q̄si hereticā vel dānabilē. Tertiū q̄ turiorē viā cōsulat z eligat p̄cipue añ factū. Est ad hoc b. Tho. in quod liberis: cōtra multos p̄dicatores z cōfessores: faciles ad iudicandū aliquid esse mortale. Erant hec nola insigniti Josue cū p̄rincipib⁹ tribuū qui Gabaonitis dando responsum erant p̄cipites nimis. Josue. ix. Et Nathan ipsi Dauid: de edificando templo. ij. Regum.

¶ Quarta nola: secreta q̄ria p̄cipitanter reuelare. Caueat sibi q̄libet ne sit p̄ceps in manifestandis secretis: q̄ alias incidet in multa mala. Nā paucissimi reperiunt fideles ad ea seruāda: sed habebūt posthac vt puto p̄priū locū. Hieremie. ix. dicit. Vnusquisq⁹ a primo suo se custodiat: z in oi fratre suo non habeat fiduciā: q̄ omis frater supplātans. i. decipiēs in reuelando secreta. Sic Samson: q̄ preceps fuit ad reuelandū secretū eius in quo cōsistebat fortitudo sua Dalile: cum pluries expertus esset malitiā eius tonso capite ab ea: cum dormiret in gremio eius: captus fuit a Philisteis z excecatus. Judi. xvi.

¶ Quinta nola. p̄cipitatio in ope puta dom⁹ edificatiōe: sed z de hac specialis erit turma postea dū videlicet aliqs appetēs nouā domū fabricare: cū nō habeat expēsas sufficiētes vl̄ modū: p̄ceps ecr i illo rpc. Vñ Calixtus papa: Nos (inquit) tpe egemus: vt maturius quid agam⁹ nō p̄cipitem⁹ cōsilia z opera nr̄a. Neq̄ ordinē corrūpam⁹. dis. v. Pōderet.

¶ Sexta nola est: eligere vel assumere p̄cipitanter. Opus esset vtiq̄ p̄cipitatiōis: si qs aliquē sine notitia ei⁹ vel examinatiōe eligeret subito i rectorē vl̄ p̄fessorē: vel assumeret ad sacerdotiū vl̄ ad religionē: vel ipse assumeret aliq̄ opus arduū sine discussiōe sue facultatis. Hec sunt nole sex: quibus dinosci possunt bi fatui. q̄tenus si tute reperies habere has nolas: eas excutere discas: z teipsum cognoscas esse stultū sapiēsq̄ fias

1 Nō em̄ est parua ignominia esse de hoc stultoꝝ numero. Habēt nimirū
matrē infamē: q̄ hoꝝ stultoꝝ est genitrix. Et q̄ est (inq̄s) mater eoꝝ? luxu
ria. Hec em̄ maxime absorbet animā: ⁊ trahit ad sensualē delectationē.
in quaꝝ abstractiōe cōsistit ꝑfectio cuiuslibet virtutis intellectualis: vt
H in. ij. ij. q. liij ar. vi. Et quis pater eoꝝ? Diabolus. Sicut em̄ virtuose
2 operās ꝯsiderat circūstātias: vt recte sint ⁊ cōgrue ad finē. ita ⁊ ecōuerso
diabolus cū instigat ad malū inducere conat̄: vt subito operet̄ sine aliq̄
examinatiōe vel discussiōe periculi. Lēta virtus (ait Origenes) ⁊ cūcta
trix ante iudicat q̄ incipiat: q̄d decorū: q̄d honestū: iniq̄tas: oīa ꝑcipitat
de pe. di. iij. inter hec. Sic sic ⁊ mēbra diaboli maligni iudei turbati cō
tra christū arguentē crudelitatē ipsoꝝ i nazareth: duxerūt cū vsq̄ ad sup
3 ciliū mōtis vt ꝑcipitarēt eū. Lu. iiij. Quatiunt̄ he nole ad aures nr̄as i
irrisionē nostrā. Per oēs natiōes vulgo dici solet: Gallos ante factū: ita
los i facto: alemanos post factū prudētes esse. Hoc de nobis dr̄: scribit̄
⁊ famat̄: Aleman guckguck. Est nobis vnū ꝑciosum epitheton: q̄ vera
ces simus ⁊ fideles. Sed heu falsitas ⁊ dolositas inualuerūt apud nos.
Itaq̄ fiet vt infima ⁊ fex erim⁹ oīm gētiū: hac vbi fuerim⁹ ꝑrogatiua ve
racitatis ⁊ fidelitatis priuati. Improperat dn̄s i euāgelio filijs zebedei
4 hodie eoꝝ imprudētiā: Nescitis q̄d petatis. Assimilant̄ rursus i speculo
nr̄o nō sine ludibrio ⁊ irrisiōe ꝑcipites ei q̄ asino nōdū ꝑfecte strato nitit̄
insidere: q̄ inter equitādū cadit: q̄ nō pri⁹ scit parare sellā q̄ vult eq̄tare.
5 si is cadit incōsultus risuz mouēs erit stultus. Sed tolerabile esset ridi
culū fieri: nisi etiā efficeret odibilē ꝑcipitatiōis stultitia. Dicit Sapiēs
Ecci. ix. Temerari⁹ in v̄bo odibilis est. Et q̄d mirū si ꝑceps ad loq̄ndū
I sit odibilis? cū ex q̄ subito loquit̄ q̄d mēti occurrit: nō examinādo v̄ba:
oporteat (ꝑsupposita humana fragilitate) q̄d dicat multa incontinētia ⁊
displicētia auditoribꝫ. Jō ⁊ diligēter admonet Sapiēs dicēs Eccēs. v.
6 Ne temere q̄d loq̄ris. Sed ais: nōdū quis odiuit mihi tumorē (Man̄
hat mir noch kein bül gehaßt) q̄z diu inde nō ledor aut damnū patior: ni
hil curo. Plane damnū nō deerit ⁊ plaga magna nimis fatuis: nisi mē
tiat̄ Dauid. Dilexisti oīa verba ꝑcipitatiōis lingua dolosā. Et q̄d inde
audi. Propterea deus destruet te in finē: euellet te ⁊ emigrabit te de ta
bernaculo tuo ⁊ radicē tuā de terra viuentiū. Ps. li. Notate v̄ba: signa
te mysteria. Destruet te in finē: esto hic nō destruaris: quippe q̄d nō ob
stante ꝑcipitatiōe in ꝓsperitate incedis: q̄uis nō sine pena q̄tidiana: tan
dē tn̄ i fine de terra eradicaberis viuētiū alibi: q̄uis hic in bonis ducas
dies tuos: fleuit Jesus cognoscēs futura mala ciuitatꝫ hierl'm: in ꝑsen
7 tiaꝝ tn̄ gaudētis. Est ali⁹ testis Job. xviij. Precipitabit eū cōsiliū suū:
1 ⁊ imittet in rete pedes ei⁹. Dic q̄d fecit perire metuēdū hūc cesarē Juliū
sp cautū vt in senatu tot vulneribꝫ occūberet? plane ꝑcipitatio. Si em̄
legisset epistolā sibi aū senatū porrectā: nō iterijsset. siq̄dē ꝑ eā certior red
ditus erat sup cōiuratiōe ꝯ eū facta. Sz q̄d exteros recēsem⁹? Anteaq̄
2 fructū vetitū gustauerat Adā: Si ꝓspexisset dedec⁹ atq̄ nefas: De para

dissaco nõ pulsus gramine nudus: Exisset facti p̃mia dura luẽs. Asahel 3
in pseq̃ndo Abner ducẽ exercit⁹ ieboseth p̃ceps fuit: nec voluit desistere
ad v̄bũ ipsi⁹ Abner ꝓpter qd̄ corruit occisus ab ipo Abner.ij. Re.ij. Ni R
canori ãputatũ fuit caput: lingua ⁊ dextra ꝓpter suã p̃cipitationẽ.i. Ma 4
cha.vij. Et Jonathas occidit̃a triphone sibi munera exhibẽte.i. ma.xij 5
Merito cautos nos reddere debẽt hec ⁊ alia m̃ltoꝝ gesta ⁊ grauissima
ex p̃cipitio dãna ĩflicta: ne ⁊ nos hac stultitia p̃mamur: q̃n poti⁹ eã excu
tiam⁹: eo q̄ nedũ odibiles ⁊ ridiculosos nos efficit: sꝫ etiã maledicti p̃ris
diaboli ⁊ ĩfamis luxurie filios ꝯstituat. Proijciam⁹ g̃ a nobis fatuitatẽ
hãc: ⁊ sapiẽtes efficiamur filij sapiẽtie p̃ris: vt h̄ gratiã eterni p̃ris cõseq̃
mur: ⁊ alibi ꝑ ignominia fatuitatꝫ gloriã eternitatis. Ad quã ꝑducat ⁊c̃

Feria quinta post Reminiscere. xv. Martij.

Stultorũ infinitus est numerus. Eccl's. i. Euãgeliũ

Decimatertia turma stultoꝝ est luxuriosoꝝ procoꝝ: Buol narren. hoc eoꝝ nomẽ ꝓpriũ p̃ter alios stultos. Nã oĩs hõ tales cuiuscũq; sint cõditiõis stultos appellat. ⁊ quidẽ recte: sunt etem̃. Et cũ stultitia ex oĩbꝫ vitijs nascat̃: p̃cipue tñ ex illa luxuria nasci d̃r a b. Thoma: q̃ ⁊ rationẽ assignat quã trãseo. Si q̃s sit inuidia: auaritia: ira aut alio q̃uis vitio affectus: nõ appellat̃ tñ stultus. sed si hoc vitio luxurie fuerit captus: dicit̃ stultus. Neq; solũ vulgus luxuriosos stultos appellat: sed etiã in scriptura sacra hoc vitiũ stultitia appellat̃. Nã cũ Amõ
2 stuprare nitit̃ sororẽ suã Thamar: ip̃a ait: Noli facere stultitiã hanc. ij. Regũ. xiij. Ceterũ quõ multa sint genera stultoꝝ: quidã sodomite: q̃dã sacrilegi: adulteri: stupratores virginũ: alij simplices fornicarij. ab omnibus scitum est: neq; opus resumere que superioribꝫ ꝑ me frequẽter dicta sunt. Et q̃uis satis noti sint: vt non opus esset eis nolas appendere quibꝫ noscerent̃: tñ vt seruem ordinẽ hacten⁹ obseruatũ: ⁊ sil̃es alijs stultis fiãt: q̃siui ⁊ inueni nolas nõ paucas: q̃s enumerare cursim tm̃ statui. ¶ Prima igit̃ nola est cecitas mẽtis: Blintheit des gemüts. Scd̃a est p̃cipitatio: verwegenheit. Tertia est incõsideratio: vnwarnemlicheit. Quarta nola est incõstãtia: vnstetikeit. Quinta est amor sui. Sexta odiũ dei. Septima affectus p̃sentis seculi. Octaua desperatio futuri seculi. Non est mirũ: ꝙ in hec octo mala miser ille stultus cadit. Et quõ? Facit em̃ vehemẽtia delectationis quã q̃rit ⁊ cui inheret: ꝙ totus absorbet̃ ad talia. ⁊ ꝑ ꝯseq̃ns sua ratio ⁊ volũtas deordinat̃ ⁊ impedit̃: vt eis debite vti nõ possit. qñ em̃ inferiores potẽtie vehemẽter afficiunt̃ ad sua obiecta: cõseq̃ns est ꝙ supiores vires impediant̃ ⁊ deordinent̃ in suis actibꝫ. Impedit̃ igit̃ primo in intellectu: in simplici intelligentia: vt nesciat app̃hendere finẽ bonũ: ⁊ sic prodit nola prima: cecitas mentis. Sic Dañ. xiij. Species decepit te. Scd̃o impedit̃ ratio eius in ꝯsiliando de his q̃ sunt ꝓpter finẽ: ⁊ sic prodit scd̃a nola p̃cipitatio. Mouit nolã hãc Parmeno apd̃ Terẽtiũ: dño suo q̃renti ꝯsiliũ: Que res inq̃t in se neq; cõsiliũ neq; modũ vllũ habet: eã cõsilio regere nõ potes. Tertio impedit̃ ratio sua in iudicãdo de agẽdis: sicut de senibus luxuriosis dicit̃: Auerterũt sensum suũ: vt nõ recordarent̃ iudicioꝝ suoꝝ. Et prodit nola tertia inconsideratio. Quarto impedit̃ ratio: ne exequat̃ id q̃d decreuit esse faciendũ. ⁊ prodit nola incõstantie: quã quatiebat q̃ prius dicens volenti recedere ab amica: Hec verba vna falsa lachrymula restinguet:
M quã vix vi exp̃ssit ⁊c̃. Quinto impedit̃ ⁊ sua volũtas: vt nõ appetat debitũ finẽ: sed indebitũ scz delectationẽ quã inordinate appetit. ⁊ ꝓdit nola q̃rta amor sui. Sequit̃ hãc mox nola q̃nta odiũ dei: inq̃tũ scz ꝓhibet delectationẽ cõcupitã. Appetit media ꝑ ꝯsecutiõe finis sui indebiti: ⁊ ꝓdit nola septima: affectus p̃sentis seculi: in q̃ scz vult frui voluptate. Sequit̃ mox octaua nola desperatio futuri seculi: quia dũ mens detinetur

carnalibꝫ delectationibus non curat ꝑuenire ad spiritales: sed fastidit. Habes nolas octo: ⁊ vbi emisti? A mercatore vno qui appellat̃ sanctus Gregori⁹: ꝑciosus vtiq; mercator. ⁊ in qua officina? in libro. xxxi. moraliũ. ⁊ eas limauit sctũs Thomas in. ij. ij. Vis audire ⁊ alias nolas?

¶ Nona nola turpiloquia. Plane ex abundantia cordis os loquitur. Matth. xij. Inde est ꝙ luxuriosi quoꝝ cor est turpibus delectationibꝫ plenum ⁊ concupiscentijs: de facili ad turpia verba prorumpunt.

¶ Decima ē ꝟba scurrilia: facit luxuria ꝓcũ (bulhertz) incõsideratũ ⁊ ꝑcipitē: iõ prorũpit in ꝟba leuiter ⁊ incõsiderate dicta: q̃ dicunt̃ scurrilia.

¶ Undecima nola: ꝟba ludicra: guot schwenck. Querit luxuriosus delectationē: ⁊ ꝟba sua ad delectationē ordinat: ⁊ sic ꝓrũpit in ꝟba ludicra

¶ Duodecima nola est stultiloquia: ꝑferēdo verbis suis delectationes q̃s appetit quibuscũq; alijs rebꝫ. Facit hoc in eo cecitas mētis: vt ꝑuersas sentētias ꝓferat ꝟbis suis. Et vnde he q̃ttuor nole ex Isidoro: quas tñ btũs Tho. splēdidas suis expositionibꝫ quēadmodũ audisti effecit. n

¶ Vis adhuc alias? Tredecima nola suspitio. Decima q̃rta zelus: nõ põt habere riualē. Decima q̃nta ꝯtētio: rursuz pax: vt ait Terē. Decima sexta secreta q̃rere. winckel suochē. nequã q̃rit angulũ. Decima septĩa adulari: schmeychlen. Decima octaua ꝓmittere: pollicitis q̃libet esse diues põt. Decima nona insusurrare: heymlich rumē. Vicesima irridere: lieblechlē. Vicesima prima man⁹ scalpere: hend kratzē. Vicesima secda pedibꝫ calcare: füstrettē. sz cautũ nõ est: q̃ppe cũ te putaueris calcare pedes femine: pedes calcas mariti. Vicesima tertia colores vestiũ mutare Precipe ei (inquiũt) vt colorē hũc ꝑferat. Hi sũt q̃ ⁊ varias vestes deferũt: nullũ ex eis vides cui calige nõ tegãt oras tibiaꝝ circa calceos. quicũq; habet patulas tibias circa oras calceoꝝ ꝓcus nõ est. Vicesima q̃rta hoffieren: ꝓponũt feminis cibos ⁊ ꝑgustãt. Vicesima q̃nta inuerecũdia: vnschemig. Vicesima sexta frech. Vicesima septĩa carmina de venereis ⁊ nulla alia cantãt. Vicesima octaua irrisui sunt: spöttig. Et vnde nole he? ex officina nr̃i barbitonsoris: cuius dictamen vobis anno superiori ꝓduxi: ⁊ apd̃ vos manet: quē legite. Q̃s si plures habere volueris. intra officinã ꝓpriã: ⁊ teip̃m ꝯsiderato: ⁊ multo plures reperies. Et tm̃ d̃ p̃mo.

¶ Circa secundũ de figura Veneris: qua eam veteres descripserũt: in quibus significare voluerunt mores ⁊ miserias procoꝝ. Reperio quia eã hoc mõ figurauerũt. Feminã nudam in mare natantē: ⁊ in manu sua dextera conchã marinã gestantē: q̃ rosis erat ornata: a columbis circũuolantibꝫ comitata: Vulcano deo ignis rustico turpissimo in coniugiũ assignata. Ante quã tres astabant iuuencule nude: que tres gratie vocabant̃. quarũ duaꝝ facies ad ipsam conuerse erant: vna vero in cõtrariũ vertebatur. Cui Cupido filius suus alatus ⁊ cecus assistebat: qui sagitta ⁊ arcu Apollinem sagittabat: propter quod ad matris gremium turbatus puer ⁊ timidus fugiebat. Et cur ita figurabãt? Plane vt mores ⁊ miserias procorũ venereoꝝ significarēt. Vultis audire qualiter? o

Primo Venus figurabat femina quia (Bulbertz) habet femineū cor: instabile ⁊ semper mutabile vt femina quēadmodū in .iiij. nola. Scdo nuda depingit: ⁊ nudos q̄ illā imitant persepe facit: ⁊ qr luxurie crimen ⁊ si in longū pseueret occultū: tandē dū minus arbitrant obsceni pcedit in publicū: oī palliatiōe remota: vt ait Bocaci⁹. Est (si nō erro) puerbiū qr amor talis occultari vltra quartale vnius anni nō possit. Tertio in mari natantē: pfecto vt infeliciū amantiū amaritudinib⁹ imixtam vitā pcellis agitatā varijs. ⁊ eoꝝ naufragia crebra demōstrent. Vis audire in mari natantē: audi Plautū in cistellaria talē procū describentē. Credo ego ait: amorē primū apud hoīes carnificinā cōmentū: hanc ego de me cōiecturā domi facio: ne foras querā qui oēs hoīes supo atq; añeo cruciabilitatib⁹ animi: iactor: crutior: agitor: vexor: vi amoris tot⁹ miser exanimor: feror: differor: distrahor: diripior: ita nullā mentē aī habeo: vbi sum: ibi nō sum: vbi nō sum ibi est anim⁹. ita mihi oīa ingenia sunt: qd lubet nō lubet: iā id ꝯtinuo: iā amor lassum anī ludificat: fugat agit: appetit: raptat: retinet: iactat: largit: qd dat nō dat: deludit mō: qd suasit: disuadet: qd dissuasit id affectat: maritimis modis mecū experitur: ita meū frangit amantē aīm. hec Bocati⁹. Quarto gestat in manu dextra cōchā marinā (expositionē Bocacij dimitto) cū qua canit (Ein krum Jacobs muschel als ein horn) Siq̄dem vult sp esse in choreis: in cantib⁹ ⁊ letitijs: ⁊ ad se alios vt itidē faciāt vocat: excitat choreas ꝯuiuia q̄tenus ꝯueniāt filij Veneris. Quinto rosis ornata: ei rosas (vt ait Bocatius) dicūt esse in tutelā datas ꝯgrue q̄dē: eo q̄ rubeāt atq; pungāt: qd quidē libidinis ꝓpriū esse videt. Nā turpitudine sceleris erubescimus ⁊ cōscie pcti veramur aculeo. Et sic p tēpusculū rosa delectat: paruoq; tpis lapsu marcet: sic ⁊ libido parue breuisq; delectationis: et longe penitētie causa est: cū in breui decidat qd delectat: ⁊ quod officit vexet in longū (Ein kurtz fastnacht ein lange fast). Sexto a colūbis circūuolātib⁹ comitata (Ein kut tuben) sunt em̄ ei columbe (ait Bocaci⁹) in tutelā date q̄ sunt multi coitus: ⁊ fere fetationis ꝯtinue: ⁊ libidinosi sub tutela sūt luxuriosoꝝ: plane sequūt ille columbe gregatim luxuriosum. De his colūbis sermo specialis i tractatu de morte fact⁹ est (wiltu haben dein huß suber: so hüt dich vor pfaffen: münchen vnd duben. D. diener. V. vetterē. B. blotzbrüder. E. ertzet. N. neger schnyder. Septimo vulcano turpi cōiuncta: aliq̄ndo turpissimi hoīes admittunt a feminis: quippe q̄ alios quos cuperēt promptos nō habēt: ⁊ nō incendio cōsumitur dom⁹ si em̄ aqua deerit cū fimo extingui nitit. Octauo tres habet assistentes iuuēculas ⁊c. ipse sunt tria vitia: auaritia voluptas et infidelitas. Due sunt ad eā cōueese: auaritia ⁊ voluptas: nimirū q̄ diu loculi fuerint referti: ⁊ psona delitijs apta: tam diu erit accepta. Porro his deficiētib⁹ faciē ab ea auertimus: vtiq; manifestū est qr persone luxuriose carnalitas nos diliget ratione voluptatis: auaritia ratione lucri ⁊ cupiditatis. ⁊ iste sunt: quarū facies ad nos sunt conuerse. Infidelitas

vero nos eijcit: ⁊ faciē a nobis vertit ratiōe pauꝑtatis vel p̄dilecte alterius formositatis. Tunc dicimus: Traditus sum obliuioni tanq̄ mortuus a corde: ⁊ auertisti faciem tuā a me: ⁊ factus sum conturbatus. Nono habet filiū Cupidinē: ⁊ luxuria cōcupiscētiā producit. Profecto proci in iugi sunt cōcupiscentia. Decimo filius eius puer est: non vir. Siquidē luxuriosi semꝑ pueriliū sunt morū: nihil virilis nihil magnifici ex eis audit̄. Undecimo alatus depingit̄. Amor em̄ talis volare ⁊ subito se trāsferre videt̄. Cōstat em̄ ꝙ homo subito ⁊ sine deliberatione amore alicuius ꝑsone solet inflammari: sed nō diu ꝑmanet hic amor. Duodecimo cecus est. Et q̄ cecus sit procus: dictū est in prima nola. Nescit etiā quid agat procus: ⁊ vbi se ingerat amor aduertere nō videt̄ qꝛ solet se ponere in pauperē sicut in diuitē: in turpē sicut in pulchrū: in religiosum sicut in laicū. Porro ꝑ amorē solent hoīes excecari. Amor malus rectū iudiciū nescit: ait Seneca. Tredecimo sagittas habet aureas ⁊ vncatas in vna pharetra: ⁊ in alia obtusas: ⁊ plumbatas in alia pharetra: ⁊ amor quosdā vulnerat. Quartodecimo Apollinē sagittat Et amor ille viros aliqñ iustos sagitta tentationū quandoq̄ vulnerat ⁊ transfigit. Fitq̄ vt iuxta poetā: Hereant in pectore vultus. R

¶ Habetis iam fratres mei quēadmodū veteres mores ⁊ miserias ꝓcorū ⁊ hoꝝ stultoꝝ descripserūt. Unde ⁊ merito nos cōcitari debemus ut custodiamus nos ab hac magna stultitia: nos inquā om̄es. Quippe 1
ꝙ nemini parcat vt dictū est: eque sub purpura ⁊ pannis reperit̄: vt ait btūs Hieronymus. Nec est qui se abscondat a calore eius: ergo oīb⁹ ab ea cauendū. Fugiamus fratres mei stultitiā hanc: q̄ est animi humani 2
turbatiua. qui tales em̄ sunt nunq̄ purū habent gaudiū. Noli te frater 3
subdere tante seruituti: vt ad nulla opera efficiaris ammodo aptus. q̄ eiusmodi est neq̄ dei neq̄ sui est: qꝛ cor suū nō habet. Fornicatio ⁊ ebrietas auferunt homini cor: ait ꝓpheta. Ut quid honori tuo nō parcis? 4
Nō est vitiū ꝙ ita vt fornicatio hominē infamet: vitia carnis sunt maxime infamie. Si captus nō es: age gratias deo: ⁊ caue. qꝛ nisi caueris 5
vix cappā depones: si ea induaris. Si cappatus es: roga deū ⁊ nitere vt exuaris. Et quid agā inquis vt absoluar? feruco: vulneratus sum sa- 6
gitta hac de qua dixisti: incensus sum ⁊ ardeo amore: feruet olla: continere nō possum. quid faciā ne ebulliat ⁊ effluat? Hoc fac quod cocus facere solet in tali casu: aut em̄ aquā olle infundit: aut de lignis subtrahit: aut ollam ab igne elongat. Ita ⁊ tu facito. ¶ Primo si ferues igne luxurie: aquā infundito. Recurre primo ad aquā frigidā: quā sup̄ te proijce. ad literā: qđ quendā sanctoꝝ fecisse legim⁹. Uel secūdo ad aquā lachrymarū. Uel tertio ad aquā tribulationū. Aque multe nō potuerūt extinguere charitatē (Das wasser got über die körb) Recipe disciplinā vel pungere fortiter: vel trahe tibi pilos barbe vel capitis. Uel quarto ad memoriā tribulationū: si nō vis adhibere tribulationis p̄sentiā: saltē adhibeas eius memoriā: vt cogites de penis que debent̄ pctō luxurie: siue

etiã cogites mortẽ: statũ i q̃ caro post mortẽ erit futura. Vel q̃nto aquã sapiẽtie salutaris: ad hanc currãt docti: plane q̃ sursuz est sapiẽtia. Primũ quidẽ pudica est. i. pudicũ reddẽs. Ama sacras literas (ait Hiero.) ⁊ carnis vitia nõ amabis. Ratio est ꝑm btm̃ Thomã. ij. ij. q. clxxxviij. ar. v. qꝛ auertit animũ a cogitatiõe lasciuie: ⁊ carnẽ macerat ꝓpter studij laborẽ. ꝑm illud Eccĩ. xxxi. Vigilia honestatis tabefaciet carnes. Sic sic fac: ⁊ extinguet̃. Scdo subtrahe ligna de igne: subtrahe tibi de cibo ⁊ potu. ꝑm em̃ ligna silue exardescit ignis: p̃cipue de illis generibꝫ ciboꝝ ⁊ potuũ q̃ inflãmant ad luxuriã: vt sunt fortia vina ⁊ acuti saporis Sunt nimirũ hec nõ qualiacũqꝫ ligna ad nutrimentũ luxurie: sed sunt q̃si facule ardentes ad eam incẽdendã. Tertio ollam ab igne remoue Elonga te ab igne luxurie. Sic fieri iubet sanctus Paulus. i. Corinth vi. Fugite fornicationẽ. Et quidẽ cõsulte: cũ alijs em̃ vitijs (vt ait btũs Ambrosius) põt expectari cõflictus. Hanc fugite ne approximetis: qꝛ nõ põt aliter melius vinci. Sic sic igit̃ vince ignẽ. Sed ais: nõ est ignis hic vt alter ignis infernalis est: ⁊ extingui nõ põt vt aliꝰ ignis: est ignis sancti Anthonij. Fac ergo qđ hi q̃ igne tali incensi sunt facere solẽt: inuoca deũ ꝑ deuotissimã orationẽ. Qui em̃ patit̃ morbũ illũ q̃ ignis infernalis dicit̃: alicubi facit se deferri ad ecclesiã btẽ virginis Parisiꝰ: alicubi ad sanctũ Anthoniũ. nec inde recedit donec curatus sit. Et tu itidẽ facito: cũ te senseris ꝑcussum telo cupidinis inflãmato: cõuertaris toto corde ad deũ ⁊ ad sanctoꝝ suffragiũ: neqꝫ clamare cesses quousqꝫ sanitatem receperis. qua adepta redde quotidie ꝑ gratiarũ actione aliquem censum vel seruitiũ in signũ liberationis: quia scriptum est. Eruam te ⁊ honorificabis me. Cauendũ tamen est in hac parte a temerarijs votis. Specialiter autẽ beatissimã virginem inuoca: que sicut est amatrix mũditie in se: sic et in alijs. ⁊ ei seruias specialiter. Proculdubio si q̃s tanto ardore quereret curationẽ ab isto igne infernali: quanto querit curationẽ ab illo: vix esset quin impetraret. Hunc modũ extinguendi ignem docuit nos Sapiens Sapientie. viij. quo ⁊ ipse vsus est: Vt sciui (inquit) quoniã aliter nõ possum esse continens: nisi deus det: ⁊ hocipsum erat sapiẽtia: scire cuius esset hoc donũ. Adij dñm: ⁊ deprecatus sum illum. Et tu igit̃ instar illius recurre ad dñm in tuis tentationibꝫ: ⁊ suos sanctos: eos inuocando diligẽter ⁊ deuote: ⁊ ab incendio hoc liberaberis: qđ ex telo cupidinis q̃ ꝑcussus fuisti passus es. Qꝫ si vis p̃uenire: ne te sagittis tuis ignitis cupido ꝑcutiat: fac qđ prudẽtes facere solent: dũtiment contra se mittendas sagittas aut speras bombardarũ. illi nõ manent in eodẽ loco stantes: sed oblique incedunt de vno loco in aliũ: non directe incedũt: neqꝫ manẽt stantes: alias cito ꝑcuterent̃. Et tu honesta occupatiõe semꝑ sis intentus: qꝛ Ocia si tollas: perire cupidinis arcus. Querit̃ Egistus quare sit factus adulter. Ratio in promptu est: desidiosus erat. Semꝑ aliquid boni facito (ait beatus Hieronymus) vt te diabolus occupatum inueniat. Rogemus dñm.

Feria.vi.post Reminiscere.xvi. Martij. Die scti Ciriaci.
Stultorũ infinitus est numerus. Eccl's.i. Euãgeliũ

Decimaquarta turba stultoꝝ est presumptuosoꝝ de misericordia dei: quos appellare volo Hensnarren. rationem audietis. Et vt eosdẽ cognoscatis: producã nolas quibꝫ dinosci possunt ¶ Prima nola est: sup miscdia dei sperare. Sed ais: hoc nõ est signũ fatuoꝝ: sed bonoꝝ. Beati oẽs q̃ sperãt in eo. Rñdeo ꝙ sunt triplices sperantes sup misericordia. Quidã penitentes de peccatis: cõtritis de preteritis: bene proponentes de futuris. sicqꝫ sperant sup misericordia dei.

Et hi nō sunt de hac turma. Alij sunt qui volunt in suis pctis pmanere vsq; ad finē: & nihilominus sperāt se saluandos p dei misericordiā. Hi sunt pniciosissimi & grauissimi peccatores: qz in spiritū sanctū peccāt: hi habent potissime nolā hanc in cappis suis. Sunt tertij peccantes super misericordia dei: hoc modo q peccant: & tn intendūt dimittere peccata & penitere. Hi fatui sunt: & peccant grauiter: nō tn in spiritū sanctū: quin immo minus peccāt q si sine hac intentione aliqn penitendi peccarent: qz nō habent tam obstinatā in peccato voluntatē. vez specialiter habe-
x bunt nolam. Noli frater dicere aut in hoc sperare: qz deus p te passus sit: & christianus sis baptizatus de numero ecclesie: sicq; te regnū possessurum & diaboli poteſtatē euasurū in iudicio: etiā si in peccatis mortuꝰ fueris. Scito qz iustus est iudex & fm leges iudicabit. Lex est q pcia rerū nō ex affectu nec vtilitate singulorz: sed cōmuniter funguñ. Itē alia lex: q arbor illius soli censet in q̄ viuit & in quo radices habet: & nō illiꝰ in quo videt cōsistere &c. De his vide summā predicantiū. v. vij. xix.

¶ Secunda nola est asserere qz peccare sit naturale & humanū. Naturale est: inquiūt hi fatui. Quare q̄ voluit deus talē facere naturā: si illud qō natura requirit pctm̄ est? Rñdeo frater: fm triplicē naturā in homie considerandā. Est em̄ in hoie natura generalis siue animalis: q̄ est corpus cū suis appenditijs sensualitate scz: breuiter oīe qō cōmune habemus cū bestijs illo mō est de natura hois. Et fm hanc naturā loqndo: cōcedo q fornicatio silr & alia peccata sunt naturalia: sic scz q hō ad ea inclinat. Nō tn sequit ideo nō esse pctm̄: nō em̄ sequit: ad coitū inclinamur naturaliter: ideo nō est pctm̄. Alias sequeret q fractio ieiunij esurienti nunq̄ esset pctm̄: itē negatio fidei p cōseruatione vite &c. Non em̄ voluntas cōformans se inclinationi naturali semp est recta. Est in hoie secūda natura sua ratio siue ania rationalis. & est eius vera natura. Et fm hanc dico: q pctm̄ nō est naturale: sed cōtra naturā: qz cōtra rationē q̄ semp ad optima deprecat. Est & tertia natura in homie indiuidualis: q̄uis pene coincidat cū prima: tn̄ ppter simplices numeranda. Per hāc intellige tu frater singularē complexionē hois: sit a parentib⁹: ab influentijs &c. Et fm hanc sunt quedā peccata naturalia: qz ad ea quidā singulariter inclinant. sed ppter hoc nō excusant a pctō: cū possint huic inclinationi resistere: neq; necessitent. Noli ergo frater decipere teipsum: ita paralogizans: peccatū est naturale: ergo nō pecco. quia semp vel est antecedens falsum: aut consequētia mala: vt patet ex dictis.

v ¶ Tertia nola est: se fundare sup prouerbio: Deus regnū celoz pro anseribus nō fecit. Sunt qui dicūt: deus celū nō fecit pro anseribꝰ. sicq; super hoc peccant & sperant. Sed rñdeo illis qō sepenumero respondi: q verū quidē sed neq; p porcis & asinis: q illi possidere debeant. nō est illis corona regni debita: q̄uis coronatus porcus in speculo vro sit depictus. Sed stemus in sententia tua quā ptulisti p te vt putas: sed contra te reuera. Cōcedo q anseribꝰ regnū celoz factū nō sit: tene qō dixisti: & ex-

verbis tuis iudicaberis o serue nequã: qꝛ neqꝫ tu sic sperãs sup̄ miscdia
dei celũ intrabis: faciã vt sit gladius q̃ ꝑfodiaris. qd̄ vt clipeũ in defen/
sionẽ tuã obiecisti (Den gensen ist das hymelrich nit gemacht) nõ anse/
ribus factũ est regnũ celoꝝ: ⁊ quõ g̃ tu te speras intraturũ? O anser: O
gans. Sũ ne ego anser? vtiqꝫ ⁊ ansere stultior. Anseres cũ impetunt̃ a 1
cane latrante exiliunt in flumen: sicqꝫ se tutos putãtes exultant. Et tu o
anser vane: speras sup̄ miscdia dei: cũ audis p̄dicatorẽ canẽ latrantẽ cõ
tra pctã ⁊ tuã p̄sumptionẽ vanã: mox cõfugis ad fluuiũ ⁊ aq̃s volupta/
tũ: rides: excutis ⁊ extẽdis alas: nihil curãs latratus p̄dicatiõis. Audite
Anser vno oculo (vt vulgo dr) videt in lagenã: alio i celũ. Et vtinã tu 2
saltẽ vno oculo in lagenã ⁊ tenebras inferni ⁊ abyssum diuine iustitie ⁊
seueritatis ꝓspiceres: ⁊ nõ in solã dei misericordiã. Anser portãs spicã 3
in ore incedit sine cura. Et tu spicã cõsolationis mũdane sine cura ⁊ soli
citudine futuroꝝ circũfers: incedis stolidus ⁊ ꝯtentus his. Anser sup̄ 4
fimario sedẽs in stercore: quãto plus radijs solaribꝫ ꝑfundit̃: tãtomagꝫ Z
fetores de stercore emittit. Et tu o anser quanto sol diuine miscdie plu
res radios bñficioꝝ tibi imiserit: te expectãdo tot annis: ꝓ te incarnatus
passus: ꝓ tot radijs miscdie sibi respondes in maiori fetore pctõꝝ q̃ di/
mittere nõ vis sed cõtinuare. ⁊ quãtomagis tibi benefacit: tantomagis
cõtra eũ fetorẽ (vt dixi) emittere gestis de tuis peccatis: in eis ꝑmanen/
do. Anser cũ cãpane terroris pulsant̃ (so mañ sturm lütet) nihil timet. 5
Et hi fatui ad cõminationes ⁊ tonitrua horrẽda dei oĩpotẽtis nihil tre
munt: Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ. Nescis adhuc qꝛ anser
(o gãnsꝫ hyrn) stolide ⁊ insensate? Anser ĩ fornace in tenebris impingua 6
tur: bñ pascit̃ vt occidat̃. Et hi fruunt̃ bonis huiꝰ mundi: ⁊ a diabolo si
ne solicitudine: quã ingereret meditatio iustitie diuine ⁊ timor dñi pa/
scunt̃. vt tandẽ dũ minus cogitãt nõ ab hoĩe: sed diabolo infernali lupo
cõsũmant̃. q̃s collo app̄hendit in fine vite: p̄mitqꝫ vt clamare nõ possint
ꝑ orationẽ ⁊ cõfessionẽ. Quẽ lupũ ꝑ sua membra adulatores scꝫ p̄dica/
tores suos semꝑ eisdẽ blandientes libẽter audierũt in vita sua: alijs ve/
ris dei veritatis p̄dicatoribꝫ cõtemptis: ĩmo oditis. Suntqꝫ ⁊ fuerunt
de numero hoꝝ auditoꝝ: qui depingi solent sub figura anserũ: audiẽtiũ
lupũ p̄dicantẽ in cappa ⁊ eosdẽ rapientẽ. Anser incedit quasi ebrius et 7
stolidus. Et o tu trunckne gans: schlotterkopff: tibi accidit qd̄ ebrio.
Ebrij putãt se duas candelas videre: vbi nõ est nisi vna. ⁊ dũ vnã extin
guunt credentes aliã sufficere: in tenebris remanent: qꝛ nulla alia sup̄est
quo facto admirant̃ dicẽtes: ⁊ vbi est alia candela? Ita nimirũ diuitijs A
⁊ delitijs honoribus aut alijs peccatis inebriati: nõ solũ duas: sed mul
tas esse luces paratas putant: dicentes illud. ij. Re. xxiiij. Multe mise
ricordie eius. Itaqꝫ oẽs alias misericordias a deo cõcessas in natiuita
te Christi ⁊ passione: in bonis nature: fortune: gratie ⁊ longe vite extin/
guunt: eisqꝫ abutunt̃ male viuendo: estimantes misericordias in pũcto
mortis sup̄ eos paratas. Sed fallunt̃ plane: eisqꝫ accidit in fine: quod

nõ nullis qui ita diu trufando: garrulando ⁊ potando lumen suũ consumunt ꝙ in tenebris cubant. Sic illi in tenebras exteriores ꝓiecti in inferno manẽt iacentes: tuncq; admirãtes q̃rere possent: Ubi sunt miseri cordie tue antique dñe: ille scilicet quas supesse credebam⁹? Noli ergo frater causam tuã ponere: vff blaw enten vnd genſ: sicut dici solet.

¶ Quarta nola est: p̃cedentiũ pctã recitare. Quidã nouerunt recitare ex biblia ⁊ historijs gesta antiquoꝝ dicẽtes: q̃ a seculo homies peccauerũt: neq; sit nouũ. itaq; suã sup hoc excusare volunt malitiã. Sed miseri negligunt qđ ⁊ ibidẽ scriptũ est: quẽadmodũ etiã puniti sint pctõres. Scriptũ est: q̃ sodomite peccauerint: sed ⁊ annotata est horrendissima pena pluuie ignis ⁊ sulphuris. Sic de Pharaone: sic de filijs israel i deserto ⁊ post: sic de peccatis regũ: quoꝝ regna desolata sunt: vt romanoꝝ iudeoꝝ. Uide si placet in speculo tuo fatuoꝝ: ⁊ cõsonat euangeliũ hodiernũ ꝑ oĩa. Ideo auferet̃ a vobis regnum. Q̃ si aliqui hic penas euaserint: hoc erat maxima eoꝝ pena: q̃ alibi eo acerbius ꝑpetuo puniẽt̃. Dicit̃ em̃ Mach. Etem̃ multo tpe nõ sinere peccatoribꝫ ex sentẽtia agere: sed statim vltiones adhibere: magni beneficij est inditiũ. Et Ualeri⁹ Lento quidẽ gradu ad vindictã diuina ꝓcedit ira. Inde ait Psalmista.
B Dedisti metuentibꝫ te significationẽ. vt fugiant a facie arcus. Qui diu tendit arcũ: eo fortius ꝑcutit. Sic deus diu parcẽs arcũ fortius tendit Nõ ergo gaude: q̃ sagittam alibi per corpus ⁊ animam mittet. Noli ergo tristari si hic puniris: est signum misericordie dei. Gregorius vir mire innocentie putabat se diligi: quia merebatur argui.

¶ Quinta nola est adhuc longã sperare vitã. Est hic digitus nõ dei: sed diaboli. qui falso cõsolat̃ stultos illos. Caue ne credas medico: decipit te ꝓculdubio: tangit tibi pulsus tribus digitis: ⁊ ad quẽlibet ait: quia cor habeas recẽs. Primus digitus scz index: illo te tangit: cũ tibi ꝓponit pctã alioꝝ: sicut iam audisti: Eia inquit: etiã alij ⁊ grauius q̃ tu peccant: sis ergo boni cordis ⁊ spei. Sed o fatue qualis cõsolatio: si tu ⁊ alij tecũ in infernũ descenderint? Tangit alio longiori digito: ꝓmittẽs tibi vitã lõgã. Eia (inquit) es cõplexionis optime: oẽs tui generis senes facti sunt ⁊ lõgeui: iuuenis es: ⁊ multi in iuuẽtute peccatores in senectute boni facti sunt: fruere delitijs in iuuẽtute: adhuc satis cito venies ĩ ꝓfectiori etate. Tacet neq̃ ille: q̃ ⁊ multi ⁊ maior pars nõ se emẽdat in senectute: sed in pctis suis pereũt. Tãgit vltimo digito: q̃ tact⁹ fuit in prima nola: q̃ misericors est de⁹ facil' ad placãdũ. Uerꝝ q̃dẽ bis q̃ eũ q̃rũt ĩ veritate ⁊ ad eũ cõuertunt̃: sed ⁊ iustissimus est: vindicans delicta patrũ vsq; in quintã generationẽ. Deus vltionũ est ignis cõsumens: furẽs ⁊c.

¶ Sexta nola: in vltimo suspirio penitere. Dicũt: Quacũq; hora ingemuerit peccator: vita viuet ⁊ nõ recordabor oĩm pctõꝝ. O q̃t perierũt:
C q̃ ꝑ hũc pontẽ voluerũt transire. vnũ legimus saluatũ in euãgelio: ⁊ plane miraculũ erat in gratuitis: qđ factũ est cũ eo q̃ pepẽdit ad latus dei. Stulte trahit̃ hoc in exemplũ: quasi difficile ⁊ rarum sit in nouissimis

vere penitere: nemo ignorat: nisi qui nō legit btm̄ Augustinū ꝛ Scotū eius dictū declarantē sup magistro in quarto sententiaꝝ: ꝛ q̄ nō legit beatū Hieron. in suo trāsitu dicentē: Vix de centū milibꝫ hoim quoꝝ mala vita semp fuit: vnus mereꝛ a deo habere indulgētiā. Lege ibidē dicta durissima bti Hiero. cōtra eos qui penitentiā vsqꝫ ad extrema differūt. Nolite fratres mei fatui effici huiꝰ generis in maximo periculo vos cōstituendo: p penitētie dilationē ꝛ hanc vanā spem: quin potiꝰ cōuertimini ad dn̄m deū vestrū in tota corde vr̄o: penitentiā agētes de pctis: tunc tūc em̄ sentietis misericordiā dei sup vos. Plane beneplacitū est dño super timētes eū: ꝛ in eis qui sperāt sup miscōia eius. Rogemus deū ꝛc.

Sabbato post Reminis. xvij. Martij. dies. vi. Bertrudis.
Stultorum infinitus est numerus. Eccē. i. Euangeliū

Decima quinta turba stultorū edificantiū (Duw narren) dinoscuntur hi nolis septem. ¶ Prima nola est edificare impfecta Sunt qui incipiūt edificare: z pre defectu pecunie perficere nequeunt. Sūt vtiq; hi stulti. Sapiēs em̄ volens turrim edificare: prius sedens cōputat sumptus qui necessarij sunt: si habeat ad perficiendū: ne postq; posuerit fundamentū: z nō potuerit perficere. oēs qui vident incipiant illudere ei dicentes. Quia hic homo cepit edificare: z nō potuit
D 2 cōsūmare. Luce. xiiij. Stulti hi penā suā habent: cum eos contus fatuitatis eorū in bursam percutit: z ab alijs irridēt: quanto satius fuisset alienā emisse domū antiquā: etiā alieno clipeo insignitā: q̄z propriā edificare niti z deficere: aut etiā perfecisse maioribz expensis q̄z empta esset
3 huiusmodi domus. Dicitur vulgo: Qui domū emit inuenit: q̄ edificat eam emit. Non oīm est omnia sua z tot quot Lucullus apud Plutarchum perficere edificia.

¶ Secunda nola est: edificare multa. Sunt qui incipiūt z pficiunt: z multa edificant in omni vico: neq; se inde stultos volunt reputari. sed vere nō est dissimulanda hec stulticia: quā deus cōminatione grandi cōdemnat z odit: diuinaq; sapiētia declinat: que venit vt nos suis operib
1 institueret quid facere vitareq; deberem⁹. Ecce Christus dñs sapientia eterna venit in hūc mundū. z nedum nō multas sed nec vnicā habuit domū. p̄riā in natiuitate sua. p domo habuit diuersoriū: in morte sepulchrū: in vita sua nō habuit vbi caput suū reclinaret. Math. viij. Audi
2 tonitruū dñi conto pcutiētis: Ue qui cōiungitis domū ad domū. Isa. v. Detestor ego superbiā Jacob z dom⁹ eius odi. Amos. vi. Magna p/uersitas amare q̄ deus odit. Et Amos. iij. Percutiā domū hiemalē cū domo estiua. z peribunt eburnee domus z dissipabūtur edes multe.

E ¶ Tertia nola est: edificare magna. Magnas domus z si nō multas edificant quidā z neq; hoc ex antiquis sapientibus ortū est sed a stultis.
1 Antiq; em̄ p̄decessores: si Juuenali credit in arboribz habitabant optima tpa ducentes sine defectu. Et Romulus q̄uis totā extruxerit Ro-
2 mā: in parua tn̄ habitauerat domo: vt ait Ouidius primo lib. fastorū.
3 Sic Romani antiqui in casulis autores Romani imperij. Sed q̄d hec recenseo extraneos adducens: cū de Christianorū familia nō desint infinita exempla habitantiū in arboribz speluncis: z petris z montib quorū dignus nō erat mundus: vt ait Paulus. Et de quodā heremita legit: qui habebat hospitiū admodū sui sepulchri: cum imperator interrogasset eū: cur hospitiū cōmensurasset corpori suo: Respondit. sufficit hoc homini moriturō. Sic preueni sepulchrum. z addidit idem: Melius prosilitur de tugurio in celum q̄z de palatio.

¶ Quarta nola est: edificare sumptuose. Nō edificas multa nec ma-

gna sed mediocria. q̄ edificas nimis p̄cioſe ⁊ sumptuoſe edificas: ideo nola hac insigniris. Fleuit stulticiā hanc sumptuositatis btūs Paulus primus heremita: siquidē visitat⁹ ab Antbonio quesiuit: an adhuc Christiana religio ritus gentium in edificijs sumptuosis imitaret. Et audito q̄ sic flens deplanxit hanc superfluitatē: ꝙquestus homines tante vanitati dediros: cū Christianoꝝ deberet esse coarctatio dicentiū: Non habemus hic manentē ciuitatē: sed futurā inquiremus. Mira fatuitas cū vita hois breuior nunc sit q̄z antiquorū: ipsi tamen magis sumptuosas domus volūt habere q̄z antiq̄ habuerint. Ipsi ſm Hieronymū sic edificant: quasi semper victuri sint: Sic autē comedunt ⁊ bibunt: quasi cras morituri dicētes. Comedam⁹ ⁊ bibamus: cras eſſi moriemur. Nō sic Abraam: non sic Isaac ⁊ Jacob: sed in casulis vilibus habitabant. Fide (inquit Ap̄l's: He. xi) Abraam demorat⁹ est in terra repromissionis tanq̄z in aliena: in casulis habitando cū Isaac ⁊ Jacob: ⁊ coheredibus repmissionis eiusdē: expectabat enim fundamenta habentem ciuitatem: cuius artifex ⁊ ꝓditor est deus.

¶ Quinta nola est: edificare edelectabilia. Vis delectet te habitatio domus tue q̄ ad sensum tactus ⁊ visus: oia depicta intus ⁊ foris: turpibus ⁊ allectiuis imaginib⁹. Sed ⁊ arma p̄ vanitate ostentanda: porro in tactu: balnea: varia estuaria ⁊c. ⁊ alia suauia oia ad manū ⁊ in prompto vt sient: fons canalib⁹ in coquinā dirigit: ⁊ alia sexcēta talia mollia. Sed nūquid ⁊ hec stulticia est: vtiq̄. Quid stultius q̄z pulchrū stabulum: scz habitaculū corpis habere velle: et de domo conscientie in quibus de⁹ ⁊ aīa tua debēt habitare nihil curare? Corporis dom⁹ ornata est ⁊ pulchra p̄ corpore. Ceterū ꝙscientia neglecta inde ibi manere non potes: nullibi peius ⁊ asperius sedet q̄z in sua ꝙscientia ibi pungit. Inde est q̄ secū manere nō potest. Signū cōpositi animi est secū posse cōsistere ait Seneca. Inde euagationes ille ad exteriora: ad ludos: ad spectacula: ad garrulatiōes: curiositates: ⁊ cetera oblectamina sensuū: q̄ animus secū in cōscientia manere non pōt: domo sua turpi: spinosa vitijs ⁊ pctis que eū pungunt ⁊ remordent. Fac purga te o frater: mūda ꝙscientiā: orna eā ꝓfessione ⁊ ornabit eam dñs gratia sua ⁊ virtutibus. Attamen si feror nō ois ablatus fuerit nihil mireris: hec sunt reliquie peccatorū: que cū gratia stare possunt: neq̄z mox expurgant: sed indies p exercitia cōtinua virtutum. Vides si in stubella aliqua quantūcunq̄z pulchra aliquādiu reseruata fuerint ea que ad culinā spectant: feror inde cōtractus non cito inde extrudit: manet per annū aut tres quousq̄z tandē euanet: sic ⁊ hic. Nō ergo terrearis: si post penitentiā tenteris. Noli igit frater esse stultus vt in via hic pulchras domos corpori edifices: ⁊ aie domū hic ⁊ alibi negligas in patria: ⁊ lapides omnes pulchros efficies perituros: pauperes autē lapides celestis Hierusalem pallidos: deformes ⁊ tenues esse p̄mittas. Nolas has tres de multitudine: magnitudine ⁊ delectabilitate quatit singularit ⁊ simul dñs per Hieremiā. cap.

xrij. Ve qui dicit edificabo mihi domū latam ⁊ cenacula spaciosa. ecce magnitudo nola vna. Qui aperit tibi fenestras. alia nola delectabilitatis. Et facit laquearia cedrina: ecce nolā sumptuositatis. Pingit⁹ sy nopide: iterū delectabilitatis nola. Est Sytopis color rubeus inuentus in Synopide ciuitate Ponti: vnde ⁊ nomen sumpsit color ille.

1 ¶ Sexta nola est edificare cum aliorum iniuria (Mit ander leūt vnbillichem schaden) rapiendo vel retinēdo. Sunt qui de rapina ⁊ alijs iniuste acquisitis edificant: non euadent tales fatui maledictionem dei ⁊ hominum. O (dicunt homines quos defraudauit) de meis pecunijs hoc edificauit: maledicatur. Sed ⁊ a deo maledicentur: ad illorū lapidum ⁊ aliorum que in hmoi edificijs ponuntur accusationem in nouissimo iudicio: qui contra eos clamabunt. Accusabunt siquidem domū domus apud deū. Abacuc. ij. Lapis de pariete clamabit: lapis qui
2 inter iuncturas est respondebit. Sed ais: absit vt de rapinis aliorum edificem: nō habeo nolam: de meis enim edifico bonis iuste acquisitis.
Ꝟ Sed vide frater q̄ iuste retentis: ⁊ in edificando non in pascendo pauperes expositis. vide ne iniuriam facias pauperi: quāuis non rapiendo vt edifices: tamen retinendo quod pauperi debes. Sunt plane qui in
3 his lapidibus pecuniā effundunt: qui cum terra ⁊ secula transituri sunt sed nō in viuis lapidibus qui voluuntur super terram: ex quibus magni regis ciuitas extruitur. Et vtiq; etiam hi nolā banc habent. Ut q̄ contus grauissimus diuine sententie ⁊ vltionis ptutiet. Ue (clamat dominus per prophetam Hieremiam vbi supra) qui edificat domum suam in iniustitia: scilicet siue rapiendo siue retinendo.

¶ Septima nola est: edificare intentione mala: fit hoc q̄nq; non ad necessitatem: sed ad vanitatem. Ipsi sunt qui mirum i modum in talibus
4 gloriantur edificijs eadem ostentant: ⁊ si quis extraneus introierit eū circūducunt: ⁊ omnes angulos ei demonstrant: putantes se inde gloriā magnam ꝓsecutum iri ⁊ reputari. Et que queso maior fatuitas: q̄ de tali edificio gloriari: tam paruo ⁊ tam cito perituro? O sed diu durabit inquies. Esto: non tamē concesso: tu tamen non diu durabis. Itaq; te pereunte tibi peribit etiā si mille duraret annis. Sed res est non parua de qua glorior vt tu asseris. magnifica domus est edificium eximiū Audi non me (frater) sed Senecā. Si magnū sit an paruum domus (inquit) munimentū sit aduersus infesta corpori: banc vtrū sepes ererit: an varius lapis gentis aliene nihil interest. Scitote homines tam bene culmo q̄ auro tegi: ꝓtemnite cetera que superuacuus labor velut ornamentum ⁊ decus ponit. mementote nihil ꝓter animū esse mirabi
5 le: cui magno nihil est magnū. Hec Seneca. Vere parui animi est de talibus temporalibus gloriari ⁊ estimare ea magna. Induc magnitudinem ⁊ contēne talia. Nolite pueri effici sensibus: qui ostentant pira aut poma. Similes vtiq; eis sunt qui ostentant edificia vestes: fodera turas inuertendo: quasi ex his visis ipsi debeant reputari: signum inq̄

est animi parui. Ostentabant discipuli Christo feria tertia post Pal- 2
marū lapides templi dicentes. Magister ecce quales lapides ꝛ qualis
structura quasi magnū. Sed conpescuit eos dñs ea floccifaciens: vide-
tis lapides ꝛ structuram: dico vobis quia non relinquetur lapis super
lapidem. Ecce peritura et parua ea ostendit fore reputanda. Nabucho-
donosor gloriabat de edificata Babilone. Nonne (inquit) hec est Ba-
bilon ciuitas magna: quam ego edificaui in domū regni: in robore for-
titudinis mee ꝛ in gloria decoris mei? Sed quid sequebat hāc gloriā?
maxima ignominia: quia transiatum fuit ab eo regnum: ꝛ factus ipse vt
bestia. Dañ. iiij. Nemroth turrim edificare nitebatur ad celum vsq; ꝛ
nomen suū voluit magnificare: sed confusio sequebat. vnde Babel ap-
pellatum fuit. Gen. x. ꝛ xi. Non sic nos non sic: non in terris: sed in ce-
lis edificare nitamur. Que sursum q̄rite: que sursum sunt sapite: nō que
super terram ait Apls: peregrini sumus in hoc mundo ꝛ in militia ꝑsti-
tuti super terram: non edificemus nobis domos ad inhabitandum: sed
tabernacula ad deferendū vt pote cito euocandi ꝛ migraturi in patriā ꝛ
ciuitatem: in castris quippe sumus: in alieno militam⁹: in alieno labo-
ramus. Sed ais: recte suades: bene dicis: sed cur vos spirituales talia R.
etiam primi non facitis? Ecce domus vestre excrucre sunt in alta ꝛ qua 1
si palatia: ecclesie autem ruinam minantur ꝛ per tecta pluuie instillant. 2
Sed ꝛ religiosi muros erigunt: mores negligunt. Sunt celle eorum 3
quasi paradisus quedā modica ornate. Putabam ego quia circa in- 4
teriora deberent esse ita occupati: vt exteriora prorsus negligerent: ꝛ in
celi aspectu potius delectari q̄rere deberent: in opere manuum dei q̄ in
operibus manuū hominū. Sic ne beatus Benedictus: btūs Augu- 5
stinus: Franciscus: ꝛ Dominicus: cellas ꝛ monasteria habuerūt? Pu-
tabam ego quia regula phiberet talia: Bonum exemplum alīs debe- 6
bant dare: vt cauerent a superfluitatibus. Mortui sunt seculo: ꝛ quo- 7
modo nō instar sepulchrorū sunt eorū habitatiōes? Quid ad hec dicis?
Nescio plane q̄d dicam. Scio q; de sctō Bernardo legit: q; ipse fleuerit
cū videret tuguria pastorū tecta culmo: similia casulis pristinis Cister
cien. qui tūc incipiebant habitare in magnis edificijs. Nihil igitur dico
nisi q; omnia collegia ꝛ monasteria viroꝝ ꝛ mulierū laicorum ꝛ cleri-
corum: nobiliū ꝛ ignobiliū: omnes status ꝛ persone oim denicq; hoim
plena sunt nolarum fatuorū (Hangen vol narren schellen) a planta pe-
dis vsq; ad verticem capitis: ꝛ per omnia verū est verbū thematis ppo-
sitū. Stultorū infinitus est nūerus. Rogemus igit dñm: vt nostri mise-
reatur: ꝛ stultitias has cum alīs a cordibus nostris expellat; ꝛ nobis
spiritū sapientie infundat; qui est bñdictus in secula seculoꝝ. Amen.

Dominica tertia quadragesime Oculi. xviij. Martij.

Stultorꝝ infinitus est nūerus. Eccs. i. Hinc Euangelio

Decimasexta turba stultoꝝ: potatoꝝ ⁊ gulosoꝝ: Prasser: füller: füll narren. Cognoscuntur hi nolis multis.

¶ Prima nola est hebetudo sensus circa intelligentiã. Fac ii crapula multos ascẽdere fumos de cibis: caput ꝑturbantes. q̃ fit vt a ci es rationis ꝑturbet̃. Hierony. Nihil adeo obruit intelligentiã: sicut co/ messatio ⁊ ebrietas. Sicut luxurie filia est cecitas: ⁊ appellant̃ stulti: si gule filia hebetudo: q̃ minor est. ideo appellant̃ pueri: Er ist ein kindt.

¶ Secunda nola est inepta letitia. Sopito gubernaculo rationis ant ma deordinatur in appetitu per varias passiones: ire: tristitie ⁊ auaritie spei ⁊ timoris. ⁊ scd̃m hoc diuersimode passionant̃ ebrij: iuxta versus.

Bis sex credatis sunt species ebrietatis. In multis primus sapiēs est: alter opim⁹. Tertius grande vocat: quart⁹ sua crimina plorat. Quintus luxuriat: sextus ꝑ numina iurat. Septimus incendit: octauus singula vendit. Nonus nil celat qđ clam scit esse reuelat: Scamnū denus amat: vndenus turpia clamat. Cū fuerit plenus vomitū facit duodenus. Et hec oīa ꝓpter defectū gubernaculi rationis. Nam sopito nauclero: nauis ad flatū venti ⁊ aque mouet̄ sine ordine: Secundū variam tamen qualitatē nauis nō equaliter oēs. Sic ebrij iuxta diuersas complexiones ⁊ habitus acquisitos diuersimode deordinant̄ in affectu: ergo vnus ridet alius flet: hic irascitur: alius est lete mentis: ponit̄ tn̄ pro his oibus vna nola: scilicet leticia mentis: qꝛ oēs alie inordinate passiones ad letitiam ⁊ tristitiā ordinantur: vt dicitur. ij. Ethicorum.

¶ Tertia nola est: multiloquiū loquacitas. Etiā in verbo ⁊ lingua accidit inordinatio. Inde est ꝙ diues in lingua punitus legitur: quia crapulam sequitur loquacitas. Et ideo ſm Hugonem necesse est vt quis sit inter epulas in lingua bene custoditus. M

¶ Quarta nola est: scurrilitas que a stultis curialitas dicitur. i. iocularitas q̄ risum mouere solet: plane ꝓuenit ⁊ hec ex defectu rationis que sicut non potest cohibere verba: ita nō potest cohibere exteriores gestus Vide si placet Athanasium Ephe. v.

¶ Quinta nola est: īmunditia inordinata emissione suꝑfluitatū quarūcūq; vel specialiter quantū ad emissionē seminis: sicut exponit Glo. Ephe. v. Plane nō solū in aīa sed ⁊ in corpore deordinationes propter rationis absentiā ꝯtingunt ructuatiōes: vomitus ⁊ ceteri fetores. Has quinq; nolas emi in officina beati Gregorij. Moral'. xxxi. ⁊ eas tersas ⁊ splendidas a beato Thoma. ij. ij. effectas recepi.

¶ Sexta nola est comedere p̄prope. sunt q̄ mane añ debitā horā prādij manducāt sine necessitate infirmitatis vl' laboris: aut itinerationis: aut alterius legitime cause. Jonathas ꝓpter hoc fere perijsse legitur.

¶ Septima nola est: nimis frequenter sumere cibū. Sufficit homini sano sumere bis in die cibum: frequentior est nocitura corpori.

Qui semel est deus est: bis homo: sed bestia qui ter.

Est demon quater: qui quinquies est sua mater.

¶ Octaua nola est: nimis delicata q̄rere. Filij Israel carnib⁹ ⁊ epulo epulabant̄ splendide. Palatū tuum excitet fames non sapores. Hugo. Sūt nāq; quidā quoꝝ fauces satis ridicula infirmitate egrotant: qui nisi pinguia ⁊ delicata deglutire nō possunt: sed qñ eis parci ac frugales cibi oblati fuerint: statim aut indigestionē stomachi aut pectoꝝ siccitatē: aut horripilationē capitis aut si q̄ sunt talia ad excusandas excusatiōes p̄tendūt. Magna fatuitas in vas corruptū meliora infundere. N

¶ Nona nola est: insolita et inconsueta rara nouaq; requirere. Sunt qui delicias ⁊ luxum ciborum magna constantia aspernant̄: sed ab eis iterum non minori aut tolerabiliori petulantia cōmuniū ciborū vsus

omnino respuitur: noua quidem insolita ciborũ genera exquirunt

¶ Decima nola est: preciosa vel sumptuosa requirere. Non habendo etiã respectũ ad hoc ꝙ sint magis saporosa. non longe abest Eleopatra: que margaritã p̃ciosissimã in conuiuio absumpsit: vtiq; non sapidam.

¶ Undecima nola est: diuersis ferculis vti intuitu delectationis non propter statum vt reges ⁊ infirmi: sed nõ sine damno. Sicut em̃ aliqua sunt que diuisa placent: coniuncta abominabilia sunt. sic ⁊ coniunctio ciborum nature abominabilis.

¶ Duodecima nola est: nimis studiose p̃parare cibos: etiã nõ p̃ciosos quẽadmodũ filij. Heli. i. Reg. ij. Hi ꝯ morẽ aĩaliũ: añ cibũ ruminãt. ideo dicit̃ epulas ruminat: qui ad explendã gulã vespere delitias preparat: ait Isidorus. Sũt qui (ait Hugo) supstitiosũ nimis in p̃parandis cibis studiũ adhibẽt: infinita decoctionũ ⁊ frixurarũ ⁊ ꝯdimentoꝝ genera excogitãtes: mõ mollia: modo dura: mõ frigida: mõ calida: mõ cocta: mõ assa: mõ pipere: modo allio: mõ cimino: mõ sale condita: ſm ꝯsuetudinẽ p̃gnantiũ mulierũ desiderãtes. Hi ꝓfecto nõ sosũ arguendi sed etiã deridẽdi sunt: q̃ quasi caupones ad oẽm clepsedrã eliciendi gustus gartia palatũ extendunt. Scdm illud scti Bernardi in apologia sua dicẽtis. Quis em̃ dicere sufficit quot modis (vt cetera taceam) sola oua versant̃ ⁊ vexant̃ quãto studio euertunt̃: subuertũt̃: liquant̃: durant̃ diminuunt̃. ⁊ nũc quidẽ frixa: nũc assa: nũc farsa: nũc mixtim: nũc singulatim apponunt̃: vt quid aũt hec oĩa: nisi vt soli fastidio ꝯsulatur rẽ.

¶ Tredecima nola est: supflua cõmedere supra necessitatẽ: vt Sodomite Ezech. xvi. Sed sentiunt fatui hi penã. Hiero. em̃ ait. Pluuia illa optima est que sensim descẽdit: subitus autem ⁊ nimis preceps imber arua subuertit. Similiter nimius cibus nocet.

¶ Decimaquarta nola est: nimis auide ⁊ ardenter comedere. Sicut Esau lenticulã. Signũ auiditatis est: tremor manuũ: ciphũ ⁊ bolum tenentiũ: effusio vultus exterioris super cibaria cũ toruis oculis: quam comitat̃ effusio vultus interioris sup̃ escam: que est: quando sic animꝰ ad cibũ ardore trahitur: vt aliquid cogitare non sinatur.

¶ Decimaquinta nola est: inordinatio in scindendo panẽ masticando cibum ⁊ sumendo: etiã ad sanitatẽ corporis: quanto cibus honestius ⁊ ordinatius ingeritur: tanto facilius ⁊ salubrius digeritur.

¶ Decimasexta nola est: brachia erigere (Guot bossen triben) sunt qui cũ ad edendum ꝯsiderint inquieta q̃dam agitatione ⁊ cõfusione mẽbrorũ: intẽperantiã anĩ sui designãt: caput excutiunt: brachia erigunt: manus in altũ expandunt: ⁊ nõ sine magna turpitudine: q̃si totũ epulũ sint absorpturi: ingentes quosdã conatus ⁊ gestus indecoros ostendunt.

¶ Decimaseptima nola est: oculis ⁊ manib; circũcurrere. sunt qui in vno loco sedentes oculis et manib; que ꝓpe ⁊ q̃ longe oĩa circũcurrunt: sil̃ panes cõminuũt: vina in calices ⁊ pateras effundũt discos: in girum circumducunt: ⁊ velut rex super obsessam ciuitatem assultum facturus

dubitant vbi primũ expugnationem aggrediantur dum simul in omni parte irruptionem facere concupiscunt.

¶ Decimaoctaua nola ē: Curiose q̄ ī mēsa sūt inspicere. Nō decet (ibi p̄cipue) vt impudēter ea q̄ apd̄ alios agunt̄ circūlustrādo aliq̄s ꝓspiciat sz vt poti⁹ pudice demissis luminibꝫ: ea tm̄ q̄ sibi apposita sint attendat. P

¶ Decima nola est: mēsam fedare. Quidā inter comedendū dū scutellas exornare volunt: quadrata ferculoꝝ frusta adipē siue saginā suprorata distillantia mensalibꝫ inuoluūt: aut supinij ciunt donec iteꝝ euisceratis interioribus ea que remorserant in pristinū locū reponant.

¶ Uicesima nola est: Digitos poculis īmergere. Sunt alij qui bibendo mediotenus digitos poculis īmergunt.

¶ Uicesimaprima nola est: Unctas manus ad vestimenta sua detergere. ⁊ rursus ad cibaria tractanda redire.

¶ Uicesimasecunda nola est: Piscari in scutella: alij sunt qui nudis articulis: coclearis vice olera sua piscantur: ita vt in eodem iure ⁊ manus ablutionem: ⁊ venter refectionem querere videantur.

¶ Uicesimatertia nola est: Morsellū cibarijs īmittere. Sunt qui semicorrosas crustas: ⁊ p̄morsas colliridas cibarijs iterando infigunt ⁊ reliquias dentium suoꝝ offas facturi in poculis dimergunt.

¶ Uicesimaquarta nola est: Digitos inter sumendū cibū ori ꝓfun[illegible] īmergere ⁊ cibū ori q̄si farcimen esset faciendū certatim ingerere.

¶ Uicesimaquinta nola est: Panem ore interere (Mit dem mul inbrocken) quasi os vicem cultri gerat.

¶ Uicesimasexta nola est: Panē ore acuere. cū ouū veniet edendum. Sunt q̄ priusq̄ intingant scissum panē ouo dentibꝫ eum p̄acuant.

¶ Uicesimaseptima nola est: Cū crepitu vitri aut poculi bibere (Es muoß rissen das das glaß kracht) Mentior si non ex eis qui erant arctissime religionis ꝓfessores audierim hunc dū biberint fieri crepitum. Q

¶ Uicesimaoctaua nola est bibere cum lachrymarum effusione.

¶ Uicesimanona nola est: Bibere vt inde ex angulis oris ꝑ barbam defluat vsq̄ in oram vestimenti eius.

¶ Trigesima nola est: Bibere cū suspirio: ⁊ quasi defectu anhelitus.

¶ He sunt fratres alie nole: quibꝫ fatui hui⁹ generis possunt dinosci: quas labore nō paruo emi ⁊ inq̄siui ex summa virtutū Lugdu. Hugone de sctō Uictore ⁊ alijs. Nō tn̄ ita quin sciā esse plures alias. Uerū ex his in noticiā alioꝝ facile poterit ꝑueniri: dū q̄s mores suos ⁊ suoꝝ diligenter ꝯsiderat. Sed nosse non sufficit: quin poti⁹ nitendū est stultitiā hāc exterminare: q̄ tanta mala (que recitaui) inferūt ebetudinē videlicet sensus: malas passiōes multas. sed ⁊ multiloquiū: garrulitatē ⁊ īmūdiciā. Equidē parū esset si hic sisteret̄. nimirū etiā nocet passim corpori et aīe fame ⁊ rebꝫ (Leib vnd sel eer vn̄ guot) Dic mihi q̄so ⁊ vn̄ est: ꝙ in tā opulēta ciuitate: ⁊ optimo loco sita tot pauꝑes ciues reperiunt̄: nō profecto aliūde q̄ꝫ ꝙ crapule ⁊ potatiōi indulgēt ī stubis quas prōptas ha

bent ad omnē voluptatem. Et quomodo inquis ex his patiunt̄ damna? Hoc mō qr absumūt lucra p̄terita: negligunt presentia ⁊ inpediunt
R futura. Preterita inquā lucra absumūt: ex ponere em̄ oportet plap. vnū aut denarios octo pro prandio quos prius lucratus est. porro die illo quo manet in cōuiuio ociosus: negligit denarios sex: aut. xij. domi: sed ⁊ famuli negligentiores sunt in opere. tandē impeditur ne crastina ita feruenter ⁊ libenter intendat labori sicut si pridie voluptati non intendisset. Nimirū ebrius factus cogit̄ mane serius surgere. Quid multa? est prouerbiū. Post multa festa nō succedit bon⁹ dies laboris. Tacco ꝙ vxor priuabitur alimonia cū tota familia. Inde ꝓuenit vt q̄ diuites sunt artifices depauperent̄: ⁊ qui pauperes sunt nunq̄ ditescant: ⁊ hec quidē corporis nocumenta. Q̄ detrimentū honoris ⁊ fame inde proueniat in patulo est: quemadmodū em̄ ebriosi infames fiunt ridiculū omniū: nemo est qui nesciat. Nam ⁊ oēs eū puerum appellant. Porro de aīe periculo dico qr illo neglecto ꝙ castigetur gastrimargia: frustra vita spūalis attentat̄: dicit̄ qr minimū bonū sit ieiuntū. Esto tñ maxime necessariū. Sicut facere ignem minimū est in arte coquendi: ⁊ tamen maxime necessariū. nisi em̄ hoc feceris: frustra ad coquendū te accinges. Tandē de corporis damnis: vides q̄ cito senescant: cecentur: titubent: paralisi ⁊ apoplexia percutiantur: surdastri efficiuntur. Verum de his omnib⁹ audi quid dicat in compendio beatus Augustinus. Ebrietas (inquit) aufert memoriā: dissipat sensum: ꝯfundit intellectū: conci[illegible]bidinem inuoluit linguam: corrumpit sanguinē oīa membra debilitat:
1 vitā diminuit ⁊ oēm salutem exterminat. ⁊ vere quidē. Quid em̄ Noe illū virū disciplinatū qui annis sexcentū pudenda sua nō legit̄ patefecis
2 se: ridiculū effecit filio suo Cham? plane vinū: id est ebrietas: Prassen.
S ait Hieronymus ad oceanū. Quid Loth: quem turpissima illa ⁊ a deo maledicta Sodoma ꝑuertere non potuit vt lubricus fieret: lubricū vt
3 filias cognosceret effecit? ebrietas: Prassen. Quid sanctissimo illi Joanni caput amputauit? ꝯuiuiū ⁊ ebrietas herodis ⁊ cōuiuarū. Quid
4 filios israel ad idololatriā ⁊ choreā añ vitulū induxit? Sedit populus
5 manducare ⁊ bibere et surrexerunt ludere. Quid tandem diuitem in infernū intrusit? quia bonus socius erat (Und dranck als ein gesell: darumb sitzt er in der hell) Excute ergo nolas o frater: ne ⁊ tu pereas: Et quomō? Unico cutello abscinde illas oēs. Et qd̄ est illud? hoc: vt finem ꝓpter quē manducare debes attendas: ⁊ fm exigentiā hui⁹ finis media modereris rōnabiliter. Et q̄s finis manducandi? vt viuere possis: ⁊ exercere opera debita pro dei gloria ⁊ salute anime tue: nō vt delecteris. Scd̄m hoc igitur tantū ⁊ totiens: ⁊ taliter comede quantū hic finis exigit. Si vltra citraq̄ feceris peccabis. Rogemus dñm.

Feria secunda post Oculi. xix. Martij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Decima septima turba stulto⁹ est cõtemptores pauperũ (Helt narren) Sunt qui pauperes ꝓpter paupertatẽ cõtemnũt: diuites aũt magnificant. Dinoscunt aũt hi ꝑ septẽ nolas.

¶ Prima nola est pauperes non honorare: sed diuites. Nullũ honorẽ pauperib⁹: sed diuitib⁹ ꝓpter diuitias ꝑcise exhibẽt. Stulti vtiq⁹ nescientes debitã honoris causam: q̃ virtus est fm Aristotelẽ: non diuitie. O virtus inquam p⁹pria vel aliena: ideo honorantur p⁹lati propter virtutẽ dei ⁊ cõmunitatis: quo⁹ vicem gerunt. ⁊ domini parentes q⁹: q⁹ participiũ habent diuini dominij ⁊ paternitatis. et senes: quia signum

I

habent virtutis. ꝛ diuites: qꝫ potiorem locū habent in cōmunitate bis
2 respectibus licet honorare: non autem propter diuitias. Alias notanꝫ
ab apl'o Jacobo de personarū acceptione: dicit enim capitulo.ij. Noli
te fratres mei in personarū acceptione habere fidem domini nostri Je-
su Christi glorie: etenim si introierit in cōuentū vestrū vir aureū annulū
habens in veste candida: introibit autem ꝛ pauper in sordido habitu.
Et intendatis in eū qui indutus est veste preclara: ꝛ dixeritis ei: tu sede
hic bene. Pauperi autem dicatis: Tu sta illic: aut sede sub scabello pe-
dum meorum. Nōne iudicatis apud vosmetipsos: ꝛ facti estis iudices
3 cogitationū iniquarū? Vide Tho. in quodlibet. r. ar. rij. Hoc mirum
modum detestatur b. Hieronymus in transitu suo. Non (inquit suis
discipulis) plus diuitem honoretis ꝙꝫ pauperē: nisi melior sit: quinim-
mo (vt verius dicam) multo plus pauperem honoretis. relucet enim
in paupere imago Jesu Christi: in diuite autem mundi. Omnes nos
sumus ex vna carnis radice geniti: omnes inuicē sumus mēbra in vno
corpore cuiꝰ caput est Jesus Christus. Quid ergo plus honoris me-
ruit diues ꝛ potens ꝙꝫ pauper: forte quia diues est ꝛ potens. sed ſthoc:
quare diuitias in seculo detestamur? quare mundi gloriam premnendā
p̄dicamus? hec ille. Contrarium faciunt hi facti qui prehonorant diui-
tes. sed aliter erit in nouissimis: fiet eīm sicut de gallina ꝛ falcone quorū
vnus alteri in vita preponitur: post mortem econtrario.

U ¶ Secunda nola est: pauperibꝫ nō credere sed diuitibus. Ex [illegible]
1 tum prouerbium: quia diuites habent fidem in cista: tantū igitur cre-
2 dunt alicui quantū pecunie habet in pera. Testis est Jsidorus. Pau-
per dum non habet qō offerat non solum audiri contemnit: sed etiam con-
3 tra veritatem opprimitur. xi. q. iij. Pauper. Sed. ff. de testibus. l. iij. ꝛ
iij. q. iij. §. testiū. Inquirit de testiū paupertate. Lynus tamē in. l. si quis
ad. C. de epi. ꝛ cle. vult qꝫ probo ꝛ honesto pauperi plus credendū est
ꝙꝫ vsurario diuiti. Sed profecto parum de honestate curatur.

1 ¶ Tertia nola est: pauperes in consilium non vocare. pauperes foras.
Si hodie Salomon viueret ꝛ diues non esset: sed terror pauper qualis
2 erat sanctus Seuerus in senatū non reciperetur. Vulgo dicitur: mul
ta perit sapientia in vtero pauperis: quasi cerebrum habeant diuites in
3 pera: sicut lanij super peram. Non sic resp. Romanorū que diu pau-
peribus rusticis fuit recta. Sed ꝛ regna multa de pauperibus exorta:
vt in speculo tuo fatiorum. Et (vt Apuleius scribit) regnum Roma-
norum ex pastoribus ortum est: sanioza consilia deinde paupertas ad-
ministrauit ꝙꝫ diuitie. Docuit hoc ꝛ Curius Dentatus ꝛ Fabritius:
qui non pecuniam sed gloriam habere voluit: asserens Romanos non
pecuniam quesituros: sed quemadmodum pecuniam vincere possent.
Porro Aristoteles: Socrates: Homerus: ꝛ alij multi philosophi pau-
peres: iusti: docti.

1 ¶ Quarta nola est: pauperes nō inuitare: sed diuites. Sunt qui pau-

peres prorsus negligunt: penitus de eis curam agentes nullam: Diuites autem hebdomodatim in orbem inuitant conuiuia magna parãdo paupere ante ianuam clamante & algente. Non sic docuit dominus: cũ (inquit) facis prandium: noli vocare amicos tuos: neq; fratres tuos neq; cognatos: neq; vicinos: neq; diuites: ne forte & ipsi te reinuitent: & fiet tibi retributio. Sed cum facis conuiuium: voca pauperes: debiles: claudos: & cecos: & beatus eris: Quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. Lucc. xiiij. Hoc tamen sane intelligendum est: vt Thomas in continuo: & Lyra dicunt. Si enim vocentur predicti propter charitatem nutriendam: meritorũ est. Si ad lasciuiam aut gulam exercendam: peccatum est. Si propter liberalitatem quandam seu vrbanitatem indifferens est. & potest bene fieri & male: prout ad finem vlteriorem ordinatur: qui potest esse bonꝰ vel malus. Vide continuum beati Thome: quod valde bonum est super hoc tertu. x 1 2 3

¶ Quinta nola est: pauperũ amicitiã declinare: sunt qui nõ querunt amicitias pauperũ sed solorũ diuitũ: multos amicos habent diuites sed paucos pauperes: amici diuitũ multi. Prouerb. xiiij. Nec mirũ qz sicut mala herba crescit in tritico: ita fieri amici cum diuitibꝫ & sicut ramusculi circa arborem. Quibꝫ comiter respondit quidam pauper famosus eõs: qui ex multis ad se venientibꝫ & dicentibꝫ se eius esse amicos & parentes requisiuisse fertur: cuiꝰ etatis essent: & ipsis veritatem suc etatis respondentibꝫ ait: Non potest esse q̃ sitis amici & parentes mei: & q̃ sitis tante etatis: qz heri nullũ habui amicũ vel parentem q̃ se talẽ ostendit: ergo amicus meus vel parens non põt esse nisi hõ vnius diei. Ad minus concludere potuit q̃ non erant amici hois: quia idem homo fuit ante q̃ & tũc: sed nõ habuit eandẽ fortunã: ergo amici fuerunt fortune: de quibus Prouer. xix. Diuitie addunt amicos plurimos. 4 5 6

¶ Sexta nola est: de sola paupertate querelã facere & de nullo alio. Sunt q̃ dicunt eis nihil aliud deesse nisi pecuniã: & hi ꝓculdubio fatui scõm Senecam: cum eis plusq̃ dicere possint deficiat: hoc precipue defecit sibi: qz non nouit q̃ plus ei deest q̃ nouit. O stulte nescis defectũ intellectus tui: qz plenus ignorantie & erroris: nescis curuitatẽ tui affectus & voluntatis in omne malum ꝓclivorum. Nescis te prorsus exortem omniũ gratiarũ & virtutũ: vbi timor tuus humilitas: mansuetudo: & charitas: & alie virtutes quorum omniũ pernicioſum habes defectum: & hec vt dixi maxime gestas: nõ cognoscere egestatem. Clama ne cesses ad dominum: Illumina oculos meos ne vnq̃ obdormiã in morte nequando dicat inimicus meus prevalui aduersus eum. Illustra faciem tuam super seruum tuum: & doce me iustificationes tuas. Resipisce & noli adhuc esse stultus. 1 2 3

¶ Septima nola est: paupertatẽ in omnibꝫ odire & abominari. Sunt quibus paupertas omnia etiam optima facit insipida que de se alias 4

sunt sapidissima: instar musce: que escas quantumcunq; sapidas efficit
2 (si inciderit) nauseabiles. Sunt amabilia in hominibus pulchritudo:
fortitudo: sanitas: nobilitas corporis: ars: sapientia: ⁊ probitas animi:
Z vbi musca paupertatis affuerit: semouent̃ ⁊ vilipendunt̃. Prodit (exem
pli gratia) puella pulchra nobilis ⁊ proba: nubilis. si pauper mox ab ea
resilitur. Primũ quod querit̃ est de censu: de probitate nulla fit mentio
5 Sic de scientia arte ꝛc̃. Sed quid hec in mediũ produco? cum ⁊ eterna
sapientia Christus dñs: vt hodie in preambulis euangelij dictum est: ⁊
si laudatus ⁊ receptus esset a suis gentilibus Nazarenis. mox tamẽ vbi
paupertas eius ⁊ parentes venerant in mentẽ resilierunt: ⁊ scutellã hanc
plenã gratie ⁊ veritatis: ⁊ sapientie thesauro ꝓpter muscam paupertatis
semouerunt dicentes: Et nunq̃d hic est fabri filius? Sic deniq; legit̃ de
Romanis in eorum gestis: ꝙ viros magnificos deificare solebant. i. in
numero ascribere deoꝝ: qñ gentiles erant plures deos colentes. Hi er-
go audientes de Christi miraculorũ fama: in concilio ipsorũ disputan-
tes tractabant: vtrũ in numero esset ponendus deoꝝ. ⁊ diffinitũ fuit ꝙ
nõ: quia nõ haberet in posterũ cultores eo ꝙ paupertatẽ p̃dicauit: quã
vnus quisq; naturaliter fugit: hoc determinauerunt ignorantes ipsum
deũ ⁊ dñm. de quo ꝓphetatũ fuit Zach. ix. Iste pauper ⁊ ascendens sup
asinũ: qui est in vnũ diues ⁊ pauper: ⁊ ideo cultores suos habebit quos
⁊ ditare põt. qꝛ facile est in oculis dei subito honestare pauperẽ. Ecc̃i.
xi. Verũ alia causa assignat̃ de nõ assumendo Christũ in num[illegible]
illa videlicet: qꝛ primũ de hoc nõ ad totũ senatũ: sed ad Imperatorẽ re-
latio facta fuit. Sic sic igitur paupertas ⁊ pauperes ꝯtemptibiles sunt
ab his fatuis: qui pecuniã virtuti preferunt. Noli frater facere hanc stul
1 titiam: resipisce ⁊ sanioris efficieris animi. Noli ꝯtemnere quos deus
eterna sapientia: optimus rerũ estimator tanti facit. Dubium ante ei⁹
aduentũ esse potuit si bona foret paupertas. sed ipse dubiũ decidit: ipsi
A cui merito credendũ est. Equidẽ ipsam bonã esse verbo docuit: ⁊ opere
ostendit. Pauper natus in stabulo: pannis inuolutus: de matre paupe:
in paupertate viuens: non habens vbi caput suũ reclinaret: in paupꝛtate
2 moriens: in alieno sepulchro sepultus: Propter pauperes in hũc mun
3 dũ venit euangelisare pauperib⁹. Pauperes in principio doctrine sue
beatos predicauit: diuites infelices: miseros: beati pauperes: ve vobis
4 diuitibus. Mat. v. Luce. vi. Sũma sapientia Christus Jesus pau-
5 peres sua mensa iudicat dignos. Luce. xiij. Et tu adhuc o stulticia eos
6 ꝯtemnis? Dic mihi quos elegit: nonne pauperes? Jacob. ij. Quos in
socios assumpsit? plane societatem pauperum preelegit deus in mun-
do isto societati diuitum. Luce. xiiij. Omnis qui non renunciauerit
7 omnibus que possidet non potest esse meus discipulus. Noli pauperẽ
despicere super quem specialiter deus habet respectũ: quoꝝ semper est
memor. Psal. Non in finem obliuio erit pauperis quorũ solicitus est.
Ego autem mendicus sum ⁊ pauper: dñs solicitus est mei. Nimirum

preter scientiam eorum pro eis vigilat ⁊ solicitus est. Fertur de quodā
paupere ciuitatis Carnotensis in Francia: quia omni die de lucro vel
de elemosyna solebat vnum obulum vltar diei expensas sibi reseruare:
pro quo singulis noctibus in quodam loco hospitiū conducebat. Ce-
terum cum quadam nocte obulum non haberet: renuit eum hospita col
ligere. Eadem autem nocte accidit totam domū cum existentibus in ea
igne concremari: quod hic pauper crastina videns manibus ⁊ oculis in
celum leuatis: gratias deo agebat dicens: Benedictus deus qui me
custodiuit ab obulo: quem si habuissem perijssem. Est verisimile ꝙ in
vespere quia obulum non habuit murmurauerit. At vbi vidit dei in se
solicitam curam ⁊ prouidentiam gratias egit. Et tu o pauper noli mur B
murare contra deum propter paupertatē: cogita quia si haberes diui-
tias incendio nō hui⁹ temporalis sed infernalis ignis perires. Tu aūt
habens obulos ⁊ aureos: time ne eorundē occasione omnino maneas
in diuersorio hui⁹ seculi per affectum: ⁊ tandem igne pereas: ⁊ noli eos
contemnere qui tales obulos non habent: quia non eo minores sunt in
conspectu dei: quia obulis carent. Scito quia aliud eis est refugium 8
⁊ spes. Factus est dominus (non denarius) refugiū pauperi: ait Psal.
Ipse eorum spes: spes cui innituntur: dum tu inniteris baculo arūdi-
neo diuitiarum ⁊ amicorum: quo fracto transfigunt te. Noli contem- 9
nere illos quibus regnum celorum tribuitur nedum ad possidendum:
[illegible]iam ad alijs dandum. Facite vobis amicos ⁊c. in eterna taberna
cula. Ipsos scilicet de quib⁹ specialiter requiret in iudicio. Matthei 10
xxv. de illis queret quemadmodum tractati sint in cibo: potu: ⁊ alijs.
Immo quibus deus iudicicium ipsum tribuit. Vos qui secuti estis 11
me sedebitis super sedes duodecim iudicantes. xij. tribus Israel. Illi
qui iam iniuste iudicantur premuntur ⁊ affliguntur a potentibus: du-
rissimo iudicio iudicabunt suos iudices. Illos noli contemnere quos 12
deus proprio nomine vocat ⁊ agnoscit: dum diuites ignominiosos nō
nominat. Luce. xvi. de Lazaro. Quosq; ab angelis honorabiliter ad 13
locum quietis deportare facit: ibidem. Factum est vt moreretur men-
dicus ⁊c. Et vt vno verbo concludam ⁊ dicam: tanta est dilectio dei ad 14
pauperes: vt quod fit pauperi sibi reputat fieri. Matthei. xxv. Quod
vni ex minimis meis fecistis ⁊c. Ve vobis diuitib⁹: qui cōtemnitis eos
quos sic magnificauit dn̄s: sed ⁊ ve ve tibi o pauper si eum non amas
qui tm̄ te amat: qui tot signa amoris tibi ostendit. Redama o pauper L
amatorem tuum: ⁊ ob honorem eius patienter paupertatem tuam to-
lera: ⁊ in virtutib⁹ ducem tuum: regem tuum pauperem imitare: quate
nus ⁊ cū ipso futurus sis in gloria: qui hic in ignominia ei similis fa-
ctus es: quod prestet nobis pater ⁊c.

Feria tertia post Oculi. xx. Martij.

Stultorū infinitus est numerus. Eccl̄s. i. Euāgeliū

Decima octaua turba stultorꝝ bifurcatorū (Babel narren) qui nituntur duobus dñis seruire. Dinoscunt aūt tribus nolis.

¶ Prima est: deo ⁊ mūdo velle seruire. Sunt qui vtraq; manu saltare volunt: ad deum ⁊ mundū manus extendentes; cuilibet tempori suū tempus (vt aiunt) adaptare volentes: que sunt mūdi facūt in nundinis ante carnisprium: que dei sunt facūt in quadragesima ⁊ vigilijs natiuitatis christi ⁊c. ergo Babel narren. Impossibile est o fatue quod niteris: breue pallium est: vtrūq; operire non potest: ⁊ stratū angustum vtrūq; capere nō potest: deū ⁊ mundū: sub quo comprehēdo ⁊ carnem cū diabolo. Dicit dñs: Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo.

Et tu quomodo partem dabis diabolo siue mundo? si mundo seruis:
nō toto corde deo seruire poteris. vnde et clamat dñs: Nemo potest ser
uire duobus dominis. Non potestis seruire deo et māmone. Usq; quo D
claudicatis in duas partes? Si dñs est deus sequimini eum: si aūt Ba
al sequimini illū. iij. Regum. xviij. Ut quid tam misere te discerpis? 2
Trahit te horsum sinderisis (Dein angeborne erberkeit) Ratio: q̄ de/
precatur ad optima: et fides. Aliorsum trahit te sensualitas: caro: vani
tas: sathanas. Mirum q̄ non rumperis miser sic distractus: miserere
saltem anime tue (iuxta cōsiliū Eccī. iij) super hac miseria: immo et cor/
poris tui. quia sepe anime miseria etiā in corpus vsq; redundat. Ecce
peris totus: et neq; mundus neq; deus te consolat: neutro frueris. acci
dit tibi qđ asino habenti plures dños: quē quilibet pascere debebat in
die vicis sue: quo eius opera vtebat. Sic em̄ fingit tres fratres cōduxis
se: porro primus eo vtens ipsum onerabat: nō pascendo: cogitās quia
frater sequens eū pasturus foret: ieiunū ergo transmisit ad secundū: q̄
cogitās q2 a fratre pastus esset: neq; eundē pauit. et ad tertiū similiter ie
iunū misit: qđ et tertius similiter fecit. et ita tandē asinus inter tot dños
quib⁹ seruiuerat periit. Sic plane tibi accidet: vt neq; a deo neq; a mū/
do consolationē accipias: et ergo miserere anime tue. Et quid faciam?
Contine et cōgrega cor tuū: et dirige in vnū dñm: cōgrega cogitatiōes 3
in deū vt fem̄a galline pullos i olla: et ante te cōgregabit vniuersus or/
bis sicut ante benedictū. vt b. Gregorius in fine dialogi scribit. Cōsentiāt
vires tue i vnū: fm̄ cuāgeliū bodiernū. Si duo ex vobis cōsenserint rē
Elige nouū dñm: nouū seruitiū. Recede ab antiq̄: vbi pessimā mercedē
durissimū seruitiū habuisti. Quid q̄so est qđ inde habuisti? Delectatio
nes: voluptates. Sed nūq̄d puras: et nō felle pmixtas: vt plus fellis ha
berēt q̄ mellis? Sed q̄d mō habes? Cōscientiā lesam: remorsum ciusdē
reatū pene eterne: dei iram: damnū tpis pditi: et qđ adhuc manet et te ex
pectat durissimū est: dānatio eterna. Diu satis supq; mūdo seruiuisti: E
saltē attenta aliquāto tpe deo seruire: multa attentasti: si nō charitas in
stiget te saltē curiositas: vt nouū seruitiū attētes. O sed nō diu manerē
in seruitio: mox appellarē: satius est nō incipere q̄ relabi. Audi consiliū
meū salubre: et docebo te quēadmodū diu in eodē seruitio pmanere pos
sis. Mane cū surrexeris ppone firmiter: et deo voue et iura erectis dīgi
tis q̄ illo die in eā domū ire nō velis in quo frequenter in peccata cecī
disti. Verbi gratia: si illic est persona quā turpiter amas: et sic obserua.
crastino mane itidem facito et seruato. Sic de ludo: q̄ illo die ludere
non velis. Et vt minus preuariceris: fac hoc iuramentū vel votum in
conspectu alicuius persone: vt etiā si preuaricando deum offendere non
timeres: saltem hominē conscium tui iuramēti verearis. Sic facito de
alijs vitijs: puto fractione ieiunij: q̄ illo die frangere non velis. Simili
ter fac diebus sequētibus. Placuit aūt vt singulis diebus solū voueas
aut bebdomadis: nec placet vt indiscrete voueas: ideo breue tempus

tibi statui. Sic plane sine periculo erit: quia si altero die iurare nō placuerit: poteris omittere. ⁊ si penituerit te iurasse: patere solum hac vna die: in qua patientiā habeto. Et vnde hec doctrina? Ex psalmista: qui ait: Jurauī ⁊ statui custodire iudicia iustitie tue. Psalmo. cxviij. in De fecit ad sextam.

¶ Secunda nola est: vni dño deo diffozmitre (vngleich) seruire. Lasualiter quidā deo seruire volunt (ongferd) hodie se in isto: cras in alio exercentes: fluidi ⁊ vagabundi omnia arriptētes: ⁊ in nullo proficiētes: omnia tentantes ⁊ in nullo se cōsummantes: fortuite omnia prout occurrunt agentes: cū de nullo in corde se disposuerint: nec sint de aliquo deliberati. Ecce primū cornu (zincken) illius furce. Noli fatuitatē hanc facere: sed omnia facias scōm quod in corde disposuisti: ad hoc omnia opera ⁊ exercitia dirigas: vt illo modo perficias: ⁊ ad exemplar quod in corde posuisti consumes. Omnia (inquit dñs Moysi) facito ad exēplar quod tibi monstratū est in monte. Tu aūt omnia stude efficere scm exemplar: qō discrete in corde disposuisti. Et quod est illud exemplar? quomodo pingendū? Hoc modo vt aliquē modū ⁊ exercitia p discretā ⁊ diligentē tui ⁊ alioz discussionē arripias: ⁊ cordi tuo fortiter infigas ⁊ imprimas: ⁊ illū postea frequētes. Si artifex nō prius i corde suo formā ⁊ dispositionē domus quā edificaturus est disposuerit: fabricās domū typicā: nunqz debite domū exterius producet vel in debitā dispositionē fabricabit. Ita oportet: vt ⁊ tu tibi exemplar componas: ad [illegible] fozis agas. Sic deus prima causa omniū non nisi ad essentiale omniū rerū exemplar ⁊ ideas res ipsas in cōgrua dispositione ⁊ forma produxit in esse. Jmitabiliter alij deo seruire volunt: puta dū legunt aut audiūt de alioz exercitijs: mox ea assumere volunt ⁊ sua postha bere: rotqz recipiunt de suis exercitijs cōsilia: quot viderint alioz facta. credentes oīm spiritui: in nullo stabiles: in nullo firi: sed in omnibus vagabundi. Ecce huius furce aliud cornu (zincken) Stultū plane hoc ⁊ simiacū: que videns ocreas sibi incōgruas induit: ⁊ sic capit. Et Dauid arma Saulis nō congruebant. Qui sic iam vnū: iam aliū sequunt in exercitijs: similes sunt ei qui duos lepozes insequit: ⁊ tamē nullū cōsequit. si vnum sequeret: eundē cōsequeret. Qui ex multis balistis sagittare nititur: raro tangit metam. Noli igit ita facere: sed tale tibi exercitiū de quo prio dixi: sic disponas cū discretione ⁊ diligenti examinatione: vt scm illud vsqz in finē posses vitā tuā regulare: alioz vitā ⁊ exercitia laudans: non tamē assumēs: vt vult abbas Nestor. Jnuariabiliter se alij exercent: ⁊ neqz illud placitū est deo. Debes exercitia tua in corde discreta moderatione disponere: vt cū quadā alternatiōe ⁊ refocillatione te teneas stabilem: ⁊ nō in quodā vno tpe importunus incubān tē: alia penitus non curando: vel vt inualida relinquendo tediū aut infirmitas ⁊ si quid huiusmodi te vincat. Nam Quod cara et alterna requie durat ile non est. Sic Antbonius edoctus fuit ab angelo: ⁊ quidā pater rogatus a disci

pulo quid melius esset orare an legere? Respondit: q̃ qđ melius est bibere semper an manducare: quasi diceret neutrum: sed alternari debent Ita ergo nunc lege vt postis validior ad orationē: nunc meditare: nūc operare: vt hec sibi mutuo deseruiant: q̃ hec oia te stantem teneant sine tedio: de vno ad aliud transeuntē: vide aūt vt hec tui exercitij dispositio sit diuinis scripturis cōformis q̃ spiritualis viri discussione approbata.

¶ Tertia nota est: multor̃ q̃ diuersor̃ officior̃ assumptio. Sunt qui se multis officijs onerant: et diuersis dominis seruiunt. Quid hic sit periculi q̃ oneris: quantaq; fatuitas facile dici non poterit in aīa q̃ corpore nūc q̃ imperpetuū. Sed de aīe periculo nihil dicere oportet: quoniā de tali nihil est eis cure (Hett es sich geleibt: est gesecht sich etwan) Ita vt verū sit de eis (Amptman verdamptman). Certi sint tamen qr in periculosissimo sunt statu hac tempestate. Sed transeo: qr q̃ ipsi transeunt. Vellem tamen saperent q̃ intelligerent (q̃ si nouissima prouidere nō vellent) in quanta miseria etiā in p̄senti constituant̃ cum tot varijs officijs p̄mantur q̃ distrahant̃: ita vt cum vbiq; esse velint nullibi sint. Logunt̃ denicq; frequentius deglutire quod eis minime sapit. Nec mirum: si qui multa vina degustat: nō omnia suo ori ꝓgruere experiatur. Sed vtile admodū inquis est: q̃ qui cū grandi acerno p̄unaq; cōstituit̃ bene se calefacit. Esto: nō tamen concesso (quia sepe clabit̃ anguis) quia lucrū burse sentiat: damnū tamē aie patitur. Verū hoc dixi: qr tales nō [illegible]curent qr sicut quis se calefacit optime circa magnū acernū p̄unarū: ita quando tamen in magna pericula corporis circa eundē cadit. Sic q̃ hic varijs quandoq; periculis inuolutus a dñis quibus seruit omnib⁹ bonis acquisitis priuatur. Sed in magno honore sunt. Gloriosum est valde officiale esse dñi magni. O he qualis honor: cui q̃ gloriosum officiū: parietes limire: puluillos cōsuere q̃ frontes inungere: et vno ore frigidū q̃ calidum anhelitū spirare. Horrida congestis cum staret bruma pruinis: Cunctaq; durato stringeret arua gelu. Hesit in aduersa nymborū mole viator. Perdita nam prohibet semita ferre gradum. Hunc nemorū custos fertur miseratus in antro. Exceptū satyrus continuasse suo. De hoc hoim genere: vide in vitas patrum: in legenda sctī Pauli primi heremite. fol. xxi. Vbi Antbonius Satyrū videt: homūculum baud grandē: aduncis naribus: fronte cornib⁹ asperata: cui⁹ extrema pars corporis in caprarū pedes desinebat ꝛc. Nunc ad ꝓpositum vnde digressus sum. Quē simul aspiciens rurtis mirat̃ alūnus: Timiq; hominis tantū protinus esse pauet. Nam gelidos artus vite vt reuocaret in vsum. Afflatus calide soluerat ore man⁹. Sed cū depulso cepisset frigore letus: Hospitis ertimia frugalitate frui. Namq; illi agrestē cupiens ostendere vitā: Siluarū referens optima queq; dabat. Obtulit q̃ calido plenū cratbera lieo. Laret vt infusus frigida mēbra repor. Hic vbi feruentē labijs attingere testam Horruit: algēti rursus ab ore flauit. Obstupuit duplici monstro perterrit⁹ hospes. Expulsum siluis

K

longius ire iubet. Nolo ait vt nostris vnq; succesſeris antris. Tam diuersa duo que simul ore geris. Qui bene proloquitur coram: sed postea prauc: Hic inuisus erit binaq; ora gerit. Habes officium vnum: Vis t alterum audire: ipsum est parietem linire. Ex quibuscumq; lapidibus paries malorum t peruersorum consiliorum extruatur per dñm tuum aut suos assessores: tuū erit officiū: vt parietem hunc linias tuis approbationibus: coloribus: excusationibus: laudibus: t adulationib Notat officium hoc: sed nno sine cōminatione dominus apud Ezechie. xiij. In consilio populi mei non erunt nec in terra Israel ingredientur: eo q; deceperint populum meū dicentes pax pax: t non est pax. Et ipse edificabat parietem: illi autem liniebant cum luto absq; paleis. Dic ad eos qui liniunt absq; temperatura q; casurus sit. Palee t temperatura veritas sunt: hec quia deest peribit paries. Non dissimile est contra officium tuum: quod tam glorioſum putas (Küssen schneider: pfulwen strecker) Ue qui cōsuunt puluillos sub omni cubito manus: t faciunt cerualia sub capite vniuerse etatis ad capiēdas animas. Ezechie. vbi
R supra. xiij. Habes ecce vnde glorieris de officio tuo minus suauiter: et cum conscientie remorsu: aliquando dominus iniusta attentat. Asperius iacent cubiti manus sue. Pungitur animus t sinderisis: at tu vt quietius mala faciat supponis puluillum approbationis: adulationis: t laudis. O be inquis fieri potest: consonum legibus est.

5 Noli facere stultitiam hanc: t fieri furcifer de numero horū [illegible]. Contentus sis sorte tua. Audi Apostolum: Unusquisq; in qua vocatione vocatus est in ea pmaneat. prima Corinth. septimo. Noli te multis officijs onerare: placet sapienti simplicitas. deiure iuran. veritatis. Et sapiens iubet. In paucis sint actus tui. Ueniet dies frater cum reddenda venerit ratio in nouissimis: tunc tūc videbitur qualiter quilibet seruierit in suo officio: in quo pauperes oppresserit: domino suo contra dei t proximi charitatem placuerit: t diuitias gloriāq; huius seculi cōgesserit: que omnia vna cum suo domino sibi nullum subsidium prestare poterunt: sed vna cum eis ad eternam damnationem protrahentur. Rogemus dominum vt nos custodiat in eternum. Amen.

Feria quarta post Oculi. xxi. Martij.

Dies sancti Benedicti.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

Decimanona turba est (Schwetz narren) dicatiũ. Nolo tamẽ inp̄sentiarũ loqui de causidicis: qui tñ primi sũt in hac turba: q̄ se iactant tã efficaces in dicacitate: vt etiã nucẽ de arbore aut de rostro pice eripere vellent. Quiq; instrumẽtũ quãtuncunq; etiã munitũ sese ꝟbis ꝑforaturos iactãt. Qui sua dicacitate mltos efficiũt pauperes: dũ bonis ꝑ iniusticiã occasiõe ip̄oꝝ priuant. Qui linguã habent dolosam: vt nouacula acutã: linguã vtiq; bilibris ad scutellã pleniorẽ ⁊ grauiorẽ se inclinantẽ: vbi em̄ maior q̄stus: hãc iustiorẽ causã reputant. Transeo [illegible]os: peiores sũt q̄ꝫ ꝙ cõmunib; dicacib; intermisceãt: specialit deberẽt habere locũ. Porro vulgares dicaces q̄nq; nolis dinosci possũt

¶ Prima nota: nō cōsiderare quid loquaris. Sapiens locuturus diligenter cōsiderat quid loquat. Primo ne loquat verbū nociuū: quod videlicet sua psuasione corda audiētiū ad errorē aut prauitatē inducat. Errorē in intellectu: vt reputent bonū malū & econtra. Prauitatē in affectu: vt ad mala inclinent & perficiant. Hoc fatuus non curat. Scdo ne loquat verbū inhonestū (vnzymlichs) qō videlicet nō cōuenit honestati sue psone loquentis: aut honestati eius cui loquit: aut honestati eius de quo loquit. De deo & principibus honeste loquendū. Fatui hoc non curant: ergo aliqn puniunt. Quidius. An nescis longas regib⁹ esse manus? Et Julianus apostata: qz cōtra Jesum Nazarenū loquebat punitus fuit grauiter. Tertio ne loquat verbū inutile: qō videlicet neqz audientib⁹ neqz dicēti prodest. Monuit hic sapiens cōminationē dñi in euāgelio dicentis: De omni verbo ocioso quod loquuti fuerint homines reddent rationē. Vbi Gregorius: Verbū ociosum est quod ratiōe iuste necessitatis aut intentione pie vtilitatis caret. Scurro qui scurrilitatē replicat: & cachinnis ora dissoluit: & aliqd profert turpitudinis: hic non ociosi sermonis: sed criminosi reus tenebit. Sic sic ergo sapiēs se habet: & obedit verbo Pauli dicentis Coll. iiij. Sermo vester semp sit sale ingratia conditus: id est semp gratus & vtilis. Qui bolū vult sumere: prius eū tingit in salsam: vt sapidior fiat. & tu cū in os verbū assumere volueris: intinge prius in salsam sapientie & discretionis: cōsiderans si sit nō nociuū: honestū & vtile. Si cōdire nouisti pulmenta: cur nō [illegible] nouisti verba? Sed sunt lingue fatuor: que sal hoc discretionis capere non possunt: ideo de facili putrescūt: & ex hoc quasi vermibus: id est verbis nociuis: inhonestis & inutilibus: eas scaturire & ebullire contingit: ita vt exiliant & serpant per totam mēsam: vt plena fiant omnia verbis detractorijs: irrisorijs & inhonestis.

1 ¶ Secunda nota: nō cōsiderare cui loquaris. Sapiens diligenter cōsiderat: si stultus est cui loquendū fuerit. & sic parū loquit: seruat illud
2 Eccl. xxij. Cū stulto ne multū loquaris: & cū insensato ne abieris. Cōsiderat si ꝓpter suā vtilitatē loquit: vtrū cū quo vult loqui sit talis de cuius colloquio valeat sibi vtilitas puenire. & sic loquendū erit ei: sin aūt
3 potius erit cohibendū. Considera si nō ꝓpter tuā: sed illius cū q̄ loq̄ris vtilitatē loquaris. Cōsidera inquā an ille cui loqueris sit talis: q̄ tua exhortatione nō indigeat: & sic cōtine: qz sapientē velle docere superbia est. Vel si indiget: tamē ita obstinatus est in malo & amore seculi imbutus: q̄ correptionē tuā nō admittat: & sic iterū continendū est. Velle em obstinatū corripere stultitia est. Dicit em Hugo de scō Victo. Sapientes velle docere superbia est: & obstinatos corripere insipientia: quia iniuriosus est proximo qui meliori nō exhibet reuerentiā: & iniuriosus sibi qui nō emēdat sed ꝓuocat erga se insipientis vesaniā. Hec ille. Hoc ego intelligo: nisi vesania insipientis vergeret in damnū alioꝝ: si ab eius
4 correptione cessaret. Ideo ꝑdicator cessare nō debet: etiā ab obstinatoꝝ

correptione publica: dū sua taciturnitas vergeret in scandalū alioꝝ.

¶ Tertia nola est: nō cōsiderare vbi loquaris. Sapiēs considerare debet vbi loquat. Q3 in diuinis ꝛ sacris locis fabulas nō inducat: imo nō alia nisi orationes fundere debemus: psallere: canere ꝛ deū laudare: in eo loco qui ad hoc deputatus est. O sed dicit fatu⁹ cū nola bac bonū est quod loquor: nō mala sed bona loquor: bona semino. Frater nō est hic ager: videlicet chorus ꝛ ecclesia ad hoc deputatus: vt tales fabe (die bonen) seminari illic debeant. Etiā bona tēporalia non hic exp̄ediri aut tractari debent. Si vis seminare (bonen) fabas: vade in alium agrū: in palatiū: ad loca p̄ prophanis deputata. Scōo cōsidera q̄ in locis illis vbi de disciplina est agendū: questiones aut cōtentiones verborū nō ventilces: neq3 in illis vbi de intelligentia diuinaꝝ scripturarū tractandū est: exteriora negocia admisceas. Considera ne ea que pluribus sunt dicēda in occulto edas: nec ea que paucis sunt reuelanda in manifesto studeas p̄opalare. Non sic stultus: qui differentiā locorum non habet vbiq3 blaterat: signū plane sue stultitie est: ait Eccūs. Stultus verba multiplicat: signum imbecillitatis. Hieronymus. Inter canes qui infirmior est magis latrat.

¶ Quarta nola est: nō cōsiderare q̄n. Stultus tempus nō obseruat: sed sapiens nouit: quia est tēpus loquēdi: est ꝛ tēpus tacendi. Et quādo (inquis) est tempus tacendi? Tunc primo: si alius loqui incipit. sed fatuus tacet etiā loquentibꝫ alijs: quales erāt de quibꝫ Job: Qui me audiebāt nō expectabāt sententiā meā. Scōo est tēpus tacēdi: cū te malitiosis obsessum videris. Vñ Salomon. In auribus insipientiū nō loquaris: ne forte despiciant doctrinā eloquij tui. Insipientes appellat incorrigibiles ꝛ obstinatos: quibꝫ desipit quicq̄d dei est. Tertio est tp̄s tacendi: q̄n in consortio senioꝝ ꝛ maioꝝ conuersaris. Unde Eccūs: In medio magnatoꝝ loqui nō p̄esumas. Sic sic sapiens obseruat tēpus tacendi: sed ꝛ loquendi tēpus obseruat. Sapiēs em̄ eque cauet: vel ne i eo tp̄e q̄n loq̄ debet p̄ negligentiā sileat: vel ne in omni tp̄e q̄n loqui decet p̄ licentiā cōcessam in multiloquiū cadat. Non sic stultus obseruat tēpus: ideo quicq̄d etiā pulchri dixerit turpe reddit. vnde Eccūs: Ex ore fatui reprobabit parabola: eo q̄ nō dicit eam tempore suo.

¶ Quinta nola est: nō cōsiderare qualiter loquaris. Debet obseruari nedum quid lpquamur: cui: vbi ꝛ q̄n. sed ꝛ modus in gestu: sonoꝝ significatione. Primo in gestu: sit gestus tuus modestus: nō brachiū p̄ojcias: nec digitū extendas. Reprehendit em̄ Salomon apostatā q̄ digito loquit. Scōo in sono: sit sonus tuus in loquendo suauis: nō clamosus: nō tumultuosus: vt docet Seneca. Vox tua sine clamore sit: incessus tuus sine tumultu. Tertio in significatione: sit verbi tui significatio verax: nō sophistica. q̄ qui sophistice loquit odibilis est: vt dicit Ecclesiasticus. Qualitas (ait Hugo) id est modus loquendi in tribus cōstat: vt loq̄ntis gestus sit modestus ꝛ humilis: sonus dimissus ꝛ suauis

Sermo verax ⁊ dulcis. Modestiã debet habere gestus loquentis: vt nec inordinate: nec impudice: nec turbulenter inter loquendũ membra moueat. Neq; oculorũ nutibus: aut aliqua indecenti confirmatione: siue transformatione vultus placorem sui sermonis imminuat. Sonus dimissus: ne in strepitu ⁊ immoderata clamositate auditores aut terreat aut offendat. Sed ⁊ cum veritate necesse est: vt sermo loquentis dulcedinem habeat: quia sepe etiã veritas auditori amara efficitur: si aut sine ratione: aut sine delectatione contra cum proferat. Rogemus dñm.

Feria quinta post Oculi. xxij. Martij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccls. i. Euãgeliũ

Vicesima turma stultoꝝ est inuenientiũ (Find narren) Verum sunt in magna differẽtia: nõ em̃ oñes sunt stulti. Primi sunt qui inueniunt lapides pꝛecioſos aut gẽmas aut ſimilia alia: q̃ in nullius vnq̃ bonis fuerũt: ſicut inuenta in littoꝛe maris: ⁊ illa reſtituere nõ opoꝛtet. Secũdi inueniunt feras (wildpꝛet) ſanas: liberas: (fere pꝛoꝛſus: gantz wild wiltpꝛet) animalia: volucres aut piſces. Nec illas reſtituere opoꝛtet: qꝛ in nullius bonis ſunt: ⁊ vadunt quo volunt. Ideo naturali ratione capienti cõcedunt: ſiue capiat in ſuo fundo: ſiue i alieno. licet is qui alienũ fundũ ingredit venandi aut aucupandi gratia poſſit a dño fundi pꝛohibeꝛi ne ingrediat. Et eſt capientis q̃diu ſua cuſtodia coeꝛcetur: ſed in libertatẽ reddit: qñ oculos effugit capientis. Jn ſti. de re. di. §. fere. Et quid de dñis: qui ſubditis oculos eruunt feras capientibus? Vide Habꝛicl. di. xv. quarti. q. v. cõcluſione. v. ⁊ in *poli cꝛato li. i. c. iij. Q

Tertij inueniũt feras vulneratas: ita vt capi poſſint. Si beſtia fera ſit ita vulnerata vt capi poſſit: ſtatim eſſe intelligit vulnerantis: dũ tñ eam perſequat. Qꝫ ſi deſierit pſequi: deſinit illius eſſe: et fit occupantis: niſi ſecus ſit de cõſuetudine: quia tũc ſtabit cõſuetudini Similiter ſi eſſent capti in reti alieno: nõ credo q̃ ſint accipientis. ſcõm glo. in l. in laqueũ. ff. de acqui. do. ⁊ inſti. de. re. diui. §. ſinguloꝝ. Licet [illegible]ſuris videat velle q̃ ſint capiẽtis: ibidem ait Angelus. Quarti inueniunt feras ſilueſtres: ſed domeſticas. que ſunt fere naturaliter: ſed accidentaliter manſuefacte (gezempt) bipedes ſiue volatiles: ſicut pauones: columbas: apes in alueo. Huiuſmodi tamdiu ſunt poſſidentis q̃diu habent animum reuertendi. Sed ſi bis aufugiant: nec horis debitis non impedite reuertuntur: fiunt capientis. quia conſuetudo inducitur per binum actum: ⁊ ſic nõ dicuntur habere animum reuertẽdi. Verũ ſi quis aucupet examen apũ in arboꝛibꝫ cuiuſcũq̃ ⁊ etiã fauũ: furtũ nõ cõmittit. licet dñs arboꝛis poſſit ingredientẽ pꝛhibere: niſi examen fuerit in ſuo alueo receptũ velipm pſequat: ſicut de pauonibꝫ ⁊ colũbis dicta. inſti. §. apũ ⁊ ſe. Quinti inueniũt feras ſilueſtres: domeſticas: q̃drupedes: q̃les ſunt cerui ⁊ cuniculi: ⁊ alie fere q̃ habẽt de pſuetudine ire ⁊ redire ad certũ locũ. De illis talis regula aꝑpꝛobata eſt: vt ei⁹ vſq̃ adeo eſſe intelligant q̃diu habeat animũ reuertẽdi: ⁊ nõ vltra: ⁊ animũ reuertẽdi vident deſinere habeꝛe: cũ reuertẽdi pſuetudinẽ deſeruerint: dicta inſti. §. ceruos. Si aũt ſunt incluſa in pꝛatis vel in alijs locis: furtũ cõmitteret. Et idem de piſcibus. ar. d. §. apum: ait Roſella. Sexti R inueniũt animalia naturaliter domeſtica manſueta (gantz zam̃) vt gallinas: anſeres: ⁊ hmõi. Hec etiã ſi aliquo caſu turbata euolauerint: ⁊ a cõſpectu dñi ſui effugerint: quocũq̃ loco ſint dñi eſſe ſui intelligunt: et qui animo lucrandi retinet: furtum cõmittit. et capiens ea tenetur reſtituere: cum fructibus: puta ouis ⁊ huiuſmodi. §. gallinarum. d. inſti.

Septimi inueniunt terram (Land werd) insula nata in mari est occupantis: in medio vero fluminis est cōmunis habentibꝫ prędia iurta flumen et vtraqꝫ parte: si vero non est in medio est illius cuius est propinquior. Ager vero a flumine diuiso circumdatus remanet cuius erat: et si flumen mutet alueum: primus alueus efficitur eorum qui prędia circa eum habent. et secundus alueus est publicus. Et si reuertitur ad primū secundus alueus erit eorum qui habent prędia circa eum. Similiter ager inundatꝰ aqua ipsa recedente: remanet eius cuiꝰ erat. Hec habent insti. de re diui. §. insula. Et sic seruā nisi consuetudo sit in cōtrarium vel statutū. ait Angelus. Octaui inueniunt thesaurū. id est coadunationem rerū mobilium absconditam: quarū ignorant possessores seu dñi ꝓpter vetustatē temporis. inueniunt in quā in suo solo arte magica: diuinationibus vel alijs illicitis modis: et thesaurus erit Fisci. Rosella.

Noni inueniunt thesaurū in suo solo sine talibus modis illicitis: et est inuentoris. Decimi inueniunt thesaurū in solo alieno casu fortuito: et dimidius est inuentoris et dimidius dñi loci. Undecimi inueniunt thesaurū in solo alieno: data opera siue quia studiose quesiuit: et totus erit domini loci: etiam si cum voluntate dñi requireret. vt in Rosella dictione inuenta. Duodecimi inueniunt thesaurū in loco sacro vel religioso casu fortuito: et totus erit inuentoris: fm Glo. xxiij. q. v. si quid inueniſti. sed nō est verū fm angelū: sed erit fm distinctionē ꝑdictam. vt expresse patet in dicta insti. §. thesauros. Tredecimi: inueniunt thesaurum in loco publico Fisci vel ciuitatis: et dimidius erit eius et dimidius Fisci vel ciuitatis. §. thesauros. vbi supra. Quartidecimi inueniunt aliqua que fuerūt de ꝓpinq in dominio alicuius: sed perdita incendio vel ruina: et tales tenent restituere. Quintidecimi inueniunt āmissa per naufragiū: tenent restituere. Habent grandē nolam quidā principes: qui naufragos spoliant et afflictionē addunt afflicto: contra oēm iustitiam neqꝫ consuetudo eos excusat. Sextidecimi inueniunt iactata in mare causa nauis alleuiande: et hi similiter tenent restituere.

Decimiseptimi inueniunt ligna in agris suis: ad quos ea vis fluminis impulit: tenentur ea nō recipere: qꝛ simile priori casui. sed denunciēt dño: qꝫ tollat vel pro derelicto habeat. vide in Rosella: furtum. §. xvij.

Decimioctaui inueniunt res habitas ꝑ derelictis: illas possunt vsu capere. Omnia em̄ que a. §. xiij. inclusiue vsqꝫ huc dicta sunt intelligūtur: nisi tales res haberent ꝑ derelictis: dic vt Angelus inuenta. et Rosella. furtū. §. xvi. Deciminoni inueniunt res alienas nō habitas pro derelictis easqꝫ recipiunt ad restituendi dño vero: et illi nō male faciūt: sed sint cauti ne arguantur furti. vide in sūmistis. Sed nunquid tenet quis leuare inuenta: an possit sana cōscientia pertransire? Qꝫ nō possit arguiꝫ qꝛ dicitur. Exo. xxiij. Si videris bouē aut asinum fratris tui errantem. et Deuter. xxij. simile habetur: cogita de solutione. Secundo inueniunt res et animo lucrandi eas recipiūt. hi sunt principales in hac

turba fatuorum. Vere fatui: putant esse quia eis deus prouiderit et diabolus eos decepit: scom quod beatus Hieronymus asserit super Leuiti. Et habet. xliij. q. v. Multi sine peccato putant esse si alienū qđ inuenerint teneant et dicunt: Deus mihi dedit. Discant hoc peccatū simile esse rapine: si quis inuenta non reddat. Mira fatuitas: putas quia tibi liceat metere quod non seminasti? Et quis queso pecuniam banc seminauit: tu nesan alius? Si nō tu: tu ergo cur metere niteris? Putas inde te et tuos victuros: et panem vite inuenisse: et inueniſti mortem. Accidit qꝫ tibi quod lupo et heremite de quo legimus: quia cū in agro thesaurum inuenisset: exclamauit obstupescens: ebeu mortem inueni. et vtiqꝫ quod sibi animus presagiebat inuenit. Quippe quod quidam nebulo illic pertranſiens cum audisset accessit et heremitam occidit: vt solus totum thesaurum possideret: neqꝫ cū heremita diuideret. Et lupus inueniens balistam tensam: cordam cum rodere vellet: sagitta prosſus est. Gaudebat de inuento et mortem sensit: vt legitur in parabolis antiquorum pictis: sicut habes in capitulo quarto. O non est mortale inuenta lucrifacere: non ignominiosum: neqꝫ peccatū grande: non est tā inhonestum inuenire et retinere: quale est furari et rapere. Audisti Hieronymū de rapina: audi et Ambrosium. Si quid inueniſti et non reddidisti rapuisti: quantū potuisti fecisti: quia plus nō inueniſti. qui alienū negat: si posset et tolleret: deus cor interrogat non manum. Sed quid [illegible] inquis? Hoc age. Si nouisti cuius sit res que non habetur pro derelicta: eidem restitue: aut eius heredibus si non viuit. Si nescis cuius sit: fac denūcietur publice. et si post non comparet cuius sit: erogato ea in pauperes: eo modo sicut alia vage restituēdis. vel si tuipse pauperes: retinebis autoritate episcopi vel tui cōfessoris scōm Ray. et ora bis pro illo cuius erat. Si vero probabiliter potes psumere: quia dominus habebat eam pro derelicta: sic poteris vsu capere. l. ibidem. qđ ff. pro dereli. Sed quomodo hoc: et quibus signis presumi possit: vide summistas. Sed parum de magnis faciunt conscientiam: sed de paruis inuentis. Sicut eques ille qui nucem baliste inuenerat: de illa confitebatur quia non restituerat: ceterū de rapinis et furtis nihil. Quod facis fac citius frater: neqꝫ differas inuēta reddere: quia periculū grande in dilatione: quia quanto magis differs: tanto difficilius reddis. Igitur in nouitate restitue: et pueros tuos castiga si aliquid inuentum attulerint: dic quod Thobias: Videte ne furtiuus sit. Si sic fecisset: et inuenta non accepisset Achor non fuisset lapidatus. Josue. vij. Recita si placet. Cum igitur tot mala ex inuentorum lucrifactione emergant: merito et summopere est cauendum ab illa. Rogemus.

1 2 5 4 3 5 6 7

Feria sexta post Oculi. xxiij. Martij.

Stultorū infinitus est numerus. Eccls. i. Euāgeliū

Correptorum

Vicesima prima turma stultorum est: correptorum (Stroff narren) q̄ corripiunt de bis q̄ ipsimet faciūt. Qui p̄cipue in tria genera diuiduntur. Primi sunt qui leges cōdunt: ⁊ eas transgredientes puniunt: q̄s tñ ipsi minime obseruant: de quibus ⁊ eorum nolis superius meminimus ab initio in scd̄a turma: de quorū numero fuit Quintus Lucius Stolon: apud Valeriū: qui legem statuit: ne quis Rome vltra quingenta iugera possideret. Ipse tñ mille possederat: medietatem dederat filio: ⁊ punitus fuit. Horum stultorū nolas quatit Cato. Patere legem quam tuleris. ⁊. ff. qd̄ quisq; iur. in alium. Sed ve ve potētib: iniustis iudicib: musca manet in tela aranea: punit̄ ⁊ pungit̄ ab aranea:

scabro rumpit ⁊ ꝑuolat: q̄d multa: pauper vbiq; iacet: sed dimitto illos.
Scd̄i sunt patreffamilias corripientes suā familiā de vitijs: quibus tamen ipsi maxime affecti sunt. Senior cancer docuit ⁊ corripuit iuniorē: q̄r retrograde incederet. Rn̄dit iunior vt eum p̄cederet: ⁊ ipsi eū iuxta modū suū sequeretur. Senior ꝓcedere dum vellet retrocedebat: q̄d tn̄ in iuniore rep̄henderat. Sed ⁊ hos dimitto: q̄r ad alios ꝓpero.
Tertij sunt p̄dicatores: qui corripiūt alios de vicijs quib; ipsi inuoluunt̄. De his loquor: quia principales sunt in hac turma. Ipsos autem septem nolis dinoscere poterimus. O non omnes nobis nolas recensebis? parces. Confiteor ⁊ quidē ingenue: quippe q̄ hora iam plusq̄ dimidia sit elapsa: ꝓpter euangelij ꝓlixitatem. atq; nihil deperibit de nolis quin sufficienter superq; enumerent̄: quas ego intactas reliquero: hodie em̄ post prandium ⁊ precipue dominica die proximo futura: ⁊ ꝑ totum circulū anni: in singulis stubis ad conuiuia: he nole quantum necesse ⁊ plusq̄ necesse fuerit quatient̄. Et omne q̄d defuerit supplebitur. Ideo q̄ gratiā habent: possunt se illuc ꝯferre ⁊ illic audire cooperariq;. y
⁊ inde ꝯsequenter absolutionē ⁊ remissionē p̄uaricationēq; omniū gratiarū ⁊ virtutū. Sed ne obliuiscamini fratres: cū nolas has quasscritis pellis eritiane post ianuā cū nola site: quatenus cū recensitione nolarū etiam detractionib; ⁊ meledictionibus pungatis canes: hoc est predi[illegible]. Ceterum septem nolas quas collegi aduertite.
¶ P[illegible]ma nola: est imperitia. Sunt q̄ mox post Grāmaticā ⁊ Dialecticā exiliunt in suggestum: ⁊ officio fungunt̄ p̄dicationis: q̄ prius nunq̄ didicerunt neq; nomen Jesu: neq; mandatorū eius verbū audierunt. Mira (nescio si miseranda) talium presumptio. O frater semp fuisti surdus in nō audiendo scripturas: quomō nō es ⁊ mutus cū hec naturaliter reperiantur cōiuncta? Sedes ad iudicandū in p̄dicationib; ⁊ cōfessionibus audiendis: ⁊ nondū nouisti quid sit veritas o Pilate. Sed dicax est inquis: fluunt verba: ⁊ quomō posset esse sine peritia? visus est mihi inquiunt: q̄r p̄dicando p̄ualeat etiā doctissimos. Vis nosse vnde sit. in vesica plena parum crepitant pisa: at vbi duo vl̄ tria fuerint: maiorem faciunt strepitū: sic illi. Lege si placet beatū Hieronymū: credo ad Oceanū. q̄ nihil facilius q̄ vilem plebeculā dicacitate seducere. Memento o frater: q̄r seminator es: semen em̄ verbum dei est: ait Christus. Noli ergo exire ad seminandū priusq̄ per studium literarum aut operum habeas saccum seminibus repletum.
¶ Secūda nola est: intentio mala. Sunt q̄ sua p̄dicatione q̄runt diuitias: delitias: honorē: famā: fauorē: ⁊ reliquas hmōi qualescūq; cōsolationes. Itaq; intentio eorū mala. Cogita o frater: q̄r piscator es: nō muscarū sed hominū. Venite post me faciā vos piscatores hominū: pctōꝝ: animarū: non diuitiarum beneficiorū: prebendarū: episcopatuū: pecuniarū: caseorum ⁊c. Profecto non sine pena. Isaie. xix. Merebunt piscatores: quando scilicet erunt: vbi erit fletus ⁊ stridor dentium.

A ¶ Tertia nola est: ꝑdicare nō morboꝝ curatiua. Medicꝰ es o frater et nō quorūlibet sed filiorum regis altissimi: vt quid ergo nō herbas verboꝝ et exemplorū inquirere curas: sed vt contingit: ꝙ que morbum parum respiciunt predicas: sed fatuus es: ꝙ nolam habes.

¶ Quarta nola est: declinare terribilia. Sunt predicatores qui nihil terribile predicare volunt: sed sola suauia blandimenta. Fatue ignoras qꝛ preco es summi regis: ꝙ diligenter ea propalare debes qualiacumq; sint conclusa in altissimo trinitatis consilio: expressa in literis sacre scripture: vbi cōminationes grandissime continentur.

¶ Quinta nola est: sola generalia nō ꝑticularia ꝑdicare. Nescis qꝛ piscatoꝛ es: fac rhetenim rui non sit nimis latū. Predicatio generalis est quasi rhetenimis lata habens foramina: per q̄ multi pisces euadunt. Specialis q̄ nitit oēs tangere: est quasi rhete artū qō oēs qnantū in se est capit. Non temere piscatores illi descenderunt ꝙ reficiebant rhetia sua ne aliq̄ euaderent. Lu.v. Visum est mihi qꝛ ꝑdicatores moderni similes sint piscantiby hamo: plane qui sic piscat: hamū in aliquē mittit nescies quē capiet nisi quē deꝰ dederit ꝙ aliqn̄ capit vllum: aliqn̄ nullū. ꝙ quādo plus capit nō capit nisi vnū. Clamando ergo tendis virgā lingue ꝙ hamū ꝑijcis nescies quē capias: nisi quē deꝰ dederit: ꝙ tū aliqn̄ capis nullū sicut nec illi. Lu.v. Tota nocte laborātes nihil cepimus. Aliqn̄ forte vnū: id est aliqn̄ paruū vel pauperē ꝙ nullū magnū: qꝛ sicut magnates: vel ad hamū nō veniunt: vel si venerint illū ore capere nolūt: vel si ore illū acceperint ꝙ capi inceperint illū rumpunt: ꝙ cuadūt manū piscatoris. Ita magni tyranni: diuites ꝙ potētes ꝙ magni piscatores vel ad ꝑdicationē nō veniūt: vel si venerint dormiūt vel garrulant: ꝙ illam aure capere nolūt: vl si acceperint ꝙ in aliquo cōpungi: ꝙ tangi corde ceperint B cito funiculū ꝙ hamū q̄ cor tangit rumpūt: ad alias cogitatiōes cupiditatis vel carnalitatis se decernētes: sed aliqn̄ manet in gutture ꝑsciētie hamus. ꝙ tunc currunt ad alios ꝑfessores ꝙ ꝑdicatores: petētes sibi hamū extrabi q̄ aliqn̄ decipiunt ꝛpsuadent quia hamus nō sit: formare sibi cōscientiā nō debēt. Aliquādo autē manet hamus: beatus cui manet: vt sic inde tandem trahatur ad litus eternitatis: ꝙ non in mari pereat. Ideo Job.xl. Numqd capies leuiathan hamo? quasi dicat non: sed propter hoc nō est dimittendū: exemplo Pauli qui ait. Predicamus gentibus quidem stulticiam: iudeis autem scandalum.

¶ Sexta nola ē: nō allatrare magnates sed eis parcere: nescis o frater quia canis es pastoris illius q̄ ait: ego sum pastor bonus: vt quid ergo times ꝑtra lupos illos latrare qui dispergere nituntur oues ꝙ rapere? lupos illos loquor magnos peccatores: q̄ alios seducūt: exemplo malo: publicis peccatis: quibus nemo dicere audet: cur hoc facis. quo fit: vt alij exemplo eorum ad eadem perpetranda peccata animentur.

¶ Septima nola: ꝙ principalis: docere multa ꝙ nō facere: Hac falsi ꝑdicatores notant: nā ex operiby eoꝝ cognoscetis eos ait dñs. Ipsi debe-

rent esse imitatores Christi q̄ cepit facere ꝛ docere: ꝛ similes gallo: qui priusq̄ cucurriat: se quatit alis ꝛ pcutit: sic sic p̄dicator priusq̄ cucurriat: sermone pcutiat se alis exercitij bonorū operū: sed nō galli: iā ebeus rane. Rane q̄ toto merse in luto ꝛ palude solo ore exerto in aciem coarant: ve nobis qui absorpti iacemus in luto voluptatum: ꝛ ore extra aquas p̄dicam⁹ magnalia celestia: o fatue. Seminator seminans alijs messem: ꝛ tu a fructus participatione ieiunas ꝛ sine messe moreris fame: longe aliter q̄z p̄dicatores primitiui apostoli: de quib⁹ in euāgelio audisti: ꝛ q̄ seminat ꝛ qui metit mercedē ꝛc. Quibus adhuc assimilabo generationē banc miserā: nimirū apte cecis: ꝛ claudis: sedentibus in exitibus viarū: qui de via transeuntes bene informant: per quā ipsi nō incedunt: Ite dicentes: nō venite cōtra morē hodierne p̄dicatricis euangelice: Venite ꝛ videte inquit hominē qui mihi oia dixit. Hi sunt (si non fallor) heraldi: q̄ facta clamant armorū: aptos ad torneamenta discutiunt ꝛ mittunt. Ceterū ipsi neq̄z arma assumunt virtutū: neq̄z ad torneamenta exercitiorū virtutū accedunt. Cimbalū tinniens alios ad ecclesiā ꝛ dei cultū inuitans: ipsum autē foris manens. Nouit hec cimbala: magnus ille p̄dicator: Si linguis loquor angelorū ꝛc. sum velut es sonans aut cimbalū tinniens. Quid multa? Vox Jacob: manus autem Esau. Fabricatores arche virtutū in quib⁹ saluatur iustus Noe cum [illegible]: ipsi aūt pereunt. Ve mihi qui lucernam vos p̄cedens, versam ad vos [illegible]ro: vt videatis viā regni celorū: ego autē cespito p fossata cadens in paludes O monstrū: lingua maxima magna loqui: ꝛ man⁹ remissa. Sunt (cū reuerentia loquor ꝛ erubescentia) nō modica. Sunt inquā in die loquendo: exhortando: ꝛ p̄dicando Aquile ꝛ gryffones ad magnos tyrannos volantes ꝛ armatos verborum telis in fronte pcutientes. De nocte ꝛ in priuato scabrones (Rotkefer) in peccatorū stercoribus se delectantes: ꝓtra illud beati Pauli: Nocte ꝛ die operantes p̄dicamus vobis euangeliū. Vtinā cū Paulo dicere ex sententia quilibet possit ex p̄dicatoribus: nō audeo aliquid loqui eorū q̄ per me nō efficit Christus. Et cur nō audes: o Paule: ne si in apto bona dixerim: in occulto autē mala ab his qui hoc viderint deridear: vt asinus ille: qui pelle leonina indutus volebat exterrere dūm suū. Cui dominus: Ne timerē: nisi aures p minentes cernerē: Ideo te sicut prius p asino baheo. Non audeo deinde ne mihi improperet: q: malus sim citharedus: non citharisans in ꝓpria cithara: sed in alienis penitentiā ꝛ bona opera p̄dicando: que per me nō efficit Christus: sicut quidā prelati laute in priuato viuentes: dū in refectorio cōuentus esurit: in illis citharis: nō suis citharisant. Improperetur deinde mihi q: citharā non manib⁹ sed lingua tangā. Non audeo tandem: ne mihi improperet: quia verba mea sint: sicut carta sine sigillo que in necessitate nihil valet neq̄z ei creditur. Quid em̄ p̄dicatio sine opere aliud: q̄z carta sine testib⁹ ꝛ sigillo? Fac predicator habeat carta tue p̄dicationis sigillū bone operationis: ꝛ testes produc in publicum:

vestitus: gestus: aspectus: deuotionis: orationis: humilitatis: occupationis: priuate locutionis: castitatis: & frugalitatis in esca & potu: quatenus in ore istorū testiū stet omne verbū. id est testimonio taliū virtutū: exemplo aplorū: q̄ virtute magna reddebant testimoniū. Sit vestitus tuus modestus simpler: maturitas in moribꝫ: & sic de ceteris. vt oia fiant honeste: & sicut decet euangelij Jesu p̄dicatorem. Rogemus.

Sabbato post Oculi. xviij. Martij.
Et erat vigilia annūciationis Marie.
Sapientia clamitat. Prouerb. viij. Euangelium.

Sermo.

Iramini quid sibi velit nouū thema: ℔ sibi vult fratres q; in speculo vestro post viginti vnā turmas fatuoꝝ ponit figura: ⁊ capitulū de sapientia: in quo fit exhortatio stultoꝝ: vt se ad sapientiā cōuertant. Ideo ⁊ de sapientia sumpsi thema. Sūt fratres quidā adeo absorpti in delitijs hui⁹ mūdi: vt rapacissimo impetu fluminis voluptatū ⁊ sensualitatis trahant in mare amarissimum eterne dānationis: q̄ inueterati sunt in suis malitijs ⁊ habituati neq; facile vertunt ad honestatē: vnde corruerūt: vt reuertant: de illis factū est. Ceterū alij sunt: qui ex passione ⁊ tentatiōis vehementia ceciderūt: nondū habituati in malo: ⁊ tñ naufragio descendūt p̄ fluuiū sensualitatis ad mare mortuū: tñ cū remorsu vehementi nō habent pacē: sed grunnit cōscientia intus sic̄ porcellus a lupo raptus. Hi aliquādo vellēt reuerti: ⁊ tedet eos malorū: vellent a stultitia absolui. q̄runt igit̄ quo vertere se debeant: vt stultitiā excutiant que tam grauis eis est. Ad hos iuxta verbū thematis: Clamitat sapientia vt ad se veniant ⁊ a stultitia eos liberabit. Et quid est inquis sapientia in p̄posito capio eā sicut Stoici: p̄ collectione oim̄ virtutū. Sapientia est dispositio aīe: per quā sibi sapiūt bona ⁊ mala vt sunt: bona vera sapiūt: vere mala falsa bona nō sapiūt. Sapientia est dispositio que rectificat aīe hominis palatū suū spūalem: insipiens hō carnalis habet infectū palatū: nō sapiūt ei vera bona hois: sz falsa bona: ea scz q̄ sunt sensualitatis: voluptatis: crapulaꝝ ⁊ adulterioꝝ lect[illegible]ues: odores: tactus: balnea ⁊c. que sunt bona sensualitatis. Itē falsa bona diuitiarū ⁊ honoꝝ similes asino cui cardui sapiunt pungentes: quos p̄fert nuci muscate. Sub sentib⁹ esse delitias putant: vt asin⁹ carduos. Sapientia facit hoi sapere vera bona. ⁊ q̄ sunt vera bona: act⁹ cōformes recte rationi: illa sunt bona hois inquantū homo: qz homo est hō inquantū rationalis. Cū igit̄ hoi tales actus efficiunt sapidi cōnaturales: vt ita placeant sicut p̄ius placuerant vanitates ⁊ voluptates: sapiens effectus est. Illa ergo dispositio in aīa: q̄ sic sanat affectū hominis vt ei sapiunt actus boni tales: sapientia est. Hoc autē faciunt habitus virtutum: quia signum acquisiti habitus est: delectari operantem in opere: discere ergo sapientiam est discere virtutes. discere virtutes est operari actus virtutum: operari actus virtutum: est operari actus qui sunt fm̄ dictamē recte rationis: dum videlicet tibi ratio dictat iam comedendū: ⁊ tunc comedis: comendendum disciplinate: ⁊ sic facis: cessandum est: ⁊ cessas: dictat iam tacendū ⁊ tunc taces. dictat loquendū esse ⁊ loqueris. dictat eundum esse dormitum ⁊ vadis. dictat iam surgendum esse ⁊ surgis ⁊c. Induc ad placitum p̄ro eruditione populi: ℔ est ecce virtutes exercere: scilicet actus bonos facere: qui appellant ideo virtuosi: quia vel ex virtute iam acquisita procedunt: vel ad virtutem acquirendam disponunt. Non solum enim habitus appellantur virtutes: immo etiam actus ipsi qui fiunt recte virtutes appellari solent. Habes ecce quid sit sapientia in p̄posito: scz collectio virtutum: quas

F i

℔

a sapore quem faciūt sapientiā appellari puto: vide Guilbel. Parisien.
Scio ꝙ sunt ⁊ alie acceptiōes: vna quā ponit ⁊ ꝓsequit Aristoteles in
Ethica ⁊ Metaphysica ꝓ habitu intellectuali: alia ꝓ habitu infuso ⁊c.
2 sicut docet Holkot in ꝓlogo libri sapiētie. Hec igit est sapiētia: ad quā
diuertere debes. vt eam discas. Et cur ita? qꝛ tā multa de ea dicunt ꝙ
1 merito inquirenda. Ipsa est q̄ ad se cōuersos ad vitā ꝑducit eternam:
auersos ad mortē. Qui inuenerit me inueniet vitam ⁊ hauriet salutē a
dño: qui aūt in me peccauerit ledet animā suā: oēs q̄ me oderūt diligūt
2 mortē. Ipsa te nō derelinquet cū oīa te derelinquerint: descēdit cū iu-
sto in foueā: ⁊ in vinculis nō dereliquit eū. Plane virtuosus in oī statu
aduersitatis ⁊ ꝓsperitatis equaliter se habet: sicut de q̄drato dicit Ari
sto. qđ eque firmiter stat sup asse sicut sup senario: exemplū in taxillo.
3 Et qñ querā inquis vt inueniam? Mane frater in iuuentute: noli expe
H ctare ad vesperā senectutis. q̄uis in senectute desperare nō debeas: sed
totis viribꝫ adniti: tñ difficilior erit tibi aggressus q̄ꝫ in iuuētute: quan
do nondū malis habitibꝫ quis imbutus est. Bonū est g̊ viro si ab ado
lescentia portauerit iugū dñi. Audi q̄d dicat sapiētia. Ego diligentes
me diligo: ⁊ qui mane vigilauerit ad me inueniet me: beatus homo q̄
audit me: ⁊ qui vigilat ad fores meas q̊tidie ⁊ obseruat ad postes ostij
4 mei. Prouer. viij. Nō pigeat te o frater laboris: p̄mio magnoꝝ bono
rū tibi recōpensabit p̄ciosiori q̄ꝫ sit om̄e argentū ⁊ aurū. Audi Sapiētē
Melior est sapiētia cunctis opibus p̄ciosissimis: ⁊ omne desi[illegible]
ei cōparari nō pōt. Prouer. viij. Et vere quidē: ipsa em̄ sola bonū verū
est hoīs: nō aūt diuitie: voluptates aut honores. melior g̊ cūctis opibꝫ
p̄ciosissimis. Quō em̄ hec bona essent hoīs: cū eū nō satiēt: sed cruciēt?
Nō verus sunt anīe panis: sed iustitia: fm Bernardū. Clamat Psal-
mista: Aruit cor meū: qꝛ oblitus sum comedere panē meū. Arēt come-
dentes arenā: aerem: flāmā voluptatū: vanitatū aut diuitiaꝝ. qꝛ nō sa-
tiant: imo (vt dixi) cruciāt. Sentiūt hoc esse verū oēs hi q̊s cruciatus hi
premūt. Sed ⁊ quō essent hec vera bona hoīs q̄ hominē nō faciūt bonū
imo coiter reddūt malū? qđ albedo est facit habentē albū: ⁊ calor calidū
rubedo rubeū: sic est qđ bonū est facit habentē bonū. Sed neqꝫ diuitie:
neqꝫ voluptates: neqꝫ honores faciūt habentē bonū: plures em̄ mali eas
I dē habēt. Nō g̊ vera bona sunt. Nouit hoc Byas sapiēs: q̄ cū hostes de
uastarēt patriā suā ciuesqꝫ fugerēt ⁊ bona tꝑalia secū asportarēt. ⁊ eū vt
sil'iter faceret cōmonefacerēt. rñdit: Ita facio: oīa mea mecū habeo. Et
tñ post se multā reliquit suppellectilē: innuēs qꝛ sua nō essent bona q̄ ei
fortuna auferre posset. Nemo ergo dū suppellectilē amittit dicat: qꝛ sua
bona amiserit: bona em̄ nō sunt: vt dictū est. neqꝫ sua sunt: sola virtus:
sola sapiētia bonū humanū sunt. Fuerat hoc dono vero sapiētie mater
sapiētie Maria (cuius hodie ꝓfesta illucescūt) plena. Unde ⁊ de ea le-
gunt q̄ sapiētie etiā eterne q̄ filius suus est attribuunt. Prouer. viij. De
quo ⁊ gloriat. Esuriētes impleuit bonis: ⁊ diuites dimisit inanes. bo-

nis scilicet veris: nō falsis (Die bonen schmacken) esurientiby sapientiā
z eam querentiby diligēter. Nō aūt diuitibus: quiby illa bona (die bo-
nen) nō sapiunt: quadragesimales em̄ sunt: sed falsa bona appetunt: va
nitates z insanias falsas. His bonis (vō den bonē) robur accepit Su
sanna (de qua hodie in epla) vt resistere posset nequā illis seniorib: vir
tus plane castitatis z charitatis dei eam suffultiebant: ne tentatione
vinceret. Sed z q̄uis ad mortē sententiata: liberauit eam tñ sapientia:
qz p sapientē Danielē sapiēs Susanna liberabat. Si talib bonis ve-
sci voluisset adultera: z honeste: caste virtuosecz viuere: nō in eas angu
stias z ignominiā deuenisset in adulterio deprehensa z coram ei populo
cōfusa. Attamē qz diluculo venit ad sapientiā eternā Christū: q̄uis in-
uita z tracta: fuit p sapientiā liberata z dimissa. Quid erit de volūtarie
accedentib: Nō sic nō sic: q verā fugiunt sapientiā: quiby hec vera bona K
nō sapiunt: sed solū q terrena: in quiby z sapiētes sunt. tales ab ea nō li-
berant quā colūt sapientiā. Sed hoc sentient: qō de aquila figuraliter
legimus. q cū de visu acutissimo z longa prudētia de preda se iactaret
coram paruula auicula: vt auis illa minima prudētiā suā in omnib plus
timeret z veneraret: dixit ei vt dorsum suū ascendēs in altū secū veniret
z potentiā suā experiret. Quā cū ad altissimū locū deduxisset: quesiuit
quid in terris videret. Rñdit se nihil videre determinatū. Nonne (inqt
aquila) vides in aliq̄ loco vbi cibū tuū colligere vel predā capere posses:
Rñdit q non. Cui aquila: Misera modo apparet sapiētia z scientia
tua: z potētia z claritas mea: qz ego video pdā meā pinguē. nā cadauer
sub nobis ita clare video q intueor oēs neruos z quicqd in eo latet: z il
lud statim erit preda mea: z tu misera famesces. Aquila vo descendēte
ad cadauer: auicula sepē intrauit primā: vt videret finē. Et ecce auceps
q̄p auib rapacib capiendis rete suū iuxta cadauer occultauerat: illud
extendēs aquilā inuoluit. Cui auicula improperās aiebat: Nō plus
valet mihi visus meus z pauptas mea: q̄ nullā vidit nec accepit predā:
q̄z visus z potentia tua tibi miserrima. Tu iactasti te videre neruos et
quicqd in cadauere erat: quare ergo stultissima aucupē nō videbas: nec
rete cauebas? Melius fuisset tibi q nihil de preda vidisses. Respicit
hec parabola sapiētes huius mundi: q credunt se oīa videre: p superbiā
elati in altū volantes: sup alios q̄s cōtemnūt z despiciūt euolāt in altū:
cū nolis tñ fatuitatū suaz: quas quatiunt nolint velint: ficcz nesciunt in
pedibus suoz affectuū: in quibus habent nolas. Jactantes scire quic- L
quid in negociis latet: z omnē viā p quā preda capere possunt z lucrari
diligenter intuent. Sed miseri diabolū non vident qui eis insidiat: nec
peccati rete quo inuoluunt z ad penas inferni ducunt: quibus vtiqz me
lius esset q ceci nihil circa huiusmodi viderent. Siquidē fortasse (vt ait
saluator) si ceci essent peccatū non haberent: nunc aūt quia vident pec
catum eorum manet. Ecce sapientia hec falsa mundi facit quod peccati
rete capiuntur et ab aucupe comprehenduntur diabolo in nouissimis.

L v

Erit z tunc nimirum: q̄a paruis auiculis deridebunt. auiculis inquā illis quas hic deriserant pauperes z cōtempserant propter suā in mundanis rebus simplicitatem: deceperunt q̄. Forsitan dubitas: audi Sapientem testem. Tunc stabunt iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustiauerunt. Sapientie. v. Improperantes scilicet z ostendentes eis quomodo sapientia huius mundi stultitia est apud deum. prima Corinth. iij. Et quomō dicētes se esse sapiētes stulti facti sunt: Roma. i. Rogemus dominū zc.

Dominica quarta Letare.xxv.Martij.

Festum annunciationis.

Stultorum infinitus est numerus.Eccs.i.Euangeliū.

Vicesima secunda turma est fortunatorum (Glück narren) Qui gaudent irrationabiliter super prosperis: aut tristant̄ super aduersis euentibus. Et igitur cognoscunt̄ duabus nolis: scd̄m ꝙ duo sunt genera fortune: scilicet diffortuniū ⁊ eufortuniū (Böſ glück vnd guot glück)

¶ Prima nola est: gaudere super prosperitate temporaliū. Affixa est hec nola in dextra aure: ⁊ sub se habet nolas centū viginti ⁊ duas: scd̄m scilicet multitudinem eorū fortuitorum de quibus solēt homines gaudere. Quas nolas emere si volueris: vadito ad Franciscum Petrarcham: ⁊ eas illic venales reperies in prima parte officine de remedijs vtriusq; fortune. Sed ais: Mira res: hos fatuos esse dicis q̄ gaudent super bona fortuna. Nunquid hodie dies est boni nuncij fortune maxime: qua nunciatū est per angelū Marie: quia esset mater dei futura: et deus esset futurus homo? Quod magis eufortunium poterat euenire Marie: ⁊ quod toti generi humano? Nullū plane. Sed ⁊ hodie nou[illegible]incohat annus ſm computū romane curie: quo die incipiunt annū M.ccc[illegible]xviij. quē nos die circūcisionis incepimus. Nonne si gauisi fuerimus hodie: signum erit fatuitatis? Porro dominica est in media quadragesime: in qua per totum orbem in introitu misse canit̄ Letare: ⁊ offertorium Letatus sum in his que dicta sunt mihi: ⁊ in euangelio letum legitur cōuiuium factum a domino in deserto: vbi eos pauit panibus ⁊ piscibus. Sed et in letitie signū papa circumfert hodie rosam: et eam alicui principū donat ⁊ mittit. Est ne igitur signū stultitie gaudere ⁊ letari: se ecclesie conformando? Non frater. Ego de vanis: tu de veris verba facis: digna sunt hec gaudio ⁊ letitia: illa vero nō: quia vana. Sed quomodo vana? ⁊ de quibus loqueris fortuitis bonis? De illis de quibus regulariter se iactare solent. Sed inquis: Non puto vana de quibus gaudeo ⁊ exulto. Dic queso que sunt particularius: vt iudicare possimus si non digna nolis (schellmessig) Multa sunt vt dixisti. Sed pauca recensebo.

Gaudeo ⁊ de cōuiuijs glorior ⁊ lauta educatione: cū populo hodie sedente in feno ꝑ turmas cētenas ⁊ quinquagenas vtiq; lautissime comedentes: q̄r pisces ⁊ panes sapidissimos: ⁊ ego q̄tidie splendide ⁊ in cōuiuijs comedo. Nunq̄d ideo fatuus sum ⁊ nolā habeo? vtiq; nolā. Quid putas q̄r lautissime educaris? Multū tibi hoc videt̄: sed parū est: erit q̄ mox nihil. An ideo magis tibi q̄ꝫ duro agricole vermes parcēt? an cibo molliore vesceret̄ auidi⁹? Nō iocor tecū nec te terreo. Scis (etsi forte dissimiles) te illi conuiuio p̄paratā escā: ⁊ forte iam cene tēpus instare:

certe aũt iã longius abesse nõ posse. Nam ꝛ breuis est lux: famelicicꝫ cõ-
uiue: ꝛ que mensam instruit impigra: quid tibi nũc lauticie iste pfuture
2 sint videris. Sed conuiuꝫs glorior: cõuiuꝫs vaco. Pulcbrum tibi
studium elegisti: quid buic gustui cõueniat: quid illi: quibus aut com-
pescenda fames ferculis aut irritanda salsamentis. En preclaram vti-
lemꝫ philosophie partem quis primus: quis secundus: ꝛ quis tertius
ingratum stomachum cibus premat. quis vini fumus cerebro gratio
res nebulas effundat: si non bec nola fatui: nescio quid sit nola.
3 Sed gaudio quia populus me amat: fauet: ꝛ bonorat: sicut turba ma
gna Christum bodie bonorauit quam pauit: ꝙ itaꝫ populus me amat
exulto. Subsiste paululum: mox oderit. Populus qui Christum bo-
norauit: mox eum morti tradidit. Si placet extensius dicere: vide par-
te prima Franciscum capitulo. xciij.
4 A principibus amor: ꝛ regum amicitias quesiui: rosam a Papa ac-
D cipere merui: magnorum amicus sum. Mira res: hominũ vera ami-
citia rara est: tu tibi regum fingis amicitias quos fortune splendor tu-
morꝫ animi omnium imparium contemptores facit.
5 Vxorem habeo: virginem castam: pudicam: fecundam: piam: fidam:
formosam: ꝛ facundam: etiam si cum angelo loqui deberet: ne dicam
Marie virgini similem. Mirus auceps cornicem candidam inueni-
stet Francisco capitulo. lxv. adde que placuerint.
6 Filios procreauit mibi: nati filij: concepit. Mirum ꝙ non [redacted]tis al-
tissimi filium qui erit magnus: nati sunt tibi filij: geminatum malum
7 ponduscꝫ domesticum. Cognata est Helisaberh: babet amicos ꝛ ego
multos patrem ꝛ fratres: o nola. Nondum puto patrimonium diuisi-
stis: tunc erumpit iniquitas: igne aurum: auro animus probari solet:
magna sepe que videtur par paurillum auri si adbibeas: lis erit ꝛc. Et
8 Francisco dial. lxxxiij. Et quid amplius? multa talia centum ꝛ. xxij.
vt supra dixi. Sed in vnũ omnia congero: omnia ad voluntatem eue-
niunt: celum pendet plenum vellis ꝛ nolis. Si fugarem fortunam per
anticam: per posticam rediret: mibi euenit sicut de Policrate legitur
apud Valerium li. sexto. ꝙ cũ omnia ei prospere succederent: proiecit
anulũ sibi charum in mare: vt aliquid aduersi ex eius pateretur caren-
tia. Atqui piscator non longe post piscem grandem capiens: eundem
regi Policrati dono dedit: in quo cum exenteraretur: anulus hic fuit
repertus. Plane sic mihi contigit: omnia ad nutum eueniunt sicut illi
regi. Sed nunquid nouisti: quid etiam illi regi in fine ꝛtigit: ꝛ quid cõ-
tigit: Hoc qõ cruci fuit affixus et turpissima morte punitus. Sic ex-
P trema gaudij occupat luctus. Noli frater gaudere de illis de qui-
bus potius tristandum est.

Gaudes de eo quod est certissimũ damnatiõis eterne signũ: cõtinuus
successus rerum temporaliũ (ait Gregorius) eterne dominationis est
indicium. Exemplũ diues ille bospes de quo fugit beat⁹ Ambrosius

notum omnibus. Et habes in speculo tuo. Sed Augustinus allegatur falso tamen. Gaudes: quia in nauicula sedens: per fluuium voluptatū descendis in mare amarum ⁊ mortuū: nedum corporis sed anime. o ꝙ horrendū ⁊ fatuū gaudiū hoc est. Gaudes de eo qđ te prorsus excecat: vt que grauia sūt crimina minime noscas: sed omnia tibi leuia videnť. Et cui cōparabo hominē in voluptate viuentē: ei qui trahit grauissimā ratem: etiam cōtra impetum aque: quam (si in terra iaceret) decem trahere nequirent. Sic in aquis delitiarū trahimus ratem grandem peccatorū: que nobis facilis: tamen difficilima ⁊ grauissima apparebit: cum ad litus post mortem inuenti fuerimus. Tunc videbimus quia ponderosius est peccatū vnum mortale ꝙ tota terra. siquidem hec hominem ad infernum suppremere nō potest: hoc autem mor. vide in sūma predicantiū. S. v. xi. Noli te cōmittere fortune o frater: plane alias deciperis eo modo quo fur: de quo per similitudinē legimus: quia cum attentaret nocte ad lunā furari: paterfamilias cū hoc intelligeret vxori secum in lecto cubanti ait: Dum ego iunior essem solebam dicere carmen. ad quod omnes qui erant in domo cum obdormirent: virtute eiusdem carminis per radiū lune me dimittebam: que ⁊ sustentabat me. Hoc audiens fur carmē quod audierat recitauit: inceperatq; hospes ficte stertere cum vxore: fur ergo sentiens vt putabat carminis illius efficatiam attendebat etiam se per caminum suffultus radio demittere. quo facto cecidit [illegible]ura fregit deprehensusq; digna patiebatur. Sic sic plane fiet tibi: qui fortune radijs inniteris quibus alijs se adiutos fuisse iactant. aut tu te posse facere fingis ⁊ somnias: vide in summa predicantiū S. iij. xiij. Sed quid agam: peribo ne cum fortuna mea cum sum sine tribulatione: audi me: apprehendi disciplinā (vt ait Dauid) si deus tibi nō infert: tu tibi inferto: quere tibi virgam. Castiga corpus ieiunijs: vigilijs: peregrinationib⁹: cilicijs ⁊c. Castiga res elemosynis: castiga animū deo per oratione⁊: meditationem ⁊c. Tibi per passionum repressionem proximo per cōpassionem: si tu non habes passionem: ⁊ per remissionē iniuriarum: profecto non parua hec afflictio. Rogemus.

Feria secunda post Letare. xxvi. Martij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

Solicitorum

Decesimatertia turma est: Inutiliter solicitor (Sorg narrē) Di co'aūt notanter inutiliter: qz sunt q nō sunt fatui z tm̄ soliciti: qz nō inutiliter sed vtiliter. Sūt g duplices soliciti. Primi soliciti sunt vtiliter: hi sunt q specialē habēt solicitudinē circa deū: se z primū.

1 Circa deū soliciti sunt: qtin⁹ eū semp habeāt p oculis: sez iuxta ei⁹ mandata oīa opa sua exercētes: meditātes: sed z orantes. Itaqz soliciti sunt stare in cōspectu eius semp: sicut seruus ante dñm: quatin⁹ ad nutū ei⁹ oīa fiant. Nō sunt hi fatui: qz potiorē partē z verū bonū qō deus requirit ab homie amplectunt. Michee. vi. Solicitū sez ambulare cū deo tuo.

Ad hāc solicitudinē hortat̄ Paulus Roma.xij. Solicitudine nō pigri
spū feruentes dn̄o seruiētes. Zelū hunc feruentē ostendit Jesus in euan
gelio hodie. Sunt soliciti circa seipsos: cauendo ab insidijs diaboli in 2
star auicule mādūcātis semp timidi ⁊ circūspecti oculatiq; ⁊ custodien-
do sensus suos ⁊ tēpus nō pdēdo. Jubet̄ hoc Deut̄.iiij. Custodi temet
ipsum ⁊ animā tuā solicite. Vadunt hi iuxta consiliū sapientis ad for-
micā: vt sibi prouideāt in estate gratie dn̄ sol lucet ⁊ tēpus laboris est: q̄
habeant in hieme mortis scz merita bonoꝝ operū (wer nit gablet so die
brem zablet: Der laufft im winter mit einem seyl: vnd fragt hat yeman
haw feyl) Sunt soliciti erga proximū: eidē salutaria aīe administran- 3
tes: reputātes eos (quēadmodū ⁊ vere sunt) mēbra sui corpis. Et ideo
sicut vnū membrū pro alio solicitū est ad iuuandū: sic ⁊ ipsi alter alteru
trū seruiūt: sm̄ qd̄ Apl's.i. Corin.xij. docet. Itē ad Ephe.iiij. Soliciti
seruare vnitatē spiritus in vinculo pacis. Hec solicitudo maxime spe-
ctat ad p̄latos. vt ꝓ subditis solicitent̄: in spiritalib; p̄cipue ⁊ in tēporali
bus. Ve nostre tēpestati: in qua nemo aīas sed bursas curat (Nemo
der selen: aber der seckel) fere oēs: ⁊ nō aīe: nisi inquantū respicit bursaz
Hoc est: vitia aīe nō corrigunt̄: nisi vt bursa impleat̄. Roma.xij. Qui
p̄est in solicitudine ⁊c.. Sic ⁊ pater circa filios. Sic Thobias cū fili⁹
nō rediret: ꝓ eo solicitus erat. Sunt qui parū curant salutē familie sue: S
p̄cipue ministroꝝ ⁊ ancillaꝝ: etiā qui vident̄ deuoti: eia (dicūt) dimittā
co[illegible]ctionē eius alteri. Sed q̄d: sic ⁊ alius dicet: ⁊ tertius ⁊ quartus. q̄
fit vt a[illegible]llo erudiat̄: imo si a te qui videris reputatus correptus nō su
erit: sed dissimulāter p̄teritus: nunq̄ alioꝝ minus reputatoꝝ disciplinā
recipiet. Mox em̄ dicet dn̄ corripit̄: Apud alios seruiui ꝓbiores q̄ ta-
cuerunt: ⁊ me sup bis nō corripuerūt: si iniustū fuisset qd̄ facio nō dissi-
mulassent. Ecce quid tua pusillanimis taciturnitas effecerit mali. Rur
sus hec solicitudo respicit cōiuges: q̄ alterutrū debēt esse soliciti ꝓ inui
cē.i. Corinth̄.viij. Qui aūt cū vxore: solicitus est quō placeat vxori: et
ecōuerso. Sic ⁊ matrona solicita sit de ꝓuisione necessarioꝝ. Unde et
dn̄s dixit Marthe: Martha solicita es. In q̄ nō de solicitudine repre
hendit̄: sed de turbatione ⁊ murmuratione. Luce.x. Ecce solicitos spiri
taliter: nō vtiq; fatuos: imo etiā tēporalia nō negligūt: etem̄ ⁊ de illis ꝓ-
uident ⁊ solicitant̄: sed nō stulte quēadmodū post dicet̄: sed prudenter:
humane ⁊ rationabiliter. Tēporalia procurant tanq̄ media ad spirita
lia: ⁊ in procurādo nō recedūt vt negligāt spiritalia. Laborē exercēt: so-
licitudinē vitant nō sunt īmoderate soliciti: sed obediunt Apl'o: Volo
vos sine solicitudine esse: scz immoderata. Ecce primi soliciti. Sūt so
liciti inutiliter: q̄ sunt de hac fatuoꝝ turma. Et dinosci p̄nt nolis septē.

¶ Prima nola est: solicitari de temporaliū acquisitione: in eis finē cō-
stituendo vltimū. Sunt qui circa tēporalia q̄renda multū laborāt men
te ⁊ corpe: ⁊ in eis finē constituunt vltimū: ipsa scilicet temporalia plus
amando q̄ salutē ꝓpriam. Hec est solicitudo pessima: de qua Eccēs.iij.

T Peccatori dedit deus afflictionē ⁊ curā supfluā. Et hec est vana ⁊ cassa solicitudo: nimirū quia nō consequitur quod querit. Similis potius aranee que se euiscerat ad faciendū subtiles telas pro muscis capiēdis: que tamen de facili destruunt̄. Et hic mentem euacuat omni vigore sapientie ⁊ iustitie: ad cognoscēdū subtiles vias: ad decipiendū incautos sed ipse ab hominibus vel a diuino saltem iudicio atteritur.

¶ Secunda nola est: solicitari nimis de tēporalib⁹. Sunt qui nō statuunt finē in eis: sed volunt habere ꝑ medijs: sed circa acquisitionem taliū nimis solicitant̄: ita scz ꝙ a necessarijs ad salutem retrahunt̄: ea scz omittendo. Ut lucret̄ omittit seruare festa: ieiunia: missas: cōfiteri: cōmunicare: p̄cepta ab ecclesia. Hec est illa solicitudo: de qua dn̄s dicit: Solicitudo huius seculi suffocat verbū scz auditū vel inspiratū: ne fructificet in mente. Verū si quis ex nimia solicitudine ad temporalia non omittit spiritalia ad salutē necessaria: sed diminuit̄ in deuotione ⁊ tepescit a feruore debito: veniale erit: lignum fenum: stipula.

¶ Tertia nola est solicitari circa crimina facienda. Sunt qui in aliquibus criminibus diligentē curā ⁊ festinā adhibent ad perpetrandū: quēadmodū mulieres solicite ad se ornandū: multū ponētes de tpe ⁊ diligentia: ⁊ gulosi ad preparandū cibos: ⁊ ambitiosi ad honores procurandos: ⁊ huiusmodi. De hac nola intelligit̄ illud Prouerb. xi. Expectatio solicitoꝝ scilicet ad malum peribit.

¶ Quarta nola est solicitari circa ardua altissima ⁊ impossibilia. Solicitus erat Alexander totū sibi subiugare orbē: ⁊ neqꝫ sibi sufficere putabat. Nā cū Calisthenē audiret dicentē qꝛ esset opinio quorundā: quia p̄ter hūc mundū essent etiā alij mūdi: O he inqt: nōdū hūc deuici quēadmodū alios deuincam. Extendebat̄ animus suus ad etiā alios deuincendū. Sed q̄d cui nō suffecerat hic mundus: tandē post mortē cōtētus fuit spacio terre ⁊ sepulchro septē pedū. Talis est fatuitas magna: tā vehemēter ad vanitatē niti: q̄ oīa sunt trāsitoria ⁊ ad momentū apparētia. Quā vanitatē ⁊ fatuitatē expresserunt greci: romani ⁊ christiani. Eccemos grecoꝝ fuisse legit̄: ꝙ mox postea q̄ꝫ eorū imperator esset electus: accedebant marmoꝝ cesores varia genera marmoꝝ deferentes: ⁊ ab imperatore q̄rebāt: de q̄ marmore sibi vellet extrui sepulchrū: quatin⁹ eū exterrerēt ne nimiū de gloria trāsitoria tumesceret. Sic ⁊ in triūpho Rome: de q̄ Isido. li. xviij. scribit: ca. ij. Is q̄ circūferebat̄ in triūphali curru aureo cū sceptro: lictore cōtingebat̄ aliqn̄ q̄ eū seq̄bat̄: quatin⁹ inde humiliaret̄: ⁊ cogitaret lictorē posse fieri dn̄m suū. Plane ⁊ ep̄s Herbipoleñ. introducit̄ in laneis nudus pedes ⁊ caput cū fune cinctus instar furis. Sic sic pape in coronatione sua dicit is q̄ floccū incensum iactat i aerē

X Pater sancte sic transit gloria mundi. Et vere sic transit. Quid em̄ est gloria hoim? Caro: fenum: ⁊ sicut flos agri gloria eius. Isaie. iiij. Fenū simplices homines: flores hoies gloriosi: ⁊ vterqꝫ cadit. Quid dixi gloriā esse florem: stercus ⁊ vermis est. i. Macha. ij. Utiqꝫ multoꝝ glo

ria hec est: deferre sericas vestes: profecto stercus vermium.

¶ Quinta nola ē: solicitari erga vilia ⁊ minima. Sūt q̄ maximā habēt solicitudinē: ⁊ nocte tota iacent vt putāt in ꝯsilijs: instar Jmpatoris tillingensis fatui (de quo infra) xvi. lr̄a. S. miraq; ꝓponunt ⁊ solicitudinē gerunt de mētis ⁊ se fatigāt vilib⁹. Et tandē cū inquirit q̄d soliciti fuerint: est q̄ anseres nudi pedes incedunt. Similes sunt eis qui minima dom⁹ sue maxima solicitudine disquirūt: ⁊ proh pudor etiā p̄lati ⁊ ep̄i (si sctō Bernardo ad Eugeniū credit) hac stulticia tenent: qui de nūero panū cū suis economis rationē faciūnt. Ceterū de numero aīarū nemo mentionē facit. Et quidē sic est vt p̄dixi: q̄ de animab⁹ nulla cura ꝓpter se: si quando de eis fit mentio hoc est propter cōnexam bursam.

¶ Sexta nola ē: solicitari de alienis ⁊ ipertinētib⁹ ad se. De illis loq̄r q̄ sua negligūt ⁊ cū alioꝝ negotijs se occupant. Nō em̄ loquor q̄s charitas vrget ad fraternū ꝓfectū ⁊ subsidiū in tribulationib⁹ de quib⁹ prius dictū est: sed quos potius curiositas titillat: ⁊ in cōsideratio suoꝝ defectuū. Vel si zelus eos vrget: nō est tn̄ s̄m scientiā: qui volūt oīa planare ⁊ oēs vicos expurgare. Supra vires tuas est frat: eget freno hic zelus: ordinauit in me charitatē: ait Canticorū sponsa. Ordinatissime vtiq; charitas: q̄ tantū se intromittit de alioꝝ negotijs quantū expedit ⁊ exigit dictamē recte rationis. Rn̄det aliqn̄: q̄d ad me de his q̄ foris sūt? Et illud Terentiani Senis: aliena cur curas: que ad te nihil attinent? Y

¶ Sep[illegible]na nola est: solicitari de futuris ex diffidentia. Sūt q̄ timorē habēt inordinatū: putantes q̄ si facerēt illa que p̄cepit eis de⁹: ⁊ faciendo q̄d in se est: nō omittēdo curā salutis aīe sue: de⁹ eis nō ꝓuideret. Plane fatui magni. Dic q̄d hoc est? de⁹ tibi maiora p̄stitit aīam ⁊ corpus sine tua solicitudine: ⁊ hesitas q̄ minora p̄stabit? si feceris suā voluntatē p̄stabit inquā amictū ⁊ victū: tm̄ quantū iudicabit tibi expedire: q̄uis nō quantū stulte appetis. O inquis: sedeas ibi quousq; assa colūba inuolet ori tuo. Nō dico de columba: sed de pane quotidiano tibi necessario. Neq; dico tibi: sedeas ibi: s̄z nō habeas sup̄fluā solicitudinē te a necessarijs ad salutē impedientē laborē exerce: vitato solicitudinē talē. Audi amplius: de⁹ minorib⁹ te ꝓuidet sine eoꝝ solicitudine auibus et lilijs agri: vestit ea ⁊ pascit: ⁊ times tu q̄ pluris es illis q̄ te nō pascet ⁊ vestiet: si humana vtaris solicitudine ⁊ feceris p̄cepta sua? Auem bestiā curat: ⁊ filiū negligit? Nō est hec opinio filij de patre ⁊ Christiani hoīs de christo: animus est hic gentilis nō credētis ꝓuisionē dei: ideo ipsemet sibi nitit facere ꝓuisionē. Excute hanc stultitiā: abijce hanc gentilē diffidentiā: ⁊ cōfide patri ad quē iugiter ⁊ quotidie clamas: Pater noster q̄ es in celis. Nō impotēs est: nō durus est: nō ignorās est: nouit necessitatē nostrā: amat nos: vult succurrere: omnipotēs est: pōt subuenire. Cur ergo hesitas? Plane nō alia causa: quia parua fides in te est sup̄ ei⁹ vel potētia vel bonitate vel sapientia. si em̄ horū in te esset viuax fides: minime timeres. Adauge nobis dn̄e fidem: sic clama. Rogemus. Z

Mutuantium

Feria tertia post Letare. xxvij. Martij.
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Vicesimaquarta turma stultor Mutuantium (Borg narren) Apte sequit hec turba precedentē: Illi nimiam curam: hi nullā habent. Dinoscuntur autē stulti bi duabus nolis: scōm quod duo sunt genera debitor: scilicet pecunialiū ꝛ peccaminaliū.

¶ Prima igit nola est debita pecunialia contrabere (Belt oder ander zeytlich guot vff borg vffnemen) Sūt q debita multa cōtrabere nō cu-

rant ꝑ mutua: dummodo ad soluendũ cito non cogantur: cõuiuantur:
luxuriant̃ (prassen: füllen) superbiunt: ⁊ inter cõuiuandũ cantant (Los
vöglin sorgen) ⁊ (Er bindt die schuoch mit basten der die zech bezalen
muos) sicq; cũ bonis alioꝝ superbiũt ⁊ luxuriant̃. Noti sũt hoꝝ mores
nec opus est diffusius eos describere. Maiorẽ inquiũt solicitudinem
habebit creditor quẽadmodũ soluat̃: q̃ ego quõ soluã. Et tñ sine solici-
tudine nõ sunt ⁊ miseria: vt puto: nisi sint oĩs honestatis expertes. Ali-
qñ sup hoc angit̃ cor ei⁹ q̃ hmõi cogitat obligationẽ. Molestissima est
vox creditoꝝ postulantiũ: vt Boeti⁹ in de disciplina scolarium dicit. A
Cogit eos aut impellit voluptas quã querũt: vt multa mutuent̃: q̃ tñ se 2
ro aut nunq̃ soluũt: quatinus delitias habere possint: sed cõtrariũ cre-
bro accidit. Quippe ꝙ semp cogunt̃ deteriora recipere sup credẽtia tali
q̃ si prõpta emerẽt pecunia. quicq̃d acidũ: mucidũ: pendulũ: rancidum
aut alio infectũ sapore: ideo eis cedit. Equũ recipit (vnd übersicht gall
vnd überbein) dũ ad credentiã sibi dat̃: ⁊ ꝑ duplici pecunia recipe cogit̃
Sed esto hec nõ curent: timor tñ ⁊ erubescẽtia ipsos frequẽtius p̃mit: 3
si qñ in publicũ eũ ꝓdire cõtigerit: timet sibi obuiũ futurũ creditorẽ. qđ
si factũ fuerit: aut declinabit viam: aut rubore suffundit̃ facies: ⁊ in quẽ
angulũ debeat respicere ignorat. Nõ deerũt tũc multa pctã in q̃ cadet 4
mendatia ingeminat: spondẽs se daturũ: ⁊ quẽadmodũ ille pecuniã sibi
sit allaturus de qua solutionẽ faciet. Quid multa? mendaciũ mẽdatio
adijcit: ⁊ instar fornicũ vnũ sup alterũ cõcamerãdo extruit: multaq; in
credito[illegible] fraudẽ excogitat: cũ tñ obliget̃ cito soluere: etiã vsq; ad cessio
nẽ bonoꝝ: nisi cũ cõsensu creditoris differat. De furtis: ludis ⁊ ceteris 5
vitijs taceo: quib; nitit̃ acquirere vnde soluat: ꝑ ludos ⁊ crapulas in de
bita trudit̃: ⁊ ꝑ ludos se eripere nitit̃. hui⁹ rei causa sunt: cõuiuia illa q̃-
tidiana stubaꝝ: oĩm maloꝝ vtiq; sentine. Et peiora hoꝝ ꝓdeunt: q̃ lex 6
meminit. ff. ad senatuscõsultũ Macedonianũ. l. i. vbi vsurario q̃ appel
lat̃ Macedo ꝓhibet̃ dari actio ⁊ petitio cõtra filiũ familias: cui es mu- B
tuauit soluendũ post mortẽ patris. Recte quidẽ. ne det̃ ꝑ hoc occasio fi
lijs familias machinari in mortẽ patris. Utinã ⁊ hoc serueret̃ ĩ politijs
cõtra eos q̃ iuuenib; pecuniã mutuant sup paterna hereditate: aut alijs
similib; causis. Et quis mala oĩa enumeraret: q̃ ex his mutuis ad cre 7
dentiã emergunt? Ingratitudo cõtra eos qui mutuauerunt: qui dũ de
bitũ poscũt efficiũt̃ odiosi debitorib;. Sterilitas deniq; debitoꝝ (Sie
mögent niemer begrünen oder vff grienen zweig kõmen) q̃diu debita
manent. Semp sunt vno anno ĩmature geniti: q̃ manius. Quicq̃d lu
crant̃ (ist alles vorgessen brot) Nimirũ tedebit eos oĩs laboris: cũ sciãt
nihil sibi euenturũ sed oĩa creditorib; p̃standa. si tñ tam felices sunt: vt
talib; tradant: ⁊ nõ turpiter ⁊ luxuriose absumant debitis manentib;.
Sed quid? nunquid quia differunt soluere deobligant̃? Nõ profecto: 8
lupus vorax nullã deuorat metam: veniet hora ⁊ dies: ⁊ tunc solues.
ꝙ si soluere nõ habes in ere: solues in suppellectili alia. Si neq; ita: sol-

ues in corpe ꝛ bonore: omnibꝫ efficieris infamis. O quot dominia magni status ꝛ ambitiosi hoc modo subruti sunt ꝛ subruent. Videm⁹ hoc in quibusdā magni nois mercatoribꝫ: sed ꝛ nobilibꝫ. Egyptij frumenta a Joseph receperunt: ꝛ tm̄ tandē soluere coacti: in seruitutē Pharaonis multi redacti sunt. Quid g̃ faciā? Hoc qđ sapiēs docet Prouer. vi. Fili mi si sponderis p amico tuo: defixisti apud extraneū manū tuā: illaqueatus es verbis oris tui ꝛ captus pprijs sermonibꝫ. Fac g̃ qđ dico tibi fili mi: ꝛ teipm̄ libera: qz incidisti in manū primi tui. Discurre: festina: suscita amicū tuū: ne dederis somnū oculis tuis nec dormitēt palpebre tue. Eruere q̃si damula de manu: ꝛ quasi auis de insidijs. Hec consulit sapiēs fideiussori. Itidē ꝛ tu debitor efficias. Si fact⁹ es debitor alicui⁹: curato vt de obligatione p solutionē debiti absoluas: pter causas iā supra enumeratas. Sed ꝛ festināter hoc facito: ꝛ elabere vt damula (als ein wysel) vel capreolus fm quosdā. Et tm̄ de prima nola.

¶ Secūda nola est coaceruare debita peccaminalia. i. petā. Sūt q̄ de die in diē peccāt: ꝛ petā petis addētes cumulāt a pueritia: iuuētā ꝛ virili: ꝛ vsqz in senectā ꝛ senīū abutentes bonitate ꝛ dei longanimitate. Sed ais: Sūt ne petā debita: debet ne nobis aliquis ea: aut ea nos alijs debemus: vel debēt ne nobis inesse? Rñdeo q̄ pter nullā illoz dicunt debita: sed qz nos efficiūt debitores penaz. Quicūqz em̄ peccat cōtra deū reus efficitur pene infernalis: quā obligat soluere nisi a petō absoluat. Sunt igit petā non formaliter: sed hoc mō effective debita. Illa inquā multi accumulāt supra se: qz deus illoz solutionē postulare differt. O (dicūt) deus bonus est: nihil postulat. O fatue: quoties insusurrat tibi in aurē: Redde qđ debes. Tu aūt rñdes: aut nihil vel ad maximū cras agam penitentiā: habe patientiā: ꝛ oia reddā tibi. At ecce patientiā habet tecū: ꝛ habuit iam multis annis: ꝛ adhuc ei solutionē p penitētiā nō facis debitoz. Sed diuitias bonitatis eius ꝛ patiētie cōtemnis. Ignoras q̄m benignitas dei ad penitentiā te adducit: fm aūt duritiā tuā et impenitēs coz thesaurizas tibi irā in die ire ꝛ reuelationis iusti iudicij: ad Ro. ij. Vere iusti iudicij: sed seuerissimi. Putasne qz differt punire ideo nō punier? Falleris: imo qz differt seuerissime punier: instar diu ꝛ longe trabētis arcū: qui quāto serius telū emittit tractu remoraf⁹: tāto pfundius telū infigit ꝛ fortius pcutit. Lento q̄dē gradu (ait Valerius) ad vindictā diuina pcedit ira: tarditatēqz supplicij grauitate cōpensat. Noli ergo o frater: dū ad aurē postulat a te dñs: vt soluas debita. Noli aurē auertere: noli iterū dm̄ repellere dicēs: Expecta reexpecta: manda remanda. Sed mor incipias debitū soluere: noli differre in senectā et senīū: vt silis fias stulto illi de q̄ p̄ silitudinē dicit: qz q̄tuoz habuit eqs (grömelin) quoz vn⁹ fuit debilis: totqz sarcinas habuit cuilibet aptas: ipse aūt oēs quatuoz sarcinas debiliori (dē grömelin) imposuit: alios fortiores dimittens liberos ꝛ exoneratos grisellū antecedere: sequentē aūt stimulis acriter vrgebat. Nimirum respicit hec silitudo ꝛ parabola

eos q̄ cumulāt pctā ꝛ penitentiā p eis agere nitunt in senecta. Ecce tu fa E
tuus es ille. Equi quatuor sunt q̄tuor etates: primus equꝰ est pueritia
a decimo vsq; ad vicesimū annū: secūdus iuuēta a tricesimo vsq; ad q̄-
dragesimū: tertius virilitas vsq; ad seragesimū annū: quartus senecta.
Habet quilibet equus sua onera penitētie portanda p pctis q̄ cōmittit
sed nullus suffert ꝛ ad senectā reseruat (Das grömelin sols als tragen)
Parcis tibi in pueritia: onus penitētie tibi debitū nō portas: nihil vis
ieiunare cē. neq; mater sinit hoc fieri. O he (inq;t) puer est: expecta q̄usq;
pfecte creuerit. Itaq; excutit brunellus (brünlin) onus a se. Secundus
equus iuuēta: ꝛ neq; hic penitētie onus vult portare. Tertius virilitas
(der schimel) ꝛ hic renuit. O (inq;t) vbi senuero penitentiā agā. Sicq;
oia reseruant vt debiliori equo (dem grömelin) imponant. Quanta hec
stultitia q̄so: Sed q̄d erit: Loco vigiliaꝝ ꝛ ieuniorꝝ dormitabit ꝛ dor
miet: oratiōes nulle: sed gemitus ꝛ suspiria: ꝛ nihil erit: sicq; nemo erit
q̄ onus penitētie portare velit. Noli ḡ frater pcrastinare ꝓpter dei beni-
gnitatē differre solutionē debitoꝝ: pctā dimittere: sed mox exutias te.
Quāta insania est (ne dixerim stultitia) in luto iacere: ꝛ inde volūtarie
nolle exire mox: sed differre: peccatū oi īmūditia maius est. Unica em̄
macula pctī adeo deturpauit Luciferū: q̄ pulcherrimus erat angelus:
vt absq; horrore cōspici nō possit ab boie. Quāta ḡ fatuitas: q̄ homo
a pctō differt exire: Insania quāta: cadit asinus tuus in lutū: ꝛ vis eum F
mox extrahere: tu aūt in mai⁹ si incideris vis differre. Cadit asina (cla-
mat Bernardus) ꝛ est q̄ subleuet: perit aia ꝛ nō est q̄ recogitet. Nōne si
q̄s in aquā ceciderit pfundā ꝛ adhuc supenatat: sed incertū sit q̄n debeat
descendere in pfundū sicut lapis: fatuus est qui differt tali subuenire
dū pōt. ꝛ pcipue ille fatuus est qui est in periculo: si petat dilationē sui
succursus dicēs: Nolo adhuc mihi subueniri vsq; ad damnū. Respicit
nostros fatuos hec similitudo. Numirū qui in pctō mortali est: cecidit
quasi in aquā profundā: incertus quādo ad profundū inferni descēdere
debeat. Et cū ad penitentiā monet: quasi quedā tabula ei porrigit. in q̄
de naufragio euadat. Penitentia em̄ est secūda tabula post naufragiū:
sm̄ Hieronymū. Nōne ergo fatuus est peccator: si differt tabulā istam
recipere: vel si nimis paruā querit: que cū naufragio liberare nō possit:
vel si postq̄ sup eam ascēderit: illā dimittit priusq; ad securitatē portus
puenerit: Mira insania est: q̄ boies postq̄ tabulā ascenderūt: iterū in
mare voluntarie insiliunt. Succensa est domus igne peccati: qui tibi
bona tua naturalia iugiter cōsumit. ꝛ cur o fatue adhuc nō curas cum
extinguere: O deus abscondi ignē in sinu meo ꝛ exusto iā latere: nuda-
tis iā visceribꝰ: iam sanie defluente: adhuc cōsulendū est: an exutiā illū.
Quis tā fatuus vt sup his consulendū diu putaret: Respiscam⁹ frēs:
ꝛ nō simus de numero horū fatuoꝝ procrastinantiū solutionē tot debi
torū: sed in tēpore opportuno incipiamus dū dies est: vt gloriā inuenia-
mus hic in via: ꝛ alibi gloriā in patria. Ad quam perducat ꝛc.

Feria quarta post Letare. xxviij. Martij.

Stultorũ infinitus est numerus. Eccl's. i. Euãgeliũ

Vicesimaq̃nta turma est Optatiuoꝝ (wünsch narren) Ipsi sunt qui optant ea q̃ magis sunt nociua q̃ꝫ vtilia: q̃lis fingit̃ fuisse Mydas rex phrygũ. Ouidi⁹. x. meta. Qui optabat vt oĩa que cõtingeret fierent aurũ. q̃ facto etiã panis ⁊ vinũ aurũ fiebãt: sicq̃ perijt. Possunt autẽ hi fatui innumeris dinosci nolis: ꝑm q̃ multa sunt q̃ stulte ab hominibus optari possunt. Que enumerant̃a Francisco Petrarcha in suo de reme. vtriusq̃ fortu. lib. i. Que omnia possunt in nolas transformari ⁊ conflari. Ego tamen solas septem producam.

¶ Prima igit nola est: optare longā vitā. Sunt multi qui longā vitā exoptant. O stulte nescis qd optas. Et qd opto? Seneca: q plena miseriis z erumnis. O ptas fieri pallidus: egrotus: defor mis: rugosus: tremulus in mēbris: cerebro z voce: nasum stillantē: effici onerosus oībus vxori: pueris: z tibīpsi maxime. O ptas longā vitā: longā vtiq; miseriā z penā: z ōtidie in nouis esse infortunijs. Si vis nosse qd optes: dū lōgā vitā optas: vide Frā. Petrar. vbi supā. li. i. ca. i. Et singulariter i illo notabili cōpēdio siue catalogo miseriaz hui⁹ vite: vbi ait: est area laboz

¶ Secūda nola: optare pulchritudinē z corpis formā eximiā. Sūt q ee optāt se formosi z pulchri. O fatue: z tu nescis qd optes. Et qd est: nōne rē pciosaz z vtilē audi. O ptas velū oculis: laqueū pedibz: alis viscū. haud facile seu vera discernere: seu virtutē seq poteris: seu i altū euolare aio. multos em ad honesta pgētes forma detinuit: detorsitq; in ptrariā partē. O ptas grāde scandalū z peccādi occasionē. Quid q̄so fecit a paride rapi Helenā: qd stupzari Lucretiā: plane formositas egregia. Sz vt nra loq̄mur: Dina fuit a sichē rapta: vtiq; qz nō gipū habuit nec strumā. Vis adhuc audire qd optes? O ptas flosculū cito marcescentē: ecce brevissimū tps erit: qū oris habit⁹ hic colorq; mutabit. Cadet flaua cesaries: reliqe albescēt: teneras genas z serenā frontē squalētes arabūt ruge: letas oculoz faces z lucida sydera mesta teget nubes: leue dentiū ebur ac candidū scaber situs obducet atq; atteret: vt nō colore tm sed tenore al[illegible]nt: recta cervix atq; agiles humeri curuescēt: guttur leue crispabit: aridas man⁹ z recuruos pedes suspicer is tuos nō fuisse. Quid multa? veniet dies q̄ te i speculo nō agnoscas: z hec oia q̄ abesse multū extimas. ne qd inprouisis mōstris attonit⁹ nō pdictū dicas: binc iā tibi si viuis dicto citius eventura denuncio: qui si mihi non credis: tunc te partius miraberis transformatum.

¶ Tertia nola: optare edes magnificas: latas z pcrias. O si ego haberē magnificas z honorabiles edes: esset mihi honor. Erras frater: nō tibi sed opifici gloriā pariūt edes artificiose extructe: architecti laus est nō tua: nō domo dñs: sed dño domus honestanda. Fuge quantā honestatē attulit tugurio suo btūs Anthonius: z eremita Paulus: z Christus pcepio. quippe dū christi pcepe queritat magni trāsito supbi Herodis lectulo. O vtinā latas haberē edes. Si latas haberes: vna est vtiū z domoz ler: nō statim meli⁹ habitat q latius. neq; em q̄ late habites: sed q̄ lete requirit ad beatā vitā. Sepe vel i palatijs regū laboz dolorq; habitāt: vel in tugurijs inopū q̄es z gaudiū. qō si amplitudo domus aut forma pstaret: nobilissima artiū esset architectura (O wie eng ist manchē) in ampla domo. O deus si tm haberē pcriā z ppetuā habitationē. Et vt qd ita o frater? Putasne tibi hāc cōtingere posse hic? Nō vtiq; imo vero parui tpis incolat⁹: instat dies cōmigrandi: ciuē fingis aduena es cōductoq; habitas: veniet qui te nudū laribz his exturbet.

¶ Quarta nola est: optare supellectilē pciosam. Et sunt ne z hi stulti:

1 Stulti vtiq̃. Vis scire q̃d optes? Optas iuge bellum nõ cũ furibus
modo: sed cũ muribus tineisq̃: ⁊ aranee ⁊ rubigo: fumusq̃ ⁊ puluis et
imber in vos dimicãt. O diuites delicati q̃bus armis hos hostes arce
2 bitis? O laborẽ multiplicẽ: nunq̃ deerit q̃d reuisas: q̃d numeres: q̃d
cõplices q̃d excutias q̃d abstergas: q̃d oculos simil ⁊ mulceat ⁊ offendat
3 Quid mlta: si optas magnã suppellectilẽ: optas magnũ ĩpedimentũ.
K ¶ Quinta nola: optare ortũ filiorũ: O si pueros haberẽ. vtinã mihi ori
1 rent filij. Quid optas (Ein sorgbrunnẽ: ein surbrunnẽ) Optas in do
mo tua: tibi emanat fons grauiũ curarũ: nunq̃ sine metu atq̃ angoribꝰ
2 vitã ages. Optarẽ filios ꝓcreare: vtinã parerẽ filios. O fatue: optas
serere arborẽ inexhausto percolendam studio: q̃ te dũ viuas exerceat: cu
ius nullos forsitan aut seros: ⁊ fortasse post obitũ fructus legas: q̃d op
3 tas o fatue. Optas magistrũ tibi nasci q̃ te doceat q̃d nunq̃ nouisti: ⁊
1 q̃d hoc est? audi. Nec timere nec sperare nec vota facere noueras. En
2 disces tuo pericl'o. Disces ⁊ parẽtes orbos miserari. Disces ⁊ in bre
3 ui vita lõgas curas texere teq̃ lõgiora negotia ordiri. Disces his q̃ ni
4 hil ad te ꝑtineant torqueri que visurus nunq̃ sis disponere. Ad postre
5 mũ disces amare plus alium q̃ te. Disces ardentissime diligere: tepi
6 dissime diligi. Duras plane artes: ecce docebit te hic quẽ optasti ma
7 gistrum. Habes quid optas dum filios optas.
1 ¶ Sexta nola optare auiaria: aues loquaces ⁊ canoras. Vellem ha
bere auiaria et varias aues in eis includere. Ad q̃d queso? vt [illegible]nducẽ
iam piscium minus mirer ergastula. Sũt ⁊ volucrũ quibꝰ latior ⁊ libe
rior patria celũ erat. Inuenit gula venationẽ: inuenit piscationẽ: inue
nit aucupiũ: nec cepisse satis est: q̃s liberas natura creauerat: nisi etiam
asseruent. At quãto erat honestius gulã cogere parabilibꝰ atq̃ facilibꝰ
cõtentari: ⁊ siluas feris: maria piscibꝰ: aeremq̃ volucribꝰ linquere: q̃ in
his tm̃ studij ponere: quantũ si captãdis in virtutibꝰ poneret? illas pri
dem (nã minie sunt fugaces) optimo studio quesitas: intra animi habi
L tũ clausissetis: vnde nec effugere possent nec auferri. Vellem habere lo
2 quaces coruos: picas ⁊ psitacos. De coruis mirabilia lego. Dic ex Frã
cis. ⁊ Macrobio. De picis silr mirabilia: dic ex eodẽ li. i. de Reme. vtri
usq̃ for. dia. lxiiij ⁊ item de psitacis. Sed q̃d hec oĩa o frater? Adde si
3 placet ⁊ aues canoras: scio em̃ q̃ et has hr̃e optas lucinias scz. Quid
inquã hec oĩa optas? Lubet ad te exclamare q̃d sapiens. Usq̃ q̃ paruuli
diligitis infantiã? Sinite o ceci aues in siluis agere: nidificare ⁊ pasci:
et canere ⁊ errare: vos inertis plumas animi ad celum pandite atq̃ hu
mo vos attollite: enitimini nõ volucres captare: sed volucres fieri.
¶ Septima nola: optare diuitias ⁊ potentiam. Longũ esset enarrare
horũ pericl'a ⁊ infaustissimos fines: miserias ⁊ infamias: quas q̃ nosce
re voluerit interroget Frãc. Petrar. q̃ hec luculentissime describit. Siq̃
M dem ⁊ hora transijt ⁊ euãgeliũ prolixũ fuit. possent ex Franc. innumere
nole adduci sicut ⁊ sup̃ de ꝓspera fort. Nostrũ erit nõ talia aut eis silia

optare. Sed hec q̄ recitat Juue. videlicet. Optandū est vt sit mēs sana in corpe sano. Et bona fama: fides: ꝛ mox vita bonox. Et sedeat virt⁹ in casto pectore fulgens. Sed quid gentiles ꝓducor. Veniat sapientia eterna Christus Jesus: ꝛ doceat stultos illos quid optare debeant. Et quid hoc est: Illud quod petere iussit: siquidē q̄ licet petere licet ꝛ optare. Ipsa sunt septē numeroq̄ optare licet: vt Sanctificet nomē suū: adueniat regnū suū: fiat voluntas sua: vt detur nobis panis q̄tidian⁹: dimittant peccata nostra: nō inducamur in tentationē: ꝛ liberemur a malo. Hec sunt q̄ optare debem⁹ ꝛ orare. Quicqd p̄ter hec desiderat: optatur aut petit: stultū est. qz nō fm summā sapiētiā. Vimus g̃ in bona pace: ꝛ relinquam⁹ oīa diuine voluntati: q̄ sit benedicta ineternū. Amen.

n

Studentiū inutiliter

Feria quinta post Letare. xxix. Martij.

Stultoꝝ infinitus est nūerus. Eccs. i. Loco euāgelij dixit reliquias hesterni sermonis: scz sextā ⁊ septimā nolas.

Vicesima sexta turma est inutiliter studentiū vel docentiū (Studiernarrē) Dico notāter inutiliter studētiū: qꝛ q̄ vtiliter studēt: nihil his prudētius. Dinoscunt aūt nolis q̄ elici poterūt ex Hugo. de sctō Vict. in. iij. li. didascalō. ⁊ Policratico Joā. li. vij. ⁊ Gersōe ꝯtra curiositatē studentiū: ⁊ Bernardo sup cātica sermo. xxxvi. ⁊ Decreto. xxxvij. dist. vbi Hieronymus allegat ⁊ Holkot lectione. lxxxi. A.

¶ Prima nola est: inutilē grāmaticā discere aut docere in donato casualia ⁊ tpalia. In prima parte de subiecto attributiōis: ⁊ de habitib intellectualib: qd scire est iā magistroꝝ ꝓuectoꝝ: ⁊ ptinet ad. vi. ethico. Et in parte. ij. de q̄nq̄ figuris: regimine gtī: ⁊ impedimētis. q̄ꝝ alique sunt potius elegantie q̄ꝫ incongruitates: quēadmodū in elegantijs Jacobi Sletstateñ. videri poterit: qui ⁊ grammaticas pueris vtiles recenset: ⁊ quid ignominie pariat eius ignorantia docet.

¶ Scda nola: in dialectica diuti⁹ torq̄ri. Bona est logica: vtilis ⁊ necessaria in oī sciētia: dūmodo tpe suo dinoscit Nā ⁊ de Auerroi dicit (vt credo) Auicēna: q̄ cū errare fecerūt ignorātia logice: inexperiētia ⁊ cōfidētia ꝓprij ingenij. Q̄ si nimis discit aut docet nocumēto erit: testis est Hiero. xxxvij. dis. Nōne vob videt i vanitate sensus ⁊ obscuritate mētis īgredi illū q̄ dieb ac noctib i dialectica arte torq̄t? sp acuūt nūq̄ secāt.

¶ Tertia nola: rhetoricā negligere ⁊ poetica cōtaminari. Est nobilis ars oratoria: p quā ē nob suadēdi ⁊ dissuadēdi facultas oportunissima p̄dicatori. Ad quā deseruit ⁊ poetica: sed multi nō ea vtunt moderate: g̃ infatuant ⁊ ꝯtaminant ea: qꝛ lasciuiores legūt: Quidiū de arte amādi ⁊ d amore: Proptiū ⁊ Tibullū turpissimū zodomitā. Plane hos nemo tutus leget: sz ⁊ stulti cū eos dedeceat: de q̄b idē Hiero. vbi sup. Sacerdotes dei omissis euāgelijs ⁊ ꝓphetis vidim⁹ comedias legere: amatoria bucolicoꝝ versuū ꝟba cātare: tenere Virgiliū: ⁊ id qd ē i pueris causa necessitatꝫ: crimē i se facere voluptatꝫ. Igit modeste ⁊ suo tpe licitū ē.

¶ Quarta nola est quadruuio seduci: geometria: arithmetica: musica astronomia vel astrologia. Si q̄s grāmaticā artē (ait b. Hiero. vbi supra) nouerit vel dialecticā: vt recte loq̄ndi rationē habeat: vt inter vera ⁊ falsa dijudicet: nō improbamus. Geometria aūt ⁊ arithmetica habēt in sua sciētia veritatē: sed illa sciētia nō est sciētia pietatis. Sciētia aūt pietatis est nosse legere scripturas ⁊ intelligere ꝓphetas: euāgelio credere: apostolos non ignorare ⁊c. Hec Hiero. Sed quare de Astronomia nō facit mentionē? Rñdet glo. qꝛ hec abijt in dissuetudinē: vt. xxvi. q. ij. §. Is ita. Adde his tñ qd Joānes ille magnus Salesberieñ. in suo policratico de nugis curialiū lib. vij. ca. ix. asserit. Poetas: historicos: oratores: mathematicos ꝓbabiles mathematice q̄s ambigit esse legēdos?

maxime cũ sine his viri esse nequeant vel nõ soleant literati: cũ tñ quasi in ius suũ vendicant animũ. ⁊ si polliceant notitiã rerũ: virtutis tñ dedocent ⁊ submouent cultũ. Hec ille. Sunt ergo in foribus salutande.

¶ Quinta nola est: doctrinas cõfundere. Sũt quidã qui licet ex his q̃ legenda sunt nihil ꝑtermittãt: nulli tñ arti qđ suũ est tribuere nouerunt: sed in singulis legũt oc̃s. In grãmatica de syllogismoꝝ ratiõe disputãt in dialectica inflectiones casuales inquirũt: ⁊ qđ magis irrisione dignũ est in titulo totũ pene legunt librũ: ⁊ inceptũ tertia vix lectione expediũt Nõ alios docẽt hmõi: sed suã ostentant scientiã. Sed vtinã quales mihi tales omnibus apparerent. Hec Hugo vbi supra.

¶ Sexta nola est: modũ in discendo nõ tenere. Qui se (inq̃t Paulus) putat aliq̃d scire: nondũ scit quõ oporteat eũ scire. Et quis est modus sciẽdi? Ut scias quo ordine: q̃ studio: quo fine queq; nosse oporteat: vt ait b. Bern. sup canti. ser. xxxvi. Quo ordine? vt id prius qđ maturius ad salutẽ. Quo studio? vt id ardentius qđ vehemẽtius ad amorẽ. Quo fine? vt nõ inanẽ gloriã aut curiositatẽ aut aliq̃d sil̃e: sed tm̃ ad edificationẽ tuã vel ꝓximi. Sũt nãq; qui scire volũt vt sciãt: alij vt sciant: alij vt vendant: quarti vt edificẽt: quinti vt edificent. Pauci timeo hũc seruãt finẽ: studiũ ⁊ ordinẽ. Parũ curat a q̃busdã iuristis de titulis: de sũma trinitate ⁊ fide catholica: de obseruatione ieiunioꝝ: de vita ⁊ honestate clericoꝝ: de cele. missaꝝ: de pe. ⁊ re. q̃ respiciũt aĩe salutẽ. s3 multũ đ for. cõpe. ⁊ de [illegible]el. Sic ⁊ theologi paꝝ de moribꝫ: de speculatiõe multũ.

¶ Septima nola ẽ: in sciẽtia ⁊ moribꝫ nõ ꝓficere. Redeũt miseri iuuenes indocti ⁊ vitiosi: vtiq; aliq̃ negligẽtia suoꝝ ꝑceptoꝝ: aliq̃ sua propria malitia. Quippe dũ operã literis dare deberẽt: student luxurijs ⁊ alijs vanitatibꝫ: ludis: spatiamẽtis: crapulis: arti gladiatorie: saltationibꝫ: exercitijs viriũ. Inde dãna nõ modica parentibꝫ quoꝝ substantiã vane ⁊ luxuriose cõsumpserũt: sed ⁊ sibĩ ꝑsis maiora. Redeuntes em̃ indocti efficiunt impssores: parasiti: mimi: benselini: seruitores balneaꝝ: si tñ nõ peiora sequant. Docet Sene. epl'a. xx. q̃ causa q̃re scolastici non sunt morigerati partim est ex parte doctoris: partim ex ꝑte discipuloꝝ. Aliq̃d (inq̃t) ꝑcipiẽtiũ vitio peccat: q̃ vos docẽt subtiliter disputare: nõ viuere. Aliquid discentiũ: qui propositũ ad preceptores afferũt nõ animi excolẽdi: s3 ingeniũ. Vult dicere: q̃ hec sola ẽ intẽtio scolasticoꝝ cõit ingeniũ colere ꝑ sciẽtiã: nõ aũt aĩm ꝑ v̄tutes. sed talẽ aĩm nõ tenuit Ps̃. q̃ dic̃. Bonitatẽ ⁊ disciplinã ⁊ sciẽtiã doce me: vt ait Holkot le. lxxxi. A

¶ Octaua nola est: ad titulos dignitatis magistralis properare. Nõ cõputant quantũ didicerint: sed q̃ꝫdiu in vniuersitate steterint. ⁊ (vt eoꝝ verbis vtar) quãdo cõpleuerint libros. videlicet ad magisteriũ vel doctoratũ requisitos audierint nõ an intellexerint. Tunc em̃ mox aduolant ad titulos magistrales: inde exultant. O fatue quid gloriaris de titulo magistrali sine scientia? O caupo quid gloriaris de frondibus vernis ante tabernaculũ: vbi pendulũ ⁊ acidum vinum venditura te?

Q. Sed nunq̃d ⁊ caupo suis fallit̃ artib⁹? Sũt certe aliq̃ sic fallatijs assuefacti: vt lõgo vsu fallendi alios ad extremũ ⁊ se fallere incipiãt. qđq̃ diu suasere alijs aliqñ ꝑsuadeant sibi: ⁊ qđ falsum sciuerint verũ credãt. Ea que superi⁹ posita sunt sub prima turba ⁊ illic obmissa: possent hic sub metaphora nolaꝝ addi: aut alias inseri q̃ ex Bernardo sumpsi ⁊c̃.

¶ Nona nola est: in disputãdo ꝑuicaciter cõtendere. Bone sunt disputiones ⁊ elucidatiue veritatis: dũmodo ꝑsidẽs sit resolutus ⁊ arguẽtes tranquilli. Ceteꝝ vbi res cũ cõtentiõe (q̃ ꝓculdubio ex inani gl̃ia ꝓcedit nolente vinci (agit̃: nõ lumina: sed nubila prodibũt. Tales clamosi apparere volũt corã hominib⁹ vulgarib⁹: siquidẽ illos doctiores putant quos sonorosius audierint clamãtes. xlvi. dist. §. i. ⁊. ij. Rogem⁹ dñm.

Feria sexta post Letare. xxx. Martij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Vicesima septima turma est Temerarie contra deum loquentiū (Stroffnarren) Ipsi sunt qui deum in suis operibus corripiūt Dinoscuntur autem tribus nolis.

¶ Prima nola est arguere de nimia seueritate. Sunt qui de deo conquerunt cū multū affligunt: vel magna paupertate vel infamia: vel pse cutione: vel infirmate aut tentatiōe: dicētes deū esse crudelem erga se vl alios tribulatos: ꝛ plus eis aduersitatis dare q̄ portare possint: ꝛ se a deo esse derelictos ꝛ abiectos. O q̄ grandis est hec stultitia fratres: vt b̄ putet esse seueritatis: qō est maxie iustitie imo benignitatis ꝛ misericordie. Dicite mihi fratres. Si q̄s mortē demeruisset: iudex aūt eundē flagellis cedere iuberet: q̄tenus acerbissimā quā demerucrat mortē euaderet: Si inq̄ talis flagellatus argueret iudicē de seueritate: nunquid maximus reputaret fatuus? Et nimirū nos tales fatui sumus: nos oēs in mundū intrauimus cū debito mortis eterne ꝛ oim penalitatū: quomodo ergo cōtra dñm deū murmurare audebimus quasi sit seuerus: cū flagellando nos sit pīssimus? Nemo ergo amodo ꝓpter flagella que patitur arguat dñm sup seueritate. Memor potius sit illius qō ꝛ Gregorius in Moza. dicit: Si deo inquit iusta placere scimus: ꝛ pati nulla nisi q̄ placuerint possum⁹: iusta sunt cūcta q̄ patimur: ꝛ valde iniquū est si de iusta passione murmuramus. Si tibi dñs pius pater alapam dederit manu sua: noli recalcitrare cōtra eum: pede affectus tue indignationis aut vilipensionis deteriorē partem reportabis: qui sursuz versus pugnat pede: de facili dorsotenus reliditur. R

¶ Scōa nola est: Arguere deū de nimia benignitate. Et quō hoc inquis? tribus modis. Vel q̄ recipit magnos pctōres ad penitentiam. et dat eis magna dona. Vel q̄ tolerat male agentes diu in malis suis et nō punit. Vel q̄ dat impijs ꝛ sceleratis magnas prosperitates.

Vis videre facultatē talium? Dic denuo in quo arguis dei benignitatem: quatenus cōpetenter fatuitatem tuā tibi manifestare possim. ideo inquis in primis q̄ recipit pctōres: hoc ipsum ꝛ arguebant in Christo Scribe ꝛ pharisei. Luce. xv. ꝛ ō Zacheo Luce. xix. Noli eis fieri similis sed considera: quia Christus pastor est: ergo relictis nonaginta nouem querit vnā perditā ouiculam. Et pater est: ergo filium perditū suscipit. Hoc officiū suū: ꝓpter pctōres venit: pctōres ergo recipit. Sed q̄d est scōm ꝓpter q̄ turbaris? hoc est quia in malis perseuerātes diu tolerat: qui digni essent vt quia nō conuertuntur a peccatis mox punirentur a dño ꝛ perirēt. O frater si sic tecū ꝛ mecū egisset dñs: vbi putas essemus modo? timeo q̄ in pfundo inferni. Si mox post peccatū primū scōz vel tertiū immo centesimū etiā millesimū: nos nō tolerasset misericorditer: fere oēs consumpti fuissemus. Non sic aūt fecit nobis: sed scōm magnā S

miscdiam suā expectauit nos vt nostri misereretur. Deo gratias. Qd
3 ergo tibi factū est gaude: ⁊ vt alijs itidez fiat exopta. Porro q̄ prospe
ra malis in pctō perseuerātibus deus tribuit: noli emulari: plane ad eo
rū bonū hoc nō est sed grauissimā dānationē. Siquidē hoc agit dñs ad
retribuendū eis mercedem de illo modico bono qd faciunt hic: ne sit ir
remuneratum. Quā rationem assignat Chrisostomus de pe. distin. iij.
Quid ergo turbamur in fratre.

¶ Tertia nola est: Arguere deū de temporis inequalitate. Sūt stulti
murmurādo cōtra deū de aeris intēperie: vt cū est multa siccitas: vel cū
est nimia inundantia aq̄ꝝ: vel cū est intensus calor vel frigus perdurās
1 et hmōi. quasi deus nō bene disponat ista. Quāta queso hec stultitia?
quasi sapientia dei nō disponat oīa suauiter: ⁊ sapientiores simus deo.
⁊ eū velimus instruere quēadmodū mundū regere debeat ⁊ gubernare
2 Ignoras tu quia vermiculus es: ⁊ dñm regē celi: sapientiam summā:
o stulte arguere sup insipienti regimīe niteris ⁊ inculpare? Abraam ait
dño. Loquar ad dñm cū sim cinis ⁊ puluis. Nunqd tu maior es patre
T nostro Abraam? Vis ne tu o ignicule solem adiuuare facibus? vi. q. i.
si omnia. Quasi egeat tuo lumine lumen diuine sapientie: ⁊ non videat
quid iustum: et bonū: cū ipse sit primū iustum: immo iustitia a qua om̄e
3 qd iustum est: est iustum prima regula. Quid frustra niteris ⁊ fatiga-
ris de tempestate aure disputans: cū ꝓpter tuum opinari regere aut op
tare prorsus nihil mutetur in rebꝫ? nunquid ad verba tua plu[illegible]cessat
4 aut incipit: in nubibus tonat aut fit silentium? Cur nō quiescis ⁊ agis
que tue sunt opere? Veniat tibi rogo in mentē pater ille heremita: q vt
legitur in Vitaspatrū: nunq̄ꝫ in orto poterat habere herbas vel fructus
bonos: quia sepe murmurabat de aeris intemperie. Accedens autē ad
quendam aliū heremitā: inuenit eū pulchrū ortum habere ⁊ oleribus ⁊
fructibꝫ repletū. Interrogabat quō h̄ ei acciderit: ⁊ quid faceret. Respō
dit q̄ colebat ⁊ serebat ⁊ residuum deo cōmittebat: non postulans plu-
uiam vel serenū sed deo cōmittens totū. Ex quo exemplo cōpunctus sic
5 ⁊ ipse fecit ⁊ postea bonū ortū habuit. Sic sic fac ⁊ viues. Merito qꝛ
seruus es nō licet te ad altiora dñi tui tendere: neq̄ꝫ ad alia nisi ad ea q̄
spectant ad officium tuū respicere: ⁊ talia posteaq̄ꝫ cognoueris diligen
6 ter exequi. Ita te facere iubet sapiens. Ecclesiastici. iij. Ea q̄ precepit
tibi deus semꝑ cogita: et in pluribꝫ operibus eius ne fueris curiosus.
7 Qꝫ si vtiq̄ꝫ curiosus esse volueris ⁊ scrutari q̄ dei sunt: nō sine tuo gra
ui dāno hocerit: quippe q̄ qui scrutator est maiestatis oꝓprimet̄ a glo-
8 ria. Bestia que montē tetigerit lapidatur. Mons hic deus est ⁊ sua
consilia: suumq̄ꝫ sapientissimū regimen. Retrahe pedē ne tibi cōtingat
V qd ceruo qui curiosius diligēs hominē intueri ab eo sagitta percutitur
9 qd ceruo homo tibi curioso deus. Qui aliena sibi nō congrua vel nō
cōmensurata attentat officia facere: si inde damnū qd Simeus carpen
tarij vices supplere volens passus fuit experiatur: iuste patietur. Siqui

dem lignū findere volens: fissura se claudente captus mansit. Noli er go que mysteria sunt dei ⁊ sui officij psumere. Doceat te sapiētissimus ille apl's: qui stans ad dei maiestatē nihil in ea scrutari temere psumpsit sed stupens exclamauit: O altitudo diuitiar sapiētie ⁊ scientie dei: q̄ in cōprehensibilia sunt opa eius ⁊ inuestigabiles ꝛc. Sciebat q̄ hoc est illud mare magnū: pfundū: in quo natat ouis: submergit elephas. Noli ergo te pfundo cōmittere: sed fide ⁊ admiratione supnatato. Humiliare sub potenti manu dei: ei seruire nitere ⁊ placere: ⁊ venient miserationes eius sup te: dū alias tua curiositate perires. Rogemus dñm.

Pluraliū in beneficijs

Sabbato post Letare. xxvi. Martij.

Stultorū infinitus est numerus. Eccls. i. Euāgeliū

Vicesimaoctaua turma stultoꝝ est: pluraliū i beneficijs (pfrund narren) Illos loquor q̄ sine rationabili causa plura tenēt. Que autē sint cause ipsi viderint qui talibus onerati sunt. Possunt autem dinosci septem nolis.

¶ Prima nola est: se onerare cū vno bñficio curato: peius si cū duab
1 curis: aut vno simplici alio curato. Asserit btūs Tho. ij. ij. q̄ quicūq̄ p se petit beneficiū curatum: eo ipso q̄ petit et se offert efficit indignus: ꝓpter p̄sumptionē. Vide in. ij. ij. Gerson in fine de directione cordis
X mitioꝝ est: et verba bti Thome modificat. Utinā intelligerēt q̄ se cure
2 animaꝝ ingerūt: attenderent q̄ potius onus q̄ beneficiū assumūt grauissimū: faciunt subditoꝝ se duces cultores et placatores dei. Utinam
3 fm nomen sic et laus eoꝝ. Videant quid spoponderint: ne supra virtutē fecerint: cōtra illud Eccī. viij. Nō spondeas supra virtutē. Animā in susceptione p̄me ecclie impignorasti: et adhuc aliā suscipis ecclesiā: et tñ aliā animā nō habes quā in pignus ꝓ ea ponas.

1 ¶ Scōa nola est: vicarios ponere (Statthalter: verweser) Qualis hec q̄so stultitia et ridiculū: matrimoniū cōtrahere, spe ponēdi vicariū:
2 vxorē habebis: et alius dormiet cū ea. maledictio est. Deut. ij. Si vicariū ponere sufficit: eadē ratiōe laicus vnus imo etiā mulier posset habe-
3 re decē bñficia ecclesiastica: posset em̄ ponere vicarios. Sed quero de vicario illo quē substituere niteris qualis sit: an sit minus bonus vel eque bonus vel melioꝝ q̄ tu. Si min⁹ bonus: tūc naturalis ratio dictat q̄ nō est recipiēdus ꝓ eo. operarius em̄ in vineā alicui⁹ cōductus nō pōt vicariū minus bonū ponere. Sed est inq̄s eque bonus vel etiā melioꝝ: si ita est: que ergo causa est q̄ tu duo tenes beneficia: ille vero nullum?

¶ Tertia nola est: plura simplicia bñficia tenere. Hoc vtiq̄ neq̄ licet:
1 nec expedit: neq̄ decet. Nō licet: in curia p̄cipis secularis nulli habenti vnū equū dūtaxat licet auenā quererep duob⁹ aut trib⁹ equis. Et
Y quō liceret in curia dei. i. ecclesia querere p̄bēdas tres ꝓ vno equo?
2 Nō expedit: q̄uis aliq̄n licitū esset alicui viro honesto et discreto habere plura beneficia: tamē q̄ amatores tēporaliū accipiūt inde exemplū
3 cupiditatis et auaritie: nō expedit. Est tandē indecens: aliquid em̄ decens esset in aliqua psona q̄d tñ indecens est in alia: p̄cipue vero in viris literatis qui debēt spiritaliter esse oculus ecclie: indecens est terrenitas et macula cupiditatis et auaritie. Utinā attenderent deformitates illius pluralitatis beneficioꝝ: et cognoscerēt quēadmodū multi p eā defraudant. Defraudant primo deū honore et seruitio: deberet em̄ habere duplex seruitiū de duobus beneficijs: et nō habet nisi vnicū. Secundo corpus ecclesie debilitat membri vnius ablatione: sicut corpus vnius hominis debile est ex defectu pedū. Tertio defraudat aliquē pauperē

clericū: qui deberet alterū illoꝝ beneficioꝝ habere. Quarto vicariū: cū vicarius habeat laborē ꝛ iste mercedē. Quinto subditos: a quibus metit carnalia: cū eis non seminat spiritalia.

¶ Quarta nola est: nobilitatē: peritiā aut tēporaliū administrationē prętendere. Sunt qui pluralitatē beneficioꝝ sibi nō putant illicitā: qꝛ videlicet sunt nobiles aut doctores: aut apti ad tēporaliū administrationē. Sed sciant inprimis doctores ꝛ nobiles: q nō intuitu eaꝝ psonaꝝ sed cōmunis boni ecclesie facilius cū eis dispensat. Dicit em Panor. q nulla dispensatio fit: nisi habeat respectū ad bonū publicū ꝛ ex rationabili causa. Nā dispensatio que fit propter prerogatiuā psone fit propter bonū publicū. Nam plus prodest ecclesie bonus ꝛ literatus q̄ decem illiterati ministri. Et quandoq̄ nobilis ꝛ potens plus ad defensionē ecclesie ꝛ iuriū eius proficere potest q̄ plures ignobiles ꝛ plebei. Habzielem vide dis. xv. quarti. Iterū audiāt nobiles: si filij dei sunt ꝛ ecclesie dei vtiles: nō volentes excedere mensurā nobilitatis sue: forsitan iustum est vt de beneficijs ecclesiasticis p̄ ceteris accipiant: si fieri potest absq̄ iactura animaꝝ. Sed si filij diaboli sunt: qua ratione de bonis dñi accipiāt? Nunquid dns debet nobilitatē filioꝝ diaboli honorare? Similiter si inutiles sunt ecclesie dei: vel nociui suo prauo exemplo: nō videt iustū q̄ pre ceteris cōmodū habeant ab ecclesia: exquo ecclesia cōmodū nō habet ex eis. Dicit Lombardus: q ipse nolit habere accipitrē qui capiat alaudā ꝛ comedat gallinā. Similiter dns nō vult habere in ecclesia sua qui multū constent ei: ꝛ nihil ei prosint. Legant p̄terea. c. venera. de preben. qō intuitu huius Argentinen. ecclesie emanauit. Porro in eos qui credunt se posse habere multa beneficia: quia sapientes vl̄ potentes sunt quoad seculū: dicimus q auaritia ꝛ cupiditas docet eos in hac parte. In dolosa em statera cupiditatis sibi nihil ponderant spiritalia: sed sola temporalia. Unde Bernardus loquens de auaris prelatis. Optimi dispensatores rerum: qui de maximis minimā ꝛ de minimis maximam curam gerunt.

¶ Quinta nola est: de rerum ecclesiasticaꝝ bona expensione cōsidere. Sunt qui credūt q bene possint talia habere: qꝛ bene expendunt. Sed plane hoc non sufficit medico: q bene ea que sibi ab infirmo dant expendat: ꝛ nullā de eius infirmitate curam gerat. Sed ꝛ non sufficit aduocato bene expendere solariū: ꝛ se nō intromittere de causa. Nec stipendiario sufficit stipendia sua bene expendere: ꝛ de guerra se non intromittere. Sic clerico habenti beneficia ecclesiastica nō sufficit bene ea expendere: nisi faciat officia quibus illa annexa sunt.

¶ Sexta nola: doctoꝝ opinioni ꝛ multoꝝ cōsuetudini inniti. Scis quia lata est porta ꝛ spaciosa via que ducit ad perditionē: ꝛ multi sunt qui intrant p eam. Matth. vij. Et angusta porta ꝛ arta via que ad vitam: ꝛ pauci intrant eam: neq̄ aliqua consuetudo potest eos tueri. vide Gabrie. dis. xv. quarti. Porro opinio doctoꝝ solenniū ꝛ tutior est: q ꝛ

nō sit salus ei qui duo tenet beneficia: quoꝝ qđlibet sufficeret sibi. Hec decisio facta est Parisius tpe Guil. parisien. episcopi: cui oēs exceptis duobꝫ consenserūt. De quoꝝ vno legimus in speculo exemploꝝ: qui nominabat Philippus: ⁊ erat cancellarius parisien. ꝙ volebat moriēs cū pluralitate beneficioꝝ experiri: si quis saluus posset fieri: ⁊ dānatus est Sic ⁊ quidā alius: alias probus ⁊ honestus: qui ꝓpter hoc solū damnatus fuit. Dic historias ex speculo exemploꝝ. Decepit eos plane affectio tēporaliū: vt ita false opinarent: ita opinari auaritia eis consulit. Qualis fuit is de quo legit: ꝙ cū longo tpe affirmasset hoc esse mortale pctm̄ dū vnicū beneficiū habebat: dato sibi secundo beneficio asseruit ꝙ licite posset quis plura beneficia habere. Et addidit: ꝙ nullus posset hoc in-
3 telligere nisi qui haberet ea. Exs̄. Lug. O he q̄ꝫ viles se reputant qui p̄ nimio desiderio lucri incedunt ꝑ viam illam: quā tot boni viri asserunt latronibus plenam: precipue cū videant literatos viros qui ꝑ eam ceperunt ire ad vltimū relinquere eam: ⁊ nō audere vltra transire: resignāt nec em̄ audent mori cū multitudine talium beneficiorum.

B ¶ Septima nola est: se ꝑ dispensationē prelatoꝝ tueri. Sunt q̄ mirū immodū huic baculo innitunt. sed vtiqꝫ arundineo. Nihil em̄ valet dispensatio etiā pape: nisi suffuerit rationalis ratio ⁊ causa. Legit in speculo exemploꝝ dis. v. exēplo. ij. ꝙ cū beatissimus papa Gregorius. ix. interrogaret: si posset de plenitudine potestatis sue cū plurimoꝝ beneficiorū detentoribꝫ dispensare. respondit: Nō possum: nisi sup̄ vexatione tm̄ detinentiū dispensare. Quis ergo erit sapiens? ⁊ fallat se sibi sup̄ dispensatione aliqua blandiat? Hec ibi. Ait Joan. Gerson: Si teneat quis plura beneficia ex dono superioris: in casibus nō excusantibꝫ hāc pluralitatē: peccare potest vterqꝫ. conferens ꝑ indiscretionē: recipiens per ambitionem. Nihilominus occupans restituere percepta nō tenet: sed nisi peniteat ⁊ pro futuro prouideat: non erit ei salus. Item videat Guilhel. Parisien. in speciali tractatu de ⁊ cōtra pluralitatē beneficioꝝ. Ubi (puto) ait papam vtiqꝫ contra auaritiam taliū dispensare nō posse. Item videat Gabriel vbi supra. Tandē si dicat aliquis: per dispensationem prelatoꝝ hec fieri: ꝙ vnus habeat plura beneficia. Respōdet autor summe vitioꝝ Lugd. ꝙ si prelati omnia bene facerent: non dixisset dn̄s de ipsis Matthei. xxi. Scđm opera eorum nolite facere. Unde Bernardus. Non sum tam rudis vt ignorem vos positos dispensatores: sed in edificationē: non in destructionem. Ubi necessitas vrget: excusabilis dispensatio est. vbi vtilitas prouocat: dispensatio laudabilis. Utilitas dico cōmunis: nō propria. Nam cum nihil horum est: nō plane fidelis dispensatio: sed crudelis est. Rogemus dn̄m.

dissipatio

Dominica Judica. Prima Aprilis

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Decesimanona turma stultoꝝ est: temere alios iudicantiū. Dico notanter temere: non enī omnes qui alios iudicant stulti sunt. Sunt enī quedā publice persone: scz iudices cōstituti super populū: qui sue iurisdictiōi subiectos ex iustitie inclinatione ordine iuris seruato iudicāt iuste. Hi nō stulti: sed sapiētes: dñi iudiciū iudicantes. Quales sunt de quib⁹ Deut. xvi. Judices ⁊ magistros pstitues in oib⁹ portis tuis: vt iudicēt populū iusto iudicio. Sunt deinde etiā priuate psone: qui ex cuidētia facti iudicāt alios esse malos: puta homicidas. qz viderunt eos occidentes hominē. Et neqz hi stulti sunt aut petōres.

Sunt preterea qui iudicant malum de ꝓximo ex signis euidentibꝫ: vt si aliquis iudicet aliquē fornicatorē qꝛ vidit eum cū aliqua nudum cū nuda: solum cū sola: ⁊ hoc similiter nullum est pctm̄ Sunt tandē aliqui q̄ temere de alijs iudicant: eos malos reputātes nulla causa cogente. Et hi sunt de hac stultoꝝ caterua. Et dinosci possunt septem nolis.

¶ Prima nola est: ex leuibꝫ indicijs de bonitate alicuius inc pere dubitare. Paruula hec nola est qꝛ veniale ⁊ leue pctm̄ qꝛ ꝓcedit ex humana infirmitate: ⁊ hoc nō vocat̄ iudicium ꝓprie sed suspicio ait Lyra Mat. vij. Pertinet em̄ ad tentationē humanā sine qua vita nō ducit̄. vt habet̄ in glo. sup illud. i. Cor. iiij. Nolite ante tēpus iudicare. Et vnde procedit inquis ex leuibus indicijs opinio mali de aliquo? Dicit b. Thom̄. ꝙ

D ex tribꝫ. Primo ex malitia ꝓpria: ex hoc videlicet ꝙ aliq̄s ex seipso malus est: ⁊ ex hocipso quasi conscius sue malitie faciliter de alijs malum opinat̄. ꝑm illud Eccs. x. In via stultus ambulans: cū ipse sit insipiens oēs stultos extimat. Alio mō ꝓuenit ex mala ad aliū affectiōe: ex h̄ videlicet ꝙ aliq̄s male afficitur ad alterū. Cū em̄ aliq̄s cōtemnit vel odit aliquē: aut irascit̄ vel inuidet ei: ex leuibꝫ signis opinat̄ mala de ipso: quia vnusquisq̄ faciliter credit qd̄ appetit: ecōtra bene affect⁹. Siquidē charitas oīa credit: qd̄ ad ꝓpositū Athanasius exponit. Simile in matre q̄ aliter de puero dilecto ⁊ odito credit ⁊ operat̄. Tertio prouenit ex longa experientia. Unde Plini⁹ dicit. ij. rhetorice ꝙ senes sunt maxime suspiciosi: qꝛ multotiens experti sunt defectus alioꝝ. ⁊ hec causa [illegible]minuit rationē suspitiōis: inquantū experientia ad certitudinē ꝓficit: q̄ est cōtra rationē suspitiōis: q̄ iportat ꝑm Tulliū opinionē mali: qñ ex leuibꝫ indicijs ꝓcedit. Prīe ꝯo due cause manifeste ꝑtinēt ad p̄uitatē affectus

¶ Scd̄a nola est: ex leuibꝫ indicijs ꝓ certo malitiā alterius extimare: qñ scꝫ ex talibꝫ signis firmiter tenet in aīo ꝙ frater sit malus: ⁊ hoc proprie dicit̄ iudiciū: qꝛ iudiciū importat firmā sententiā: ait Lyra: ⁊ h̄ graue pctm̄: est ⁊ mortale si sit de aliquo graui si videlicet malū qd̄ iudicat de fratre ex leuibꝫ signis sit de genere peccati mortalis: ait Lyra. Est in quā pctm̄ mortale: qꝛ cōtra dei et ꝓximi charitatē. Cōtra dei inquā cui⁹ iudicium sibi vsurpat. ꝑm Antiꝑ. q̄ solus intuet̄ cor: homo aūt q̄ foris patēt. Sed ⁊ cōtra ꝓximū: non em̄ hoc est sine cōtemptu ꝓximi. ex hoc em̄ ipso ꝙ aliq̄s malā opinionē habet de alio sine causa sufficienti: indebite cōtemnit ip̄m ⁊ ideo iniuriat̄ ei: sicut di. b. Tho. cui Lyra consonat: qui

E ait. Peccatū em̄ mortale est qd̄ cōtrariat̄ charitati. ꝙ aūt aliq̄s predicto mō iudicet fratrē: est cōtra charitatē fraternā. Talis fatuus fuit Totila rex Gothoꝝ: de q̄ recitat b. Gre. in dia. ꝙ cū Naruijs venisset: Lassius vir vite venerabilis eius vrbis epūs occurrit. Cui qꝛ ex conspersiōe semꝯ facies rubere consueuerat: hoc rex Totila nō ꝯspersionis esse credidit sed assidue potatiōis: eumq̄ oīno despexit. Sed op̄s deus vt quantus vir esset q̄ despiciebat̄ ostenderet: in Naruien. cāpo q̄ rex aduenerat: malignus sp̄us corā om̄i exercitu eius Spararīū inuasit: eumq̄ vexa-

re crudeliter cepit. Qui cũ ante regis oculos ad venerandũ virũ Cassi-
um fuisset adductus. hũc ab eo vir dñi (oꝛone facta) signo crucis expu-
lit. Sicq; factũ est vt rex barbarus seruũ dei ab illo iam die veneraret
ex corde: quẽ despectũ valde iudicabat ex facie. Nam qꝛ virũ tante virtu
tis vidit: erga eũ illa mens effera ab elationis fastu detumuit. Caue er-
go sed dubia in meliorem partẽ interp̃tare. Item ⁊ si suspitiones vitare
nõ possumus qꝛ hoies sumus: iudicia idest diffinitiuas sententias fir-
masq; cõtinere debemus. vt ait Glo. vbi. supra. i. Corin. iiij.

¶ Tertia nola est: ex indicijs leuib; punire. Dũ aliq̃s iudex ex suspica-
tione ꝓcedit ad aliquẽ cõdemnandũ. ⁊ h̃ directe ad iniustitiã ꝑtinet ⁊ est
mortale pctm̃: ait Tho. Hoc est qñ ex leuib; signis: nõ solũ predicto mo
do iudicat: sed etiã ꝓcedit ad punitionẽ fratr; sicut de facto: ⁊ h̃ ꝑm Ly-
rã est grauius qꝛ nõ solum est ꝯ charitatẽ: sed etiã ꝯ iustitie equitatẽ. Hi
sunt iudices illi ꝑm faciẽ iudicãtes: de q̃b; ⁊ ꝯ q̃s dñs Joan. vij. loquit:
quẽadmodũ heri in euãgelio dictũ est. Vos ꝑm carnẽ iudicatis. ⁊ ibidẽ
quẽadmodũ feria. iij. audiuistis. Nolite iudicare ꝑm faciẽ: sed iustũ iu
diciũ iudicate. Ipsi sunt q̃ nõ causam intuent sed ꝑsonas: ⁊ ꝑm q̃ talib;
sunt affecti: ꝑm hoc ꝓferũt sñias. Si amore ad eas fuerint affecti reos F
absoluũt. Si odio: innocẽtes ex leuissimis indicijs cõdemnãt. Utinã fa
cies vel iudicantiũ vel iudicandoꝝ essent velate: instar Romanoꝝ quõ
dã iudicũ: ne ꝑm faciẽ sed ꝑm facta iudiciũ fieri cõtingeret. Legimus qꝛ
Romanoꝝ iudices antiq̃tus faciẽ habebãt velatã: vt solũ causaꝝ audi-
rẽt cõd[illegible]es: neminẽ causantẽ videntes: ne forte ex amore vel timore ci-
tius diuitẽ expedirẽt q̃ꝫ pauperẽ: potiusq; pulchrã audirent q̃ꝫ turpem:
sicut nõnulli iudices faciũt aniaꝝ. Sicut fecerũt illi: q̃ abbatissam sepi-
us venientẽ ad eoꝝ curiã nõ expedierũt: donec vno die pulchriores ꝺ do
mo sua secũ duceret. Et senes illi maledicti calũniatores iusserũt Su-
anne faciẽ reuelari q̃tinus vel sic satiarent. Et Moyses faciez velabat:
dũ loqueret filijs Israel iudicia dei. Exo. xxxiiij. Sic ⁊ sic iudices vela
ri debẽt: deus em̃ vultũ iudicũ suoꝝ operit. Job. ix. Habẽt laudabilem
ꝯsuetudinẽ quedã ciuitates Italie: ad preueniendũ hec iudicia ꝑm faci
em. In eis quippe ꝯstituitur extraneus iudex: q̃ nullos in ea ciuitate sibi
habet attinẽtes: q̃ ad tẽpus statutũ duoꝝ vel triũ annoꝝ manet iudex.
Qui ⁊ in magnis nõ iudicat nisi secretius senioribꝫ vocatis ⁊ discretio
ribus quib; causam exponit: sine ꝑsonaꝝ expressione querẽs quale iudi-
cium tali debeat facto: vt sic in ꝯsulendo tam ad amicũ q̃ꝫ ad inimicũ: ⁊
ꝓpinquũ sicut ad remotũ equal'r se habeat. Plane sic longe alia iudicia
ꝓdeũt q̃ꝫ dũ ꝑsone noscunt. Sic ꝑ hũc modũ Dauid cõtra seipsuz dedit
iudiciũ. ij. Reg. xij. vbi Nathan dixit ad eũ: Respõde mihi iudiciũ. Uti
nã ⁊ hec nostra Argentina hãc haberet consuetudinẽ. Talis iudex lap- G
so sui tp̃is statuti termino: manere cogitur ꝑ aliq̃t menses: ⁊ oĩbus con-
tra eum intentare de iniustitia ꝑ eum facta volentibus respondere.

¶ Quarta nola est: ex vno actu malo semꝑ opinari malum. Sunt qui

postq̃ viderũt aliquẽ actũ prauũ de aliquo: bũc de cetero perpetuo malum esse existimãt: imo etiã quidã ꝑpetuo dãnandũ ⁊ nunq̃ cõuertendũ asserũt: cũ tñ de nullo desperandũ sit q̃diu viuit: vt dicit Gerson in regulis. Hi regulã illã obseruãt iuris. Semel malus semꝑ presumitur malus. Sed nõ ait regula presumat̃ malus: quasi iubẽs eũ talem reputare aut ꝑmittẽs. Sed indicatiue loquit̃ presumit̃: ⁊ b̃ quidẽ verꝫ ꝙ presumit̃ malus: sed q̃ sic presumũt nõ ideo benefaciũt. Non em̃ qꝛ iam q̃s puer est: ideo post sex annos iterũ puer reputari debet. Hodie q̃s est malus ⁊ vides eũ peccantẽ: post dies octo cõuersus ẽ: ⁊ mutatus in aliũ virũ. Plane nõ decet vt amodo de eo iterũ malũ opineris. Et hac nola timeo multos esse notatos: q̃ nedum ꝓpter visum alicuius pcti: sed etiam ꝓpter solũ auditũ: malam opinionẽ concipiunt ⁊ tenent de hoĩe honesto et bone fame. Mira ⁊ misera res vni nebuloni detrahenti bono viro aut femine honeste: ⁊ eos infamanti plus creditur aliquãdo q̃ decẽ viris honestis eosdem excusantibꝫ: ita proni sumus ad credendũ mala de proximis. Utiq̃ signuꝫ parue charitatis fraterne: sed ⁊ ꝓprie malitie ⁊ affectionis male vt dictũ est. Noli frater: si vidisti etiã (vt putas) mores alicuius lasciuos p̃cipitare iudicium: cogita qꝛ nõ deliberate sed inconsiderate id forsitan fecit: Cogita ꝙ ex passione ⁊ vehemẽtis tentationis
h impetu in hoc prolapsus est. Q̃ si etiam in turpia prorupit opera: cogita quia talis honestus qui nõ ex habitu malo ⁊ vicioso cecidit: transeunte passione: mox in bonam consuetam vitam redit: secus de male habituato. Sic sic considera et noli iudicare.

¶ Quinta nola est: ex vno malo alios oẽs de cõgregatiõe illa malos iudicare. Sunt q̃ mox vbi vnus de aliqua cõgregatiõe cleri: monachoꝝ aut monialium deliquerit: oẽs iudicãt esse tales. Plane temerariũ hoc
1 iudicium est. Quid hoc est stultitie frater? Nunq̃d totus cumulus pa-
2 lea estimabitur: qꝛ de illo palea visa est exire? Nonne qꝛ fumũ de camino exire vidisti: nihil in coquina erit nisi fumus ⁊ nõ etiã ignis ⁊ aliqua
3 alia? Qualis hec dementia: dũ diues de sacculo ꝓfert aut cista florenũ malum aut denarium falsum: existimare: qꝛ oẽs eius floreni ⁊ denarij
4 mali sint? Nunq̃d qꝛ vnus ex cãtoribꝫ dissonat: ⁊ vna fistula in organo:
5 ideo om̃es cantores ⁊ fistule tales sunt? Quid multa? putasne qꝛ omnes apostoli Judas sint: eo ꝙ vnus talis inter eos inuẽtus est? Noli sic infatuari frater quinimmo vbi multi apostatant: presumendum est de arta religione ⁊ tritico expaleato vbi palee ventilantur. Ceterum vbi reformatio non est: omnes mali manent simul.

¶ Sexta nola est: se ceteris meliorẽ estimare ⁊ bonũ: alios oẽs malos Sunt q̃ nõ putãt se de numero alioꝝ: oẽs alios iudicant malos: se non sua facta excusant: si qñ corripiuntur: glosant: obtegunt: alioꝝ autẽ facta nõ ita. Existimant nullibi solem gratie irradiare nisi in cella sua: vt ait Bern. Si qñ de morte alioꝝ fit mentio: vt in speculo tuo dicit̃: nihil putant ad se pertinere sed mox rationẽ subiungũt: quia tales intempera

te vixerint: aut similia in mediū producunt. Omnes alios p̄ter se cū na J
so trahunt in publicū: iuxta vulgare prouerbiū. sed ⁊ omnib⁹ vrinā con
spiciunt ⁊ iudicant: suā autē negligunt. Contine o fatue tuā vanā de te
opinionē. Recordare preterita peccata tua: quia nescis si sint tibi dimis
sa. Cogita presentē (vt tu putas) iustitiā tuā: ⁊ intellige q̄ iustitie nostre
sunt coram deo sicut pannus menstruate. Et qđ in oculis hominū vide
tur esse rectū: apud deū iniquū reputat̄. Cogita tandē futura. Esto sis
etiā iam iustus: nescis quo fine terminabit̄: nondū globus in spera quie
uit: sed iugiter voluit̄. Quis vnq̄ credidisset: q̄ Judas apl's suspēdio
⁊ desperatione interijsset: ⁊ Magdalena ⁊ latro salui facti fuissent? Ti
me ergo frater: ⁊ cū timore operare salutē tuam. Memineris q̄ dixit
dn̄s: Publicani ⁊ meretrices precedent vos in regno celoꝝ. Dic tibi: tu
quis es: ⁊ non iudices quenq̄: ait abbas Pastor.

¶ Septima nola est: suij psius iudiciū negligere. Sunt qui intantum
sunt occupati cū alijs vt sui prorsus obliuiscant̄: cū tn̄ quilibet deberet
se quotidie iudicare: saltē sero. q̄uis pluries bonū esset: p̄cipue, aūt hoc
tpe sacro cū cōmunicandū veniet. Nisi em̄ quis hoc fecerit: grauissimas
penas patiet̄. Et quō (inquis) siue de quo iudicare oportet? De duob⁹
scilicet de te primo ⁊ secundo de christo. Fac tecū iudiciū: ⁊ iudica te de
preteritis: de futuro ⁊ de presenti. Primo de p̄teritis: statue ante faciē K
tuā loca vbi peccasti: ⁊ inde elice quoties cōmisisti fornicationē: furtum
fractionē diei festi: ieiuniū ⁊c̄. Hoc facto talia clare ⁊ integre cōfitearis
sacerdo[illegible] Secundo de futuro: examina te si habeas propositū vitandi
peccata ⁊ ꝓpinquas peccatoꝝ occasiōes. Tertio de presenti: vt habeas
dum accedere vis deuotionē animi ⁊ munditiā corporis. Hoc iudicio
ait Paulus: Probet autē seipsum ⁊c̄. i. examinet ⁊ purget. Scđm iudi
ciū tene de christo: quē sumpturus es. Considera quid sit: quia deus et
homo: ante cōsecrationē est panis: post christus. Simile de ouo ⁊ gal/
lina excubante. Cōsidera qualiter: q̄ tam magnus ⁊ gloriosus sicut in
celo. Tertio ꝓpter quid: q̄ in memoriā sue passiōis ꝑpetuā hoc instituit
De tali iudicio ait Paulus: Qui em̄ indigne mādūcat ⁊ bibit: iudiciū
sibi manducat ⁊ bibit: nō dijudicans corpus dn̄i. Talis em̄ patit̄ penā:
plane grauissimā penā. Neq̄ mirū: quia grande peccatū est indigne su-
mere: q̄ similes iudeis occidentib⁹: ergo homicide. Latro pacē tenet ad
mensam: ⁊ tu in mensa christi pacē nō tenes. O infelix cui fit vita mors:
summū bonū malū: ⁊ medicina venenū: treme. Tremit Joannes bapti
sta tangere verticē: ⁊ tu totū tangēdo nō tremis. Magdalena ad tactū
pedum christi non admittit̄: ⁊ tu ad sumendū totū corpus christi teme-
re accedere audes. Maria egyptiaca semel cum fletu: ⁊ tu impudice cū
peccato corpus sanctissimum sumis. Rogemus dominū.

Feria secunda post Judica. ij. Aprilis
Stultoꝝ infinitus est numerus. Ecc̄s. i. Euangeliū.

TRicesima turba stultoꝝ est expectātiū (Beyt narren) Et hi quatuor nolis dinoscuntur.

¶ Prima nola est differre conuersionē a pctis ad deū. Tanta
1 est hec stultitia vt nedū nō satis edici: sed neqꝫ cogitari possit. Et que ē
queso hec insania o pctōr: q̄ in statu tam periculoso manes: in quo di-
2 uina iustitia sup caput tuū gladiū tenet strictū siue euaginatū: vt te me
diū secet animā a corpe separando: meliorēqꝫ partē animā scꝫ iaciat in
infernū. ⁊ sola dei miscōia gladiū illū aliquantulū detinet: si forte peni-
tentiā agere velis. Que rursus fatuitas? Nōne vides qꝛ in medio ho-

stiũ ⁊ inimicoꝝ tuoꝝ terra cõstitutus es: qui etiã solo pariete vitreo cor
poris prohibent̃ ne te in manu sua habeãt. Est paries iste corpus: vtiq;
vitreus: imo fragilior vitro: cõtra quẽ nõ extruere ⁊ erigi oportet machi
nas: sed lapide manuali deijci ⁊ destrui poterit. Ut quid ergo stas ad-
huc securus qui capitales habes inimicos adeo potentes: sicut sunt de
mones: ⁊ existis in castro adeo debili? Nescis qꝛ ĩ via es q̃ ducit ad mor
tẽ: cur differs eam relinquere? Esto: cõplantata sit lapidib⁹ hec via pec-
catoꝝ qua graderis: in fine tñ eius inferi ⁊ tenebre ⁊ pene. Cogita vias
tuas ⁊ eaꝝ finẽ: ⁊ cõuertere: fac qđ Psal. Cogitaui (inquit) vias meas:
⁊ conuerti pedes meos in testimonia tua. Quod facis fac cito o frater:
iam fere vsq; ad portas inferni deductus es: ⁊ appropinquasti vsq; ad
portas mortis. Plane sunt porte inferni peccata mortalia: inter que et
infernũ nihil mediat nisi corporis transitus. Siste ergo gradũ ⁊ dor- 2
sum verte mundo ⁊ cõcupiscentijs eius: faciẽ vero firma versus terram
sanctã: sanctã ciuitatẽ celestẽ Hierusalẽ ad dñm deũ tuũ. Fugiam⁹ de
hoc exilio: habitemus cũ dei filio: hoc decus est famuli si sit coheres sui
dñi. Expectat te dñs: expectat te tota curia celestis: expectaris ad ma-
gna: qꝛ ad regnũ: Venite benedicti patris. Expectaris ad iocũda ⁊ sua M
uia: etiã in hoc seculo. Jugũ em̃ meũ suaue est ⁊ onus meũ leue. Curre
cito: neq; differas cõuerti ad dñm cũ te vocat: ne si nõ audieris vocẽ do
mini hodie vocantis: sed obdurauerís cor tuũ: cras te vocare dedignet̃
⁊ locus penitentie tibi auferat̃ dũ nimis tardas cõuerti. Ecce Esau nõ
inuenit penitentie locũ: quanq̃ cũ lachrymis quesisset eũ. Hebreoꝝ. xij.
Quis scit si Paulus: sanctus Mattheus deũ vocantẽ nõ exaudissent:
an ne vnq̃ post inppetuũ vocati fuissent? Nolito ergo spiritũ extinguere
ne postea minime reaccendat̃. Exurge ⁊ vade in terrã sanctã hierusalẽ
celestẽ. Sed vbi nauis? vbi mare ꝑ qđ traijciam? Nõ lõge est a te o fra 3
ter: modo nõ negligas. Est mare amarum: cõtritio tua amara. Mare
vtiq; ꝑ quod ad terrã sanctã nauigat̃. Est mare rubrũ ꝑ erubescentiã: ꝑ
qđ filij israel ad terrã ꝓmissionis ingrediunt̃. Impediuit filios israel
Pharao quantũ potuit: ne ꝑ mare illud de egypto transirent: ⁊ diabo-
lus similiter. Et vt illud efficacius possit: simulat se matrẽ cũ sit nouer- 1
ca. Mater filiolũ videns lachrimantẽ eũ pacificat ostendendo ei aliq̃d
delectabile: ⁊ diabolus pctõri cõtrito ostendit spectacula: ludos ⁊ cho-
reas ⁊ hmõi. q̃ iã circa tẽpus pasce diabolo ꝓcurante vbiq; incipiũt: vt
a cõtritione quã in. xl. habuerũt reuocet. Reducit etiã ad memoriã dele 2
ctationẽ peccati dimissi. Et eos terret faciẽs eos impossibilitatẽ conci- 3
pere de penitẽtie incepte cõtinuatione. Et istis medijs eis suadet dicẽs N
id Jsaie. xxxi. Quiescat vox tua a ploratu: ⁊ oculi tui a lachrymis. Tu
aũt hec verba minime cures: sed sit sicut mare cõtritio tua. Mitte te in
hoc mare cõtritionis: ⁊ traijcito in terrã sanctã. Sedeas in nauiculam
christiane vite: exercitij bonoꝝ operũ: eritq; dñs dux ⁊ patronus tuus:
quousq; attigeris portum salutis.

1 ¶ Secunda est: differre confessionē. Sunt qui satis contriti sunt: sed vbi ad confessionē veniendū est: reniunt semp differentes. Mira res quid times? quid hesitas patefacere crimina tua sacerdoti? Putasne qz te cōtemnet ideo: aut odio habebit? Errās: immo te multo chariorē habebit: quia ei tuā cōscientiā manifestas: z loco filij te habebit. Sed qd dico sacerdoti? Cogita quia dei locū tenet: z cur igit niteris te abscōdere a facie dñi: in cuius conspectu tamē peccasti? Similis vtiqz ade stulto: qui se abscondit. Noli o stulte: scito q̄ qui abscondere nititur coram deo peccata: illius deus manifestabit. z qui ea coram deo manifestat:
2 ipse ea abscondit. An forsitan ideo confiteri differs: quia putas te melius peccata tua recensere posse post tantam dilationem? Si sic sapis: desipis profecto: computatio dilata multa facit obliuisci: z homo qui differt confiteri multa tradit obliuioni. ceterū diabolus ea nō obliuiscitur: neqz deus. Ut quid sotularem te chariorem habes? Singulis diebus sotulares tuos vis tergere: ne si lutū in eis fuerit desiccatū: postea de facili illud remouere nō possis: a tua vero anima differs remouere sordes vitioz p dimidiū annū vel amplius. Stabulum purgas z
4 non conscientiam. Quid queso boni: honesti: mitis aut iocundi cōtulit tibi hospes ille turpissimus diabolus: q̄ cū tāto tempore tenes apud te? Expertus es proculdubio quanta tibi in corpore anima z fama fecerit: z quēadmodū hospitiū illud omnibus bonis euacuat: z quomodo tam fatuus es vt adhuc eum teneas? Mira fatuitas: si Christus in se
in sacramēto tēpore pasce: vel in membris suis hospitatus fuerit apō aliquē: vix permittit ibi esse p diem vnum. diabolus vero p̄mittit adesse plusqz per annū. Hospes qui christi nomine recipit non solū feret hominibus cū est quadriduanus: sed etiā cū est triduanus vel biduanus.
5 Diabolus non etiā anniculus. Quomodo tā fatuus es vt aperire nescias hostiū quod est sine sera: vt euadas de miserrimo carcere peccati? Hostiū sine claue z sera est os tuū: qō ad confessionē pcti nō vis aperire

¶ Tertia nota est: differre restitutionē. Quanta fatuitas restitutionē differre: nequit satis edici: neqz scitur ab aliquo: nisi ab his qui audiūt
1 confessiones: quante difficultates inde oriant. Taceo in primis q̄ is qui retinet ea que obligata sunt restitutioni furtū cōmittit: siquidem eo precepto quo furtū prohibet: etiā furti detentio prohibita dicita Se-
2 to. Sed adhuc dicito: cur restituere differs: z nō mox cū ad te puenerint aliena restituis? Nunquid putas: qz postbac facilior erit tibi restitutio? Errās plane: docet hoc experientia rerū magistra: q̄ quanto magis differt. tanto difficilius restituit. Facit hoc quia magis incorporat: et
de quanto magis homini res hec incorporat: tanto cū maiori dolore
P ab eo separat. Adde q̄ ex dilatione tanta incidunt impedimenta restituendi vt credere nemo possit: Aut enī is cui debet fieri restitutio moritur: z heredes nesciunt. Aut obligatus ad restitutionē ad alienas partes transmigrat longius distantes. Et talia sexcenta interueniūt: quib

difficilima efficit restitutio: que a principio satis fuisset facilis. Tertio forsitan differs ad mortē: vt sic p heredes tuos aut testamentarios fiet restitutio. Dñe deus meus scis impiā illā hui⁹ ciuitatis corruptelā: vt nemini p̄mittat etiā ad pias causas facere testamentū: misi puto ad q̄nq; solidos. Utiq; libere testari non p̄t ad pias causas. Sed etiā si libere possent (qō tū nō est expert⁹ loq̄r) q̄d putas faciēt testamētarij aut heredes qō tuipe nō feciſti? Nolite cōmittere huic pōti: alias laberis i flumē

¶ Quarta nola est: sperare longā vitā. Est hec nola magna: illa ouiū nola: omnib⁹ p̄dictis tribus tenorē prebens: hoc est cui innitunt p̄dicta Dñe deus q̄ debile fundamentū: ideo nō vis mox cōuerti: confiteri: aut restituere: sed differre: q; speras te diutius victurū. hoc tuū fundamētū longa vita. Mira misera t fatua res: t cur ita? q; tanta t tam ardua q̄ cōtingunt animā: corpus t res impetuū cōmittis sorti calamoz. Non ne tibi videt hic homo fatuissimus: qui sub hac spe poneret vitā: heredi tatē: penā maximā: t quicquid in corpore vel rebus amittere posset sup fortuuā scilicet trahēdi calamū longiorē? vtiq; stultissimus. A fortiori ille stultissimus qui animā p̄ria: regnū celoz t amissionē oīm bonoz̄ ponit sup spem longioris vite. sicut faciūt illi qui multa illicita in cupiditatibus: in delectationib⁹ t vanitatib⁹ cōmittunt: sub spe lōgioris vite t correctionis in posterū. Quid putas eueniet illi stulto? Hoc q̄ su bito dū sperat longā breuissimā sortem: id est vitam trahit. Sapie. iij. Dum longe vite fuerint in p̄sumptione sc̄z p̄pria: in nihilū cōputabuntur. Patet de illo Luce. xij. Qui spondens anime sue longam vitā: audiuit tibi dici: Stulte hac nocte repetent animam tuam. Ecce fundamentū non solidū: sed stolidū t stultum: sc̄z longā vitam: longiorem calamum super quo te fundas: quia non cito sed longe posthac proponis conuerti cōfiteri t restituere. Est hic plane (vt ab initio dixi) tenor tue dilationis. Est hec nola quarta precedentiū tenor: maior que eis (vt in cantu dici solet) tenorem tenet: spes videlicet lōgioris vite. Vis discantum t cōtratenorē huius tenoris audire: arrige aures: t ausculta quid dicat nobis Sopho. Vox cantantis in fenestra: t cornus in superliminari. Sopho. iij. Notate verba: signate mysteria. Hoc de domo deserta dixit Sophonias ad literam. Ad spiritū: Nostra anima domus est deserta: dū peccatrix est a suo inhabitatore derelicta p̄ter eius delicta: vacua omnibus gratia t virtutibus. t vt vulgo dicitur theutonico (Der höf wont dorinn) Utiq; quia diabolus ingressus in eam domū peccatricis animā. Sed quid stat ad hostium? dominus explsus: t pulsat vt denuo intromittat. Ego sto ad hostium t pulso. Apoca. iij. Sed nemo est qui intromittat: nemo qui tantū hospitē recipiat. Et cur ita? q; impediūt soni alij ne pulsus dñi ad ianuā audiat. Cantāt aucule canore i fenestra: t cornus in suprliminari crocitat. En tantū faciūt strepitū vt dñi pulsus ad ianuā cordis nō audiat. Quid auicula i fenestra? auicula i fenestra est cōsiderare, pspera t leta t eis toto cordis oculo intēdere, hic est

discantus. Coruus in supliminari est pcrastinatio: ⁊ hic est cōtratenor. Uere cōtratenor: clamat cōscientia media voce (mit halber stym̄) quia oppressa passionib⁹ letitie. Hodie ꝯuertere: noli differre: dn̄s pulsat: noli cōtemnere: talia ⁊ sil̄ia susurrat ratio conscientia siue sinderisis ad lumen fidei: qd̄ adhuc p rimas radios mittit. Sed cōtra clamat coruus: cras cras. Dn̄e deus meus: ⁊ quō audiret̄ Jesus pulsans vbi tantus strepitus vocū cantantiū? Spes lōgioris vite: nola illa magna ouium seducēdaꝝ: que tenorē habet: Uoces auiculaꝝ letantiū in fenestra ⁊ cantantiū discantū: ⁊ corui cantantis cōtratenorē cōscientie: cras cras. O corue quot seduxisti ⁊ ad infernū crocitasti? Noli audire frater eū cuiuscūqꝫ sis etatis: senex aut iuuenis. Dū iuuenis es cantat tibi cras cras. Dū senex es cantat grap grap. Audi q̄ dico: vt cōtratenorē intelligas: Juuenibus cantat cras cras: sed priusq̄ꝫ hoc (graſ) crescat: mortuus est grisellus. Edissere nobis parabolā hanc. Intellige q̄ dico. Dicit iuuenis: O adhuc potēs sum: primū adolesco: cresco instar feni ⁊ graminis: gaudebo ergo in gramine: in tali etate florida: succi plena: quousqꝫ ad pfectū creuerit. Aduerte o frater (Ee das graſ gewechst: so ist gromēto d) Fortasse nō tanto tpe supuiues: vt ad eam pfectā viriditatis etatē puenias. Noli ergo credere voci corui tibi cātantis in supliminari (graſ graſ) sed voci qua ⁊ senib⁹ canit (grapp grapp) Quibus em̄ in iuuētute ⁊ florida etate cecinit (graſ graſ) in senecta clamat (grapp grapp) Noli confidere frater sup longa vita: que vanū fundamentū est eius de qua diximus dilatione. Nō confide: veniat tibi in mentē id qd̄ c[illegible]o incul caui. Et iterū dico: qꝛ nō ideo ꝙ letus es: viuax es: sanus es: longioris vite eris. Unde nō sumenda est mēsura longitudinis vite: sed ex annis preteritis multis in senib⁹ ⁊ paucis supstitib⁹. Exemplū accipias in lumine qd̄ eque clare lucet dū longior est candela ⁊ dum iam facta est breuissima: fatuus ergo esset qui ideo putaret diutius duraturū lumē qd̄ clare lucet: cū tn̄ parū supersit sepi. Ita ⁊ tu etatē tuā mensurato: nō ſm viuacitatē animi: que eadē est (vt tibi videt̄) iā quinquagenaria qualis erat vigenaria. sed sumenda ſm sepum annoꝝ: qd̄ tibi plane paucum ⁊ curtū est. Exultat ad hec verba adolescens: plurimū (inquit) sepi habeo parū absumptū est: vix viginti anni preterierūt: ⁊ supersunt multi. Sꝫ cogita o frater: ꝙ extinguet̄ lumen nō solū ad deficientiā sepi: sed etiam ad flatū facilē venti aut leuē emungentis tactum: etiā si multū sepi supsit: immo parū sepi consumpto. Itaqꝫ etiā tibi timendū est de extinctione vite tue nō minus q̄ꝫ seni: ⁊ neqꝫ confidendū quantūlibet iuueni etiā infanti vnius diei sup vite longitudine. quoniā extingui videmus mox natos ex vtero: immo ⁊ in vtero. Rogemus dominū.

Feria tertia post Judica. iij. Aprilis.

Stultorū infinitus est numerus. Eccl̄s. i. Euāgeliū

Tricesima prima turma stultorum est: custodientium vxores (Hiet narren) Qui putant se per suam vanam custodiam feminas cohibere ab adulteriis. Possunt autem dinosci septem nolis.

¶ Prima nola est: vxorem cognato ad custodiendum tradere. Sunt fatui qui putant vxores suas tunc tutas: cum eis aliquem consanguineum aut affinem pro custode deputauerint: qui tamen eam primus stuprat. Quod si non credis: audi quando et vbi hoc factum est. Clytemnestre maritus eius Agamemnon cognatum suum custodem prefecit: quem tamen ad concubitum primum allexit: quo facto machinata est in mortem mariti. Vide Iuuenalem. Sed quid forenses accersio? Non longe est Amon: qui sororem suam Thamar deflorauit. Dic hi

storiā. ij. Reg. xiij. Inūc ꝛ cōmenda vxorē tuam fratribꝫ ꝛ patruis: aut
alijs consanguineis ꝛ cognatis: et puta te bene custodiuisse.
¶ Scđa nola est: socrui aut ancillule custodiā vxoris cōmittere. Pu
tasne o fatue: qꝛ ꝓpter illas dimittet vxori pudica luxuriam suā? putas
qꝛ si libidini paruerit: ꝛ eam dep̄henderit vel socrus vel ancilla: confe-
stim ad te curret te aduocans: vt videas aut scias? Plane sciunt ancille
tacere. Sciunt ꝛ socrus: matres videlicet vxoꝝ: nedū tacere ꝛ dissimula
re: sed ꝛ crimina talia pulcherrimis technis obtegere. Si nō vis crede-
re: audi qđ legit̄ de quodā mercatore. Qui cū fessus redijsset ꝛ lectum ꝑ
quiete peteret: anxia vxor qꝛ amicū sciebat stantē post lectum: quid age-
ret nesciebat: subiunxit socrus. Noli inquit o filia lectū sternere priusq̄
marito ostendamus lintheamen qđ interim fecimus. Extēditq̄ linthe
amē: tenēs vna cauda: alterā filie prebuit extendendā: q̄ ante faciē mari
ti p̄tenso: abijt ꝓcus laudauitq̄ maritus opificiū. Bn̄dicamini inq̄t q̄
estis hui⁹ artis tā expte. At ille. Scim⁹ ꝛ alia multa pulchriora: que si
cupias videre cito ꝓbabimus. h̄ mō deceptus: lecto strato q̄euit lassus.
¶ Tertia nola ē: seip̄m custodē ꝯstituere. Sunt q̄ nemini ꝯfidūt sz ipsi
domi manēt: ꝛ vxores retinēt apud se: neq̄ ꝑmittūt ad ecclesias aut ser-
mones ire: sz die festo dū alie honeste matrone diuinis intendūt: ille do
mi cogunt̄ tenere capita maritoꝝ in gremijs. O fatue nō putas tu quia
habeas nolas? habes: nihilomin⁹ decipieris si placuerit. Sed ita fieri
posse: de multis vnū ꝓducā exēplū: de quadā: q̄ etiā ad col[illegible]ligata vi
rū decepit. Nempe cū vir hospitio recepisset quendā heremitā iussit eun
dem bene ꝓcurari ab vxore. Discedente igit̄ viro: fecit vxor eius vocari
amasiū: q̄ veniens iussus est in hostio domus expectare donec vocaret̄.
Interim redijt paterfamilias: videns igit̄ eum quē suspectū habebat in
hostio domus: vxorē colūne alligauit: iuitq̄ dormitū. amasio vero ex-
pectante: vxori barbitonsoris ꝑsuasit illa: vt absoluendo se in eius loco se
ipsam ligaret donec rediret ab amasio. Interim excitatus a somno pa-
terfamilias vocauit vxorē suā. At vxor barbitonsoris respōdere nō au
debat. Surrexit igit̄ vir: ꝓuocatus qꝛ nō respōdebat: amputauit ei na-
sum dices. Hūc affer in xeniū amasio tuo. Rediēs aūt vxor ab amasio
videnscq̄ nasum vicine sue abscisum: absoluēs eā: seipsam loco suo reli-
gauit: modū inueniēs q̄ viro ꝑsuadebat: deū miraculose nasuz ei restitu
isse: in signū innocentie sue. ꝛc. vide latius in parabolis antiquoꝝ. c. ij.
¶ Quarta nola est: letitias cōes vxori cōcedere. Sūt q̄ putāt si fauerit
vxoribus vt ad publica cōuiuia ꝛ alia vadāt minus efficiant̄ libidinose
eia inquiunt si domi manerēt: magis cupiditate carnis incādescerent:
ad expellēdas g̊ fantasias eā dimitto ad societates. O stulte ꝛ qn̄ erꝫ sa
piens? Est ne h̄ remediū cōtra calorē accedere ad ignē? Accede ad ignē
hūc: ꝛ calesces plus satis: ait Terē. Prius calet vxor: dimitte eam ꝛ fer
uescet. Quid aliud sunt illi publici cōuent⁹ q̄ꝫ estuaria: q̄ꝫ rogi variaꝝ
faculaꝝ sulphure illitaꝝ. q̄bꝫ ꝑsona ornata illita est facula. ꝛ se mutuo

ad luxuriã incendunt: visu tactu: colloquijs. Mira fatuitas: dicit vxor X
caleo. & tu ais: vade ergo ad ignẽ & frigesces. Facis vt querat letitias cõ
munes: & tibi proculdubio cõmunes senties tristitias.

¶ Quinta nola ẽ: letitias speciales offerre & introducere. Sũt q̃ ne co
gant vxores ad spectacula coia dimittere: introducũt socios aut socias
p cõsolatiõe vxoꝝ ne tedio afficiant. & introducũt clericos & monachos
socios & cõsanguineos: vt colludãt: cõfabulent: cõiuẽt: choreas partu
las exerceãt: & hmõi vanitatibꝫ eoꝝ vxoribꝫ mittunt varias p fugando te
dio cõsolatiões adducere: nescientes q̃ frustra fiunt oia. Vtinã saperent
& intelligerent nõ hunc: sed aliũ esse vxoꝝ conseruandi castitatẽ modum
Putãtes em̃ socios esse suos: stupratores sunt vtiq̃ vxorũ introducti.

¶ Sexta nola est: singularẽ letitiã administrare. Sunt q̃ cões & specia
les letitias vxoribꝫ negãt: sed ipsimet volũt pstare carnalia. & eis ad nu
tũ parẽt in oi voluptate: & vltra q̃ thorus immaculatus maritalis pa
tiat. Sed frustra sic custodire se sciant: nõ hoc mõ satiabunt. Sicles sũt Y
gallinis tales libidinose: q̃ etiã si aceruũ tritici ante se habuerint & in eo
steterint: nõ grana ante rostrũ posita assumunt: sed pedibꝫ verrunt ad ea
que inferius sunt grana. Quid multa? Dicit sapiẽs: q̃ tria sunt que sa
tiari non possunt: & quartũ nunq̃ dicit sufficit. Prouerb. xxx.

¶ Septia ẽ: vestes & clenodia ad voluptatẽ oẽm p̃curare & oẽ qđ libet
admittere (Allẽ mut willẽ gynnẽ vñ gestattẽ) Hoc medio putãt se posse
vxores a malis ꝓtinere. Sz plerũq̃ decipiunt: q̃ ex vna licẽtia ad ma
iorẽ habẽdã accẽdunt: ita vt tandẽ putẽt q̃cũq̃ libẽt licere. Cõpescẽda ẽ
g̃ ratiõabiliter i eis talis insolẽtia. Lego de q̃dã femina: cuiꝰ insolẽtiã ma
ritus eiꝰ cõpescuit ꝟ mõ. Vehemẽter vxor eiꝰ amore cuiusdã sacerdotis
ardebat: vnde cõsuluit matrẽ q̃dnã faciundũ suaderet: misi em̃ sacerdote
hmõi potirẽt morti ꝓpinq̃ret. Q̃ mater vtiq̃ honesta audiẽs sanũ filie
ꝓsiliũ dederat. Arborẽ (inq̃t) cupressi marito charissimã in orto stantẽ de
secatã in ignẽ mittito. qđ si eque tulerit: feret & illud. qđ cõsiliũ diligẽter
exeq̃bat. Veniẽs igit marit⁹ arborẽ ardẽtẽ videns dissimulat: hinc aiata
vxor intentũ suũ ꝓsecuturã sibi sperãs matrẽ denuo ꝓsuluit. Cui mater
q̃ certior sis: ꝟ secũdũ attẽtare debes. catellũ marito charissimũ studeas
iterficere. qđ factũ marit⁹ denuo tulit. Cui fortiꝰ aiata vxor retulit mri
& qđ nũc faciẽdũ ꝓsuleret scire cupiẽs. Ait mater: Aggredere eũ tertio ꝟ
medio: cũ ad ꝓximũ viros sibi charos & venerabiles inuitauerit: mẽsale
cũ oibꝫ suppositis clauibꝫ ad terrã trahas. qđ si tulerit: feret ꝓculdubio
& illud. Hoc facto tõsorẽ vocat maritꝰ: q̃ eiꝰ obediẽs ꝓcepto manibꝫ pe
dibꝫ vxoꝛi sanguinẽ minuebat: post quã minutionẽ vxor sedata nunq̃ sa
cerdotis memor decetero: q̃ malꝰ sanguis fuerat emissus. Et qđ g̃ facie
mus: nũqđ p digitos respiciãt? Nõ frat: ꝟ ei cẽt alia fatuitas: de q̃ erasti
na dicemꝰ. sz ꝟ fac: puideas tibi ꝺ alio custodiẽdi mõꝛ custodibꝫ. Q̃ da
custodes & ponã eos. Accipe frater. Primꝰ custos est timor dñi. Hic fi Z
delissimꝰ custos vxoris tue: siquidẽ timor dñi expellit pctm̃: g̃ adultez.

Ubi hic custos ante ianuā stat: oīa ī pace sunt. ⁊ vbi hic extrusus fuerit aut abactus: factū est ⁊ oīs alia frustra erit custodia. Plane nisi dñs custodierit ciuitatē: dico ego vxorē: frustra vigilat qui custodit eam. Custodiebat Susannā hic custos: ne stupraret̄ a senioribꝫ: o (inquit) melius est mihi incidere in manus q̄ꝫ ⁊c̄. Et vbi cōducam (inquis) hunc custodē? magna mercede eū habere vellē. In domo dñi: in tēplo eius: illic cōducit̄: eo duc vxorē tuā. Audiat p̄dicationē mane ꝑ q̄dragesimā q̄tidie: similiter ꝑ annū diebꝫ festis: ibi audiet peccatoꝝ ⁊ adulterij detestationē: virtutū castita. is ⁊ aliaꝝ laudē: q̄ꝫ gloriose sint mulieres probe ⁊ q̄ꝫ ignominiose adultere. Fac viuat in domo honeste: ſm timorem dñi ambulet ipsa cū tota familia: pudica loquat̄ verba: neq̄ patiaris vt familia lasciua sit: fac cōfiteat̄ crebro: cōmunicet: honeste vestiat̄: oīa ſm legē dñi. Secūdus custos est amicabilis cōtrectatio. Fac diligas vxorē tuā sicut corpus ꝓpriū: sicut christus ecclesiā. Nō habeas eū vt ancillā: sꝫ sociā. Nō litigio eā fatiges indesinēter die ac nocte: serua ei fidē: non ad alias accede: Cōmunica ei bona: nō q̄ in cōuiuijs tu: ipsa cū pueris in miserijs delitescat. tu des ructus p̄ crapula: ipsa gemitus pre inedia. Hec dulcis cohabitatio nō parua erit bone vxoris custodia: cūq̄ videlicet audierit crepitantē ianuā gaudeat te aduenire: nō tremat sicut ad ad
A uentū insanientis. Tertius custos est hospites nō introducere. Si vera vxor est: cū nullo sibi maior q̄ꝫ tecū est voluptas ⁊ iocunda societas: dimitte foras diabolū: nō est opus vt impingat̄ parietibꝫ: alias nouit venire in edes: vt vulgo dici solet. Qui murem in pera: serpentē in sinu: ignē in gremio tenet: malos habet hospites. De iude. c. ⁊ si iudeis. Sꝫ parcus (inq̄s) appellarer (ein zücher: ein schmyrtzler: ein schmorotzer) Melius est frater vt sordidus appelleris q̄ꝫ cuculus efficiaris (weger ist ein schmyrtzler in seim huſ: dañ brieten frombd eyer vſ. Quartus custos vxorē nō educere. Si fidelis est vxor (vt dixi) nullibi magis gaudet q̄ꝫ essē tecū ⁊ suis pueris. Scis quē animū reportes o vxor postq̄ꝫ de spectaculis redieris: nō cura si ex hoc despiceris: melius est qđ salua tue vxoris honestate despiciaris q̄ꝫ meretricē habeas cū applausu ⁊ arrisione riualiū. Sed rumpent socij fornacē ⁊ fenestras: si vxorē ire nō ꝑmisero? Facilius fornax q̄ꝫ vxor reformari poterit. Quintus custos vxorē nemini laudare. Sunt stulti q̄ laudāt vxores suas. Est vulgatū ꝓuerbiū: qui vxorē suā laudat ⁊ cōpositū: vellet ea sibi auferri (wer sein fraw vnd kumpst lobt der kem ir gern ab) Candaules (de q̄ Herodotꝰ) cuidā vxorē suā nudā ostendit: ⁊ inde ab eodē fuit cognita. Noli g̊ ostēdere aut laudare: si em̄ dixeris: O habeo vxorē pulchrā: probā. is qui audit si nouit qꝛ adultera est: mox te cōtemnet ⁊ irridebit vt cuculū: q̄ putas te habere castā. Si nescit: tñ qꝛ pulchra est vt adultera fiet conabit̄. Te
B ce ergo: neq̄ laudaueris eā: neq̄ vituperaueris corā talibꝫ. O etiā si hospuero custodes: timeo qꝛ nihil efficiā. Qui vxorē custodit (est vulgatum prouerbiū) arat littus: laterem lauat: aquam in fontem defert. Fa-

cilius est esse pastorem locustaꝝ aut pulicū in vanno ad solem expositorum ꝯ custodire vxorem. Esto q bis custodibus casta nō manserit: tu tamen rationabiliter qō in te est fecisti: in culpa nō est: habebis quid respondeas coram deo ꝛ hominibus. Et ammodo tunc tibi patientia necessaria est: cogitās q tu neqꝫ primꝰ neqꝫ vltimus: qui impudicā ꝛ adulteram habuit vxorem. memineris quia etiam maximi ex principibus tales habuere vxores. Quos si scire volueris: legito Franciscū Petrarcham libro. ij. capᵒ. xxi. de remedio fortune aduersex te cum suis dictis olare. Rogemus dominū.

Adulterorum

Feria quarta post Judica. iiij. Aprilis. Festū Ambrosij

Stultorū infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

TRicesima scōa turma stultoꝝ est: adulteroꝝ (Le narren) nō qui sunt in matrimonio: sed qui sunt violatores matrimonij: dinoscuntur bi nolis septem.

¶ Prima nola est: cōcubitus soluti cū maritata aut ecōtra. Hoc adulterium quāta sit stultitia nemo ignorat. nisi qui aut experientiā nō habet aut saltem meditatione nō considerauit. O frater quanta stultitia est tā grandi periculo se cōmittere p̄o tam feda ꝛ breui voluptate? cōmittis te o adolescens ꝛo femina: periculo corporis ꝛ anime ꝛ fame. Expectare vos oportet qua hora interficiamini: semel ter ꝛ cēties euadis: venit hora ꝛ totum soluis. Puerosq; gignis nō tuos: admittuntur ad hereditatem alienam: qualis hic perplexitas: nouerint bi quos tangit hoc negocium. O adolescens putas te diligi solum: erras plane: ꝓpter vnum solum hominem non solet tentorium expandi: neq; coquina erigi: merces suas p̄o vno emptore mercator nō exponit.

¶ Scōa nola est: vxorati cū maritata cōcubitus: duplex hoc est adulterium. tante ꝛ maioris fatuitatis quāto peius qui ambo grauissimis plectuntur penis: quibꝫ se submittere grandis est stultitia: morte punit fm legē Moysi. Leui. xx. ꝛ sūt fm leges mūdanas: nec recipitur aliqua redemptio: nec mirū q̄ tam grandi pena plectitur: cū cōtrariū sit iuri naturali: vnum ex p̄ceptis iuris naturalis est. Hoc q̄ tibi nō vis fieri alij ne feceris. Nō mirū hoc nullo modo aliquis vellet sibi fieri: vt q̄s cū vxore sua peccaret. Multi sunt qui potius permitterent se interfici vel exheredari q̄z hoc sustinerent. Jus ergo naturale dicit homini: q̄ b̄ nullomodo debeat facere alij: q̄ ab eo nō vult sibi fieri. Et q̄z graue est inquis peccatū: vt tam graui pena puniatur? grauius q̄z furtū. Furto aufers p̄ximo pecuniā: adulterio vxorē: ꝛ quis est qui nō mallet sibi auferri florenos etiā centū potius q̄z vxorē stuprari? Recte in ordine p̄ceptoꝝ decalogi ante furtū ꝛ post homicidium positū est: tanq̄z ꝛ si homicidio minus: maius th furto. Nec dignū et iustū est adulteriū ita seuere punitū iri: cū sit quedā dei cōtumelia. Nonne p̄trariū est matrimonij sacramēto: q̄ deus ipse instituit: ꝛ in paradiso ꝛ innocentie statu: nō igit sit cōtumelia tanto sacramento: absq; magna dei contumelia.

¶ Tertia nola est. Concubinā publice in domo cū vxore tenere. Non satis est frater vt adulter sis: nisi etiam vxorem cui fidem fregisti: etiam manifeste cōturbes: ꝛ spinā oculis eius infigas: ꝛ afflictionē addas afflicte: Scandalizes primos: qui inde silia faciendi audaciam sumunt. Ue p̄latis negligentibꝫ ꝛ dissimulantibus: qui talia permittunt inultia. Putasne q̄ hic dissimulatur: ideo alibi coram iustissimo iudice p̄nam nō recipient condignā? Hic queso q̄s corrigeret? cū rectores reip.

spirituales ꝛ seculares in eadem sint dānatione: sed aliter alibi.

¶ Quarta nola est: vxorē ad adulterandū inducere: pmittere aut occasionē prestare. Notate verba signate mysteria. Sūt qui inducūt vxores quatinus adulterētur: ꝛ quo pacto? illo. quia sunt bibuli: nihil operātes crapulosi die ac nocte. Cumq; es non acquirant: dicunt vxori: Vide vt pecuniam habeamus; vade ad hunc vel illum sacerdotem aut nobilem mutuo accipias florenū vnum vel duos. Vadit ꝛ facit honesta mulier: ꝛ redit meretrix. Audiui de quadam hesterno vesperi: que marito cum mensam posuisset proposuit pulmentū auenarū ad vnum cornu mense cum aque amphora: ad aliud cornu capum assum optimūq; vinum cum pane albissimo. Eia inquit: nunc ad quodcunq; illorū sedeto. Sedit maritus ad capum. Subiunxit: si illic sedere volueris: scias te riualem passurum: qui mihi hec tribuat. q; si malueris mecū viuere in paupertate ꝛ honestate: contentusq; esse volueris in pulmentario hoc ꝛ pane cibario: tecum honeste viuam. Sed mansit fatuus cum capo: malēs gaudere cum crapula q; tristari cum vxoris sanctimonia. Sunt deinde qui nō iubent vxores adulterari: sed permittunt ex sua negligentia: cū videlicet tales se prebent vt nihil timeantur. Timirū contingit q; vxor cadit: solum quia a viro neglecta. Est cum vxore sicut equo: quidā equi cadunt: alij non cadunt: sed cespitant (struchen) tertij non cespitant: sed inclinantur (gnickent) Sic ꝛ quedā mulieres cadunt per adulterium: alie non cadunt: sed cespitant: non longe absentes a casu: scilicet que malos habent mores: societates prodiue in casum. Sed tertie sunt inclinate (gnickent) rales sunt fere omnes femine ab adolescentia inclinate ad turpia: ectiā si fugiant societates malas ꝛ mores lasciuos. Hec si non vigilanter in freno teneantur: tandem cadunt. Sunt tandem qui non iubent neq; permittunt: sed occasionem prebent adulterij. quia raro sunt cum suis mulieribus: peregrinant: vel ad mercantias abeunt. Interea igitur quia marito carent: alius succedit. qui si fuisset presens ꝛ eis maritalem prebuisset affectum: non ceciderunt. Talibus euenit quod nauclero in facetijs Pogij: qui lucri causa varia nauigio loca perrans: post quintum fere annum redijt visurus vxorem quam iuuenculam reliquerat cum tenui suppellectili. Illa autē viri reditum desperans: cum alio consueuerat habitare. Ingressus itaq; vir domum: videns eandē informem relictam adeo perpolitam: quesiuit vxorē vnde ornatus domus proueniret. Que respondit: Dei gratiā interim auxilio fuisse scias vnde omnia hec emanarunt. Benedixit vir deum: qui tanta beneficia vxori ptulisset. Videns insuper cubiculū: lectum: aliamq; suppellectilē ornatiorē solito: querēs vnde hec proueniret. Itez rndit: dei gratiā hec oia administrasse. vnde liberalitatē dei vir maxime cōmendans ei gratias egit. Supuenit tandē puer triennio maior: more puerorū blandiēs matri. Hunc videns vir quesiuit quis esset. Cui vxor meus est inqt puer iste. Stupēs aūt maritus admirabat: vnde se absente puer proueniisset

Sed in eo procreando similiter dei gratiam affuisse vxor respondebat Hinc indignatus vir: malas inquit deo gratias habeo ⁊ ago: qui tot cogitationes susceperit de meis rebus. Visum est em̄ ei deū nimiū fuisse curiosum: qui ⁊ de procreandis se absente liberis cogitauerit.

¶ Quinta nola est: alienā appetere. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam: iam mechatus est cū ea. ait dn̄s. Ecce etiā sine carnali opere hominē fieri posse adulterū docet. Noli frater te voluntarie mittere in periculū: alienā ne concupiscas: sis cōtentus ꝓpria. Fatuus plane: qui se tali cōmittit periculo. Nonne ille stultus reputandus est: qui cū existat in medio mari sup̄ assere tutus natans: ⁊ de assere exiliret in mare? Et tibi est vxor tanq̄ asser data: ecōtra vxori maritus: in qua supernatare poteris ne submergaris in mari cōcupiscentie. Noli ergo relinquere asserem: ⁊ tradere te cōcupiscentie (weger ist die ee weder der see) melius est nubere q̄ vri siue submergi. Qz si dixeris: nolo in matrimonij statū: tūc cōtine. Et vt possis occasiones fuge: ieiuna: vigila: lege ora: ⁊ alia fac exercitia. Sed ais: vxorē habeo: sed fedam: ineptam: senē Esto: nō tn̄ ideo tibi licet adulterari: hec sunt onera matrimonij. Hoc periculū est in quod se cōmittit nubens: quod vtiq; graue esse apl̄i intellexerant: cū dicerent. Si sic est: cū muliere difficile est nubere. Sed patientiā ergo habeto: ⁊ tibi vim facito: qr regnū celoꝝ vim patit̄. Oportet legē dei seruare: hec iusta est iustificata in semetipsa. Ergo te eidem apta: si saluari volueris. hec via in celum ducit: ambulate [illegible].

¶ Sexta nola est: turpiter vxorē in actu carnali tractare: aut de alia nō sua cogitare. Sunt qui abutunt̄ bestialiter vxoribꝫ: peiores sunt illi adulteris: neq; deberēt eis vxores obedire. Ceterū quidā dū propriam cognoscunt vxorem: faciunt sibi fantasiā de alia: sic ⁊ vxor de alio: vide licet adultero. Et sic se habent quasi cū alieno cōuenirent: parate si alia persona illic esset: cum eadem coire. Adulteria hec sunt.

¶ Septima nola est: cū moniali turpiter agere. Et est ne hoc adulterium? habent ne maritum? Habent vtiq;: ipse est dn̄s tuus: nō solū miles aut comes vel rex: sed rex regum: dn̄s dominantiū. cui est desponsata quam queris: qui te creauit ⁊ redemit. Siquādo igitur cōcupiscentia tibi dixerit aut monialis qd̄ vxor Pharaonis Joseph: Veni dormi mecum. responde: Quomodo hoc possum facere malum ⁊ peccare in dominū meum? Hoc medio beatus Mattheus nitebatur regi dissuadere concubitum monialis sue. Caue frater: sponsus zelotipus est: sponsam noli tangere: quam intantū diligit: vt eam includeret. Esto iā parcat: non parcet tamen tibi furor viri in die vindicte. Rogemus dominū Vide si placet in summa Lugd̄. latius.

Feria quinta post Judica. vi. Aprilis

Stultorū infinitus est numerus. Eccl̄s. i. Euāgeliū

Tricesimatertia turma stultor̄ est: incōstantiū (wanckel narrē) vel (semper narren) vt in speculo ponit. Dinoscunt septē nolis.

¶ Prima nola est: diuersa velle audire scrutari ⁊ experiri: ⁊ tamen parum aut nihil inde ꝓficere. Sūt qui modo hoc: modo illud audire volunt. sed ⁊ nunc hunc: nunc aliū doctorē discere: sic ⁊ predicatorē variare siue mutare: ⁊ tamen nihil proficitur. Euenit talibus fatuis qđ ait beatus apostolus. ij. Timoth. iij. Semper discentes: nunq̄ ad scientiam peruenientes. Certis ingenijs immorari sciolum facit. Accidit preterea eis: quod Jacobus ait: Sit duplex animo inconstans in om-

nibus vijs suis: nunc hoc nunc aliud volens. Non ita faciendū: sed stabiliendū est cor & figendū aliquo solido: sicut frequenter docui. Elige tibi certū statum: elige & tibi certum modū viuendi in eodē statu: elige & tibi certam materiam: quā tecum in memoria feras: ne euagari contingat cor tuum ad incerta: & vanis leuitijs aut irrationabilibus tristitijs iactetur. Est nimirum cor siue animus hominis simile vesice inflate natantis in flumine: que iactatur hinc & inde in incertum: quousq; habeat lapidem alligatum: qui per zonam vsq; in profundum pertingat: quo facto stabilitur. Sic mens per aliquā certam & solidam cognitionem. Vide si placet in tractatu fratris Dauid.

¶ Secūda nola est: omnia noua visa velle habere. Sunt qui & si habeant sufficienter supellectilē: si tamē nouam viderint mox etiā eam cernere nituntur. sed & habitam statim despiciunt. Sicq; nouis noua succedunt: & vt luna stultus mutatur. Quid dicam de hoc & precedēti stulto q̄ quod sapiens? Non satiatur oculus visu: neq; auris auditu. Curiositatem tuam per talia magis facis prurientem: neq; inde satiaris. De numero horum erant Atheniēses docti: de quibus dicit Actuū. xvij. q̄ atheniēses omnes & aduene hospites ad nihil aliud vocabant: nisi aut dicere aut audire aliquid noui.

¶ Tertia nola est: sacram scripturā relinquere & inutilibus intendere Sunt qui dimissis salubribus doctrinis sacrarū literarum lectioni historiarū intendunt: sed & poetarū lasciuorū: vnde non paruam reportant iacturam. Siquidem inficiuntur lectione talium ad turpia: implent cibo porcorum scilicet siliquis ventrem animi sui: patre relicto celesti qui eis siliginē sacre scripture prestitisset. Non decet hoc sacerdotes: p̄cipue dedicatos diuinis officijs: vt eis neglectis poetis intendant. Quēadmodū Hieronymus eos reprehendit: sicut & nuper dictū est. dis. xxxvij. Sacerdotes. Verū talia legere temperate nō p̄pter delectationem aut alio fine vano: sed vt ex eis vtilia eliciant (sicut declarat Gratian⁹ dis. xxxvij. §. Cur ergo) licitum est.

¶ Quarta nola est: edificia mutare. Sunt qui mutant rotunda quadratis: sed vbi vnus edificat: alius est qui destruit. q̄ vtilitas in vtriq; Sunt hec signa animi inconstantis & leuis: a quo merito se sapiens custodire debet. Prouerbiorum. iij. Vie tue stabilientur ne declines ad dexteram neq; ad sinistram.

¶ Quinta nola est: artificia varia discere. Est prouerbiū: duodecim artificia tredecim infortunia. Fuit hac nola notatus filius inconstantie apud Boetiū lib. i. de disciplina scolariū circa finē. Qui primo factus fuit scolaris studens: & in breuissimo tempore volebat omnes libros discere: omnes incipiens & in nullo vtiq; ad finem perseuerās. Deinde factus fuit mercator: sed nauseans in naui sentine fetorem & mare reliqt mercantias: & factus est ortulanus: cui deficientibus leguminibus factus est miles. Videns autē aciem cōtrariā vertit terga & fugit: iterū factus

studens: adherens Cratoni. Sed horrens questiones que in sede eius erant conscripte. xvi. duxit vxorem. Et neq; feditatē matrimonij ferens: Ptolomei doctrine se tradidit. Et cum neq; hunc intelligeret: optauit tandem se esse asinum.

¶ Sexta nola est: diuersas ingredi religiões. Sacerdos factus nititur fieri canonicus regularis: deinde fit de ordine beati Benedicti: hoc relicto declinat ad cistercien. beati Bernardi: deinde ad carthusiā. Itaq; semp manet fatuus: vbiq; reperit ericiū. z dū vnū declinat in suo statu in alio duos offendit: immo si liceret retrahere pedem: etiam de carthusia abiret. Sed audit sibi dici: Qui ponit manū ad aratrum zc. Melius est laudabiliter viuere in vno statu: in quo quis vocatus est frater: q̄ sic et inconstantia ad diuersa declinare.

¶ Septima nola est: terras lustrare. Sunt qui vagi super terrā efficiuntur laici p̄o gloria adipiscenda: aperiunt sibi nouos mundos: petunt terrā sanctam: Katherinam: Sarmatas: Rüssen albos z rubeos Angliam z Galachiam zc. Sunt deinde studentes: qui Bononiam: Parisius: Cracouiam: z alias multas queritant vniuersitates: quas z inhabitant. Sunt tandem deuoti: qui peregre p̄ficiscentes visitant limina sanctoꝝ apostolorū Rome: sancti Jacobi in Compostella zc. Sed quid hec omnia o fratres? (Ein ganß ist geflogen vß: vnd gagack kumpt wider zehuß) Quisquis ab ede sua patria volat imp: oby anser: Ille domū redies anser vt ante manet. Dic o deuote: quid tibi p̄derit q̄ limina sanctoꝝ visitasti: z colloquia per deserta z eremitoria cum eremitis habuisti: z talis redis qualis exiuisti? Audi quid dicat Hieronymus. Non Hierosolymis fuisse: sed bene ibidem vixisse laudabile est. De hoc vide notabile dictum Cassiani: in colla. pa. col. credo p̄ma. Dic deinde tu studens: qui te putas gloriosum inde quia lustrasti multas vniuersitates z nihil virtutum aut scientiaꝝ reportasti: quid p̄fuisset Platoni illi magno q̄ multa lustratus est: z Moysi q̄ in Egypto: z Danieli q̄ in Caldea? Plane nisi didicissent: tam gloriosi nō euasissent Dic tandem z tu o miles: quid tibi blandiris super eo q̄ in multis et longinquis fuisti regionibus: non autē p̄udentior: non virtuosior: sed p̄orsus talis qualis exieras rediisti? Adhuc nosti crapulari: maledicere: blasphemare: ludere: z similia. Propter hoc nō oportuisset longius abire: etiā hic talia didicisse poteras minoribus labore z expēsis. Vbi est modestia tua quā didicisti? pietas in deum: animi fortitudo in hostes: misericordia z benignitas in pauperes? Nihil nihil. Quid omnes hi de hac turma (Semper narren: beür als fern: wanckel wander närren) Rogemus dominū zc.

R

1

2

3

Feria sexta post Judica. vi. Aprilis.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Iracundorum

TRicesimaquarta turma stultoꝝ est iracundorũ (Zürn narren)
Nõ oẽs qui irascunt̃ fatui sunt: ideo est necesse animaduertere
1 nolas quibꝫ fatui a nõ fatuis irascentibꝫ dinosci queant. Sunt
em̃ qui irascunt̃ pctõ ꝓprio: ⁊ vindictã iustã expetunt discrete seipsos af-
fligentes. Nõ hi fatui sunt: sed sapiẽtes: exaudiẽtes illud Psal. Irasci-
2 mini: ⁊ ꝑ pctis vestris in cubilibꝫ cõpungimini. Sunt alij qui peccatis
proximoꝝ irascunt̃: iustã ꝓ infligẽtes etiã vindictam. Et etiã hi non stulti
3 sunt: sed sicut p̃cedẽtes bona ira (q̃ nõ ꝑ vitiũ sed ꝑ zelũ dicit̃) irati. Sũt
tertio quidã naturaliter iracundi: est em̃ ira naturalis qñq̃ꝫ passio: vt in

melancolicis ⁊ colericis: ⁊ nõ accidit nisi ex complexione naturali. talis M
ira de se nullũ est pctm̃: dũmodo manet infra limites nature. Sunt q̃ 4
videnť irati: nõ tñ sunt sz potius ĩpatiẽtes. Ira em̃ quãdoqꝫ d̃r sola im
patientia absqꝫ appetitu vlteriorꝫ vindicte: ꝫ nõ est ꝓprie ira: nec est mor
tale pctm̃: si ex ĩpatientia nõ impediať ratio. Sunt tandẽ quidã irati: 5
sic ꝙ paruã aut nullã affectionẽ amorꝫ habẽt circa alium: sic ꝙ est in eis
quedã refrigeratio charitatis erga ꝓximũ citra tñ odiũ: qñ scilicet nõ de
desiderať ei nec bonũ nec malum. Et nõ est mortale: nisi qñ ꝓximus vi
detur in extrema necessitate: hec latius si placet deducito ex Gerso. Ecce
hi irascunť: ⁊ tñ nõ sunt recensendi semp̃ fatui. Sed iam videamus qui
bus nolis distinguanť iracundi fatui a nõ fatuis. sunt aũt nole. vij.

¶ Prima nola est: Subito irasci. Primis motibꝫ sensualitatis cõtin
git: vt q̃s impetu quodã vehemẽti tangať appetitu vindicte: ⁊ ratiõe pre
ueniať: ⁊ hoc est veniale pctm̃ parua nola: sed caue ne crescat mox sup-
primas: est em̃ sicut in aliorꝫ viciorꝫ primis motibus puta luxurie que
nõ sunt mortalia: si tñ consentitur erũt mortalia. Sic posset quis tam
diu versari in cogitatione vindicte ⁊ motus: incresceret appetitus ꝙ pec
caret mortaliter sicut in peccato carnis: vt dicit Scotus. Supprime er
go scintillam: ne in flammã excrescat: sed ⁊ fel crescit.

¶ Scđa nola est: etiã cũ ꝯsensu appetere vindictã: sed paruã parui põ
deris: ⁊ est pctm̃ veniale ⁊ paruula nola. Sicut em̃ p̃cedens actus imp̃
fectus est ex parte appetentis: sic ille ex parte obiecti: qđ ꝓpter sui parui-
tatẽ quasi ꝓ nihilo habeť. Simile in furto recipere. s. racemũ paruũ de
vinea: sic ⁊ hic trahere puerũ p̃ capillos vel aurem in sui vindictam.

¶ Tertia nola est appetere cũ consensu vindictã magnã: notabile scz N
malũ inferendi. Et hec est magna nola pctm̃ mortale: quã quatit dñs
Math. v. Qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio: idest pena eterna:
facit em̃ contra charitatem proximi: volendo sibi malum iniuste.

¶ Quarta nola est: vltra prorũpere in vocẽ ⁊ mores: vindicationes: si
ne tñ verbis cõtumeliosis: vt scz racha: aut alias interiectiõis affectus
ire expressiuas: ⁊ hec nola peior priori: ⁊ grauius peccatũ mortale. De
hac dicit silr dñs: Qui dixerit fratri suo Racha: reus erit consilio.

¶ Quinta nola est: vltra ꝓrũpere ex ira in verbũ cõtumelie aut cõuicij
dicẽdo fatue: stulte: stolide: ecce loripes: claude. ⁊c. hec dicunť conuicia:
vel nequã: fur: latro: hec sunt ꝯtumelie fm b. Tho. Hec nola p̃cedentibꝫ
peior: qꝛ grauius pctm̃ de q̃ Christus. Qui dixerit fatue reus erit gehẽ
ne ignis. Sed q̃d de xp̃o ⁊ paulo: q̃ discipl'os appellabãt stultos ⁊ insen
satos? Dico ꝙ nõ ex ira iniusta: sed ꝓpter correptionẽ fecerũt. scđa scđe.

¶ Sexta nola est: vltra ꝓrũpere in facta: rixas: verbera: vulneratiões:
aut mortẽ inferre: aut res auferendo: domos cõburendo. ⁊c. adhuc ma
ior hec: q̃ se ⁊ aliũ perimit: se periculosius tñ. o fatue vt alterius asinam
corpus scz perimas: prius animã tuã perimis ⁊ gladio transfodis. Pla
ne in animã proximi nõ potes: sed asinã eius: qua occisa amplius nõ ha

bes (iuxta dñi vocem) quid amplius facias. Cur nõ vindictã reseruas
dño? qui hostis tui animã ⁊ corpus posset mittere in gehennã sine tuo
damno. O stulte transfodis te: vt proximo pallium transfodias.
O ¶ Septima nola: irã retinere. stultissimũ est hoc ⁊ piculosissimũ. Sol
nõ occidat sup iracũdiã vestrã. ⁊ cur ita? ne trãseat in odiũ. Ira siquidẽ
odiũ generat: ex festuca fiet trabs: ex paruo grãde pctm̃. Quid grãdius
odio qđ homicidio cõparat? Si mihi nõ credis: crede ⁊ audi Joannẽ:
Oĩs q̃ odit frattẽ suũ homicida est. Quid deo displicẽti⁹ ⁊ diabolo pla
cidius odio? plane nihil. Siq̃dẽ extinctrix charitatis est: q̃ maxime deo
placet: diabolo displicet. h̃ ẽ odiũ: prorsus humane nature ꝯtrariũ: hõ
naturaliter est aĩal mãsuetũ ⁊ misericors: hãc naturã aufert hoĩ odiũ et
ira. Intuere dẽtes tuos vngues ⁊ os: si rabiei an mãsuetudini attestent
Fere rabide vngues habẽt acutos: fortes: recuruos ⁊ magnos: rict⁹ lõ-
1 gos oris ⁊ dentes aduncatos. Nõ ita hõ: sed leo ⁊ vrsus. Noli g̃ ãmodo
degenerare a natura o hõ: irã ꝯtine. nihil tibi plane inde honoris ꝙ mori
bus filis es bestijs: quẽadmodũ tñ quidã vere stulti putãt se iõ magnos
estimari. Quid gloriaris: qr instar canis nõ aliã nisi r literã ꝓferre noui
sti? Est ne tibi gloriosum putas: qr frontẽ rugosam vt thaurus p̃tẽdis?
ĩmo vt insan⁹ ⁊ furẽs? Ira furor breuis (ait Hora.) a furẽte nõ differt:
nisi tpis breuitate. Utinã se in speculo dũ furit ira ꝯspicerei: videret pla
2 ne insaniẽtis vultũ. Quid est ꝙ toti familie molestissimũ es onus ignis
⁊ spine? oẽs te amplectẽtes pũgis: ⁊ instar ligni igniti exuris serpẽs sp
P ignẽ ore vomens. Graue est saxũ ⁊ onerosa est arena: sed i[illegible]ulti vtroq̃
grauior est. Prouer. xxvij. itẽ cõformiter Eccĩ. xxij. Sup plũbũ q̃d gra
uius: ⁊ qđ illi aliud nomẽ q̃ꝫ fatuus? Sed nedũ ꝓximo: sed ⁊ tibijp̃i mo
3 lestissim⁹ ⁊ dãnosissim⁹: in corpe damnũ sentit q̃ iracũdus est. Multos
ira perijsse vidimus ⁊ legim⁹: ⁊ breuioris vite sunt hoĩes iracũdi: sicut
4 ⁊ bestie. Zelus ⁊ iracũdia minuẽt dies. Eccĩ. xxx. Etiã rex dãna crebro
sentiũt iracũdi: hõ iracũdus ꝑ vna alapa amittit qñq̃ centũ libras. vñ
5 Eccĩ. xx. O biurgatio ⁊ iracũdia annihilabũt substãtiã. Et hec q̃dẽ dam
na tolerabilia: nisi ⁊ aĩa detrimentũ sentiret: quã ira excecat. Ira impe
dit animũ ne possit discernere verũ. Ps̃. Turbatus est a furore oculus
meus. Oĩa q̃q̃ bona aufert: miscđiaz. Ira em̃ nõ habet miscđiaz: neq̃
irrũpens furor. Prouer. xiiij. qr finis ire est victoria. Sz ⁊ verã iustitiã
6 aufert: Ira em̃ viri iustitiã nõ opat. Plane q̃ irat⁹ iudicat (vt dicit glo.
ibidẽ) etiã si iustitiã iudicat: tñ diuini examinis iustitiã (in quã ꝑturba-
tio nõ cadit) nõ põt imitari. Putat aliqñ corrector q̃ iratus est iuste age
re: sed errat. Nã si ira correctorẽ superet: añ opprimit q̃ꝫ corrigit. Et sub
specie zeli iustitie furor est. Zelus iustitie q̃si ignis ardere debet đ oleo
miscđie Et sic̃ ignis absq̃ oleo lãpadẽ destruit nisi assit oleũ: sic zelus iu
7 stitie cor hoĩs destru[illegible] assit oleũ miscđie. Tandẽ ira aĩe oĩa mala in
troducit. Siquidẽ ([illegible]it b. Gregori⁹) ianua oĩm vitioꝝ iracũdia: q̃
clausa virtutib⁹ int[illegible]us dat quies: aperta ad oẽ facin⁹ armabit ani

mus. Ego intelligo fm mentē doc. scti: q ira est ianua vitioꝝ ꝑ accidēs scz remouēdo ꝓhibēs. i. impediendo iudiciū ratiōis: ꝑ qđ hō retrahit a malis. Directe aūt ⁊ ꝑ se est aliquoꝝ causa specialiū peccatoꝝ: q̄ dicunt̄ filie eius. Rogemus dn̄m vt nos custodiat. Amen.

Sabbato ante palmarum. vij. Aprilis

¶ Stultorum infinitus est numerus. Eccēs. i. Euangeliū.

Tricesimaq̄nta turma stultoꝝ est: singulariū. q̄ sua sunt q̄rentiū ⁊ ꝑtinaciū (Einrichtig narren) Pn̄t aūt discerni tribus nolis. ¶ Prima nola ē: singularia exercitia cōib⁹ neglectis assumere.

Sūt quidā supbi: vane glorioſi: pcipue in religionib. quib nō ſufficit facere ſicut alij faciūt: vel tenere qđ iubet cois regula monaſterij. ſz vult ſanctior oib apparere: vult plus ceteris agere vt vltra ceteros appareat Proinde nō ſufficit qđ cois regula monaſterij vel maior cohortaf exē pla: nō tñ melior eſſe ſtudet: ſed videri melius viuere geſtit: quatenꝰ di
2 cere poſſit: Nō ſum ſicut ceteri hoies. Si vis eos determinatiꝰ noſce re: attēde q̄ dico: t q̄ſi paruulas nolas huic principali annexas accipito quēadmodū ieiunia: orationes: vigilias t ſ̄lia pſumat. Ecce plus ſibi blandit de vno ieiunio qđ ceteris prādentib facit: q̄ſ ſi cū ceteris ſeptē dieb ieiunauerit. Ecce vna nolula. Melior ſibi videt vna oratiūcula peculiaris: q̄ tota pſalmodia vniꝰ noctis. Ecce alia. Ad oia ſua ſtrenuus: ad cōmunia piger. Ecce tertia nola. Vigilat in lecto: dormit i choro cū q̄ alijs pſallētib tota nocte ad vigilias dormitet: poſt vigilias alijs
R in clauſto quieſcentib ſolus in oratorio manet. Ecce q̄rta. Inter prandentes crebro ſolet oculos iactare p mēſas: vt ſi quē minꝰ comedere viderit victū ſe doleat: t idipm inciplat ſibi ſubtrahere crudeliter: qđ neceſſario victui puiderat indulgendū: plus glorie detrimentū q̄ famis metuens cruciatū. Ecce q̄nta. Pallorē ſuū t maciē in manib: t cetera q̄ poſſunt videre ſpeculat. Ecce ſexta. Hic oēs iudicat: hic oim facta corrodit: vnde ſingularis ferus depaſtus eſt eā ſcz vineā dñi. Ecce ſeptima
3 Habes ecce primā nolā: qua noſcunt ſingulares fatui. Qui vere fatui nolentes ſe alijs cōformare in bonis t honeſtis regularib diſciplinis: t tñ volūt eſſe in cōſortio eoꝝ cōtra qs ſcriptū eſt de ſta. reg. recolentes. Nā quiſq reſtrictius reb vtit q̄ ſe habeant mores eoꝝ cū quib viuit: aut intēperatus aut ſuperſtitioſus eſt. xl. diſ. quiſq. t eſt Augu. Ad quā cūq eām eccleſiā pueneris: huiꝰ morē ſerua. xij. diſ. illa. Et notanter dixi in bonis t honeſtis. Si eīm inhoneſta ſunt: tales imitari nō debes: ſed ſingularis fieri (vt docet frater Dauid) neq cures q̄ inde fias odioſus t de ſingularitate noteris: q̄ ſcias q̄ nullus ſctōꝝ ſingularis glorie factus eſt in celo: niſi q̄ inter hoies hic poſitus ſtuduit eſſe vite ſingularis Nō tñ de ſingularitate virtutū dico: nō de ceremonialib obſeruātijs: nullā vel paruā habentib vtilitatē virtutū. Qui ſic ſingulares ſunt: boni ſunt: nō obſtāte q̄ ab alijs p̄tenant. Sed q̄d ad nos inq̄s: hec nola reſpicit religioſos: t Bernardus ad frēs ſuos hec q̄ allegaſti loquit eſt. Scio frater: ſed t ſcio q̄ hic multi ſunt q̄ in cōgregatioñib viuūt: q̄b hec ammonitio vt caueāt etiā vtilis eſt. Sūt p̄terea hic iuuenes t virgines q̄ poſt hoc pñt religiones t ꝯgregatiōes ingredi: t eiſdē hec pderit
S doctrina. Tandē etiā his q̄ manent in ſeculo nō inutilis: q̄ t ſeculares plures p̄ferūt ſingularia cōi ꝯſuetudini eccl̄ie: t male puta ieiunāt t magis ſibi cōplacāt die ſcti Valētini aut Sebaſtiani: t p̄ceptos ab eccl̄ia negligūt: nullos aut admodū paucos p q̄drageſimā ieiunantes. Jtē ad eccleſias priuatas currūt: audiētes illic miſſam: neglecta parochiali.

¶ Secunda nola eſt: nō cōmunicare ſalubria: ſed ſibi retinere. Sūt

docti quidā q̄ soli honorē habere volūt ⁊ famā: estimātes oēs alios in- 1
doctos ⁊ eos cōtemnūt: neq̄ cū aliq̄ familiaritatē siue cōmunionē habēt
Seribꝫ sil'es (vt in speculo tuo dicit') qui oim hoim fugiūt cōmunionē:
sanctiores volētes oibus nationibꝫ reputari. Itaq̄ cū mercandū fuerit
noctu pecuniā in ripa positā auferūt: mercē reponētes. Sic tales docti
fores claudūt ⁊ nemini respondēt. Sunt p̄terea quidā artē suā occul- 2
tantes: puta experimentū aliqd̄ qd̄ nouerūt vtile cōtra morbos: ipsi aūt
soli id retinēt nemini cōmunicātes. Cū tn̄ etiā si iurassent se nulli cōmu-
nicaturos: ⁊ sub hoc pacto edocti ab aliq̄ fuissent: iuramētū seruare nō
teneant': q̄ ꝯtra charitatē: nisi in casu q̄is vel alter paratus esset p̄stare
tali egro medicinā: tūc em̄ tenet' seruare iuramentū: vt dicit b. Tho. in
qd̄libe. xij. ar. xxij. Sūt hi vtiq̄ stulti carētes charitate: q̄ nō querit que
sua sunt: nō singularia: sꝫ coia anteponit. de numero hoꝝ de quibꝫ apl's
ij. Tim̄. iij. In nouissimis tp̄ibꝫ erūt hoies seipsos amātes. Nō sic chri
stus: qui seip̄m ꝓ omnibꝫ tradidit. Sed ⁊ Tull. in offi. ⁊ Plato in Thi
meo dicunt: ꝙ homo nō est natus sibimetipsi: sed cōmunitati. Ideo. i.
Petri. iiij. Quilibet gratiā sibi datam debet in alios administrare.

¶ Tertia nola est: ꝓprio inniti sensui: ꝑtinaciter inniti opinioni ꝓprie: T
nolendo cedere opinioni siue sentētie meliori. Sūt quidā (ait Hugo) 1
in ꝯgregatiōe obstinati in suo sensu: sapiētes in oculis suis. hi qd̄ nō cō
ceperūt ex ratiōe defendūt: nec se alijs sed sibi alios applicari cōtendūt. ⁊
si viderint [illegible] obtēperari: statim cōmouent' ⁊ alios turbāt. Grandes vti
q̄ ⁊ ꝑnicioli fatui ꝯgregatiōis turbatiui. Et q̄ q̄so supbior fatuitas q̄ 2
ꝙ hō vnus toti ꝯgregatiōi iudiciū suū p̄fert: tanq̄ ip̄e solus spiritū dei
habeat: q̄ maior supbia q̄ se meliores ꝯtēnere? Sūt plane q̄ tales sunt
cōsūmati stulti. Hec nēpe est ꝯsūmata stultitia: ꝙ hō se reputat sapientē
⁊ in factis suis nihil videat nisi sapientiā. Sed ais: Naturale est ꝙ hō
sententiā suā vl' opinionē libēter sustinet ⁊ defendit. sicut d̄r Prouer. xv
Letabit' hō in sentētia oris sui. Uerꝫ q̄dē: nō tn̄ sic debet ei īmutabiliter 3
adherere: ꝙ nullo mō velit acq̄escere sentētijs ⁊ ꝯsilijs melioꝝ. ait Sen.
Mobilis esto: nō leuis. ꝯstās: nō ꝑtinax. Sed ⁊ Moyses sp̄m dei ha-
bēs q̄tidie cū dn̄o loq̄bat': ⁊ ꝯsiliū Jetro soceri sui nō cōtēpsit. Et vis ne
vt oibꝫ credā: ⁊ sentētiā meā mutē ad q̄rūlibet ꝯsilia? Nō dixi b': sed sapi
entiū ⁊ bonoꝝ. Nō dico ꝙ sentētijs q̄rūcūq̄ debeas acq̄escere: q̄ nec ini
quoꝝ. q̄ Btūs vir q̄ nō abijt in ꝯsilio impioꝝ. Et Prouer. i. Fili si te la
ctauerint pctōres: ne acq̄escas eis ⁊c. Nō stultoꝝ ⁊ populariū. Exo. 24
Nec plurimoꝝ insipiētiū ⁊ populariū acq̄esces sentētijs: vt a vero deui
es. vicꝫ si sit veritas certa ⁊ ꝓbabilis: de q̄ certitudinaliter vel ꝓbabilit'
tibi cōstat. Nō pueroꝝ vel iuuenū inexpertoꝝ: relinq̄ndo sentētiā exper-
toꝝ. sicut fecit Roboā. iij. Re. xij. sed sapiētū ⁊ bonoꝝ. Deut'. xxvi. Se
quaris formā eoꝝ: scꝫ sapientū. nō declinabis ad dextram vel sinistrā.
Sed vbi possunt hec discerni? vbi sunt: ⁊ q̄ sunt tales sapiētes q̄s tuto U
possim sequi? Nunquid p̄lati mei sunt? Nunquid possum audacter sine

scrupulo eoꝝ seq̄ sniam? Quid ḡ de simplici ꝓpl'o p̄latos suos ī Bohemia imitātes? Incidim⁹ hic in materiā meo iudicio satis difficilē: ⁊ vix solubilem ⁊ resolubilē: vt sciat̄ cui tuto q̄s suā ꝯscientiā cōmittat. Vide Guil. Parisieñ. q̄ dicit: nō oportere monachū obedire suo p̄lato p̄cipiēti: vt habitet in loco sibi periculoso q̄ ad castitatē. Itez Guilhel. Lugd. de obedientia. Item eundē de dispensatione prelatoꝝ: sup̄ pluralitate beneficioꝝ nō excusante. Item Gersonē sup̄ illo: Ex ore tuo te iudico serue nequā. Itē b. Thomā in tertio scripti: de prelato predicante insolita. Item Gerso. de pollutione ꝙ credendum est prelato etiā malo: in his vbi non p̄cipit ꝯtra deū. Itē in Sūma Angelica ⁊ alibi. Rogemus.

¶ Dñica in ramis palmarum.viij.Aprilis.
Stultoꝝ infinitus est numerus.Eccs.i.Euange.de gestis

TRicesima sexta turma stultoꝝ est:tristantiũ (Leyd narren) Hactenus triginta quinqꝫ genera fatuoꝝ recensui:ꝛ adhuc ꝗplurima venient recensenda. Puto aũt:qꝛ oēs illi ad duo genera fatuoꝝ reduci possent:scilicet letantiũ ꝛ tristantiũ (Freyd narren)ꝛ (leyd narren) Omnes qñquidē quos tanꝫ stultos reprehendimus: est quia aut rationabiliter gaudent:aut irrationabiliter tristant. Visum est mihi:qꝛ nō absone opiner ab Aristo. in Ethica sua: qui omnes passiones suas dicit terminari ad has duas. Venit in mentē diuersa illa philosophoꝝ duoꝝ sententia:Eraclitū loquor ꝛ Democritū. quoꝝ hic semp flebat errores hominū miseratus:de quo Flaccus mirabat vnde aqua p lachrymis suppeteret. ille semp in cachinnos dissoluebat: ita sibi nihil serū videbat. Elegꝫ neutrū Gerson ille sapiēs sup Magnificat approbat:quē vide. Hec duo fatuoꝝ cōmunissima genera dñs noster Jesus christus eterna sapiētia:tanꝫ duo extrema in mediū ipe mediator reducit: vtrisqꝫ documentū dans ꝓriū: hac die qua ingressus (vt dictū est) Hierosolymā in plausu ꝓpli:sed cū planctu ꝛ fletu suū ꝑsius. Quas doctrinas audiam⁹ diligēter. Primā videlicꝫ (Freyd narrē) secūdā (Leyd narren) Et docebunt hi fatui quēadmodū se a stultitia sua excutere debeant:ꝛ summe illi sapientie cōformare. Prima doctrina ꝓ letantibꝫ fatuis:quā docuit est. Qꝫ in nulla vnꝫ hui⁹ seculi letitia habere fiduciā debeamus:qꝛ in tristitia finit. Docuit hoc verbo ꝛ facto siue exemplo. Verbo: Ve vobis qui ridetis qꝛ flebitis. Exemplo:qꝛ inter maximā gloriā fleuit. Sed adhuc expressius docuit exēplo:in duabꝫ ꝓcessionibꝫ cōtrariꝫ sibi inuicē succedentibꝫ. Ecce vna ꝓcessio ꝛ prima cū maxima fuit gloria:qua cū populus suscepit gaudens. in qua apostoli asinum adducūt:vestimenta superponūt:eū desup sedere faciūt: turba vestimēta ꝓsternit:ramos de arboribꝫ cedunt: clamant Rex israel bñdictus osanna in excelsis. Hec prima ꝓcessio cū tanta gloria ꝛ honore. Sed ecce secūda ꝓcessio cōfestim subsequit:longe alia a priore: et verso gallo (vt dici solet)alio ventro flante. Feria sexta nāqꝫ alia instituit ꝓcessio ꝓcedenti cōtraria:ab Hierusalē in montē oliuaꝝ cū irrisionibꝫ. Apostoli qui prius asinū adducunt ꝛ vestimēta supponūt: iā ab eo fugiunt: et vestimenta ꝓria fugientes relinquūt. Qui prius cū magna reuerentia ꝛ deuotiōe ipm sup asellū posuerūt: iam ipsum cū magna ignominia in patibulo suspendūt. Prius vestimēta sua in via strauerūt:iā ipm suis vestibꝫ expoliauerūt ꝛ sortē in eā miserūt. In prima ꝓcessiōe ramos oliuarū ꝛ palmaꝝ sibi obuiā portauerūt:in scōa spinas acutissimas capiti eius infixerūt. Prius appellauerūt eū regē Jsrael: clamātes Bñdictus q̄ venit rex Jsrael.iā negāt eū ꝛ dicūt: Regē nō habem⁹ nisi cesarē. In prima appellauerūt eū salvatorē dicētes:O sanna: id est salua obsecro.

In secūda negauerūt ipsuz saluatorē: qui etiā seip̄m saluare nō poterat.
7 In prima dicunt eū benedictū esse ꝛ venisse in noīe dñi in mundū. In
secunda dicunt: nisi hic malefactor esset nō tibi tradissemus eum. Ecce
q̄z cōtraria est hec secunda priori processioni. Et cur ita voluit primam
iocundā ꝓcessione terminari tā lugubri? Plane vt doceret fatuos nos
letantes: qꝛ in letitia huius seculi nullo mō foret confidendū. ꝛ scirem⁹:
qꝛ extrema gaudij occupat luctus: ꝛ post solem feruentē sequit̄ pluuia.
Quatenus aūt ꝛ adhuc firmius hec sentētia imprimeret̄ fatuis illis: vo
luit vt he ꝓcessiones in significatiōe ꝑ spōsam suā sanctā ecclesiā filiolis
2 suis annuatim renouarent̄. Ideo ergo prima ꝓcessio significat̄ in offi-
cio hodierno ꝑ ꝓcessionē quā fecimus. Secūda aūt in montē Caluarie
significat̄ ꝑ passionē: q̄ mox in missa subiungit̄. Ecce primā doctrinā ꝓ
turma fatuoꝝ iocūdoꝝ: de quib⁹ ꝛ eoꝝ nolis specialis fuit habitus ser-
mo dñica in medio quadragesime: in qua canit̄ Letare: qđ congruebat
letantib⁹. Secunda doctrina quā dedit dñs Jesus christus sapientia
eterna singulariter ꝓ fatuis tristib⁹ (Leyd narren) quos hodie p̄ manib⁹
habemus hec est: nō esse incōsolabiliter cōtristādū de aduersitatib⁹ qui-
buslibet īminentib⁹. Quippe ꝙ ille sint recta via ad vitā eternā: ꝛ finis
eaꝝ si voluerimus sit iocundissimus ꝛ felix: docuit ꝛ hāc doctrinā ver-
bo: Beati qui lugent: qm̄ ipsi consolabunt̄. Matth. v. Docuit ꝛ exēplo
hodiernaꝝ ꝓcessionū ꝟm Bern. Significat em̄ prima ꝓcessio iocunda:
qua christus cū gloria susceptus est: introitū in vitā eternā: quo cū suis
electis post iudiciū regnū celoꝝ intrabit. Que ꝓcessio terminus est: et
primū qđ querere debemus: Primū querite regnū dei. Secunda autē
processio qua ad montē Caluarie ꝓcessit cū ignominia ꝛ dolore acerbis
simo: significat nobis viam ꝑ quā ad regnū celoꝝ ꝑuenire oportet: scz
tribulationes: dolores: ignominias: paupertatē: ꝛ cetera carni mole-
stia. Et ita cōiunxit o frater illas duas ꝓcessiones: vt tu (o leyd narr) tri
stans tristitiā abijceres: ꝛ scires qꝛ hec qua graderis via vera est ꝛ expe-
dita ꝓ cōsecutiōe vite celestis: ꝛ ꝙ finis aduersitatis est felicitas. Opor
tuit Christū pati: ꝛ sic intrare gloriā suā. Et Paulus: Per multas tri-
bulationes oportet intrare in regnū celoꝝ. Gaude ergo frater: neq̄z con-
sternaris si matutinū aut nocturnū tēpus intonat mirabiliter cōcrepan
do ꝟm ecclesie rep̄sentationē. Per tres matutinas illas scias: qꝛ nō diu
durabit: sed statim sequet̄ silentiū ꝛ dies: expecta modicū ꝛ tumultus
A finiet̄. Habes ecce secundā doctrinā: quā cōsiderare ex facto Christi ha
bēt tristes. Neq̄z mireris: ꝙ ex eodē facto cōtrarie sumunt̄ doctrine. Nō
em̄ alienū est: vt ex eadē cāpana fiat pulsus cōtra tēpestatē ꝛ ꝓ festo ma-
gno faciendo: ꝛ in eisdē organis carmen lugubre ꝛ iocundū cantet̄: ꝛ ea-
dē lingua orationes fiant ad tristitiā ꝛ iocunditatē cōmouentes. Sed
ais: Utinā ꝛ de his stultis (Leyd narrē) qui hodie suū locū habent: etiā
speciales nolas designares quibus discerni possent. Frater multe sunt
admodū ita vt tēpus nullo mō vacaret ad eas enumerandas. Tot em̄

sunt: quot aduersitates de quib⁹ cōtingit huius seculi hoīes contristare ⁊ lugere. Quas qui nosse vellet: legere posset Franciscū Petrar. q̄ eas copiose admodū recenset. Verūtñ q⁊ vis saltē aliquas enumerabo: ex quaꝝ notitia occasionē accipere poteris etiā alias assignandi: dū ⁊ qñ fortasse volueris hanc materiā copiosius prosequi. Sit igitur

¶ Prima nola: tristari de morte. Sunt qui mirū immodū tristant̄ in morte: ⁊ stultitiā suā dant in scriptis. O moriar inquiūt. Et quid hoc est? hac conditione intrasti vt exires: gentium lex est qd̄ acceperis reddere. Peregrinatio vita est: cū multū ambulaueris deinde redeundū est. O sed timeo mori. Stultum est frater timere quod vitari non potest: istud etiā nō fugit qui distulit.

¶ Secunda nola est: timere dolorē. Noli o frater: si paruus est dolor: leuis est patientia. Si magnus: magnā habeto patientiā: q⁊ magna inde gloria: ſm magnitudinē dolorū consolationes tue letificauerūt animā meā. Porro si paruus est dolor: tolerabilis est. Si intensissim⁹ statim liberaberis: diu durare nō poterit: q⁊ eam tolerare non poteris. B

¶ Tertia nola est: timere detractionē maloꝝ. Si boni essent q̄ tibi detrahūt ⁊ male loquunt̄: nō mirū esset si inde doleres: puta si de te Cato aliq̄d diceret: cū ꝓculdubio nō nisi verū diceret. Ceteꝝ ꝙ mali mala loquunt̄: nihil mireris: nō aliud nouerūt. Campana ſm qualitatē eris de qua est ita sonat. Nō nouerunt bene loqui. Tibi gloria ꝙ mali nō bene de te loquunt̄. Catuli quidā latrant: nō pro veritate: sed cōsuetudine.

¶ Quarta nola est: timere exiliū. Scias frater nullibi exiliū est: vbiq̄ patria tua est: mūdus oīm patria vna est: extra hāc nemo ꝓijci pōt. O sz proscribar a patria. Nō tibi o frater patria interdicit̄: sed locus. in quācunq̄ patriam perueneris: tuam inuenies. Nulla terra exiliū est: sed altera patria est: solum de cubiculo in cubiculū trāsmigras: vna domus est omnium clamantiū Pater noster.

¶ Quinta nola est: tristari de pauptate. Nescis te opinione nō relaborare. Paup es q⁊ videris. Quid times pauptatē o christiane? volucres (vt freq̄nter dixi) neq̄ serūt neq̄ cōgregāt in horrea: ⁊ de⁹ pascit illos. ⁊ lilia q̄ nō nēt neq̄ texūt: ita vestiūt̄ vt vides: ⁊ tu adhuc pauptatē times.

¶ Sexta nola est: de impotentia tristari. O ꝓprimor potestate ⁊ iniuriā patior. Gaude frater: q⁊ facere nō potes: nō es potes: gaude impotens nō eris. Sed potens inquis multos habet se sequentes famulos. Mel musce sequunt̄: cadauera lupi: frumēta formice: predā sequit̄ turba ista nō hoīem. Sed pecuniā habet. Hoīem illū indicas? arca est. C

¶ Septima nola est: tristari de amissiōe vxoris ⁊ pueroꝝ. Fles tu pueros o stulte? q̄d istic nouū aut miꝝ? q̄z rara ē sine isto casu dom⁹. Quis stult⁹ infelicē vocabit arborē ꝙ stāte ipa poma cadūt? Sed vxorē amisi bonā. Fecisti ne bonā: an inuenisti bonā? Si inuenisti: adhuc alia īueniri pōt. Si fecisti: bñ spera. res perijt: saluus est artifex. Habes ecce septez nolas: in star haꝝ si placet plures his formato ex Sene. aut Frā. Rog.

Egrotantiū inobedientiū

Feria secunda post palmarum. ir. Aprilis
Stultor infinitus est numerus. Eccs. i. Euange. de gestis

TRicesima septima turmā stultor est: egrotantiū inobedientiū. (Siech narren) Dinoscipoterunt hi nolis septem.

1 Prima nota est: medicinā cōtemnere. Sunt qui medicinā prorsus cōtemnunt z abiiciunt: stulti plane. Nescientes quia scriptum est. Eccī. xxxviij. Altissimus creauit de terra medicinā: z vir prudēs nō
2 horrebit eam. Notate verba: signate mysteria. Vir prudens nō horre/

bit eam. Nō horruit eā beatus Augustinus: de quo legit: ꝙ egrotante eo neminē admiserat nisi medicos: sed psalmos septē penitentiales ad parietē versus orabat. Sed ⁊ de Basilio legit: ꝙ iudeū cōuertebat medicum: qui iudicauerat cū sole occidente morte occasurū. Sed dū dice D
ret diutius se victurū: ⁊ ita factū esset: cōuersus est iudeus. Quere ⁊ vide historiā in speculo histo. lib. xvij. capi. xciiij. ⁊ in vitaspatrū. fo. cxxiij. Vis aliū videre virū prudentē: qui medicinam nō abhorruit. Ipse est Ezechias. iiij. Regū. xx. Cui Isaias iussit ficus cathaplasmari ⁊ sup vl
cus poni. Et cur nō horrebant: qꝛ creauit eā altissimus: deus eñ crea- 5
uit medicinā. Nā virtutes curatiuas in creatione indidit herbis: lapidibus ⁊c. ideo nō sunt spernende: sed tanq̄ cetera dei dona ⁊ beneficia cū gratitudine acceptande. Videt ergo ꝙ contemnere medicinā sit in casu tentare deū. Sed ais: Beata Agatha dixit medicinā carnalē corpori meo nunq̄ exhibui: sed habeo dñm Jesum christū: qui solo sermone restaurat vniuersa. Rñdet btūs Thomas. ij. ij. q. xcvij. ar. i. Qꝫ btā Agatha experta erat erga se diuinā beniuolentiā: vt vel infirmitates nō pateret ꝑ quibꝫ corporali medicina nō indigeret: vl statim sentiret diuine sanationis effectū. Sic alius in spe. exēploꝝ: dis. iij. exēplo. xxxiij. Cui Jesus apparuit: ⁊ oim erat medicꝰ: sibi aūt nullā administrauit. q̄ꝫuis sp esset debil. Vide: ego eādē recitaui: sꝫ cursorie. qꝛ ꝯgruebat tpe passiōis

¶ Secūda nola est: medicū decipere Sūt quedā fatuelle: quas aliqñ sola curiositas impellit ⁊ titillat ad explorandū peritiā medici: quid tñ velit dicere. ⁊ ideo vrinā ei mittunt: nō tñ sunt animi ꝙ sequi velint consilia eius. Tales se decipiunt ⁊ bursam: qꝛ medicus accipit pecuniam. Sunt deinde qui dū vrinā exhibent: cautissime cauent nesciat cuiꝰ sit: femine an viri. ⁊ putant eū diuinare posse ⁊ debere oēm infirmitatē et morbi qualitatē. Quos ego prorsus arbitror fatuos: qꝛ vrina admodū E
fallax est. Fateor: quidā supstitiosi nouerūt mirabilia in iudicijs vrinarū: vt etiā nō visas: imo varioꝝ hoim ꝑmixtas iudicare sciant. Sꝫ hoc ꝓculdubio diabolica fit arte: cū quo pactū habēt saltē implicitū. Et tales essent exterminādi: qꝛ nō admittit hoc mō iudiciū vrine ars medicine. Sunt tandē q̄ defectus suos ⁊ morbos occultāt: impfecte ostēdētes hi ꝓculdubio stulti sunt seipsos decipiētes. Qui infirmitatē suam celat medico ⁊ pctā cōfessori: casum aduocato: sibi soli mentit ⁊ nocet: seqꝫ decipit. Si vis prudēter agere o infirme: dic medico diligenter ⁊ fideliter totū statū infirmitatis tue: vnacū ostensione vrine: ⁊ ad omnia q̄ interrogauerit fideliter responde. ⁊ illo facto si bene iudicauerit: lauda deū. Non sic ille a quo quesiuit medicus quid deficit tibi? Respōdit nescio. Quesiuit ⁊ vbi doles? Respondit nescio. Quesiuit tertio: ⁊ qñ fuisti factus infirmus? Iterū respondit nescio. Subiunxit medicus: Recipe nescio quid: ⁊ repone nescio vbi: ⁊ sanaberis nescio quando.

¶ Tertia nola est: medico nō obedire. Sunt qui diligenter audiūt cōsilia: ⁊ etiā aliquādo sinunt sibi prestare medicinas ⁊ confici: sed eis nō

vtunt: neq; cōsilijs medici acquiescunt: sed prorsus cōtraria attentant. Si vinū iubeat vt bibant: aquā afferri volunt. Si sudare ꝓcipit: sedēt in longis camisijs: quas sirmas quidā appellant. Jubet clistere recipere ipsi cerusice indulgent. Precipit sanguinē minuere: vult patiēs balneū intrare. Sed ꝛ si medicus dixerit qz egritudo in facie appareat ex pallore: mox infirmus excandescit ꝛ imꝓoperat: qz medicus eo sit pallidioꝛ Et talia sexcenta (que habes in speculo tuo) occurrunt cū talibꝫ factis. Stulti vtiq; nō potentes patienter pati ꝓ sanitate coꝛꝓoꝛis cōtra doctrinā Poetij in de cōsola. philosophie: quā exprimit Philomusus his versibus. Qui validus cupit esse citō: sua vulnera plane Demonstret medico: pellat vt inde luem. Nō sine luctifero sanari mēbra dolore Posse putat: ne renuas ferre doloris onus. Magna stultitia nolle obedire medico quē queris: aut nō quesiuisses: ꝛ sic pecunie pepercisses.

¶ Quarta nola est: obedire: sed sero. Sunt qui obediunt: sed sero nimis: cū ignis fuerit in tecto ꝛ eius culmine. cū erat in pauimento ꝛ vnico fortasse calamo: facilimū fuisset extinctu. sed cum iam culmen apprehenderit: factum est. Principijs obsta: sero medicina paratur Cū mala ꝓlongas inualuere moꝛas. Plantula parua defacili euelli poterat: q̄ cum iam in ꝓceram creuerit arboꝛem ꝛ radices ꝓfundius fixerit Sic plane de morbo. Inde Ecclesiasticus ait capi. xviij. Ante languoꝛem adhibe medicinam.

¶ Quinta nola est: querere medicinā a vetulis: empericis ꝛ alijs medicine artis imperitis vel a iudeis. De iudeis phibitis ꝓ Decretalē exꝓessam phibitū est: ne quis ab eis sumat medicinā: nisi i casu necessitatis (vt ait Angelus) q̄n sc̄z aliū habere nō possent: qz necessitas facit licitū qđ alias nō est. cap. cōsiliū: in fi. de obser. ieiu. Hoc idē tenet Hug. Et similiter est dicendū: q̄n licet habeat aliū medicū: sed nō sufficiente. Vide Angelicā in verbo Judeus. §. vij. ꝛ. viij. Sed dicis de Basilio: qui habuit medicū iudeum. Vide hystoriam: ꝛ habebis solutionē. Poꝛro de empericis ꝛ vetulis ꝛ alijs imperitis tuipse cogita: quā vtilitatē afferant reip. vna cum vagis illis deceptoꝛibus.

¶ Sexta nola est: querere medicinā a diuinatoꝛibꝫ: ꝛ sinere carminibꝫ se incantare. Deberēt hi ꝛ sui medici puniri. Renuit hoc beatus Bernhardus cū adhuc puerulus esset. Infinite sunt superstitiones que circa hoc obseruant. Et quis enumerabit? O sed dicūt: qui egrotus est q̄rit sanitatē. Matth. ix. Nō curarem etiā si diabolus adiuuaret me. ij. Paralip. xvi. Ulideo ꝛ expertus sum: quia tale experimentū efficax est ꝛ obseruatio: inde sanus effectus sum. Dico primo q̄ sepe ludificatur: quia cessant demones molestare: vt alibi de apostolis legitur. ꝛ sic putantur sanare. Dico secundo: posito q̄ vere sanent demones ꝓ incantationes ꝛ obseruationes sagaꝫ: non tamen licet hoc modo sibi sanitatem procurare: ꝓ cōmunionem scilicet cum hoste dei ꝛ humani generis: sicut beatus Thomas in. ij. ij. declarat. Dico tertio: q̄ hec prohibita sunt per leges.

diuinas ꝛ ecclesiasticas: vt in Decretis causa.xxvi. per totum.

¶ Septima nola ē: soli medicine inniti negligeto diuino auxilio. Sūt qui suam sanitatem a deo non expetunt: neq; deum pro ea cōsequenda orant: neq; sue benedictissime voluntati cōmittunt: sed iugiter medicinis insistunt. neq; causas morborū curant remouere: quales sunt peccata. Ieaq; contra deum sanitatem querunt. Plerūq; contigit: q; qui ita frequenter ꝛ quotidie medicinis recipiendis ītudent ꝛ in eis confidunt: debiliores efficiant: ꝛ relinquent a dño. qui si rationabiliter cōmitteret se deo minus egrotarent. Legimus in libro Histertien. q; nimis quidā frater indulgens sue sanitati: neglectus fuit a beatissima virgine Maria: cum alijs fratribus medicinas prestare visa sit. Vide in speculo exemplor dis. iij. exemplo. xxvij. ꝛ recita. Fac amoueas frater causam morbor: id est peccata. Dixit dñs ei qui habebat infirmitatem. xxxviij. annos: Vade amplius noli peccare: ne deterius tibi contingat. Ecce morbi radicem peccatum. Similiter paralytico dixit: Dimittunt tibi peccata tua. Et cur ita? quia causa sunt tue infirmitatis. Dc pe. ꝛ re. cū infirmitas. Et quomodo amouebo causam? per contritionē ꝛ confessionem peccatorū: sicut ꝛ Canon iubet. Vebis qui dicunt: Si corpori prouisum esset: bene prouideretur anime (Wett es sich gelybt: es geselt sich etwan) Venient dies frater vbi neq; corpus neq; anima manebit. O quot iam perierunt corpore ꝛ anīa: qui si deum pre oculis habuissent ꝛ timuissent: consequuti fuissent salutem anime ꝛ corporis. Si Machabeus confisus fuisset in domino: ꝛ non in romanis: quēadmodum ab initio fecerat: diu vixisset. i. Machab. vij. Nisi Ezechias ad dominū conuersus orasset: morte perijsset. sed deus vidit lachrymas: ꝛ vitam ei prolongauit. iij. Regū. xx. Si Manasses ad dñm se nō conuertisset: dominus eum non exaudiuisset. ij. Paralip. xxxiij. Conuertere ad dominū deum in infirmitate tua: ꝛ sic medicinis vtere. Si quid deo voueris in eadem: fac expleas ꝛ fidem ne frangas. caue tamē a stultis votis ꝛ temerarijs. Sed quid contingit crebro iuxta vulgatum proverbium (Wo der siech gnaf: do ward er böser weder er waf). Non sic nō sic frater: sed ex flagello te corrige ꝛ emenda: ne nouissima fiant peiora prioribus. Non efficiaris Pharaoni similis: qui ex correptionū flagellis durior efficiebatur membrum diaboli: cuius cor indurat quasi lapis: ꝛ stringitur quasi incus malleatoris. Sunt qui respiciunt medicos infideles ꝛ indiscretos: sed proprīū habebunt locum: ideo ad pēs transeo. Sed ꝛ multa dudum antea dixi: quēadmodū vxores non nisi in presentia maritorum eorundem consilia accipere debent: quia sepe alias prestant corporibus antidota ꝛ animabus feminaꝝ venena. Rogemus dominum ꝛē.

. Aperte consultantiũ

¶ Feria tertia post palmarum. x. Aprilis

Stultor infinitus est numerus. Eccs. i. Gesta diei.

Tricesimaoctaua turma stultor est: aperte consultantiũ (Offenburger narren) Plane dissimiles dño nostro Jesu Christo: qui caute voluit respondere hodie iudeis ab eo querentibꝰ: in qua potestate hec faceret. Possunt hi fatui discerni septem notis.

¶ Prima nota est: cõminari aperte. Sunt qui aduersus aliquẽ in aio

cōcepta mox per cōminationē exprimant. Stulti vtiq;. Et quid queso 1
hi agunt q̄ꝫ ꝙ partē sibi aduersam certiorē ⁊ cautiorē reddunt? Qui ca-
nem vult verberare nō eum premonet: sed silenter accedit: quēadmodū
facere solent canicisores (Hundschlager) cū contis eosdē aggrediētes.
Nō vt hi qui pellibus ericinis cū nolis canes expellunt. Sūt similes
hi aucupibus: qui rhete incaute expandunt: de quib⁹ Prouerb. i. Fru- 2 R
stra iacitur rhete ante oculos pennatoꝝ. Vtiq; frustra: q̄ abhorrent re
te ⁊ fugiunt: nisi obtegatur aut colore herbaceo sit tinctum. Est ad hoc
Ouidius. Est ⁊ glo. in cle. pastoralis: de re. iu. 3

¶ Secunda nola est: stratagemata non dissimulare. De varijs strata
gematibus videatur Valerius Maximus ⁊ Julius: qui librū de his
composuit: quē Holkot sup̄ Sapieñ. allegat. Saul quia cōtra Dauid
consilia sua secrete non habuit: ideo Dauid comprehendere nō potuit.
i. Regū. xviij. ⁊. xix. quia per Jonathā certior factus ⁊c. Recita ad placi
tum. Et Nicanor Judam Machabeū crudelius aspexit solito: quod
Judas animaduertens cognouit quia aliquid contra se corde machi-
nabatur ⁊ fugit. ij. Machab. xiiij.

¶ Tertia nola est: propria secreta fienda patefacere incaute: his vide
licet qui non prodesse sed obesse possunt ⁊ volunt. Hoc plane signū stul
ti est: sic passim prodere consiliū suū ⁊ retinere apud se non posse. Aliqñ
qui bonū ludum habet: quo facile vinceret perdit: quia chartas patefa-
cit. Nos [illegible]ani nō alio ludo nisi (der offnen rusch) ludere volumus: ⁊
ideo supplantamur. Dicit̄ quia quatuor sint que diu occultari non pos-
sunt: ciuitas sita in monte: amor carnalis (buolery) stramen in sotulari:
⁊ consiliū fatuoꝝ. Addit̄ quintū: fusus in sacco. quēadmodū ⁊ in carmi
ne dicit̄: In sacco fusa: meretrix in ede reclusa: Nequit occultari nec stra
men in sotulari. Plane consiliū ⁊ propositū quod fatuus cōcepit occul-
tare nequit. Siquidē cor stulti in ore eius similis galline: que oua ꝓdit
glocitationibus suis: quo fit vt ei auferant̄. Sic ⁊ auis appellata picus
(specht) pullos ore suo prodit: ⁊ ei tolluntur. Quid em̄ aliud sunt pro- L
posita hominis q̄ꝫ oua ⁊ pulli quos in cordis nido posuit: que per reue
lationem sui secreti prodit et perdit?

¶ Quarta nola est: propria secreta presentia manifestare: dum quis
ea in publico operatur que in priuato agere satius esset. Et que sunt il-
la? Oratio: ieiunium: elemosyna: ⁊ omnia alia iustitie opera: de quib⁹
dominus in generali dicit: Attendite ne iustitiam vestram faciatis co-
ram hominibus: vt videamini ab eis. Et singulariter postea de singu
lis itidem dicit ⁊ declarat: de quibus in principio huius quadragesi-
me in euangelijs satis dictum est. Quāuis hec ⁊ quidē alia nō proprie
⁊ quadrate ad hanc pertineant turbam: ⁊ suum postea habeant locum
Tamen non curo: dūmodo prosim. Depredari desiderat qui thesaurū
publice portat. Lumen ꝑ ventum portandum manibus abscondendū
est: alias extinguetur.

Aperte consultantiū

¶ Quinta nola est: propria secreta preterita imprudenter pandere. Sunt qui ex passione timoris aut quadā alia prosternatiōe secreta sua extra confessionē manifestant sine necessitate aut vtilitate. Vnde magnum eis posset euenire periculū: hoc videlicet: q̄ is cui credidit secretū postea idem sibi posset improperare aut alijs reuelare: vel saltem in casu cogi vt superiori reuelaret: nō obstante q̄ sub sigillo secreti recepisset secus si in cōfessione ei dictum fuisset. Sed de hoc vide Angelicam et summistas: ꝛ Holkot lectione. xxv. A. Item videatur Alexander parte. ij. q. cxl vi. membro. ij. An possit aliquis reuelare malum alterius occulte sine peccato. Item Gerson: an male loqui de alijs in eoꝝ absentia semper sit malum.

¶ Sexta nola est: inimicis reconciliatis patefacere secreta. Dicit vulgariter: Inimico recōciliato ne confidas. Docet magnus ille Cirillus: si quis aliquē offenderit semp eū pauescat: sub tali parabola li. i. ca. xxij Vulpes calcans aspidem mordet ꝛ ipse remordens: recedunt abinuicē Postea cū sibi iterū mutuo obuiarent: ait aspis: Diu te quesiui vt pacē tecū facerem ꝛ ore quo te prius momordi nunc osculer: q̄ nihil melius pace. Rndit vulpes: Verū quidē dum vera fuerit. sin autē ficta: nihil ea perniciosius. tunc eīm est lux obnubilans: vita mortifera: ꝛ dulcedo venenosa. Vade ergo cū tua pace: mihi semp timendus est offensus Nāq̄ fratres Joseph quē offenderant adolescentes timuerunt ꝛ senes. Quo dicto euitato hoste discessit. Et cui ergo patefaciam meum: Respondeo q̄ vni aut nulli. De quo alia ibidem parabola de coruo ꝛ columba: capi. xx. quam videre poteris.

¶ Septima nola est: non custodire sua secreta a familia. Hostis domesticus periculosissimus est. Itaq̄ diuitum secreta vix celari possunt quia p infideles famulos reuelant. Nō sunt eis alia cōmittenda: ab eis quoq̄ nō sunt alia de dñi factis rimanda: nisi que eoꝝ officiū respiciūt Accipe doctrinam banc: ꝛ tutus eris ab inimicis ꝛ familia. Contemne omnia temporalia: ꝛ inimici tibi non nocebunt. Viue apertis fanuis (vt Seneca dicit) ꝛ familiam nō timebis. Rogemus dominū ꝛc

¶ Ex hac turma stultorum ꝛ quinquagesima in die ascensionis inferius posset cudi vna turba p bis stultis qui propria secreta alijs imprudenter produnt. Et posset inseri de bis qui imprudenter celant propria secreta: aut seorsum poni vna specialis turma. Item alia turma de bis qui aliorum secreta imprudenter produnt. Item vna turma de bis qui imprudenter alioꝝ secreta celant. Aut fieret vna ex bis duab.

Feria quarta post palmarum. xi. Aprilis.

Stultorū infinitus est numerus. Eccls. i. Vesta dici.

Trícesimanona turma stultoꝝ est: incautoꝝ: casum nō vitantiū (Strofnarren) vel (Struchnarren) qui scilicet ex casu alioꝝ in stultitiā non efficiunt cauti: sed etiā ipsi ruunt: ⁊ si alios videant ruētes. Est plane sub hac turma maximus hoīm numerus. Cantus seruū suū Esopū misit vt exploraret si multi in balneo essent hoīes an pauci: sicq; foret iturus. Videns aūt Esopus: qz quot balnea introierāt impingerent in quendā lapidē: neq; aliquis eū de medio amoueret vnico excepto. Redeuntq; dicēs dño suo: qz vnicus dūtaxat est hō in balneo. Cū igit venisset dñs in balneū: ⁊ maximā ibi offendisset turbā: indignās ait

R u

Et q̄d nōne dixeras q̄ vnicus esset illic homo? Respōdit: ⁊ ita vtiq; est Ecce em̄ lapis iste quē vides in angulo situ in via iacebat: om̄esq; cū impingerēt: nemo eū de medio amouit nisi vnicus: ⁊ illū solū bouem iudico nō alios. Plane nō incōgrue dixerim ita in via mor̄ esse. Nemo est q̄ lapides scandali de medio amoueat: sed alterutrū scandalizamus: ⁊ instar eor̄ q̄ in bello ⁊ cōflictu se p̄mūt ⁊ ad interitū p̄tū dūt: in vicia ruimus: ⁊ ruere alios facimus. Et stultitia alia aliam trudit: ⁊ stultū stultus: sic fit oēs transiliamus vnus post alterū. Vnde ⁊ sapientia patris clamat videns scandala hec. Ue mūdo a scandalis: necesse est vt scandala fiant: ve autē illi per quē: Sed hec missa facientes: videamus nolas quas collegi quibus dinosci possunt bi stulti

D ¶ Prima nola: cognoscere alior̄ casum ⁊ cadere. Cognoscere siue videre stultos cadentes ⁊ pericla eor̄ clare intelligere: ⁊ nihilominus nō
1 cauere. Sūt q̄ astuti sunt admodū: ⁊ (vt dicit vulgo) audientes crescere gramina: ⁊ tm̄ nō vitant qō vident in alīs periculū maximū: sed eisdē vi
2 cijs inuoluunt: sicq; scientes ⁊ prudētes pereūt. Dicemus ne hos prudentes ⁊ sapientes? Non plane: insipientiores em̄ sunt muribꝫ: q̄ vt odore p̄ceperint q̄ mures capti fuerint in muscipula: eā non intrāt: oportet nimirū aqua feruēti odorē hūc abluere. Ecce ad odorē cauti efficiuntur
3 ⁊ bi nō ad visum. Vis melius nosse hūc doctū ⁊ sciolum qu[illegible]admodū pereat: audi qō in parabolis loquit Cirillus lib. p̄mo. cap. vi. Texebat aranea telam ⁊ cū musca eam (q̄ publicā viam ip̄ediret) r[illegible]bēderet. Respōdit: q̄ auctoritate nature b facio: q̄ doctrix effecta scolas meas in plus semitis aptis extēdo. O doce g̃ me inq̄t musca. Libēter ait aranea: accipe doctrinā meā primā. O mī custodia serua cor̄ tuū: ⁊ diligentia vigili oculū tuū: mortaliū em̄ vita nō minus pendet ab oculor̄ rectitudine q̄ a corde: nunq̄ g̃ pariter ambos claudas. Secūda doctrina: palpebre tue p̄cedant gressus tuos nec pes vnq̄ ducem oculum anteçedat.
P Pes em̄ sapientis est suus: ⁊ suor̄ pedū est stolidus. Tertia doctrina: vt ibi semp plus timeas vbi tibi plus arridet securitas: ac ibi min⁹ speres vbi spes in rei specie plus apparet. Sapiēs em̄ timet ⁊ declinat: sed stultus transit ⁊ p̄fidit. Doceo igit te quiescere: moneo te cautela p̄cedere: ⁊ pedē ad p̄uisum tantū extendere. Tendo igit laqueos inquietis pono retiaculū fatuis: ac tormentum paro molestis. His auditis inquit musca: O p̄cepta p̄cepta hec. Respōdit aranea: vez quidē si hec facis nā bonus intellectus oīb facientib. Quid multa: musca regulaꝫ ⁊ monitionis oblita: quietis ipatiens ⁊ incauta: cū in aranee laqueū incidisset: cepit lamentari q̄ captā fraudulentia decepisset. Cui illa: O lim tibi dixi quiesce aut certo perge: ⁊ nō audisti. Discant ergo alij in malo tuo: q̄ neglexisti incauta bonum tuum. Et hoc dicto damnauit eam. Respicit hec parabola: qui satis docti de periculis incaute cadunt.

¶ Scōa nola est: Mirari de casu alior̄ ⁊ cadere. Sūt qui dū cognoscunt alīs cecidisse mirant sup hoc: ⁊ nesciūt quēadmodū se satis signa

re debeant pedibꝫ ⁊ manibus: ⁊ satis admirari nequeunt. Mirũ est ꝙ
talis persona cecidit: quis diabolũ in tam claro vitro quesiuisset: prius
turrim putassem q̃ꝫ hunc hominẽ cecidisse. Centies se cruce signant: et
replicant (Nummer dernomens) ⁊ nihilominus post tantã admiratio
nem non cauent: sed cadunt. O vtinã saltẽ post admirationem caueres
ne ⁊ tu in admirationẽ hominũ venires: ⁊ a vulpe prudẽtiã disceres: de
qua parabolice dicit. Quia cũ leo esset deficiens languorẽ fingebat: et
per eam fallaciã cetere bestie ad visitandum regem introibant: leo vero
cõtinuo occidebat eos. Vulpes aũt venientes ante speluncã steterũt sa
lutantes eũ: vna a leone interrogata: quare nõ intrasti: ait: qꝛ video in-
trantiũ vestigia: exeuntiũ vero nulla. Sic aliena pericula nobis sint sa
lutifera. Felix plane quẽ faciunt aliena pericula cautum. Sic ⁊ eadem
vulpecula euasit periculũ: cũ leo quereret a bestijs si oleret ei os. que re
spondebant nõ olere: sed redolere tanq̃ꝫ mendaces: q̃ vero dicebant qꝛ
oleret tanq̃ꝫ cõtumeliãtes ⁊ criminis lese maiestatis rei occidebat. Ipa
aũt interrogata dixit se catarrũ pati: neqꝫ dijudicare posse. Sile de lu-
po in bireto rubeo sumptũ (vt fertur) a Guiardo cancellario Parisieñ.
postea Tornaceñ. episcopo in spe. hist. parte. iij. li. iij. dis. xi. in fine. qđ
tñ nõ recensui: qꝛ minus seuerũ: ideo incongruũ tẽpori arbitratus.

¶ Tertia nola est: compati cadentibus ⁊ cadere. Sunt qui magnam
habẽt cũ stultis compassionẽ (sicut Democritus qui errores humanos
miseratus semꝑ flebat) ⁊ tamẽ nihilominus sibi a simili casu nõ cauẽt.
O dicunt miseret me illius boni hoĩs ꝙ sic diffamatus est: inuoluitur
huic vitio: ita perit: compungit cor meũ: cũ cogito qꝛ omẽs vie plene fa-
tuis. Et ita est o frater. Omnes vie iniquitatũ plene sunt fatuis: ⁊ in 2
eis casus fatuoꝝ videmus. Sed nõ vt ⁊ nos similiter cadamꝰ sed caue
amus. Cautes sunt non vt impinges ⁊ ruas: sed vt caueas ⁊ declines.
Aperi oculos: ecce via illa montosa ⁊ ardua superboꝝ habet suos cau-
tes. Jacet in ea lucifer cũ suis complicibus ⁊ oẽs qui sunt ex parte eius
superbi quoꝝ rex est: nõ vt in eis impinges ruas: sed vt caueas. In via
illa lutosa paludosa luxurie (Rotlachen) iacent cautes Dauid Maria R
egyptiaca: vt te aliena faciant in cautibus his cautũ. Sic in via spinosa
auaritie iacent Mattheus Zacheus: sed ⁊ Judas turpissimus: vt de-
clines. Fac ergo compatere: sed noli similia facere. Terreat te ne cadas
Jude casus irreparabilis. Eleuet te a casu misericors illa Matthei et
Zachei susceptio: spera ⁊ tu quia ad penitentiam te admittat dominus
Sed absit inquis: vt cum Juda participiũ habeam. Et vtinã absit: et 3
non essent qui exemplo eius ruerent. Plane adhuc sunt Christũ hodie
vendentes. Christus est veritas: Christus est charitas: Christus est iu
stitia. Perhibe falsum testimoniũ pro pecunia: ⁊ veritatẽ nega: ⁊ Chri-
stum vendidisti: quia veritas est. Societatem fraternitatis discordie
peste cõmacula: ⁊ charitatẽ que Christus est vendidisti: scđm Bedam.
Quid multa: oẽs fm Origenẽ q̃ꝑ tẽporalibꝫ ⁊ mundialibꝫ rebꝫ iustitiã

deserunt: deũ qui est iustitia vendunt: ait Ludol. Nunc vade ergo ⁊ cõ/
patere tibijpsi: ⁊ miserere aĩe tue: añ oĩa placẽs deo: ⁊ cũ fatuis nõ cade
¶ Quarta nola est: cõtẽnere ⁊ irridere cadẽtes: ⁊ tñ cadere. Sũt qdã
nõ cõtenti qꝛ cognoscũt ⁊ mirant̃ aut cõpatiunt̃: sed etiã fatuos cõtẽnũt
⁊ irrident: ⁊ tñ ita fatui sunt vt quos cõtemnũt ⁊ irrident imitari nõ ve/
reant̃. Uis talẽ videre? Intuere pharise stantẽ ⁊ orantẽ in tẽplo: Grati
as ago tibi dñe: qꝛ nõ sum sicut ceteri hoĩm raptores: adulteri: iniusti:
velut etiã hic publicanus. Ecce contemptorẽ fatuoꝝ: ⁊ tñ ipse in eam fa
tuitatẽ cecidit: teste sapientia. Dico vobis: quia hic descendit iustifica/
S tus ab illo. Et in hoc verũ est verbũ: Irrisores irrisis sunt deteriores.
Audi Paulũ frater: Qui se existimat stare videat ne cadat. Quod illi
hodie tibi cras erit: ergo caue. Uidit Ambrosius quendã ridentẽ casuꝫ
alteriꝰ: ⁊ ait qđ dixi: Qui se existimat ⁊c̃. Et irrisor mox cecidisse legit̃.
¶ Quinta nola est: cadentes hortari vt surgant: ⁊ tñ cadere. Respicit
hec nola me ⁊ mihi sil'es p̃dicatores aliosqꝫ qui hortant̃ exurgere a ma
lis: quos vt in fatuitatẽ veniãt: totis diabolus viribꝫ conat̃ decipere: ꝙ
multoꝝ salus aut dãnatio ex his dependeat. Esto eius electissima: ona
ger in eremo venatio eiꝰ: vt dicit Job. ⁊ exponit̃ a btõ Grego. Totũ põ
dus prelij versum est in Saul regẽ: in prelatũ ⁊ p̃dicatorẽ. N: mirũ qui
auertit equũ antecessoriũ (Das vorros) oẽs sequẽtes vna cũ curru auer
tit. Audiãt hi fatui fabulã de palumbis vulpe ⁊ passere: quã ponit ⁊ de/
ducit d. Joan. Gerson sup Magnificat. lxxxviij. A. ⁊ tand[illegible] sapiẽtiam
discant. Nidificabant inquit palumbi siluaꝝ in arboꝝ ꝓcerstate more
suo: circuibat vulpes ad radices se cõminans ascensurã: se nidos om̃es
cũ fetibus direpturã: nisi pullulus sibi proijceret̃ vnus. Trepidantes
palumbi agebant qđ petebat ⁊ abibat. Reuertebat̃ ad simile: quousqꝫ
passer dato palumbis ꝯsilio cõtinere se nidis suis: vulpes a fraude sua
fraudata est. Sed in passerẽ vertit insidias: nõ viribus sed adulatione.
Erat in dumo passer: vulpes affuit beatificans auiculas: ꝙ volatu suo
se protegerent a bestijs ⁊ laqueis terre. Sed hoc vnũ deest (inquit) qua
ratione cõtra ventoꝝ turbines ⁊ frigora se protegãt. Uoluit passer glo
riari ⁊ cõcionari cũ garrulo. Rñdit se protectionẽ habere: dũ flabat bo
reas a sinistris: mergebat em̃ caput sub plumis ad dexterã: ⁊ econtra si
a dextris. Fingens vulpes se non satis audire ꝓpter distantiã: protrahe
bat alloquiũ. Dilapsus est passer ad ramos proximiores terre. Quesi/
uit vulpes: dũ ventus flabat ab anteriori quid agebat. Sic (ait) demit
tens caput ad pectoris plumas. Exilijt vulpes in nõ videntẽ: ⁊ deceptã
in blanditijs vorax rapuit. Ecce passerem nostroꝝ fatuoꝝ more alios
hortantem: a periculo tamen minime cautum.
i ¶ Sexta nola est: punire fatuos cadẽtes ⁊ nihilominus cadere. Sũt
qui verbo immo ⁊ facto fatuos nedum cognoscunt: mirant̃: miserant̃:
contemnunt ⁊ hortantur: sed etiã puniunt. ⁊ nihilominus eorundem fa
tuitatẽ non declinant: sed eã sectant̃. Nõ vtiqꝫ parui fatui: qꝛ eorũ sunt

vicioꝝ seuerissimi vltores quibꝫ maxime indulgēt. Quatit hoꝝ nolas 2
b. Aug. i lib. ꝯfessionū primo. Delectabar inq̄t ludere: ⁊ vindicabat̄ in
nos ab eis qui talia agebāt. Sed maioꝝ nuge negocia vocant̄: pueroꝝ T
autē talia cū sint puniunt̄ a maioribꝫ: ⁊ nemo miserat̄ pueros: vel illos
vel vtrosq̄: nisi vero approbet quisq̄ bonus reꝝ arbiter vapulasse me:
q̄ ludebā puer pila: ⁊ ludo ipediebar q̄ minus scelere discerē litteras:
q̄bus maior deformius luderē: haud aliud faciebat idē a q̄ vapulabam
Qui si in aliq̄ questiuncula a cōdoctore suo victus esset: magis ira bili
atq̄ inuidia torqueret̄. q̄ ego cū in certamine pile a collusore superabar
Hec ille. Sciāt se hic notari parētes: q̄ pueꝝ sui socij ꝑcussorē iniustum
irrationabiliter verberāt moti ira: non charitate aut iustitia. Sil'r qui
iratū ⁊ cōtumeliantē cōtumelijs ⁊ iracūde irrationabiliter corripit: quē
admodū q̄tidie fieri videmus: ⁊ nos ipsi facimus: q̄uis raro animaduer
tamus. Quid hi: q̄ ꝙ cecus cecū ducit: ⁊ cancer de retrogrado inces- 3
su cancrū rep̄hendit? Mentior si nō talis erat Judas: cuius infelicem
memoriā in euāgelio fecimus: ecce acri verbo rep̄hendit Magdalenā:
quia vnguentum preciosum inutiliter (vt putabat) ⁊ indigne effudit:
Et ipse longe peiora cum hec faceret anio versabat: quippe ꝙ furtum
ꝙ homicidiū: ꝙ ꝓditionē magistri sui ꝑ triginta denarijs cogitabat. O
Juda mercator pessime: q̄d Magdalenā mordes: rep̄hēdis: ⁊ verbis
cōtumeliosis punis: sup̄ vnguenti ꝑditiōe p̄ciosi: ⁊ tu ꝑdere p̄ciosissimū
euxeniū mach[illegible]ris: ⁊ hodie vilissimo vendis p̄cio? Ecce carbunculū il
lum: oēm hominē venientē in hūc mundū illuminantem: imo ab eterno
lumē de lumie ꝓcedens ꝑ triginta denarijs vēdis. Magnetē illuz et no
bilissimū adamantē: dilectū rubicundū: sup̄ ⁊ pre filijs hoim speciosuz
attrahentē reges de vltimis finibꝫ terre. Mattheū de theloneo: Zache
um de arbore: ⁊ Magdalenā de luto fecis: imo cū exaltatus esset oia
ad se trahentē: vendere gestis p̄cio vilissimo. Margaritā illam p̄ciosis
simā: in concha vteri virginalis spūssctī rore cōceptā. Quid multa? eum U
in q̄ thesaurus reclusus est oīs sapientie ⁊ scientie dei. Coll. ij. ita vili-
pendis vt ꝑ nihilo eum reputes: ⁊ ad voluntatē exhibeas vendentiū di
cens: Quid vultis mihi dare ⁊ ego vobis eū tradam? Siccine prudēs
⁊ fidelis seruus et ꝓcurator debuit agere? Quomō o effrenis tantis cri
minibꝫ iplicatus: audebas Magdalenā tam acerbe corripere? Huius
crudelis imitatores sunt hac notati nola: q̄ ⁊ recte in speculo depicti vi
dentur tanq̄ percutientes ⁊ trudentes.

¶ Septima nola est: ꝓprio facto preterito ⁊ periculo nō cōmonefieri.
Sūt q̄s nō alioꝝ periculū efficit cautos: imo neq̄ propriū periculum
in q̄ cū frequētius fuissent constituti: tn̄ nihilominus redeunt in idip̄m
O fatue stolidior asino. Cadit asinus in loco certo: ⁊ ad eundē vt rede-
at ꝑ eūq̄ vadat: nemo (etiā fustibꝫ) cogere pōt: tu aūt stolidior in idez re
dis. Auicula decipulā a q̄ semel eripit̄ perpetuo vitat: ⁊ deus te eruit
a maximis periculis a decipulis ⁊ adhuc nō vitas. Eripuit de pericl'o

interfectionis: de infamia: cui crebro ꝓximus ꝓpter adulteria tua fuisti: de pestilentia aut alijs languoribꝫ mortalibus euasisti: de conflictu in bellis ⁊ alijs inumeris: ⁊ adhuc redis? Reprehendũt Christũ discipuli. Nuꝑ volebãt te iudei interficere ⁊ iterũ vis ire in iudeam? Noli o frater tã stolidus esse: memor esto p̃teritoꝝ dieꝝ: vbi fuisti ex quibꝫ euasisti Esto gratus deo liberatori: ⁊ noli redire in veterẽ stultitiã. Seruat episcopus quidã rotas in sui humilitatẽ: qꝛ genitor suus rotaꝝ erat opifex

x Reseruat quidã diues Parisieñ. discũ: quo cũ pauper esset: solebat de macello diuitibꝫ ementibꝫ carnes deferre in eoꝝ edes. in magnisq̃ festiuitatibus eundẽ sibi ꝓferri iubebat in speculũ ⁊ memoriã preterite sue pauꝑtatis. Et tu in diebꝫ bonoꝝ noli esse imemor maloꝝ vt recitatur in spec. morali ꝑte. iij. dist. xxxviij. Sed ve stultis qui alijs magis de se q̃ sibi credũt cõtra id Cato. Plus alijs de te q̃ tu tibi credere noli. Neq̃ noscũt: q̃ sibi sit curta suꝑpellex: casum suum estimãt saltũ. Nimirũ qꝛ ita seducunt ab adulatoribꝫ: quẽadmodũ pueruli fatuelli a nutricibus ⁊ lactantibꝫ: q̃ cũ ceciderint: Eia inquiunt: tace qꝛ saltasti. Proh dolor deus meus: q̃t ex magnis p̃sertim p̃latis ⁊ principibꝫ his nutricibus seducunt: ⁊ grauissimos casus saltus esse putãt? Non sic nõ sic princeps ille sapientissimus: de q̃ ibidẽ i spe. mor. li. iij. ꝑte. iij. dis. xi. d[illegible]: ꝙ cũ Rex q̃dã collaterales suos interrogaret dicẽs. Quid de me dicũt hoies in regno meo? Dixerũt ei. Domine quid dicerent de vobis nisi oẽ bonũ: omnes laudant vos et amant: dicentes: q̃d nũq̃ fuerit p[illegible]ceps melior vobis. Rursum interrogauit eos. Vos aũt q̃d dicitis: q̃d de me sentitis? Rñderũt. Nos dicimus dñe: ꝙ sitis sapiẽtissimus: benignissimus: largissimꝰ: pijssimꝰ: aiosus: bellicosus: deo ⁊ hoibꝫ gratiosus. Indignatꝰ rex: vidẽs illoꝝ infidelitatẽ ⁊ falsitatẽ verboꝝ: dixit eis: Si forenses (qui me non nouerunt quia facta mea non vident) falso me laudãt: nõ est mirum. Sed vos qui mecum quotidie estis: ⁊ vitam meam videtis: scitis eoꝝ contraria que in me laudastis: ideo mendaces ⁊ seductores vos reputo: quia hucusq̃ me vestris blandis sermonibus decepistis: ⁊ in multis vicijs enutristis: iam nõ sum puer: nec deinceps tales habebo nutrices. Vos dicitis me prudentẽ: ego video q̃ inutilia concupiscam ⁊ appetam nocitura. Saluti mee necessaria amitto: cõmitto cõtraria: in ociositatibus: vanitatibus: ⁊ qđ peius est in perniciosis operibus totũ tẽpus expendo. Quare ergo me in nullo laudabilem mendaciter laudare presumpsistis? Recedite a me: qꝛ consiliũ ⁊ consortiũ vestrũ vilipẽdo quomõ em̃ in vobis confidere possum: ꝙ in tẽporalibus tanq̃ minus necessarijs mihi fideliter ꝯsulatis: qui de necessarijs anie mee saluti me tam impie seduxistis? Utinã sic facerẽt om̃es prelati: tales periculosissimos hoies ꝓcul abijciendo: quo cautiores essent. Rogemus.

Feria quinta cene dñi. xij. Aprilis.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

Quadragesima turba est inquietor (Ungerū wig narrē) Tole y
rare nō potentes detractor linguas. Dinoscunt hi trib nolis.
¶ Prima nola est: occasiones detractionū nō amouere. Sūt
qui iugiter querulant sup detractionib sibi factis: sed nō cognoscūt q
ipsi taliū occasionē prestant. Volunt habere famā castitatis: r ipsi no-
lunt cōsortia vitare feminar. Liberalitatis: r nō cessare a rapinis. Hu
militatis: r a moribus superbis nō cauere: neq se (vt Jesus Christus
dñs noster) in operibus humilitatis exercere. Dicunt aliquando quia
sufficiat eis eor cōscientia. Sed nō est ita: oportet etiā proximo viuere.
Et quid ergo faciā vt occasiones amoueam? Caue peccata tua la: et

similiter omnē speciē mali. Sic iubet Apl's: Ab omni specie mala inqt abstiuete vos. i. Thessa. vlti. Nō tibi soli sed ⁊ proximis viuere oportet
2 Scriptū est em̄: Diliges proximū tuū sicut teip̄m. Detractorē admone. Uocandi sunt (ait b. Grego.) detractores: ⁊ tranquille admonendi: eisq; satisfacere modis om̄ib; debemus. Satisfacere inquā in cautelā pcti alieni (vt ait Alexāder) id est excidere causam scandali. Et cur ita? qr dicit veritas de iudeis: Ne forte scandalizemus eos. ⁊ Qui scandalizauerit vnū de pusillis istis q̄ in me credunt ⁊c̄. Secedere. O q̄z feli
3 ces sunt q̄ se a mūdo absoluerūt: quēadmodū multi sctōꝝ fecerūt: ꝓphe-
Z te ⁊ eremite: quib; nō erat mundus dignus. ad Heb. xi. In speluncis ⁊ cauernis habitantes. Sic Helias: sic Hieremias fugere sunt cōpulsi. qr mūdus nisi ei similes diligere nō pōt. Beatus cui datū est vt secedat a mundo: velut pellicanus: nicticorax: aut passer solitari⁹ in tecto. Pellicanus eremita: nicticorax in domicilio solitarius: passer claustralis ī tecto. Uide continuū sup Psalterio. Aliter ordinat Gerson. xciij. super Magni. y. Et cur ita factus es o Dauid? Quia tota die exprobrabāt mihi inimici mei: ⁊ qui laudabāt me aduersum me iurabant. Hoc plane omnib; seculū relinquentib; est causa vel sequela.

¶ Scd̄a nola est: nō resistere. Sūt qui in seculo manēt ⁊ ī solitudines eis secedere minime licet. Hi aliqn̄ cū patiunt̄ morsus detrahentiū dicunt: O nihil dicā: q̄d ad me? in cōscientia tutus sum: nō licet vt resistā. Erras frater: caue ne stultus fias: licet em̄ ī casu: ⁊ quib; Primo ꝓpter te: scz ꝓpter tue fame cōseruationē. Multū em̄ hec valet ad ꝓfectū spiritaliū: in se ⁊ in alijs: ip̄a em̄ est frenū a pctō retrahēs. q̄z diu hō scit qr fama sua est integra: cōtinet se a multis pctis. ⁊ vbi resciuerit diffamatā: laxis peccat habenis. Sed noli taliter facere o frater. Si infamatus es poteris famā priori equalē īmo maiorē recuperare: scz si ad arduā vitā fueris aggressus. sic em̄ fiet: vt oēs te mirent̄: īmo magis splendeat vi-
A ta tua bona q̄z si nō peccauisses. Radiat plane gloria Magdalene Petri Matthei: ꝓpter grauissimā penitētiā sequutā ⁊ bonā vitā Magdalene ⁊ Petri. Fit in talib; modo pictoꝝ: q̄ picturā ꝑ magistrū cōiūctū magis apparere ⁊ exprimi faciūt. Ita videmus ꝙ qui in adolescētia dissoluti fuerūt ⁊ mox cōuertant̄: gloriosiores alijs q̄ a pueritia boni fuerunt efficiant̄. Scd̄o ꝓpter aliū: puta bonū eius q̄ detrahit: vt videlicet eius audacia reprimat̄ ⁊ de cetero talia nō attentet. Prouer. xxvi. Rn̄de stulto iuxta stultitiā suā: ne videat̄ sibi sapiēs. Tertio ꝓpter bonū multoꝝ quoꝝ ꝓfectus impedit̄ ꝓpter detractiones illatas nobis. Grego. Hi q̄ꝝ vita in exēplo imitationis est posita: debēt si pn̄t detrahentiū sibi verba cōpescere: ne eoꝝ p̄dicationē nō audiāt qui audire poterāt: ⁊ ita in prauis morib; remanētes bene viuere cōtemnant. Quarto ꝓpter iustitiā: zelū scz iustitie. Sic resistere detractorib; fm Richar. ꝑ modū licitū et honestū nō modo cōgruū īmo ⁊ meritoriū videt̄. Quinto ꝓpter zelum vindicte. Caue ne zelo vindicte motus hoc facias: sed deo cōmitte. Et

quomodo inq̄s resistā: hoc mō. Detractiōes detractionib⁹ nō retunde 1
Is em̄ cui detrahit̄ s̄m Anth. debet patienter ferre: nō odio moueri: vel
detractiōes de se factas detractionib⁹ alioꝝ retūdere: directe scz dicēdo
falsa vel occulta mala de illis. Debes te excusare: ⁊ innocentiā tuam 2
ostendere quantū potes: ne alij ex infamia exorta scandalizentur. alias
tacendo malefaceres. Unde Aug. Qui fidens ꝯscientie sue negligit fa-
mā suam: nimis crudelis est: xi. q. iij. Non sunt audiendi. Qz si verꝝ est
qd̄ de te dictū est sed occultū: taliter te excusa ꝙ nō mentiarꝫ vel peieres
vel arguas detractores de mendacio: sed poteris te aliquib⁹ verbis so-
phisticis excusare: vt ꝙ multa falsa q̄tidie dicunt̄ ab hoībus. Vel ꝙ de B
scris viris etiā multa mala falso dicta sunt: ⁊ ideo nō mirū: si etiā de te-
ipso dicunt̄: ⁊ ꝙ miret̄ ꝙ credat̄ tm̄ nefas de eo: ⁊ hmōi. Et si ex hoc de-
tractores incurrūt infamiā: qꝛ detegit̄ falsitas ⁊ malicia eoꝝ imputatur
eis q̄ sibi hoc ꝓcurauerūt. Iniuriā si placet retine. Non em̄ tenet̄ homo 3
iniuriā receptā remittere ei q̄ detrahit cū veniā petit: nisi famā restituat
dicendo illis corā q̄b⁹ detraxit se falsum dixisse si falsum dixit. Odium 4
et rancorem nunq̄ꝫ tenere: sed deo cōmittere: facta sufficienti excusatiōe
Un̄ Greg. sup Ezech. omel. ix. Sicut linguas detrahentiū nr̄o studio
nō debemus excitare ne pereāt: ita ꝑ suā maliciā excitatas debem⁹ equa
nimiter tolerare: vt nobis meritū crescat. ita (s̄m Rich.) ꝙ ꝓpter detra
ctionē nō debem⁹ a charitate discedere nec odij nec mēdacij vel ipatien-
tie viciū incurrere. Debes etiā ꝑ detractorib⁹ exorare ad maiorē gra- 5
tiā ipetrandā: exēplo Christi: q̄ per ꝓphetā dicebat. Pro eo vt me dilige
rēt detrahebat mihi scilicet Judei: ego aūt orabā pro eis. Psal. cviij.

¶ Tertia nola est: nō quiescere. Post hec q̄ recensita sunt frater: noli
āmodo inquietari sup detractionib⁹ q̄ tibi inferunt̄ iugiter: sed esto qui
etus: qꝛ frustra te fatigares. Noli niti ad ipossibile: ⁊ quomō omniū 1
ora obstrueres. Sine ciconias crocolare: asinos rudere: coaxare ranas
canes latrare: anseres glacitare: anates tetrimare (schnattern) cuculos
cuculare: nō aliud nouerūt. Canit auis queuis: sicut rostrū sibi creuit.
Sic hec turba maledicoꝝ bona nō nouit loqui: sed mala. Et plane si- 2
ne tuo malo: imo cū magno cōmodo misit tibi deus hos ⁊ elegit eos ex
om̄i carne: vt tibi seruiant. Sūt rustici q̄ tibi sepes ꝯstruūt ex spinis ⁊ C
sepiunt tibi viam rectā: ne ab ea declines in viam inferni: a via regia in
graminosam viā. Osee. ij. Sepiam vias tuas spinis. Sūt vigiles ciui
tatē ecclesie custodientes: ad modū vigilū: quasi semp mentientes. Di-
cūt ⁊ clamāt (Ich sich dich wol: ich sich dich wol) cū tn̄ neminē videant
in fossato. Et hi quoq̄ cōtinue cōtra bonos clamāt: etiam cū nihil mali
de eis vidēt (Ich sich dich. ⁊c.) Sicq̄ boni custodiunt̄ ne male agant
cōtra intentionē illoꝝ vigilū. Sūt equi q̄ segetes dn̄i depascūt: ne in pa
leas luxurient: ⁊ pauca grana habeant. Sūt lima vasis glorie rubigi-
nē auferētes. O maledicta vasa q̄ a limis istis rubiginē cōtrahūt: vnde
deberēt sumere decorem. Sūt rasores: nouaculis suaꝝ linguaꝝ crines

pcti elationis a filijs dei eradētes. Siq̄dē (vt ait b. Greg.) idcirco laxat
dñs linguas detractoꝝ ī electos: vt siq̄d ī eis elatiōis surrepserit lingua
3 detractoris eradat. Noli ḡ inq̄etari ꝓpter linguas detrahētes. Potius
q̄esce ⁊ collige te intra te: ingredere domū ꝯsciētie tue ⁊ ꝯq̄escas cū illa.
Nūc nūc locū habet qđ a principio obiecisti: qꝛ ꝯsciētia tua tibi sufficiat
In h̄ casu ita facere te docet b. Gre. Inter ꝟba (inq̄t) laudātiū siue vitu
perantiū sp̄ ad mentē recurrēdū est. ⁊ si in ea nō inuenit̄ bonū qđ de nob
dicit̄: magnā debet de nob tristitiā gñare. Rursus si in ea nō inuenit̄ ma
D lū qđ de nobis hoīes loquunt̄: ī magnā debem⁹ letitiā ꝓsilire. Qꝫ si nō
oēs laudāt: ⁊ ꝯsciētia liberos nos esse demōstrat: habem⁹ Paulū dicētē
Gl'ia nr̄a hec est testimoniū ꝯsciētie nr̄e. Job q̄z dicit: Ecce in celo testis
meus. Si ḡ est nobis testis in celo: testis ī corde: dimittam⁹ stultos fo
ris loq̄ qđ volūt. xi. q. iij. inter ꝟba. De Socrate legit̄ in vitas ꝑhoꝝ: ꝙ
aliqñ seriose suis detractoribus auditū p̄buit: causam autē sciscitātib
reddidit. nā si eoꝝ q̄ insunt dixerint corrigemur: si vero nō nihil ad nos:
4 oꝑtet inq̄t ita fieri: vt si bñ dicūt corrigamur: si male nihil ad nos. Si-
ne ḡ o frater in h̄ casu canes latrare: etiā canes furere diabolicos: vtiq̄
canes detractores ꝑ oēm modū. Neq̄ me putes temere loq̄ canes sunt.
1 Canis sagittā habēs femori infixā donec remouerit nō q̄escit: ⁊ stult⁹
detractor q̄escere nō pōt donec verbū malū qđ audiuit de ꝓximo alij re
tulerit. Nouit Eccus qđ dixi. Sicut sagitta in femore canis: ne verbū ī
2 ore stulti. Canis gregē dñi sui custodit: ⁊ detractores canes sunt: gre-
gē diaboli custodiētes: etiā vnā ouiculā inde auferri nō [illegible]ittētes: q̄n la
trēt vel deridēdo vel aliter offendēdo. Plane q̄tiescūq̄ aliquē viderint
mores huius mūdi fallacis relinq̄re: euestigio mouēt rictus ⁊ dētes vi
3 brant (entbleckent die zen) Comedūt canes carnes ⁊ ossa rodūt: ⁊ his
nō sufficit si carnalib⁹ detraxerint nisi etiā spūales roserint: nemini par
cūt: simplicib⁹: penitētib⁹: deuotis p̄dicatorib⁹ ⁊ p̄latis detrahūt. Greg.
sup̄ illud Job. xix. Quare me ꝑseq̄mini sicut deus: ⁊ carnib⁹ meis satu
ramini. dicit: Sciendū est: qꝛ etiā hi q̄ aliene vite detractiōe pascunt̄: ali
E enis ꝑculdubio carnib⁹ saturant̄. Vñ bñ ꝑ Salomonē d̄r: Noli esse ī cō
uiuijs pctōꝝ: neq̄ comedas cū eis q̄ carnes ad vescēdū ꝯferūt. Carnes
quippe ad vescendū cōferre est in collocutione derogationis vicissim ꝓxi
moꝝ vitia dicere. Sic ⁊ Paulus Gall'. v. Qꝫ si inuicē mordetis: videte
4 ne abinuicē ꝯsūmamini. Canes ī macello morant̄: sanguini ꝯtinuo ⁊ sp̄
insidiātes. ⁊ hi sanguinolēta habēt labia his sanguinib⁹: a q̄b⁹ Dauid li
berari petijt: alioꝝ scz pctis defedātes. Insidiemur inquiunt sanguini.
5 Prouer. i. Habēt labia cruētātia sanguinib⁹ christianoꝝ hoīm. Canes
nō sunt digni pane filioꝝ. Siq̄dē (vt dñs ait) nō est bonū panē accipe fi
lioꝝ ⁊ dare canib⁹. Et hi canes detractores digni nō sunt vt pane sacra
mētali filioꝝ hodie ꝑ iesuz instituto pascant̄. ꝙ si sumpserint: ī ꝑniciē aīe
sue sumūt. Qualis fuit canis ille sanguinolētus Judas: inter filios im
pudētissime se ad mēsaz eoꝝ ingerēs: ⁊ panē celestē cū eis accipiēs. No

lito o frat̄ talis esse aut manere canis: cogita qꝛ seduct⁹ es a dño tuo ve 6
ro: ⁊ ab alio diabolo scꝫ illaq̄at⁹: rūpe laqueū: excute iugū: ⁊ ꝯuertere ad
dñm deū tuū. Cognosce eū ꝑ fidē in b̄ sacr̄o existentē verū deū ⁊ hoiez. 1
Adhereas ei ꝑ amorē: charitatē scꝫ christianā: eū sup oīa diligēdo. Euo 2
me sanguinē ꝑctōꝝ oīm ꝑ ꝯfessionē quē inbibisti. Subsilias corā eo ꝑ de 3
uotionē alacrē actualē. Sic ex cane ꝑctōre fias catellus penitēs: dign⁹ 4
saltē micis q̄ cadūt de mēsa dñoꝝ: gr̄aꝝ scꝫ ⁊ ꝟtutū. dign⁹ inq̄ꝫ ꝺ ꝯgruo 5
nō de cōdigno. Veniet itaq̄ꝫ dies vt etiā ex catello fili⁹ fias: ⁊ b̄ q̄dē in 5
ptāte tua erit. q̄ꝑpe ꝙ dedit ptātez eis filios dei fieri: his q̄ credūt ī noīe 6
ei⁹. Jā post penitētiā verā ad panē filioꝝ xp̄m dñm sub sacr̄o admittarꝫ
⁊ ad mēsaꝫ post hāc vitā in celestib⁹ dign⁹ habearis. Ad quā ꝑducat ⁊c̄.

Derisorum

Feria sexta parasceues. xiij. Aprilis. Mane hora sexta.
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i.

Quadragesima prima turba stultoꝝ est: derisoꝝ (Spotter: spot
vögel) Et pñt dinosci duabꝫ nolis. Prima est deridere christũ
Et de ista dicam hac hora. Secũda est deridere christianũ. et
de hac dicam post prandiũ hora prima. Pro euidentia aũt vtriusqꝫ no
tandum est: quid sit derisio: quid derisor: ⁊ derisorie aues. Derisio (ait
Holkot Sap̄. x. lec. lx.) est locutio deordinata de defectu hoīs ꝓpter lu
dũ: vt homo inde erubescat. Habes hic causam formalẽ: materialẽ ⁊ fi
nalẽ. Sicut necessaria est quies ꝑ repatiõe viriũ corpis: qđ fit ꝑ somnũ.
sic necessaria est quies ꝑ reparatiõe viriũ anie: hec aũt fit ꝑ ludicra. Qui
ḡ his vtit̃ rationabiliter dicit̃ Eutropelus grece: comis vel vrbanus la
tine (Guoterding Kurtzwylig) theutonice. Qui deficit: agrichios grece
rusticus latine (Uderbutz: muncke: sursenff) Qui excedit dicit̃ bomo
lochus grece: scurra latie (Spottvögel: schantvögel: speyvögel: ũꝓpiger
B vogel) Et cur potius (ein spottvogel) q̄ꝫ (ein spotthier) qꝛ habẽt mores
quarundã auiũ quibꝫ sil̃es sunt. Et quibꝫ? Miluis. Et quõ? qꝛ milui
volant circa loca vbi mactant̃ aīalia: ⁊ ꝯsiderãt intestina eiecta vt rapiãt
Id videmꝰ in fluuio nr̃o Brusce Argeñ. sup̄ q̄ volãt corui: dũ a macel
lo defluũt intestina sup̄natãtia q̄ rapiũt. Sic illi scurre vbi fuerint in cõ
gregatione hoīm in cõuiuijs: ad nihil aliud habẽt oculũ sup̄ cõsideratio
nis q̄ꝫ ad intestina turpia: turpes scꝫ actus si qui in eis appareãt: vt illa
rapiãt ⁊ in ludũ siue iocũ trahãt. nõ curãtes q̄liter hoc fiat: dũmodo ri
sum cõcitẽt in alijs. Et ideo appellant̃ (spottvögel) Hac ratiõe etiã apđ
grecos appellant̃ bomolochi: qđ interp̄tat̃ raptores tẽploꝝ: vt dicit bea
tus Tho. iiij. Ethicoꝝ. qꝛ circa tẽpla gentiliũ milui volabãt: ꝯsiderãtes
intestina q̄ de sacrificijs aīaliũ relinq̄bant̃: vt ea raperẽt. Sic ⁊ scurre cõ
sideratiui sunt defectuũ humanoꝝ: q̄tenus eos possint recitare ad cau
sandũ risum in alijs: ⁊ in alijs erubescentiã. Et puto ꝙ a grecis theuto
ni suũ vocabulũ vsurpauerũt. Apte ḡ pictura vestri speculi tenet hos fa
tuos in tẽplo depictos circa altare. Habetis iam puto breuiter tñ ⁊ sa
tis clare ex fundamẽto Aristo. iiij. Ethi. ⁊ post eũ scribentiũ. Quos si
latius loqui ⁊ declarare volueris: videto b. Thome: Buridani ⁊ Hol
kot: quid sit derisio: q̄d derisores: ⁊ cur appellent̃ (spottvögel.) Hoc fun
damẽto p̄supposito videmus primã nolã: quã appellaui deridere christũ
D Nõ em̄ defuerũt hi milui ⁊ aues derisorie Christo dño: quin eũ comita
rent̃ ab initio vsqꝫ in mortẽ: in doctrinis: in miraculis: etiã in sua ama
rissima passione: ⁊ aucupãdo ꝑ campũ euangelicũ inueni decẽ genera ta
liũ derisoꝝ (spottvögel) qui irriserunt eũ. que audiamus. Primi qui
christũ deriserũt (Die ersten spottvögel) quos lego in euãgelio fuerunt
diuites auari. Legimus Lu. xvi. ꝙ p̄dicante dño cõtra auaritiã ⁊c̄. ⁊ ꝙ
nemo põt duobus dñis seruire: deo ⁊ mãmone. Audiebãt oīa hec pha

risei ⁊ qui erant auari: ⁊ deridebant eum. Et cū ita⁹ tanq̄ eū qui predicat aut inutilia: aut supflua ⁊ dudū p eos facta: aut cōtra legē ⁊ pphetas. q⁹ plures diuites patriarche deo ⁊ diuitijs seruiuissent. Vide cōtinuū b. Tho. Sed dñs eis respondit omnia hec cōfutans: q⁹ nō inutilia nec p eos obseruata: aut cōtra legem p̄dicare: sicut ex textu elici poterit cum glosis in cōtinuo: ⁊ eis exemplū de diuite ⁊ Lazaro adiunxit. Sed nūquid ideo ꝓpter irrisionē destitit a p̄dicatione? Nō vtiq̄. Et tu fac similiter o p̄dicator: etiā si dixerint ⁊ irriserint te: q⁹ inutilia non necessaria: sed supflua ⁊ cōtra legem predices. Neq̄ sanctus Dominicus desistebat a p̄dicatione: q̄uis irrisionib⁹ varijs illuderet ab aduersarijs veritatis: qui sputa: lutū ⁊ hmōi vilia p̄iciebāt in eū: ⁊ a tergo p derisu sibi paleas alligabāt. Secundi milui irrisores (die andern spottvögel) qui dñm irridebant erant simplices ignari. Christus q̄n ibat suscitatū filiā archisynagogi dixit: Nō est mortua puella: sed dormit. Deridebāt eū scientes q⁹ mortua est. Luce. viij. Matth. ix. Mar. v. Sed a pfectione miraculoꝝ ꝓterea nō desistebat: sed pcessit. Et tu si vadis in ꝓposito aut facto ad mirabilia opa virtutū pficienda: que hactenus nō fuisti solitus facere: noli impediri ab irrisorib⁹: sed perge cōstanter ⁊ pfice q̄ ꝓposuisti. Fac q̄ iudei in reparatiōe tēpli postq̄ redierūt de captiuitate baby[illegible]ca: q̄s irrisit Tobias quidā Amonitas: nuncians eis: quia si ascensurus esset vulpes p murū eoꝝ ascenderet tē. Sed nō curabāt irrisionē illā: q̄nimo cōstanter. xlvi. annis extruxerūt vna manu trullā: altera gladiū ten[illegible]tes: vt se hinc ab inimicis defenderent: illinc ⁊ edificarēt. Ecce templū tuū alia: in q̄ deus habitauerat: eius vexilla virtutū prodierant: castitatis: charitatis: humilitatis: tēperantie tē. Sed ecce Babylonis rex diabolus destruxit templū tuū: princeps cocoꝝ gula expādit vexillū: superbia: inuidia: luxuria: oēs virtutes p̄fligate. Sed ecce liberatus es a captiuitate diaboli p cōtritionē ⁊ confessionē solute catbene. Cōuertere ergo ad templū tuū vt torrens in austro ad reedificandū: restaura p̄dita bona opa: nō cura irrisiones: sed p̄cede. Erige deo templū aie tue: pugna vna manu cōtra vitia: alia p̄cede ad exercendū bona opa Sic b⁹ Frāciscus in exordio sue cōuersionis irrisus nō impediebat.

Tertie aues irrisorie erāt ministri in domo Anne. Nā cū in orto oraret dñs captus q̄ fuisset: ductus ad Annā: ⁊ deinde ad Cayphā pōtificē ab eodē ꝓpter falsos testes inductos fuit ad mortē iudicatus: ⁊ oēs dicebant: Reus est mortis. Vox aduolabāt milui irrisores ministri: eū turpissime vt vilissimū irridētes modis multis. Nempe eū colaphis ⁊ alapis cedebāt: in faciē eius expuerūt: ⁊ velauerūt ⁊ pcusserūt faciē ei⁹. ⁊ interrogauerūt eū dicētes: Prophetiza nobis Christe: quis est qui te pcussit: Factibi fiat o christiane hec irrisio dñi dei tui mysteriū. Si q̄n pcussisti dñm deū tuū alapa petri: ⁊ nescis numeꝝ petroꝝ: velles cognoscere: vt cōtereris vt cōfitereris: sed nescis: Roga deū: dic: O christe ꝓbetisa: instrue me: illumina oculos meos: vt sciam quō ⁊ in quib⁹ te

℟ percussi. Disce nō expuere in faciē Christi tui. O nemo est qui hoc facit Timeo frater qz multi sint. Facies Christi in quo cognoscit Christus scriptura est: ꝓdicatio est: dū dāc cōtemnis in faciē eius expuis. Facies Christi boni sunt ꝛ spiritales hoies: qui Christū portant in corde ꝛ corpore: vitā Christi exprimētes. Hos cū derides ꝛ despicis: in faciē Christi expuisti. Quarte aues irrisorie Christi sunt Herodes ꝛ exercitus eius (Sein volck: sein gezüg: sein hoffgesind) Erāt ea tēpestate in Hierosolymis Herodes cū exercitu ꝓpter festū: ꝛ anxie desiderauerat videre Jesum: qz de sua erat iurisdictione: qz galileus. Pilatus ꝯ videns qz oēs accusatiōes iudeoꝝ erant friuole ꝛ calumniose: volens se de causa eronerare. misit Jesum ad Herodē: ꝯiuis Herodes ꝛ ipe inimici essent Videns ergo Herodes Christū gauisus est valde. Et cū eū interrogasset multis sermonib: ꝛ ei Christus nō respondisset: spreuit eū: ꝛ indutū veste stultoꝝ alba remisit ad pilatū. Quod irrisiuū fuit Herodis: verū tū fuit. aptū plane erat vestimentū albū ei qui erat agnus imaculatus: speculū sine macula: qui pcm nō fecit: sed erat ablaturus pcā mundi.

℣ Trāsit hec alba stultra irrisione in albā bonoris maximi: ita vt i officijs arduissimis missaꝝ videlicet solēnijs sacerdos ea vtat. Nimirū vestes sacerdotales oēs a Christo in sua passione sumpte sunt. Humerale a velatione in domo Layphe. Alba ab Herode. Stola ꝛ cingulū a laqueis quib: ligabat ad columnā. Manipulus i sinistra funis relictus i eade: postꝯ de colūna fuit solutus: ꝛ ad dextrā arūdo imposita. Casula i domo Pilati vestis purpurea. Vade iā o stulte ornata: ꝛ gloriosa de vestitu. Quinte aues irrisorie milites Pilati (reyfknaben) Vide Jordanū. Volebat Pilat⁹ dimittere Christū. ꝛ vt mitigaret iudeos: fecit Christū verberari virgis: vt vel sic satiarent: sed nihil ꝓfecit. Itaqꝫ flagellato dño milites illi duxerunt Jesum in pretoriū: ꝛ irridebant eum. Jn primis induētes eū purpura: deinde coronā despinis imposuerunt capiti. Tertio posuerūt arundinē in dextra eius: ꝛ quarto flexo genu salutabant eū: Aue rex iudeoꝝ. Hec oīa irrisorie fecerūt. q. d. Rex es tu: ergo vestē regalē accipito: accipe coronā ꝛ sceptrū. Et deinde q̄nto dabant ei alapas: ꝛ sexto expuebāt in eū. Septimo arundinē accipiebant ꝛ percutiebant cū ea caput eius. Et sup hec oīa octauo (qđ erat sūma irrisio ꝛ oim irrisionū illaꝝ cōplementū) foras duxit eum Pilatus in veste purpurea ꝛ corona spinea: ꝛ oñdit sic flagellatū inimicis suis iudeis dicens: Ecce homo. De his omnib: vide latius in passione mea superio-

℣ ribus dieb: i publicū emissa. Sexte aues irrisorie: tituli scriptores. Jnstinctu iudeoꝝ Pilatus fecit scribi titulum: sed aliter euenit q̄ iudei intendebant. Plane volebāt ꝓ hunc titulū Christū dñm ignominiosum ꝛ populo odiosum efficere. sed cōtrariū euenit: qz gloriosus hic titulus etiā in frōtib: regū inuenit. Scribit Pilatus: Jesus nazarenus: rex iudeoꝝ. Sic scripsit: qz sic erat: ꝛ sic mansit. dicens: Quod scripsi scripsi. qz Christus dixit: Rex sum Judeoꝝ. Hinc sumas frater doctri

nam illam: q quandocūq impugnaris a demone: hunc ei titulū triumphalem opponas: Jesus nazarenus: rex iudeorū. Qui triumphalis dicitur titulus: quia triumphū Christi cōtra diabolū euidenter exprimit

Septime aues irridētes erant turbe pretereuntes. Pretereūtes aūt blasphemabant cū: mouentes capita sua: z dicentes: Vah qui destruis templū dei: z in triduo illud reedificas: saluū fac temetipsum: si filius dei es descende de cruce. Et vt quid ita obnixe clamant hi z sequentes vt descendat de cruce? Dico q ideo fm Jordanū: quia demones statim vt crucifixus est dñs senserunt virtutē crucis: z intellexerunt fractas virtutes suas. ideo hoc agunt immittētes iudeis hanc illustonē vt descendat de cruce. Sed dñs scīs aduersariorum insidias permanet in patibulo vt diabolū destruat. Et nunquid si descendisset: nihilominus fuissemus redempti: cum vna gutta sufficisset sanguinis effusi. quaz abundantiam effudit? Respondeo post doctorem sanctū in quodli. q non fuissemus redempti: quia precium nō fuisset solutum. Simile sicut habēs pecuniam in bursa: z nō tradens eum creditori non est liberatus. Per mortem Christi precū traditum est. Vide beatū Thomā in quodlibe. n

Octaue aues erant principes sacerdotum scribe z seniores: illi se cō traxerunt in vnā cateruulā: precipui Christi mortis auctores. Hi etēm prius conuenerant in atrio principis sacerdotū: ita vt prelati: docti: et iudices simul essent: quia vnus sine altero nihil valet. Campane igitur consonabant cōtra Christū. egent ipsi doctoribus z iudicibus potestate seculari: z ecōtra. Hi itaq etiā ad crucē stabant irridentes: nō autē in scōa psona Christū in cruce alloq̄bant vt pretereuntes turbe: sed inter se. Principes eēm sacerdotū (vt dicunt euangeliste) deridebant illum: illudentes ad alterutrū cum scribis z senioribus. z dicebāt: Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Si rex israel est: descendat nūc de cruce: vt videamus z credamus ei. Se saluum faciat: si hic est Christus dei electus. Confidit in deo: liberet eum nūc si vult: dixit enim quia filius dei sum. Discas hic exemplo Christi: q in sublimi contemplationis vel sacre actionis positus: ad verba subsannantiū: ad occupatiōes mundanas ne descendas. sed potius sustineas peruersorum subsannationes: sicut Christus ad iudeorum insultationem z tentatiuam exprobrationem de cruce descendere noluit: sed ad mortem vsq̄ perseuerauit

None aues irridentes erant milites. Illudebant enim ei z milites dicentes: Si tu es rex iudeorū: saluum te fac zc. Decime aues irridentes Christū erant latrones. Idipsum enim z latrones qui crucifixi erant cū eo improperabant ei z conuitiabant ei. Unus enim de bis qui pendebant latronibus blasphemabat cum dicens: Si tu es Christus: saluū fac temetipsum z nos. Illusio sane despectissima: q tam vilis z sceleratus homo iamq̄ ad mortem damnatus z mox pro suis sceleribus moriturus insultauit vite auctori. Discē hic exemplo Christi patienter ferre calumnias vilium personarum zc. Rogemus zc.

Eadem die parasceues post prandium: Hora prima.
Stultorũ infinitus est numerus. Eccl's. i.

¶ Secũda nola q̃ cognoscunt̃ irrisores (spottvögel) est deridere christianũ. Sũt q̃ christũ in ꝓpria ꝑsona reuerent̃: ⁊ nõ deridẽt deũ siue christũ caput ip̃m. s. sed christianũ: christũ scz in mẽbris suis. Precipue aũt tria genera: scz simplices: penitẽtes ⁊ patres. Prime aues (die erstẽ spot vögel) derident simplices: iustos scz ⁊ bonos christianos. Simplices inq̃z nõ simplicitate asinina: sed colũbina. Simplices simplicitate q̃ distinguit̃ ꝯtra dolositatẽ: nõ ea q̃ distinguit̃ cõtra intelligẽtie acumen: vt Gerson in de simplificatione cordis dicit: quẽ vide. Hos inq̃z deridẽt ⁊ eos reputãt fatuos. Qđ cõquerit̃ Job. xij. ca. Deridet̃ iusti simplicitas lãpas cõtẽpta apud cogitatiões diuitũ: parata ad tp̃s statutũ. Et si vis aptius eos tibi describã: s̃m b. Grego. ibidẽ: qui sint illi simplices. Ipsi
1 sunt q̃ꝝ sapiẽtia est: Nil ꝑ ostensionẽ fingere: sensum ꝟbis aperire. Ue
2 ra vt sunt diligere: falsa deuitare. Bona gratis exhibere: mala libẽtius
3 tolerare q̃z facere. Nullã iniurie vltionẽ q̃rere: ꝑ veritate cõtumeliã lu-
4 crũ putare. Sed hec iustoꝝ simplicitas deridet̃: qꝛ ab hui⁹ mũdi sapientib⁹ christianitatis virtus fatuitas credit̃. Om̃e em̃ qđ innocẽter agit̃: ab eis ꝓculdubio stultũ putat̃. ⁊ q̃cq̃d in ope veritas approbat: carnalis
1 sapiẽtia fatuũ sonat. Quid nãq̃z stulti⁹ videt̃ mũdo? q̃z Men[illegible]erbis
2 oñdere: nil callida machinatione simulare. Nullas iniurijs ꝯtumelias
3 reddere: ꝑ maledicẽtib⁹ orare. Pauptatẽ q̃rere: possessa relinq̃re. Ra-
4 pienti nõ resistere: ꝑcutiẽti alterã maxillã p̃bere. Ecce que[illegible]modũ iusti deridet̃ simplicitas. Sed tu noli curare hoꝝ iudicia o frater: sed adhuc
1 maneto in simplicitate tua: procede in iustitia. Si ceci irriderẽt videntes de hoc ꝙ ipsi vident: ⁊ claudi recte incedentes: quis queso irridentes tales non irrideret? Est ipsa irrisio irridenda. Equo animo (ait Seneca) audiẽda sunt imperatori cõuitia contẽnendus est ip̃e cõtemptus.
2 Si noctua solẽ nõ appreciat: solis vituperiũ nõ est. Nec auri ⁊ argẽti vi
3 tuperiũ: ꝙ iumẽta ea nõ appreciãt: nõ nouerũt estimare nisi fenũ ⁊ sil'ia: ⁊ porci nõ nisi furfures ⁊ siliq̃s. Et tu malos te iudicãtes ⁊ irridẽtes ne cures: ne eis similari cõtende: sed ꝓcede vias tuas eũdo ⁊c̃. Ueniẽt dies vt foliũ vertat̃: vt nõ iã despiciant̃ ⁊ irrideant̃ ab hmõi irrisorib⁹ (spott-
Q vöglin) sed admirent̃: Nõ em̃ sꝑ sed ad tp̃s statutũ ⁊ nõ vltra erũt lãpas ꝯtẽpta. Et qñ hec erũt? Tũc qñ iusti stabũt in magna cõstãtia aduersus eos q̃ se angustiauerũt: ⁊ dicẽt mũdani ꝯtẽptores: Hi sunt q̃s aliq̃n habuimus in derisum ⁊ in sil'itudinẽ improperij: nos insensati vitã illorũ estimabam⁹ insaniã ⁊ finẽ illoꝝ sine honore. Ecce quõ nũc cõputati sũt inter filios dei ⁊c̃. Declara ad placitũ ex Holkot. Scđe aues de hac nola deridẽt penitẽtes incipiẽtes. Neq̃z mireris ꝙ illos postpono p̃cedẽtibus q̃ ꝓficiẽtes sunt: qꝛ grauius mihi peccare vident̃ q̃ incipiẽtes deridẽt q̃z ꝓficiẽtes: eo ꝙ multo periculosi⁹ id fiat: Siquidẽ in semine in-

ferre damnū multo grauius est q̄ alias in semente: q̄ furans multū no
cet rustico. Hi sunt grues (krench) ⁊ (kregen) q̄ ⁊ vtraq̄ segetibus nocet
diabolice. Aues celi circa viam vbi seminatū est semen bonū volantes
vt auferant ne crescat in messem. Sūt corda vestra o fratres agri: in q̄s
ecce bona ꝓposita a pctis cauendi ⁊ bona opa faciēdi seminata sunt: p̄pa
rati ꝑ hoc tp̄s sacrū aratro: mei ⁊ alioꝝ p̄dicatoꝝ lingua: aperta corda:
semina iniecta. Et ecce aduolant grues hi maledicti: vt semina tollāt ꝑ
irrisiōes: ꝑ quas vtiq̄ quidā paruuli impediunt ⁊ retrocedūt a ꝓposito.
Nitit̄ plane diabolus in germine suffocare bonū inceptū. Ecce ꝑ serpē
tē religionē incohatā in paradiso suffocauit: ⁊ ꝑ Pharaonē ꝓpl'm israeli
ticū destruere voluit in submersione paruuloꝝ: ⁊ ꝑ Herodē Christum
paruulū occidere: ⁊ vt eū occideret paruulos innocētes occidit. Sic sic R
⁊ hi ministri diaboli in incipientib̄ ꝑ suas irrisiones iugulare nitunt̄ cō
ceptus bonoꝝ ꝓpositoꝝ: etiā priusq̄ deducant̄ in effectū opis. In h̄ pe
iores Herode: qui solū natos: illi aūt nondū natos occidūt paruulos.
Sed nunquid impune? Minime: sed parata sunt derisorib̄ iudicia ⁊
mallei ꝑcutientes stultoꝝ corporib̄. Prouer. xix. Apte mallei ꝑcutiētes
Sunt em̄ duri: inflexibiles ⁊ inꝑsuasibiles. siquidē oīa q̄ eis dicunt̄ ir
rident. Corripe derisorē ⁊ odiet te. ideo malleis in inferno vt ferrū igni
tū ma[illegible]bunt̄: vt dicit Holkot. Sapie. v. Et q̄dē iustissime grauiter a
dn̄o punient̄: q̄ singulares sint sui hostes ⁊ amici diaboli: socij diaboli
in lucro ⁊ damno saluatoris aduersarij. quippe qd̄ sūme placet sibi scz
salus aniaꝝ: [illegible]is displicet. Sed tu o homo noli eos curare: nō te terre
ant tales irrisionū sibili serpentini: quo minus facias qd̄ facis. Noli ef
fici vt equ⁹ vmbratilis vmbrā timēs: vera mala nō sunt p̄sentis vite: sz
future. p̄sentis vite mala sunt sicut vmbra futuroꝝ. Despice canū latra
tus ⁊ anserū sibilos: nolite effici pueri sensibus. Catuli hi latrāt: mor
dere nō poterunt: nō sis timidus cordis vt lepus. Atqui si vtiq̄ lepus
vis esse: esto: colloca in petra Christo cubile tuū: oratione labia habeas
in motu: longas aures ad audiendū: erectas ad celestia: non instar me
lampi ad terrā dependētes: pedib̄ sis velox: fac timor dei pedib̄ addat
alas. Tertie aues irrisorie sunt qui irrident parentes: scz patres: sint S
carnales siue spiritales: hi grauissime delinquūt. Habes post deū o fra
ter esse naturale a naturali parente: spiritale siue morale a prelato. ideo
minime irridendi: sed reuerēdi. Audi hoꝝ maledictionē irrisoꝝ. Ocu 1
lum qui subsannat patrē: ⁊ qui despicit partū matris sue: effodiant eū
corui de torrente: ⁊ comedāt eū filij aquile. Prouerb. xxx. Corui de tor
rēte ignis infernalis sunt demones: qui oculū luminis naturalis ⁊ gra
tie auferūt irridenti patrē: cū sit graue mortale. Cham patrē suū Noe 2
irrisit: ideo ab eo fuit maledictus. Gen̄. ix. Dic historiā. Ecce quō male
dictus: q̄ patrē irrisit. Hoc aūt nedū (vt dixi) de carnali: sed ⁊ de spiri
tali intelligēdū. ij. q. vij. Sem Cham filij Noe. Damnant̄ scz maledi
ctionē dei incurrentes: qui pudenda suoꝝ superioꝝ (qui patres spūales

sunt) id est eoꝝ mala opa nō occultant: sed irridendo ꝛ diffamādo alios
3 manifestāt: qō freqnter faciūt laici ꝛ alij subditi. Ecce igit agā inquis
Hoc qō alij duo filij egerūt: q palliū imposuerūt humeris suis: ꝛ incedentes retrorsum operuerūt vereda patris sui: facieseꝫ eoꝝ auerse erāt: ꝛ patris virilia nō viderūt. Vade ꝛ tu ꝯq fac sil'r. Sic tibi reprehensibilia magistroꝝ facta displiceāt: quatenꝰ mēs tua a seruāda magisterij reuerētia nō recedat. Sic ꝓpositoꝝ tuoꝝ mala displiceāt: vt tū hec ab alijs occultes: factū iudices: ꝛ venerans magisteriū nolis videre qō tegis. Hec vide si placet in Gregorio. xxv. moraliū. §. lxij. Rogemus dñm.

Sabbato sancto pasce. xiiij. Aprilis. Mane hora sexta
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Gesta diei.

Quadragesima scda turba stultorum est: Celestia gaudia cōtemnē
tium ⁊ gaudia mūdana desiderantiū (Benügig narrē: veracht
narrē: vñ freüd narrē) Nō frustra eos tribꝫ noibꝫ appello. s. con
tentātes: cōtemnētes: gaudētes. Dinosci hi pñt duabꝫ nol'. Prima est: T
magnificare gaudia mūdi: ⁊ in eis velle cōtentari: g̃ (Benüg narren.)
Scda nola est: paruifacere gaudia celestia: ⁊ ea deo velle relinq̄re: ergo
(Veracht narrē) Sed vnico tibi vis eos appellari sicut ⁊ p̄cedētes voca
bulo. Voca g̃ eos ambos (Freüd narren) in cōi: eo q̄ vterq; stulte sc hꝫ
circa gaudia. Hic circa gaudia celi ea ꝯtemnēdo: Ille circa gaudia mū
di ea appetēdo. Utrosq; hos b. Paulus egregie ī hodierna ep̄la cōmo
nefacit: vt fatuitates illas abijciāt ⁊ mūdana ꝯtemnāt: celestia appetāt.
Frēs (inquit) Si cōsurrexistis cū xp̄o: q̄ sursum sunt q̄rite. i. desiderate.
Ubi xp̄us est in dextera dei sedēs. q. d. Nolite celestia bona contēnere.
Que sursū sūt sapite, nō q̄ sup terrā. i. in bonis terrenis nolite finē pone
re ea celestibꝫ p̄eligendo. Ecce q̄ꝫ apte ⁊ cōgrue horum fatuorum due nole ho
die tractant q̄ ab ap̄lo ita expresse q̄tiunt. Videamꝰ g̃ clarius has no-
¶ P[illegible]a igit nola est: gaudia mūdana huiꝰ vi (las ⁊ p̄ticularius.
te magnifacere: ⁊ eis in h̄ sec̄lo ꝯtentū esse velle. Nō desunt plane hmōi
fatui: q̄ vellent esse cōtenti h̄ sec̄lo ⁊ eiꝰ gaudijs: ⁊ ip̄m aliqñ etiā iactare
nō erubescūt. Grādis hec ⁊ p̄niciosa stultitia: plane p̄niciosa: q̄. n. hmōi 1
sunt in statu dānatiōis sunt. Quippe q̄ deū sup oīa non diligūt amore
ꝯcupiscentie: qd tñ facere tenent: sicut mgr̄i deducūt dis. xxvij. tertij. q̄li-
bet em̄ creatura rōnalis magis debet ꝯcupiscere ⁊ desiderare deū: h̄ est
magis velle deū esse suū summū cōmodū ⁊ bonū: q̄ꝫ qdcunq; aliud cō-
modum: ⁊ magis velle carere quocūq; cōmodo tp̄ali aut eterno q̄ꝫ deo
vt suo obiecto btifico. Magis em̄ inter oīa cōmoda delectabilia vl' ho V
nesta desiderare debet ⁊ velle felicitatē: q̄ꝫ qdcunq; aliud bonū suū. Et
magis velle carere q̄cunq; cōmodo ⁊ delectatione q̄ꝫ p̄petua btitudine.
Idē d. Ludolphus. Sed adhuc aduertere libeat: quanta stultitia sit 2
his mūdi gaudijs ꝯtentū esse velle. Aperi q̄so oc̄los tuos o (Freüd nar)
ita em̄ eos sp̄ appellabo. Vide inq̄ꝫ q̄le sit h̄ gaudiū: qd ita magnifacis
⁊ clarius sole videbis: qr indignū est valde q̄ in ipso cor tuū occupare
velis ⁊ eo frui. Et q̄le est inq̄s gaudiū h̄: qd tu vituperas: paruifacis ⁊
floccip ēdis: ego vero magnifacio ⁊ appeto: quale est? Ipsum est primo
mixtū nō purū scdo momentaneū: tertio maledictū. Horrēda sunt q̄ di
cis: sed nisi ita esse ostēderꝫ nō credā? Ausculta ⁊ ostendā. Est prīo mix 3
tū et nō p̄ urꝫ mel ⁊ fel: mel ⁊ aculeus. Bñdictus deꝰ q̄ vberibꝫ huius se
culi: aloe all iuit: vt sic ablactaret: qñ em̄ vnq̄ꝫ mundū relinqueremus: ⁊
in gaudijs eius nō periremus nisi id sua gr̄a effectum esset: vt nulla hu
ius seculi gaudia essent pura: sed oīa p̄mixta tristicia: nullu ꝫ pulmentū

puꝝ sed mixtū (Trüll muoſ. vel knöpflet muoſ) ex duplici legumine ſp
pungēs ordeū cū piſis. Plane aut pūgerꝫ corde aut corpe aut vtroqꝫ.
1 Dico ſuꝑbe nō cruciaris cura ⁊ ſubditoꝝ ſolicitudine: taceo de cruce de
q̄ Bern. loquit. O ambitio ambitientiū crux. ⁊c. Nōne ⁊ auarus gran-
dē laborē habet in acq̄rendo: timorē in cuſtodiendo: ⁊ in amittendo do-
X lorē? Inde macri ⁊ pallidi luxurioſus ⁊ guloſus. Nonne ex actibꝫ ſuis
2 turpibꝫ ledunt. in corpe debilitant: ⁊ in nauſeam cadūt? Sed ais: ſcio
hec corpis dāna ⁊ triſtitias p̄uenire poterimus. Eſto nō tñ cōceſſo. Eſt
aculeus ⁊ pungēs ordeū cuius punctionē euadere nō poterꝫ: conſcientiā
loq̄r et cor ꝓpriū: hoc mordet illa rodit: velis nolis: p̄cipue ſi lumē fidei
pctā magna oſtendentis affuerit. Deniq̄ putas ne viator gaudere pote
rit q̄ de rectitudine vie dubitat? nō vtiq̄. Ceterū nemo ſcit an amore vl
odio ſit dignus. Quale mihi gaudiū (ait Tobias) q̄ in tenebrꝫ ſedeo?
3 Sed q̄d animā ⁊ corpus ꝓduco? cū vtrūq̄ in grādi periclo ſit conſtitu-
tū. Gaudentē in h̄ ſeculo: cui queſo alteriſimilē eſſe dixero: q̄ꝫ fatuo illi?
de q̄ per ſilitudinē in Barlaā dicit ⁊ a me aliqñ audiſtis: ſed repetere nō
erubeſco: qd̄ vobis vtile eſſe repetitū nō ignoro. Ei inquā qui fugatus
ab vnicorni: ſe in baratrū p̄cipitauit: ⁊ arbuſtulā quandā apprehendēs:
baſe quadā lubrica ⁊ inſtabili fixit pedes. Reſpiciens vero vidit duos
mures: vnū albū ⁊ aliū nigrū: inceſſanter radicē arbuſtule qu[illegible]apprehē
derat corrodētes ⁊ iam ꝓpe erāt vt ipſam abſcinderēt. In fundo aūt ba
ratri: vidit draconē terribilē ſpirantē ignē: ⁊ aperto ore ipſum deuora
re cupientē. Sup̄ baſem vero vbi pedes tenebat: vidit quatuor aſpidū
capita inde ꝓdeuntia. Eleuās aūt oculos: vidit exiguū mellis in ramis
illius arbuſtule: oblituſq̄ pericli in q̄ erat poſitus ſeip̄m ad mel come-
dendū cōuertit. Unicornis mortis tenet figurā: q̄ hoīem ſemp̄ perſequi
tur. Baratrū vero mūdus eſt: om̄ibus periculis plenus. Arbuſtula vni
uſcuiuſq̄ eſt vita: q̄ p̄ horas diei ⁊ noctis quaſi p̄ murē albū ⁊ nigrū in-
ceſſanter ꝯſumit: ⁊ inciſioni appropiquat. Baſis q̄tuor aſpidū: corpus
eſt ex q̄tuor elemētis cōpoſitū: quibꝫ inordinatis corpis cōpago diſſol-
uit. Draco terribilis eſt os inferni cūctos deuorare cupiens. Dulcedo
ramuſculi: delectatio fallax mūdi q̄ multi decipiunt detinēturq̄: ne in p̄
ſenti dū tēpus adeſt ⁊ facultas datur: clamēt ad dñm: ⁊ toto corde con
4 uertant ad illū. Eſt ſcdo gaudiū huius mūdi momentaneū: Pone eſſꝫ
etiā purū: tñ breuiſſimū eſt. Inſtar puncti (ait Job) gaudiū hypocrite
.i. mūdi. Bene hypocrita mūdus: Hypocrita ſplendet foris: intus ſor-
det: qd̄ in ſpecie pollicet in veritate nō preſtat. Et vtiq̄ mūdus talis: cū
eſſe talē oēs mūdi amatores cōquerunt. Quotq̄t ego noui: oēs dicunt
plenus infidelitate mūdus eſt. Et ita eſt: ideo mirat Pſalmiſta cur ho
Y mines adhuc mūdo ſeruiāt. Filij hoīm vſq̄quo graui corde? vt q̄d di-
ligitis vanitatē ⁊ queritis mendaciū? Vere mendaciū: mentit tibi mū-
dus: pacē: gaudiū: quietē ⁊ reliq̄ talia ſexcenta: ⁊ nulluꝫ eoꝝ preſtat: ſed
ecōtra: inquietē: anxietatē: ſolicitudinē ⁊ hmōi innumera. Huius ſecu

siue mūdi gaudiū instar pūcti est: durat ad momentū in luxuria: crapū
la ꝛc. mox euanet. Sed esto duret etiā ꝑ totū vite tue tēpus: qđ tñ possi
bile nō est. Quid queso ħ totū tēpus ad eternitatē q̄ subsequet: qm̄ mil
le anni ante oculos tuos (o dñe deus meus) sicut dies hesterna q̄ prete
rijt: est sicut gutta ad totū mare. Habituri sunt boni ꝛ mali tristitiam ꝛ
gaudiū: aut hic aut ī futuro. Sed boni sciētes ꝙ gaudiū p̄sentis vite est
breue. Trāsit em̄ mūdus ꝛ ꝯcupiscentia: igit̄ et gaudiū eius. Et gaudiū
future vite est longū: ḡ tristitiā preeligūt in p̄senti: ꝛ gaudiū in futuro.
Nā ſm August. Sapientia sctōꝝ est hic tēporaliter cruciari: ꝛ alibi in
eternū delectari. Est tertio gaudiū huius mūdi a deo maledictū. Ue 5
vobis diuitibꝫ q̄ hic habetis ꝯsolationē vestrā. Et quidē iuste maledictū
est a dño: cū sit priuatiuū glorie: inductiuū pene eterne: ꝛ signū maxime
nedū stultitie: sed insanie. Nōne videt̄ tibi hoc gaudiū qđ ī hoc mūdo 1
habet̄ gaudiū esse freneticoꝝ? Frenetici infirmitatē suā nō cognoscunt: ꝛ
ridēt qñ amici eoꝝ plorāt ꝛ tristant̄. qꝛ cognoscūt infirmitatē ipsoꝝ ma
gis q̄ꝫ ipsimet. Nimirū sic mūdani gaudēt: ꝛ amicus eoꝝ Christus dñs Z
flet ꝑ eis. Cōpatit̄ (ait Bern.) dei filius ꝛ plorat: hō patit̄ ꝛ ridet. Est
itaq̄ insania magna: ꝙ stultitia est gaudiū stulto: Prouer. iij. Est gau 2
diū hoc pene eterne illatiuū. Extrema gaudij luctus occupat. Uere ita
est risu[illegible]ui⁹ seculi: cito vertet̄ in fletū sempiternū. Ue vobis q̄ nūc ride
tis: qꝛ lugebitis ꝛ flebitis. Gula ꝛ satietas in esuriē. Ue vobis q̄ nūc sa
turati estis. Ebrietas in sitim. Dimitte Lazarū vt intingat digitū ꝛc.
Ut q̄d igit̄ gaudes stulte gaudio magno hui⁹ seculi: nescis q̄s ei⁹ finis
Dic mihi q̄d facis dū peccas ꝛ gaudes? Et q̄d facio? inq̄s. Audi frater:
laqueū tibi cū gaudio ad te suspendendū in infernali patibulo torques
acuis gladiū ad te interficiēdū: ꝛ ligna ꝑ igne eternali fouēdo ad tui cō
bustionē cōgeris: ꝛ quidē scienter ꝛ gaudenter facis: dū in pctō gaudes
Nōne stultitia hec est? ꝛ q̄ ei ꝯparāda? Quid scalpis te o scabiose stulte?
qꝛ me delectat. Nescis qꝛ ꝛ etern⁹ dolor sequit̄. dū scalpis gaudes: sꝫ fi
nis erit angustia ꝛ dolor. O fatuelle piscicule cibū sumis cū hamo: ꝛ
vt auicula granū cū laqueo: ꝛ cū gaudio qđ tñ dolor mortis sequit̄. Ui
derat laqueos ꝛ hamos in hoc gaudij mūdani esca prudēs ille Psalmi 3
sta: ideo eandē maximope vitare curauit. Audi ꝛ vide auertētē faciē ab
hac gaudij esca. Renuit cōsolari ania mea. Et cur ita o Dauid? Plane
qꝛ mors in olla. Cibus a dño maledictus est: ꝛ quō māducarē? Sꝫ nū
quid vis: vt sine oī delectatiōe sim⁹ in hoc seculo? Et q̄s sine delectatiōe
viuere posset? Nolo frater vt nō gaudeas: sed ne in mūdo gaudeas. In A
q̄ aūt vis vt gaudeā? In eo in q̄ ego. In q̄ gauisus es? Memor fui dei:
ꝛ delectatus sum. Gaudete in dño semꝑ: iteꝝ dico gaudete. Et q̄ pacto
id fieri poterit: vt de deo gaudeā? Hoc pacto si de bñficijs dei gaudere
visus fueris: quēadmodū egeni de bonis diuitū merito gaudent. Gau
de de incarnatione: vt infirmus de p̄paratione medicine. De natiuita
te: vt infirmus de p̄sentia medici. De apparitione: vt cecus viso lumie.

Celestia contemnentium

De ꝑdicatione ⁊ cõuersatione: vt discipulus de doctrina magistri. De victoriosa passiõe: sicut vir de victoria pugilis sui. De sacramẽtoꝝ institutione ⁊ virtute: sicut sautius de curatione. De gloriosa resurrectione: sicut keruus de dñi exaltatione. De mirabili ascensione: sicut catholicus de interdicti amotione. Hoc mõ aut alio memoꝛ sis dei: ⁊ delectare in eo: aut delectari desidera. Cõcupiscat aia tua desiderare iustificationes: si eas desiderare nequis. ⁊ sufficit tibi: qꝛ desideriũ pauperũ exaudiuit dñs. Sed ad ꝓpositũ vñ digressi fuimus redeamus. Habes ecce q̃ merito gaudũ huius mundi sit fugiendum: quia a dño maledictũ: qꝛ insanie frenetice signũ ⁊ eterne pene illatiuũ. Sed ⁊ ideo iuste maledictum: quia eterni gaudij priuatiuũ. Sed timco qꝛ parũ hoc moueat: siquidẽ ꝓ nihilo reputas terrã desiderabilem. Hec est nimirum

i ¶ Secũda nola boꝛ stultoꝝ: parui facere eterna gaudia. Q̃ hec inq̃ nõ curas: sed parui facis: nec sine grandi stultitia. Quõ q̃so hec parui facere audes: q̃ tã ꝑciosa reputata sunt ab optimis reꝝ estimatoribꝰ. Ec

B ce Zacheus dimidiũ bonoꝝ ꝓ eis dedit: apli oẽm substantiã: sic ⁊ eremite sancti relinquẽtes mundũ habita ⁊ habenda. Quid dixi substantiã: cũ etiã sanguinẽ: corpus ⁊ vitã tradidere apli ⁊ sancti martyres. ⁊ q̃dẽ i maximo numero. Paulus hoc emit amputatiõe capitis: Petrus martyrio crucis: cure Bartholomeus: Vincẽtius ⁊ Laurẽtius a[illegible]oe rẽ. Et quidẽ sic emerũt a suo patre dilectissimo dño deo: qui vtiq; vt est verisile eos decipere noluit: cũ sit amicus fidelissimꝰ ⁊ verus. Fateoꝛ vulgatũ ꝓuerbiũ est: malã mercedẽ distrahere ⁊ vendere oportere cũ bonis amicis. Hoc q̃dẽ verũ est de bis q̃ falsi ⁊ ficti ⁊ nõ veri amici sunt emen tiũ. Nõ sic hic nõ sic. Vultis vno verbo exprimã ꝑciositatẽ buiꝰ glorie: a mundanis cõtempte. Ipsam ipsemet gloriã suis charissimis amicis emit crucis ignominia. Ipse inq̃ sapiẽtissimꝰ mercatoꝛ Christus dñs q̃ decipi nõ poterat: qꝛ summa increata sapiẽtia: decipere nõ voluit: qꝛ sũma veritas ⁊ bonitas. Vade nũc: ⁊ adhuc esto stultus: ⁊ floccipẽdito

2 eterna gaudia a tantis ⁊ tantũ appꝛeciata. Nouerãt nimirũ qꝛ nõ sunt cõdigne passiones ad futurã gloriã: q̃ reuelabilẽ in nobis. Magna plane gloria coꝛpis: tanta eñ coꝛpis claritas erit ⁊ splendoꝛ: vt iustoꝝ pulchritudo (ꝛm Anshel.) solis pulchritudini: q̃ septẽpliciter q̃ est mõ fit splendidioꝛ: adequabit. Nã si celũ aperiret: totus mũdus ille vnꝰ coꝛ-

3 poris claritatẽ gloriosi sustinere nõ posset. Et q̃d de gloria aie putas si etcũ ꝛm Augu. de libe. ar. tãta sit pulchritudo iustitie: tãta sit iucũditas eterne lucis: vt etiã si nõ liceret in ea amplius manere q̃ vnꝰ diei hoꝛa: ꝓpter hoc solũ innumerabiles anni buiꝰ vite: pleni delitijs: ⁊ etiã

A cũ oi affluẽtia tpaliũ bonoꝝ recte meritoq; cõtẽnerent. Noli igit adhuc

4 ꝓtẽnere eterna. Exaudi exaudi igit o frater adhortantẽ Apl'm: quẽad modũ ab initio sua verba in hodierna epl'a posita recitaui. Si cõsurrexistis cũ christo: q̃ sursum sunt q̃rite: vbi christus est in dextera dei. que sursum sunt sapite: nõ q̃ sup terrã. mortui eñ estis: ⁊ vita vestra absconditã

dita est cũ christo in deo. Nõ efficiamur aut maneamus stulti: vt hanc 5
tantã aĩe ⁊ corpis gloriã posthabeamus caducis his rebus: ꝑ q̃ tot mi-
lia sctõꝝ vitã suã tradiderũt ⁊ durissimos cruciatus sunt ꝑpessi. Abijci
amus ⁊ cõtemnamus hoc momẽtaneũ mixtũ ⁊ maledictũ huiꝰ mundi
gaudiũ: eterni gaudij̃ priuatiuũ: peneq; eterne illatiuũ. Quinimmo ei
dorsum vertamus: licẽtiã (vt dr) accipiamus: abscõdamur ab huiꝰ diei
luce: q̃ ad pacẽ mũdanoꝝ est: ⁊ cõsepeliamur xp̃o in deo: in abscõdito fa
ciei sue: a ꝯturbatiõe hoĩm. q̃tenꝰ inde digni efficiamur cũ eo in nouissi
mo die resurgere: ⁊ gloriã nancisci eternam. Ad quã ꝑducat nos ⁊c̃.

Sacra loca prophanantiũ

In festo Paschę. xv. Aprilis: post prandiũ hora. xi.

Stultor infinitus est nũerus. Eccs. i. Euãgeliũ breuiter.

QUadragesimatertia turba: sacra loca ꝓphanãtiũ. Qui faciũt tumultus in ecclesijs: ꝛ officia diuina impediũt (Kirchnarrẽ) Dimoscunk aũt septẽ nolis: emptis in officina libri sexti decretalium: in. c. Decet domum. a Brego. papa. r.

D ¶ Prima nola est: in eccłia pctã cõmittere aut peccandi occasionẽ pstare. Sunt qui mala intentione ecclesias ingrediũnt: quatenus videlicet illic feminas videãt: ꝛ eas ad sui amorẽ alliciant. Grande hoc delictũ: locus hic institutus est ad lucrãdũ aias: nõ ad pdendũ. Sed ꝛ irreuerenter se habent in loco sacro dũ corde iam mechant. Qui em̃ viderit mulierẽ ad cõcupiscendũ: iam mechatus est. ait dns. Et vtinã solũ corde ꝛ nõ turpissimo opere aliqñ in talib⁹ locis hec fierent. qõ vbi factũ fuerit: si publicũ est: locus erit recõciliandus: ꝛ sacrilegiũ necessario cũ illa circũstantia confitendũ. Sed vtrũ sola cogitatione peccans teneatur circũstãtiã loci cõfiteri? Videnk quidã dicere q̃ sic. Rñdit Gabriel q̃ nõ Cogita de hoc: grandis stultitia ꝛ insania: illic vbi est venia pct̃or postulanda: peccandi dare occasionẽ aut peccata cõmitti.

¶ Secũda nola est: diuinũ officiũ turbare. Sunt qui parã[illegible] instar venator eccłiã intraturi: accipitres deferẽtes in manib⁹ nolatos: cum turba canũ se sequentiũ ꝛ latrantiũ: quib⁹ turbank officia diuina. Siq̃dẽ iam clangunt nole: resonat latratus ad auras. Quo fiũt ꝛ pdicãtes ꝛ audientes: missas facientes: ꝛ orãtes impediank. Nõ est hic o frater cãpus venandi: sed veniandi. Reprehensibile valde hoc est in omnib⁹: ꝓcipue aũt in clericis. quor tñ quidã se ptextu nobilitatis excusare nitunk: sibi multa asserẽtes licere q̃ alijs minime liceant plebeis. seq⁹ aliqñ clericos: aliqñ nobiles exhibitũ irt oportere. Sed cõtra eos venit in mentẽ mordax rustici illius epõ data respõsio. de q̃ legit. Qꝫ cũ epc̃s quidã militũ strepenti exercitu circũuallatus p cãpos equitaret: vidit rusticũ hominẽ aratri sui stiua relicta in suo aggere stare: ꝛ aperto ore atq⁹ stupentib⁹ oculis sese cũ admiratione respicere. Qui interrogatus ab epõ: qd nã cogitasset: cũ hiante ore ꝛ dissutis malis stando sese inspexerat. Cogitabã (inquit rusticus) vtrũne sctus Martin⁹: q̃ ꝛ ipe epc̃s erat: cũ tanto strepitu armor militũq⁹ exercitu solitus sit p viã incedere. Ad quod epc̃s paululũ rubore suffusus: ego inqt nõ tm̃ epc̃s sum: sed ꝛ talis dux: vnde nunc me ducẽ exhibeo. Sed si epm̃ libet videre; ea die (ꝛ die statuit) ad eccłiam veni: ꝛ epm̃ exhibebo. Ad quã responsionẽ modice in risum cõcitatus homo ruralis: ait epõ: Si (qõ deus ꝓhibeat) ers entib⁹ meritis dux ad inferna migraret: epc̃s noster queso quo pgeret? Vide in spec. exẽplor dis. x. exemplo. xxix.

E ¶ Tertia nola est: tumultũ cõcitare. Nõ paruũ pctm̃ est ꝛ prorsus loco incõgruũ: vt qs in illis locis in quib⁹ cũ pace ꝛ quiete vota cõuenit ce

lebrari: seditionem excitet: clamationē moueat: impetū ve cōmittat. In pace factus est locus eius: ait Propheta. Et dñs huiꝰ templi cū natus esset angeli dicebant: Pax in terra hominibꝫ bone voluntatis. Pacē vt sui apl'i domos intrantes salutādo optarēt voluit. Dicite inquit: Pax huic domui. Et abiturus ait: Pacē rel inquo vobis: pacē meam do vobis. Et post resurrectionē semp ait: Pax vobis.

¶ Quarta nola est: cōgregationes facere. Debēt plane illic cessare vniuersitatū ⁊ societatū quarūlibet cōsilia: cōciones ⁊ publica parlamenta Quod est ꝯtra vniuersitates Italie: q̄ frequēter faciūt in ecclesijs talia parlamenta. ait Glo. Templū a templando dictū: illic diuina cōtemplāda sunt nō ꝓphana. Verū ecclesiaꝝ spiritalia negotia possunt ibi tractari: ⁊ sic possunt clerici ibi synodū facere: ⁊ scolares ibi magistrari: qꝛ id ecclesiasticū est. ca. i. de magistris. Secularia tñ tractari ibi non possunt. Potissime tñ loquit̄ textus de laicis: ſm Joannē An.

¶ Quinta nola est garrulationes exercere. Debent ibi cessare vana: ⁊ multo fortius feda ⁊ ꝓphana colloquia: sed ⁊ quelibet confabulationes cessare debēt. Sed cantica diuina: psalmodie ⁊ orationes p̄dicatiōesq̄ oīa de deo ⁊ diuinis: instar feminaꝝ ⁊ viroꝝ q̄ hodie sp aut cū christo ⁊ angelis: aut de christo locuti sunt. Femine eūtes ad monumentū dicebāt: [illegible]is reuoluet ⁊c. intrātes monumētū cū angelo loquunt̄. Et maria Magdalena cū Christo. Exeūtes sil'iter cū Christo: Auete: ⁊ Noli me tangere ⁊c. Discipuli eūtes in Emaus de christo: ⁊ simul sero congregati de dño loquunt̄. Et nos saltē ī eccl'ia nō alia q̄ꝫ diuina tractare conemur: Sed est ne inq̄s sp pctm̄ mortale in eccl'ia loq̄? Vide solutionē huiꝰ q̄stionis ⁊ similiū huic materie cōgruentiū in Sūma Ange. et Rosel. ⁊ applica singulis punctis ad placitū: teduit em̄ conscribere.

¶ Sexta nola est: in ecclesia negociari. In ecclesijs earūq̄ cimiterijs negociatiōes ⁊ p̄cipue nundinaꝝ ac fori cuiuscūq̄ tumultus cessare debent. Glo. Nā dñs negociatores eiecit de tēplo ⁊ mēsas nūmulariorū euertit. Et est ratio: qꝛ talia difficile fiūt sine pctō. dis. lxxxviij. qm̄ nō cognoui. An liceat candelas ibi vendere? Dicit̄ in Angelica: ꝙ videat̄ toleranda venditio hmōi. Nec obstat (ait Angelus) ꝙ dñs eiecit vendētes in tēplo: qꝛ ibi fiebant pacta ⁊ multa ꝑturbātia cultū diuinū: sed in venditione candelaꝝ nullus fit strepitus: ⁊ ideo non prohibet̄. Secus esset de alia negotiatione: qꝛ illa est ꝓhibita. Hec in Ange. in verbo īmunitas. §. ix. Contrariū sentit Conradus Sūmerhart de contractibꝫ tractatu. iij. q. li. conclusione secunda: quem vide.

¶ Septima nola est: secularia iudicia exercere. Omnis in eis secularium iudicioꝝ strepitus cōquiescat: nulla inibi causa ꝑ laicos (criminalis maxime) agitet̄. Sint loca eadē a laicoꝝ cōgregationibꝫ aliena. Nota secularium. Glo. ecclesiastica vero iudicia ibi tractari possunt. ij. q. ij. c. vl. ⁊ de ap. q̄ fronte. Secularia aūt iudicia ita prohibita sunt: vt etiā processus iudicū secularium ac specialiter prolate sententie in eisdē locis om̄i

careãt robore firmitatis. Glo. Sed q̃d de ꝯtractib⁹ innitis in ecclesia?
nunq̃d valebũt? Dic q̃ nõ debẽt fieri: ⁊ q̃ faciũt peccãt ꝑ hãc decreta. tñ
B cõtractus tenet. Nam cũ tm̃ ꝓcessus ⁊ sñias iudicũ irritet: ⁊ penalis sit
cõstitutio: penã nõ extendã. infra. de reg. iur. in penis: cũ suis ꝯcor. Ec
ce h̃ mõ punit canon iudices: causas in ecclesijs tractãtes. Neq; temere
cũ ⁊ gẽtiles seuerius tales iudices irreuerẽtias tẽplis idolor̃ exhibẽtes
punierint. Plane vt Ualerius narrat. li. i. ca. i. Fabius Maximus di
ctatura: ⁊ Caius Flaminius magisterio a senatu priuati fuerunt: quia
q̃stiones etiã paruas audiebãt in tẽplo ſm Jo. An. Uide valeriũ. Si
iudicare q̃d actus de se nõ est illicitus: imo virtutis iusticie: in ecclesia
tã seuere ꝓhibet̃ exerceri: ⁊ exercentes puniunt̃: q̃d erit de his q̃ actus illi
citos ibidẽ exercẽt? Si liciti nõ licẽt: illiciti minĩe licebũt. Juste quidẽ
fratres ꝓhibiti sunt: ⁊ puniri iussi sunt ordinarij. decet em̃ domũ dei scti
1 tudo: etiã si nulla lex h̃ ꝑciperet. Quis em̃ tã ebes q̃ nesciat ei loco reue
rentiã deberi in q̃ dñs specialiter inhabitat. Dñs in tẽplo sacto suo: scz
ꝑ effectũ suũ: quẽ solus ipse facit scz iustificãdo ꝑctores diuersis modis
Sed ⁊ ꝑ sacr̃m: in q̃ realiter existit: q̃d q̃tidie ibi celebrat̃ ꝓ salute viuo
rũ ⁊ mortuor̃. Considera queso cũ quãta reuerẽtia ⁊ timore maneat q̃s
corã dño tꝑali magno: ⁊ quantũ sibi caueret: ne q̃d minimũ ageret q̃d
H oculos eius offenderet. Et hic est rex regũ ⁊ dñs dominantiũ: [illegible]idet
2 intima cordis ⁊ quẽ nullũ latet secretũ. Assistunt ꝑterea hic scti angeli.
In cõspectu angelor̃: ait Psal. psallam tibi. Assistunt nãq; sacr̃o cũ ce
lebrat̃: quis em̃ fideliũ dubitare põt: in ipsa imolatiõis hora ad vocẽ sa
3 cerdotis: in ipso mysterio angelor̃ choros adesse? Hic sacr̃a salutifera
4 administrant̃ baptismus. ⁊c. Hic sãcti sunt patroni: eor̃ gesta depicta
5 sunt. Locus sctũs deo dicatus: vt illic ei seruiat̃ singulariter deputat⁹
2 Putasne q̃ impune hũc locũ ꝓphanabũt hi fatui quib⁹ nõ sufficit: vt
omnẽ locũ suis pctis defedent: nisi etiam domũ dei deturpẽt? Mira ⁊
misera res: ad seruitiũ diaboli oĩbus locis vtũtur. Et hãc particulam
terre ei deputatã: cuius est terra ⁊ plenitudo eius: liberã suis spurcicijs
nõ relinquũt: etiã ad solam vnicã horã ⁊ breuissimũ tẽpus: vere inultũ
nõ sinet. In vet. test. Heliodor̃ puniuit. In nouo Christus tẽplũ inho
norãtes expulit. Sed ais vltionẽ nõ sentim⁹: ⁊ tñ indesinẽter tẽpla ꝓpha
nam⁹. Frater veniet tp̃s: q̃d differt̃ nõ aufert̃: ⁊ quidẽ hec dilatio nõ sine
grãdi dãno. Nempe q̃ntomagis differt: tãto seuerius puniet. Lento em̃
gradu ad vindictã sui diuina ꝓcedit ira. ⁊c. Fateor ꝑlati nõ puniũt: Re
ctores reip. nõ puniũt: cũ tñ ordinarijs idip̃m singlariter iniunctũ sit: i
ca. allegato. Paruũ zelum hñt. Si ꝓprie domus eor̃ sic tractarent̃: ⁊ ta
les fierẽt tumultus corã eis: ep̃o in sua habitatiõe: ⁊ cõsulib⁹ in eor̃ pa
latio: vtiq; acriter idip̃m faciẽtes punirẽt. Postq̃ aũt negociũ dñi dei
est: ⁊ eius gloriã respicit: oẽs dissimulãt: nemo ꝑcipit corde: sz sentiẽt cũ
J min⁹ putauerint q̃d fecerint: imo neglexerint. Mira res: gẽtiles impu
ne tẽpla sua inhonorare nõ sinũt. ⁊ christiani permittũt. Uirgo vestalis

cū ex negligētia sua ignis extinct⁹ esset i tēplo: flagro verberabat. Et idē Aemilie factū fuisset: nisi ei Vesta pepercisset: ꝛ velo ignē extinctū reaccendisset. Tñ aliter intelligit expositor Valerij vtrāq; historiā: secunde historie intellectus alius mihi videt. Siquidē nō de Aemilia: sed eius discipula videt intelligēda. Ecce quantā reuerentiā habuerūt gentiles ad idoloꝝ tēpla. Porro ꝛ ſi Dionysius tyrannus siculus loco tēpla p̄phanauerit: tandē tñ cōdignas luit penas. Vide Valeriū li. i. ca. ij. Et nos igit his penis territi templū nō deheneremus. Et quid igit inqs agēdū erit: Hoc qđ docet papa vbi supra. Sit ad ecclesias ingressus humilis ꝛ deuotus: ingrediaris ergo templū deuote ꝛ humiliter: non mala intentione: ornando te supbe vt videaris. Sit cōuersatio tua in ecclesia quieta: cū in eam ueneris fac quietus sis. Sit cōuersatio tua deo grata. Sit cōuersatio tua inspicientib⁹ placita: que cōsiderantes nō solū instruat: sed ꝛ reficiat. Ad nomen Jesu (dum recolit) p̄cipue in missa genu flecte genubus cordis: qđ saltē inclinatione capitis testeris Deuotis orationib⁹ insiste. Hec si placet: deduc ex Anto. parte. iij. titꝛ. ca. vij. §. i. Ego hec septē ex ca. Decet elicui. Attende intentis p̄cordijs sacra solennia. Intentis inq̄ precordijs. Glo. vt nil animus cogitet q̄ precetur. Ad qđ sacerdos populū excitat: Sursum corda dicendo: de cōse. dis. i. qñ. Scio essi qꝛ mihi dicis: Nihil noui orare: eleuare mentē scio: deuotio quid sit prorsus ignoro. Habes ecce hic vltimū exercitiū. Attende cantū: vestes sacras: saltem picturas in parietib⁹ intuearis: ꝛ quid significent cogita. Sed malles scio exire in cimiterium ꝛ in gramine ad solem prosterni: ꝛ digitis fodere in puluere. Fac ergo quod vis: ꝛ attende qđ facis. Dū gramē aspicis: veniat tibi in mentem possibilitas resurrectiōis corpis nri. Ecce ex granis aridis tritici exurgit leta seges: ꝛ ex nuce proceriſſima arbor: sed ꝛ ex cinere fit vitrū lucidissimū. Quid igit impossibile: si ex cineribus corporis tui tandē resultat corpus tuū clarum: Vide in Summa predicantiū Resurrectio aut in speculo morali Vincentij. Hec ergo facias in templo: ꝛ in bonore habeto qđ ꝛ christus in tanto habuit honore: qui illic p̄sentari voluit etatis sex ebdomadaꝝ: reperiri in eo duodennis: in ipsum primo cū intrasset Hierosolymā ingredi ꝛ purgare. Et vos qui cōuersi estis ad dominū: ꝛ facie versus celestē vertistis Hierosolymā: z clū dei concepistis pro dei gratia: sit instar Christi primus ingressus in domū dñi: ad extirpandū templū hoc propbanantes suis garrulationibus: suis obambulationibus: inquietudinibus: ꝛ alijs similibus abusionibus. quatenus hic gratiā: alibi glorią consequi mereamur eternam.

Feria quinta post festum Pasche. xx. Aprilis.
Mane hora sexta ad penitentes Argentine.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Ecc̄s. i. Euangeliū

Cõmittentiũ se periculo

Quadragesimaquarta turba stultoꝝ est: proterue ⁊ spõtanee se periculo cõmittẽtiũ (Fall narrẽ: wog narrẽ: woghelf) q̃ se periculis inijciũt aĩe vl' corpis: ⁊ nõ instar Magdaleue stant pseuerãtes i bona vita quã inceperũt. Dñe deꝰ q̃t putatꝫ iã hãc fatuoꝝ turbã intrare: q̃ recidiuãt? Nõ sic Magdalena: sed stabat ad monumentũ pseuerãter. De pricul' aĩe erit p̃ncipalior ſmo. Pñt hi fatui tribꝫ nol' dinosci

¶ Prima nola est: periculo pcti mortalis se cõmittere. Nolũt q̃dã peccare: ⁊ tñ pctõꝝ occasiões nolũt dimittere. Et q̃ sunt (ais) illa pericula? Sunt obiecta: oblectamẽta ⁊ obtecta: hec sunt tria scandala: tres offensionis lapides (Drey struchstein) quibꝫ impingẽtes cadimꝰ. Primũ

ergo periculū siue lapis scādali (Struchstein) sunt obiecta Sūt quidā vt putāt penitētes: q̄ tñ obiecta nō amouēt ⁊ scādala de via: in quibꝫ sciunt se frequēter corruisse: neq̄ se diu quin corruāt seruare posse: puta tenentes apd̄ se cōcubinas: aut seruientes in locis vbi sunt iuuēcule lubrice. ⁊c. boies ludo aut alijs vitijs dediti. Quāta fatuitas hec est: putas te nō calefieri stās ad ignē? ⁊ farina nō aspergi stās in molēdino? Si nō vis māducare carnes porcinas: vt q̄d ad fumū pēdēt adhuc farcimina? Putasne q̄ sis vere penitēs? Erras plane. Est satisfactio ſm Aug. peccatoꝝ causas excidere: ⁊ eoꝝ suggestionibꝫ aditū nō indulgere. Sꝫ ais ⁊ quō oēs causas exciderē? est mihi fomes quē vsq̄ in mortē nemo auferet. Frater nō dixi oēs causas: scio q̄ fomes ⁊ si diminuat̄ eius inclinatio: nō tñ omino tollit̄ nisi ꝑ miraculū. Loquit̄ Aug. hic de causis ꝓpinquis: q̄les sunt libido ex ꝯsuetudine vel actu pctī relicta: ⁊ aliq̄ reliquie pctī p̄teriti: ⁊ exteriores occasiones vt locus: societas mala: ⁊ hmōi. He cause ꝑ satisfactionē in hac vita tollunt̄: q̄uis fomes q̄ est causa remota pctī actualis nō tollat̄ totaliter ꝑ satisfactionē in hac vita: etsi debilitet̄. Hec Tho. dis. xv. q̄rti. Scd̄m periculū: ⁊ lapis scādali: sunt oblectamēta primoꝝ motuū. Sūt q̄ postq̄ tacti sunt aliq̄ cogitatiōe ⁊ primo motu delectatiōis in sensualitate bene ꝯsiderāt periculū iminere si diutius retinuerint: negligūt ḡ eijcere de sinu cordis primū cogitatiōis ⁊ delectatiōis ꝯceptū: cōmittuntq̄ se periclo tali: q̄ fit vt tādiu ludāt cū tali cogitatiōe ⁊ delectatiōe: q̄usq̄ tandē fiat mortale: qd̄ tūc vtiq̄ erit qñ aduertētes periculū: ⁊ q̄ cōtra deū est: ⁊ tñ ꝯsentiunt: ⁊ si nō in actu tamē in delectationē quā sentiūt de actu cogitato. Vide Antiſ. q̄ dicit ꝙ in illecebra carnali q̄s semꝑ duplici pctō scꝫ omissionis ⁊ cōmissiōis peccat Itē vide Vdalricū de Argeñ. qñ ratio superior intelligit̄ ꝯsentire. Cui assimilabo hos fatuos? Liguriensi vrso: q̄ informē carunculā parit: nō maiorem muri: in qua nulla figura apparet vrsi: sed lambendo eam diu tandem effigiatur in formam vrsi. Sic illi faciunt: primo pariunt in mente crudā cogitationē sine affectu: deinde tamdiu lambūt ꝑ cōtinuā eius in mentē reuolutionē ⁊ delectationē: ꝙ tandē capit formā pctī mortalis. Sil̄es puto puero assanti: q̄ frustatim decerpit iecur: ⁊ sudorē de pullo stillantē: scꝫ pinguedinē ex calore ignis ꝓrumpentē ligurit digito quousq̄ totū deciderit: q̄ facto a matre punit̄ ⁊ verberat̄ virgis. Sic sic assat̄ cogitatio quousq̄ calefit hō ⁊ incipit ei os madefieri ex appetitu: tūc ligurire incipit ꝑ delectationē: ⁊ putat se custodiri ne cadat in consensum: q̄ peccaret mortal̄r: sed decipit̄ q̄ totū cadit epar: cū putat se frustulum dūtaxat velle decerpe. Sic fatui pereūt: sꝫ prudēs ⁊ circūspectꝰ nō sinit tentationē ad hos terminos ꝑuenire. Nā prudens intelligit de p̄teritis ꝑ experientiā: qñ tentatio velit ingruere sicut dicit b. Grego. super illud Job. xxxix. Vbi audierit buccinā dicit: Vah ꝓcul odorat̄ bellum. Sctōꝝ inquit ꝓuida discretio: dū solerter circūquaq̄ ꝯspicit in altū posita: priusq̄ veniat culpa deprehendit: cāq̄ q̄ vigilanter p̄notat: eo

fortiter declinat. Et tu q̄q̄ fac silr: ne cadas: sed stes cū Magdalena
Tertiū periculū siue lapis scādali q̄ posius est ad biuiū sunt obtecta:
scz dubia. Sūt aliqñ circa agēda doctoꝝ opiniones: q̄busdā dicentib:
qꝛ sic opari liceat. alijs ecōtra asserētib: qꝛ nō liceat imo sit pctm̄ mor-
tale. Fatui igit̄ parte tutiori relicta minus tutā assumūt. Hi sunt q̄ sup
orā fluminis ꝛ litore incedere volūt cū periculo: ꝛ possunt tute in regia
via ire (Als mitten hindurch so fellest du nit) ꝛ securius est. Et hec pla
ne magna fatuitas est: p̄sertim ī religiosis. in q̄ꝝ regula iusta necessitas
vel euidēs valde vtilitas admittit dispēsationē: sed ab eo q̄ pōt dispēsa
re. Ceteꝝ dubia interp̄tatio p̄cepti p̄iculosa est: sicut pōs semiputridus
aque p̄cipitis ꝛ pfunde. de q̄ dubiū est: an sub trāseunte corruat an subsi
P stat. Et q̄nta q̄so est hec in religioso fatuitas: q̄ re vult aliq̄s (q̄ maiora p
christo decreuit subire certamina ꝛ oīa reliq̄t in seculo) se cōmittere pe-
riculo p modico motu ꝓprie volūtatis vel p paruo cōmodo ī incerta opi
nione sua vel alteri⁹: vt si deus approbet illā opinionē euadat sine lucro
meriti: si aūt reprobet eā dānet̄. Maxime cū tales opiniones q̄ñq̄ p̄icu
losiores sint q̄ꝫ apte trāsgressiones: qꝛ vbi scit hō se delinq̄re: inde facile
colligit̄. vbi aūt hō nescit se peccare ꝛ insup credit licere: inde nisi in mor
te pure cōterit̄ ꝓpter falsam spem q̄ forte licuerit vel minus in eo pecca-
uerit. Baculo arūdineo ꝛ cōfracto innitēs volūtas bona ꝛ plena via re
gia debet incedere ꝛ secura: ꝛ relictis dubietatū diuerticulis q̄n suspe-
ctis latronū semitis: aptos ꝛ certos iustoꝝ calles ambulare. Interp̄ta-
tus fuit serpēs Eue p̄ceptū dñi dicēs: Nequaq̄ꝫ. ꝛ perijt Eua. Tene g̃
partē tutiorē. Hec lati⁹ ꝓsequit̄ frater Dauid: quē vide in. v. pfectu ca.
v. Hec dixi ꝓpter vos o sorores: ad q̄s mihi sermo p̄ncipalior est. Cete
rū si de hac materia q̄s diffusiorē determinationē habere voluerit: vide
at b. Tho. in q̄dli. ꝛ post eū in sūma Ange. ꝛ alijs sūmis de ꝯtrarijs opi
nionib doctoꝝ: itē Scotū in ꝓlogo: ꝛ p̄cipue Gerso. in trac. de ꝯtract.
pte. ij. ꝓpositiōe. xiij. ꝛ in suis rel. moralib. ꝛ Nyder in suo ꝯsolatorio cō
Q sciēte. Tene g̃ certū: ꝛ dimitte incertū. ait Aug. ꝛ q̄ amat periculū peri-
bit ī illo. Dicit Gerson: Exponere se p̄iculo pcti mortalis est pctm̄ mor
tale. Vel sic: Agere incertū ꝛ dimittere certū ī materia morali est pctm̄
mortale. si tale sit incertū q̄ sit mortale: nō solū p ꝯiecturas leues: aut ex
suspitione tepida ꝛ scrupulosa ꝓueniēte ex nimio cadendi timore in via
dei. Sed intellige dū tale est vehemēter ꝛ ꝓbabiliter certū: eque sic oppo
situ vel magis. tūc em̄ illud q̄d agit̄ mortali culpa nō carebit: aliter non
oportet. Ecce primā nolā: q̄ īsigniti sunt hi fatui. Qui ꝛ ī speculo silēs
2 reputant̄ saltāti temerē ī fontē: quēadmodū fecit Hero: de q̄ Maffeus
Vegius lib. iij. ca. v. de pseuerātia. Et q̄d aliud sunt iuges occasiones
ꝛ tentatiōes pctōꝝ: q̄ꝫ q̄dā ꝯtinue aq̄ꝝ de terra maledicta cordis nr̄i sca
turitiones: quib dū minime putamus (qꝛ increscūt ꝛ inundāt) submer
gimur. Dic g̃ dño cū psal. Saluū me fac qm̄ intrauerūt aq̄ vsq̄ ad ani
mā meā. Stultus ille apud Pogiū in fontē p̄ijcit̄ pfund i⁹ aut min⁹ p-
funde: iuxta magnitudinē stultitie sue. Si vis applica ex Pogio de ve-

nationis ⁊ aucupij summa amentia. Habes ⁊ infra eandem facetiam.
xxiiij. D. de venatoribus. Non sic nō sic cade: sed cū Maria Magda/ 3
lena mane fixus stans foris. caue ne periculo te cōmittas peccādi mor/
taliter quēadmodū dixi. Et tantū de prima nola.

¶ Scda nola: ꝑ pctm̄ mortale recidiuare. Sūt q̄ nō pedetētim pereūt 1
ꝑ h̄ ꝙ se solū cōmittūt p̄dictis ꝑicul': sz insiliūt temere ⁊ spōtanee i pctm̄
mortale. sic̄ rana q̄ de luto ⁊ palude pctōꝝ fuit dei miscdīa extracta ⁊ in 2
puluinar sericū locata suauis ⁊ floride ꝯsciētie: exilit iteꝝ in lutū vñ ex/
tracta fuit. O miser canis rediēs ad vomitū: ⁊ sus lota i volutabro. vt R
q̄d fatuella auicula exilis de manu dñi? Justoꝝ em̄ aīe in manu dei sūt:
⁊ in manꝰ diaboli te tradis. Nōne grādis stultitia? Sil'es hi sunt Em 2
pedocli: de q̄ legit̄. qꝛ spōte sese iecit ī ignē: vt recitat̄ in spe. hist. li. xliiij.
ca. iiij. ⁊ in vitis phoꝝ. ⁊ in Hora. de ar. po. in fine: ⁊ i spec. stul. allegat̄
ad h̄ Au. Gel. 17. Quid em̄ aliud est pctm̄ q̄ ignis: q̄ dū supcecidert so
lē iustitie videre nō poterimꝰ? Quippe ꝙ pctā inter deū ⁊ nos diuisionē
faciūt: ⁊ sūt veluti nebule ⁊ nubes: ſm ꝙ dicit dñs: Ego q̄si nebulā dele
bo pctā tua ⁊ velut nubē inq̄tates tuas. Vere ignis ꝯsumēs sūt pctā: cū
insilueris in ignē hūc ⁊ te corripuerit: oīa bona tua absumit ⁊ deuastat
gratiā scz: ꝟtutes tres theologicas: q̄tuor cardinales īfusas. ſm doctri
nā scti Tho. cū oibꝫ eis ānexis. sz ⁊ dona spūsscti gr̄as sacr̄ales. Nō cur
tā vtiq̄ [illegible] ⁊ diuitē ⁊ grādē suppellectilē cōburit ignis iste. tūc tūc stabis
instar eiꝰ q̄ oibꝫ bonis suis p̄uatꝰ solus euasit. Et qñ recupabit q̄so diui
tias tātas la[illegible]ore ⁊ industria q̄ntas amisit? Paꝝ pecunie forsitā natura
liū bonoꝝ manu adhuc tenes. naturalia tibi reliq̄t fateor: sz nō nisi infe/
cta. diminuit em̄ pcti iclinationē naturalē ad bonū: eo mō q̄ deducit b.
Tho. i. ij. Nō erit tñ plane tāta facilitas ad deū ꝯuertēdi q̄nta priꝰ ine/
rat: difficiliꝰ multo ꝯuerteris. Et cur ita? Ob h̄ prīo: qꝛ efficit̄ hō debi/
lior ad resurgendū. videmꝰ ꝙ q̄nto plus piscis lepus vel auis in reti vl'
laq̄o se agitat: tāto magꝫ se iuoluit ⁊ minꝰ euadit. ⁊ qñ credit effugere ꝑ
cordā retrahit̄ a volatu. Sic nimiꝝ pctōri diutiꝰ manēdo ī pctō strictiꝰ
ꝑ ꝯsuetudinē (vt dr) capit̄. ⁊ q̄nto plurics reiterat̄: tāto magꝫ hō ad resur S
gendū debilitat̄. ⁊ qñ ꝓponit ꝑ penitētiā euolare. ꝑ cordā male delectati
onis ⁊ ꝯsuetudinis retrahit̄. Scdo iō qꝛ diabolus efficit̄ fortior ⁊ aīo
sior iteꝝ ad inuadēdū. Nā latro ꝯsiderās se ꝓspere ⁊ sine rep̄hēsiōe homi
cidiū ꝑegisse audacior fit ⁊ eo aīosior ad latrocinādū. Sic ⁊ diabolꝰ cū
semel tētādo hoīem vicerit ⁊ pctō occiderit: tāto audacior efficit̄ iteꝝ ad
hoīez īuadendū. qđ Matt. xij. dñs īnuit in ꝑabola de īmūdo spū: q̄ re
dit in hoīez quē reliq̄t ⁊c. Tu igit̄ fac resistas cū tētatus fueris: ⁊ a te re
cedet. ꝙ si nō restiteris: sed nutantē te senserit: fortius attentabit. Inde
dicit scriptura: Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Facit diabolus qđ
pr̄familias facere solet. q̄ circuiens vt clauū aliquē ferreū de pariete ex/
trahat singillatim singulos ꝓbat: ⁊ q̄ndā inueniēs fortiter resistētē relin
q̄t ⁊ ab eo recedit ꝓcedēs ad aliū. quē si īuenerit sil'r resistētē: iteꝝ ꝓcedit
q̄usq̄ ad aliquē ꝑuenerit quē sentit nutantē: hunc magis ⁊ ma[illegible] mouet

ꝛ trahit q̄usq; edurerit eundē. Sic ꝛ facit diabolus de tētatis. applica.
Tertio ideo q̄ deus est difficilior ꝛ tardior ad intelligendū. Nā q̄ dño
suo semel infidelis inuenit: vix gratiā inuenit ꝛ veniā meret. multo ma
gis q̄ freq̄nter. Sic vix misericordiā inueniet a deo: q̄ peccādo eius mi
sericordiā freq̄nter refutauit. Testis est Augu. in li. solilo[illegible]: ꝛ recitat
T de pe. di. iij. inanis. Freq̄nter peccās ꝛ lugēs veniā vix meret. nā (vt ibi
dē dr) nihil ꝑsunt lamēta si replicant pctā: nihil valet a malis veniā po
scere ꝛ mala denuo iterare. Deus em̄ vt clemēs p̄nceps veniā petēti mi
sericordiā facit: sed iterāti pctm̄ ad irā ꝛ vindictā cōcitat. Est de h̄ nota
bilis figura. iij. Re. ij. vbi dr: q̄ cū Semei peccasset in Dauid regnāte
Salomone rege: sub eo impetrauit indulgētiā: sub isto pacto q̄ iret in
hierl'm: ibi edificaret sibi domū: ꝛ nō trāsiret torrentē cedron: ꝛ in q̄cūq;
die transiret moreret. Qd̄ placuit Semei: sed veniēs hierl'm seruis ei⁹
fugiētib⁹ ab eo descēdit post eos de hierl'm ad regē Geth. Cū rex Salo
mon h̄ cognouisset: misit Banaiā vt eū interficeret. Et q̄s est Salomō
hic? Ip̄e xp̄s est: ꝛ ecce plusq̄ Salomon: hic vtiq; pacificus: q̄ pacē fecit
inter deū ꝛ hoīez: pacē suā dedit ꝛc. Miser Semei pctōr ē: q̄ deū offen
dit: sed lachrymis indulgentiā obtinet. p̄cipit sibi vt domū stabiliat in
hierl'm. i. in visione pacis: ꝛ inde ꝑ pctm̄ nō recedat: alias morieť. Sed
q̄d? post tres annos vult ire post seruos suos fugitiuos. Tres a[illegible] sunt
tres ꝑtes penitētie: q̄b⁹ cōpletis serui sui. i. carnales sensus fugiūt de iu
go spūs: ꝛ descēdūt ad regē Geth. i. mundū: qd̄ miser pctōr[illegible] aduertēs
pactū qd̄ ꝑmisit: relicto hierl'm. i. statu penitētie vadit post eos ꝑ ꝯsensū
ꝛ tūc excitat⁹ dñs ad vindictā mittit Banaiā. i. iustitiā: ꝛ ꝯdēnabit eū: ꝛ
fiūt nouissima hominis illius peiora prioriby. Ex Grütsch vij. b. Ecce
3 ignē empedocleū: pctm̄ ꝟo ignē cōsumentē. Vtinā circa aliū ignē stares
V cū Maria magdalena ad sepulchrū scz cordis tui: corā deo q̄ ignis cō
sumēs est nō bona: sed mala. Qui venit in hūc mūdū ignē mittere chari
tatis: quē voluit accēdi. q̄ vtiq; accēsus erat ī corde btē Marie magda
lene: vt dr in euāgelij home. ꝛ Orige. Exilires vtinā in hūc ignē o frater
vt semꝑ instar salamādre in eo habitares. Nemini quicq̄ debeatis nisi
vt inuicē diligatis: ꝛ in igne tribulationū minime ꝯsumerer⁹. Sz ꝛ vti
nā h̄ igne tēplū cordis tui: in q̄ habitare debet succēderes. quēadmodū
ille de q̄ Valeri⁹ li. viij. ca. xv. tēplū Diane Ephesie ꝑ sola gl'ia tꝑali cō
sequēda voluit incēdere. tu ꝟo ꝑ dei gloria: quā plane tua eterna seq̄ret.
¶ Tertia nola est: in ꝯsuetudinis voraginē se p̄cipitare (ein wyrbel) q̄
1 iugiter absorbet ad ꝑfundiora. Hec extrema stultitia: cui ī h̄ sc̄lo nō re
perio maiorē: graue est cōmittere se periculo peccādi: graui⁹ in pctm̄ re
cidiuare: sed grauissimū in pctō ꝑ ꝯsuetudinē sordescere: ꝛ se q̄si in vora
ginē p̄cipitare ꝛ ī ea absorberi. Est plane peccādi ꝯsuetudo baratrū ima
ne: ip̄a est iuuenū allectrix: senū infectrix:: affectus ꝛ intellect⁹ seductrix
Holkot lec. cxciij. B. Vñ etiā alia his addere poteris ad placitū. Iu
1 uentutē latēter inuadit ꝛ allicit. Greca em̄ narrat historia (vt dicit Be
da Prouer. xxij. sup illud Adolescēs ꝛc.) Alexandrū potentissimū regē

ꝛ dñatorē: ꝛ in moribus ꝛ incessu: Leonidis pedagogi sui nō potuisse
carere vitijs quibꝫ paruulus fuerat imbutus. Aristo.ij. Ethi. Nō parū
interest sic vel sic cōsuesci. Quēadmodū senes cōstringat ꝛ innectat no 2
uerūt ipsi: ꝛ b. Greg.li.mora.xv.ca.xx.§.xiij.hoc exprimit. Tenent illū X
inq̄t praue ꝯsuetudines: q̄ semel ceperūt atq̄ q̄tidie duriores existūt: et
nō nisi cū eius vita finiunt. Affectū fallit ꝛ inficit. Audi Senecā epl'a 3
lxxxv. Dū inquit in vitijs iacuerimus: euelli difficile est. nō em̄ inq̄nati
sum⁹: sed infecti. Itaq̄ (vt ait b. Aug. vij soliloquioꝝ) prauus risus vir
abolit: assidua ꝯsuetudo vitiū in naturā cōuertit: animus in sceleribꝫ cō
strictus vix euelli pōt ab eis. Rectū tandē iudiciū de culpis dirimit ꝛ 4
subuertit. Patet hoc plane. vij. Ethi. de intēperato ī q̄ ꝓpter ꝯsuetudinē
ꝓseq̄ndi voluptuosa corrūpit bona opinio circa finē. Quid multa? verꝫ
est qd̄ dicit Augu. in Enchi. ca.ij. Peccata (inq̄t) q̄ꝫuis magna ꝛ horrē
da cū ī cōsuetudinē venerint: aut parua aut nulla esse credunt: vsq̄adeo
vt nō solū occultanda: sed etiā p̄dicāda diffamandaq̄ videant. Fitq̄ il
lud Isa.iij. Pctm̄ suū q̄si Zodoma p̄dicauerūt. Experimur ꝓfecto hoc
in adolescētibꝫ: q̄ mirū immodū tremūt cū peccare statuūt timētes. Ce
terū vbi cōsueuerint: sine oī timore dei ꝛ erubescētia hoīm in vitia ꝓrum
pūt: sed semetipsos audacter periculis inijciūt. Sil'es plane Marco 2
Cu[illegible]: de q̄ Orosius lib.iij. Repēte (inq̄t) medio vrbis terra dissiluit
vastoq̄ p̄ruptu hiantia subito interna patuerūt. Manebat diu ad spe
ctaculū terrorēq̄ cūctoꝝ patēti voragine impudēs specus: nefariāq̄ vi
ui hoīs sepulturā dijs interp̄tibꝫ expectabat. Satisfecit improbis fau
cibus p̄cipitio sui M. Curti⁹ vir eques armatus: iniecitq̄ crudeli ter
re inopinatā satietatē. Cui parū esset ꝙ ex tanta pestilētia mortuos ꝓ se
pultura susciperet: nisi etiā viuos scissa sorberet. Hec Orosius. Quid
aliud q̄so faciūt cōsuetudinarij: q̄ꝫ ꝙ se in baratrū cōsuetudinis inijciūt
in q̄ prorsus absorbent: vt inde nunq̄ꝫ aut vix redire possint: plane viui
in infernū descendūt. Cū Lazaro sepulti iacēt in vitijs: ꝛ lapis grauissi Y
mus ꝯsuetudinis eis suppositus est. ꝛ nō nisi fletu dñi ꝛ clamore grādi
resuscitari ꝛ extrahi de lacu miserie ꝛ ꝓfundo fecis p̄nt. p̄cipue si sepul
chrū hoc depictū fuerit adulationibꝫ: quēadmodū maioꝝ ꝛ nobiliū se
pulchra depingi solēt. Sic vtiq̄ principū ꝛ nobiliū vitia excusari īmo
ornari ꝛ iustificari solēt linguis adulatoꝝ. q̄ fit: vt de sepulchris rarissi
me exurgāt: p̄ssi lapide ꝯsuetudinis ꝛ ornamēto adulatoꝝ. Sed quid 3
vis? peribimus ne ꝛ desperabim⁹: cū sic simus ꝯsuetudine obruti ꝛ p̄ssi
absorptiq̄ in ꝓfundo? Nō plane. Et q̄d g̃ agemus? Hoc qd̄ agere solet
q̄ in latrinā cecidit. Hic puta attētat se sustētare ꝛ nitit ascēdere: q̄tenus
saltē os de ꝓfundis stercoris erigat. ꝛ sic clamare incipit ꝛ aduocare ho
mines in sui subsidiū: quibꝫ absentibꝫ cōmittit se deo: oratiōibꝫ intētissi
me dans operā: ꝛ vouēs deo ꝛ sctis vota sua. Itidē ꝛ tu facito. Si con
suetudine peccādi opp̄ssus iaces in luto vitioꝝ: fac primo qd̄ ī te est eni
tere in cōtrariū: ꝛ his vtere remedijs q̄ a doctoribꝫ sctis tradunt in sum

ma vitioꝝ Lugdo. in speculo morali: ⁊ alibi. que ibi vide. Secūdo cla
ma ⁊ voca viros sanctos expertos: quibꝫ explica tuā miseriā: vt ꝑ te deū
E orent: vt tibi cōsulant. Cū bonis p̄terea ambula: vitando malos. Ter-
tio in omnibꝫ his ⁊ ante oīa ⁊ post oīa ora deū: ⁊ ad eū clama toto cor-
de. Fac qđ btūs Dauid: clama cū eo: Saluū me fac deꝰ: qm̄ ifixus sū ī
limo profundi: ⁊ nō est substantia. Uere nō est substantia talibꝫ consue
tudinarijs: qꝛ semꝑ ⁊ indesinenter descendunt in profundū. ⁊ veꝝ multo
periculosius: si ita in profundū maloꝝ descenderint ⁊ ꝑuenerint vt con
temnant. Nō sic frater nō sic: sed cū Dauid dic: De profundis clamaui
ad te dn̄e: dn̄e exaudi vocē orationis mee. Clama de ventre piscis de ꝑ
fundo maris cū Jona: vt te euomat ad littus. Rogemus dn̄m.

Dñica octaua Pasche. xxiij. Aprilis. Profestũ scti Georgij
¶ Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ

Quadragesimaq̃nta turba stultoꝝ est: stultoꝝ potentũ (Gwalt narren) Ipsi sunt qui stulti nullo mõ esse volũt: cũ tñ sint maximi. Possunt autẽ dinosci nolis septem.

¶ Prima nola ẽ: velle reputari sapiẽs: nolle de stultitia corripi: semet de sapiẽtia iactare. Est hec ecce nola prima: de q̃ institor tres facere posset. Volũt tales reputari ab alijs sapiẽtes. Mira stultitia: plus credere alieno iudicio q̃ꝫ ꝓprio. Plus alijs de te q̃ꝫ tu tibi credere noli: noris q̃ꝫ tibi sit curta suppellex. Nolũt de stultitia corripi. Corripe sapientẽ: 2
ꝛ diliget te. stultũ ꝛ odiet te. Corripuit Alexãder suũ vicedñm: qꝛ se nõ corripuerat. Eia (inq̃t) scis qꝛ nemo tã pfectus quin delinq̃t: tu aũt tãto tpe mecũ fuisti ꝛ nõ me corripuisti de errore: aut igit̃ tã ignar⁹ es ꝙ non ꝯsiderasti. aut si ꝯsiderasti ꝛ me nõ cõmonefecisti: fraudare me voluisti. Vide in Hol. Sil'e in spec. morali de q̃dã ꝑncipe: quẽadmodũ ꝛ supr⁹ A
in q̃dã sermõe alphabeto. xiij. lr̃a. X. tactũ est. Volũt ꝛ hi fatui laudari: qd̃ si factũ nõ fuerit: seipsos laudãt. Signũ nimiꝝ grandis stultitie: 3
ponere laudẽ suã in eũ locũ vbi pessime situata est: scꝫ in os ꝓpriũ. Laus ꝓpria sordet in ore. Nõne tibi videt̃ fatuus sctũs: qui seipsum p̃dicat et celebrat: si qñ alij eũ colere benedicere ꝛ predicare renuerint?

¶ Scda nola est: vilia ꝛ fatua tractare. Plane hi cũ fuerint sil' in ꝯuentu: ꝛ putant̃ magna ꝛ arduá tractare (so ist es võ der gens wegẽ) Et nodũ querũt in scirpo. i. in planissimis cespitãt: ꝛ ad oĩa instar achademicoꝝ hesitant: cõsultantes quẽadmodũ vermes ne in sale crescant cohibeantur. Nota est historia. Juuenes maiores statuerant occidere: vt ipsi eis succederẽt in dignitate cõsulat⁹. Itaq̃ cũ singuli quiq̃ suos patres debere occidere cõclusum esset: vn⁹ ex eis patrẽ suũ abscõdit. Cũq̃ vicine ciuitates viderẽt qꝛ ꝯsulatus ex tã inexptis iuuenib̃ cõstaret: vna ex eis eos deridẽdo ꝯsuluit q̃d eis agẽdũ foret: eo ꝙ vermes ĩ sale qd̃ multũ eis erat scatere inciperẽt. Cũ igit̃ ctebro sup̃ hac re q̃d rñderẽt ꝛ ꝯsilij darẽt cõsultauissent: neq̃ inuenirẽt: pulsusq̃ cãpane freq̃ntius insonuisset. ait pater delitescẽs filio: Fili quid est ꝙ frequẽtius audio campanã qua cõuocamini ad cõsiliũ. Dixit filius patri negociũ. Ait pater: Nescitis qꝛ deridemini: cõtra vermes sal adhibet̃. Rñdete igit̃ ꝛ ipsis par pari referte: vt aspergant sal lacte mule: mula aũt lac nõ habet. Ecce talia vilia ꝛ fatua consilio indigna tractant hi nostri potentes fatui: cũ in cõuentu fuerint. Porro apud seipsos cõstituti: ꝛ cũ Scipione minus ociosi q̃ꝫ cũ ociosi sunt: hinc inde spatiando varia tractant. qñq̃ etiã in cõspectu hoĩm in templis aut ambitibus manibus ad terga positis incedentes: oculis in terrã demissis: quid ardui putas apud semetipsos recogitant? Rodũt odia: inuidias: vindictas cõtra eos qui se vt suspicant̃ cõtempserũt: qui maiores reputant̃. q̃ꝝ sentẽtijs in senatu statũ fuit sua

neglecta: quēadmodū deniq; in ꝓximo cōsulatu sentētiā dare velint: nō
q̄ ad vtilitatē reip. ad dei gloriā. sed solū suā: vt videat̄ sapiēs acutus et
astut⁹: q̄ten⁹ tertiā ꝑtē stellaꝝ post se trahere possit ⁊ lōgā efficere caudā
Hec versat: si tñ talia ⁊ sil̄ia ⁊ nō ridicula valde ⁊ puerilia: instar cesar
tilligensis: q̄ vel fatuus est vel talē se simulat. quē vidi apud dñm meū
ep̄m Augusteñ. Fridericū noīe. Existimat hic se cesarē: ⁊ ꝓ tali vult ha-
beri. Cūq; (vt assolet) de solitudine quā sibi habet familiarē in horreo
aut suo cubili: in publicū ꝓdit (egregia plane ⁊ barbata ꝑsona maturoꝝ
q; morū) ⁊ ab eo q̄d fecerit inquirit̄. Eia (inq̄t) fuim⁹ in ꝯsolatu nr̄o: vti
q; vt arbitrōr fantastico Sic illi mirāda s; stulta fantasiant̄. Quid mul
C ta? si q̄ris q̄d faciūt soli? Rñdeo: h̄ faciūt qđ Domitian⁹ imꝑator: q̄ (vt
dicit Salesberieñ.) cū esset solus in stuba solebat muscas stilo interfice
re. qđ quidā familiaris deridēs rñdit q̄rēti: si imꝑator solus esset: Uti-
q; inquit solus est: vt nedū etiā musca apud eū sit. Sic sic illi fatui q̄ ap
pellant̄ a fatuis sapiētes: muscas occidūt dū apud se soli sunt. Et vtinā
muscas occiderēt: pungētes eos aculeos loq̄r: de quib; p̄dixi: iuidie ire
odij solicitudinis: q̄b; iugiter pūgūt̄. Nimirū q; ambitiosi sūt: ⁊ ambiti
osus sp̄ est pauidus: timet em̄ ne quid dicat vel faciat qđ in ocul̄ hoim
displiceat: honestatē mētit̄: humilitatē simulat: cūctis adulat̄: cūctis in-
clinat: oīm est seruus ⁊ tributarius: grauē pugnā habet in se dū iniqui-
tas pulsat animū ⁊ ambitio cōtinet manū: Est ei status subli[illegible]s: ani
mus imus. sedes prima: vita ima: lingua magniloqua: man⁹ ociosa: ca
put canū: cor vanū: facies rugosa: lingua nugosa: īmo mēd[illegible] ⁊ mēdosa
¶ Tertia nola est: q̄ sua sunt ardēter q̄rere. Et q̄ sua? diuitias: delitias
⁊ honores (schenck vñ schleck) Hec ardētissime q̄rūt: vñ inumera mala
1 ꝓdeūt: traditiōes: homicidia: iniusta iudicia ⁊ ꝑsonaꝝ acceptio. Diui
tias querūt: munera accipiūt ⁊ ꝑuertūt iudicia. Uis nosse q̄d mali affe
rāt munera? Lege in sūma Lugđ. Prodidit Ayot Eglon: Dalila Sam
sonem. Lege de Andronico ⁊ Onya Bēnadab Triphone ⁊ Jonatha.
D Munera oīa ꝑuertūt in oīb; principū ⁊ cōitatū curijs. Jugurtha Ro-
mā exiēs: o Roma (inquit) venalis: si solū haberes emptorē. ⁊ vulgo đr
Rome oīa sunt venalia. Uide i spec. fatuoꝝ: vbi late ꝓsequit̄ hec autor.
2 Et que alia sua querūt? Delitias (schleck: hofflecker) in curijs dñoꝝ:
⁊ in cōmunitatib; ciuitatū necnō capita sil̄ia querūt: etiā de turpi lucro
in stubis de ludo accepto ⁊c. Ue terre cuius rex puer est: ⁊ cui⁹ p̄ncipes
mane comedūt. Jp̄i vero sunt pleni de mane vsq; ad vesperā: nihil apđ
eos valet qđ dicit̄: regib; ne dederis vinū. sed semꝑ despumat vēter coꝝ
vt vas plenū musto. Quid quesierāt duo senes illi iudices? Plane de-
litias ⁊ voluptates carnis cū Susanna. Quid inde? ꝑuersum iudiciū ⁊
3 machinatio i mortē ei⁹. Quid tādē possit ambitio honoris: ꝓpter quā
sese mutuo emulant̄ ⁊ ꝑsequunt̄: nemo est q̄ nesciat. vñ clades subditoꝝ
ꝑniciosissime partialitates in cōmunitatib; ⁊ inumera mala ꝯsequunt̄.
Quid multa? hic amor suijpsius: et q̄rere q̄ sua sunt initiū oīs mali est:

ꝛ venenū reip. Lamentat̄ hoc Apl's: In nouissimis tp̄ibꝫ erūt boīes se-
metipsos amātes. ꝛ itē: Oēs querūt q̄ sua sunt: ꝛ nemo q̄ Jesu Christi.
¶ Quarta nola est subditoꝝ salutē prorsus negligere. Quēadmodū 1
feruēt in proprijs: ita tepēt in alioꝝ vtilitatibꝫ. cū tñ p̄lati ꝛ rectores de
berēt feruere zelo ꝑ subditis instar ignis: quēadmodū Christus dñs ze
lo zelatus est: ꝛ seip̄m tradidit ꝑ ꝓpl'o suo. Sed ꝛ quidā gentiliū ita fe-
cerūt: sicut ille Codrus Athenien̄. de q̄ dictū erat: qꝛ si interficeret̄: sal-
uus fieret ꝓpl's. Ipse igit̄ vt ita fieret: veste rusticana indutus irruit in E
hostes: vt nō notus ꝑ salute ꝓpl'i interficeret̄. Sic ardens erat ꝛ zelosus
Helias: de q̄ dr̄ Ecc̄i. xlviij. Surrexit Helias q̄si ignis ardēs: ꝛ verbū
illius q̄si facula ardebat. Et tu esto o rector cuiuscūq̄ status ignis ar 2
dens ꝑ sincerū zelū: sed cautus esto vt nō sulphur: sed thus tibi inijciat̄.
Si em̄ sulphur sequit̄ fetor: si thus suauissim⁹ odor. Et q̄d sulphur q̄d
thus? Sulphur mali sunt cōsiliarij: incedētes ꝑ malitiā: ꝛ fetentes ꝑ in
famiā. Isti tibi (o ignis zelose rector) si associati fuerint: replebit̄ dom⁹
tua abominatione: tribulatione ꝛ fetore. Apoc̄. xxi. Pars illoꝝ in sta-
gno ardēte igne ꝛ sulphure. Et Isa. xxxiiij. Cōuertent̄ torrētes eius ī pi
cē ꝛc̄. Thus boni sunt cōsiliarij: ꝑsone deuote ꝛ sancte fameq̄ honeste:
vt thus albe. Si tales tibi coniuncti fuerint: bene tibi erit ꝛ ꝓpl'o tuo.
Replebit̄ em̄ dom⁹ tua dulcedine dulcoris ꝛ suauitate pacis. Illud q̄
de te ve[illegible]erit qđ scribit̄ Ecc̄i. v. Quasi ignis effulgens: ꝛ thus ardēs ī
igne. Et qui sunt inq̄s tales boni cōsiliarij: a quibꝫ petendū ꝯsiliū est? 3
Ipsi sunt q̄ [illegible]iacēt absorpti in paludosa vitioꝝ voragine: q̄ sibi vtiles:
neq̄ suū ꝓpriā negligūt salutē: Qui moribꝫ bonis maiores sunt nobis.
Sed nō me: potius btm̄ Ambrosiū sup̄ hac re disserentē in. ij. li. de offi
cijs audias. Aduertēdū inquit: q̄ in acquirēdis cōsilijs plurimū valet
vite probitas: virtutū p̄rogatiua: beniuolentie vsus: facilitatis gratia.
Quis em̄ in sceno fontē requirat? q̄s de aq̄ turbida potū petat? Itaq̄ F
vbi est luxuria: vbi est intēperātia: vbi vitioꝝ cōfusio: q̄s inde sibi aliq̄d
hauriēdū existimet? Quis vtilē iudicet cause aliene: quē videt inutilē vi
te sue? Quō eū potero iudicare cōsilio sup̄iorē: quē video moribꝫ inferio
rē? Supra me debet esse cui me cōmittere paro. An eū putabo idoneū:
q̄ mihi det cōsiliū qui nō dat sibi? ꝛ mihi eū vacare credā q̄ nō sibi vacat
cui⁹ animā voluptates occupāt: libido deuincit: auaritia submergit: cu
piditas ꝑturbat? Hec Ambrosius.
¶ Quinta nola est: in sciētia ꝛ rectitudine deficere. Quādiu p̄latus re 1
ctus est sursum tendēs directe: rectus iustitia ꝛ bona ꝯsciētia: bene est.
si aūt declinat: nō bene est. Capiam⁹ sil'e in cōlumna: q̄ꝫdiu colūna est re
cta: bene supportat onus suppositū. sed q̄ꝫcito incipit curuari: statim to-
ta fabrica cadit. Sic q̄ꝫdiu seruat p̄latus rectitudinē ꝛ iustitiā seq̄ns iu
ra ꝛ bonā cōscientiā meritorie: supportat ꝛ exequit̄ causaꝫ suā. Cū ꝟo de
clinat ad latus ꝓpter affectiones vel offensaꝫ: nō reprimēdo defectiuos
ꝛ fouēdo bonos: tūc tota fabrica cadit. Hieremie. i. dr̄ p̄lato: Dedi te
hodie in columnā ferreā. Talis erat vtiq̄ recta colūna Christus iesus 2

cũ hodie stans in medio discipulorꝝ dixit: Pax vobis. Stabat itaqꝫ vt
G colũna: ⁊ in medio stabat nõ declinãs. Nouit hoc Sathan aduersariꝰ
christi ⁊ suorꝝ: ⁊ nitit̃ cõmouere colũnas tales in cõitate: si q̃ fuerint. vt
sic totũ corruat. Figuratꝰ vtiqꝫ i Samsone de q̃ legit̃ Judi. xvi. ꝙ cõcu
tiẽs duas colũnas: q̃bꝫ tota domꝰ innitebat̃: domũ ꝓstrauit: ⁊ oẽs q̃ i ea
erãt occidit. Sic nimirũ diabolus affectat aliqñ vnã ꝯgregationẽ deuo
tã subuertere ⁊ eos occidere: b̃ est eis charitatẽ q̃ est vita spiritalis aufer
re. Et vt illud fiat: breuiorẽ viã nõ habet: nisi colũnas illiꝰ ꝯgregatiõis
cõcutere ⁊ allidere ꝑturbatiões ⁊ cõmotiones. Job. ix. Qui terrã cõmo
J uet de loco suo: ⁊ colũne illius cõcutient̃. Sic igit̃ sit rectus necesse est
vt colũna recta: sed etiã sit sciẽs oportet: vt sic sit colũna inscripta. Legi
mus in histo. Scolastica sup̄ Geñ. Qꝫ Cham filius Noe septẽ artes li
berales in quatuordecim columnis descripsit. quaꝝ septẽ erãt cree ⁊ se
ptem latericee: vt cõtra diluuiũ ignis ⁊ aque inperpetuũ ꝑmanerẽt. In
figurã ꝙ in p̃latis qui columne dicunt̃ sufficiẽs sciẽtia deberet esse ⁊ nõ
ignorãtia ⁊ ratio. Sapiẽtia dicit̃ excidisse colũnas septẽ Prouer. ix. qꝛ
nisi p̃lati eccl̃ie sciẽtia ⁊ sapia fuerit informati fabrica eccl̃ie cito rueret

¶ Sexta nola est: cõitatẽ declinare. Sũt q̃dã ex rectoribꝫ q̃ se nimis a
suis subditis alienare solẽt. qd̃ vtiqꝫ est iactantie genus: si Senece cre
dit̃. Nõ sic esse oportet: sed in b̃ mediocritatẽ obseruare: vt etiã cõmunẽ
H se faciat subditis oibꝫ ⁊ singulis. Dicit̃ i laudẽ Traiani cesaris [illegible] cũ ar
guerẽt eũ amici sui de nimia cõitate: ⁊ ꝙ ad simplices esset nimis affa
bilis vltra id qd̃ etiã imperialẽ dignitatẽ deceret. rñdit tal[illegible]se velle esse
imꝑatorẽ priuatis q̃les sibi esse imꝑatores priuatꝰ optasset. Sic dicit
Eutropius Rom̃. hist. li. viij. Sic etiã Julius Cesar amorẽ suorꝝ mi
litũ meruit: qꝛ eos nõ milites sꝫ cõmilitões appellauit. sicut d̃ eo narrat
Sueto. li. i. Et Vegetiꝰ de re militari li. iij. ca. i. docet: ꝙ i exercitu bñ
ordinato debẽt esse tres duces: primꝰ scd̃s ⁊ tertiꝰ. Primꝰ aũt q̃ p̃cipuã
tenet potestatẽ debet esse in ꝑte dextra ⁊ inter eq̃tes ⁊ pedites: vt ⁊ ꝯsilio
regere tã eq̃tes q̃ꝫ pedites ⁊ auctoritate ad pugnã possit hortari. Sic ⁊
p̃latus ꝑsona cõis debet esse: vt ⁊ maioribꝫ ⁊ minoribꝫ suã beniuolentiã
oñdat. nõ sꝑ cũ eq̃tibꝫ ꝓpriũ req̃rat honorẽ: nec sꝑ cũ peditibꝫ subiectꝰ ni
mie negligẽtie torpore sordescat. Nõ oportet sup̄ hac re externa mẽdica
re exẽpla: in prõptu est dñs nr̃ Jesus christus: q̃ hec optĩe sciuit. Nõne i
familia sua inter ap̃los suos aliqñ se exhibebat vt superiorẽ. Joan. xiij.
Vos vocatis me mgr̃ ⁊ dñe: ⁊ bñ dicitis: suꝫ etem̃. Aliqñ vt inferiorẽ.
Lu. xxij. Ego aũt in medio vestrũ suꝫ sic̃ q̃ ministrat. Et sic etiã lauãdo
pedes fecit. Aliqñ vt eq̃lis. Joã. xv. Jã nõ dicã vos seruos: sed amicos
meos. Amicitia em̃ eq̃litatẽ req̃rit. viij. ethi. Et sil̃r appellauit eos frẽs
J dicẽs Magdalene: Dic fratribꝫ meis. Eodẽ mõ ⁊ p̃latus sit aliqñ ma
ior q̃ntũ ad corrigẽdũ iniq̃tatẽ: minor q̃ntũ ad humilitatis rep̃sentatio
nẽ: eq̃lis q̃ntũ ad amicabilẽ opationẽ ⁊ ꝯuersationẽ. Vide i Hol. vbis̃

¶ Septima nola est: iubere ⁊ nil facere. Ad boni ducis strẽnuitatẽ nõ
sufficit bñ monere p̃cipere ⁊ corripere ⁊ solis sermonibꝫ ordinare: sꝫ ne

cesse est etiã strẽnue se habere: ⁊ ꝓ loco ⁊ tpe militare. ⁊ qđ p̃cepit aliꝫs ex
ercere aliq̃tiẽs factꝫ suis debet iplere. Tal' dux fuit Juli⁹ cesar: q̃ nunq̃
dixit militib⁹ suis ite: sꝫ sp̃ venite. ⁊ causã subiũxit. Labor inq̃t ꝑticipat⁹
cũ duce videt̃ militib⁹ esse minor: sic̃ de eo scribit Jo. galeñ. Talis fuit
dux Abimelech: q̃ p̃cidẽs arboris ramũ ĩpositũq̃ ferẽs humeris socijs
suis dixit: qđ me videritis facere cito facite. g̃ certatĩ ramos de arborib⁹
p̃cidẽtes seq̃bant̃ ducẽ. Judi. ix. Talis erat Jesus naue: q̃ ĩpleuit ꝟbũ ⁊
fact⁹ est dux ĩ eccl'ia. Sꝫ q̃d de h̃ Jesu figurat̃: cũ verus Jesus nr̃ chri-
stus saluator verior dux fuerit: q̃ incepit facere ⁊ docere. ⁊ hodie man⁹
discipul' oñdit dicẽs: Sic̃ misit me pater ⁊ ego mitto vos ⁊c̃. Rogem⁹

Errantium

Dñica prima post octauas Pasche. iij. Kal. Maij.
Stultorꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

QUadragesima serta turba stultorꝝ est: errantiū Sunt nobis ꝓpositę duę vię. Uia ad celum: ⁊ hec est via mandatorꝝ dei. Si vis vitā ingredi serua mandata: ait dñs. Alia ad infernū: ⁊ hec via pctorꝝ. Qui mala egerunt ibunt in ignē eternū. Sunt ergo quidam qui banc ꝓeligūt ꝓiori: ⁊ bi sunt fatui (Irr narren: strafnarren) qui sunt sicut oues errantes: nō cōuersi ad pastorē suū ⁊ episcopū animarū suarū. Itaqꝫ discerni bi fatui possunt nolis duabus.

R ¶ Prima nola est: eligere viā pctorꝝ. Sunt qui banc viā ꝓeligunt. Et cur ita: mira res q̄ banc eligūt: quid eos q̄so mouet: Audi. Mouet
1 eos multitudo euntiū: facilitas ⁊ iocūditas. Primo facilitas. Est via hec lata ⁊ ad eundū facilis: quēadmodū dicit dñs i euāgelio. Facit bāc facilitatē originale pctm̄: qđ in nobis actu manet: q̄uis in baptismate reatu transeat: inde ad mala inclinamur. Sensus em̄ ⁊ cognitio bumani cordis in malū prona sunt ab adolescētia sua. Facit ⁊ auget facilitatē banc cōsuetudo peccādi: impulsus diaboli ⁊ mūdi. Ubi hec oīa concurrunt: q̄d mirū si ꝑceps in viā banc vitiorꝝ bō pctōr ruat: Possent bic adduci oia q̄ de lra Pytagore dicunt: ⁊ q̄ scribunt sup illo: Ang[illegible]a ē porta rē. Itē qđ in Sūma ꝑdicantiū dicit de pōte q̄ de die intrat ꝑ portā celi. Matth. ix. xliij. ⁊ dictione via. Itē in Libro. sup Matth. Est
2 deniqꝫ aliud qđ mouet eos ad transeundū ꝑ banc viam: scz multitudo transeuntiū. Fere em̄ totus mundus abit post banc viā: ⁊ pene oēs declinauerūt: sic inutiles facti sunt: non est qui faciat bonū. Cogitat ḡ miser: adiungaris parti maiori: ⁊ quo hec declinauerit illo tu te verte. Se
3 quit stulta ouicula alias in interitū. Tandē incitat eos nedū multitudo cuntiū aut facilitas eundi: sed ⁊ vie huius iocūditas. Plane est hec via pctorꝝ q̄ ducit ad inferos cōplantata: ait Sapiēs: qz (vt dictum est) multi vadūt ꝑ eā: ⁊ optime trita. Sic ⁊ sic cōpositā est in aspectu: vt pla
4 na ⁊ patēs oī genere florū atqꝫ fructuū delectabilis esse videat. Et qui sunt flores isti: Oppulētia: bonores: quies: voluptas: illecebre omnes. vt ait Lactan. li. vi. ca. iiij. Hos flores sequit lasciua capella: ⁊ deuia q̄rit Trahit em̄ sua quēqꝫ voluptas: ait Uergi. ⁊ a sua cōcupiscētia illectus
5 vt ait Jacob. Itaqꝫ ꝓpter hec tria: scz iocunditatē: facilitatē ⁊ multitudinē: banc viā videres exultāt: ⁊ alios aduocāt vt ꝑ illā secū gradiant viā. Uenite inquiūt ḡ ⁊ fruamur bonis q̄ sunt: et vtamur creaturis tanqꝫ i iuuētute celeriter. Coronemus nos rosis. Sapie. ij. Dic quantū volueris ex textu: qz cōcordat ⁊ cōgruit ꝓposito. Uide ⁊ audi qꝫ stulta sit hec loquutio. Fruamur inquiūt bonis tpalibꝫ q̄ sunt. Nō sunt hec fruibilia sed vtilia. Et post cōtradicūt sibimet. Utamur inquiunt creatura. Et tertio determināt se a iuuētute talibꝫ velle mancipare. Quđ h̄ est aliud q̄ in pcīs velle ꝑseuerare: qz qđ quis assuescit in iuuentute nō faciliter

deserit: ⁊ quod ad cumulum fatuitatis ⁊ malorum facit. Non sunt con
tenti q̄ ipsi per viam perditionis vadunt: nisi etiā alios seducant. Ve-
nite inquiunt. O maledictum inuitatorium. Mos est plane iuuenum
vt nullus vel raro solus vadat ad peccandū: sed associat sibi aliū. Dicit
volum⁹: ⁊ mox assentit̄ sibi. Habes ecce causam seductiōis triplicē: q̄ 6
p̄ viā illā vadāt ⁊ eā preeligūt: iocūditatē videlicet. ⁊c̄. Sed veniēt dies M
q̄bꝫ sentient se misere deceptos: sequet̄ em̄ hāc iocūditatē eterna tristitia
⁊ miseria: imo noscēt q̄ nedū hui⁹ iocūditatis finis est miseria: sed etiā
q̄ in ipsa iocūditate maxia inp̄sentiaꝝ afflictio: ita vt veꝝ sit qd̄ vulga-
riter dicit̄. Qui hic currū trahit: trahet alibi q̄drigā. Et quō hoc? Edis 7
sere nob̄ parabolā. Quis curr⁹ quē trahūt in via hac p̄ditionis q̄ ambu
lant: ⁊ q̄ quadriga: quā post finē vie trahēt? Currus h̄ est secularꝫ cura ⁊
solicitudo. Precordia fatui sicut rota carri. Rote due: amor male in-
flāmās: timor male hūilians. Equi tres sup̄bia: auaricia luxuria. Om
ne qd̄ est in mūdo. ⁊c. Trahūt hi tres equi currū hūc oīm fatuoꝝ. Est
plane surdaster q̄ in corde suo strepitū huius curr⁹ nō audit: q̄ etiā eum
nocte dormire nō sinit. Hūc currū hic trahūt fatui: sed alibi p̄ duabus
rotis q̄tuor habebūt: imo penas ⁊ afflictiōes p̄petuas. Et tūc sentient 8
⁊ querulabunt̄ se etiā traxisse currū. Vis audire cōquerētes? Errauim⁹
a via ve[illegible]tis: lassati sumus i via iniq̄tatis ⁊ p̄ditiōis ⁊ ambulauim⁹
vias difficiles. Ecce currū quē traxerūt. Sapiē. v. Et cur vias difficiles?
nō mirū o fatui: quia traxistis currū curaꝝ p̄ viā montuosam super
bie: spinosam auaricie: lutosam luxurie: tenebrosam inuidie: sumptuo
sam gule: tumultuosam iracūdie: ⁊ tediosam accidie. Sūt accidiosi sp̄
fatigati: q̄uis nihil faciant vbicūq̄ fuerint. Ecce vias q̄s ambulastis
nō ergo mirū si lassati estis. Dimitte ergo viam hāc: ⁊ ad aliam decli 9
clina q̄ ad celum ducit: ad p̄petuam vitā: iocunditatē interminabilem
Sed ais scio dura ē hec via ⁊ difficilis: arcta ⁊ ardua: pauciq̄ vadūt N
per eam sicut dicit dn̄s. Verū quidem est: sed propter hoc nō dimitten
da: esset enim hoc fieri sub secunda nola.

¶ Scd̄a nola est. Viā celestē horrere: Horrēt quidā viā celi p̄pter cau-
sas oīno prioribꝫ ꝯtrarias: puta q̄ pauci vadūt p̄ eā: vt dicit dn̄s: ⁊ q̄
angusta porta: ⁊ arcta via siue difficilis: minie quoq̄ iocūda sed tristis
Et quidē vera sunt hec oīa: sed nō p̄pterea abhorrēda. Vera inq̄: q̄ cō
suetudo mala ⁊ originalis cōtractio diabolus ⁊ mūdus ad cōtrariū in
clināt: vt dictū est. Sed ⁊ virtus consistit in medio: qd̄ difficile est tan-
gere: ⁊ solū contingit vno mō: ab eo aūt deficere multis. difficile igit̄ est
illac ire. Sed ob hoc eā dimittere nō oportet: neq̄ horrere. Esto em̄ sit
ab initio horrida ⁊ arcta: erit tn̄ in p̄cessu lata. Sil̄e de eo qui de cētro
ad circūferentiā p̄cedit: sicut de canto p̄ radios ad circūferentiā rote: ⁊
lr̄a Pythagore h̄ figurat̄. Nō trahat te multitudo euntiū p̄ cōtrariam
viā: ⁊ paucitas p̄ hāc gradientiū. Quia multi vocati: pauci vero electi.
⁊ preciosaꝝ reꝝ semp̄ minor pars reperit̄: plus plumbi q̄ auri reperit̄:

pauce gēme multi silices: pauci reges multi plebei. Sexcēta milia viro
rū exceptis femis ꝛ ꝑuulis de Egypto egressi: nō nisi duo aūt in terrā ꝑ
uenerūt ꝓmissiōis: Josue ꝛ Caleph. Et decē mūdati sūt leprosi: solus
O vnus redijt grās agēs. Sic pauci electi. Neq; te tandem terreat asperi
tas: senties nedū in fine: sed etiā inter ꝓcedendū: suauitatē maximā: ꝛ io
cunditatē: in fine quietē eternā: pacē quā nec oculus vidit nec aurꝫ au
diuit. ꝛc. in ꝓcessu aūt vie etiā hic: posteaq̄ angustias primitiuas: q̄ sūt
in aggressu ꝑruperꝫ: maximā senties iocunditatē: iugē ꝓpriā: nec aliun
de emēdicatā aut interpolatā. Secura mēs q̄si iuge cōuiuiū est fons ta
lis modi aīo iugiter scatēs: sicut in domo ꝓpria: indesinēter fluens ꝛ ri
gās mentē gaudio. Qui male ꝯscientie sunt ambulātes ꝑ deserta: ꝛ in
uia in aquosaq; ꝑ viā vitioꝝ. Si qñ refici aut refrigerari voluerit: apd
se aquā gaudij nō reperiūt: aliunde vt afferāt necesse erit. vel a societate
vel a cōuiuijs: crapulis: coreis: ludis: chartis inde haurire nitunt ꝯsola
lationes: q̄bus habitis: nō tñ purꝫ mox recedūt ī tristitias. Quippe ꝙ
tales ꝯsolatiōes horarie (minꝰ dixi) momētanee sunt Nō sic nō sic his q̄
ambulāt in hac via: habēt petrā eos ꝯsequentē: manantē iugiter intra cō
scientiā. Vis videre gaudētes in hac via virtutū. Ibāt apl'i gaudētes
a ꝯspectu cōsilij: qm̄ digni habiti sunt. ꝛc. ꝛ Psal. Euntes ibāt ꝛ flebāt
mittētes semīa sua. Veꝝ quidē sed spe gaudētes erāt: qꝛ scie[illegible] ꝙ veni
entes veniēt cū exultatiōe portātes manipulos suos. Trahebāt ꝛ hodie
trahūt q̄ eiusmodi sunt. Jugū dñi suaue: ꝛ onus eius leue. Unctus est
currus charitatis duabꝫ rotis: dilectiōis dei ꝛ ꝓximi sumultus: ꝛ ideo
P onꝰ p̄ceptoꝝ dei leue eis est. Amāti em̄ nihil difficile. Habēt in ꝓspectu
ani sui ad lumē fidei: stabulū quietis celestis patrie: equi illi dei: itaq;
ad hospitiū arrectis auribꝫ: spe anhelāt: nō sic trahētes iugū illud male
dictū cupiditatis: sub q̄ gemūt ꝛ stridēt etiā gigātes: q̄lis erat q̄ exijt ꝓ
bare iuga boū quinq;. Declinemꝰ ḡ frēs charissimi viā hāc apparenter
iocundā ꝛ ab initio: in fine tū ꝛ veraciter asperā ꝛ ad inferos deducentē
ꝛ arripiamus iter vie celestis: faciamꝰ nob paruulā vim ab initio. Re
gnū em̄ celoꝝ vim patit̄: ꝛ violenti rapiūt illud: in fine recōpensabit no
bis hūc laborē dñs. Nō terreat difficultas: dñs erit adiutor: vtiq; qꝛ et
ipse est inuitator: q̄s inuitat nō relinquet. Audiamus vocē eius clamat
ꝑ Jsaiā. Derelinq̄t īpius viā suā. Jsa. lv. ꝛ Ezech. xxxiij. Cōuertimini
a vijs vestris pessimis. Exaudi frater vocantē ꝛ senties auxiliantē. Si
ouis errās hactenus fuisti: ꝛ reliq̄sti pastorē tuū: sequēs multitudinē fa
tuoꝝ ouiculaꝝ ꝑ viā graminosam vicioꝝ: redito ad cor: reflecte saltē vi
sum: ꝛ incipias balare ad pastorē dñm deū tuū balatu oratiōis: mox
aderit: adhuc viuit is q̄ dimisit. xcix. oues in deserto: iuit ꝛ quesiuit vnā
ouē q̄ perierat: quā inuentā cū gaudio in humeros suscepit ꝛ portauit.
Clama ad eū. Erraui sicut ouis q̄ perijt: q̄re seruū tuū qꝛ mādata tua
nō sum oblitus. Vias tuas dñe demōstra mihi: ꝛ semitas tuas edoce
me. Notā fac mihi viā in qua ambulē: qꝛ ad te leuaui aīam meā. Erspe

me de inimicis meis: dñe ad te ꝓfugi: doce me facere voluntatē tuā: qz deus me⁹ es tu. Spīrtus tuus deducet me in viā rectā. Sed q̄ pacto clamabo: cū in multitudine sim ꝓstitutus in via hac sinistra: ligatus funibꝫ pctōꝝ. z a lanio infernali ductus ad mortē? Est ne possibile vt sic cōstrictus adhuc nō obliuiscar dei mei z mādatoꝝ eius? Utiqz possibile Audi ouicula talē errantē z seducta: z adhuc legis dei nō obliuiscentē. Funes pctōꝝ circūpleti sunt me: z legē tuā nō fuz oblitus. z ite: Errauī sicut ouis q̄ perijt: requre seruū tuū: qz mādata tua nō fuz oblitus. Sz z sic deretis manet. Si sic feceris vt dictū est: reducet te z deducet p viā hāc q̄ gradieris in vitā eternā. Ad quā ꝓducat nos pr̄: filiꝰ z spūssctūs. amē

Opificum

Dñica secunda post octauas pasche.
Joannis euangeliste ante portam latinam.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Quadragesima septīa turba stultoꝝ est: opificū (Hantwercks narren) Habet res quelibet duplicē ꝑfectionē. Unā primā: q̄ est forma substantialis. Aliā q̄ est eius oꝑatio. Itaq; Adā creatus hō vnā habuit oꝑationē principalē: sed spiritalē circa deū: aliā corporalē circa exteriora. Ideo positus est in paradisum vt operaret illā. nō erat (fateor) ei illa oꝑatio necessaria: sed postq̄ in pctm̄ cecidit necessaria facta est. Uide in Antho. Circa has operationes quidā artifices male se habēt: nō ordinando eas in debitū finē. neq; alijs debitis circū stantijs eas vestiētes tramitē rectū derelinquūt ⁊ ad sinistrā declinant. Hi sunt fatui huius p̄sentis turme: qui ⁊ dinosci poterunt nolis septē.

¶ Prima nola est: ad magisteriū īmature ꝓperare. Sunt qui nondū fuerūt discipuli in arte: ⁊ mox exurgūt in magistros. qđ vtiq; turpe est: de elec. cū in magistrū. ⁊ dis. lxi. Miserū est eū fieri magistrū qui nunq̄ fuit discipulus. Tenent ad om̄e damnū qđ inferūt ex sua imperitia: nō em̄ sufficit ꝙ ꝑm posse faciūt. In oī inq̄ arte turpe est: p̄terq̄ in eis q̄ respiciūt corpus ⁊ animā: scz theologis ⁊ medicis. Siq̄dē in [illegible]b; q̄cūq; vult impune surgit: ⁊ medicus est ⁊ theologus: heri chirogicus: hodie medicus. heri grāmaticus: hodie curat⁹ ⁊ p̄dicator egre[illegible]⁹: sacerdos ⁊ pōtifex ⁊ virtutū artifex. Debet esse p̄latus artifex virtutū: nedū in se: sz ⁊ in alijs subditis eas faciēdo. Hoc plane magnū ⁊ singulare est: deo valde placitū. Prelatio em̄ se habet ad virtutē sicut causa efficiēs ī alijs virtuosis: vñ ⁊ ip̄a p̄latio honorabilis est: etiā in ꝑsona indigna. Dicit em̄ phūs. ix. ethi. Digni⁹ est in alijs causam virtutis existere: q̄ in se tm̄ virtuosum esse: vt dicit Holkot lec. lxxvi. in fine. Est artificiū ad cuius magisteriū pauci admodū tendūt: qđ tñ primū esse deberet ⁊ ei diligenter attendendū. ip̄m est studiū ph̄ie. i. bone ⁊ honeste vite: sic em̄ capiūt ph̄iam stoyci siue sapientiā. Audi de h̄ Sene. in epl̄a. lxxxiij. Nō cū vacaueris philosophandū est: oīa alia negligēda sunt vt huic assideamus cū nullū tp̄s satis magnū est: ⁊ si a pueritia vsq; ad humani eui termios vita ꝓducat. Nō multū refert vtrū dimittas ph̄iam an intermittas. Est ⁊ aliud artificiū: vtiq; hui⁹ species. q̄uis (vt dicit Lactāti⁹) a Ciceroe oō acceptū: ip̄m est miscđia in pauperes. Quā artē maximi facere debet christianus quantūcunq; nobilis ⁊ diues: opificiū nobile: nobilib; ⁊ ingenuis ꝯgruū: q̄ntūcūq; eos ars dedeceat mechanica. Manū suā aperuit inopi: ⁊ palmas suas extēdit ad pauꝑes. Ecce (hantwerck) cōgruedr miscđia. q; manū extēdere ⁊ aperire inopi. Nimirū vt ait Chriso. sup Matth. xiiij. exhor. xlix. Quē admodū artificū vnusquisq; ꝓpriā artificij sui scientiā nouit: sic diuites nō fabricare: nec edificare: nec texere: nec gubernare: nec aliud hmōi sciunt nec scire debent. Illud suū artificium

atq; studiũ est: vt diuitijs recte vti nõ debeãt ignorare. Nõ est certe ais
illa cõtemnenda: qua discunt opulenti cõferendũ indigentib; esse. preci
pua em̃ est ⁊ alijs artibus multo p̃stantior. Huius artis officina in ce
lo est: huius nõ a ferro neq; ab ere instrumẽta sunt: sed volũtate sola ac
benignitate mentis constructa. Hui⁹ magister christus est: ⁊ pater ei⁹.
Estote misericordes inquit: sicut ⁊ pater vester q̃ in celis est. Quodq;
mirabilius est: cũ ita ceteras artes antecellat: non opus est labore neq;
tp̃e: sed sola voluntas sufficit vt discat̃. Sed cõspiciamus etiã finẽ artis
istius. Quis igit̃ finis huius artis est? Celũ ⁊ q̃ in celo felicissima atq; T
beatissima sunt. Ineffabilis illa gloria: spiritalis thalami fulgẽtissimi
lapides: cõuersatio eterna cum sponso: ceteraq; hmõi. que nulla oratio:
nullũ flumen ingenij p̃nt assequi. quare a fine q̃q; excellentius hoc cete-
ris artificijs est. Nã cũ cõplures aliaꝝ artiũ ad hanc solũmodo vitã cõ-
ferant: hec etiã ad futurã vitã nos ducit. Fias g̃ in hac magister o diues

¶ Scd̃a nola est: se de magisterio p̃cipitare. Qui ita ascendũt p̃pro-
pere: ⁊ nondũ plumati de nido exiliunt. plerũq; eo quo ascenderant tur
piter turpius recidunt: vt ex magistris fiant serui ⁊ discipuli. Et q̃d h̃
efficit q̃ tales opifices recidiuãt? Hoc primo: q̃r ad credentiã suã opa 1
faciũt: sic q̃ tandẽ mercedẽ nõ recipiũt a coductorib; suis. Ab alijs mu 2
tuo accipiunt (pletsch vffnemen) q̃ tandẽ soluere nõ p̃nt: itaq; in vno lo
co accendunt ⁊ in alio extinguũt: tamdiu quousq; bona eoꝝ de edib; ex
portant̃ ⁊ vendunt̃. Facit hoc q̃r vno die in conuiuijs absumere volunt
vnius hebdomade lucrũ. In principio nimis aggrauant suos cõducto 3
res (yre kunden) Puto q̃ cõductor latine sit (kund) theutonice: artifex
em̃ locat opera sua: is autẽ cui locat dicit̃ cõductor (ein kund) ⁊ alludit
condet (kund) Itaq; suos cõductores primitiuos aggrauant: nimiam
mercedẽ exposcentes: mox diuites fieri volentes. ⁊ instar musce fameli
ce totũ sanguinẽ exugere: imo instar aranee: in cuius telam musca forte
fortuitu cadit: talẽ euiscerare nitit̃: q̃ nescius ad eũ declinauit. Hic igit̃
facit: ne alij adueniant: quos cõmonefacit ⁊ certiorem reddit.

¶ Tertia nola est: proximo nocere. Proximo inq̃ vicino eiusdẽ artis
ꝓpter cuius inuidiã suã mercẽ vilius exhibẽt q̃ valeat: dũmodo multã
vendãt: ne alius suã vẽdere possit. Quo fit tñ vt in foueã cadit quã fecit: U
siquidẽ aliũ vult dãnificare ⁊ seip̃m dãnificat: ita vt illo in vrbe manẽte
ip̃e eidẽ terga vertere cõpellat̃. Vide in speculo humane vite ca. xxiiij.
autoritates scripture sacre: ⁊ si placet applica. Proximo deinde empto
ri quẽ defraudat in reb; multis modis defraudando: sicut sepenumero
docui. rõne cui⁹ tenet̃ ad restitutionẽ. Hic dic ad placitũ defraudib; ar
tificũ: ⁊ de nimia exhibitiõe mertiũ: ita vt vltra dimidiũ etiã iusti precij
more coloniensiũ exhibeãt. Proximo tandẽ emptori in aĩa nitit̃ dãnũ in
ferre: dũ curiosa faciũt ⁊ nociua inueniendo nouitates: sicut in calceis.
quẽadmodũ late ⁊ pulchre deducit btũs Joan. Chrisostomus vbi sup̃

¶ Quarta nola est: deũ in p̃ceptis cõtemnere. In mentiendo: p̃iurãdo 1

2 cõtra secundũ ꝓceptũ. In festa frangẽdo: laborãdo: missaz nõ audiẽdo.
3 In locis sacris mercãdo ꝛc. Quãta stultitia nõ ꝓfidere dño deo de alimonia: si ꝓcepta eius seruauerimus. Sunt qui dicere audẽt impudice sed nõ impune: Nõ possem me sustẽtari nisi mẽtirer: male agẽtes artificis veritatẽ dicẽtis. Falleris plane: z deũ blasphemas: nõ audis qđ dicit: Primũ q̃rite regnũ dei z iustitiã ei⁹: z hec oĩa ad. vo. Quid est iustitia ei⁹ qđ ẽ iustitia regni? Est ꝓcepta dei seruare: nõ mẽtiri: festa seruare Pascit ocus bestias z volucres sine solicitudine: z te sine mẽdacio non pascet: sed cũ mẽdatio? Credis diuiti z potẽti boi si dicit: cõfide in me z te nõ dimittã. ꝓcipue si bonus est: si dicta instrumẽtis firmet. z deo oĩpotenti optimo z ditissimo nõ credis: qui tibi ꝓmisit alimoniã: z literis firmauit ꝓ euangelistas suos z cãcellarios. Qualis hec dei ꝓtumeliae
x ¶ Quinta nola est: opa sua nõ ꝓficere: sz oĩa solũ ad oculũ z apparẽtiã facere. Nõ curãt q̃ tales sũt q̃liter z q̃lia faciãt dũmõ plura faciãt: iactãt se qz fecerint tot calceoz paria: tot caligas aut tozaces. nõ aũt q̃liter facta sint: ꝓra dei sui creatoris mozẽ. Esto ꝓfectus sicut z ego ꝓfect⁹ sum. Et dei ꝓfecta sũt opa: sic z tu ꝓfice opa tua. Venit qdã ad Apellẽ z ei picturã oñdit: quã festinãter tpe breui fecerat. Rñdit ei Apelles: Video qz parũ studij apposuisti: mitz qz i tãtillo etiã tpe nõ plures eiuscemõi qz feceris fecisti. Fateoz oẽs volũt vili emere: ꝙ oĩa vilia fiũt ab opificibꝫ:
¶ Septa nola est: in suo artificio nõ ꝓficerare. Debet qs ab initio ad q̃ aptari artificiũ ad qđ aptus natus est. Nã qđ natura negat nemo feliciter audet: est aũt qs a natura aptior ad vnũ qz alterũ. Sic sic em̃ natura naturãs dñs de⁹ iuxta suã sapiẽtiã oĩa in ordine disposuit: vt humanũ genus sit q̃si vnũ corpus mysticũ: multa habẽs z diuersa mẽbra ad diuersa officia q̃ deputent: ex deductione Apli z Personis prima industria de practica mystice z cantiçoz do: z b. Thoz. ꝓra Gen. Debet ꝙ inqz aptari quilibet huic officio ad qđ aptus natus esse videt: q̃uis difficile sit ꝙ dijudicare ad qđ quisqz sit aptus. Vide vbi S. in prima industria Perso. Si em̃ ꝓtarij fit: vt qs cogat in sibi ineogruũ officiũ: sepe
y frustra ꝙ fict. Legit apũ Strabonẽ: regi egypti filiũ natũ esse: quẽ nullo studio trabi posse ad artes liberales ferũt vel scientificas: sed inclinabat natura ipa ad artẽ fabrilẽ: videbatqz libẽter fabros: z ad eos cũ poterat declinabat. Idqz rex cõspiciẽs de sapiẽtũ ꝓsilio eũ suo arbitrio reliquit Qui tã famosus in arte fabrili euasit: z tã egregia machinaz z ferramẽtoz pãdia patri attulit: vt lõge plus ei exilla arte q̃z ex militia ꝓfuerit. Nimirũ alij ad alia apti sunt: qs forte sua naturalis inclinatio ad alia inuitat. q̃ si magna tentãt deficiãt necesse est. Debet ꝙ attẽdere vnusqsqz in se: ad qđ melius natura inclinat. Ait Ambro. Vnusquisqz ingenij suũ nouit: ideo ad id se applicet qđ sibi aptũ videt. Et Cicero. Ad suam cuiusqz naturã cõsiliũ est oĩe revocandũ. Et Sene. Vale rũdent coacta ingenia: reluctãtz em̃ natura virtus labor est. Hec ille. Jussit ita (ni fallor) facere Psal. ciij. dũ ait: Exibit hõ ad opus suũ z operationẽ suam.

Suā inqt: id est ad quā aptus est. nā opatio exterior hoīs (pte. iij. ti. viij c. i. §. ij.) pōt dici sua: q̄ scz sibi conuenit ꝓpter inclinationē ⁊ aptitudinē naturalē ad illā. Delectatio ſm phm pficit opus. cū g̊ q̄s iclinat̄ ad vnū opus nō malū naturaliter (cū natura delectabiliter operet̄ applicādo se ad illud exercitiū) ꝑuenit ad pfectionē illi⁹ artis. Sicut em̄ a natura habemus inclinatiōes ad virtutes: vñ vnus magis ad vnā: vt ad iustitiā alius ad humilitatē: ali⁹ ad miscōiaz: magis q̄z ad alias. ꝓpter qd̄ dixit Job. xxxi. ca. Ab infantia creuit mecū miseratio: ⁊ de vtero matrꝫ egressa est mecū. Et Sene. Semina in nobis virtutū sunt sparsa: sed exercitio nr̄o postea pficiūt̄. Sic etiā ſm Albertū magnū: hoīes a natura dociles inclinant̄ ad sciētias varias ſm q̄litatē cōplexionū. Nā melācolici ad poeticas: flegmatici ad morales: sanguinei ad naturales: colerici ad mathematicas vel mechanicas. Ita ⁊ ad cetera opa mechanica ⁊ artes vnus inclinat̄ magis ad vnā: ali⁹ ad aliā. ⁊ naturali instinctu ⁊ diuina ꝓuidētia etiā disponēte ad pulchritudinē vniuersi ⁊ ostēsionē sue sapientie: q̄ tātas ⁊ tā varias opatiōes artificū inspirauit mētib⁹ hoīm. Exeat g̊ hō ad opationē suā: ⁊ ego dixi in suo artificio. i. ad eā artē quā iudicat sibi magis cōuenire ⁊ placere: ⁊ in tali studeat ꝑseuerare. Oportet em̄ ī opib⁹ ⁊ artib⁹ instantiā habere ⁊ ꝑseuerantiā. Nā vt dicit Anacletus papa. In vn[illegible]q̄z artiū ope mater inuenit̄ instātia. dis. lxxxiij. Nihil. Quē admodū allegat Antho. §. iij. vbi s̄. Ita fieri hortat̄ Psal. cū ait. Vsq̄z ad vesperā. i. vsq̄z sero ꝯtinuādo nō parū operādo ⁊ subito dimittendo Vel vsq̄z ad vesperā. i. vite terminū. Hoc est ꝯtra aliq̄s fatuos nr̄os instabiles: q̄ oī die mutāt vnā artē: hodie coci: cras lanij. hodie barbitōsores: cras mercatores. sil̄es filio incōstantie: de q̄ sup̄ audiuistis. xij. J. Quē cū pater eius posuisset ad opa diuerse artis: subito attediebat̄ cū vnā incohabat demū oēs renuēs. Interrogāte patre q̄d facere vellet: respōdit se velle fieri asinū vt saluiā ferret. Nō g̊ sic infatuari optet: sed ꝑseuerare ⁊ diligēter vsq̄z ad finē pficere. Siq̄dē cū sic aliq̄s ī opib⁹ alicui⁹ licite artis bn̄ viuēdo ꝑseuerat vsq̄z ad vesperā. i. finē: tūc facto sero. i. vita deficiēte dic̄ dn̄s. Voca oparios: ⁊ da eis mercedē: scz gl̄ie. Mat. xx

¶ Septima nola est: opera sua nō debite signare. Signū debitū quoquisq̄z debet opera sua signare: est intētio recta. nisi em̄ hoc signo signatū fuerit: opus suū bonū nō est. Si oculus tuus fuerit nequā: id est intentio: totū corpus tenebrosum erit. Testis est Ambrosius. Intentio tua operi tuo nomē imponit. si em̄ mala fuerit intētio: vtiq̄z opus malū erit. Est igit̄ intētio bona signaculū boni operis. Et quali inquis intentione bona opera mea signabo? Respondeo q̄ duplici: sicut videmus cantrifusores stanneas suas signare scutellas signo cōmuni ciuitatis scz: ⁊ signo suo ꝓprio. sic duplici intentiōe signa opera tua: ⁊ in oī exercitio artis habeas rectā intentionē: Vt ꝓpter deum fiat. Hic est finis remotus ⁊ vltimus: ſm illud Apl̄i. i. Corin. x. Omnia que facitis in verbo vel opere: in gloriā dei facite. Declara ex Tho. ij. sentētiaꝝ: ⁊ alijs. ⁊

quō nō requirat̄ sp̄ actualiter: sed virtualiter hec intētio. Hoc est cōe si-
gnū ciuitatis dei: nisi em̄ hoc signo signatū sit opus: vtiq; meritoriū nō
erit vite eterne: etiā si de genere bonū esset ⁊ moraliter. q̄uis nō desint
q̄ etiā dicūt id bonū nō esse: vt Grego. de Arimino. Dicūt em̄ hāc circū
stantiā vltimi finis necessariā esse: nedū ad esse meritoriū: sed etiā ad esse
2 bonū moraliter. Intētio vt ꝓpter aliqd̄ rationabile fiat: debet em̄ finis
ꝓpinquꝰ opationis esse aliq̄d rationabile: vt subuētio sue necessitatis vl̄
B proximoꝝ: ſm illud Ephe. iiij. Operet̄ manibꝫ suis vt habeat vnde tri
buat necessitatē patiēti. Cū em̄ oīa agāt ꝓpter finē: hō q̄ facit opus agri
culture: lanificij: artis fabrilis: ⁊ hmōi: finis ꝓpinquꝰ intētus est fructꝰ
seu lucrū. ⁊ recte ait Christus Lu. x. ⁊ Apl̄s. i. Tim̄. v. Dignus est ope
rariꝰ mercede sua. Finis mercedis sue debet esse: vt ex ea possit se ⁊ ali-
os gubernare ⁊ ꝓuidere ſm statū suū. Finis sustentationis sui ⁊ suoruꝫ
debet esse: vt possint viuere virtuose. Finis virtuose viuēdi est ꝯsecutio
gl̄ie. vt em̄ dicit Aug. sup̄ Joā. Ad hoc debet q̄sq; bn̄ viuere: vt detur ei
sp̄ bn̄ viuere. Et sic de primo ad vltimū debet hō exire ad opus suū ad
gloriā dei. Hec Anth. Tu adde: vt finiat̄ in amore amicitie dei: ſm qd̄
deducūt moderni doc. Gabriel: Dinckelspühel: ⁊ alij. quēadmodū et
alibi creberrime deduxi. Sic vt ponas tres fines subordinatos: scꝫ vi
uere meritorie hic ꝑ gratiā: alibi ꝑ gloriā. vt fiat volūtas dei in te eterna
liter. Sic docet dn̄s Jesus signare opa tua: Primū q̄rite regnū dei ⁊c̄.
Sic Paulus vt dictū est: Oīa in gloriā dei facite. Sic sic scti martyres
illi marmoꝝ cesores: qui appellant̄ q̄ttuor coronati: quoꝝ festū celebrat̄
viij. Nouēb. Claudius: Nicostratus: Simphorianus atq; Castorius
suā artē muniebant signo crucis: in noieq; Jesu operabant̄. q̄ fiebat ꝙ ⁊
optime operarent̄. Sup̄ quo Simplitius gētilis eiusdem artis admi
rans ait: Adiuro vos per deū solē: vt quis iste sit deus dicatis mihi: in
C cuius noie vos tā bene operamini. Cūq; eos cognouisset in noie Jesu
operari. ⁊ esse christianos: ex eoꝝ hortationibꝫ baptizatus est a Cirillo:
in noie patris ⁊ filij ⁊ spūsscti. Sic sic ⁊ tu o artifex operare oīa opa in
noie dn̄i. nō tm̄ ꝯsidera q̄d facias: sed q̄ faciēdo tendas: vt ait b. Bern.
Sed ais: si sic agendū esset ⁊ deus p̄ oculis habendus: nunq̄ mihi gau
diū esset huiꝰ seculi: sed semp̄ tristitia: nunq̄ beata societas. Uerꝫ quidē
sed postea tristitia tua tp̄alis in eternū gaudiū cōuertet̄: vt dicit dn̄s in
euāgelio. Hic tp̄s pariendi vt mulier: cū tristitia ⁊ luctu salubri operan
do: alibi cū gaudio merces recipienda. Beati q̄ lugēt: qm̄ ipsi consola-
buntur. Nō hic patria: sed exiliū. nō hic ciues: sed peregrini. A delitijs
igit̄ gaudijs ⁊ societatibꝫ huiꝰ mundi abstinendū: alibi ciues sanctoꝝ ⁊
domestici dei: nō hic. Audi Petrū in epl̄a cōformiter ad christū in euā-
gelio loquentē ⁊ exhortantē. Obsecro vos tanq̄ aduenas ⁊ peregrinos
⁊c̄. Serui subditi esto. Ecce hec oīa (quanq̄ oēs: precipue tn̄ artifices
⁊ plebeios) respiciunt seruos. Nō simus igit̄ fatui: sed sapiētes. q̄tenus
hic ꝑ humilia opera mereamur alibi in eternū exaltari. Rogemꝰ dn̄m.

Dñica tertia post octauas Pasche. Seruatij
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ

Quadragesima octaua turba stultoꝝ est: seductoꝝ (Verfiernarren) Uia monstrata est duplex. Una ad dextrã ad celũ: arcta in principio: in fine lata. qua Christus gregẽ suũ minat. Alia ad sinistrã: oino ꝯtraria: qua minat diabolus suos: adiuuãte eũ mũdo ⁊ carne ⁊ mala ꝯsuetudine: ⁊ euntiũ mltitudo silr in causa est: vt nup deductũ est. Sũt itaqꝫ q̃ nõ suis pctis ꝯtenti: etiã alios seducũt p viã hãc: p mali exẽpli exhibitionẽ ⁊ scãdala q̃ p̃bent. Qui septẽ nolis dinoscunt

¶ Prima nola ē. Ex intentiōe ⁊ ꝓposito seducere ad mortale: instrumē
ta diaboli: quibꝰ vtit̄ tanq̄ incendiarijs christi inimici: nimirū xp̄us ad
viā eternā a pctis ducit: illi de via iustitie ad pctā inducūt: grauissimi
pctōres. placet deo sacrificiū aīaꝝ: qd̄ ei afferunt zelosi: ecōtrario igit̄ q̄
seducūt aīas grauissimis penis punient̄: expediret plane ei q̄ talis est q̄
mola asinaria. ⁊c. Et q̄ sunt tales: ipsi sunt q̄ paruulos ꝑ luxuriā sedu-
cūt: docet eos se mastupare: fornicari ⁊ ceteras pudēdas abominatio-
nes: q̄s ineternū nō ꝯfiteret̄. O q̄ grāde delictū (q̄s dñs tā diligēter cō
plexus est dicēs: taliū est regnū celoꝝ) seducere ⁊ corrūpere. Sūt scd̄o
q̄ prestāt occasionē peccādi passionatis: eos inducētes sciēter ad irā: bla
sphemias: ebrietates: vina salsantes: aut fortiori vino diluētes. Sic q̄
feīas ꝓnas ad ꝯcupiscentiā ꝟbis alliciūt aut moribꝰ: q̄ alias de se soluꝫ
E essent venialia: ꝑ intentionē aūt malā efficiunt̄ eis mortalia. Tertio illi
dñi qui fatuos naturales īducūt ad actus de gn̄e suo pctā mortalia ex
istētes. s. fornicationē: blasphemias: dāna ꝓxīoꝝ notabilia: q̄uis em̄ fa
tui illi mortal'r nō peccēt: illos tñ q̄ eos inducūt ad exercitia taliū actuū

¶ Scd̄a nola: ex intentiōe ⁊ ꝓposito siue aduertenter (puto peccare.
aliquē seducere ad veniale. Si q̄s inducit aliū ꝑ pctm̄ veniale ad peccā
dū venial'r peccat venial'r: sicut ꝑ verbū iocosum aliū q̄s mouet ad sil'e
dicendū vel risum vel letitiā ineptā siue irrationabilem. si aūt ꝑ tale qd̄
de genere suo esset veniale: puta ꝑ verbū iocosum: intenderet proximū a
tristitia releuare: aut alio simili bono fine: nō iam seduceret: sed potius
reduceret: aut in via dei fortificaret. Sicut fecisse legit̄ b. Bern. faciēs
cespitare fratrē quendā. vt di. Bonauē. in. ij. sniaꝝ: sed ⁊ aliqñ h̄ est ac-
tus eutrapelie. Si aūt ꝑ mortale quis vult aliū inducere ad veniale: si
cut faciūt q̄ ꝑ detractiōes aut alia ꝟba turpia q̄ sunt pctā mortalia: co-
nant̄ hoīes ad risum inducere: talis vtiq̄ fatuus est pctōr mortalis.

¶ Tertia nola est: nō ex intentiōe prestare scandalū: tñ peccatū morta
le publice facere. Sūt qui nō peccāt ideo vt alios seducāt: sed solum q̄
volunt satisfacere sue voluntati: nō curātes qd̄ alij inde scandalisant̄: ⁊
occasionē capiūt inde cadendi in via moꝝ: quales sunt oēs publice pec
cantes: ⁊ exēpla mala prestantes. Ue mūdo a scādalis: necesse est vt scā
dala eueniant. Et q̄s status est liber ab hac nola? Plane nullus: spiri-
tualiū ⁊ secularium: subditoꝝ ⁊ p̄latoꝝ. Accipe īprimis subditos. Nōne
vnus alteri est occasio peccādi? ⁊ nō aliter q̄ vnus leprosus decē sanos
inficit se inuicē perimūt: vnus ab alio exemplum capit: hic talia facit ⁊
hec: ⁊ cur nō ego? Pomū vnū putridū decē inficit: ⁊ vnus aliū incendit
ad nequitias. Accipe ⁊ intuere deinde economos: patresfamilias: pa-
rentes dissoluti sunt: impij in deū: impudici: ⁊ sic deriuāt ad filios ⁊ fi-
lias ⁊ familiam. Sed inq̄s? verbis corripio. Esto tūc bene quidē: sed
multo melius si facto corripueris. Nunq̄ ad sibilum vel aculeum in
tantū discit iuuencus arare: quantū si boui cōiungeret̄ simul trahenti.
F Sic docuit Jesus faciendo: non solum dicendo. q̄ efficax sit exemplo

docere ostēdit Aristo. in. x. Ethic. ⁊ causam reddit. Docet ⁊ illud factū abbatis: de q̄ in sūma p̄dicantiū in verbo Exemplū. vñ ⁊ q̄dā ex sequentibus sumpsi: ex ꝓpria aūt inuētione q̄ nō sunt notata suis autoribꝫ. Sꝫ perge ad politicos: ⁊ vide quemadmodū hac nola sint notati in vtroq; statu: spūali ⁊ seculari. Nōne principes sunt causa vel occasio seductionis orbis vniuersi ꝑ sua mala exēpla? Ipsi vt oues preuie seq̄ntes seducunt: ipsi parillus putridus ⁊ colūna cui incumbūt subditi: q̄ fracta oēs ei innitētes labunt̄. Et qualiter inquis agem⁹? Hoc: vt eis eatenꝰ innitaris q̄tenus ipsi deo. Jubet sibi hoc pacto inniti robusta illa eccl̄ie colūna Paulus. Imitatores mei estote sicut ⁊ ego christi. Et Jesus i euāgelio hodie voluit etiā vt apl̄i sibi inniterent̄ s̄m humanitatē: quippe q̄ ait: Nisi ego abiero paracletus nō veniet. Itaq; ⁊ tu p̄latos imitare: in quātū ipsi christū. illic igit̄ fixa sint corda nr̄a. Et cui cōparabo p̄latos ⁊ subditos nr̄e misere tēpestatis? Rusticis de quibꝫ narrat̄ ⁊ recitat̄ in speculo morali parte. iij. li. xij. dis. xvij. ar. ix. ibi scd̄o vitandū. Homo quidā volēs arborē inclinare multos socios aggregauit. q̄ ascendēs in arborē summitatē arboris apprehendēs pepēdit in ea deorsuꝫ trahēdo secūdus v̄o manibꝫ apprehēdit pedes primi: terti⁹ scd̄i: ⁊ q̄rtus tertij: et sic de alijs. Cū aūt primus pondere grauatus screare vellet in manus: auulse su[illegible]b arbore. ⁊ sic ip̄e ⁊ oēs alij pariter ceciderūt. Arbor ē crux christi: id est vita crucifixa: hoc est vita christiana bona ⁊ honesta. Principalis rustic[illegible] est p̄latus: q̄ debet vitā hāc in apice apprehēdere: debēt em̄ esse ꝑfecti: ⁊ (vff dē tolden der volkōmenheit) debet vitā hanc manu opis apprehendere: sicq; in eo pēdere debēt subditi cū seq̄ntes ⁊ sibi inherētes. Sed q̄d? Arbor hui⁹ vite aspera est: ⁊ graue pōdus subditoꝝ. deponit igit̄ stultus p̄latus manus opis bonā vitā relinquēs: q̄rens q̄ sua sunt ꝯsolatiōes: expuēs in manus. q̄ fit vt oīs ꝓpl̄s subditus a vita bona cadat. Ut de cancro dictū est superi⁹: q̄ retrocedēs gradiebat̄ exēplo senioris cancri ip̄m rep̄hēdētis. Vide Grütsch. xxv. N. ⁊. O. ⁊ erit aptū ꝓposito. Ve mūdo a p̄latis ⁊ rectoribꝫ negligētib⁹ ⁊ mala exēpla p̄bētibus: multo satius esset (si Chriso. credit̄) nullos habere p̄latos q̄ꝫ tales duces seducētes. Quāto maiores sunt: tāto periculosiores. instar vmbraꝝ magnarū arborū nucū: q̄ oīa reddūt sterilia vt nihil fructificēt Sic nimirū tales p̄lati nō sinūt subditos aliquid boni ꝑficere: sed oīa inficiunt: instar camini nō purgati. Sit cocus arte sua peritus: habeat cibos optimos: profecto nihil boni coquet: si caminus fuerit fuliginosus ⁊ stillans in patellas ⁊ ollas. Sic de camino prelatoꝝ fuliginant̄ oīa q̄ ꝑ subditos bonos vel minores prelatos ꝓ reformatione morum attentant̄. Vos aūt o fratres eos nolite imitari: nolite facere s̄m coꝝ fata: sed verba que ex euāgelio recitant. Si s̄m exēpla viuere vultis: s̄m meliora viuatis. Femina curiosa optimū speculū intuet̄: ⁊ scriptor optimū exēplar eligit: ⁊ pictor imaginē pulchriorē: ⁊ nos itidē faciam⁹. sūt exemplaria christus ⁊ apl̄i ⁊ multi sanctoꝝ oīs generis sexus ⁊ status.

¶ Quarta nola est: sine intẽtione seducẽdi ⁊ sine actu malo speciẽ mali ꝑtendere. Sũt qui nõ faciũt publica mala: sed tñ speciẽ mali nõ vitãt nõ curãtes de hoc an q̃s inde scãdalizet̃. Dic ex Antho. parte. ij. ti. vij. ca. iiij. §. iiij. ibi. Scandalũ occasionaliter. Dic qd̃ visum fuerit cõgruere ex eodẽ: adde. Plane alijs ꝑbes scandalũ: nõ cm̃ credũt te cõtinentẽ: cũ tenes ꝑsonã suspectã. Si em̃ carnes porcinas nõ mãducas: vt q̃d pẽdet lardũ in celamine: Paulus iubet abstinere in idolio a specie mali. Sed ais: Sctũs Vitali⁹ nõ curauit abstinere se a specie mali: sicut patet in vitis pa. q2 publice intrauit ꝓstibulũ: q̃uis bona intentione ⁊ caste: vt videlicet cõuerteret eas a mala vita ad bonã. Nõ reꝓperi sup̃ hoc respondentẽ. Mihi aũt videt̃ saluo iudicio meli⁹ sentientiũ: q̃ faciebat hoc speciali instinctu spũsscti. ⁊ sciebat q2 bene faciebat. Nõ tñ in h̃ seq̃ndus: sed admirandus. Talia em̃ priuilegia nõ sunt trahenda in consequentiã. sicut in alijs factis sanctoꝝ patrũ dicit̃: cũ grauissima ⁊ arduissima exercitia habuerint. Si nõ placet hec respõsio: queras aliam.

¶ Quinta nola est: bona superogationis siue nõ necessaria ad salutẽ indiscrete exercere. Sũt aliq̃n simplices: qui dũ vidẽt fieri opa superogationis: q̃lia sunt introitus religionis: ieiunia: elemosyne: ⁊ sil̃ia: inde scandalizant̃ ex ignorantia vel passione. Et tũc abstinendũ est talib⁹ ad tp̃s q̃usq3 informant̃ sufficiẽter. Et q̃ h̃ nõ faceret: sed vellet [illegible] nõ curare: fatue ageret. Quia dicũt scti: q̃ salua triplici veritate debet quis obmittere ꝓpter vitandũ scandalũ oĩa nõ necessaria ad sal[illegible]. Et dico nõ necessaria: q2 illa q̃ ꝑcepta sunt nõ oportet dimittere. Hoc est cõtra eos q̃ dicũt se mẽtiri oportere ꝓpter scandalũ vitandũ: aut peierare (Man muoꝭ etwan liegẽ vm̃ frydẽs willẽ) Nõ est est veꝝ h̃. Põt q̃dẽ aliq̃n veritas taceri: nunq̃3 tñ debet cõmitti mẽdaciũ ꝓ pace faciẽda. Q3 si post informationẽ adhuc vellet scandalizari: tũc cõtemnendũ esset scandalũ q2 iã nõ pusilloꝝ: sed phariseoꝝ esset. sicut fecit dñs: Sinite eos ⁊c̃.

¶ Sexta nola est: correptiões ⁊ punitiones indiscrete infligere. Tantundẽ valet punitio pctõꝝ: q̃ntũ valet ad cohibitionẽ pctõꝝ. Ubi g̃ hic finis cõsequi nõ posset: sed potius ꝯtrariũ: ⁊ inde scãdalizarent̃ ⁊ ad peius ruerẽt: cessandũ est. Qui g̃ nõ aduerteret illud ⁊ vellet punire: ꝑ hũc actũ ꝑstaret occasionẽ ruine. Sil̃r correctio fraterna tantundẽ valet q̃ntũ ex h̃ emẽdat̃ frater. si em̃ scãdalizat̃: cessandũ est: nisi redundaret h̃ in periculũ coĩtatis. Sil̃r doctrina ꝟitatis intercipiẽda est cũ nocet: q̃uis falsitas nõ sit ꝑdicãda. Vide hec in Rosel. ⁊ ad placitũ deducito: vel in Angeli. Ego nõ habui tp̃s deducẽdi: nimis em̃ obruebar materia. Et forsitã suffecisset solũ ea dixisse q̃ in trib⁹ primis nolis tacta sunt. Nesciebã tñ si posthac offerret se in alijs nolis materia hec: igit̃ eã hic posui.

¶ Septima nola est: tꝑalia indiscreta retinere: vel repetere cũ scãdalo Sũt duplicia tꝑalia. Quedã cõmissa: ⁊ illa nõ sunt dimittẽda ꝓpter scãdalũ alioꝝ. Sicut b. Tho. Cantuarieñ. nõ dimisit q̃n repeteret res ecclesie: q̃uis inde seq̃ret̃ scandalũ regis Anglie. Veꝝ si tyrãnus aliq̃s te

neret aliq̄ bona eccl'ie ⁊c̄. Dic ex Anth. vbi s̄. §. vi. circa finē. ⁊ est notabilis additio: quā alibi legisse me nō memini. Sūt alia bona tp̄alia q̄ nr̄a sunt ⁊ quoꝝ nos dn̄i sumus: illa debem⁹ dimittere ꝓpter scandalū ortū ex ignorantia: aut infirmitate: vel aliter sedandū scandalū. nō autē ꝓpter scādalū ortū ex malitia. Et ꝓpter bonū cōe facere debem⁹: ⁊ ꝓpter bonū rapientiū: ne maneant in pctis: ⁊ ꝓpter bonū repetētiū vt ꝯsolent̄. fm Antis. quē vide lib. iij. ⁊ Antho. vbi pri⁹. Possent poni alie adhuc nole ꝑ totali materie euacuatiōe: scz de sacramētalib⁹ ⁊ sacramentis: vt ponit Antho. §. vij. Itē de biblia mea alteri p̄standa: si eam peteret: ex Antis. ⁊ Angelica. §. iij. verbo Scandalū. Itē simile ex Rosella.

dñica.iiij.xr.Maij. Stultor infinitus est nti. Euangeliū.

Quadragesimanona turba stultor est: voluptuosor (Lust narren) Qui voluptates querūt in hoc seculo carnales ꝓhibitas. Tot nolis hi cognoscunt: quot sunt ea in quibus voluptatem querunt. Nos ad ꝓsens contenti erimus duodecim nolis.

¶ Prima est: voluptatē q̄rere in actib venereis: in adulterio: fornicatione: aut alijs gñib luxurie. De stultitia bonū multa multoties dicta sunt: qui ita stulti sunt vt eis hoc nomē p̄ alijs pcōrib appropriatū sit. Thamar dixit fratri suo: Noli facere hanc stultitiā. Et cū vir cōtrectare vult femina renuentē ait: Stulte q̄d facis? (Narr was machst)

¶ Secūda nola est: voluptatē q̄rere in tactu pudendor suor aut alior: osculis: amplexib ꝛc. Si quis necessario se aut alīū in talib contingit membris nō ꝓpter voluptatē: pcm̄ nō est. secus si ex libidine.

¶ Tertia nola est: se cōtingere in membris nō generationi deputatis Sūt qui in suauitate tactus pectoris sui aut pulpar ꝛc. delectant: turpe hoc est ꝛ puerile: nō tñ mortale. dūmodo infra hos limites statur. verum bene faciunt induti camisia dormientes.

2 ¶ Quarta nola est: delectationē querere in suauitate vestiū. Reꝑhendit diues: q̄ sindone indutus erat ad cutē. Et Joānes laudat de pilis camelor. Nociuū est adolescētib mollib indui: siē q̄ i dom[illegible] regū sūt

¶ Quinta nola est: delectari in suauitate lector. Ve qui lasciuitis in lectis eburneis. Si necessitate: scz ꝓpter senīū: infirmitat[illegible] aut cōsuetudinē vtr̄q̄s lecto suaui: pcm̄ nō est. sed si ꝓpter solā delectationē pcm̄ ē

¶ Sexta nola est: delectare in suauitate vnguentor. Unguētis smigmatib vtebat Susanna: ꝛ Maria vnxit pedes Jesu. Hec ex deuotione ꝛ amore: illa ex necessitate ꝓpter refrigerationē suā sm̄ morē patrie: ideo irreprehensibiliter. Ceterū dū hec necessitas transit in libidinē: sit pcm̄. quēadmodū ꝛ in alīs bonis in quib abusus fieri soler.

¶ Septima nola est: delectari in suauitate balneor. Deb sicut de vnguēto dicim⁹. Nā ꝛ scrūs Joā. euāgelista legit balneatus. ꝛ b. Gregorius i decretis legit rñdisse: q̄ balneari ex libidine semp pcm̄ est: etiā feriatis diebus. ne cessitate sūt licet: etiā festis. Respiciūt hec septē sensus tactus.

¶ Octava nola est: delectari in cibo. Ipsi sunt qui nō ꝓpter necessitatē sustētationis sui corpis māducāt: sed sola delectatiōe moti. Hi q̄q̄ venialiter: q̄q̄ mortaliter peccant: vt sepe dictum est.

¶ Nona nola est: delectari in potu. Ipsi sunt bibuli ꝛ ebriosi: vino indulgētes iugiter. Hoc cor gaudiū q̄ canūt: ad haustus cōfles se mutuo inuitantes. hec est ipsor felicitas. Hec duo respiciunt sensum gustus.

3 ¶ Decima nola est: delectari in visu feminār: etiā ꝓtor: choreārū: theatror: bastiludior: ꝛ similiū. solū ad delectandū: hoc nō vlterius ad alīū bonū finem referendo: sed ibi sistendo vt delectentur.

¶ Undecima nola est: delectari in auditu instrumētor musicalīū: in lasciuo cātu feminār aut suūpsi⁹: in locutiōe alior de alicuius malis: siē detractor. aut ꝓprijs bōis: vt adulator. est hec audit⁹ delectatio ꝓma

¶ Duodecima nola est: delectari in odoribꝫ suauibꝫ. Si ꝓpter refrige
rationē cordis q̄s vtit̄ ambra aut ꝓpter depellēdos fetores aut aliū finē
licitū: pctm̄ nō est. Si aūt ex lasciuia ⁊ sola voluptate pctm̄ est. nō em̄ te
mere dn̄s cōminat̄ ꝑ ꝓphetā: Erit ꝓ suaui odore fetor. et vna pena infer
nalis est fetor sulphuris. Ecce nole. xij. siue modi voluptatē q̄rēdi q̄bꝫ
dinosci pn̄t fatui hui⁹ turbe ⁊ voluptuosoꝝ: q̄ꝝ oīm fatuitatē si ad ple-
nū exponere deberē: necessariū mihi foret tp̄s nō vni⁹ hore: sed mensis.
Sed i gn̄e ex his poterit eoꝝ fatuitas estimari: q̄ voluptatibꝫ carnalibꝫ
b̄ tpe gr̄e indulgēt. Qꝫ neqꝫ loc⁹ neqꝫ tp̄s cōgruit. Nōne stult⁹ merito 1
reputabit̄: q̄ i exilio voluptates q̄rit? Et ecce nos sum⁹ exules filij Eue
in hac lac lachrymaꝝ valle cōstituti: eiecti de paradiso. nō plane vt hic
aliū paradisuꝫ nobis facerem⁹. Est hic tp̄s penitētie ⁊ luct⁹. Uniuer 2
suꝫ tp̄s penitētie (ait b. Bern.) vigilia q̄dā est solēnitatꝫ magne ⁊ eterni B
sabbati qd̄ p̄stolamur. vigilia nō est tp̄s delitiaꝝ: sed festū. Grādis de 3
mā i stultitia: ꝓpter voluptatē breuē ꝑdere ꝑpetuā: ꝓpter delectationē tē-
poralē incurrere penā eternā: ꝓpter carnalē negligere spiritalē: ꝓpter im-
purā ⁊ mixtā posthabere purā. Si credit̄ Boetio: Dulcedo felicitatis
humane multis amaritudinibꝫ respersa est. Nō sic spiritalis delectatio
siq̄dē nō habꝫ amaritudinē ꝯuersatio illi⁹. Quātas amaritudines secū
afferāt voluptates: nouerint hi q̄ eis indulgēt. Horrēda res ⁊ misera 4
(nescio si miserāda) q̄ hac carnali voluptate nedū ꝯtēptibiliores: sꝫ etiā
q̄ maiores sunt iuoluti videant̄. O vir cur indulges his puerilibꝫ rebꝫ?
q̄nta indignitas: q̄nta irrisio: si vir pendeat ad vbera femine vt sugat?
Et ecce silia facis. Lac est carnalis voluptas: qd̄ ē cibꝫ pueroꝝ. Nō de
cet o vir in etate virili vel senili a mamillis lac sugere: p̄cipue eos q̄ sapi
entiā ꝓfitent̄. vt pulchre deducit Guilhel. Parisi. in trac. de tribulatio
nibꝫ ⁊ patiētia. Hoc lacte soporat⁹ iacet clauo ꝑcussus Zizara a Jahel
b̄ ⁊ Sardanapalus inebriat⁹ fuerat: q̄ inter feias veste fōminea indut⁹
purpurā nebat: vt Justin. dic̄ li. i. sui epitomatꝫ. O q̄ꝫ malū finē recepit
ipe: q̄liter ⁊ oēs q̄ seducunt̄ voluptate. Et q̄lē q̄so? talē q̄lē sapiēs descri
bit ꝓuer. vij. ⁊ figura i spec. rep̄sentat. Mulier ornatu metetriceo p̄pa-
rata ad decipiēdas aīas irretiuit eū mlt̄is ſmonibꝫ: stati eā seq̄t̄ q̄si bos
duct⁹ ad victimā ⁊ q̄si agn⁹ lasciuiēs ⁊ ignorās: velut si auis festinet ad Q
laqueū: ⁊ nescit q̄ de ꝑiculo aīe illi⁹ agit̄. Uis adhuc fatuitatē volup- 5
tuosoꝝ audire? Redigūt se (q̄ tales sunt) in grauē ⁊ dirā seruitutē: cū li-
beri esse possent. In seruitutē inq̄ꝫ: q̄ꝑe q̄ q̄nqꝫ iugis asperis p̄mit̄: ⁊ in
iugatus est: q̄nqꝫ scꝫ sensuū quibꝫ trahit̄. Nā obedire cogit̄ eis ad nutū:
ꝓpter malā ꝯsuetudinē: ⁊ tn̄ nunq̄ꝫ satis fit eis q̄ntūcūqꝫ obsequat̄. O cu
lus em̄ nunq̄ꝫ satiat̄ visu neqꝫ aurꝫ auditu. Eccēs. i. ⁊ Hiero. Uoluptas
habita famā nō satietatē parit. Noli adhuc o miser fatue seduci volu- 6
ptate: inspice sil̄es tui fatuos ⁊ q̄d eis voluptate euenerit. Eua volupta
te tracta sibi ⁊ nob̄ mortē intulit. Et Salomō q̄ nō ꝓhibuit cor suū q̄n
oī voluptate frueret̄: iō ifatuat⁹ est. iij. Re. iij. Aspice dignitatē tuā: co 7
gita q̄ hō es: q̄ xp̄ian⁹. nō g̃ carnalibꝫ voluptatibꝫ vt bestia sꝫ rōnabilibꝫ

vt hõ intende. Si christianus es: christũ imitare. nõ te seducet: decipi nõ potuit: qꝛ sapiẽtia eterna. nõ decipiet: qꝛ bonus est. Hic elegit quod carni molestius est. id ḡ melius: id vtilius: id magis eligendũ. Et q̃sq̃s aliud docet vel suadet: ab eo tanq̃ꝫ a seductore cauendũ est: ait Bern. Audi igit̃ beatũ Paulũ ad id hortantẽ. Nõ estis filij tenebraꝝ: sed filij diei ꝛc. vt lucis igit̃ filij ambulate: nõ in cõmessationibꝫ ꝛ ebrietatibus: nõ impudicitijs ꝛ cubilibꝫ. Ecce quõ a voluptatibꝫ dehortat̃. Carñis curã ne feceritis i desiderijs. Cũ igit̃ Paulus sic hortat̃ ꝛ christus dñs tantaq̃ꝫ mala fatuis voluptatũ amatoribꝫ merito hanc fatuitatẽ excutere debemus: ꝛ voluptates huius mundi semp̃ spernere: quatenus euadamus penas ꝛ gaudia cõsequamur eterna. Ad q̃ p̃ducat nos pater.

Feria quinta festum ascensionis dñi. xxiiij. Maij.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euange. gestoꝝ.

Quinquagesima turba stultoꝝ est: Secreta ꝓpria reuelantium. Ipsi sunt qui indiscrete ⁊ imprudeter sua secreta alijs patefaciunt. Et dinoscunt nolis septē: ſm septē modos quibus cōtingit indiscrete secreta ꝓpria pandere. Prima est secreta pandere nō potētibꝫ tacere: scda tētatiōes inexptis reuelare: tertia aduersitates detegere q̄rta de gratijs se iactare: q̄nta pctā ꝯfessori illegittimo ꝯfiteri: sexta sub sigillo secreti vel ꝯfessiōis secreta cōmittere: septīa indifferētia passim ꝑ silentij fractionē depromere. Primā solā inp̄sentiaꝝ exponā: reliq̄s aūt sex sabbato hora tertia post prādiū ad penitētes (si deꝰ voluerit) deducā

¶ Prima igit̄ nola est: secreta pandere nō potētibꝫ tacere. q̄les p̄cipue dicunt̄ esse femine: ⁊ sil̄es ei q̄ dixit apud Comicū: Plenus rimaꝝ sum totū effluet. Erat de numero hoꝝ fatuoꝝ Samson: vñ ⁊ grauē vite sue iacturā passus fuit. Legimꝰ em̄ Judicū. xvi. ꝙ cū esset robustissimꝰ ita vt leonē dilacerasset: ⁊ hostes sui philistijm eū vincere nō possent: accesserūt ad Dalilā mulierē quā diligebat Samson. ⁊ loquuti sunt ei q̄tenꝰ eū traderet. qd̄ ⁊ fecit. Nā excogitabat vias quibꝫ eū induxit vt sibi reuelaret: in q̄ sua fortitudo cōsisteret dicēs: Dic mihi obsecro in quo sit tua maxima fortitudo: ⁊ q̄d sit quo ligatꝰ erūpere neq̄as. Dic historiā vsq̄ ad finē capituli. Ecce quāta miseria sequuta est incautā secreti reuelationē. Si respodisset ei quēadmodū dñs discipulis inquirentibꝫ secreta Nō est vestrū nosse tp̄a vel momēta ⁊c. nō perijsset. Ecce quō Samson ille: q̄ secreta sua reuelauit femine: ī maximas ꝑuenit miserias. Et plane multi ei inueniunt̄ hodie sil̄es: q̄ vxoribꝫ suis ea patefaciūt imprudēter q̄ apud se retinere deberēt. Sed vt nedū vxoratis: sed ⁊ oībꝫ ꝓsit recitatio huiꝰ historie ꝓ doctrina morali. attendite q̄s sit hic Samson ſm tropologiā. Jp̄e est christianus: spūs nazareus: q̄ in nomine Jesu nazareni deo dicatus a baptismate. fortis ꝑ gratiā ⁊ virtutes: fortis ꝑ liberū arbitriū qd̄ cogi nō pōt: fortis in capillis in donis gratuitatis ⁊ naturalibꝫ. Dalila est caro vel sensualitas: interp̄tat̄ em̄ situla: ⁊ ꝑ sensualitatē sicut ꝑ situlā aqua voluptatū haurit̄. Apud grecos situla dicit̄ cadus ſm aliq̄s. ⁊ situla a sitiēdo dicta: ꝙ sitiētibus cōueniat. sensualitas aūt semꝑ sitit ⁊ hiat ad voluptatū aq̄s. inde ⁊ ꝑ zelphā est significata: q̄ interp̄tat̄ os hiās. Philistei: diaboli inimici hoīs vocati ad gloriā. cui iō inuidēt: quē q̄ decipere nō pñt: nec excecare nisi ꝑ carnē ⁊ sensualitatē ideo ad mulierē decurrūt vt hoī blandiat̄. Caro igit̄ q̄rens decipe spm̄ cōsilio demonioꝝ: primo ligat eū neruiceis funibꝰ: h̄ est spm̄ trahit ad carnis delitias. Jtē ligat scdo nouis funibꝰ ꝑ mūdanas excellētias: q̄ significant̄ in canapo ⁊ filo torto: suꝑbi em̄ eleuant̄ vt canapus. Tertio litio innectit ⁊ clauo crines cogitationū in terrena: dū facit spm̄ ad illa tp̄alia affectione placabiliter inclinari. Sed q̄d: oīa hec rūpit spūs: q̄

Radhuc virtutes ⁊ gratiã habet: nõdũ abrasi septẽ crines siue septẽ capilli
lõ fortitudine sua nõdũ est priuat⁹: q⁊ nõdũ est pcti tãta cõplacẽtia ꝙ in
illis induret vl' ad opus inducat dicit: Funes pctõꝝ cõplexi sunt me: le
gẽ tuã nõ suꝫ oblitus. ꝑ ꝯsensum scꝫ in delectatiões illas ⁊ cogitatiões.
Leteꝝ nõ q̃escit sensualitas: sꝫ iugiter ĩfestat spm̃. caro em̃ aduersat spũi
⁊ spũs carni. Itaq⁊ tandẽ aliqñ vincit spũs: ⁊ inclinat se ꝑ cõsensuꝫ sup
genua Dalile sensualitatis ꝯsentiẽs in delectationẽ vel opus. Obdor
mitat sic miser Samson sup hec Dalile genua: salutẽ suã. s. negligẽdo
⁊ sensualitati ꝯsentiẽdo caputq⁊ inclinãdo. Unũ genu Dalile ẽ delecta
tio in cogitatiõe actus carnalis: aliud genu est act⁹ carnal'. Miser Sã
son aliqñ recũbit sup vtrũq⁊ genu: cõsentiẽdo in delectationẽ ⁊ actũ. ali
qñ solũ sup genu primũ: sꝫ sinistrũ Dalile: qñ scꝫ ⁊ si nõ ꝯsentiat in actũ
ꝑficiẽdũ: ꝯsentit tñ ĩ delectationẽ. ⁊ sic sil'r perit s̃m multos doc. cõiter
loq̃ntes b. Tho. ⁊c. Hec duo genua sũt ad q̃ deflectũt se miseri pctõres
h̃ die festo: q̃ (vt vulgo dici solet) exeũt ad agias Rupti (ruprechts ow)
⁊ (schilckheim) aut alia loca virẽtia: ⁊ illic manducãt de ꝑnis porcinis
(schweinen hãmen) h̃ die festo ascẽsionis: nõ putãtes q⁊ rite celebrauis
sent festũ ascẽsionis ꝑtermissa hac crapula ⁊ libidinosa voluptate. Re
cũbẽtes etiã ad literã sup crura feminaꝝ in graminib⁹ ⁊ capita sinib⁹ in
serẽtes. Et ꝓculdubio nõ aliter q̃ Samsoni eis eueniet. S[illegible]is q⁊ sine
aceto nõ comedunt tales pedes ⁊ crura porcoꝝ: ⁊ hec voluptas ⁊ incli
natio nõ sine aceto penarũ ⁊ amaritudinũ transit: q̃ pct[illegible]llud sequunt
Audi q̃d accidit Samsoni: postq̃ obdormierat radebat: vinciebat: in
carcerabat: ⁊ molere cogebat. Plane mox post ꝯsensum in pcm̃ a diabo
lo tõsore hõ radit: q⁊ gr̃a spoliat debilisq⁊ efficit nõ potẽs resistere. Ca
pit ⁊ ligat culpe vinculo: ⁊ ĩ vtroq⁊ oculo excecat: dextro scꝫ nõ ꝯsiderã
do q̃ntũ amisit: sinistro q̃ntũ cõmisit. Carceri mãcipat male cõsuetudi
nis: ⁊ seruituti diaboli subiugat. q̃ eũ molere facit: dũ ĩstar rote de pec
cato in pctm̃ voluit: ⁊ malũ remissum freq̃nter iterat. Hec ex Brũtsch.
xxviij. B. Aliq̃ addidi vt vides: q̃dã ĩmutaui. Si placet vide moralita
tẽ Lyre ĩ lr̃ali expositiõe ⁊ sil'r in morali expositione: ⁊ Robertũ: vñ q̃ se
quunt elicui. Vidisti ne q̃ acerbũ sit acetũ: cũ q̃ perne porcine ille come
dunt. Sẽsit hui⁹ aceti (puto) amaritudinẽ q̃ dixit iuueni mulierẽ morte
amariorẽ. vtiq⁊ q⁊ mors aĩaꝫ a corpe: mulier aĩaꝫ a deo separat. Si qñ
g̃ sentis te inclinari ad genua Dalile ⁊ dormitare: clama Illumina ocu
los meos o dñe: ne vnq̃ obdormiã in morte. neqñ dicat inimicus me⁹
diabolus philisteus: ꝑualui aduersus eũ. Sũt tñ q̃s sic deceptos cum
Samsone dñs misericorditer tãdẽ respicit ꝑ suã gratiã: vt eis pristinã
restituat fortitudinẽ gr̃aꝝ ⁊ virtutũ. ĩmo vt fortiores resurgant ⁊ ꝓ gl'ia
dei zelãt: sic Samson. vt Lyra dicit. Et irruat ĩ eos spũs: vt moti zelo
sctõ ꝯ vitia ⁊ inimicos philisteos demones feruẽti⁹ pugnẽt etiã vsq⁊ ad
ĩternitionẽ vitioꝝ oim. sicq⁊ ꝑseuerẽt vsq⁊ ad mortẽ: ĩ mortificatiõeq⁊ vi
tioꝝ moriant felici morte ĩ dño deo sꝑ bñdicto. Ad quã mortẽ felicẽ ⁊c.

Sabbato .xxvi. Maij. Altera Vrbani.
Ad penitentes in profesto dedicationis: hora tertia.
Stultorum infinitus est numerus. Eccs.i.

Turma quinquagesima stultorum appellata est festo precedenti: reuelantium se T
creta. et quod illi dinoscant per septem nolas. ¶ Prima est reuelare se-
creta bis quod nihil celare nouerunt: sicut feminis. De quorum numero fuit sam
son deo consecratus nazareus: vnde sibi graues aduersitates euenerunt: quia ra
sus: excecatus etc. Quod vtique religioso similiter accidit: quod maxime deo dicatus est.
vt Lyra in sua moralitate deducit: quem vide. Sed transeo quia diffusius dedu
ctum est nudiusterti[us] gnaliter de omni christiano. Sed placuit iterum hic recensere
propter continuationem sequentium nolarum: quas me hic deducere et quatere spopondi.
¶ Secunda igitur nola est: tentationes insolitas inexpertis reuelare. Sunt 1
quod insolitis et grauibus tentationibus vexantur: puta cogitationibus blasphemie
contra puritatem beatissime virginis: contra sacramentum eucharistie. desperati
onibus: contra fidem: hesitando in fide catholica: contra spem desperando de
dei misericordia: contra charitatem in spiritu blasphemie contra deum et sanctos: con-
tra charitatem sui sibimet iniiciendo manus et se perimere: contra charita
tem proximi superioris scilicet et prudentioris: in perplexitate querulose conscientie
medicinali consilium non admittens. Ex fratre Dauid. Et talium absque nume U
ro grauissime vtique tentationes etiam bonis et iustis accidentes. Illas quidam
ex eis reuelant inexpertis quos consulunt. quo fit vt grauia damna inde sentiant
Quippe tales quia inexperti sunt: faciunt eis conscientiam super mortali vbi nul
lum est: sed aliquando magnum meritum. et sic inducunt eos in desperationem et impe
diunt ne progrediantur in via mandatorum dei. Talis fatuus fuit is de quo legi
mus in collationibus patrum coll. ij. ca. xiij. Non igitur tales consulendi sunt: sed 2
prudentes sancti et experti. et tunc consequuntur consilia sana. Tales experti suadent
et docent eos primo: quod non debent timere tales tentationes: quia magis ad me
ritum proficient patienti quam ad detrimentum. Secundo consulunt eis quod patienter tole-
rare debent: sicut si sathanas aliquem visibiliter vel sensibiliter tribularet.
Tertio consulunt eis: quod eas curare non debent: nec ratiocinando eis resistere
quia ex hoc magis quasi confricati inflammarentur. sed quod alia tractanda se homo
conuertat: quibus abstractus a se obliuiscatur passionis sue: sicut corporali pas-
sione laborans si habet quod occupatus obliuiscatur sui: leuius interim torquetur.
Quarto vt orationibus suis et aliorum bonorum hominum remedium diuine miseri
cordie imploret. Talis expertus erat (qui talia consilia dabat) ille pater
eremita: qui reuocabat iuuenem quem prius dictus pater in desperationem
duxerat. De quo vide vbi s. in coll. patrum. Tu igitur fac similiter: et accepto consilio 3
quiescas et acquiescas: et fac etiam contra tuam opinionem: quam ad sententiam ta
lis consilij deponas. hoc tibi meritorium: sicut dicit Gerson. Quod nisi fece
ris: peccas per superbiam: quod tuam opinionem singulis prefers et nemini vis cre-
dere: sed et nunquam habebis pacem: semper tristis: omnibus in congregatione one
rosus. Igitur tecum dominus non habitabit: quia factus est in pace locus eius.
¶ Tertia nola est: tribulationes et aduersitates cum querelis frequenter patefa X

cere: aut ad ꝯsolatiōes alias carnales recurrere: q̄tenꝰ extrudāt tribulationes ⁊ eas alleuiēt. Hoc dico notāter: qꝛ siq̄s patefacit suas tribulationes ꝓpter ꝯsiliū habēdū: quō videlicet se in eis habere debeat: h̄ nō est vituperabile: sed ea intentione: q̄tenus se a tribulatiōe excutiat: siue exoneret ⁊ minuat: h̄ videt̄ imꝑfectionis ⁊ ex amore suꝝ ꝑsius ꝓcedere ⁊ exquirere q̄ sua sunt. Nō sic nō sic dn̄s iesus passus est: sed pure ⁊ sine cōsolatiōe aliqua. vnde ait. Deus deꝰ meus vt q̄d dereliquisti me: scꝫ a cōsolatiōe. Nā etsi esset cōprehēsor ꝑm portionē superiorē rationis: nō tn̄ ꝑmisit redundare h̄ gaudiū in inferiores vires: sed sumpsit sine ꝯsolatione: vt doc. dicūt: sicq̄ sua tribulatio erat pura. Hūc imitare frater staquietus: permitte ingrassari tribulationē: neq̄ mox declines ad querendū ꝯsolationē talē in rebꝫ exterioribꝫ mūdanis: ꝑ reuelationē: vel aliam ꝯsolationē carnalē: crede mihi frustra putas te sic tribulationē a te abigendā: abibit quidē sꝫ nō diu manet quin redeat. Canis osse pingui ab actus mox redit: ⁊ mēdicus frusto panis aut denario sibi p̄stito: crastina vtiq̄ redibit ad eandē domū: de negatione potius dissuescit venire. Et tu osse pīgui carnalis ꝯsolatiōis tediū nō extrudes: qꝛ mox redibit
y ⁊ acriꝰ. Est breuis hec ꝯsolatio: mox euanescit: ⁊ ad aliā cogerꝫ declinare ⁊ q̄rere. q̄ habita iterū ad aliā que silr̄ euanet: g̃ iterꝫ ad aliā: sicq̄ vno die: imo tꝑe vite tue: ad nihil aliud vacas q̄ currere post ꝯso[illegible]iūculas tuas. Sicut fatuellus puer post papiliōes v̄miculos volātes: pictos: i crebra gaudij ⁊ tristicie vicissitudine: q̄ iā hūc apprehēdit [illegible] gaudet: q̄ dū auolat tristat̄: ⁊ aliū insequit̄: sicq̄ tota die fatigat̄: ad vesperā vsq̄: in q̄tn̄ nihil tenet: sed vacuū se reperit: q̄ si etiā aliq̄d de v̄miculo haberet q̄uis picto in alis: tn̄ stercus est ⁊ v̄mis. Papilio pictus ꝯsolatiuncl̄a est carnalis placita: puer homo est q̄ querit releuare tristitias suas ꝑ tales ꝯsolatiuncl̄as. hic tota die ad litterā aliqn̄ vsq̄ ad vesperā querit extra se ꝯsolationes: iā (si in seculo est) currēs ad hāc vicinā: deinde ad aliam: nūc ad materterā: iā ad ortū: nūc ad ludū: ad societatē: ad balneas: ad cōuiuia: ad vestes pulchras: ad annulos: choreas: fora: theatra. ⁊c. venat̄ papiliones: ⁊ tandē ad vesperā redit: ⁊ nihil eoꝝ q̄ venatus est retinet: vtinā non vsq̄ ad vesperā vite ad mortē scꝫ. Si in monasterio (o dn̄e deꝰ meus) q̄ris silr̄ ꝯsolatiunculas tota die in liguriendo ⁊ garrulando: sicq̄ fit tandē cōsuetudo: deinde necessitas: deinde ꝓ lege habet̄ vt in Socco ser. viij. A. M. Noli q̄rere extra te ꝯsolatiōes: ⁊ aq̄s refrigeratoꝝ a fontibꝫ extraneis: qn̄ potius in te scaturiat fons ꝯsolatiōis ipse est gaudiū cōscientie: qd̄ scatet ex arena aurea virtutū ⁊ bonoꝝ actuū Secura ꝯscientia quasi iuge cōuiuiū. ⁊c. O dn̄e da nobis hāc aquā vt nō sitiā: ⁊ iterꝫ aquā haurire cogar ꝯsolationū extraneaꝝ: nō extinguētiū
z sitim: quō hunc fontē fodiā? O btūs homo q̄ hūc fontē habet in domo. Felix monasteriū qd̄ hūc habꝫ fontē: vnde oēs sorores bibūt. fontē hūc fodere oportet in ꝓprio corde: eijce oēm terrā de corde tuo: rastro ferreo mortificatiōis tue: quicq̄d terrenū eijce. om̄e ipꝛimis qd̄ supiectū est fūdo tue ꝯditiōis p̄meue (Den geschüttetē grund: das geschüttete ertrich

eijce deinde etiã in cognatã terrã porrige rastrũ. Sic ei solet fontiũ fossores facere: nã prio superiorẽ terrã effodiũt: q̃ est quasi supflua ex testis ⁊ fragmẽtis tegulaꝝ: lateꝝ: ollaꝝ. illo eiecto: cũ venerint ad ꝓfundiora: etiã de terra substãtiali aliquantulũ eijciũt: tãdiu q̃usq; ꝑuenerint ad lapidiosa (kiſ) tũc erũpit aqua lucida. ⁊c̃. Edissere nobis parabolã hãc: hec est ꝑabola. Vis ꝯsolationẽ verã ꝑpetuã habere: tanq̃ aquã refrigeratiuã in domo cordis tui: oẽs motꝰ malos ⁊ terrenos extrude: effode ꝑ resistentiã indesinentẽ: sed ⁊ vitia acq̃sita per malã ꝯsuetudinẽ: hec oĩa sunt q̃si aduentitia ⁊ ꝓpria volũtate adiecta: hec fossio ⁊ eiectio nõ sine grãdi labore perficit: h̃ sentiũ incipiẽtes: q̃ facto: oportet etiã porrigere rastrũ mortificatiõis in naturalia ipsa: sz discrete valde vt supprimat nõ vt suffocet. Jebuseus nolis velis i te habitabit: subiugari põt: extrudi nõ põt. ⁊c. Hoc ẽ se mortificare. Sic docuit b. Paulus: sic Christꝰ. A
Audi Paulũ Coll. iij. Mortificate mẽbra vr̃a q̃ sunt sup terrã: fornicationẽ: imundiciã: libidinẽ: ꝯcupiscentiã malã ⁊ auariciã: irã: indignationẽ: malitiã: blasphemiã: turpẽ sermonẽ de ore vr̃o. Nolite mentiri inuicẽ. ⁊c̃. Nota sup terrã. Ecce fragmẽta q̃ iacent sup terrã. Fragmẽta. xi. hec ⁊ sil'ia primũ oportet eijcere: h̃ fit: resistendo talib; vicijs siue vitioꝝ passionib;: declara ſm ordinẽ ex glosa: h̃ est qd̃ xp̃us: Nisi granũ frumẽti mortuũ fuerit. ⁊c̃. Hoc facto vltra fodendũ est ꝑ bonos actus virtutũ: bonas puta meditatiões: ⁊ ꝯtinuũ ⁊ iuge exercitiũ: quib; ad interiora tua poterꝫ ꝑuenire: ⁊ terrã cordis tui ꝑfodere. ibi tandẽ erũpet clarissimus fons ꝯsolationũ. Dñe deꝰ meus: da nobis fortitudinẽ ⁊ aĩm hec attentãdi: ⁊ nos vincẽdi. Facile dictu: difficile (qꝛ pigri sumꝰ ⁊ stulti) factu. Hoc fonte habito: solitudo paradisus est. illo nõ habito aut nõ intento: carcer ⁊ infernus est. Sic fodere iubet aquã hãc sapientie salutarꝫ is q̃ dixit. Si q̃si thesaurũ effoderꝫ eã. ⁊c̃. plane melior est acquisitio eius auri ⁊ argẽti primi ⁊ purissimi.

¶ Quarta nola est. Grati as singl'ares iactãter patefacere. Sũt quedã sentimẽta: cõsolatiões: visiones: paces i credẽdo ⁊c̃. q̃ dñs donat. Et sunt gr̃e gratis date: ⁊ eas aliq̃n largit aliquib;: q̃ fatue eas ⁊ indiscrete alijs manifestãt. Dico notãter indiscrete: qꝛ aliq̃n talia possunt reuelari alijs prudẽter ⁊ discrete puta q̃tenus ꝯsiliũ sup his habeãt: quẽadmodũ se in talib; debeãt tenere: qualẽ fidẽ adhibere: deinde vt aliũ cui reuelãt: ad ꝯtemtũ mũdi ⁊ desideriũ bonoꝝ celestiũ alliciãt: aut tandẽ vt Ezechias i gratiaꝝ actionẽ dicãt: Scis quõ ambulauerim corã te in veritate ⁊c̃. His intentionib; B
ceterꝫ circũstantijs debitis obseruatis nõ est illicitũ: secꝰ si factũ fuerit ex loq̃citate: ex inanis gl'ie appetitu aut alteriꝰ vanitatis ⁊c̃. Plane stultũ est h̃ facere: ⁊ sic se iactare vel apud se gloriari de talib; donis: cũ nõ sint signa infallibilia gr̃e gratũ facientis: imo aliq̃n mox dãnandis dari pñt: sic̃ de poll. Gerson dicit. Opari ſm legẽ dei sollicite. Hoc est verius signũ. Quantũ in his ꝑfecerꝫ: tantũdẽ te putato in spũ ꝓfecisse: et ꝓfectũ hũc noli metiri ex sentimentis ⁊ trãquillitate: vt Gerson dicit sup Magt. Psal. Mãdasti iustitiã testimonia tua: ⁊ veritatẽ tuã nimis.

Justitia ⁊ veritas hec sunt vera testimonia gratie dei: vt deducit frater Dauid in li. de ꝓfectu: quē vide. iiij. profectu. Noli ḡ te inde iactare: et ꝯfidere in sentim̄tis ꝯsolationū. caue potius: ne ipeo etiā hac ꝯsolatiōe priueris ꝓpter tuā vanitatē. Solitū est vt ouū qđ peperit galline gaxanti auferat: ꝙ si tacuisset minie fuisset ablatū. Noli ḡ infatuari: ne nola hac insigniarꝫ. Posset hic vel ante p̄cedentē poni vna nola cōmunes iusticias patefacere: ꝯ illud dñi. Attēdite ne iusticiā vestrā faciatis coram hoibꝫ. ⁊c. Et dici quēadmodū p̄latis ⁊ ꝑfectis liceret: nō aūt ip̄fectis: ⁊

¶ Quita nola ē. Passim reuelare (fatuitates vanitatꝫ gl'ie recenseri. secreta cordis indifferētia ꝑ scꝫ loq̄citatē ⁊ silentij iugē fractionē. Est nimirū stultitie magne signū loq̄citas ⁊ multiloquiū. Siq̄dē signū sapiētie est pauca loq̄ ⁊ silere. Igit̄ e regiōe signū stultitie est. Pytagore discipuli iussi sunt tenere silentiū: ⁊ aū quinquēniū nihil iterrogare: q̄tenus interim discerēt in silētio: quēadmodū sapiēter postea dicere possent. et Job. Utinā taceretis ⁊ sapiētes videremi. Aque ꝓfunde sub silētio sūt aut fluūt. tenues aūt cū stridore ⁊ sonitu ꝑ lapides dilabunt. Et sapiētes ꝓfundi cordis raro audiunt silēt: fatui aūt instar torrētis aut fluuij tenuis iugiter sonāt. Aqua ꝓfunda (ait Salomō) ꝟba ex ore sapientis viri. Prouer. xxiiij. ⁊ Isa. viij. Aque siloe currūt cū silentio. Mercatores pauꝑes merces suas in vāno circūferētes: magnos faciūt clamores nō sic diuites. Vide i Holkot: ⁊ catul⁹ degener magis latra[illegible] vesica plena pisis facit minorē sonitū: q̄ꝫ q̄ tria in se habet dūtaxat. Est ita ꝙ silentiū signū sapiētie. Adde ꝙ scđo est custos ꝯsciētie q̄re [illegible]tuū est ip̄m amouere. Clauis q̄ claudit̄ cista ꝯsciētie hn̄s thesaurū virtutū: q̄ si apta fuerit ꝑdit̄. ex Holkot. Thesaur⁹ desiderabil̄ req̄escit in ore sapientis: ait sapiēs. Fac igit̄ vt sis parcus in ꝟbis: sicut auar⁹ in nūmis. Dic ex fratre Dauid ꝓfectu. v. Est mur⁹ ciuitatis aīe silentiū: post quē tuta ē ꝯscientia: alias in pericl'o. Prouer. xxv. Sicut vrbs patēs ⁊ absq; muroꝝ ambitu: sic vir q̄ nō pōt in loquēdo cohibere spm̄ suū. Grego. Que murū silentij nō hꝫ patet inimici iaculis ciuitas mētis. Isa. xxx. In silentio ⁊ spe erit fortitudo vr̄a. Est silentiū oꝑculū cordis q̄ manēte mūdū manet: ⁊ q̄ int⁹ sunt bona nō euanēt. Alias ecōtra. Dicit̄ numeri. xix Vas qđ nō habuerit operculū vel ligaturā desup̄ īmundū erit. Vas illud cor vl' os est humanū: qđ si nō habuerit oꝑculū aut ligaturā erit immundū: q: ꝟmes incidūt ⁊ defedant: ⁊ si q̄d boni inest euanet. Et q̄ vermes incidūt ⁊ q̄ bona euanent? Audi ꝟmes septē: septē genera illicitoꝝ verboꝝ iactātie: mēdacia: turpiloquia: maledicta: scurrilia: detractiōes ociosa. Declara hec singl'a: ⁊ sunt s̄m ordinē Saligia vt patet ꝯsiderāti: q: iactātie ꝟba ex sup̄bia ꝓcedūt: mēdacia frequēter ex auaricia: in negociatoribꝫ ⁊c. Declara quō fatui sumus iactātes nos. Habes ꝟmes q̄ immundant vas sine oꝑculo. Vis enumerē tibi q̄d p̄ciosi liq̄ris vel aromatici euanescit: ⁊ q̄d ꝟtutis euaporet? Plane si q̄d deuotiōis intus habet vel occulte ꝟtutis: euaporat citius ⁊ infrigidat̄ ⁊ euanescit. experiri possum⁹: ꝙ qñ post cōpunctiōis gratiā ad ꝟba ociosa defluimus: mox ⁊ sapor minuit̄ ⁊ feruor extinguit̄: ⁊ intelligētia obscurat̄: ⁊ mētis i deū

intētio dissipat: ⁊ cora bono qd̄ pri⁹ habuerat euacuat. Ex Dauid ꝓfe. v. Est tādē silētiū frenū insolētie. Solēt agrarij eq̄ dimitti sine freno: ceterū p̄ciosi ⁊ nobiles eq̄ infrenant. Sic mūdani dimittunt sine freno silentij passim loqunt: nō sic religiosi ⁊ deuoti: infrenāt os suū silētio: ne i ꝟba ꝑiculosa aut īdiscreta ꝓrūpāt. Ecc̄i. 28. Uerbis tuis facito staterā ⁊ frenos ori tuo rectos. Est dn̄s siue gr̄a sessor tal aīe sctē. Itē Jaco. iij Eq̄s frena imittim⁹. Gaudete sorores: qz nō sic agrarij dimittemini sine frenis silētij: nō inde miseriores sed feliciores estis: ꝙ retinemini ne defluatis. Gaudete: operculum habetis cordis vr̄i: ne tot venenosi vermes incidant: iactātie: mēdacia: turpiloquia: detractiōes: scurrilitates maledicta ⁊ ociosa. neqz euaporet vr̄a deuotio ⁊ feruor ⁊ intētio. Gaudete qz post murū silētij sedetis tuti: p̄ter quē alias essetis in magno periculo. Agite igit̄ deo gr̄as: qui vos posuit in hunc statū. Rogemus.

Contrahentiū matrimoniū

Dñica infra octauas ascensionis. xxvij. Maij
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

Quinquagesima prima turba est: Cōtrahentiū matrimonium
praua intentione (Ee narren) Hi picti sunt in speculo vestro
cū asino cui nitunt ꝓpter aruinā. Sed ais: Et quis est debit⁹
finis ꝓpter quē quis debet cōtrahere? Dicūt doctores ꝙ duo sunt. Pri
mus est generatio prolis. Hic est primus ⁊ principalis ꝓpter quē insti
tutū est matrimoniū in paradiso. Nā dicit ibidē in Genesi. Erunt duo
in carne vna: scz generanda. Et post diluuiū ait dñs: Crescite ⁊ multi-
plicamini. vt allegat Petrus de Pa. quē vide. Qui hoc fine ducit vxo
rem: vt gignat pueros ad cultum dei: meretur. Secūdus finis siue cau
sa est: vitatio fornicationis. Propter hanc institutū est matrimonium
post pctm̄. Inde Apl's: Unusquisqꝫ ꝓpter fornicationē vitandā suā vxo
tem habeat. Corin. vij. Qui hoc fine ducit vxorē: non peccat. p̄cipue si
F nō est aptus generationi: alias secus. ſm Pe. de Pa. vt dicet. Qui p̄ter
has duas causas ducit vxorē:: dignus est nota nolaꝝ ⁊ inter fatuos cō
putandus: ⁊ saltē venialiter peccans: aliqñ mortaliter: ⁊ conto ei (vt fa
tuo) pediculi freq̄nter in fine decerpunt. Et que sunt inquis nole quib⁹
dinosci possunt hi fatui? (Ee narren) Tot nole quot male intentiones
contrahendi. Enumeremus aliquas.

¶ Prima nola: cōtrahere matrimoniū ꝓpter generationē prolis: nō tñ
educande ad cultū dei sed mundi. vt habeat aliquē sui nominis heredē
⁊ posteritatem propaget.

¶ Scda nola est: cōtrahere matrimoniū ꝓpter vitationē fornicatiōis:
⁊ tñ aptū esse ad generandū. ſm Pe. de Pa. veniale est. Uide eundem

¶ Tertia nola est: cōtrahere ꝓpter diuitias principaliter.

¶ Quarta nola: cōtrahere ꝓpter delitias: voluptatē: pulchritudinē ⁊c

¶ Quinta ꝓpter gloriā: nobilitatem. ¶ Sexta propter pacem.

G ¶ Septima: cōtrahere ꝓpter patrē ex timore parentū. Est de hoc spe-
cialis questio in Bonauentura vel Petro de Palude.

¶ Octaua nola est: cōtrahere ꝓpter solatiū: vt Dauid Abisai virginē
duxit: vt Pe. de Pa. dicit. Uel pone hunc modū ad iustos fines p̄cedē
tes: sicqꝫ tres ponant: sicut facit discipulus. ⁊ habebis solū septē nolas.
Hec deduc: ⁊ pone ex doc. qñ sint mortalia aut venialia: vt clare ⁊ tute
dicere possis. Quādo hec pctā sint mortalia aut venialia: ad p̄sens pro
pter occupatiōes nō determino: sed postea deo dāte. Hoc aūt scio: qꝛ re
1 gulariter oēs sunt stulti. Quid em̄ stulti⁹ q̄ꝫ iustū ⁊ legitimū finē omit
tere? ⁊ p̄ter aut etiā ꝯtra finē a deo intentū ⁊ institutū ꝯtrahere? Non est
mirū si nō sequunt pueri: eo ꝙ nō est mirū si nō dat merces operāti alit
2 q̄ꝫ iussus est: vt in sūma p̄dicantiū dictione matrimoniū. Raro sequit
bonus finis tā malū principiū. dist. vi. miramur. Queris diuitias: ⁊
porco ꝓpter aruinā te subijcis. sequit quotidiana exprobratio: dñatio:

odiū: ꝙtidianū tormentū. Queris delitias: pulchritudinē. illa euanescente odiū sequit: euanet aūt statim senio aut morbo. Sed etsi manet pulchritudo: nihilominus si aliā pulchriorē viderit hanc prete diliget. Sed ꝛ Asmodeus talib⁹ principab⁹ q delitias querūt. Vide in Tobia. Queris gloriā de nobilitate vxoris: ideo eā ducis. aut femia nubit nobili. Et qd inde? Murat in ꝓtrariā q̄litatē. vñ em tibi putas nobilitatē acquiri: inde adipiscēris ignominiā: despectus a nobilib⁹: despicies plebeios. sicq neutrius partis medius eris: vt vespertilio inter aues ꝛ bestias oib⁹ odit⁹. Quid dicā: difficile est admodū q̄ nubūt viris aut q ducūt vxores turos esse ab anxietatib⁹ ꝛ tristitijs: vt multo facilius sit prorsus manere absolutū a ꝓiugio. Audi o vir: si duxeris feminā fecundā: ꝛ fecerit tibi numerosam prolē: si diues fuerit: peribit aia tua: q ad prouidendū eis nimis niteris p iniusta media. Exēplū de eo q reprehensus a filio: q bona sua pauperib⁹ erogaret: digitū suū igni inssit imponere ad morā vni⁹ Aue maria. qō nō ferēs filī⁹: ad qd ait digitū cōburerē: Cui pater: Nec ego p te flāmis aduri purgatorijs debeo: pauperib⁹ bona mea subtrahēdo: vt abūdātior euadas. Si pauperes: ꝛ multos pueros habes: modicū aūt panis: parua voluptas. Si sterilē duxeris: est tristitia de carētia plis: q̄uis h facilius sit tolerare. Si pulchrā ducis: ad alīs appetit oib⁹. qō aūt ab oib⁹ appetit vir custodit. Si turpē: molestē eā feres [illegible]ā nullus appetit. Inde Theophrastus q sapiēti cuiq vxorē ducere dissuasit: Difficile est inqt custodire qō plures amāt: molestū est possidere qō habere vel amare dedignat. Si diuitē: habebis (vt dixi) ꝙtidianā torticē: dñaz ꝛ exprobratricē. Si pauperē: hāc difficile est nutrire. Huc qualēcūq: habebis eā ꝓtradicentē. Hic em mos femine ꝓ est vt semp ꝓtrarient: vt ait Ptero. in regula ad Eustochiū. Imitantur suā originē. quippe q ex curua costa facte sunt: ideo contradicūt ꝛ recurūt se ad oia. Inde quidā q̄stuit vxorē pditā ꝓtra fluuiū: ꝛ alius quidā phibuit vxorē ne ascenderet ꝓticā putridā. qō nō obseruās: sed cōtra veniens fregit crus. Audite ꝛ vos femine. Si maritū duxeris qualēcūq eū effigies: q si infortunatus ꝛ incōgruus ori tuo: est ꝑpetuū tormentū Si cōgruit ꝛ fortunatus: pulcher: moratus ꝛc. eris semp in timore: ne pdas eū morte. Inde quedā vidua noluit nubere: Ela (inqt) si bonū nacta fuero virū similē priori: superit tristitia ꝛ timor de obitu ei⁹. si malū acquisiero: male habebo: ḡ nō nubā. Quid multa: q̄licūq nupseris viro: scito q in ore dentem lupi inuenies. Est puerbiū theutonicū (Es ward nie keyn man: er hett ein wolffs zan) Et qd igit agem⁹ o frēs: qd faciet miser cōiugatus: Si hec dixisses prius q̄ matrimoniū ꝓtraxisses sero nimis cōmonefacis: qd agem⁹ in vinculis sum⁹: vxores habem⁹. Hoc fac qō iubet Apls. i. Corin. vij. Hec vtiq dico vobis: qm tps breue est: reliquū est vt q habēt vxores sint tanq nō habētes. Hoc est ꝓsiliū sanū: aliud sanius dari nō pōt. Et qd est inquis habere vxorē: ꝛ tanq nō habere: Hoc est fm Augu. in glo. qui hec tria facit. Primo qui ba-

bens vxorē reddit ⁊ nō exigit debitū. Scdo qui ꝓpter infirmitatē ꝓpriā ducit vxorē: plangens potius qꝛ sine vxore esse nō potuit: q̄ gaudēs ꝙ duxit. Tertio ⁊ maxime qui pari cōsensu cōtinentiā seruant. Beatiora sane cōiugia iudicāda sunt: qui sine filijs procreatis siue ꝓle cōtempta
R continentiā pari cōsensu seruare queunt. O (dicis) est hoc vxorē habere tanq̄ nō habere? Durū est verbū illud. Esto: durū sit: nō tñ diu durat. si diu duraret: durū forsitan esset. Sed nō diu durat: qꝛ breue tp̄s est. Nō igit̄ frustra hoc verbū premisit prudens Apl's: vt duritiā facti molliret breuitate momenti/ quia tempus breue. Rogemus dñm.

Dñica pentecostes.iij.Junij.
Stultoꝝ infinitus est numerus.Eccs.i.

Quinquagesima secūda turba stultoꝝ est: Inuidoꝝ (Nytharts narrē) Miramini cū hodie de stultis dicere paro: ⁊ dicitis mihi forsitan: Hodie dies festus est pentecostes: quo spūsctūs missus apl'is in linguis igneis: cū essent cōgregati in cenaculo. Hodie donū receperūt linguaꝝ: vt oīm linguis loquerent. Hodie repleti sunt spūsancto charitate feruētissima ⁊ sapiētia: qui prius erāt simplices: et ita feruidi vt velut vasa musto plena se cōtinere nō possent quin ꝓrumperent in verba ⁊ dei effarent magnalia: ita vt eis diceret a ꝓpl'o Petro predicante: Hi pleni sunt musto. De illis loqui deberes: hec magnificare: hec festo essent cōgrua. hoc opus est oratoris: vt loco: tēpori ⁊ ꝑsonis cōgrua dicat. Quid huic diei cū materia stultoꝝ? Que cōparatio Christi ad Belial? Precogitabā ego fratres: cū de stultis p̄dicare meditarer: id mihi qđ iā dicitis obiectū iri. Attamē nō ꝓpterea sententiam mutare statui. quippe q̄ visum mihi fuerit hanc stultoꝝ materiā optime quadrare materie huius festi: ⁊ ꝑ oīa aptā ⁊ congruā: etiā vsq̄adeo si dudū sese obtulisset hic punctus: huic aptissime statuissem diei hore q̄ seruandū. Et quo pacto inquis? Hoc pacto: q̄ oꝓposita iuxta se posita magi[illegible]lucescunt: ⁊ cōtraria contrarijs curant. Cum igit posuero turbā repletoꝝ spūsctō ⁊ amore: ⁊ e regione turbā repletoꝝ spiritu maligno ⁊ inuid[illegible]: qualis quelibet sit melius apparebit: ⁊ q̄ alteri p̄ferēda quibusq̄ medijs extrudenda ⁊ ꝓpulsanda sit inuidia: q̄ spiritali amicitia. Aspice ergo ⁊ vide: spūsctūs in discipulos descēdit in specie ignis: in amore ⁊ sapiētia: hos spūs malignus replet igne greco inuidie ⁊ mira cecitate. Loquunt apl'i varijs linguis magnalia dei: inuidi loquunt imperfectiora proximi: ꝑ detractionem ⁊ susurrationē ea detegendo. Sunt apostoli vasa illa plena musto: innouata hodie ⁊ purgata igne. musto inq̄ vino scilicet qđ letificat cor hoīs. Inuidi vasa sunt nō vino aut melle: sed felle ⁊ aculeis repleta. Nimirū apte in speculo vestro figurata: vbi prouolant crabrones ⁊ apes aculeati. Tange vas impij inuidi: frange iuncturas vasis: ⁊ videbis examen apum cū aculeis perstrepentiū ⁊ pungentiū aculeis detractionū. Vides iam puto q̄ contrarie se habeant he turme: ⁊ vna aliā expugnare necesse sit: neq̄ se mutuo cōpati posse. Apte ergo de eisdem dicere statui stultis inuidis. Sed ais: Dic ergo nobis quid est inuidia: ⁊ quib' nolis dinoscunt? Quid est inuidia? Inuidia nihil aliud est: q̄ tristitia siue dolor de alieno bono: inquantū extimat vt diminutiuū proprie glorie vel excellentie. Exemplū in opifice qui inuidet alteri: qui famatior incipit effici. Dico aūt notanter inquantū extimat: nam nō omnis tristitia de bono alterius est inuidia: etiā si esset peccatū mortale. Nā quintupliciter cōtingit tristari de bono alterius: ⁊ tn̄ neutrū est inuidia. Pono ergo tibi quinq̄ tristātes.

Primus tristat de bono qđ in alio videt. nō ex eo q; alius habet: sed q; ipse nō habet. Hoc nō est inuidia: sed zelus siue emulatio. neq; peccatū est: imo bonū si sit circa bona ⁊ honesta. Secūs tristat de bono alterius q; ille alius est eo indignus. Et hec tristitia fm Aristo. mala nō est: sed ptiner ad mores bonos. ⁊ appellat fm eū nemesis siue indignatio. Sed fm veritatē ⁊ christianos mala est. Rationē assignat btūs Thomas: ⁊ allegat Psal. Noli emulari ⁊c. Vide cundē. Tertius est qui tristat de bono alterius inquantū ex eo timet nocumentū vel sibi ipsi vel etiā alijs bonis. Et neq; hec est inuidia: ⁊ aliqñ bona est: scz cū est moderata ⁊c. Quartus est qui tristat de bono alterius propter nullā predictaꝝ causarū: sed inquantū est simpliciter bonū quoddā eius quē odit. Et hec tristitia etsi nō sit inuidia: est tñ peccatū mortale si sit ex deliberatione. Quintus est qui tristatur de gratia dei in fratre. Et hec tristitia est peccatū in spiritū sanctū: qđ appellat inuidentia fraterne gratie: qua nō fratri: sed gratie inuidet. Ecce quinq; modi tristandi de bono alterius: et tñ nullus horū est inuidia. Sed est alius: scz cū quis tristat de bono alterius: inquantū est diminutiuū glorie proprie ⁊c. Hec est propria inuidia. Et tm̄ sunt nole quibus noscuntur quinq;.

¶ Prima: naturaliter inclinari ad inuidiā. Sunt quidā cōplexionis frigide ⁊ humide: et hi naturaliter magis sunt inclinati ad inuidiā: vt patet de multis pueris: mulieribꝰ ⁊ quibusdā hominibꝰ flegmaticis. Itē in phisonomia dicit signū inuidie p nares loqui. Et hoc mō accipienda inuidia: scz p naturali aptitudine ⁊ passione. ⁊ sic nō est peccatū: sed pena peccati. vel pctī largo modo cū sit pena pcti originalis. Hec ergo nola est obturata: nō sonat: cū non sit peccatū proprie.

n ¶ Secūda nola est: puerīliter inuidere. Dicit btūs Augu. lib. i. cōfessio. Vidi ego ⁊ expertus sum zelantē puerū: nondū loquebat ⁊ intuebat pallidus amaro aspectu collactaneū suū. Et hec nola est etiā pueris in cunis affixa: peccatū quidē: nō gūt culpa.

¶ Tertia nola est: indeliberate ⁊ ex surreptione inuidere. Nola est: sz paruula, q; peccatū veniale: Cuius cm̄ inuidia de genere suo sit mortale tamen primus motus venialis est.

¶ Quarta nola est: deliberate inuidere sup paruū bonū. Et hoc quidē veniale est: pter modicitatē scilicet rei cui inuidemus. Simile de furto piri aut alterius rei parue.

¶ Quinta nola est: deliberate tristari de notabili bono primi. Hec ē magna nola: q; pctm̄ mortale: q; cōtra charitatē. quippe charitas non emulat: nō inuidet ⁊c. Ecce he sunt nole septē: quibꝰ fatui hui⁹ generis
l inuidi scz dinoscunt. Vere fatuissimi fatui: turpes ⁊ odiosi. Fatui sūt superbi: auari ⁊ luxuriosi: ⁊ alij pcōres. sed hi alios superāt. Fatuus est qui equū vendit p fistula: iuxta vulgatū puerbiū. Magis igit fatuꝰ est qui equū gratis dat. Vendit superbus siue ambitiosus ⁊ vane glorio sus animā suā saltē p honore: recipit (ein bücking) Auarus p pecunia:

luxuriosus ꝛ gulosus ꝓ delectatione: iracundus ꝓ refrigeratiõe: ꝛ accidiosus ꝓ dormitione. Solus fatuus noster dat ꝓ nihilo: qz nihil iocunditatis inde reportat: solũ cruciatũ animi. Sed nedũ aĩ sed corpis turpitudinẽ inde reportat: ita vt etiã si nulle alie nole adessent bis corpis nolis cognosci possent: in oculis: labijs: vultu: ore: dẽtib: ꝛ toto corpe. Ecce in oculis: torpus aspect⁹: nusq̃ recta acies: vult⁹ minax pallori facie ꝛ ore: in labijs tremor: stridor in dẽtib⁹ ꝛ rubiginis liuor: in lingua verba rabida ꝛ effrenata ꝛ suffusa veneno. Risus abest oĩs nisi quẽ fecere dolores. In toto corpe macies: pectora velle virẽt. Sõno nõ fruit ꝛẽ vt pulchre describit Oui. Et qs miserias ꝛ horꝛ fatuorꝛ turpitudines enumeraret: deficeret nimirũ me ꝓpius tps q̃ materia. Ipsi sunt plane mirabiles fatui: de candelis sibi oculos eruũt: vnde illuminari deberẽt Opera primi sunt velut cãdele: lucẽ boni exẽpli pbẽtes. Helij sunt q̃ lucernã nisi extinctã videre nõ poterat. Noctue sunt lucẽ bonoꝛ operũ odientes ꝛ tenebras maloꝛ operũ amãtes. De pfectu alioꝛ deficiũt: de meliozatione deteriozant: aliena letitia cõtabescũt: infelix fit de aliena felicitate: de pinguedine alioꝛ marcescit. Colligũt de vitibus spinas ꝛ de tribulis ficus. Forsitan ex diabolo sunt patre eoꝛ. Vtiq̃. Nã inuidia diaboli mors intrauit in orbẽ terraꝛ: imitant aũt eũ q̃ sunt ex parte illi⁹ Sapie. ij. Ecõtra: Spiritus dñi repleuit orbẽ terraꝛ: ꝛ hoc q̃ continet oĩa scientiã habet vocis. Vere discipuli diaboli. In hoc cognoscẽt qz discipuli mei estis si dilexeritis inuicẽ: sicut ego dilexi vos. Econtra discipuli diaboli: si inuicẽ inuiderit ꝛ oderitis. Hi participiũ habẽt cũ demone suo magistro: speciales amici diaboli: cũ quo habent idẽ velle et nolle: lucrũ ꝛ damnũ. Et quõ ab hac turpi diabolicaq̃ stultitia absoluerent inuidia? Vnico medio: scz christiana amicitia: hoc amore spũs sancti: hoc igne ille ignis extinguit. Dilige deũ: dilige proximũ: dilige te: ꝛ inuidiã vicisti. Vnico verbo dicere possem: nõ puere tuã gloriã: et nemini inuidebis. sed latius dico. Dilige deũ ꝛ quere gloriã eius: et nõ tuã. Q̃ si tuã gloriã querere vis: quere gloriã eternã: in qua participiũ alioꝛ tibi eam nõ minoꝛabit. Dilige secundo proximũ: ꝛ tunc nõ tristaberis: sed gaudebis de suo bono. quia eternum erit. Exemplũ de mercatoribus socijs: qui vicissim gaudent de lucro. Dilige teipsum ꝛ cõsidera sterilitatẽ ꝛ amaritudinẽ inuidie: ꝙ nullus fructus: sed solũ damnũ tibi resultabit inde. Hoc modo ignis ille grecus extinguit: qui sola arena ꝛ aceto dicit extingui. Ardet inuidia in aquis gratiaꝛ: adbibe arenã: cogita infructuositatẽ eius: ꝛ ꝙ inuidendo nulli inuidere poteris scrofulam: ꝛ est arena. Cogita ꝛ amaritudinẽ que sequit ꝛ comitatur inuidiã: ꝛ est acetũ. Illa iunge: ꝛ cũ affectu recogita: ꝛ extinguet ignem hunc grecum. Rogemus dñm.

Dñica in octaua pentecostes. r. Jun ij

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ

Incorrigibilium

Quinquagesima tertia turba stultorum est: Incorrigibilium (Unstraffbar narrē: straffloß) Quam amare disciplinā prudentū sit: et p̄ ꝯtrariū stultorum eādē odire multe sunt autoritates. Possunt aūt dinosci nolis septē: quarum tres inp̄sentiarum: reliq̄s crastina hora sexta mane ad penitētes: eo q̄ festū sit scti Onofrij declarabo. Prima est correptionē nolle audire. Scda audire: sed nō exaudire. Tertia audire: sz nō p̄seuerare. Quarta corripiētē odire. Quinta eundē p̄ verba ꝯtumeliosa: detractoria et diffamatoria maculare. Sexta est factis ei resistere. Septima alios ad resistendum cohortari.

¶ Prima nola est: correptionē nolle audire. Sūt qui nullā audire vo

lm̄ correptionē. cū vt ad p̄dicationē vadāt exhortant̄: mouēt capita qua
tiētes nolā: Nolo nolo inq̄t. Et cur ita o fatue: cur nō vis audire corre-
ptionē in p̄dicatione? Vultis videre cur fugiāt p̄dicationē: nō em̄ simili
causa oēs ad h̄ mouent̄. veni ad p̄dicationē: aut dic q̄d te mouet? Non 1
vadā: q̄ timeo ne faciat mihi cōscientiā nouā de his q̄ iā ignoro. q̄si tūc
tutior sis cū ignorās peccas. Erras frater: etiā ip̄a ignorātia q̄ affecta
ta in pctm̄ tibi reputat̄. Surge vade ad sermonē: sed quatis capitis 2
tui nolas: Nolo nolo inq̄s. Et cur ita? q̄ neq̄ est q̄ p̄dicat: malus. Dic
si te de carcere esset eruturus: obijceres ne sibi h̄ vsq̄ adeo vt eius suasi-
onib̄ nō pareres aut audire recusares? Nō inq̄s. Et ecce te de carcere
inferni ⁊ pctōꝝ eruere conat̄. Nolo venire: alias scio q̄ bn̄ facere debeā 3
Cū q̄s aliū a p̄dicatione audiēda vult impedire: dicit: Bene agas ⁊ bn̄
habeas. q̄d amplius oportet facere? Sed ridiculū est ꝓpter hāc rationē
verbū dei relinq̄re. Sil̄e de volēte comedere: mercari: medicinā corpis
habere: ꝓpositū vero nō exequēte. Sed esto scias: nō tn̄ facis. eundū g̃ ti
bi est ad eū locū vbi exhortaris ad faciendū ea q̄ nosti ⁊ nondū fecisti.
Retrahit eos societas. Sic ꝓpl̄s cecū clamantē: sic Euā audiuit Adā i 4
voce sua: q̄ fuit impeditus ab auditiōe verbi dei: ⁊ perijt vnacū toto hu R
mano genere. Retrahit occupatio. Sed nulla occupatio te retrahit a 5
vanitatib̄ [illegible] cibo ⁊c̄. Propter loci distātiā. Sed nō sic reginā Saba 6
q̄ venit de [illegible]ib̄ terre. Propter ruditatē: q̄ dicūt se nō intelligere ser- 7
mones: ⁊ nib̄ inde deportare. Noli hoc p̄tēdere: hoc deporta q̄d legit̄
mulier illa deportasse: q̄ Parisius cū rediret de sermōe: ⁊ magistro cui-
dā obuiasset: inquisita ab eodē vnde veniret: ⁊ q̄ ei diceret aliq̄d bonū
verbū q̄d in sermone audierat. rn̄dit se nescire: sed bn̄ inq̄t scio: q̄ q̄ diu
vixero plus deū diligā ⁊ pctm̄ detestabor. Notabile plane verbū: ⁊ non
paruus fructus quē cōsequuta fuerat de sermōe. Tu disce vt hoc semp̄
retineas: ⁊ satis est etiā si nihil aliud de vllo sermone reportares. Pro 8
pter obstinationē. Nō dimittā inquis pctm̄: ⁊ quid igit̄ faciā in sermōe?
Noli ob hoc negligere correptionē: multi obstinati vadunt: ⁊ redeūt cō-
puncti. In actibus apl̄oꝝ dicit̄: q̄ cecidit spūssanctus sup̄ oēs q̄ audie
bant verbū dei. Ecce nolā primā: ex sūma p̄dicā. A. xxvi. verbo audire

¶ Secūda nola est: corripiētē audire: sed nō exaudire. Sūt qui audi
unt: sed nō exaudiunt corripientē. Qualis fuit is de quo dicit̄ apud co
micū: Surdo fabulā narras. Ipsi sunt de quib̄ Salomon Prouerb. S
xxvij. Si cōtuderis stultū in pila quasi ptisanas desup̄ feriente pilo: nō
auferet̄ stultitia eius. Et cur ita? quia a deo despecti. quē deꝰ despexit:
nullus hominū corrigit. Ipsi indurati ex malitia iam: non ignorantia
aut passione: sed electa malitia exhabitu peccant.

¶ Tertia nola est. Exaudire: sed nō p̄seuerare. Sūt q̄ audiūt ⁊ cōpun
gunt̄: sed mox redeūt in antiquā siluā in idip̄m. Loquit̄ de his Ecc̄i. xxij
Qui docet fatuū q̄si q̄ ꝯglutinat testā. Nimirū q̄ ille frustra terit operā
nā mox reciditi fragmēta. Sil̄es aque: in quā cū q̄s baculo ꝑcutit diui
dit̄: s3 mox redit ⁊ efficit̄ integra q̄lis priꝰ fuit. Sic tales v̄ga correptōis

tacti diuidunt corde ꝯtrito: sed mox vt lac coagulant: ꝑm Dauid. nō ꝑ
seuerāt in ꝓposito: ꝯtra illud Hiere. xij. In disciplina ꝑseuerate. Perse
uerate in disciplina frēs: moueat vos vehemēs illa scrōꝝ ad disciplinā
tenēdā exhortatio. Clamat Salo. ꝓuer. iiij. Tene disciplinā ⁊ ne dimit
tas eā. Clamat pr̄ ci⁹ Dauid: Apprehēdite disciplinā. Et cur ita o Da
uid? Neqñ irascat dñs ⁊ pereatis de via iusta. Ne abijcias virgā disci-
pline: ne tibi vt Moysi in colubrū ꝯuertat. Tenuit ꝟgā Moyses: cūqꝫ
ꝓiecisset eā versa est i colubrū. cū aūt resūpsisset: i virgā coluber ꝯuersus
est. Et tu apprehēde ꝟgā correctiōis: ⁊ tene. neqꝫ ꝓijcias: alias ꝟtet i ser
pētes infernaliū penaꝝ. Ecce nolā tertiā: reliq̄s crastina dicem⁹. Rog.

Feria. ij. xi. Junij. Festo Onofrij: ad penitē. hora. vi. mane.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.
Dixi de sancti Onofrij priuilegio quod a dño impetrauit.

T ¶ Quarta nola est: odire correctionē. Sūt q̄ nō sunt ꝯtēti de b̄ ꝙ nō
audiūt aut exaudiūt ⁊c. nisi etiā odio ꝯ̄ correctorē correctionē moueant
Prouenit hoc plerūqꝫ ex acedia: sicut declarat b. Tho. ij. ij. d filiab⁹ ace
1 die: quē vide. Erāt de hoꝝ numero iudei: q̄ christū eos corripientē ode
rāt. Ait dñs discipulis in cena: Si vos odiūt me priorē vobis odio ha
buerūt. Et ad frēs suos ait: Mundus vos nō pōt odisse: me aūt odio ha
2 bet. qꝛ ostēdo eis: qꝛ opa eoꝝ mala sūt. Quāta q̄so hec fatuitas: odire
speculū qꝛ oñdit tibi maculā faciei tue? q̄d aliud ē corrector q̄ꝫ speculū
monstrās tibi faciei aīe tue maculā? cur nō poti⁹ macula abstergis ⁊ de
3 speculo qꝛ tibi eā indicauit gaudes: ⁊ correctorē amas? Eū odis q̄ te
amat ⁊ signa amoris oñdit? Pater filiū que diligit corripit. Heb. xij.
Diabolici plane hi mores sunt. Qui odit correctionē: vestigiū est pec-
catoris. Eccī. xxi. Pctōr anthonomatice diabolus est: cui incorrigibi-
lis sil̄is est valde: sicut vestigiū pedi. Sed nūquid īpune? nō ꝓfecto. Ni
mirū qui odit correctionē minuet vita. Eccī. xix. Uita triplici: scꝫ natu
re: gratie ⁊ glorie. Signū mortis est: qñ eger ex medicina deteriorat.
Sic in moribus: Qui increpationes odit morietur. Prouerbioꝝ. xv.

U ¶ Quinta nola est: verbis resistere corrigēti. Usqꝫadeo quidā infecti
sunt ꝯtra correptorē: vt nō sint cordis odio ꝯtēti: sed euomāt q̄ corde cō
ceperunt ꝑ verba vel excusatoria vel detractoria vel improperatoria.
1 Quidā dū corripiunt: mox verbo excusatiōis resistūt: ⁊ correctionē a se
abigūt. instar Ade culpā in Euā ⁊ Eue in serpentē retorq̄ntiū. Alij nō
ꝯtēti excusationib⁹ ꝓruūt in morsus detractionū: vt canes manū bñfici
aliqñ mordētes: sicut ⁊ frenetici. Alij peiores etiā in faciē contumelias
spuūt ⁊ exprobratiōes. Hec oīa exptus est christus dñs a iudeis: sic pa
2 tet in decursu euāgelij. Uisi sunt mihi tales nō dissil̄es heritio: q̄ tact⁹
mox se inuoluit faciēqꝫ iocūdā abscōdit: ⁊ ex oī ꝑte se armat: setas ⁊ spi
nas cū teneret depssas tactu suauissimas erigit ⁊ pūgit. Sūt q̄ dulces
bñt ⁊ suauissimas facies iocūdas ⁊ ridētes: ⁊ admodū sunt tractabiles
a tubi aliq̄d correptiōis inso nuerit: mox faciē corrugāt ⁊ ꝯtrahūt instar

heritij: abscōdūt ꝑ excusationē delicta: sup q̄bꝫ corripiunt. Adā vbi es: cur te abscōdisti? Ecce heritiū. sic illi ingeminā̄t excusationes ⁊ in alios trāsferūt. ꝙ si correptionē cōtinuaueris: ꝯtra te insurgēt pūctiōibꝫ nedū occultis ꝑ detractionē: sꝫ etiā ī faciē tuā ꝑ ꝯtumelias ⁊ exprobrationez. Experieris id verū esse qđ Sapiēs dic̄ Ecc̄i. ix. Qui arguit impiū sibi maculā generat. ⁊ illud qđ Salo. Ecc̄s. x. Qui dissipat sepē mordebit eū coluber. O sepes maledictaꝝ ꝯsuetudinū: quā extruxit diabolꝰ post q̄ mltos detinet captiuos sub securitate: adhibe manū vt dissipes hāc sepē: ⁊ inferas de medio ⁊ libertati restituas aīas. senties colubrū delitescētē: mordētē ī linguis eoꝝ q̄s corrigere ⁊ ad normā vere obseruātie

¶ Sexta nola ē: repugnare etiā factis. Nō sistit ma (redigere niteris x
litia ī ꝟboꝝ repugnātia: sꝫ etiā ī facta se armat. Ecce christū dn̄m nedū corde odiebāt ⁊ ꝟbo mordebāt: sꝫ etiā vsq̄ ad crucē ⁊ mortē eū ꝑseq̄bāt vt eū ꝓtererēt ⁊ de terra ꝓrsus delerēt. Sic sic ebeu reperiunt hodie q̄ facto oī honestati repugnāt: iudeoꝝ imitatores. q̄ suos pios correptores etiā vsq̄ ad mortē ꝑsequunt. Audite rē horrēdā. b. Bn̄dictꝰ cū esset magni nois ⁊ ī eremo habitaret: abbas cuiusdā ꝯgregatiōis cū mortuꝰ esset: instātissime b. Bn̄dictū rogabāt vt eoꝝ fieret abbas: putātes se tūc btōs eē si Bn̄dictū ī abbatē haberēt. Renuit diu: dicēs suos mores eis minime ꝯgruere. tandē victꝰ curā eoꝝ suscepit: ⁊ eos ad obseruātiā regl̄e arctius red[illegible]t. q̄ facto ipi ducti pnia administrabāt ei poculū veneno malo īfectū: qđ cū signo crucis suo solito more signasset: ruptū est vitrū acsi lapide fuiss[illegible] ꝑcussuz. Illico surrexit b. Bn̄dictꝰ ⁊ sereno vultu ait: Parcat vob ops deꝰ: q̄d facere voluistis frēs: nōne dixi vob: qꝛ mores mei vobis nō ꝯgruerēt? Sicq̄ abijt in desertū ⁊ inibi māsit. Qui tales sint in cōgregatiōe: nescio cui aptiꝰ assimilare possim q̄ eq̄s statarijs: q̄ calcitrāt ⁊ ꝯsiliūt cū iūcti fuerint q̄drige: alios eq̄s impediūt a trabēdo calcitrāt ⁊ offendūt aurigā. necesse est vt amoueant ⁊ rediganti stabulū solitarij: ne īpediāt alios. aut supponat eis ignis: ad cuiꝰ vstionē aliqn̄ ꝓcedūt. Talis ꝑsona calcitrās ꝯtra p̄ceptū supioris volētis eā dirigere in vitā eternā debet puniri ꝑ suppositionē ignis alicuiꝰ pene. qđ si nō curauerit: amoueat de cōitate: recludat in stabulū carceris: ne sit alijs īpedimēto. ꝙ si neq̄ inde emēdabit: tn̄ nō īpediet alios. Veniet dies q̄ ad y
suppositionē alteriꝰ ignis clamabit ⁊ nō exaudiet: ꝓgredi vellet ⁊ nō ꝑmittat. Talis equꝰ recalcitrās erat diues in inferno: q̄ ad calcar vlcerū pungentiū ad elemosynā ꝯcitari nō potuit: postea tn̄ ad ignē sibi suppositū ad eundū paratꝰ erat. sꝫ nō potuit: qꝛ magnū chaos īterpositū erat Sꝫ ⁊ volebat Lazarū ad frēs suos mitti: clamabat: Crutior in hac flāma. Sic sic mali eq̄: equi aūt boni ⁊ nobiles etiā ad vmbrā ꝟge ꝓcedūt mali ꝟo (vt dixi) etiā ꝯ aurigā recalcitrāt. Sensit nedū b. Bn̄dictꝰ hmōi eq̄s ī sua ꝯgregatiōe: sꝫ etiā christus dn̄s. Leuabit ꝯ me calcaneū q̄ mecū tingit ī parapsidē. Judā notauit: q̄ vtiq̄ calcaneū instar equi ꝯ dn̄m leuauit ⁊ eundē vsq̄ ad mortē ꝑcussit. Ve ve eq̄s talibꝫ: q̄ in ꝯgregationibꝫ existētes impediūt in ꝓgressu spiritaliū exercitioꝝ. Nimiꝝ equi eorū caro ⁊ nō spūs: aīales q̄ spūs dei sūt nō capiētes. quoꝝ maior timeo a

numerus est hac misera nr̄a tēpestate: in quos fines seculoꝝ deuenerūt.

¶ Septia no. etiā alios ad resistētiā īducere. ꝯ correctionē sese vt squa
me pisciū cōprimūt. vide Greg. sup Job. Silēs porcis: q̄ꝝ vnū dū pa
stor tetigerit ꝓpter vtilitatē aut necessitatē porci: clamareq; eūdē fecerit:
mox oēs ꝯcurrūt ⁊ ī pastorē irruūt. Hi sunt instar sese ꝯplectētiū ⁊ tan
gētes se pūgētiū. Hi silēs demoniaco habēte legionē: q̄ ferreis etiā cate
nis teneri nō potuit: ⁊ petierūt mitti in porcos. Ubi tot demoniace sūt
mētes ꝯflate in vnū: oēs catenas obediētie rūpūt. petūt mitti ī porcos
porcinā. s. vitā: vt possint indulgere voluptatib⁹. Hi puluis sūt moysi:
quē cū ꝟga tāgeret ꝯuersus ē oīs puluis ī cinifes. ⁊ cū p̄lat⁹ tāgit pulue
rē: aliq̄s. s. ꝑuersos ꝑ ꝟgā correctōis: mox alij ī culices pūgitōis ꝯuertūt
In sū. p̄d. dic. correctio. Nō sic boni: hi gaudēt ⁊ exultāt ꝙ corripi merēt

Feria quinta corporis Christi.xiiij.Junij.

Stultorum infinitus est numerus.Eccs.i.Euangeliū

Quinquagesima quarta turba stultorū est: Medicor (Artzet narren) Medicus dicitis qui intendit corporib sanādis. Et dicunt mechanici sm Hugo. in didas. t Fran. Petrar. Dicit aūt grece Jater: inde archiater quasi princeps medicor. Jndein vulgari theutonico appellat (Artzt) Sicq nostrū vulgare ex greco est. Tales medici in hac turma sunt: qui nō sunt vel prudētes siue docti vel nō fideles. Fidelis seruus t prudens quē cōstituit dñs sup familiā suā. De bis medicis fatuis hodie mihi t horā hac sermo erit habendus. Et qui dē (vt puto) nō incōgrue: q bac die festū sit magni illius medici: q de celo venit in hanc magnā t latā infirmariā: totū videlicet mundū: qui hospitale est plenū infirmis t egrotis morbis pcōr. Dies ꝓterea pciosissime medicine corpis sui t sanguinis: quē hodie circūferre vidistis a sacerdotib in pixide cū insigni cultu t veneratione. Jdē medicus t medicina Christus Jesus dñs verbum patris: quid aliud fecit dū in terris ambularet q̄z q̄ medicabat anias t corpa? Transiens em̄ sanabat oēs ab oīi infirmitate t̄c. vt canit euangeliū. Jpse ait: Nō est opus valentibus medico: sed male habentib. Medicus fidelissimus q̄ in medicinā se corpus t sanguinē dedit: sed t post se reliquit vsq in finē. Medicus sapientissimus: q̄z sapiētia patris. t ordinatissimus hic sanandi modus: sicut deducit a doctoribus. Medicina ꝓterea efficacissima: q̄z ꝓ seruatiua: sanatiua t cōseruatiua. sicut deducit Albertus in suo de eucharistia. Sed t vitā cōfert: vt in euāgelio hodierno audistis. Cū itaq festū hoc de medico t medicina pciosissimis hodie fiat: non incongruū putaui si de medicis verbū fiat: de bis qui a moribus veri prudentis t fidelis medici exorbitāt ꝓ imprudentiā aut infidelitatē: quatenus resipiscant t se emendent: vt āmodo nō fatui medici: sed sapientes appellatū iri digni fiāt. Quāuis aūt multis nolis discerni possent: que ex Franc. Petrar. in suis inuectiuis elici poterunt. ego tñ in septem fui cōtentus. Neq opus est in hoc diu stare: quippe q pauci sunt quos tāgit hec materia: sed t ipsimet docti sunt: t legere possunt q̄ eos ꝓtingūt materias.

¶ Prima nota est: medicari inabiliter. Sunt quedā psone q̄ non sunt apte ad medicādū (Seint nit artztes gnoē) scz Jndocti: quēadmodū quidā intromittunt se de eo qđ ignorant. sicut empirici. Empericus. i. experimentator: debēt em̄ esse periti t circūspecti: sicut is de quo supra alpha. primo: litera. X. Sunt em̄ nōnulli q̄ vna medicina oēs morbos nituntur sanare: sicut cepa oculū t calcaneū. Sic rusticus quidā pillulas quib purgatus erat omnib ad quascunq necessitates effugandas p̄stabat: ita vt etiā cuidā qui asinū ꝓditerat eisdem p eius inuentione exhiberet. Quas cū insumpsisset posteraq die exiret asinū q̄situm: operatione pillularū cogebat aretā viam pro ventris exoneratione in carectum

declinare. vbi cũ inuenisset asinũ pascentẽ: laudauit pillulas: ⁊ eas etiã
2 ad asinoꝝ inuentionẽ efficaciter prodesse publice affirmauit. Etsi do-
3 ctus: nõ tñ sufficit ad agendũ solus. Sunt ad quos nõ spectat: etiã si
docti essent. Verbi gratia. Ars medicine prohibita est clericis ĩ sacris:
religiosis: ⁊ clericis in minoribꝫ beneficiatis: nisi gratis ⁊ vbi periculũ
nõ imminet. vt in Angelica ⁊ Rosella. Itẽ iudei medici esse nõ debent
christianoꝝ. Nam. xxviij. q. i. c. Nullus: ⁊. c. Omnes: prohibeť christia
nis: ne in suis infirmitatibꝫ iudeos aduocent: neqꝫ medicinas ab eis re
cipiant. Dicit tñ Glo. in d. c. Nullus: ꝙ medicinalia possunt christiani
a iudeis emere: ⁊ postea p̄parare ea: sed nõ medicinas p̄paratas. Limi
tat deniqꝫ Angelica hoc verũ esse: nisi in causa necessitatis: qñ aliũ ha-
bere nõ posset. qꝛ necessitas facit licitũ qđ alias non est. c. Cõsiliũ: in fi
ne. de obseruãtia ieiu. Hoc idem tenet Hugo. Et similiter dicendum
est: qñ licet habeat aliũ medicũ: sed non sufficientem.

C ¶ Secunda nola est: medicari negligẽter. Sunt qui satis sunt docti
⁊ apti: negligentes tñ sunt. Tum primo: qꝛ nõ sequunť traditiones sue
artis: sed fantasiam sui capitis vel experimẽta noua. intellige nisi expe-
rimenta noua aut sua fantasia sit rationabilis: alias erunt in culpa de
morte infirmi. Tum scđo: qꝛ negligens est circa custodiã infirmi. Tũ
tertio: qꝛ negligũt debita tempora visitandi suos infirmos: alijs intẽti
minus necessarijs ex auaritia aut libidine ⁊c̃. Vide in Angelica ⁊ Ro
sella: tenentur illi ad damna ⁊c̃.

¶ Tertia nola: nequiter medicari. Sunt qui ex intentione prolongãt
infirmitatẽ: ⁊ sic voluntarie ledendo: quatenus inde maius lucrum ha
beant. Tales ꝓculdubio culpabiles sunt: et euẽtus mortalitatis ipsis
imputať: cũ etiã qñqꝫ ex ignorãtia vel imperitia medico imputeť. Hoc
verũ est ſm Panoꝛ. qñ assumpsit officiũ voluntarie: secus si ex necessi-
tate: quãdo ex ignorantia vel imperitia ledit. vtputa vtitur aliquibus
expertis alias ⁊ bona fide: quia sibi imputat qui talem elegit: ex quo di
cebat se imperitũ: vt ait Angel. verbo Medicus. §. i.

¶ Quarta nola est: medicari dubitanter (Es seint die es wogen: vnd
wellends versuchen vff gerotwol) Si medicus dubitat medicinã noci
uã: nullo mõ debet eã dare: sed tutiorẽ partẽ eligere. Securius em̃ est
hominẽ relinq̃re in manu dei: q̃ꝫ medicinas dare de quibꝫ dubitat. Et
intellige eũ in dubio: qñ nõ habet aliquid ex quo ꝓbabilius extimet ꝓfe
cturã q̃ꝫ nociuã. Secus si haberet aliquã ꝓbabilitatẽ potius de vtilita
te q̃ꝫ de nocumento: qꝛ sic posset dare adhibita debita diligentia ⁊ stu-
dio. qꝛ sic nõ ꝓprie est in dubio: sed in opinione vel titubatione.

D ¶ Quinta nola est: medicari ꝑniciose. Sunt quidã medici sine cõsci-
entia parũ aut nihil curantes de aĩe salute: sed solius corꝑis. Siľes su
toribus: qui cũ induere volũt aliquẽ calceis: nõ curant quẽcunqꝫ: etiã p̄
ciosissimos vnctuosis manibꝫ ꝯtrectant ⁊ deturpant: dũmodo calcei si
ne rugis appareant. Sic illi nõ curant cõtra salutẽ aĩe medicinã corꝑi

prestare. Sic medicus apud Esopū lib. iij. suasit leoni p carne leui vt manducaret sy meā: quā pappetebat manducare leo. Sic suadent feminis: vt ad thermas vadant: vbi periculū animaꝝ imminet. Ipsi sunt q̄ sine causa inducunt ad fractionē ieiunij aut alioꝝ p̄ceptoꝝ ecclesiastico rū transgressionē. Dico notanter sine rationabili causa: qz cū tali licet frangere ieiuniū: z alia nō obseruare ecclesie precepta. Secus de diuinis p̄ceptis: in nullo casu licet trāsgredi. Ipsi sunt p̄terea qui nedū cōtra ecclesiastica: sed etiā diuina administrant medicinas: scz incentiua libidinis. iubent fornicari p alleuiatione renū: procurāt aborsum. Tales peccant mortaliter: z eis ne faciant prohibēt sub pena excōmunicationis: in. c. Cū infirmitas. de pe. z re.

¶ Sexta nota est: medicari periculose. Sunt qui etsi nō directe ꝓtra animā consulant iubendo peccare mortaliter pro sanitate corporis: cōstituunt tamen suis verbis aut silentijs infirmū in periculo salutis aie Quia nimis eum certificant de vita: quo fit vt minus de anime sue salute prouideat sperans recōualescentiā. Sed ais: Sū ne obligatus ad dicendū ei q̄ sit moriturus: si mihi ira futurū videat? Respondet Joā. Neap. sub distinctione. Si probabiliter credis q̄ talis p̄nūciatio erit multū vtilis anime infirmi: vtputa quia confitebitur cū sit in peccato mortali: z ordinabit testamentū: ex quo euitabunt multe lites. Et sic tenetur medicus per se vel per aliū ei manifestare: aliter peccat mortaliter: quia damnificat proximū indirecte: cū nō impedit damnū eius cū possit. Hec Angelica verba Medicus. Secūdo quia ad confessionē nō inducunt. Tenetur etiā medicus infirmū inducere vt confiteat. nec̄ sufficit vt admoneat: sed debet eum inducere cū effectu quantū in eo est si fuerit in infirmitate periculosa propter quā ipse infirmus teneat confiteri: sicut in acutis febribus: pleuresi: squinantia. vt dicit Rosella. Qz si confiteri nollet: nihilominus medicus se ei subtrahere non debet: ne desperatus moriatur.

¶ Septima nota est: medicari obdurate. Debet medicus misericordiā impendere pauperibus soluere nō habentibus. Tales teneat gratis curare etiā proprijs expensis. lxxxiij. dis. §. i. De diuitibus salariū debitum accipere potest. Qz si diues pretena citare medicū habere nollet medicus cōtra eius voluntatē debet sibi impendere medicinā: z postea cogere ad solutionē. Vide in Rosella z Angel. Sed durū est (inquis) sic pauperi gratis prestare. Fateor durum est eis qui querunt que sua sunt: z ignorant legē charitatis fraterne: z qui non audierunt Ambrosium dicentē: Pasce fame morientē: si non pauisti occidisti. z qui nescit quia inuicem sumus membra: z alter alterius debemus portare onera: z magna est merces nobis p̄missa: z q̄ plus diligenda est vita proximi q̄ pecunia nostra: z q̄ primitiui christiani z hodie eorū imitatores sunt charitatiui. z Beati misericordes quoniā ipsi misericordiā consequentur. Rogemus dominū.

In potestate gaudentiū

Dñica prima post octauas pentecostes. xvij. Junij.

Stultorū infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

QUinquagesima quinta turba stultorū est: In potestate gaudentiū. Sunt potētes iudices mali: de illis fuit scōa turba. Sūt alij potētes qui nolūt potētia sua esse fatui: de illis fuit turba xlv. Sunt tertij potētes in sua cōfidentes potentia ⁊ gaudentes de illa Hi sunt in speciali turba: quā hodie producemus. apte nimirū: cū legū euangeliū de tali potente (turpiter de sede depositō) diuite. Qui fatuos huiuscemodi nosse voluerit: notas aduertat:

¶ Prima nola est: subditos despicere. O fatue: quasi nō sit de eadez massa luti: de eodē patre Adā: quasi non ex deo ad suā imaginē sicut tu creatus: nō tali p̄cio quali tu redēptus. quasi tu maluescto: ipse aūt aq̄ baptisatus: ⁊ tu alia eucharistia q̄z ipse cōicatus: ⁊ nō ipse frater tuus tecū clamās. Pater nr̄ q̄ es in celis: ad aliud regnū tu q̄z ipse vocatus. Erras o inflate stulte: erras: ꝯfrater tuus est: cōmembrū. Unū corpus multi sumus: singuli aūt mēbra. O stulte q̄d tumes: q̄d ignoras anie conditionē? Tales efficit eos tumor sup̄bie ⁊ dñationis: vt fere in aliaz transformentur naturā. O m̄es postq̄z efficiuntur dñi: fiunt quasi paralitici ⁊ cōtracti: ⁊ officiū suū mēbra eoꝝ āmodo facere nō p̄nt. Manꝰ cōtracti fiūt: nō p̄nt se calceare: nō ianuas aperire vt famulus id faciat necesse est. Lingua eoꝝ nihil loqui pōt: sed per aliū quasi interpretē. cū tñ Mitridates gloriabat̄ se suis subditis nescio q̄t linguaꝝ generib⁹ in ꝓpria p̄sona verbū fecisse solitū: quāuis dicāt illustrium esse vt p̄ alios loquant̄: ego credo hoc elinguiū ⁊ stultoꝝ esse. Quid de Christo rege? B
Julio ⁊ alijs qui p̄ seipsos ⁊ nō p̄ ministros loquebant̄? Nihil audiunt si quis eis loqui voluerit: mox mittūt eū ad cancellariū. Pedes similiter officium nō faciūt: nesciunt em̄ etiā vsq̄z ad ecclesiam progredi: nisi in equis: q̄z uis sint iuuenes: secus si podagrici forent. Sed reuerēdos inquiunt exhibere nos oportet? sed actu: nō fastu hoc fiat. ait b. Bern. ad Papā. Oculi nihil vident: patuit in diuite: qui pauperis defectus nō vidit. Tamen oculi ī morte aperiri dicunt̄ ⁊ nō ante: sic diues ī vita Lazarū nō vidit ante se iacentē. ⁊ mortuus vidit in sinu abrahe sedentem a longe eleuatis oculis. Ne igit̄ contēnas subditos: sed diligas.

¶ Scd̄a nola est: semetipsum exaltare. Et quidē nō in paruū tuijpsius detrimentū. O ceca talpa cumulos aggeras ⁊ te exaltas: vbiq̄z nomen tuū magnificas: de vsuris ⁊ rapinis edes extruis: agros ⁊ castra aut saltē vt in eis partē habeas efficis. Sed quid fit? ortulanus ille q̄ apparuit Magdalene: astat ⁊ considerat tacitus ⁊ cum minus consideras extrahit te rastro ferreo: ⁊ excerebrat: subita morte preueniens: oēsq̄z tumulos equās ⁊ cōplanans om̄ia. Eleuaris o Symon mage: diaboli vtiq̄z suffultus auxilio: sed mox decides in terram depositus de sede. Coruus diabolus te nucem duram (cor durum: qd̄ male habebit in nouissimis) altius eleuat vt perfectius rumparis.

¶ Tertia nola est: Subiectos premere. Per exactiones: ⁊ alios mille modos. Fatue putasne q̄z datus sit tibi gladius vt iugeles ⁊ non vt defendas? ⁊ quidē aliq̄n cū dñi clemētes essent natura aut institutione aulicis ipulsi ⁊ adulatorib⁹: crudeles efficiunt̄ in subditos. Accidit nimirū eis qd̄ leonib⁹: dicit̄ q̄ leo volens seip̄m ad crudelitatē ⁊ predam prouocare: percutit se cauda: cauda aūt percussus p̄uocat̄: sic p̄ oīa accidit dñis. Cauda dñoꝝ sunt ministri ⁊ consules: q̄s post se trahunt aulici scilicet ⁊ adulatores. Uere cauda. Cauda turpitudinē suaz bestia operit: ⁊ talis modi aulici adulatores feda crimina suorum dominoꝝ

p verba adulationis obtegūt. Prophetа docens mendaciū ipse est cau
da. Capitia sunt z mitre scabiē cooperientes: inde fit q tā multū dili-
gunt. Plane scabiosus valde diligit capitiū: nec libenter sine eo vadit
Sic defectuosi diligunt adulatores: mundus em̄ qđ suū est diligit.

¶ Quarta nola est: de potentia fatue gaudere. Vides quantū gaudēt
hi fatui de eor̄ platione: de qua merito tristari deberent. Sed ipsi cū
subditos cōtristent letant̄: elatis corde z oculis incedunt: cōtra morem
dominātis Dauid: qui ait: Dñe nō est exaltatū cor meū: neq; elati sunt
oculi mei. Scis ne de q̄ gaudeas: Sinit te dñs deus dñari in tuū grā
de malū: nō p̄pter tuā bonitatē. Si dominiū hominib⁹ cōcederet p̄pter
eor̄ bonitatē: p̄fecto hoc matri eius cōcessisset z discipulis suis: quos i
hoc mūdo dñari noluit. Matth. x. Nō est in q̄ hec dñatio ad bonū, do
minantis: sed vt vel hic de bonis suis mercedē recipiāt: z eis dicatur a
dño: Accipe qđ tuū est z vade: nihil in alio mundo recepturus. Vel ali
qñ p̄pter subiector̄ demerita. Job. xxxiiij. Facit regnare hypocritā p̄pter
pctā hoim. Si quidē z leones de⁹ imisit samarie: eo q nō timerēt dñm.
O potens quid gaudes de potentia: diuitijs z delitijs: de quib⁹ nemo
I sane mentis in nouissimis nō doluit? Quis diuitū ad mortē venēs nō
videt a circūstantibus velle q nunq; fuisset diues? Dolent plane: z ocu
los versus celū torquent cū manibus dicentes: O vtinā nunq; me de
seculo intromisissem: vtinā fuissem sicut Alexius pauper vt signo ex-
primant qđ animo cōcipiunt: aliqñ habitū eligunt pauperū mendican
tiū vt in eis moriant̄ z sepeliant̄. Sed z quos nunq; dilexerunt: immo
cōtempserunt: tūc p se vel suos honorant: z vt p ipsis orationes fundāt
petunt. Contrariū aūt nunq; visum est: q videlicet paup de morte cer-
tificatus habitū p̄etat diuitū: vel etiā doleat q diuitijs p̄ius nō abun
dauerit: vel q nō fm̄ morē diuitū z potentū vixerit. Sed potius tunc
est eis letitia maxima q p̄ius paupertates z miserias tribulationesq;
p̄ro deo vel etiā p necessitate: cū patientia tū z vita bona sustinuerunt.
Itaq; attende o miser: q in mortis articulo paupertas z miseria p̄rece
dens est causa letitie z spei: abundantia vero diuitiar̄ p̄cedens est cau
sa tristitie. Sicut tristat̄ citatus ad computū multor̄ bonorū male ex-
pensorū reddendū: z sicut tristatur culpabilis qñ ad tribunal iudicis
ducit̄. Ad quid ergo o stulte tu gaudes de bis quibus merito tristan-
dum foret? Scio quia quinta nola te solatur fatue.

¶ Quinta nola est: vane de duratiōe diuturna sperare. Agunt tales
fatui quasi potestas eor̄ honor z delitie nunq; essent cessature: sed quē
admodū hic imperitant: sic p̄petuo putant se dñaturos. Deciperis o fa
R tue deciperis: mutabit̄ aura (crede mihi) in oppositā qualitatē. Putas
tu quia regnū tuū durabit semp? Perijt regnū Assiriorum: Medor̄: per
sarū z grecor̄: interijt Julius Cesar interfectus: Nabuchodonosor de-
positus: z innumeri etiā nostre tēpestatis. z tu tibi fingis diuturnitatē.
O quot ex regiminib⁹ cōmunitatū suspensi: p̄scripti: interfecti: z alijs

infamꝫs de sede depositi. Aliud erit frater. Erunt nouissimi primi: et primi nouissimi. Et si vis videre: nō opus est lōgius abire. Eleua oculos: ante te est spectaculum in hodierno quod audistis euāgelio diues ⁊ mendicus. Vide queso rōtā: ne dixerim fortune: sed diuine prouidentie: vide inquam vtriusqꝫ in vita statum. Sedet diues in diuitijs: delitijs: gloria ⁊ honore. Fatuus vtiqꝫ in diuitijs glorians ⁊ gaudēs: sicut vermis in stercore (Omnia reputaui vt stercora: ait Paulus) vt submersus de massa plumbi in collo pendente: demergunt plane (si eidem Paulo creditur) diuitie in profundū. Sedet purpura ⁊ bisso vestitus: glorians de ignominia: fur de cauterio: vulneratus de ligatura: ⁊ cecus de velamine precioso. Plane excecatus: vulneratus: homo ⁊ in furto deprehensus vestitus est a domino tanqꝫ cauterio: ligatura ⁊ velamine. Erat plane vestitus ante peccatū sicut sol splendore gratie: virore virtutum vt pratum: ⁊ candore sicut lilium. Sic sic sedet diues in maximis diuitijs: Lazarus in paupertate maxima. Hic in delitijs: ille in esurie volens saturari micis. Recogitatio vite diuitis voluptuose duplicauit penā pauperi: instar ignis reflexi supra se in camino. Margarita in stercore: stella in nebula ⁊ aurum in camino paupertatis: sic erant dum viuerēt. Vis videre qꝫ contrarie sit factū in morte? Moritꝫ maledictus ille diues triplici morte: nature: gratie: glorie. ⁊ proijcit in tenebras exteriores: sepelituꝫ in inferno. Hic pauper vnico morte: scilicet nature. ⁊ deducitur ab angelis in celum: ab angelis custodientibus: bonoratibus ⁊ gaudentibus. Sic ex de voragine. Jam aurum purgatū collocatur in celesti thesauro: margarita de stercore eleuat et ponit in regis ornamento: stella de nebula rutilat posita nobis in exemplo. Primus pauper in camino: iam diues in camino duplicis pene super recordatione delitiarꝫ. Recordare inquit damna quinqꝫ. Recita et Sūma predicātiū. Benedictus deus. Hec est plane mutatio dextre excelsi. Fit de eis sicut de mutuo sibi obuiantibus in puncto se contingentibus: quoꝝ quilibet ad alterius locū declinat. Pauper ⁊ diues viatores sunt: qui sibīmuicem obuiant in articulo siue puncto mortis. Venit diues de delitijs: ⁊ terminat trāsitus suus ad miserias. venit de miserijs pauper: ⁊ ad locum vadit diuitis ad delitias eternas. Simile aptissimum de gallina ⁊ accipitre: quod ponit Holkot ⁊ Vincentius. Quoꝝ prima contemmit in vita ⁊ oditur: accipiter aūt in manibꝰ portatur ⁊c. Post mortem vtriusqꝫ ejicitur in stercus accipiter ꝑ fenestrā: gallina in duabus scutellis portatur cum gloria ante faciem ad mensam dñi. Sic de paupere ⁊ diuite. Applica. Rogemus dñm.

Dñica scōa post trinitatis: festū bti Jo. bapti. xviij. Junij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i.

Euangelium de dominica.

Predestinationi innitentiū

Quinq̄gesima sexta turba est p̄destinatiōi innitētiū ⁊ reprobationi (Bescher narrē) Et q̄ sūt (bescher narrē?) q̄bꝫ nol' dinoscūt ⁊ q̄ sunt signa q̄bꝫ abinuicē secernunt p̄destinati ⁊ reprobati.

1 Qui sunt (bescher narrē) Ipsi sūt q̄ innitūt p̄destinatiōi. Et q̄d ē p̄destinatio? Est ꝓpositū dandi vitā eternā: ait Cameraceñ. dis. xl. p̄mi. Et b. Tho. q. xxiij. p̄me ꝑtis ait: Predestinatio est ratio. i. ꝑfect⁹ ꝯcept⁹ ordinis aliq̄ꝝ in salutē eternā: in mēte diuina existēs. Et est duplex finis ad quē pōt ordinari hō. Un⁹ naturalis: ⁊ ad hūc ab alio destinari nō oꝑtet cū ad eū ꝯseq̄ndū sit ex natura sua sufficiēs. Est alius finis suꝑnatural' puta btitudo btīfica dei visio. ⁊ ad hūc (q̄ꝛ sup̄ se est) vt destinet' necesse est. Sil'e de sagitta q̄ natura sua cadit ex ꝯuitate naturali deorsū: neq̄ impellēte aut destināte alio indiget. ceteꝝ ad metā ꝑuenire nō pōt ex se:

sed baliste ipulsu dirigit. Sic in ꝓposito: applica. Exēplū est ad ꝓpositū
btūs Joānes cui⁹ hodie festū colit: de q̄ in epl'a sumpta ex Jsa. xlix. dr:
Vocauit ꝛc. Os meū dedit q̄si gladiū acutū ꝛ q̄si sagittā ꝛc. Ecce quō
Joā. p̄destinat⁹: a deo vocat⁹: noiat⁹: vt sagitta missus ꝛc. Habes ecce
breuiter q̄d sit p̄destinatio q̄ntū tibi sufficit ad ꝓpositū: latior declaratio
ꝑtinet ad dis. xl. p̄mi sniaꝝ. Huic p̄destinatiōi ꝛ Joā. p̄destinato initūt N
nr̄i fatui dicētes: si p̄destinat⁹ sum vt Joā. saluabor vt ip̄e q̄cq̄d fecero.
Itē innitunt parabole hodierni euāgelij. vbi p̄mo vocant: deinde mit-
tunt dicētes vt veniant: tertio introduncunt alij: q̄rto alij cōpellunt ꝛc.
Applica sicut volueris ꝓposito: ꝛ tm̄ de p̄mo. Circa scd̄m q̄ris: q̄ sint no
le quib⁹ dinosci pn̄t. Rn̄deo qꝛ quinq; q̄uis etiā plures possint poni.

¶ Prima nola est. opinari deū natura nō libere ꝯtingēter ad extra ope
rari. Talis fatuus fuit Aristoteles: vt dicit Pe. de Eliaco sup̄ primo
dis. xl. quē vide. Dicūt hi q̄ necessitate nature vt sol ꝛ ignis operet de⁹
Sed falsum est: q̄uis hoc ꝓbari nō possit euidenter: nisi supposito arti
culo de omnipotētia dei: vt dicit Gabriel dis. xl. secūdi. quem vide.

¶ Scd̄a nola: putare neq; hoiem libere agere: sz fato cogi ꝛ influētijs
q̄les sūt genetliaci: q̄ s̄m horoscopū iudicāt hoiez necessario iclinari ad
furta homicidia ꝛc. itē iuxta varios vestiū colores fortunatos vl' ifortu
natos fieri. Falsuz ē h̄: qꝛ liberū arbitriū cogi nō pōt. neq; obstat qd̄ ho
die dr̄ i euā. cōpelle itrare. De q̄ vide dis. xxv. scd̄i. An volūtas possit co
gi: tradit exēp[illegible] qd̄ ponit a Guil. Pa. i de vniuerso: d̄ q̄dā docto q̄ erat
ei⁹ erroris q̄ oi[illegible] necessitate fierēt. q̄ cū se iactaret id etiā corā doctissi
mis ꝓbatū ire: rogaretq; sociū sibi ꝯdicētē vt secū iret ad (nescio quē) do
ctū quē iactabat se victuꝝ. rn̄dit socius: si oīa necessitate fiūt: cur me ro
gas vt vadā? etiā si nō rogares iuxta tuā opinionē ire me tecū opteret:

¶ Tertia no. opinari qꝛ (sicq; ꝯfusus desistebat ab opiniōe sua fatua. O
de⁹ p̄destinat sō q̄cq̄d faciat saluabit. Rn̄deo p̄mo s̄m Gab. ꝯcedo q̄ si
es p̄destinat⁹ q̄cq̄d fecerz saluaberis: qꝛ finaliter solū ꝛ nō malū facies.
Scd̄o dico: q̄ si es p̄destinat⁹ nō saluaberis si fecerz final'r malū: pote
ris em̄ malū facere. si id ponit inesse: nō fuisti p̄destinatus. Dico tertio
q̄ stulta est hec loquutio. Accipe sil'e de cōmestione: medicina ꝛ ope ru
stico. Quis em̄ tā stultus vt nō comedat: medicinā nō sumere velit: et
agros nō colere. q̄uis certo sciat diffinitū apud deū de morte sua ꝛ fru
ctibus? Sic in proposito ꝛc. Nō preuidit deus finē sine medijs.

¶ Quarta nola: existimare nullū hoiem esse corrigēdū. tū qꝛ nihil libe
re agat: ꝛ alias eū saluari si p̄destinat⁹ est. q̄ si p̄scit⁹: frustra corrigit. itē
correctio ad h̄ tēdit vt q̄s fiat bon⁹: ꝑ ea aūt q̄ facit q̄s coactus: bonus
nō fit. Rn̄deo p̄mo: q̄ falsū est q̄ hō nihil libere agat. Scd̄o q̄ alias sal
uaret falsuz est: qꝛ ꝑ h̄ mediū saluari aliq̄n debet. Tertio q̄ si sciret esse
p̄scit⁹: frustra esset correctio: sz q̄ndiu nescit debet adhiberi. Quarto q̄
q̄ndiu ex timore ꝓcedit opus nihil valet: sz de timore venit ad amorē. ꝛ
tūc valet. Vide Gabric. in q. theutonica ad ducē Eberhar. d̄ wirtēberg

¶ Quinta nola est: arbitrari deū esse acceptorē personaꝝ: ꝛ iniuriā fa P
cere his q̄s nō predestinat. Sunt hic responsiones multe de meritis ꝛ

demeritis p̄uisis: ꝓpter que p̄destinant̄: alij reprobant̄. sed dimitto. Et dico p̄mo: ꝙ deꝰ oēs trahit hoc mō q̄ dicit Apl̄s: Deus vult oēs hoīes saluos fieri. sed nō oēs sequunt̄ tractū: vt Lyra sup̄ Apoc̄. Sil̄e ex Discipulo de amico in turri existēti: ser. lxxiiij. ¶. Dico scd̄o: si nō oēs p̄destinat: nemini facit iniuriā: ꝙ nulli aliq̄d debet. Dico tertio: ꝙ deꝰ iustꝰ est ⁊ nunq̄z ī culpa. Dico q̄rto: ꝙ seruiēdū est deo ꝓpter se ex amore amicitie: ⁊ oculus claudi ad celū ⁊ infernū. sic̄ fecit discipulus ille quē falso diabolus reuelauit p̄ri esse dānādū. Dico q̄nto: ꝙ nulli pōt reuelari sua reprobatio: vt deducūt doc. in p̄mo. Dico sexto: ꝙ tenere debes ꝙ si inter mille solꝰ vnꝰ esset saluādus talē te esse. Et tm̄ de scd̄o. Circa tertiū de signis p̄destinatiōis. ix. nihil locutꝰ sū: cui placet videat disci. ser. 149.

Feria. vi. Pe. ⁊ Pau. pridie Kal. Julij. Stultoꝝ infinit. ⁊c.

Quinquagesima septima turba stultorũ est: Negligentiũ ꝓpria (Versum narren: liederlich narren) Ipsi sunt q̃ posthabent negocia sua ⁊ alijs intẽdũt: ꝯtra id qd̃ vulgo dicit̃: Proxim⁹ tibi esto. Et illud ordinata charitas incipit a seipo. Nõ parua res est hec negligẽtia: ipa est originale principiũ pctõꝝ. Q̃ primi hoĩes ⁊ angeli ceciderũt: ex negligẽtia ꝓuenit. quẽadmodũ Holkot deducit sup illd̃ sapie iij. Qui neglexerũt iustũ. ⁊ alibi ĩ sentẽtijs. Sũt aũt nole multe q̃bꝫ hi fatui possent dinosci: qꝛ tot sunt q̃t ad salutẽ sũt necessaria q̃ negligunt̃. Ego aũt q̃nq̃ dũtaxat elegi: q̃tuor ex Holkot Sap̃. iij. lectione. xxxvij

¶ Prima nola est: negligẽtia in addiscẽdo moꝝ sanctitatẽ. Et q̃s est q̃so hac nola nõ notatus? Ecce ꝓni sum⁹ ad discẽdũ artiũ subtilia ꝓpter curiositatẽ: iura ciuilia ꝓpter vtilitatẽ: artẽ bellãdi ꝓpter strẽnuitatẽ: artẽ negociãdi ꝯtra pauꝑtatẽ. ⁊ sic de alijs q̃ ad vite p̃sentis ꝓmotionẽ ⁊ administrationẽ spectãt. Ceteꝝ ad discendũ artẽ bñ viuẽdi: deo seruiendi artẽ pctã vitãdi oẽs q̃si se exhibẽt negligẽtes. Sic esse docuit Jesus in euãgelica parabola. vbi ĩnuit: qꝛ mũdus inuitat ad errores ⁊ ineptias ⁊ oẽs obediũt. de⁹ vocat ad honores ⁊ celestes nuptias: ⁊ oẽs negligũt Matth̃. xxij. Illi neglexerũt ⁊ abierũt: ali⁹ ad villã suã: ali⁹ ad negociationẽ suã. Proh dñe de⁹ meus q̃nta hec stultitia talia eligere inepta ⁊ hec negligere q̃ ad salutẽ necessaria sunt? Sed dicũt mihi scio: His intẽdemus postea q̃ alia expediuerim⁹: aptabimus primũ oĩa tpalia: deiñ suo tpe spũalia intẽdem⁹. q̃si nõ primũ esset q̃rendũ regnũ dei ⁊ iustitia eius: ⁊ sic oĩa alia adijcerent̃. Sil̃es negociatori obliuiscẽti mercantiã ꝓpter quã venit ad emporiũ: ⁊ ludis intẽdẽti crapulis ⁊ lasciuijs: q̃bꝫ p̃ncipaliter intẽdit principali v̄o neglecto. Sed ⁊ ei q̃ causaꝫ venit gerere corã papa aut impatore: ⁊ ea neglecta alijs imptinẽtibꝫ intẽdit. Noli o fatue currũ iũgere añ eq̃s: optet hec primũ fieri: deinde alia. añ oĩa philosophandũ sciendũ viã salutis: bñ viuendũ. huic ꝯtinue ⁊ sp̃ insistẽdũ ⁊ vacandũ ab alijs vt huic inseruiat̃. Noli esse de numero istoꝝ q̃ citi⁹ oĩa volũt facere q̃ꝫ ordinẽ bñ viuẽdi addiscere: in q̃s Gene. iuebit. Nõ cũ vacaueris (inq̃t) philosophandũ est. Sed oĩa alia negligẽda sunt: vt huic assideamus cui nullũ tp̃s satis magnũ est: etiã si a pueritia vsq̃ ad humani eui terminos vita ꝓducat̃. Roga sctõs vt hãc a te nolã auferãt Clama cũ eccl̃ia ad Paulũ cui⁹ hodie festũ colit̃: Doctor egregie Paule mores instrue ⁊c. Et q̃ hoꝝ fatuoꝝ mater? q̃s eos genuit: Nimiꝝ superbia: p̃sertim in iuuenibꝫ. q̃ iõ negligũt partẽ addiscere qꝛ nõ p̃nt totũ acq̃rere: iõ nihil volũt scire qꝛ nõ p̃nt alios excellere. Quos cõmone facit Apl̃s: excitat ⁊ deridet Hora. Nõ poteris oculo (inq̃t) q̃ntũ ꝯtẽdere linces. Nõ tñ idcirco ꝯtẽnas lippus inungi. Clamat Apl̃s. i. Timo. iiij. Noli negligere gratiã q̃ in te est. Accipe ⁊ figurã Gen̄. xlij. Audiens Jacob q̃ alimẽta vẽderent̃ in Egypto dixit filijs suis: Quare negligitis? audiui q̃ triticũ vendit̃ in Egypto. Et tu o frater vbicũq̃ audieris aĩe alimẽta venalia: ea nõ negligas ꝓpter quãcũq̃ difficultatẽ: etiã si in

Egypto vendant. Plane sciētia salutis nō est nisi in Egypto. i. in obscura ⁊ tenebrosa theologia: qꝛ tenebrosa aqua in nubibꝫ aeris. Psal. glo. id est obscura doctrina in ꝓphetis ⁊ p̄dicatoribꝫ. Vel in Egypto. i. tenebrosis ⁊ vitiosis doctoribꝫ: dū tñ bonū fructū doctrine administrant. Sed caueant ne loliū erroꝝ pro tritico veritatis propinent.

1 ¶ Scđa nola est: negligētia in discutiendo ꝓpriā ꝑuersitatē. Sunt q̄ proni sunt vt iugiter alioꝝ vitā discutiāt ⁊ iudicent: cū tñ ad eos nihil ꝑtineat: qꝛ nō sibi sunt cōmissi. ꝓpriā aūt vitā vix in anno semel ⁊ dimi-
S dia die discutiunt. Alij aūt quibꝫ incūbit ex officio aliena discutere: in
2 tantū his incumbūt ꝙ stulte seipsos negligāt. O stulte ardet domus tua ⁊ ad alterius ignē ꝓperas extinguendū? Laterifex habes domū tectā stramine: vitreas fenestras alijs facis cū tue sint papyree: metalluz aurū ⁊ argētū alijs fodis ⁊ necaris. O ocule: o cucule p̄dicator ⁊ p̄late in arbore cathedra sedes: ⁊ cuculus alios rep̄hēdis ⁊ corripis rep̄hēsibi
3 lissimus. O cule alios a te: tu te aūt nō vides. Audi Pastorē abbatē. Dic tibij psi tu q̄s es: ⁊ nō iudices quēq̄. intellige cuiꝰ cā ad te nō ꝑtinet Te iudica: tuā ꝯsciētiā exq̄site discute. Iud. xviij. Nolite negligere: noli

¶ Tertia nola est: negligere reuerentiā diuine maiesta (te iudicare.
1 tis. Audiāt h̄ in primis p̄lati spūales: ⁊ oēs clerici specialiter diuino seruitio mācipati: ⁊ caueāt ne hac nola sint insigniti. Timeo ne ꝓpter nimiā familiaritatē veniāt in ꝯtēptū diuine maiestatis. ij. Paralip. xxiiij Porro leuite egere negligētiꝰ. Et vñ h̄: nimiꝝ ex nimia familiaritate: Nimia eñ familiaritas parit ꝯtēptū: vt vulgo dr. veꝝ q̄ inter fatuos ait glo. Qui igit̄ ꝯtemnūt ꝓpter familiaritatē fatui sunt. Noli frater: nō est sic cū hoīe sicut cū deo. Cū hoīe si ꝯtrahis familiaritatē: defectꝰ eiꝰ videbis: q̄s ante nescieras. q̄ fit vt nō tā p̄ciosum eū habeas sicut prius Quantū aūt deo magis in veritate nō gressibꝫ pedū: sed affectuū ⁊ cognitionū appropinquaueris: tanto maior tibi apparebit. Accedit hō ad
A cor altū: ⁊ exaltabit̄ deus. Sil'e de cāpanili: ad qđ q̄nto magis appropinquaueris: tanto altius ⁊ maius tibi apparebit. Inde est ꝙ ꝯtēplatiuis maior videt̄ deus: q̄ nō contēplatiuis. neq̄ ad finē deuenire p̄nt. Ergo tantū videt̄ eis restare quantū bis q̄ paꝝ de eo vidēt: qꝛ infinitꝰ est. Sil'e de eo qui Argētine est ⁊ qui Parisius: eq̄lis videt̄ eis distantia ad orientē ⁊c. Noli frater deū paruifacere: propter qđ deo dicatus es. ij. Paralip. xxix. Filij mei nolite negligere: vos elegit deus vt stetis
2 coram eo. Audi ⁊ tu secularis rector ⁊ agnosce: quia omnis potestas a deo est. ad deū ergo respice: ne ea cōtra deū sed pro gl'ia eius vtaris.
3 Audite ambo q̄d vobis dñs p̄cepit Deutero. viij. Obserua ⁊ caue ne qñ obliuiscaris dñi dei tui: ⁊ negligas mandata eius atq̄ iudicia.

¶ Quarta nola est: negligere ꝓximi necessitatē: spiritalē ⁊ tēporalem. Deutero. xxij. De oī re fris tui si perierit ⁊ inueneris eā: nō negligas q̄si alienā. Nota de oī re. s. spiritali. Sed ibi q̄rit̄: an q̄s teneat̄ leuare rē intā: an possit eā sana cōsciētia p̄terire? Vide sup̄. viij. S. Itē etiā de spiritali: de aīa scz. cōtra eos qui de aīabꝫ familiariū paꝝ aut nihil curāt

quasi alienā: quia non est aliena: est eñ frater tuus: cōmembrum tuū.

¶ Quinta nola est: negligere aiam ꝓpriā. Sūt q̄ alios ⁊ eoꝝ res ⁊ aīas ꝓprias deniq̄ res corpus ⁊ tpalia curāt: ꝓpriā negligunt aīam. Stulti vtiq̄. Stulte in hac nocte repetēt aīam tuā. Et q̄d ꝑderit hoi si vniuersum lucret mūdū: aīe ꝑo sue detrimentū patiat? Expone ex Rudolphe ij. c. ij. aut aliunde. Fuge stultitiā hāc negligētie: q̄ est Preteritoꝝ bonorū nouerca: Futuroꝝ impedimentū: Anie ꝑditio directe ⁊ indirecte. Ex sūma p̄di. dictione Negligētia. Excute torporē: nō audis tonitruū: Discedite a me maledicti? clamorē: hostes sunt in porta sensuū: ignis ꝯcupiscētiaꝝ in sensualitate: aque cogitationū in fantasia? ⁊ adhuc stertis? Clama: salua nos perimus. Ex sūma virtu. de orationis necessitate.

U
1
2
3

Ingratorum

Dñica.iij.post trinitatis: in octa. Joan. Prima Julij.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs.i. Euangeliū.

Quinq̄gesima octaua turba stultoꝝ: sūt Ingrati. Qui sibi multa beneficia īpendi volūt: ipsi vero nunq̄ repēdūt. ad accipiendū habēt man⁹ apertas ⁊ aures: ad dandū aūt clausas. ꝯtra id Eccī.iiij. Nō sit porrecta manus tua ad accipiendū: ⁊ ad dandū collecta. Hi stulti septē nolis possunt dinosci: q̄s ponit btūs Tho.ij.ij.q.cvij. ar.ij. q̄s sumpsit ex Seneca de bñficijs: vñ ⁊ multoplures elici possent sed ille ad p̄sens sufficiant. Itē ex summa virtu. capitulo de gratia.

¶ Prima nola est: beneficiū nimis retribuere: ⁊ est vitiū excessus. Nimis inq̄ puta ꝓ q̄bus nō debet: aut citius q̄ debet. q̄ em̄ festinat reddere nō animū hz grati bñficij sz debitorꝫ: ait Seneca.ij. de bñficijs. Itē Sene. Reijciendi signū est ꝓtinus aliud mun⁹ mittere: ⁊ munus munere expugnare. Qui nimis cito cupit soluere: inuit⁹ debet. ⁊ q̄ inuitus debet ingrat⁹ est. Sūt ⁊ alie auctoritates cōgrue ad ꝓpositū: in sūma vir.

¶ Scda nola est: beneficiū nō retribuere. Debet q̄libet bñficium sibi factū loco ⁊ tpe ꝑm suā facultatē retribuere: nedū equale: sz etiā maius ij.ij.q.cvi.ar. vi. Quilibet inq̄ cuiuscūq̄ ꝯditiōis q̄ etiā si paup sit: tñ habet q̄d reddat. Elice ex articulo.iij.q.cvi. ⁊ ex summa virtutū. ⁊ Burid. sup Ethicoꝝ: ⁊ hic primus gradus ꝑm Tho. in vicio defectus.

x ¶ Tertia nola est: bñficiū dissimulare: h̄ est dū q̄s dissimulat q̄si non demōstrās se beneficiū accepisse. Debet plane grat⁹ oñdere se beneficiū recepisse: laudādo ⁊ magnificādo: ita etiā vt nō clā referat gratiā: ingratus est em̄ q̄ remotis arbitrꝫ gr̄as agit: vt ait Sene.ij.lib. de beneficijs Si igratus est q̄ clā gr̄as agit: q̄ ingratus erit q̄ beneficiū dissimulat.

¶ Quarta nola: ⁊ respectu precedentiū grauissima: Beneficiū non recognoscere: ꝑ obliuionē siue quocūq̄ alio mō. Sene. Ingratus est qui beneficiū se accepisse negat q̄d accepit. Ingratus est qui dissimulat. Ingratus qui nō reddit. Ingratissimus oīm qui oblitus est. Illi em̄ si nō soluūt: tamē debēt: ⁊ extat apud illos vestigiū meritoꝝ intra conscientiam inclusoꝝ. ⁊ aliquando conuerti ad referendam gratiā aliqua causa possunt: si illos pudor ammonuerit: si facilis occasio immutauerit. hic nunq̄ gratus fieri potest cui beneficium totū elapsum est.

¶ Quinta nola est: Retribuere mala ꝓ bonis: odiū ꝓ dilectiōe. Sic christo hodie faciebāt in euāgelio scribe ⁊ pharisei murmurātes ꝯ eum: dū esset eis bñficus ⁊ tandē crucifixerūt. Sic romani Camillū ex vrbe pepulerūt: q̄ duce tñ Gallica castra deuicerūt: ⁊ Athenieñ. legisdatorē Solonē in exiliū miserūt: ⁊ Spartani eoꝝ legislatorē Licurgū. Sic hodie q̄ cōitati seruit nemini seruit. fac g̊ vt intuitu dei eidē seruias: ⁊ mer

y ¶ Sexta nola: vituperare beneficiū: ⁊ nō solū dissi (cedē nō perdes. mulare. Dicit cū donat tibi equus: in os eius nō introspicias: quasi ꝓbaturus eius etatē. h̄ em̄ est species vituperatiōis ⁊ ingratitudinis signū. Sic de alijs muneribꝫ: cū tibi dat paup amicus accipias placito

Sic in cibis appositis. Sūt q̄ mox hospitē ꝯfundūt si q̄ cibi nō fuerint parati: verꝫ aliquando hoc ioco ⁊ apto scōmate fieri solet: tu videris vt sint edentula: alias appellaberis (Schend den gast.)

¶ Septima nola est: Beneficiū q̄si maleficiū reputare: ⁊ nō solum beneficij obliuisci. h̄ solent pueri scabiosi respectu matrū: ⁊ scolastici paruuli respectu mgr̄oꝝ facere: q̄ bn̄ficia correptionū ⁊ purgationū maleficia reputāt. h̄ religiosi ⁊ diuino cultui mācipati solent respectu dei facere: q̄ cū singulari gr̄a dei ad h̄ sint electi: putāt hoc sibi onus ⁊ grauamē. Hec elicui ex. ij. ij. q. cvij. ar. ij. Habes ecce nolas septē: quib⁹ dinoscere poterꝫ: si tu aut alius sit de numero hoꝝ fatuoꝝ: q̄tin⁹ discas tibi cauere ab h̄ vitio ne incidas: aut si incidisti te eruas. Nō paruū em̄ vitium 1
sed grande qđ Apl's dicit in nouissimis tp̄ib⁹ maxīe inualiturū. In nouissimis inq̄t dieb⁹ instabūt tp̄a pericl'osa: ⁊ erūt hoīes seipsos amātes cupidi: elati: sup̄bi: blasphemi: parētib⁹ nō obediētes: īgrati. Ecce punctū. ij. Tim̄. iij. Grāde vitiū est in hoīes ingratitudo: q̄nta putatis erit 2
in deū ingratitudo: si tot ⁊ tātis ab eo susceptis bn̄ficijs fuerim⁹ ingra Z
ti: q̄ nobis ex tā magna largitus ē charitate? Digna plane ingratoꝝ pe 3
na: in specl'o fatuoꝝ exprimit̄ q̄ appellat̄ (Die brütschen schlagen) qua q̄ plectunt̄ oīb⁹ fiunt ridiculo: ⁊ ꝯfusionē patiunt̄ corā om̄i ꝑpl'o: verberantur em̄ ferula nolata ad nates cū cātico q̄uodā. Sic q̄ ingrati sunt hoībus hic ꝯfundunt̄ corā eis rubore p̄fusi: eos fugiūt: querūt diuerticula cū obuiāt: v[illegible]lent oēs bn̄ficos suos esse mortuos. vt Eneas siluius in quadā dicit [illegible]l'a. O he q̄lis ꝯfusio erit his: q̄ ingrati fuerūt deo: cū eis ꝯfusio fiet corā vniuerso mūdo? Qui me erubuerit mihi hic gr̄as agendo: seruiēdo: ꝓfitendo: ꝟbo ⁊ ope: hunc erubescat ⁊c̄. ⁊ is q̄ sine veste nuptiali fuit: erubuit ⁊c̄. Facile est deo gr̄as agere: recognosce bn̄ficia ei⁹. Si nō scis legere: ꝯtemplare picturā in murꝫ (Ab dē fenster bret) Lauda verbo: ausculta laudātib⁹: serua mādata eius ⁊c̄. ⁊ hec oīa ea intentione: ꝙ sibi velis facere retributionē ꝓ beneficijs. Dic cū Dauid: Inclinaui cor meū ad faciendas iustificatiōes tuas ineternū: ꝓpter retributionē: scꝫ tibi deo faciendā ꝓ bn̄ficijs mihi īpensis. Non sic exponit Pe. de Eliaco sup̄ primo sen. Est gratitudo seu beneficioꝝ recognitio si- 4
gnū nobilitatis: ⁊ per ꝯtrariū ingratitudo seu bn̄ficioꝝ non recognitio signū rusticitatis. Patet igit̄ ꝙ illi q̄ nobiles reputant̄ qui deū p̄ ceterꝫ hoībus q̄ eos honorauit inhonorāt: subditos etiā suos q̄ multo sudore merent̄ vnde ipsi viuūt: ⁊ ꝓpter q̄s ipsi sunt in honore: incessanter oppri mūt rusticissimi sunt: ⁊ ferꝫ vident̄ etiam tales deteriores esse. Fere em̄ A
officia siue beneficia sentiūt: sicut ait Sene. ⁊ experientia in leonib⁹ docuit: sicut historie docēt: ⁊ leena apud Machariū in Vitaspa. Rustici igit̄ sunt tales priuati ⁊ nobiles hoīes: g̃ sunt digni: vt cum vilib⁹ penavili ⁊ ridiculosa plectant̄. Visi sūt hi vt sterquiliniū: qđ quāto magis 5
p̄fundit̄ radijs solis: tāto magis fumū ꝟsus solem emittit ⁊ fetorez. Et hi quāto maiora lumīa beneficioꝝ recipiūt: tāto magis ꝯ deū fumant

Sibimet complacentiū

O stercus diuitiaꝝ (oia vt stercora reputauī ait Paulus) que in agros macros dispsit Laurētius. O stercus voluptatū. Coputruerūt in stercore iumenta. O stercus glorie. Omnis gloria coꝝ stercus ⁊ vermis. Quid inflaris sanies? Hec stercora contra deū fumant. Rogemus.

Feria secunda: festū visitationis btē virginis. ij. Julij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i.

Quinquagesimanona turba stultoꝝ est: Sibimet cōplacentiū (Spiegel narrē) Sūt q̄ sibimet in suis factis ⁊ dictis oibꝫ sp cōplacent: gloriātes de sua prudētia: eloq̄ntia: robore: pulchritudine: nobilitate: diuitijs ⁊ sic de alijs. De his hac hora et hodie: festo

visitationis Marie erit mihi sermo: ⁊ vt puto non incōgruus. Plane Maria humilis cuius in nullo suo: sed in solo deo salutari suo aīa exultauit: q̄tenus inde discāt nō fatue in se sed prudenter in deo gloriari. Possunt aūt hi fatui q̄nq̄ nolis dinosci: quas a b. Grego. ⁊ Tho. emi

¶ Prima nola est. Exultare de bonis: q̄si ex se habitis. puta bona na/ naturalia vt sunt ingenium: intellectus: memoria: robur pulchritudo. ⁊ bona tp̄alia vt diuitie: gl̄a: honor: potētia, ⁊ bona spūalia: vt gr̄a: sciētia: sapiētia: prudētia: ph̄ia. Est gl̄iosuz ⁊ excelsū aliq̄d hr̄e: ⁊ nō ab alio sicut ea q̄ habent̄ in feudū. Sūt igit̄ sup̄bi fatui speculatores: q̄ ita gloriant̄ ⁊ exultāt: quasi a se habeāt. Dicis: nō sum⁹ tales; miser plane esset q̄ talia opinaret̄: īmo infidelis. Ueꝝ q̄dē est si in vniuersali sic opinaret̄ atq̄ in p̄ticulari: h̄ fieri pōt sine nota infidelitatis; ⁊ sil̄e de fornicatiōe. declara ex Tho. Porro nō dixi: ꝙ opinat̄ se a se hr̄e: sed sic exultāt ac si a se haberēt. Et quō h̄ p̄pendit̄: h̄ mō: q̄r q̄ estimat se aliq̄d ab alio hr̄e non multū de h̄ gloriat̄ apud se: sed cū de tali bono cogitat ꝙ sit ab alio: rep̄cutit̄ dicēs intra se: ab alio habes. Itē nō iactat se de h̄ corā alijs. Gratias agit ei a q̄ hz. Qui igit̄ intra se gl̄iat̄ ⁊ corā alijs se iactat: ⁊ gr̄as nō agit: facit ac si ab alio nō hr̄et: h̄ aūt heu faciūt multi ex sup̄bis: q̄ de donis nature: fortune ⁊ gr̄e sibi a deo cōcessis: gr̄as agūt ea recognoscēdo inde sibi p̄uenisse: cū magnificādo: laudādo: sibi obediēdo: sz sue voluptati: volūtati: libidini parēdo: iactāt se de eis ⁊ apd̄ se gl̄iant̄. Ecce nolā primā q̄ [illegible]inistrū lat⁹ cap̄pe ꝟsus orientē assuta ē his stultis. Recte ad orientē. [illegible] oriente em̄ egredit̄ nob lux. ⁊ a deo orit̄ nob om̄e bonū: gr̄e ⁊ nature. Jaco. i. Om̄e datū optimū ⁊ om̄e donū p̄fectū desursū est Erat ni fallor hac nola notatus diabolus: de q̄ dr̄. Isa. xiiij. Quō cecidisti de celo lucifer q̄ mane oriebarz? voluit nimirū ⁊ appetijt a natura hr̄e qd̄ poterat a gr̄a dei: sz noluit hr̄e in feudū. Uide doc. p̄te. i. Prob dei hominūq̄ fidē: q̄nta est fatuitas tibi attribuere quasi a te haberes viuere? Audi Apl̄m. i. Cori. iiij. Quid habes qd̄ nō accepisti: si aūt accepisti q̄d gl̄iaris quasi nō acceperz? Noli o frater: sz oīa bona in deū refer: sibi attribuēdo p̄ recognitionē: p̄ laudē: p̄ obsequiū. Nō nob dn̄e nō nob sz noī tuo da gloriā. Natū Joannē quidā volebāt vocare noīe p̄ris sui: hi sunt finaliter illi qui bona sua sibi attribuūt. Elisabeth aūt ait: Nequaq̄z sed vocabit̄ Joannes. Ipsi sunt q̄ bona sua deo tribuūt siue gr̄e dei. Uñ ⁊ Joannes. i. gr̄a vocabat̄: q̄ natus est de sterili: nō s̄m naturā. sic bonū opus debet attribui gr̄e: cū ania ex se sterilis sit: ex deo vero habeat ꝙ bona op̄a agat: iuxta illud. Qui habitare facit sterilem.

¶ Scd̄a nola est: exultare de bonis q̄si ex meritz ea habeat. Credit plane q̄ talis fatuus ē: q̄r a deo sint sibi data: attamē p̄ meritz suis gaudet stult⁹ ille ⁊ exultat igit̄ q̄r nō gratis receperit: sed suo merito ꝯdigno q̄si ipsa sint causa p̄ricipalis ei⁹ boni qd̄ habet: de⁹ vero causa secūdaria. cū reuera sit ecōtra. Ad excutiendū lapidem de balista tormētaria: quā appellam⁹ bombardā: duo sunt necessaria: salpetre ⁊ sulphur: hec incensa

vi maxima lapidē expellūt. Sic vt lapis actus meritorij ꝓdeat ab hoīe
necessariū est liberū arbitriū ⁊ gr̄a. Gratia autē plus est causa actus in
ratiōe meritorij q̄ꝫ liberū arbitriū. Noli g̃ tibi ꝑncipaliter sed gr̄e poti⁹
D ascribere actū meritoriū. Audi ꝑterea Paulū. Nō ex opib⁹ iustitie q̄ feci
2 mus nos ⁊c̄. Tim̄.iij. Uide in Antho. ad placitū. Pendet hec nola ⁊
assuta est ab anteriori ꝑte capitis ꝟsus austrū. hec regio multū calida ē
⁊ hi fatui de meritis scꝫ eximie bonitatis nimis ꝯfidūt: q̄ assuta fuit ca
pitio Nabuchodonosor. Dañ.iiij. ꝓphete scti.iij. Reg.xiij. imo ⁊ sctissi
mi Pauli. Nimiꝝ datus fuit sibi stimulus carnis: ne incideret in hanc
suꝑbiā: vt meritis suis ascriberet illas magnificas reuelatiōes dei: ꝓut
ipsemet fateť.ij. Corin.xij. Ne magnitudo reuelationū ⁊c̄. Porro de ꝓ
pheta legim⁹: qꝛ missus fuit a deo a iudea in samariā ⁊c̄. Dic ex Anth.
Nabucho. in palatio suo ꝯsistēs dixit: Nōne hec Babylon magna quā
ego edificaui ⁊ ampliaui ī roborre meo? id est in ꝟtute mea. Sꝫ punit⁹
3 fuit. Cui q̄so cōparabo generationē hāc stultā? pueris vtiqꝫ: q̄ specula
ex reumate in manicis sibi ꝯficiūt. Et tu o (spiegel narr) qui de meritis
tuis gl̄iaris: q̄d aliud facis q̄ꝫ q̄ te ī reumate ipo suꝑ manicis illito spe
cularis? Quid em̄ sūt aliud act⁹ tui: tua merita: opa manuū tuaꝝ q̄ꝫ reu
ma ī manica? min⁹ dixi turpi⁹ ⁊ spurciti⁹ dicere debuissez. Iustitie nr̄e
q̄si pānus mēstruate. Isa.lxiiij. Uade iā o fatue: ⁊ gloriare de meritis
tuis ⁊ tue iustitie īnitaris. Est nimiꝝ alia iustitia: aliud sp[illegible]ulū: in quo
gloriandū ⁊ exultandū: in q̄ btissima virgo exultauit: nō [illegible]uis meritꝫ:
sed in deo salutari suo: imitatrix illi⁹ q̄ dicebat: Et exult[illegible]bo in deo Je
E su meo. Hic factus est nobis iustitia. Clamat Psal.xxx. In iustitia tua
libera me. Tua inq̄t: quā tu fecisti: nō mea. Et itē: Deus in noīe tuo sal
uū me fac: ⁊ in virtute tua iudica me. Non in virtute mea: q̄ parua aut
nulla est. Hoc speculū pctōꝝ ex claro vitro deitatis ⁊ plumbo humani
tatis: vt visum nostrū terminare possit ꝯflatū. Hoc in medio eccl̄ie ī fi
gura manet suspensum: h̄ est speculū in q̄ cōplacuit patri: Hic est filius
meus dilectus: in q̄ mihi cōplacui. Respice in faciē christi tui o dñe: nō
in faciē meritoꝝ meoꝝ: q̄ sunt vt pannus mēstruate in ꝯspectu tuo. Est
porro speculū humilitatꝫ Maria: in qđ respicit dñs. Respexit humili
tatē ancille sue. Ad quē respiciā nisi ad humilē ⁊ tremētē sermōes meos
ait Isa. Est speculū ꝑterea ex cineribꝫ silicū factū: đ q̄ ī trac. đ morte di
xi. h̄ intuēdū: in illud oculi deflectēdi: nō in reumaticū speculū meritoꝝ
1 ¶ Tertia nola est: exultare ī bonis nō habitis siue de falso. Et q̄s q̄so
satis poterit ridere fatuos: q̄ sibi fingūt bona inesse q̄ nō insunt? q̄ repu
tāt se habere acutū intellectū vel magnā memoriā vel magnā industriā
in agēdis: vel peritiā in arte: vel ꝑudētiā in regimine: vl̄ pulchritudinē
in ꝑsona: vel scientiā in mēte: vel ꝑfectionē in vita spiritali: ⁊ de hoc glo
2 riant̄: dū tñ reuera ista nō habeāt: vel nō tantū sicut estimant̄? Pendet
hec nola ad dextrā ꝟsus occidētē. ⁊ q̄dē apte: quiꝑpe q̄ in eis occidit sol
cognitionis ⁊ lux veritatis falso innitētes: putātes se aliq̄d esse cū nihil

sint. Qualē sibi habuit assutā ille de q̄ dicit̄ Isa.xvi. Audiuim⁹ sup̄biā
Moab: sup̄b⁹ est em̄ valde: sup̄bia eius ⁊ arrogātia plusq̄ virtus eius
Sic Petrus putauit se habere cōstantiā p̄fectā: qnā tñ nō habuit. quia F
christū negauit: cū q̄ tñ putauit se ī carcerē vsq̄ ⁊ mortē iturū. Sic Da
uid dixerat: Ego dixi in abundātia mea: scz deuotiōis ⁊ feruoris. non
mouebor ineternū. Et tñ mox se p̄seuerantiā nō habuisse innuit: cū sub-
iunxit: Auertisti faciē tuā a me: ⁊ fact⁹ suz ꝯturbatus. Et licz multz sit 3
hec nola isuta: p̄cipue tñ magnatib⁹ p̄ncipib⁹ ⁊ ceteris in p̄tāte existētib⁹
q̄ eā vix effugere p̄nt: quippe q̄ in tā magno numero sunt q̄ certatim eā
ipsis assuere nitunt̄. Testis est Sene. Oim aulicoꝝ (inq̄t) vnū officiū:
vna ꝯtētio est: q̄s blādissime fallat. Quid hoc est q̄z q̄ ad hoc nitunt̄: vt
eū in falsam opinionē inducāt: vt putet se meliorem q̄z sit? Faciūt de eo
quēadmodū pueri de vesica: quā vn⁹ aliq̄ntulū inflat: ali⁹ plus: donec
bñ inflata sit. q̄ facto eā susq̄ deq̄ faciūt: ⁊ cū ea ludūt alterutrū iactan-
tes: ⁊ tandē p̄ncto acus p̄forata vēto euanescēte flaccida cadit. Sic sic
aulici cū eoꝝ p̄ncipe. Vnus adulator inflat eū v̄bis adulatorijs: O est
vobis maior sapiētia: nō tā crudelis sic̄ vicin⁹ p̄nceps ⁊c̄. Ali⁹ ampli⁹
inflat: ⁊ sic ꝯseq̄nter q̄usq̄ totus tumet aīo. quē etiā tumorē plerūq̄ ī fa
cie ⁊ oculis exprimūt. Quo facto ⁊ sic leuitate vanitatz infecto: cū eo lu G
dūt iactātes eū alterutrū: q̄libet ad suā partē eū trahit: ⁊ ita eū fatigāt p̄
diuersa ꝯcilia: vt nesciat q̄ se vertere debeat: ⁊ vt ebri⁹ īfatuat⁹ maneat
Tandē veni[illegible]ors ⁊ pūgit vesicā: sicq̄ cadit. Deludūt eū sicut rusticū
portantē agn[illegible]t tandē se canē portare putet. de q̄ alibi ī sūma vitioꝝ
¶ Quarta nola est: exultare de vano. Sūt q̄ etsi nō de nihilo exultant
exultāt tñ de aliq̄ qd̄ nō exultatiōe dignū. puta de vano aliq̄: trāsitorio
scz ⁊ indurabili. tp̄ali nō eterno. s. de pulchritudine habita: diuitijs: de
litijs: honorib⁹ ⁊c̄. q̄ vere hñt: nō tñ in his gloriandū: nō em̄ gl̄ia digna
sunt. Et hec ad p̄sens appello vana: iuxta q̄ vanū accipit̄ Ecc̄i. i. Vani
tas vanitatū ⁊ oīa vanitas. q̄uis s̄m doc. sctm̄ in q. de malo: intelligit̄
de inani gl̄ia. Vanū etiā de falso d̄r: ego tñ in p̄posito abinuicē distin-
guo. Si placet: ibidē vide distinctionē: q̄ est pulchra. Pēdet hec nola
ad aquilonē ad posteriorē partē capitis. Apte quidē: illic em̄ d̄r versus
mediā noctē v̄sus tenebras. Et q̄d oēs creature trāsitorie aliud q̄z tene
bre respectu creatoris? Et q̄s q̄so liber ab hac nola? etiā pueri bimi exul
tāt dū calceis nouis induti sūt: ⁊ eremita q̄dā petiā matte assuit tunice
q̄ lōgior fieret ⁊ in terra instar clerici post se traheret. Et q̄les hi fatui q̄
vult⁹ suos speculant̄. ⁊ inde exultāt sibi ipsis sup̄ pulchritudine bñdicē-
tes? Nō tibi videt̄ fatu⁹ fuisse Otto ille imp̄ator: qui etiā ad bellū secū
speculū p̄ferebat? vt d̄r in spec. fatuoꝝ femine⁹ vtiq̄ hō: nō em̄ ea intēti-
one vt Plato speculū ferebat. Sūt hac nola notati etiā hi q̄ sapiētes H
reputari volūt: senes iuuenilia vestimēta ⁊ mores habētes p̄pter gloriā
vñ tñ vere ignominiā ꝯsequunt̄. sz ⁊ religiosi quiq̄ ī suis cucullis. Prob
deū hoimq̄ fidē: q̄nta fatuitas hec q̄ rationalis hō cū his magis se oc-

cupat: ⁊ in rebꝫ tā contēptibilibꝫ gloriā querit. Ecce si q̄s indutus fuerit
veste de mardario serica: aut de margaritis: vult inde magnus haberi
oculos circūfert: ꝯsiderās an ne aliq̄s cū admirari velit: digito mōstra-
re ⁊ dicere hic est. q̄d o fatue facis: gloriās ī pellibꝫ muriū: es ne tu inde
melior: q̄r hac pelle indutus es? Sic seducit̄ sic infatuat̄ animus hoīs
rationalis: christianus: cōditus ad eterna ad maxima: sic de his q̄ glori
ant̄ in magnificis edibꝫ: suꝑpellectili: cenis ⁊c̄. Quoꝝ oīm fatuitates q̄
videre voluerit legat Petrarchā. Filij hoīm vsq̄ quo graui corde: vt q̄d
diligitis vanitatē: vt quid exultatis de pulchritudine: de veste ⁊c̄? No-
li sic te speculari ⁊ teipsum mirari: de talibꝫ q̄ te inanē efficiunt: conside
ra potius ea q̄ te premūt: soliduꝫ faciunt: ⁊ mentē deprimūt. Doceat te
ericius apud Cirillū illum magnū li. ij. c. iij. Hircus ad fontē veniens:
vt ardentia siti refrigeraret interna: cōiectis oculis in laticē nitore fulgē
tem: similitudinē vultus sui quā in eā emiserat: reuerberantibꝫ riui spe-
culis mox suscepit. Lunq̄ vidisset altis ornatū cornibꝫ caput: atq̄ pro
J tensam faciem: barba pendēte: corde hilari: vocē exultatiōis emisit: ⁊ se
maximis dignificare cepit dicēs: O q̄ꝫ decēter eminēs staret in cornuto
capite corona pauonica: ⁊ torquata ceruix q̄ꝫ cōuenienter descēderet fa
cie sub barbata. Quē cū audisset erinacius: stans ⁊ ipse in fonte: deri-
sit amentē ⁊ dixit. O si post tergum oculos haberes: corona ⁊ torque te
nullo mō dignificares. Nimirū videres caudulā tuā pudendam: ⁊ mox
humiliatus de fatuoso capite poneres iactantiam tuā: [illegible]lia multa di-
xit similia. quibꝫ auditis hircus eruditus: quia se dig[illegible]ficauit erubuit
Et tu caudam imperfectionum tuarū ⁊ mortem considera.

¶ Quīta nola est: Exultare in p̄ponendo se alijs: ⁊ suꝑ eos dñari vel-
1 le: quasi melior sit alijs ipsosq̄ despicere. Hic ꝑfectus cuculus Bern
hardꝰ q̄ suꝑeminere vult ⁊ suꝑnatare: plane sicut spuma in olla ⁊ palee
in vāno tritici: ⁊ ꝟmiculosa pisa q̄ suꝑnatat. Sic stultus ille putat se oī
bus meliorē: ⁊ ḡ preferendū. Juraret se eleuatis digitis oībus doctio
rē: pulchriorē: sapientiorē: eloquentiorē: nihil est in eo q̄d sibi displiceat
de se: nihil aūt alioꝝ sibi placet. Nouit mores illoꝝ btūs Greg. q̄s ⁊ de
scribit in. xxxiiij. Moraliū circa finē. Cūcta (inq̄t) q̄ ab alijs bene agū-
tur displicēt: ⁊ sola ei q̄ ipse vel praue egerit placēt: semꝑ aliena oꝑa de-
spicit: semꝑ mirat̄ q̄d facit: q̄r quicq̄d egerit egisse se singulariter credit:
⁊ cū se in cūctis trāscendere ceteros estimat: ꝑ lata cogitationū spacia se
cū deambulās: laudes suas tacitas clamat. Nōnunq̄ꝫ ad tantā elationē
mens ducit̄: vt in eo q̄d tumet: etiā ꝑ ostentationē loquutionis effrenet̄
2 Ecce fatuū cū sua elationis suꝑ alios nola. Pēdet hec nola in summi
K tate capitis fatui suꝑ oēs: q̄r ⁊ suꝑ oēs vult dñari. Ero sil̄is altissimo:
nullū timet: sil̄is in h̄ diabolo de q̄ dicit̄ Job. xli. Factus est vt nullū ti
meret: nulli vult subijci: sed liber esse ⁊ dñari. Recte de eo intelligit̄ q̄d
dicit̄ Job. xi. Vir vanus erigit̄ in suꝑbiā: ⁊ quasi pullū onagri liberū se
natū estimat. Vere vanꝰ q̄r leuis ⁊ nullo pōdere timorꝫ firmatꝰ erigit̄
scꝫ suꝑ alios: querēs dñari ⁊ leges iponere. Sil̄is onagro. i. asino silue

stri: q̄ ꝑ siluā suaꝝ ꝓuaꝝ volūtatū discurrēs nullis oneribꝫ vel vinculis mādatoꝝ reputat se subditū: sed liberꝝ ad nocendū cuicūq̄ despiciendū ⁊ cōuiciandū. Erat talis asin⁹ nolat⁹ Phariseus: q̄ ascendēs cū publicano in tēplū dicebat stās rigid⁹ in suꝑbia: Deus gr̄as ago ⁊c̄. sic ꝙ publicanū despexit. Nunq̄d ipune: nō vtiq̄: talibꝫ fatuis cū cōtis dn̄s pediculos decerpit. Descēdit hic iustificatus ꝑ illo in domū suā ait dn̄s. Vtiq̄ aliq̄n deus tales suꝑbos in q̄bꝫ est dn̄andi libido mirabiliter humiliat: ꝯm ꝙ d̄r Ecc̄i.x. Sedes ducū suꝑboꝝ euertit: ⁊ sedere facit mites ꝑ eis. Etsi multi sint: vnū tn̄ ꝓducam⁹. de q̄ Anth. ꝑte. ij. ti. iij. c. ij. §. iiij. q̄ voluit corrigere magnificat qd̄ hodie in euāgelio legim⁹. Cū em̄ tyrān⁹ esset suꝑb⁹: ⁊ audisset pluries decātari ī ecc̄lia id Dispersit su. ⁊c̄ Dic ex Antho. ⁊ ꝯclude: est em̄ exēplū ꝓlixū: satis tn̄ notabile. Rogem⁹.

Dñica quarta post trinitatis. viij. Julij. M.ccccxcviij.
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

2 Sexagesima turba stultoꝝ est: Saltantiū (Dantz narrē) immo (Gantz narren) Qui inhoneste saltāt ⁊ irratiōabiliter ꝯtra dictamē recte ratiōis. qđ notāter addo: nō em̄ oēs q̄ tripudiāt sūt fatui. Tripudiauit Monica mater scti Augustini: saltauit Dauid añ arcā: saltauit ⁊ Scipio. Hic em̄ (vt recitat Frāci. Petrar.) triūphale illud corpus ⁊ militare mouit ad numeros. veꝝ nō molliter se infringēs vt nunc mos est etiā incessu ipso vltra muliebrē mollitiē fluētib: sed vt antiqui viri illi solebāt inter lusum ac festa tpa virilē in modū tripudiare: nō facturi detrimētū: etiā si ab hostib suis spectarent. Nō igit ex libidine: sz recreatiōe hoc ꝓcessit. Porro sctā Monica post sumptā eucharistiā sursuz ferebat in aera clamās: Volemus in celū fideles: volem⁹ ī celū. Cūqz interrogaret cur ita insolesceret: rn̄dit: Cor ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. Et nūquid ideo fatuella? Nō plane: nō em̄ ex fatuitate sed sapiētia cibi sumpti ⁊ spiritali iocūditate sursuz ferebat ⁊ exultauit. Sed nūquid fatu⁹ erat Dauid añ arcā dñi saltās: etiā vsqz ad irrisionē ⁊ ꝯtēptū vxoris sue: ita vt diceret: ludā ⁊ vilior fiā? Fatuus non erat: sed ex spiritali iocūditate hoc ꝓcessit: vt ait Alex. de Ales. Sz aliā ꝓduco saltatricē: in cui⁹ festiuitate adhuc versamur: dei genitricē loq̄r: cū saltāte Joāne puero in vtero matrꝫ sue Elizabeth: imo saltātib ambab matrib ⁊ ambob pueris. Saltat ⁊ exultat Joānes infans in vtero matris ad vocē Marie. Est ad hoc text⁹ aptus: Vt facta est vox tua in auribꝫ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Acclamat Elizabeth: Et vñ mihi ⁊c. ⁊ sil exultat. Nō potuit se ꝯtinere spūs Monice q̄n erūperet in mēbra exteriora: ita vt exultaret ⁊ corpe. Et quō aīa q̄ exultauit post christū susceptū nō solū sacr̄aliter: sed etia realiter: carnalit sese ꝯtineret: vt nō redundaret ⁊ erūperet. ita vt visitās Elizabeth ad literā ꝑ cacumina saltaret? Plane cū sentiret iā illū venientē ⁊ silientē in mōtib: trāsilientē colles: ⁊ eā ad saltationē incitantē: Surge ꝓpera amica mea ⁊ veni: ⁊ reliq̄. nūquid ⁊ hic fatuitas? Nō plane: vbi sūma sapīa. Nō igit oēs q̄ saltāt ⁊ tripudiāt fatui sūt appellādi: sz soli illi q̄ īhoneste ⁊ irratiōabil'r saltāt. Et quō hos ab illis secernere poterim⁹? septē nol.

¶ Prima est: saltare tpe indebito. Et q̄ sunt inquis tpa indebita? tp̄s deputatū oratiōi necessarie penitētie: quēadmodū ī q̄dragesima: ad cuius mediū nobiles saltāt. in quinq̄gesima in tpe pēteco. q̄ cū reliquijs ī hāc vrbē maxim⁹ solet venire ꝓl's. ⁊ alijs tpib letaniaꝝ: quib prohpudor solēt ineptie he cōmitti: quēadmodū oib notū est. Sed ⁊ in primitijs sacerdotū: qđ eis quidā fatui putāt licere: sed errāt. Siquidē eo magis pctm̄ est: q̄ inter actus sanctiores hec fieri solēt. Que q̄so cōmertio christi ad belial? Cōuiuia ꝑ statutū ꝓuinciale sunt ꝓhibita in ꝑmitijs: ⁊ tripudia ꝑmissa? Itē scđo indebitū est tp̄s festoꝝ dei ⁊ sctōꝝ: q̄ sunt deo ⁊ sctis dedicata: vt ad eosdē fiat ꝓcessio: vt eos salutemus deuotionib

nr̄is: ⁊ inuocemus ⁊ colamus. Plane nō paruū pctm̄ est talib⁹ diebus N
tripudiare: imo (vt dicit̄ in Angelica) tenēt mgr̄i: vt refert Rich. in. iij.
dis. xxxvij. ar. iij. q. iiij. ꝙ est pctm̄ mortale coreas ducere dieb⁹ dn̄icis.
ꝓpter dictū Augustini dicētis: ꝙ facerēt melius femine indeoꝝ si lanā
filarēt q̄ꝫ toto die in neomenijs impudice saltare. Qd̄ quidē veꝝ credit
Angelus: qn̄ omissa missa vel p̄dicatiōe aut vesperoꝝ celebratiōe hmōi
intenderēt: vel per notabile spatiū: puta ꝑ maiorē partē diei. alias non:
Quicq̄d sit de hoc: puto se nullā nisi penituerīt miscdiam cōsecuturos
apud deū: nec merituros patrociniū sctōꝝ q̄s neglexerūt suis festis co-
lere ⁊ sibi familiares efficere. Est ad h̄ exēplū notabile scti Gregorij in
dialogo de puella cui apparuit virgo Maria. Recita si placet ex sūma
vitioꝝ de luxuria ꝑte. iiij. c. iij. de choreis. Tandē terrio tp̄s indebitū ē
tp̄s nocturnū. Est nimiꝝ s̄m Frā. Pe. nox hostis pudicitie: amica scele
rū: timoris ⁊ pudoris abactrix. Est singulare stratagema illi⁹ astutissi
mi nr̄i hostis: q̄ inuadit miseros hoīes ꝑ choree bellū: cū etiā noctē vt in
ea fieret introduxit. Quale stratagema Gedeon ꝯtra Madianitas ob
seruauit. Judic̄. vij. cū lagenis: faculis ⁊ tubis. Dic breuiter historiā.
Gedeon diabolus paucis hoībus vix trecentis saltantibus: totū sub-
uertit ⁊ perimit exercitū circūstantiū alioꝝ. Ibi tube ad literā: ⁊ lagene
tympana cōplodenda: facule accense: sil̄iter ad literā. Fit igit̄ vt sic mu
tua cede se truncent alterutrū se spiritaliter occidentes. Applica.

¶ Scda nola est: saltare cū indecētia ꝑsone. Clericis ⁊ maximis religi O
osis ꝓhibitū est saltare. xlvi. dis. clericū. ⁊ de ꝯse. dis. v. nullus p̄sbytero 1
rū. ⁊ c. nō optet. Ita vt s̄m Angelū peccēt mortaliter: nisi forsitā modici
tas ⁊ qualitas saltādi excusaret: puta in secreto ⁊c̄. Cōgrue vtiq̄ ꝓhi- 2
bitū: ꝓhibet̄ eis aduocatio: qꝛ digniores sunt q̄ꝫ ꝙ his indulgeāt: ⁊ ad
altiora deputati. Sil̄r ⁊ p̄lati ⁊ doctores p̄dicatores nō cantib⁹ indul-
gere debēt: nec elemosinarij effici. inde est ꝙ p̄bende taliū sunt laicoꝝ in
ecclesia Argētineñ. Si talia que de se bona sunt ex genere sunt eis inter
dicta: quid de tripudijs? Que em̄ cōcordantia: vt manus ad feminaꝫ 3
extendāt post prandiū in chorea: quas ad deū in missa ꝓ populo exten
derunt? O monache quid cuculle cū chorea? ⁊ corone cū serto femine?

¶ Tertia nola est: saltare inhoneste: mō inhonesto (vnzüchticlich) Et
quō hec fieri p̄nt? Gesticulationib⁹ ꝓuocantib⁹ ad libidinē (buebschen 1
weisen) Inhoneste gesticulatiōes hac nr̄a tēpestate fieri solēt īter tripu-
diandū. qd̄ etiā ad ꝯditionē eiuscemodi generis tripudij requirit̄: puta
amplexari (der schöffer dantz) osculari: sed ⁊ turpissime etiā vsq̄ ad pu
dēda ꝓpter vehemētiā ⁊ impetū circuitiōis denudari: vt ea fere pateant
q̄ deus ⁊ natura in obstrusiora reposuerūt. Itē in cantib⁹ turpib⁹: h̄ in 2
his fieri solet q̄ nos theutones appellamus (heygerleyſ) vel (ein scheib-
lecht tentzlin) vbi vna p̄cinēte alie subsequunt̄: vbi multa turpia de ve
nere ⁊ cōcitatiua ad libidinē ⁊ ꝯtra matrimonij honestatē ꝯcinunt̄. Vi
de si placet ī sūma vitioꝝ. Cū ornamētis lasciuis ⁊ inhonestis. Sꝫ q̄s 3

inhonestatē satis dicere posset: cū ī mediū dorsuz vsq̄ oīa sint detecta ⁊
ab ante vsq̄ ad māmas: ita vt etiā ꝯtinētissimos viros allicere possent
1 ¶ Quarta nola est: saltare ꝑuersa intētione. Sunt qui ideo vadunt
ad tripudia vt alios ꝓuocēt ad libidinē: ibi incipiūt p̄ludia actus vene
ris: ibi ordiunt̄ q̄ indies texere statuerūt: tales vtiq̄ peccāt mortaliter.
Ibi colloquunt̄: man⁹ cōscalpūt: sperātes q̄ porcellus inde vt se ꝓster-
2 nat debeat cōmoueri: literas sibi mutuo tradunt. Sunt alij qui etsi ni
hil inde se sperent cōsequuturos: volūt tn̄ p̄sentib⁹ frui quantū possunt:
tactib⁹: visu: colloquio se pascere. Et hi mortaliter peccāt: nedū em̄ ꝯsen
3 sus in actū: sed etiā in delectationē ipsam ⁊ in ea q̄ in eū ordinant̄. Sz
nullū eoꝝ facio inquis: sed ex leuitate suꝑbie vel inanis gl̄ie tripudio.
Si ita est: dico ꝙ erit veniale. Nā si qd̄ intendit̄ est mortale: erit ⁊ ip̄m
opus mortale. si veniale: erit veniale. Sed inq̄s: bona intentione vado
⁊ saltare incipio: non tn̄ ex eo quin ad mortalē libidinē ꝓuocer. Hoc est
qd̄ ego dico qd̄ detestor: ꝓpter hoc em̄ mortaliter peccans cū aduertens
de tali fragilitate te ingeris: quippe ꝙ qui amat periculū peribit in illo.
1 ¶ Quinta nola est: saltare freq̄nter. Dicūt doc. ꝙ q̄ freq̄nter inebriat̄
peccat mortaliter: q̄ aūt raro: venialiter. Hoc ſm b. Tho. ij. ij. intelligi
debet: nō q̄ multa venialia fiāt mortale pctm̄: q̄ hoc nō est. sicut ex mil
le passerib⁹ nunq̄ fit coruus: sic nec ex mille venialib⁹ fit vnū etiā mini-
Q mū mortale. Sz sic itelligēdū est: q̄ q̄ raro inebriat̄ excusat̄ aliqn̄ ꝓpter
ignorantiā sue fragilitatis. sed q̄ freq̄nter inebriat̄: cessat [illegible]a ignorātia
excusans. q̄ in illa frequētia nō pōt eū latere sua infirmit[illegible]. ⁊ si nihilo-
minus vult bibere nō curās inebriationē: peccat mortaliter. q̄ illa excu
2 satio ignorātie q̄ eū prius a pctō mortali releuabat mō nō releuat. Sic
ſm Rodo. qui ex ꝯsuetudine ducit choreas peccat mortaliter. Saltan
tē aūt raro ⁊ sine corrupta intētione dicit: nō audeo dicere ꝙ peccet mor
taliter: sz nec audeo excusare a mortali. cū ingerat se ꝑiculo alios ꝓuocā
3 di ad libidinē: ⁊ exēplo suo alios ad sil̄ia faciēda ꝓuocare. Audiāt b̄ q̄
dicūt: q̄d ad me ꝙ alij cadūt: ego bonā habeo intentionē: ego nō cōmo-
ueor libidine. Scias q̄ q̄ nō operit cisternā quā fodit: tenet̄ de aniali.
1 ¶ Sexta nola: saltare in loco non ꝓphano Hoc est in loco sacro; vt in
2 eccl̄ia: hoc dicit̄ esse mortale. ar. c. decet: de imu. eccle. lib. vi. In loco
religioso: hoc est ī ꝯuētib⁹: refectorijs: locis capitularib⁹: in ambitu mo
3 nasterioꝝ. In loco deniq̄ periculoso: vbi facile seduci pn̄t saltantes.
quēadmodū ꝯtingit virginib⁹ Judicū vltimo: q̄ choros ducentes inter
vineas rapte sunt a Beniamitis. Habes ecce nolas sex: ⁊ quis q̄so
oēs has inter saltandū vitabit: quis vel vna nō notabit̄: Et tn̄ quicūq̄
notat̄: sciat se stultū de hac turba. Quis queso bona accedit intentione
⁊ neminē scandalizat: obseruat modestiā morū: ⁊ alia enumerata: Cre
R do pauci admodū. Facilius est prorsus manere domi q̄z hec obseruatū
ire. Dicit Angelus ⁊ cosentio: ꝙ q̄ p̄fate cōditiones nō inueniunt̄ ī cho
reis nostri tp̄is: ideo nō video quō sine mortali peccato quis eas faciat

ex consuetudine: sicut cōmuniter fiunt p̄sertim apud alemanos.

¶ Septima nola est: saltare p̄sentialiter. Nō solū q̄ agūt: sed ꝛ q̄ agētib⁹ p̄sentiūt pena digni sunt. ergo ꝛ ipsi inter fatuos hos merito recensent. Et qui sunt hi inquis qui cōsentiūt? Aspicientes: q̄ videlicet nō solum 1
in transitu aspiciūt: sed studiose aspiciūt vlterius ad delectationē pcti
mortalis tendētes. Hi nimiꝝ participes sunt absolutiōis ꝛ indulgētia
rū a virtutib⁹ ꝛ gr̄a: sicut ipsi tripudiātes. Sunt instar parochianoꝝ re
spectu clericoꝝ cantantiū in chozo ꝛ sozoꝝ fratrūq̄ p̄uersoꝝ: qui etsi nō
canant: participiū tū habēt cū cantantib⁹ sicut ꝛ hi. Ministrātes: ti bi 2
cines: ꝛ alij cōsimiles: portantes faculas: ꝛ alia q̄ huic stultitie p̄ducunt
administrātes. Percussus fuit quidā fulmine: sicut habet in speculo ex
emploꝝ dis. v. exēplo. cxxviij. Autores siue p̄motores chozeaꝝ (pfeif- 3
fermeister: stubenmeister) qui sunt p̄imordiales cause. Ipsi sunt vt ti
bulci: qui dū sues dispersas vult cōgregare: vnā clamare facit: vnde ce
tere accurrunt. Sic illi ꝛ vere tot pctoꝝ q̄ ibi cōmittunt rei. Inducto- 4
res sicut matres q̄ filias inducunt ꝛ ornāt: ꝛ aliqñ fatui mariti vxores S
quod pudendū est. Plane mihi nō aliud visi sunt facere q̄ eas p̄stitue
re. Permittētes: ipsi sunt rectores reip. qui tales dissolutiones p̄mit- 5
tere nō deberent. Sed aīs scio: Nunquid publicas ꝛ cōmunes populi
letitias ler admittit? Legē appellasti: ad legem ibis: lege legē i p̄oemio
ff. veteris. ℌ. illud vero. Quis inquit illos ludos appellet ex quib⁹ cri- 1
mina oriunt? Noli ergo ammodo ludū hāc vocare. Vere si ludus: est
mina oriu Non ergo ludus est chozea: ꝛ cur nō: quia ex eo multa cri
serio vtiq̄ minimus. sed serū est: ludus nō est: ꝛ serio turpi⁹ crimino
siusq̄. Videor mihi aliqñ videre: ꝛ tñ me non falli: q̄ minus pctm̄ esset
simplex actus fornicationis q̄ ea q̄ sine tali actu fiunt in chozea cū suis
turpibus circūstātijs. Ecce adulteria in anio cōmittit quis centū in vna
hora: ideo Quia qui viderit mulierē ad concupiscendū eā ꝛc. Manet
nimirū hec cōcupiscentia iugiter ꝛ indesinenter reiterat: quilibet autez
actus est pctm̄ mortale. si cōmisisset vnā fornicationē: tam pigeret cum
ꝛ esset quietus. Taceo de his q̄ sequunt lasciuos illos aspectus ꝛ tact⁹
quos sequit mollities spurcissima. Jam vide in chozea ludus sit an se
rium. Nōne hic nedū pctā: sed sentina multoꝝ pctoꝝ ꝛ criminū? hic su 2
perbia: inanis gloria: inuidia: cōtemptus: luxuria in visu: auditu ꝛ ta
ctu: ꝛ aio verba colloquia ꝛc. in gestu: ornatu: inumerabiles fatuitates
Videt ne tibi adhuc ludus ꝛ ioc⁹? Hi gladij ancipites: faculę ꝛ arma 3
diaboli p̄ anīaꝝ occisione. Per mulierē sicut p̄arma diabolus deiecit
Adam: Samsonē: Dauid regē: Salomonē. Et vbi plura arma talia
q̄ in chozea? Facule sunt quibus diabolus vtit ad accendendū hoim
corda. Si ad vnam steteris calefies plus satis: quid si ad plā p̄stiteris? T
Inter medios enses te statuis o fatue: hic gladij ignei euaginati: anci-
pites ꝛ exacuti. Forsitan mihi non credis: audi Hieronymum. Gla-
dius igneus est species mulieris: qui etiam in vagina vestium obte-

ctus vrit: q̄d faciet euaginatus? Femīa discooꝑta: reiectis pallijs suꝑ-
tunicalib⁹: gladius est exert⁹ ⁊ euaginatus. secat hic gladius ex oī ꝑte ab
ante ⁊ retro: a dextris ⁊ sinistris. Ostēdūt em̄ se ex oī parte in chorea. ⁊
quidē nō simpliciter gladi⁹: sed exacut⁹: nō em̄ veniūt nisi p̄parate ⁊ eli-
mate. Et q̄d aliud q̄so hec p̄paratio est q̄ꝫ q̄dā exacutio diaboli: q̄ etiā
motu circulari q̄si q̄dā mola diaboli acuit? Gladius iste hoc est pulchri
tudo anhelat. Et quō hoc est? qꝛ q̄ pallida ē ⁊ q̄si febricitās ibi a fatuis
pulchra credit: ⁊ q̄si rosa rubet: qꝛ ex motu rubescit. at vbi domū redie
rit aut crastina surrexerit: lucet vt fragmē sepi. Si adhuc tibi ludus vi
det: vide si iocus sit vbi aīa perit: corpus debilitat: fama ꝑdit: pax tolli
4 tur. O quot insontes a venere vadūt ad choreā: ⁊ redeūt infecti turpis
sime. Vadit maritus iuuenis ⁊ cū aliena tripudiat q̄ delicata est: com
vxor sua sit honesta viuēs de labore manuū callosaꝝ suaꝝ. Hec aūt in
quā delicatas habet ⁊ suaues tactu manus: os redolēs: anhelitū dulcē
paruulis dētib⁹ os plenū: oculos micātes. Nihil hoꝝ nouit ī vxore sua:
sed defectus ⁊ imꝑfectiōes. illi⁹ aūt imꝑfectiōes ⁊ turpitudines oēs eū
latēt. Redit igit infectus: ⁊ cor sigillatū domū defert aliena facie: ꝑ oīa
V ecōtrario de vxore sentiēs. Si dixerit maritus se illesuꝫ euasisse a tali-
bus spectaculis: nō credo. ait Hiero. cū Dauid eo q̄ vidit Bersabee la
uantē se ꝓuocatus sit ī libidinē. Paruū ne tibi hoc videt damnū q̄d pa
5 cē ⁊ amorē ⁊ iocū dicis? Esto aūt sed nō ꝯcesso: q̄ nō inficiaris: turpe
tn̄ est his morib⁹ leuibus ⁊ viro maxime christiano indig[illegible]s ita instar
mulieris frāgi: ⁊ instar locuste saltare. indignū hoc nedū [illegible]o: sed ⁊ mu
liere christiana. Viderat locustas has Joā. in Apoca. c. ix. q̄ cōgruissi
me aptari possent: ex Antho. ⁊ Lugdo. in sūma vitioꝝ de luxuria. c. iij.
q̄rte partis. Sed trāseo: ad calcē em̄ festino. qꝛ lōgi⁹ q̄ꝫ volebā ꝓtract⁹
6 est sermo. Hoc vnū cordi imprimamus: vt meditemur in q̄ loco sim⁹
cōstituti: ⁊ inueniemus qꝛ ineptissima est hec chorea ⁊ aliaꝝ hmōi va-
nitatū letitia. Sumus in hac lachrymaꝝ valle: in valle miserie ⁊ exilio
Et quō cantabim⁹ cāticū dn̄i in terra aliena? ait Psal. Dn̄e de⁹ me⁹ si
viris sctis graue est cātare in terra aliena: etiā canticū dn̄i: q̄d debebit
esse de cātico diabol.? Sum⁹ in valle miserie: in q̄ eo magis flendū: q̄
min⁹ flem⁹. in valle lachrymaꝝ sum⁹: ⁊ adhuc ridem⁹ ⁊ cachinnos edi
7 mus. Nōne stultitia hec? min⁹ dixi insania est: q̄s nō eū diceret insani
X re q̄ cantādo ⁊ saltādo ad sonū instrumētoꝝ musicoꝝ ꝑgeret ad capitale
suꝑpliciū? Et nimiꝝ nos ꝯdēnati sumus capitali suꝑplicio: ⁊ ad mortē
āmodo indesinēter trahimur. Nōne tibi videt qꝛ insaniāt q̄ tripudian-
do ⁊ saltādo in gaudijs hui⁹ mūdi choreis: crapulis: cātib⁹ ⁊c. illuc tē
dūt? Resipiscam⁹ tandē rogo ab hac fatuitate ⁊ insania. Cogitem⁹ vbi
simus ⁊ q̄ tendim⁹: q̄ꝫ turpe sit sic viuere: q̄ꝫq̄ periculosuꝫ ⁊ eterne dā-
nationi ꝓpinquissimū: ad quā nos miseri ꝯtinuo ꝓperam⁹. Retraham⁹
pedē: faciē vertamus in celū: vbi vera sunt gaudia. gradiamur ꝑ viā p̄-
ceptoꝝ dei a principio difficilē: sed in ꝓgressu suauissimā. Rogemus,

Dñica.v. post trinitatis. Festo sctē Margarethe.xv. Julij.
Qua die celebrāt hic Argentine. Auguste ho. xiiij. Julij. Spire:
Lugduni: Herbipolis: Colonie ꝛ Mogūtie. xiij. Julij. In dioce
si Metēsi. xx. Julij: qua die dicit passa fuisse in speculo historiali.
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

Sexagesima prima turba stultor̄ est: placidor̄ siue blanditor̄ū
ob delectationes venereas ꝓsequendas (Hoffier narren) Ipsi
inq̄ qui blandiunt ꝛ placere querūt alijs ꝓpter carnalē amorē.
Quod notanter dico: nō em̄ oēs q̄ placere cupiūt alijs sunt fatui. Sūt

em̄ qui ob ciuilitatē student alijs placere debito fine ⁊ circumstantijs.
Y Est em̄ hō anial politicū: ergo oportet eū nedū recte se habere ad deū ⁊
ad se: sed etiā respectu proximi. Et appellat̄ hec virtus ab Aristo. amici
tia vel affabilitas. Itaq; q̄ tali bono fine ⁊ circūstantijs alijs placere ni
tunt̄: fatui nō sunt. Immo neq; oēs qui student alijs placere fine malo:
q̄zuis fatui sint: nō tn̄ de hac turba. q̄les scz sūt q̄ adulant̄ alijs ꝓpter di
uitias: honores ⁊c. sed habebūt specialē turbā. sed solū q̄ curāt placere
alijs ꝓpter venereas delectatiōes ꝯseq̄ndas sūt i hac turba. Sz ais: Et
cur hic velle placere appellat̄ theu. (hoffieren?) Nō legi aliquē sup̄ b̄: sed
vna ratio videt̄: qr a curia sumptū videt̄: in quib̄ curialius viuit̄ vl̄ sal
tē viui debet ⁊ modestius. inde oīs talis cōposita vita curialis vulgari
theutonico appellari solet. Vel qr in curijs principū p̄cipue sunt tales
adulatores: qr oīm aulicoꝝ vna ꝯtentio ⁊ vnū propositū est quis blan
dissime fallat. Et quomō inquis possunt hi discerni? Septem nolis.

¶ Prima nola est: studere placere oculis (Hoffierē mit den augē od̄
gesicht) Est visus vltima linea amoris. Dicit̄ qr q̄nq; sint nodi in corri
gia veneris: Visus: colloquiū: ꝯtactus: oscula: factū. Sūt igit̄ q̄ oculis
placere conant̄ feminis: vel ecōuerso feīe viris. nā q̄cq̄d de vno dixerim
⁊ de alio intelligi volo. Studēt igit̄ suis aspectib̄ alios fascinare. Pla
ne vrit femina vidēdo: interficit deniq; vt basiliscus. Oculi vr̄i (clamat
Aug.) in nullā femiaꝝ figant̄ ⁊c. Idē ⁊ docet femias: ne figāt i mares ⁊c
Impudicus oculus impudici cordis est nūcius. Hiero[illegible]d Oceanū d̄
Z vita clericoꝝ epl̄a. lix. Si eos inq̄t q̄s diligūt viderint: [illegible]dētib̄ ocul̄ sa
lutatiōis tenera verba ꝓcedūt: vbi amor ibi oculus. Vide in Oui. de
arte amādi: vnde poteris hāc ⁊ seq̄ntes magnificare nolas: Caue tn̄ ne
excedas: sed honestate salua. Itē in Sūma vitioꝝ trac. de luxuria vide
de oculis timēdis. Vidit Olibri⁹ hodie sanctā Margarethā: ⁊ perijt.

¶ Scd̄a nola est: studere placere colloquio. Sequit̄ hec nola ordine
p̄cedēti in corrigia veneris: de visu em̄ venit̄ ad colloquiū salutationes
deinde ꝯfabulatiōes. Habet nescio q̄d latētis energie viue vocis actus
ait Hiero. ad Paulinū. Videm⁹ nimiꝝ quasdā feīas adeo allectiuas
habere voces: vt sermones eaꝝ penetrēt cū q̄dā suauitate corda: ita vt
etiā nō vise cōcutiant ⁊ emolliāt aīos viroꝝ. Et ecōtrario viri respectu
feminaꝝ: qui eiuscemodi sunt nō opus habēt alijs medijs placere: mox
em̄ placēt dū loquunt̄. sicq; sufficit talib̄ cōfabulatio. Facit plane hoc
diabolus: quēadmodū ⁊ legim⁹ de sctō illo ep̄o: cui tn̄ btūs Andreas
subuenit pulsando ianuā: vt habes in historia lōbardica in legenda scti
Andree. Sic sic Olibrius laudādo b. Margarethā placere voluit: sz
frustra. Vide i spe. hist. nolā hāc nouit Pau. Corrūpūt bonos mores.

¶ Tertia nola est: studere placere ꝯtactib̄. Quid hic dicā? taceā de cō
tactu q̄ p̄cedētes sequit̄ in ordine. Tangit̄ vestis: ⁊ festuca etiā vbi nll̄a
est decerpit̄. Oui. tn̄ excute nullū. Tangunt̄ man⁹: assidet̄ ꝓpius: q̄ten⁹
femur femori ꝯiungat̄: tandē oscula furtiua ⁊c. Sic sic verū fit o miser

qđ đr Eccs. vij. Vincula sunt manus illi⁹. Timuit hanc nolā eremita A
nolēs matrē nuda tāgere manu. ⁊ sacerdos agonizans mulieri: recede
ait recede: adhuc igniculus viuit: tolle paleā. Vide in Sūma. vitiorū:
cap. vij. de luxuria. Ideo ⁊ Augustinus noluit sororē secū habere ⁊c.

¶ Quarta nola est: studere placere cibis ⁊ cōuiuiolis. Hoc in nostro
theutonico vulgari appellat̄ ꝓprie (Hoffieren) Volūt quidā placere in
ꝓponēdo cibos potiores: aut adimendo viliores de disco: aut p̄gustan
do. Et in talib⁹ mille fiunt fatuitates in cōmestione cancroꝝ ⁊ pirorum
decorticatiōe: diuisiōe pulloꝝ: sed ⁊ qualia ꝓponant̄. vt nedū q̄ꝫ esibilia
sint cōsideret̄: sed etiā quid significēt: cui iecur: cui caput: cui pars poste
rior ꝓponit̄. habēt hec oīa suas turpes significantias. Nolā hāc quassit
beatus Hieronymus. Pregustatos cibos sanctus amor non habet.

¶ Quinta nola est: studere placere ostētationib⁹ (erzeygung) Offerūt
se qui in hoc genere stultoꝝ sunt: vbicunqꝫ nouerint eas esse q̄s turpiter
amāt. ostentātqꝫ se vestitu ⁊ oī alio ornatu: satagūt in om̄i angulo vt eis
obuiā veniāt: expectāt: circūspiciūt: eccl̄ias vbi eas sciūt vēturas freq̄n
tant: in ecclesijs ante eas stare nitunt̄. sicqꝫ omne studiū eoꝝ est quēad
modū placeant: vt flectāt ⁊ seducāt. Plane nō serui christi vt Paulus:
qui dixit: Si adhuc hominib⁹ placerē: christi seruus nō essem. Gall̄. i.

¶ Sexta nola est: studere placere munusculis. Munera deū placāt ⁊
hoīes. Mittūt inde flores: coronas floreas: lr̄as: anulos. Hec oīa ser
uāt q̄si essent [illegible]iqe: iuoluūt: osculant̄: primū ꝙ mane postq̄ꝫ đ lecto sur
rexerint ituen[illegible]re he sunt ⁊ clenodia: cū bis reliquijs ⁊ lr̄is tanq̄ꝫ libell̄
incipiūt suas oratiōes. Nolā hāc venalē dedit b. Hiero. Crebra munu
scula inq̄t ⁊ fasciolas ⁊ zonas: dulces ⁊ suaues amorꝫ lr̄as sctūs amor

¶ Septima nola: studere placere i musicis: in lutinis: cor (nō habet B
nib⁹: viellis: fistulis: cantib⁹: clamorib⁹: nocte añ edes instar canū vlulā
tes. Hoc vulgari nr̄o sl̄r ꝓprie appellat̄ (hoffierē) Proh dñe de⁹ meus:
q̄lis hec fatuitas? in media hyeme sub niue ⁊ gelu tremere ⁊ stridere dē
tib⁹: vigilare alijs dormiētib⁹: ⁊ illic frustra ⁊ sepe nō sine grādi ꝯtume
lia ⁊ despectu velle placere. Putat aliq̄n esse amicā iacentē in fenestra:
⁊ tandē cattū albū fuisse dep̄hēdit: sicut docet historia (vt credo in Vin
entio) de q̄dā huiuscemodi fatuo: de hoc vide. Tu cantas ⁊ viellas ei q̄
forsitan habet circa se mō iacentē turpē aliū nebulonē: stabulariū suum
dño dom⁹ absente: de q̄ tu gaudes stulte: putas te gratū ⁊ intromitten
dū: sed aliū habet. Miꝝ (vt in tuo habes spec.) si nō ꝓ mercede đ vrina
te ꝑfundit. Grādi admodū p̄merꝫ labore: ea adepta penitebis. Retulit
mihi q̄dā fuisse Auguste ꝯiuges duos: ambo iuuenes ⁊ pulchros. cūqꝫ
aliq̄n post cenā scāno marit⁹ decūberet (vt fieri solet) ⁊ audiret hmōi fa
tuos clamātes in vico: nō aliter eis maledixit nisi dicendo: O vtinā tu
vxorē haberes. ꝓ hac penitētia laboras ⁊ miseria. Quid est tandē ꝙ hac C
fatuitate te ⁊ feminā hanc infamas: apud cui⁹ domū has facis insolen
tias? quo fit vt tota vicinia inde cōmoueat̄: ⁊ ī suspitiōes varias cadat

discidiū: discordiā ꝛ lites inter cōiuges excitas: femināad turpia inclinas. ꝛ tu sup oīa miser: iugem inquietudinē habes. Noli frater sic infatuari: habeto pacē: maneto domi: dormi ꝛ quiesce. Rogemus dñm.

Dñica octaua: Argentine in ecclesia cathedrali. v. Augusti

Stultorꝫ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Sexagesimasca turba stultorꝫ est: Mendicantiū. Ipsi sunt mēdicantes iniuste. qō dico notanter: nō cm oēs mēdici sunt fatui Quō: Mendicat Lazarus ad ianuā diuitis: nunquid fatuꝰ

erat? nō plane: quippe ꝙ manibꝫ angeloꝝ in celū abrahe sinū subuectus
legit. Mēdicat alexius: mēdicat benedictus: ⁊ de elemosyna viuit in 2
specu. Testimoniū vterqꝫ hꝫ (qꝛ placitus fuit deo) ꝑ sua miracl'a: ⁊ alij
fratres volūtarie paupes: oīa sua ꝓpter deū relinquētes. Porro sctūs
Dñicus cui⁹ hodie dies festus est mēdicus fuit: cū sctō Frācisco: ⁊ vter 3
qꝫ mendicantiū ordinē instituit: ꝯfirmatū a sede Apl'ica. Hi oēs mēdi-
cāt ⁊ q̄s eos appellare fatuos audebit: aut eoꝝ imitatores: q̄ꝝ multi san
ctissimi ⁊ sapientissimi apparuere? Nemo plane: sed eos inq̄ꝫ q̄ iniuste
mēdicāt. Sed ais: ⁊ q̄bꝫ nolis poterūt hi ab alijs discerni? Dico ꝙ sep D
tem: q̄ mō occurrūt: tu eas dū tēpus habuerꝫ magis expolito: ⁊ distin-
ctius ponas ex specl'o vulgari. ex Alexādro de Ales ꝑte. iiij. circa fines
ex Gabriel'. dis. xvi. q̄rti ⁊ Thoma. ij. ij. ⁊ Gaudeñ. in q̄tlib. sufficiat de
¶ Prima nola est: mendicare cū impatientia. Sūt (disse occasionē:
miseri q̄s nō voluntas sed natiuitas vel nature necessitas facit paupe-
res: pauptatē suam cū impatientia ⁊ murmure portātes: hic miseri ali-
bi miseriores: hic currū alibi quadrigā tracturi blasphemātes deū: abu
tentes hoc magno bono pauptatis: q̄ Lazarū in celum euexit: eos ad in
fernū detrudet. Mala q̄ nos hic premūt: ad deū ire cōpellunt: non cō-
prehenduntur hi sub verbo: Beati pauperes spiritu.
¶ Scda nola est: mendicare sine necessitate. Sūt qui sufficerēt sibi ne
cessaria administrare: ⁊ tñ mendicāt: vtiqꝫ non sine perniciosa stultitia.
Sed ais quāta ⁊ qualis req̄rit necessitas: vt licite q̄s mēdicare possit?
Rñdeo breuiter: post Gaudeñ. ꝙ est triplex necessitas. Prima est neces 1
sitas extrema sine q̄ vita corporalis sustentari nō posset: ad quā supplen
dā in ꝓximo q̄libet tenet: iuxta illud. i. Joā. i. Qui habuerit substantiā
⁊c. ⁊ q̄ ad hāc necessitatē ꝑtinent: q̄libet petere pōt. Est necessitas opor 2
tuna: sine qua vita tpalis cōmode haberi nō pōt: ad quā supplendā qui- E
libet pietate ꝓuocat. Ro. xij. Necessitatibꝫ sctōꝝ cōicantes. ⁊ qd ad hāc
necessitatē ꝑtinet sil'r cuilibet licet petere: ⁊ b̄ pensatis circūstantijs ꝑso
ne: loci ⁊ tpis: ⁊ alioꝝ adiacentiū. Est necessitas ꝓficua: sine q̄ vtiliter 3
vita tpalis haberi nō pōt: ad quā supplendā ꝑfectus amor boni cōis ha
bet. Exo. xxxvi. Plus offert ꝓpl's q̄ꝫ necessariū est. ⁊ p̄fatis circūstantijs
existentibꝫ etiā licet petere id qd ꝑtinet ad hāc necessitatē: vtputa si men
dicās vtilis sit studio sacre scripture ⁊ p̄dicationi: ad q̄ librꝫ indiget qui
pertinēt ad istā tertiā necessitatē: bene licet petere ea q̄b⁹ sibijpsos cōpa
ret: pensatis tñ circūstantijs q̄ vltra id qd op⁹ est petere nō licet; qꝛ plus
ad curiositatē ⁊ cupiditatē ꝑtinet q̄ꝫ ad necessitatē. Vñ ⁊ illi q̄ habēt le-
gitime sufficientia bona tpalia: q̄bꝫ nō est op⁹ alias mēdicare: siue ha-
beant illa de bonis eccl'ie siue aliūde: vltra hmōi necessitatē nec vti licet
eis: qꝛ esset abuti. Vñ sup illud Tes. vltio. Vigilemus ⁊ sobrij sim⁹ ⁊c.
Glo. Vigilet mēs nr̄a: attendēs hec caduca: ⁊ sobrie eis vtamur: non
quasi bonis nr̄is sed ad sustentationem datis vigilemus moderate his
vtētes. hec Hein. de gand. doc. solennis quā vide. Hoc ꝯtra eos q̄ mox

vbi viderit quē ex pauperib⁹ fragmē panis rodentē: ⁊ aliā elemosynā ab eis petētē: rn̄dēt q̄d petis? Ecce habes qd̄ ꝑ pn̄ti tua extrema necessitate sufficit: videt̄ ergo ꝙ eis liceat etiā aliam petere ⁊ porcelllos pascere de elemosynis.

¶ Tertia nola est: mendicare sine recōpensatione pro ocio fouendo. Sunt validi mendicantes in religionib⁹ ⁊ extra: qui nō recōpensant in spiritalib⁹ ociūq̄ querētes. Vide Gabri. ⁊ Alexan. Hi sunt vtiq̄ rep̄hensibiles: ⁊ merito a lege puniunt̄. Si aūt dimittūt sua bona ⁊ mendicant vt christo seruiāt: liberius eū imitando ⁊ colendo ⁊ ꝓximū edificādo: rep̄hendendi nō sunt. quēadmodū late deducit Gabri. dis. xvi. q̄rti quē vide: ⁊ huc applica. Silr ⁊ Hen. de Gand. in q̄dlibe in q. q̄ querit Vtrū liceat dimittere diuitias sub ꝓposito mendicandi in seculo? Et facit Gabri. ꝑ defensione fratrū viuentiū de labore ⁊ mendicatione.

¶ Quarta nola est: mendicare ex cupiditate ꝑ lucro cumulādo. Mēdicatio vtiq̄ culpabilis: de qua dicit Ambro. in lib. de offi. vt allegat Gab. quē vide. De taliū numero fuit mendicus ille Constañ. qui antiquos denarios argenteos in pulmentario de auena fere moriens absumpsit. Vide in speculo exemploꝝ dis. ix. exemplo. viij.

¶ Quinta nola est: mendicare ex hypocrisi. Sicut apparēt deuoti: de quib⁹ dn̄s: orantes lōgas orationes ⁊c̄. Sic stationarij: questionarij ꝑmittentes indulgētias ⁊ reliquias sctōꝝ: quaꝝ vliq̄n nullas habēt. Vide in speculo fatuoꝝ. Sic Truttāni fingētes fractu[illegible]s crurū vulnera ⁊ similia. Vide ibidem. Hi in vestimentis ouium v[illegible]iunt: intrinsecus aūt sunt lupi rapaces.

¶ Sexta nola est: mendicare nō ordinās. Megna nimis ⁊ multa mēdicitas est. ⁊ hui⁹ causa est defectus eoꝝ q̄ mēdicationē deberēt ordinare: sed rectores reip. hec nō curāt. Essent ad hoc deputādi aliq̄: q̄ defectus nō est in elemosynis: sed in ordinata distributiōe defect⁹ est: q̄ vn⁹ accipit qd̄ decē sufficeret. Vide Chriso. sup Matth. exhor. lxvi. vbi dicit vnū pauperē cedere centū ⁊ quinquaginta diuitibus.

¶ Septīa nola est: mēdicātes nimis examinare. Sūt q̄ pauꝑes dū petūt elemosynā examināt: increpant: ꝯtumeliant̄: improperāt q̄rētes ⁊c̄. O frater q̄ꝫ ineq̄lis iudex es. Venit fistulator: auiculari⁹: mim⁹: ⁊ nihil cōtaris: p̄stas ei qd̄ petit. Venit paup: ⁊ sibi ipꝛoperas ociū. tu aūt ociaris: nec tn̄ de⁹ ꝑuat te sole: luna: aere: fontib⁹. Criminosus es: adulter mēdax: ꝑiurus ⁊c̄. ⁊ audes illi īproperare ociū: īproperas ei mēdaciū: ⁊ tu inde causam deberes sumere magis miserendi. improperas ei importunitatem: quia bis petat: quia importune petat ⁊c̄. Hec ꝓsequere ex Chriso. sup Matth. exhor. xxxv. Sufficiat dedisse occasionē studioso ac diligenti latius singula inuezigandi.

Dn̄ica nona.

Stultoꝝ infinitus est n̄umerus. Eccs. i. Euangeliū.

Sexagesimatertia turba stultoꝝ est: Feminaꝝ stultaꝝ. Ip̄e sunt male femine. Dico notāter male: qꝛ nō oēs femine sunt sub hac nola: sꝫ sole male. Nō ergo turbari debēt bone: qꝛ de talib⁹ nulla fit mentio. Que g̃ ex hac p̄dicatione turbate fuerint: malas se sciant esse. De bonis nullā in hoc mentionē fecisse volumus: que sunt oi laude digne. nō fatue: sed prudentes. Decē erant virgines de quib⁹ dn̄s parabolice loquutus est: quinqꝫ ex eis fatue: quinqꝫ aūt prudentes. Sꝫ ais: Et quib⁹ nolis p̄nt abinuicē discerni? Quesiui ⁊ oblate fuerant mihi ꝑ quendā institorē. s. Joā. Dn̄ici sup Ecclesiasten: vt recitat Antho. ꝑte. iij. ti. i. c. xxv. ⁊ Holkot. xxiiij. nole (Zwey dutzend schellen) Sed non

oēs mercari volui: timēs indignationē magnā: si plures his q̄ alijs ap
pēdere viderer. Elicui igit̄ ⁊ elegi ex eis. vij. dūtaxat: q̄ sūt auiditas: insa
tiabilitas: inuidialitas: vanitas: cōtrarietas: falsitas: implacabilitas.
H ¶ Prima nola est auiditas. Sūt mulieres ꝑuerse auidissime lucri: est
plane auidū aīal: hoc ē auaritie deditū. nā dicit Sene. lib. decla. ꝙ aua
ritia est muliebre vitiū. Sunt pusillo aīo ⁊ inutiles ⁊ minus lucrari sci
entes: vnde ⁊ nimis timētes ne necessaria sibi deficiant. Dicit Aristo.
de senib⁹ ꝙ auari sunt: ⁊ ꝙ cū oīa vitia decrescūt in sene: auaritia mag⁹
crescit. Ratio est: q̄ incipiūt deficere: ideo volūt succurrere defectui: er
go magis appetūt pecuniā. Vide in. ij. ij. Eadē hec videt̄ ratio in femi
nis: q̄ sunt imꝑfectioris nature ⁊ deficiētiores viris. ergo femine insti
gant̄ ad auaritiā naturaliter: nisi se ꝑ rationē: fidē ⁊ virtutes cohibeant
ꝓlabunt̄ in auiditatē excessiuā: ⁊ oīno infatuant̄: vt fiāt de numero hāꝝ
stultaꝝ. Talis erat Saphyra: q̄ timēs ne deficerēt sibi ⁊ viro victui ne
cessaria: occultauit partē p̄cij habiti ex agro vendito. Actuum. v. O ad
quāta mala ꝑducit eos auaritia hec: plane ad turpes actus vt inde lu
crent̄: alias caste manerēt. Vnde fingit̄. iiij. Metha. Danes filiā Acri
sij auro fuisse corruptā: q̄ ad om̄e malū eas auaritia ducit. Quēadmo
dū eā etiā de q̄ legit̄: ꝙ quidā simplex moriturus cōdidit testamentū: et
inter alia dixit vxori sue: ꝙ venderet vnū bouē ⁊ daret ꝓ aīa sua: sicq̄ fa
ceret sibi (iuxta monitionē Christi ī hodierno euāgelio) amicos de mā
mona iniq̄tatis: qui eū reciperent in eterna tabernacula. Mulier viro
I mortuo volebat fidelis esse ⁊ exequi testamentū viri. Cū aūt intuita es
set bouē: ⁊ videret q̄ bonus esset timuit vēdere: quippe ꝙ eā auaritia ti
tillauerat: ⁊ nesciēs quid faceret: vt nō tantā pecuniā ꝓ aīa viri sui expo
neret: ⁊ tn̄ fidelitatē seruaret viro. post multā cogitationē dixit cū villi
co hodierno: Scio quid faciā. Et accepit cattā ⁊ bouē ducēs eos ad
forū. Cū venisset quidā volens emere bouē: ipsa nullus inquit bouem
emet nisi velit emere ⁊ cattā. Alius respōdit: ꝙ libēter emeret bouē: sed
de catta sua non curaret. Illa asseruit sicut prius ꝙ nullo mō venderet
nisi ꝯiunctim. Cui inq̄t: Et quō habebo ambas? Cattā inq̄t tu emes ꝓ
vna marca: q̄ est mihi p̄ciosa. s3 bouē habebis ꝓ obulo. Recepta pecu
nia p̄ciū catte sibi retinuit: ⁊ obulū quē ꝓ boue acceperat dedit ꝓ aīa vi
ri sui. Ecce ad quātā fraudē ⁊ infidelitatē auaritia hāc induxit feminā.
¶ Scd̄a nola est: insatiabilitas: scz voluptat⁹. Cleopatra regina egy
pti se exposuit oīm libidini in prostibulo: ⁊ tn̄ nō satiata: q̄uis lassata.
Semiramis filiū ꝓpriū duxit in maritū: a quo fuit occisa. Quedā etiā
ita insaniunt vt in seinuicē exardescant. quēadmodū ait Apl̄s. i. Rom̄.
⁊ etiā se bestijs supponant. Salomon hāc expressit insatiabilitatē Pro
uerb. vltimo. Tria inquit sunt insaturabilia: ⁊ quartū qd̄ nunq̄ dicit
sufficit: infernus: os vulue: terra q̄ nunq̄ satiat̄ aqua: ignis vero nunq̄
dicit sufficit. Dicūt magistri: ꝙ naturaliter appetit femina virum: sicut
turpe pulchrū: ⁊ imꝑfectū ꝑfectū: pudor aūt eas retrahit. Abiecto igit̄

pudore infrene prumpūt (weñ sie den schemel vnder dē banck stossen) id est pudorem siue verecundiā abijciunt: tunc factum est. Sic hospita Bernardū aggressa est: sic Joseph vxor Phutifaris ꝛc.

¶ Tertia nola est inuidialitas. Sunt femine naturaliter inuidiose: qꝛ imꝑfecte: timent ꝛ putant se a quolibet superari: inde dicit: Paruulū occidit inuidia. Magnanimi inuidiosi nō sunt: sed potius despectiui: qꝛ nihil magnū putāt. Ait Theophrastus: Nō amicū habere possumus: nō sodalē: alterius amorē suū odiū suspicat mulier. Uide etiā sanctas inuidiosas fuisse: sicut Sara ad Agar: Rachel ad Lyā: Anna ad Fenēnā: Maria ad Moysen: Martha ad Magdalenā. Eccī. xxxvij Tracta cū muliere de his que emulat. Terentius. O diunt nurus oēs socrus: quia putant eas plus diligi.

¶ Quarta nola est vanitas. Nō eget hoc declaratione: nō est em̄ vanitas q̄ feminas subterfugiat. Hanc summope querūt in vestitu: ꝛ eā magnifaciūt intantū vt nō curāt deū offendere: maritos depauperare: paruulos scandalizare: eos ad silia inducētes aut alijs occasionē ruine in luxuriā prestando. Pelagia ita ornata incessit: vt quidā ex patribꝫ eam vidēs sic ornatā suspiraret flēs: qꝛ nunq̄ꝫ sic conatus fuerit placere des q̄liter hec mundo placere studuit. Porro de vanitate supbie animi etiā hec nola intelligi pōt: scꝫ quantū ad nolle subijci. Nempe hoc vitiū mulieris est nolle regi: sed furiose agere: ꝛ seq̄ impetꝰ sine quacūq̄ꝫ pietate.

¶ Quinta n[illegible] est ꝯtrarietas (widerspenikeit) Uidet mihi ꝙ etiā h̄ ex imꝑfectione [illegible] ꝓcedat: quā obtegere volūt ꝑ ꝯtentionē: nolētes cedere sentētijs alioꝝ. Inde est ꝙ ꝯtētio ponit filia inanis glie. Nolūt igit supari. Cōgruūt principio materiali sue originis. Sūt nimiꝝ ex costa curua facte a deo: ꝛ fm h̄ etiā ī factis nunq̄ꝫ volūt alijs cōgruere: sed sp discordare. Senserat hoc is q̄ ꝑditā ꝛ submersam suā vxorē post mortē q̄sierat versus decursum fluuij sursum ascendendo dicēs: ne forte post mortē ꝯtra fluuiū etiā se mouerit. Et illa nos docet q̄ imersa aque: vt diceret pratū esse tonsum ꝛ nō rasuꝫ: cū verbo ꝯtrauenire nō posset: manu vltra aquā porrecta duobꝫ digitis pratū nō tonsuꝫ sed rasum fuisse significabat. Sic Socrates sensit: sic Uasti regina contraria fuit. De hac nola Salōmō Prouer. xix. Tecta iugiter stillātia mulier litigiosa

¶ Sexta nola est: infidelitas: mendacitas (liegen: triegen: klappren) Est mēdax in natura: sic ꝛ in loquela. In natura inq̄ꝫ mendax: vt puto qꝛ est mas occasionatus ꝛ error in natura particulari: scꝫ qꝛ semꝑ intendit ꝓducere melius. Nescit plane vir ita bene inuenire ꝛ colorare mēdacia sicut mulier: q̄ ita in promptu habet: nascit eis mendaciū sub manu sicut viris ꝯsiliū. Est vulgatū ꝓuerbiū: Femina mox inuenit inuentum (ein fundt) Dicit Prouer. xxx. Tria sunt difficilia mihi: ꝛ quartū penitus ignoro. via aquile in celo: colubri in petra: nauis in aqua: adolescētis ꝛ adultere q̄ comedit ꝛ tergēs os suū dicit: nō sum operata malum. Exēpla ad hoc infinita in Esopo: ꝛ alibi q̄liter viros deceperint adulte

re. Horro nulla fidelitas in eis: semp decipit: qz se decipi putat. Nō de
D niqz tacent. Nō mouū est q̄ sunt mendaces: sed antiquū. Mentit Sara
obstetrices mentiunt: Raab: Micol: Saphira. Sed z hodie z q̄tidie
mendacia dicunt: z qō peius est putant se nō peccare: si id pro scandalo
vitando fecerint. errantes: cū omne mendacium sit peccatū.

¶ Septima nola est: implacabilitas. Quid hic dicam: nisi qō dixisse
lego Joan. Chriso. Nulla in hoc mundo bestia ferocior est mala mulie
re. Testem produco Salomonē. Habitare leoni z draconi melius est
q̄z cū muliere mala z litigiosa. Draco z leo ferocissime bestie: sed supe
1 rantur a femina. Danielem in lacu leones verētur: z Jesabel Nabotb
2 persequit. Jonā in ventre piscis ꝛc. z Dalila Samsonē. Joannē ba-
3 ptistā bestie in deserto nō tangūt: z Herodias decollat. Heliā pascūt
4 corui. Jesabel persequit. Ecce femina bestijs ferocissimis ferociorem.
Non est caput super caput serpentis: z nō est malitia super malitiā mu
lieris. Hoc verissime ait Sapiens. O acutissimū telum diaboli femi
na. Diabolus per feminā Adam Dauid Salomonē Samsonem Jo
seph Joannem Job persequit. Vide Chriso. in ser. Heu me. qui habe
tur in Homeliario impresso. Dico Dalila femina pessima (vt alias in
terim omittam) dic quid tibi displicuit in Samsone: quē decepisti: ra
sisti: hostibus ad excecandum illudendumqz tradidisti. Erat ne turpis
aspectu z vultu non speciosus: qui crines habebat septem sacramētoz
signa. Aut robustus nō erat: z leonē obuiantē vt hedū dilacerpsit: maxil
laqz asini allophilos mille interfecit. Sed horsitan sanctus non tibi vi
sus: z quid q̄ ad orationē suam de maxilla fons emanauit: quo fuerat
anima sua refocillata: Sed verū est: q̄ nō est ira sup irā mulieris. Eccl
xxv. precipue cū odit quē amauit: sicut Joseph. Heñ. xxx. Seneca. Nul
la vis flamme tumidiqz venti Tanta nec teli metuenda torti: Quanta
cōiunx viduata tedis Ardet z odit ꝛc. Parate ad venena propinanda:
N quēadmodū in speculo stultoz (qō vide) notatur in vulgari. Et hec fra
tres de malis quidem z stultis feminis dicta sunt: fatuis virginibus
primis quinqz: sine preiudicio bonarū feminaz: que laude sunt digni
sime prudentū de numero secundaz quinqz. Quinqz aūt ex eis erant fa
tue: z quinqz prudētes: ait dñs. De quaz numero illa Sareptana vi
dua z Sunamitis: quēadmodū egregie psequit btūs Joan. Chriso.
vbi supra. Quales pterea erant illustres ille de quib Boccatius de fe
minis illustribz. Quales erant denicqz femine ille christiane sine nume
ro: que viriles animos in corpore femineo gesserūt: plene sapiētia z vir
tutibus: cōtemnentes regnū huius mundi: Sup omnes aūt prudentis
sima illa celoz regina: que omnē ignominiā de sexu femineo abstulit:
quā intulit Eua. Serpentis caput cōtriuit: limā omnis defectibilita-
tis sub pedibus habuit. Sed de his dū laudande venient bone dicēt.
Hic ordo hec horaqz exposcebat fatuas vituperare: quatinus caverent
ab alijs: Ipse vero semet emendarent: z sapientissimā illam pre oculis

haberent ꝛc̄. Rogemus dñm. Nolas has septem elicui ex Antboni. parte.iij. ti.i.c.xv. in alphabeto malarū feminarum.

Dñica.xiiij.xvi.Septembris.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs.i. Euangeliū.

Quagesima quarta turba stultoꝝ sunt Diuinatores (Sagnas ren: glaub narren) Dinosci possunt hi nolis viginti una: quas ex decbaymis elicui. ¶ Prima nola est adorare creaturā pro deo: puta diabolum: solem: stellas: arboꝛem: ꝛ huiusmodi. Secunda

maleficiū facere seu procurare: quod semp fit cū inuocatione demonū. Tertia incantationē facere seu pcurare cū sacramētis vel sacramētalib⁹ Quarta diuinationē facere vel pcurare. Quinta artem notoriā discere vel ea vti. Sexta genethliacoꝝ hereſim exercere: qñ videlicet ex conſtellationib⁹ aut planetis ſub quibus quis naſcit̄ ſtudet iudicare. Septia obſeruare curſus lune aut ſtellaꝝ ad aliquid agendum. Octaua obſeruare dies egyptiacos. Nona eurenia donare in kalendis Januarij q̄ſi pro bono augurio. Decima cingere domos lauro. Undecima obſeruare vanitates ſuperſtitioſas. Duodecima augurijs operam dare: ſiue fidem eiſdem adhibere. Tertiadecima obſeruare ſomnia: et ex eis diuinare. Quartadecima ſortibus diuinatorijs ꝛ conſultorijs vti. Quintadecima breuibus vti. Sextadecima imprecationibus vti ſiue conſignationibus: ligaturis: ꝛ hmōi: ad procurandam aliquā ſanitatem vel infirmitatē: ſiue quid ſimile. Decimaſeptima incantationib⁹ vrametur procurare. Decimaoctaua credere tranſmutationes creaturaꝝ. Decimanona equitare cū Diana quaſdam mulieres ad ludū: quia talia credere eſt erroneum. Uiceſima credere predictas mulieres intrare boſtia clauſa. Uiceſimaprima inuenire nidos auium cū matribus ouis vel pullis. Hec ex de chaymis ꝛ Diſcipulo latius proſequere. Aut cui beatus Thomas potius videbitur imitandus: cum legat. ij. ij. q. xcv. ar. iij qui ꝛ nolas has intelligibiliter ſatis ꝛ clare proſequitur.

¶ Studeamus fratres has diuinatoꝝ nolas effugere: conſiderantes huius ſtultitie periculoſam fatuitatē: q̄ iniuſtū eſt paciſci cū diabolo ꝛ relinquere deum ꝛc. Quāq; ſit inutile patet: quia nō conſequit̄ quis intentum: cū diabolus mendax ſit ꝛ pater eius: ſcilicet mendacij. Nititur tamen per hoc quandoq; innocentes infamare: eo q̄ ſibi ſint magis cōtrarij. Unde legitur: q̄ comes quidā habuit phitoniſſam: que occulta ꝛ ſecreta manifeſtabat. Ad quam acceſſit tentans eam: queſiuitq; ex ea de duobus equis quos fingebat ſibi furatos. Hec autē reſpondens indicabat ei quo veniſſent. Et ille: O q̄ grande mētita es: ꝛ illos de quibus dicis innocenter inculpas. quia equos meos ambos adhuc in ſtabulo meo habeo recluſos. Ecce mendacem ꝛ fallacem diuinatorū patrem. Quod ſi conſequeretur etiā quod optat: fit hoc non ſine grandi ipſius damno. Simus igitur fratres non tepidi ꝛ negligentes (qui levi etiā occaſione moti ſeparant a deo) ſed firmi in fide ꝛ conſtantes: dicentes cum Paulo: Quis nos ſeparabit a charitate Chriſti: an tribulatio: an angustia: an perſecutio ꝛc. Rogemus dñm.

Feria ſexta: beati Matthei apoſtoli feſto.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus, Eccē. i.

Sexagesimaquinta turba stultor̄ est Vagantiū: inquisitorum regionū per geographiam (Landt narren: landt farer) Scrutatores prouinciarū: qui sine ratione regiones scrutant̄ ꝛ perlustrant: sit corde ore aut pede. hoc est cogitatione: inquisitione loquutionis vel opere. Sic cū tribus modis lustrari solent. Quidā circūgirant pedibus: oculis ꝓp̄ijs videntes regiones. Alij aure solum audiunt de his alios loquentes a quib̄ ꝛ inquirunt ꝛ discunt. Tertij sola cogitatione inquirunt lectione Ptolomei. Hi igit̄ dū hoc imprudenter ꝛ male faciunt: sub hac fatuorum turba veniunt connumerandi. Dico aūt notan

Q ter dum imprudēter hoc faciunt. nō em̄ omnes prouintiaꝝ lustratores
1 fatui sunt reputandi. Lustrauerūt prouintias philosophi maximi: lu
strauerunt ⁊ christiani vtriusq; sexus. Nō tamen erant fatui: quia non
imprudenter: sed rationabiliter ⁊ pie sapienterq;. Lustrauerat Pytago
ras: lustrauerat ⁊ Plato: ⁊ alij philosophi prouincias. sicut describit
sanctus Hieronymus ad Paulinū: ⁊ preponit̄ epistola hec Byblijs.
Itē Valerius lib. viij. quos vide: qui nedū animo: sed et corpore corā
2 videre voluerant quas in libris cognouerant. Porro nedū gentiles:
sed etiā christiani vtriusq; sexus id fecerūt. Alexius: Jodocus: sanctus
Gallus: Florentius: Arbogastus. ⁊ multi alij. Similiter sancta Pau
la Eustochiū: que visitauerunt limina sanctoꝝ ex pietate: nō autē fatue
3 erant. Sic beatus Martinus: Hieronymus ⁊c. Quid oportet recen
sere? In prōpto sunt apostoli: de quoꝝ numero fuit beatus Matthe⁹:
cuius hodie solennitas colitur. Nōne in omnē terram exiuit sonus eoꝝ
⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ? Et Mattheus etiā vsq; ad Ethiopes
peruenit: quēadmodū in sequentia canit̄. Ethyopes horridos Matthee
4 agnelli vellere: qui maculas nesciat aliquas vestisti candido. Tandez
multi intentione bona hodie itidē faciūt: legentes tabulas geographie
pro intellectu historiaꝝ sanctaꝝ ⁊ affectu excitando. Sed ⁊ ipsi lustrāt
terras ⁊ loca sanctoꝝ visitant pia (vt dixi) intētione: nō vtiq; fatui sunt
5 sed sapientes. Sed qui aliter visitant: fatui sunt. Et quibus nolis in-
quis possunt hi ab istis discerni? Quesiui ⁊ repperi septem nolas scdm
diuersos fines quos intendunt.

R ¶ Prima nola est: lustrare ex sola curiositate. Ipsi sunt qui ꝓpter solū
scire legunt siue cogitant in Ptolomeo: aut ab alijs inquirunt: vel cor-
poraliter etiā visitant prouintias. in hoc sistunt: nihil aliud intendētes
Si hoc fine scilicet ꝓpter scire solū fiat: damnabilis est curiositas (sicut
beatus Bernardus dicit) ergo fugienda. Omnis doctrina ⁊ omne stu
diū debent de curiositate vana aut noxia culpari: que nō ordinant̄ actu
vel habitu mediate vel imediate ad bene moraliter gratuiteq; viuendū
Itē dare studiū suū reb⁹ inutilib⁹ aut noxijs: vtilioribꝫ sciēter omissis:
curiositas est damnabilis. ait Gerson in floribꝫ. Si sic sistebant in cu-
riositate philosophi: nō sapiebant: sed desipiebant. ⁊ vtiq; sub hac nola
fuerāt cōstituti. Ipsi viderint quid intenderint: deus intentiones ⁊ cor
da intuet̄. Erat ex his Archimenides: de quo Valerius lib. viij. Et in
tuo speculo Brand. Caue o christiane ne tu ex illis sis de quib⁹ Bern
hardus loquit̄. Multi multa sciunt ⁊ seipsos nesciunt.

¶ Secunda nola est: lustrare ꝓpter inanē gloriā. Sūt stulti qui ex hoc
gloriā querunt ⁊ estimari se reputant: qꝛ in regionibus longinquis fue
runt. Ideo ⁊ cōmittunt se aliqñ multis periculis: laboribꝫ ⁊ damnis ꝑ
mare ⁊ terras: in fame ⁊ siti: quatenus possint asserere se illic fuisse ⁊ ta
lia vidisse. Vere stulti: nō em̄ inde effecti peritiores: probiores: aut ali-
ter qualitercūq; meliores. Sed anser vltra mare: anser citra mare: qua

lis exiuit talis redit. nisi q̄ exoneratus est pecunijs quas secū euexit: ⁊ verbulū qđ crebro repetit (haschala mahmet watschawa.) Leteꝝ nedū laici: quin etiā quidā religiosiores hac insigniti sunt fatuoꝝ nola. Qui (vt Joan. Egyptius dicit) veniunt aliquando a remotis ad videndū sanctos viros causa iactantie: vt videlicet non tam proficere ad animi virtutem: q̄ proferre se ⁊ iactare vnusquisq; eorū velit: pro eo q̄ viderit eos qui apud alios ex auditu solo cogniti videant. Graue plane est hoc iactantie vitium ⁊ periculosum nimis: ⁊ quod de ipso etiā perfectionis fastigio deijcit animas. De quo vitio late loquit ⁊ dissuadet prefatus beatus Joan. Egyptius: quēadmodū videri poterit in vita spa. a principio libri. Et beatus Hieronymus. Non Hierosolymis fuisse: sed Hierosolymis bene vixisse laudabile est. S

¶ Tertia nola est: lustrare ꝓpter voluptatē consequendā. O dñe deꝰ meus: quot peregrinationes excogitant illo fine: iam ad sanctos: iam ad thermas: iam ad prata ⁊ siluas. quatenꝰ detur locus voluptati carnis: de qua sapiens loquitur Sapientie. i. Hoc appellatur (der blitz: der klucks) Dū hoc fit: necesse est vt sis oculatꝰ de vxore. Necesse esset ei fieri vt galline: vt deplumaretur per cornizationē ⁊ vrticis virgarū verberaretur: immergeretur aquis frigidis: ⁊ supponeret modio per inclusionem in cameram tenebrosam: quatenus sic liberaret. Quemadmodū fecit romanus ille: qui vxori lasciue fecit minuere sanguinē vsq; ad sincopim: vt alibi habes. Sūt preterea aliqui qui ꝓpter voluptatē gule ꝑ regiones varias deambulant nauigio ⁊ curribus: vt discant et doceant crapulā ⁊ ebrietatē: quēadmodū Bacchus legit fecisse. Vide in speculo fatuoꝝ theutonico Brandt. Et multos habet hodie sequaces: sed superuacaneū erat quod fecit Bacchus: alias didicissent. Non est opus pediculos imponere pellicio: alias illic crescunt. Sunt tandem qui propter societatem id faciunt: ⁊ putant se magnā iocunditatē ⁊ solatiū inde habituros. 1 2 3

¶ Quarta nola est: lustrare ex malitia detractionis inuidie ⁊c. Similes ciconijs que sunt lustratrices terraꝝ: quia euolant ⁊ aduolant annis singulis. Et quid circuferunt rostris? serpentes ⁊ buffones: quos aliqñ in domos ꝑ caminos cadere faciunt. Sic quidā circueunt in ore portantes venena detractionū ⁊ rumoꝝ (meren tragen) qui aliqñ ex sola loquacitate domos penetrant. Sic magi Zaroes ⁊ Arphaxat q̄s fugauit btūs Mattheus: circuibant deceptionis serpentes circūferentes: imperabāt eīm ꝑcutere serpentibꝰ: ⁊ ipsi sanabant. Sed propulsi a beato Mattheo detegēte eoꝝ prestigia: qui ⁊ cōuertit regē Eglippū ⁊c. Sic ⁊ alij innumeri deceptores circueunt. Fecerunt hi sicut ⁊ faciunt alij huius nole: qđ eoꝝ magister fecit ⁊ facit: qui dum a dño inquireret vnde veniret: respondit: Circuiui terram ⁊ perambulaui eā. Et quid faciebat putatis? Nimirum nihil aliud q̄ quod beatus Petrus cōmemorat. Circuit vt leo querens quē deuoret: cui resistite fortes in fide. T 1 2 3

Non tituba dum tentaris: sed resiste. alias magis te tentat: sicut pater familias de clauo facit: quēadmodū ꝛ fecit ipsi Job.

¶ Quinta nola est: lustrare ex acedia tristitia ꝛ pigritia. Est plane euagatio mentis filia acedie: nō em̄ potest mens hominis diu esse ociosa. Cū igitur circa diuina ꝛ bona nō occupat ꝛ ea abominatur: mox declinat ad vana: sicq; euagatur ad illicita: ꝛ efficeris o piger (ein landtfarer: landt narr) Cogitationes mee (ait Job. ca. xvij.) dissipate sunt: torquentes cor meum. Et Psal. Cor meū dereliquit me. Psal. xxxix. Habe ergo semp aliquid certum: ad quod te alliges: ꝛ ad qō scias te dum teipsum consideras distractū reuerti debere. Dic tibīpsi cū sic distraberis animo per varia ꝛ nociua: O (landt narr) quo vadis? Auditur nola hec in officina inconsiderationis. Frater quidā requisiuit abbatē Achillem dicens: Cur sedens in cella mea patior acediam? Cui senex ait: Quia necdū vidisti requiem filii quā speramus: nec tormenta que timemus. Si em̄ diligenter inspiceres: etiā si vermibus plena esset cella tua vsq; ad collum: tu tamen in ipsa taceres sine acedia. O ꝛ quomō videremus? Ad lumen fidei frater illa videntur.

¶ Sexta nola est: lustrare ex cupiditate. Quid de bis dicam? Nemo est qui nō noscat cū quantis periculis ꝛ laboribus mercatores ad extremos indos vsq; pcurrant: fugientes per mare paupertatem ꝛ terras. Nō ne tēporibus nostris besperie occidue rex Ferdinādus in alto equore nūc gentes reperit innumeras? vt dicit Philomusus. Quis nouos ꝛ peruersos mores: gulas ꝛ vestes turpes ꝛ alienas in terras nostras intulit: nisi auari mercatores ad regiones longinquas pro mercibus euntes? Fatui redeunt in fatuos vestitu: ꝛ fatuos faciunt imitatores.

¶ Septima nola est: lustrare ex impatientia. Sunt qui instar Chaim fiunt vagi ꝛ profugi super terrā. Vagi inquā post alieni status oblectationes. Profugi a facie tribulationū: quas suū secum status affert. Nulla galea est eis apta: oīs alius status ꝛ loca preter suus placet. Quibus contingit quod fratri fugienti de cella propter vnum eritū. Cūq; ad aliā diuertisset: reperit duos. quos iterū cū declinasset ad tertiam: in ea tres reperit. Redit igit ad primā. Et frater iracundus cōmunitatē fugit: ꝛ cū solus esset cōtra suriculā ira percitus: q; crebro subuertebat eam confregit. Depone banc fatuitatē: nolito putare q; loci alteratio te efficiat quietum: nō plane: sed animi mutatio. Nō celū: sed animū (ait Seneca) mutare oportet. Vis scire vnde hec inquietudo? Est plane certe. Audi Catonē. Cōueniet nulli qui secū dissidet ipse. Malū ergo qō te vrget intra te est: hoc vince. Est vulgatū ꝛ verum prouerbiū (Bleib do du bist: vñ überwind das in dir ist. So werdēt dir alle stett gleich: vnd alle menschen recht) Nota (bleib do du bist) hoc sic intellige scōm Gersonē in de pfectione cordis: q; quia nullus prorsus est viatoris status: quē nō circūstant aduersitates plurime. ꝓpterea nō queras ob aduersitates tui status mox in alū vel alium fieri transitum. sed perstes:

patientia eas vincens: cū illa securitate conscientie: qua iudicas statum tuū esse cū salute. alioquin fateor vel mutandus statim esset vel corrigendus vel deserendus. Hec Gerson. Nota (überwind was in dir ist) & quid hoc est quod intra me est quod vincere oportet? Ira irrationabilis: tristitia: displicentia: gloria: dñandi libido: odium: inuidia: loquacitas: cōtentio: defensio: inmodestia morū: gula & alia vitia & passiones. Vis vno verbo audire que vincere & extrudere oportet? Amorē inordinatū tuīpsi⁹. Primo nō tussitare. Secūdo nō excreare. Tertio nō vocare aliū cū tibi libuerit. Quarto nō ad latrinas ire. Quinto nō vt libet sonorose incedere. Sexto nō libere vti cibo & potu: sed alīs similiter erbibere & ꝓpinare. Septimo nō libere domū relinquere: sed ꝓter proximū retinere. Hec oia cadūt dū tuū cōmodū nō quesieris: sed dei voluntatē in charitate dei & proximi. Sed arcta via & angusta porta est charitas intrantibus: ergo cōtendite intrare: erit in processu suauis & lata. Non in te alios ordina: sed te in proximū & deū: vt nō tibi viuas: sed primo & deo. Hec est vera abnegatio: sancta mors. Tunc tunc erit qđ sequit: q̄ omnia loca erunt tibi equalia: & oēs homines recti. alias nunq̄ habebis pacem. Neq̄ putes contemnendū hoc vulgare prouerbiū: quia est etiā sancti Anthonij sententia. Nempe requisiuit quidā frater Anthoniū dicens: Quid obseruando deo placebo? Respondit senex: Quod demando tibi custodi. Quocūq̄ vadis deū semp habeto p̄ oculis tuis. Et quodcūq̄ opus exerces: sume ex diuinis scripturis exempla. Et in quocūq̄ loco resederis: ne inde citius mouearis: sed patienter in eodē loco consiste. Nec em̄ tria custodiens saluus efficieris. Vide vitaspatrum. cxxxvij. B. Quā diligenter banc loci stabilitatem coluerint sancti patres: patet in regula beati Benedicti: in qua iubetur stabilitas loci promitti. Sed & exemplo cuiusdā nomine Martinus: de quo beatus Gregorius in dialo. lib. iij. dicit: q̄ hic cū prius se in montē quendam contulit: necdū clauso specu habitans catena sibi ferrea pedem ligauit: eamq̄ saxo ex parte altera affixit: ne ei vltra liceret pregredi q̄s cathene eiusdem quantitas tendebat. Quod vir vite venerabilis Benedictus audiens ei per discipulū suū mandare curauit. Si seruus dei es: non te teneat catena ferri: sed catena christi. Ad quā vocē Martinus protinus eundē compedē soluit: sed nunq̄ postmodū solutū tetendit pedem vltra locū: quo hunc tendere ligatū consueuerat: atq̄ in tanto se spatio sine catena coercuit: in quanto & tantea ligatus mansit. Ecōtrario deterrimū genus monachoꝝ appellant qui circūgirant: vt dicit in collationibus patrū: coll. xviij. ca. vij. Et circūcelliones: de quib⁹ Augu. in psal. Ecce q̄s bonū. Tu dic cū Job: In nidulo meo moriar.

Dñica. xv. Altera Maurity.

Stultorum infinitus est numerus. Eccē. i. Euangelium

Presumentiū se sapientes

Sexagesima sexta turba stultor̄ est: Presumentes se sapiētes esse cum non sint. Sicut asserere se non esse superbū euidentissimum signum est superbie (vt dicit Cassianus) sic putare se sapientem z non stultum signum est stultitie maximū (wen narren) Dino scunt autem quinq nolis.

¶ Prima nola est: factuū inepte exprimere. Est ars que apellat̄ mimica: qua quis aptus est ad exprimendū alior̄ mores z verba. Est hec imitatio delectabilis: qualē habuit z conscripsit Roscius. de quo Valerius: recitat: q nunq̄ gestu aliquē publice coram populo posuit quē nō

prius domi tentauerit. Hunc ⁊ Cicero mirũ immodũ cõmendat: vt habetur in Policrato Salesberien. ⁊ Francis. Petrar. dia. xxviij. ꝓspe. for.
Neq; putauit se Cicerone minorem: quippe q̃ equalis aut maioris artis sit gestibus q̃ verbis alioꝝ exprimere mores. Sunt qui a natura 2
faciles sunt ad hoc faciendũ (instar simearũ) siue abiles: neq; id omnibꝫ datum est. Estq; nõ malũ: immo in casu actus virtutis eutrapelie: dũmodo scilicet fit circũstãtijs debitis obseruatis. Persone: quia pres byteros ⁊ graues personas nõ decet. Loci: quia in sacro loco nõ licet: neq; tpe dedicato luctui ⁊ penitẽtie: neq; materie fidei: aut similes trahi debent in ludũ: quia graue peccatũ hoc esset. Quod fecisse legit̃ beat⁹ Genesius: ex mimo factus martyr: de quo legit̃. Dic historiã ex spec. histo. A
Sunt igit̃ stulti qui stultos exprimere volunt ⁊ nesciũt: nõ em̃ sunt natura abiles: neq; arte. Tales cũ attentant nihil sciunt exprimere nisi q̃ aliqñ instar fatuoꝝ excutiũt auriculas: ideo merito ab alijs irrident̃ dicentibus: Ecce stultus hic libenter vellet stultitiã exprimere: ⁊ nescit. 3
¶ Secunda nola est: inepte exprimere mores ⁊ verba sapientũ. Priori cõtraria nola hec est. Sunt fatui qui cũ ab alijs irrident̃: seriose et sapienter se habent: nescientes ab alijs irrideri. sed ⁊ nitunt̃ de sapiẽtia loqui: vt estiment̃ sapientes. Neq; desinũt tales se exhibere: quousq; fistula ex manica eis deciderit: puta dũ fatuitatẽ suam vel verbo vel moribus tandẽ ostendunt. Sic ficti spiritales: cõfessores ⁊ predicatores: ĩ publico seriosi: in priuato lasciui. in publico laruã Catonis: in priuato faciem nebu[illegible]nis. Habent duplices facies. De his Prouer. xxvij. 1
Si contuderis stultũ in pila quasi ptisanas: feriente desup pilo nõ auferetur ab eo stultitia eius. Ita nimirũ his cõcreta est stultitia: vt semp velint videri sapientes quantũcunq; irrideant̃: neq; aliqua admonitione: nulla correptione suam fatuitatẽ volunt agnoscere. Figurati plane apte apud poetas per Marsiam: de quo vide Ouidiũ in Metamorpho. lib. vi. fabula. iiij. de Marsia: qui ab Apolline cũ quo contenderat fistula superatus: excoriatus est. Vide ibidem. 2
¶ Tertia nola est: Vafris assentatoribꝫ liberaliter distribuere. Sũt qui cũ habent assentatores multos (qꝛ diuites sunt) putant se inde sapientes: qꝛ frequentant̃ ⁊ celebrant̃ ab eis: consulendo eos: eos comitãdo. Nesciũt stulti q̃ mel musce sequunt̃: cadauera lupi. Predã sequit̃ hec turba: nõ hoĩem sapientẽ. qđ diuitijs cõsumptis ãmodo nõ faciunt sed relinquũt. sicut Luce. xv. de filio ꝓdigo legit̃. Tũc se stultũ esse cognoscit: qꝛ tũc ab eo fugiũt: nõ eũ curantes sicut prius: sed prorsus negligẽtes. Cur nõ facis tibi o fatue alios amicos de mãmona iniquitatis? quã tã stulte dispẽsas in te infatuãtes: amicos videlicet q̃ te dũ defeceris reciperẽt in eterna tabernacula: paupes loq̃r famelicos ⁊ nudos. 3
¶ Quarta nola est: turpiter acquirere ⁊ retinere. Dicunt̃ tales prudentes: qui colligunt vndecũq; contumelias ⁊ improperia dissimulantes: dũmodo multã coaceruauerint pecuniaꝝ substãtiã. Hos vtiq; vo 1

cat mundus prudentes non fatuos: ⁊ similiter ipsimet tales se reputāt.
2 Sed longe aliter iudicat eos dominus. Stulte hac nocte repetēt ani
3 mā tuā. Et cuius hec erunt? ⁊ Psal. Nescit cui cōgregabit ea. Ad hos
fatuos clamat dñs in euāgelio. Non potestis seruire deo ⁊ māmone.
Nolite soliciti esse. sed primū querite regnū dei ⁊ iusticiam eius.
L ¶ Quinta nola est: Excellentem se in sua qualicunq; professione esti
mare. Est hec nola intra nos: precedētes extra conspici possunt. Nescio
si quis non sit hac nola insignitus. Quis est queso qui nō existimet ali-
quid se esse cum nihil sit seipsum seducens: iuxta verbū Pauli in hodi
erna epistola. Nimirū (si Maffeo Vegio credit lib. ij. ca. i. de pseuerā-
tia) Nullius est artificij artifex: nullius discipline professor: licet paruz
vel nihil valeat: qui non iudicio tamen suo magnus ⁊ excellens esse vi-
1 deatur. Interrogemus omnis professionis homines. Interrogemus
2 agricolas: nemo erit qui cedere alteri volet laude rustici operis. Pcta
mus fabros cuiuscūq; generis: ⁊ hoz superiorē alijs se quisq; existima
3 bit. Nocemus pictores: ita pictura sua aliquando quis delectabitur:
4 vt Apelli nō assurgeret. Veniamus ad sutores vsq; ac tonsores quez
dabitis q nō suo supra ceteros magisterio optime glorientur? Sed disci
plinaz liberalium peritos: quis nō admirabitur: neminez esse qui pro
ingenio suo ⁊ doctrina non admodum sibi plaudet atq; blandiatur?
5 Non est aliquis musicoz qui nō arte ⁊ instructi cantus ratione: se pu
tet alijs excellere. Neq; vlli est ita inepta ⁊ rauca vox: qua non tanq; so-
6 lida ⁊ sonora plurimū oblectetur. Grammaticoz q̄ maxime est elata
de seipsis opinio: qui non minus magnos ⁊ doctos viros: ac pueros:
7 quib; eruditendis insistunt: docere ⁊ corrigere intendunt. De philoso-
phis ⁊ logicis nihil dicimus: quoz vir quisq; fuerit: qui nō sententiam
suam tanq; sacrum quoddam oraculum suscipiendam arbitretur.
8 Quis vero medicoz non se Ypocratem? Quis iuris consultoz non se
Scevolam iudicat? Qui ⁊ sepe alijs disciplinis calumniam inferētes
nullum aliud liberalis ⁊ vere sapientie genus esse audacter affirmant.
9 Atq; vt oratores ⁊ poetas nō omittamus: magnā ⁊ hi quoq; habent
D ⁊ vehementē ingenij sui extimationē: qui nec equales conferri: nec su-
10 periores etiā sepius equo animo sibi anteponi patiuntur. At qui sacrz
litteris vacant: longe magis his timendū est: ꝓpter maius fidei pericu-
lum. Nam vnde tot priscis tēporib; hereses insurrexerūt: tot errores in
ualuerūt: q̄ ob nimiā quā docti quidem illi licera deo alieni in propri
11 is ingenijs capiebāt confidentiam? Sciscitemur patresfamilas duces
exercituū: principes ciuitatū: ceteroscq cuiuscunq; generis qui regēdis
alijs presunt. Non erit quisq; qui consiliū suum ⁊ rationē non maxime
ponderis indicet: qui suam in deliberādis administrandisq; negocijs
postponendā vlli esse putet prudentiam atq; grauitatē. Tā vehemens
⁊ tenax est insitū mortalibus de se iudicium: ita tantū sibi humana cre
12 dit infirmitas. Que ⁊ tanta est: vt nemini parcens omnē etiam sexum

simul atq; etatē inuadat. Neq; em̄ est vlla tam tenuis cōditionis muliercula: q̄ nō se valere plurimū ex aliqua parte existimet. Timenda autē est nō parꝝ in adolescentib; ꝓpter calescentē in eis humorē inexperientiā quoq; rerū: que minima queq; summa etiā illis videri facit. Sed in senibus longe est grauior: qui qm̄ multa viderūt: multa sustinuerunt: neminē ideo putāt eos sciētia multaꝝ reꝝ anteire. Habes ecce nolā hanc quintā: qua (vt dixi) multa imo fere oīa hominū genera sunt insignita. Verū nō similiter oēs: quidā em̄ magna: alij maiori: tertij ꝟo maxima notati sunt. ꝟm ꝙ quidā p̄sumptuosi sunt errantes solū: alij vero fatui: tertij aūt etiā dementes atq; insani iudicandi sunt. O quot sunt illorū qui neq; legerunt: neq; didicerūt: neq; exercuerūt q̄ asserunt (Du hasts weder erlesen: noch erlernt: noch erlebt) ⁊ audes asserere ⁊ iudicare que prorsus ignoras: ⁊ iudiciū tuū doctissimoꝝ viroꝝ iudicijs p̄ferre. Si doctus quisq; ⁊ in reb; publicis expertus egregie se doctorib; p̄tulerit: errat quidē ⁊ nolā habet: sed venia dignus. Si vero qui literulis paucis intinctus doctissimo se cōparat aut p̄fert: plane nolā maiorē habet: vt fatuus: nō solū errās. Q; si prorsus fuerit indoctus ⁊ imprudēs: ita tn̄ loquat: ita palā se omnib; exhibeat quasi Catonē. hic nolā maximam habet: tanq̄ nedū errans ⁊ fatuus: sed etiā insanus. Hec latius ꝓsequit Maffeus: quē vide. Rogemus.

¶ Adde his duodecim generib; (si placet) religiosos deuotos sanctos. Vel fac specialē nolā: qui estimāt se aliq̄d esse: ⁊ est periculosum valde De his in Maffeo Vegio vbi s̄. ca. ij. vbi ⁊ multe autoritates ponunt in quib; scriptura tales ⁊ priores appellat stultos. Itē lib. iij. cap. v. de Herone. Itē ex summa vitioꝝ de superbia possis elicere que sequunt. Rom̄. i. Dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. August. Si dicēdo te sapientē stultus factus es: dic te esse stultū ⁊ sapiens fies. Idē. Qui sibi placet: stulto placet. superbus sibi placet: ergo est stultus. Cecitatē suā hi nō cognoscunt: instar fatuelle de qua Seneca scribit. que cū esset subito ceca facta: putabat domū esse tenebrosam. Alij cecitatē cognoscunt: nemo est qui nesciat se cecū si cecus est sed superbi hoc nesciūt: vt in summa vitioꝝ. Literati qui se doctos existimant: sil̄iter laici maculati vt pardus (gestreifflet leygen) doctrinas negligunt: nō audiūt p̄dicationes. ⁊ sic periculosissime pereunt. Petrus amputauit aurē serui sacerdotis: id est presumpta sciētia siue cognitio aufert sacerdotib; ⁊ seruis eoꝝ: id est laicis semidoctis aurē audientie p̄dicationis. Joan. ix. Ego in iudiciū veni in hunc mundū: vt qui non vidēt videant: ⁊ qui vident ceci fiant. Si ceci essetis: nō haberetis peccatū ⁊c. Dic ex summa vitioꝝ fol. clxxxviij. Augustinus. Nemo insanabilior eo qui sibi sanus videtur. Folio. clxxxvij. item. clxxxij. plura ad propositum.

¶ Dñica. xvi. Ipsa die sancti Hieronymi.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

Ludos non intelligentium

Sexagesima septima turba stultoꝝ est: Non intelligentiũ ludos (Schimpff narren) Ipsi sunt qui iocis dant operã vitiose: aut nõ patiunt̃ siue tolerant virtuose. Plane non oẽs iocantes dici merent̃ fatui: est em̃ aliqñ sapiẽtis iocis intendere. ⁊ appellat̃ virtus hec eutrapelia seu comitas. Possunt aũt dinosci fatui bi nolis septem.

¶ Prima nola est: iocari opationib⁹ vel verbis turpib⁹ aut nociuis. De q̃ Tul. i. de offi. Unũ gen⁹ iocãdi est illiberale petulãs flagitiosuꝫ obscenũ. Hoc ioco derisus est btũs Hierony. cuius hodie dies festus agit̃: dũ clerici loco superpellitij ei camiseam femine supposuerũt. qua

indutus in matutinis a clericis illusus est. Dic hystoriã. Nõ debẽt pla ne in risum trahi psone magne rẽ. Dic si placet ex scõ Tho. ij. ij. q. lxxv ar. ij. In iocũ trahi nõ debet defectus oculoꝝ. Non patiunt Indũ: fama fides: oculus: ꝙre intellectũ huius vulgati dicti: an de ioco verbali aut operꝫ intelligi debeat. De verbali videtur ꝙ intelligat Policratus vbi legit li. viij. ca. x. ꝙ Antigonus rex Theocritũ Chium: de quo iuraue rat ꝙ parsurus esset: occidit ꝓpter scõma ab eodem de se dictũ. Cũ em̃ quasi puniendus ad Antigonũ raperetur: solantibus eũ amicis ꝛ spes pollicentib⁹: ꝙ omnino clemẽtiam regis experturus esset: cũ ad oculos eius peruenisset. Respõdit: ergo impossibile mihi dicitis spem salutis erat aũt Antigonus vno orbatus oculo: ꝛ importuna vrbanitas: male dicacem luce priuauit. Hec in Policrato quem vide vbi supra: qz illic inuenies apta proposito. Hec nola respicit causam materialem.

¶ Secũda nola est. Joco animi grauitatem totaliter resoluere. Ait Ambro. primo de offi. Caueamus ne dũ relaxare animũ volumus: sol uamus omnẽ armoniã: quasi ꝛcentũ quendã bonoꝝ opeꝝ. Et Tullius dicit in primo de offi. ꝙ sicut pueris nõ omnẽ ludendi licentiã damus sed eam q̃ ab honestis actionibus non sit aliena. Sic in ipso ioco aliqõ probi ingenij lumen elucear. Hec nola respicit causam efficientem.

¶ Tertia nola est. Joco intendere neglectis debitis circũstantijs: pso ne: loci aut tẽporis. Debet em̃ iocus cõgruere psone tempori ꝛ loco. Re spicit hec nola causam formalem. Dicit sapiens: est tempus ridendi est tempus flendi. Porro etiã in oĩbus actibus humanis hec attenden da sunt: sic ꝛ hic. Adde ex Thoma. ij. ij. q. clxviij. articulo. ij. ad. i.

¶ Quarta nola est. In ioco siue delectatione ludi finẽ constituere. de quib⁹ dicit Sap. xv. Estimauerũt esse ludum vitã nostrã. Vide si pla cet. Holkot ibidem. Contra qõ dicit Tullius: non ita generati a natu ra sumus: vt ad ludũ facti esse videamur: sed ad seueritatem potius ꝛ ad quedam studia grauiora. Respicit hec nola causam finalem.

¶ Quinta nola est. Jocari cũ fatuis: ꝛ eis delectari. Est signũ fatuita tis cũ fatuis se occupare (Schlum schlem querit sibi similem) Et ome sile aplaudit suo sili. Non est necesse querere fatuum ꝓ solatio. Dicit Seneca. Si qñ fatuo delectari volo: nõ mihi longe abeundum est: me ipsum rideo. Vere multa habes in te ridenda. Ad me ergo speculum: et videbis in eo fatuũ q̃tienscunq; inspexeris: ꝛ tunc rideto. Sunt qui fa tuos ꝛ pueros in iocũ trahũt: quasi contemnendos: cũ tñ sint amici dei in gratia existentes ꝛ deo placiti innocentes: peccare culpabiliter nõ po tentes. Et Christus dicit: Qui scandalizauerit vnum ex istis.

¶ Sexta nola est: ioco fatuos ad petã inducere. Sũt qui cõcitant eos ad irã: blasphemias: rixas: ebrietates: luxurias. et inde volunt mouere risum alijs. Sed grauiter peccant in hoc ꝙ eos inducũt ad peccatum. Sed ais: Fatui peccare nõ possunt: nõ em̃ habent pfectũ vsum ratiõis Et sic actus predicti qui per eos fiunt non sunt eis peccata. Verum

est: nō sunt eis peccata humana: hoc est. nō sunt eis actus imputabiles ad cupā: sed tibi. quia etsi respectu eoꝝ nō sint voluntarij: sunt tñ volūtarij respectu tui: qz ad tales eos inducis z cōsentis. Sed dicis: de habentibus vsum rationis bene credo: ꝙ si eos ad tales actus inducerē: grauiter peccarem. qz prestarem eis occasionē peccādi. Sed illis occasionē peccandi nō presto: qz peccare nō possunt: saltem culpabiliter: eo ꝙ vsum rationis nō habent: z p cōsequens actus eoꝝ nō sunt humani: neꝙ culpe. z sic ad peccandū eos nō induco. Respondeo vt prius: z sup hoc vide Marti. magistri in tractatu de tēperantia in materia de pollutione in vno articulo: vnde poteris elicere solutionē cōgruā propōsito Nō sunt sic irritandi fatui aut alij passionati facile mobiles ad irā aut ebrietatē aut alias passiones. Dicit qz Saraceni naturales fatuos in magno habeant honore z reuerentia ꝓpter innocentiā eoꝝ: z qz sine pctō sint. Nō simus nos deteriores igit turcis. Tractemus eos mansuete: inducanꝫ iuxta eoꝝ capacitatē ad deū colendū in exterioribꝫ: vt leuent manus: genua flectant: quēadmodū pueros docemus. Est hoc contra eos qui eos qui semifatui sunt integros efficiūt fatuos: qui bona institutione possent ad bonum vsum rationis induci. Nō dubito quin grauiter peccent: qui tales semifatuos omnino reddunt fatuos.

¶ Septima nota est: iocos nō pati: ꝑsertim a fatuis cum quibꝫ tñ ipsi iocanꝫ. Sunt quidā adeo agrestes: vt neꝙ iocos faciant: neꝙ pati velint. De quibꝫ Aristo. z Tho. ij. ij. Porro alij qui cū fatuis z pueris iocari volunt: sed nō expectare ab eisdē iocos: sed mox incandescūt contra tales. Utiꝙ iuste fatui a cūctis reputati: sūt eīm. Qui pyramides vult subuertere: vt reponat debitū est (wer keglen will der sol vffsetzen) Et qui est cū lupis: vlulare debet cū eisdē. Et vnde est putas: ꝙ nolūt sufferre alioꝝ cū quibꝫ iocanꝫ iocos? Plane ex superbia eoꝝ: nō eīm putant aliquos sibi similes esse: sed omnes se precedere: existimat se prudentiorē esse ꝙꝫ ꝙ debeat trahi in iocū. Sunt hi (vt dicit in speculo vestro) qui plus dolent de hoc: ꝙ vnus solus eis preferꝫ ꝙꝫ viginti eū sequuntur Similes in hoc Aman: cuius z penā frequēter sentiunt: de quo legit ꝙ ab omnibꝫ honorabat: solus aūt Mardochaeus eū neꝙ adorare neꝙ assurgere voluit. Inde igit grauissime indignatus fecit sibi erigi patibulū: in quo tñ ipse tandē nō Mardochaeus suspensus fuit: vt legit in Hester. Noli o frater sic infatuari: vt te vltra oēs efferas. Sine te cōnumerari inter alios: z aliqū patere iocos quos alijs infers. Noli moribꝫ tuis te ostendere fatuū z vacuū: superbis inꝫ moribꝫ exterioribus Plane qui hec viderint: te sterilē intus vacuū z vilē iudicabunt. Rose z lilia pulcherrimi flores minimū imo nullū fructū ꝓducūt: ecōtra triticū z vinee que paruū florē: z ficulnea que nullū ꝓducit florem: vberrimū afferunt fructū. Intuere aristas. Nōne que surfum erigunt se rami z spice min⁹ onusti sunt pomis z tritico: ecōtra que deflere sunt ad terrā? Et superbia eoꝝ qua te oderūt ascēdit semꝑ: z palee vermiculosaꝙ

pisa semp̄ sup̄natant: sana aūt fundū petūt. Et reuera oēs qui se erigūt vacui sunt virtutib̄. Ceterū parietes quāto viliores (lutei videlicet) tā tomagis ornant̄ ⁊ depingunt̄ ab extra: secus de marmoreis. Et sup̄b̄ ornatus exterior iactantia ⁊ ostentatio signa sunt interioris vilitatis. Quid multa: signa sunt hec filioꝝ diaboli. Dixit beatus Augustinus Quēcunq̄ superbū esse videris: diaboli filiū esse nō dubites. quē vero humilē esse prospexeris: dei esse filium cōfidenter credere debes. Dicit beatus Hieronymus de se ad Albigensem: Nihil a pueritia ita vitare conatus sum: vt animū tumentē ⁊ erectā ceruicē: dei ꝯtra se odiū prouocantē: vt dicit Lampartica. Ne igit̄ extollas te in cogitatione aīc tue: velut thaurus. Ne forte elidat̄ virtus tua p̄ stultitiā: ⁊ relinquaris velut lignū aridū in eremo. Eccī. vi. Vere sic accidit frequenter. vt relinquant̄ tales superbi. Frequenter em̄ videt̄: q̄ dū superbus nō est cōtentus honore vel gradu vel statu habito vel ei oblato: sed maiorē statū vel dominiū maius sup̄biendo cupit: vtrūq̄ perdit. Accidit eis qd̄ fatuis mercatoribꝫ: qui rem venalem nimis charam facit ⁊ tenet: ⁊ ideo nec accipit qd̄ offert̄: nec quod accipere cupit. sed vtroq̄ caret. Ita illi dū seipsos maioris tenent valoris ⁊ potestatis ⁊ dignos maiori statu vl̄ dominio q̄ alij teneant. dū nolunt tenere qd̄ habēt in pace vel accipere qd̄ eis offertur: sed maius desiderant: frequēter inter duo scamna cadunt. Sic Lucifer Ysaie. xiiij. Sic Adā Gen̄. iij. Hi vespertiliones inter diem et noctē volantes neq̄ dici neq̄ noctis sunt: neq̄ nobiles neq̄ plebei: dedignant̄ noctē plebeioꝝ: qꝛ putant se meliores eis: neq̄ admittunt̄ ad diem nobiliū: gloriā scilicet eoꝝ. De quo Job. Diem hominis nō vidi: quia a nobilibus despiciunt̄. Sunt seminobiles (statt iungkhern: Jo iungkher) qui neq̄ volunt alios nobiles vobizare neq̄ tibizare audent Sic igitur nitunt̄ suos moderare sermones: vt neutrū faciant: ⁊ dicūt (er) Quo fit vt fugiant cōuersationem vtrorūq̄: scilicet nobiliū ⁊ ignobilium. efficiunturq̄ aucupes ⁊ venatores in campis ⁊ nemoribus: vt videre licet infra. xxiiij. C. ⁊. D. de venatoꝝ vanitate. fm q̄ dicit Franciscus Petrar. de venatu ⁊ aucupio. Seminobiliū inquit vltimi ordinis exercitium hoc videbis: quos a rebus arduis torpor quidā ⁊ ignauie comes diffidentia: ab humilibus autē pudor ac superbia dehortantur ac trahunt. Ad honestum igitur nihil idonei siluas colunt: non vitam solitariam acturi. cui non minus q̄ politice se ineptos sciunt: sed feris ac canibus ⁊ volucribus conuicturi. quod non facerent nisi illis similitudine aliqua iuncti essent. Horū opus non est nisi aucupiū (Fincken faber: trincker: spieler: spacierer) qui equitant in ecclesijs super pugionibus. Quā nociui sunt tales vespertiliones reipublice democritice Argen̄. vbi plebei tenere debent principatū: siquidem semp̄ due partes sunt plebeorū: ⁊ vna pars nobilium in consulatu. Sed quidā plebei aspirantes ad nobilium statū peruenire: ideo eis assentiunt: cum tamen ex parte plebeoꝝ de quorū numero sunt esse deberent.

Ledentium serio

Dñica.xvij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs.i. Euangeliū.

Sexagesima octaua turma stultoꝝ est: Serio ledentiū (ernst narren: letz narrē) Ordine cōgruo de his (q̄ serio mala inferūt verbo aut facto: nolūt aūt repati) dicit post illos qui pati nolūt iocos q̄s inferūt. Ipsi sunt q̄ nocere alijs volunt oēs sibi facere inimicos: nolūt aūt uocumēta repati ab alijs q̄s serio offendūt. Essent h̄ pulcherrima de serio multiplici dicenda: quēadmodū q̄dā a natura: alij a gr̄a: tertij a culpa seriosi sint. Dicit Pli. li. vij. na. hist. ca. xix. de Crasso: qui

nunq̄ risit: vñ ⁊ Gelastus vocat⁹ est. ⁊ Socrates sp̄ eiusdē tenoris fuit in vultu. In alijs aūt hic teuor in q̄ndā rigorē toruitatēq; nature durā ⁊ inflexibilē exit: affectusq; humanos adimit: q̄les apathes vocāt greci. Multos ei⁹ gñis expti: qdq; mirū sit autores maxie sapiētie Dyogenē Cynicū Pirrhonē Heraclitū Timonē: hūc q̄dē etiā in toti⁹ odiū generis humani euectū. Hec ille. Manus eius ꝯtra oēs ⁊ oim manus ꝯtra eū (niemans frūndt: lütschüch) Ecce sapiētes quosdā extra modū seriosos Possent hic dici ea q̄ pouit Aristoteles ⁊ Tho. ij. ij. de agrestib⁹. Itez puto a gr̄a singulari dei. Joan. Chrisosto. eā habuit virtutē (fm Lam particā) vt etiā valde terribiles humiliari cogeret ⁊ timere. Et Ezechieli dixit dñs: Ecce dedi faciē tuā valentiorē faciebꝫ eoꝝ: ⁊ frontē tuā duriorē frontib⁹ eoꝝ: vt adamantē ⁊ vt silicē dedi faciē tuā. Ezechielis. iij Porro de quibusdā solitarijs inciuilib⁹ ⁊ feris fugiētib⁹ societatē hoim loquit̄ Gerson circa finē Magt̄: in materia de vita solitaria. Poteris de hoc videre ad placitū: ⁊ esset pulchra materia: sed transeo. Est mihi animus nō de illis: sed p̄cipue de his qui alios facto vel verbo cōtumelioso nocent serio: ⁊ nolūt repati. Possunt autē dinosci quinq; nolis.

¶ Prima nola: ꝯtumelias dicere īdiscrete sub correptiōis spē. Licet aliqn tñ raro ⁊ nō sine necessitate cā correptiōis dicere ꝯtumelie verba. Declarat b. Tho. ij. ij. nā ⁊ chēs discipul̄ dixit: Stulti ⁊ tardi corde ad credēddū. Et Paul⁹ dixit: O insensati galathe. Sūt aūt q̄ indiscrete h̄ faciūt: ⁊ nō vere ꝓpter correptionē: sz solū sub specie correptiōis: ⁊ putāt se correptore[illegible]tū tñ sint poti⁹ corruptores ⁊ sue vindicte ⁊ ire satisfactores (nit stroff: sz roch) De illis dicit Eccus. ca. xix. Est correctio mēdax ī ore ꝯtumeliosi. Vere mēdax est tal̄ correctio: mētit̄ eñ se correptionē cū poti⁹ sit cōuitiatio. Dicit Tulli⁹. Monere ⁊ moneri est officiū vere amicitie: ita tñ q̄ adulatiōe careat admonitio ⁊ cōtumelia obiurgatio.

¶ Scda nola est: cōuitiū leue dicere: nō multū hominē dehonestans: ex animi leuitate aut leui ira absq; firmo ꝓposito aliquē dehonestandi. puta cū aliquis intendit aliquē p̄ hmōi verbum leniter contristare. Est hec nolula paruula: qz veniale peccatū fm beatū Tho. sed bonū est omnino dissuescere: ⁊ os suū nō deturpare cū talibus verbis conuitij.

¶ Tertia nola est: cōuitiū graue dicere aīo iniuriādi vel vlciscēdi aut dehonorādi. Et grauis ⁊ magna nola: qz pctm̄ mortale. Si damnū inferri ꝓximo in ablatiōe vni⁹ floreni est mortale pctm̄: maius plane ī ablatione honoris p̄ cōuitiū: q̄nto maior est bona fama q̄ pecunia ⁊ grauius detractiōe. Sicut rapina grauior furto: qz maior cōtēptus hic: et ibi itaq; mortale: qz ꝯ charitatē ꝓximi: ⁊ pena mulctat̄ eterna: vt dicet̄.

¶ Quarta nola est: cōuitiū indiscrete tolerare nō repellendo. Sunt q̄ ex fatuitate sua tolerant cōuitia eis serio illata: cū tamen tolerare nullo modo deberent: ⁊ non vtunt̄ serio cū vti deberent. sed vt fatui in risum conuertunt. Et qñ hoc est? Est in duobus casibus. Primo propter bonū eius qui contumeliā infert: vt videlicet eius audacia reprimatur: et

de cetero talia nõ attentet. Prouer. xxvi. Responde stulto iuxta stulti-
tiã suã. Scdo ꝓpter bonũ multoꝝ: quoꝝ ꝓfectus impedit ꝓpter cõtume-
lias nobis illatas. Unde Gregorius sup Ezech. Hi quoꝝ vita in exẽ-
plo. Uide. ij. ij. Tertio tacendo: vt contumeliantẽ ad iracundiã ꝓuocet
Dic solutionẽ ad tertiũ: vel fac specialẽ nolam ex hoc tertio. Posses cõ-
grue inuenire septem nolas: si placeret.

P ¶ Quinta nola est: conuitiũ serio illatũ nõ discrete tolerare. Qui pro
pter cupiditatẽ honoris priuati deprimunt cõuitiantẽ: vbi videlicet ni
hil precedentiũ trium occurrit ꝓpter que teneant supprimere cõuitiantẽ
Grandis plane hec stultitia: nolle tolerare contumeliã: sed repugnare:
ꝛ se tã studiose tueri: querere que sua sunt: propriũ idolũ colere: parum
de contemptu dei ꝛ proximi anime damno: qđ sibi ꝑ pctm̃ cõuitij quod
tibi intulit incurrit curare. Hec duo tibi nõ sunt cordi: nõ mordent. sed
illud est qđ intantũ te male habet ꝛ furere facit: quia te cõtempsit. Noli
hanc rem pessimã facere: sed querere gloriã dñi dei tui: ꝑ hac zelato ꝛ sa
lute anie tue ꝛ proximi: sic fac ꝛ viues. Porro summopere etiã caueto
ne proximo cõuitiũ inferas: nõ putes qꝛ paruũ sit pctm̃: plurimũ nocet.
1 Et quid inquis nocet? Cor eius cui dicis cõuitiũ: multũ vulnerat fla-
gelli plaga (ait Sapiẽs) liuorẽ facit (anmal: blaw: tulsch) Plaga autẽ
lingue cõminuet ossa. Eccl. xxviij. Inde btũs Hieronymus. Sicut ho
mo cauet ne ꝑcutiat aliquẽ cũ baculo: sic cauere debet ne percutiat eum
2 conuitio. Paruũ tibi forsitan hoc videtur: audi quod sequit. Charita
tem seu amicitiã destruit: etiã vsqꝫ adeo ꝙ vix poterit reparari. Mittẽs
lapidem in volatilia deijciet ea: sic qui conuitiat amico dissipat amici-
Q tiam. Eccl. xxij. Et ibidẽ. Ad amicũ est concordatio: excepto cõuitio im
3 properio ꝛ supbia ꝛ mysterij reuelatione ꝛ plaga dolosa. Homo assue
tus huic pctõ vix corrigit. Eccl. xxiij. Homo assuetus verba impropе-
rij omnibꝫ diebus suis nõ erudiet. Nemo hanc ab eis auferet cõsuetu-
dinẽ: preter mortem. Qui cõuitia dicunt frequenter cõuitia audiunt.
4 Unde Sap. Qui pergit dicere que vult: audiet que nõ vult. Prouer.
xiij. Impius cõfundit ꝛ cõfundet. Et eiusdẽ. xxvi. Qui voluit lapidem
reuertet ad eũ: ꝛ cadit in foueã quã fecit. Quẽadmodũ Perillo accidis
se legit apud Ualeriũ: ti. de crudelitate: qui thaurũ eneũ quẽ pro puni-
endis malefactoribꝫ excogitauit: a Phalaride tyranno coactus fuit in-
trare. Et Aman in patibulo qđ Mardocheo erexerat: legit fuisse suspẽ
5 sus. Est tandẽ dicere conuitiũ homini signũ impietatis ꝛ magne per-
uersitatis. Plane ex abundantia cordis os loquit. Uitiosum itaqꝫ cor
est: vnde frequenter conuitiũ exit. Et in veritate rusticus est qui rustici
tatẽ libenter dicit. Porro aut cõuitiũ est de malo pene: ꝛ tunc dicendo
oꝓprobriũ homini: exprobras eius creatori: qꝛ omne malũ pene a deo
est. Aut est de malo culpe: tũc audi quod ait Eccus. viij. Ne despicias
hominẽ auertentẽ se a peccato: neqꝫ iniurieris ei. memento quoniã oẽs
in corruptione sumus. Hec ex summa Lugdu. de conuitio.

Dñica.xviij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs.i. Euangeliū

SExagessmanona turba stultoꝝ est: improuidoꝝ (vnfürsichtig narren: liederlich oder versum narrē) in tēporalibꝫ. Uidet̄ hec turba ꝑ om̄ia sil'is ei q̄ suprapositа est. lvij. Sed multū differt hec ab illa: sicut patebit intuenti: tu vtrāq; suo tpe cū vacauerit considera: vt abinuicem secernas. Breuiter fatui de quibus in presentiāꝝ tractabit̄: sunt hi qui de futuris q̄ad tēporalia nō faciunt sibi debitā prouī R

sionē (lond vögelin sorgen) Sicut em̄ quidā sunt q̄ excedunt in solitudi
ne tēporaliū: sicut dictū est in turba tertia: sic quidā sunt deficientium i
solicitudine tēporaliū: ita ꝙ nō adhibēt rationabilem solicitudinē. Pre
tendūt iam xp̄m dicentē: Nolite soliciti esse. Jam Apl'm. Nihil soliciti
sitis. Jam Psalmistā. Jacta sup dn̄m curā tuā. Utinā attenderent qd̄
idem dicit. Non vidi iustū derelictū. Si ꝓpter iusticiam talem derelin
querēt solicitudinē: qualiter fecit be. Frāciscus Alexius: ⁊ alij huius se
culi cōtemptores. Sed nō est in causa cōtemptus seculi: sed negligētia
animi. Et quibꝫ inquis nolis possunt hi dinosci ab alijs iam tactis: so
licitudinez non habentibꝫ laudabiliter? Multe possent tradi: precipue
aūt septem in quibꝫ generaliter om̄es imprudentes dinoscerent̄. s. defec
tus memorie: intelligentie: prouidentie: consilij: iudicij: precepti ⁊ defe
ctus om̄is prudētie tam monastice: regnatiue politice: yconomice ⁊ mi
litaris. In his septem nolis tota materia imprudentie tangi posset. ex
ij. ij. Uel ex Heinrico de arimino. Sed transeo ad presens: ⁊ tres dū
taxat producam: quas elicio ex speculo vestro.

¶ Prima nola est: nihil seruare. Sapientia conseruādi nō minus va
let ad hoc ꝙ aliquis ditetur ⁊ abundet: q̄ꝫ sapientia acquirendi. Unde
Nihil Catho Ouidi. Non minor est virtus q̄ꝫ querere parta tueri. Casus inest illis
S hic erit artis opus. (Guter sparer ist glich gutē gewinner) Uidemus i
exemplo siue simili: ꝙ parua vasa que nō tenent: licet abundanter reci
piant: nō tamen implent̄: vt patet in cribro. Uasa vero magna q̄ tenent
licet nō ita abundanter recipiant paulatim replent̄. Aliud simile. Scri
ptor vnus totā bibliam scribēdo in vno anno sibi acquirit quā aliquis
per totā vitā suam addiscere nō potest: ⁊ tamē alius citius vnā proposi
tionē addiscit: q̄ꝫ scriptor scribat vnā dictionez. Sed hoc ideo accidit:
qꝛ illud qd̄ addiscit̄ nō memoriter retinet̄. Unde ei q̄ in studio vellet ꝓ
ficere: summe necessariū esset. vt illud qd̄ addisceret: ꝓ posse suo memo
rie infigeret. Deinde qꝛ memoria labilis est: scriberet illud: ⁊ quasi de
pergameno aliam sibi memoriā faceret: paꝝ em̄ prodest: ꝙ aqua ita de
facili impressiones recipit cū eas non custodiat. Hec Lugd. in Sū. de
incuria. Sūt qui ridiculose dicūt duos esse sanctos colendos ab his
qui diuites fieri volunt: et nō pati defectum: scz sanctus Uindanus: ⁊
sanctus Seruatius. Nam qd̄ Seruatius seruat: hoc in necessitate re
peritur: qd̄ vulgari nostro theutonico (finden) appellat̄: sed sunt stulti:
qui sunt vt saccus pertusus sine fundo nihil retinentes.

¶ Scd̄a nola est: Nihil acquirere. Ociari volunt: parcentes labori ⁊
corporibus suis. Dicunt: aues nō laborant neq̄ cōgregant in horrea.
Uerꝫ quidem: attamen nō manent sedentes in ramis: sed mane vbi eui
gilauerint auolant ⁊ querūt cibum: faciunt qd̄ in se est: nō habent pru
dentiam cōgregandi aut laborandi: sed volandi. Et tu ergo fac qd̄ in te
est labora: labor tibi exercēdus solicitudo tollenda vt dicetur. Possent
autoritates adduci ex Sūma Lugdu. de acedia. ca. i. ⁊ ca. xij. Uel re

seruari ad sequentē turbā de ociosis. Tu natus ad laborē: z auis ad volandū. Et sicut auis viciose ageret: si nō volaret ad escam manens in ramo: sic z tu dū labore aut alio honesto medio cibum pro te z tuis non acquiris: vt pulchre deducit Ludolffus carthu. Audi apostolum. Si quis non vult operari non manducet. ij. Thessaloniceñ. iij. Sic Joannes qui noluit operari cibum qui perit confusus fuit ab alio fratre. vt in Vitaspatrum legit folio. cxxxiij. i.

¶ Tertia nota est: nihil solicitari de futuro. Nolite solliciti esse: ait dñs Et quis cogitans potest adijcere cubitū ad staturā suam: Et quid solliciti estis: Hec gentes inquirūt: hec in defensionē adducūt sue pigritiei. Nō intelligentes monitionē dñi: nō eñ solicitudinē omnē tollit: sed irrationabilē nimiā scilicet superfluā: z animū inquietantē z suffocantē: de qua dñs Matth. xiij. Solicitudo seculi suffocat verbū. Si omnē solicitudinē prohibuisset: nō dixisset Paulus Romanoz. xij. Qui preest in solicitudine. Et. ij. Tim. i. Cū Romam venisset solicite me quesiuit: vt in. ij. ij. q. lv. ar. vi. z ar. vij. vbi plura ad propositū. Et nedū de presentibus: sed in futurū suo modo solicitari oportet de temporalib⁹ nihilominus salua monitione dñi: qui dicit: Nolite solliciti esse in crastinū. Habet eñ hoc suū bonū intellellectū: ẽm expositionē beati Thome arti. vij. quē vide. Si eñ nihil solicitari de crastino oporteret: non dixisset Sapiens. Vade ad formicam o piger: z considera vias eius: z disce sapentiā, que cū nec habeat ducem nec preceptorē nec principē parat in estate cibum sibi: z congregat in messe quod comedat. Notate verba: signate mysteria. Nota ad formicā. Erubesce o homo discere ab animali z tali animali paruulo: tu qui homo es z rationalis z ad imaginem dei creatus. Erubescat grandiusculus scholaris a paruulo doceri: pudeat ab exiguis animalibus nos mores trahere. Ait Seneca. Formica ducem hominē nō habet: cuius exemplū sequat: nec preceptorem cuius verbo ad hoc doceat: nec principem a quo eius negligentia puniatur. Tu aūt hec omnia habes: z adhuc ea negligentior es: super futuris nihil curans: neq; que animum neq; que corpus respiciunt. O quot mala proueniunt ex his stultis negligentibus prouisionē corporalem: Inde furta: ludi: homicidia. quia currunt ad bella: relinquunt vroues z pueros in fame z nuditate (sugend die dopen) Experiunt vez esse (wer nit gablet so die brem zablet: der laufft im winter mit eim seil vnd fragt bat yemans bow feyl) Prouideant rectores reipub. de his: cogant eos ne sua dilapident: laborent opera manuū suaz: z solicitudinem debitam gerant: alias non sunt excusabiles eiusdem rectores.

¶ Dñica. xix. Festo vndecim milium virginum.

Stultoz infinitus est numerus. Eccs. i. Euange. de dñica

Litigantiū pro temporalibus

Septuagesima turba stultoꝝ est: In iudicio ꝓ tēporalib⁹ bonis litigantiū. Ipsi videlicet q̄ irratiōabiliter ꝯtēdūt nihil solūētes neq̄ remittētes sine ꝯtētione: nō em̄ oēs ꝯtendētes iudicialiter sunt fatui. Quippe ꝙ ⁊ Paulus ad cesarē appellauerit: ⁊ b. Tho. Cantuarieñ. ꝯtra regē Anglie ꝓ tpalib⁹ contendebat. ⁊ hodie multi religiosi actiones intentant: nō tñ stulti sunt. q̄ nō irrationabiliter: sed rationabiliter hoc faciūt. Et quō igit̄ hi ab alijs dinosci poterūt? Septē nolis.

x ¶ Prima nola est: bona cōmēdata ꝓpter scandalū vitandū dimitter e. Sūt duplicia bona: ait b. Tho. ij. ij. Quedā sunt nr̄a: q̄dā ꝟo sunt nob ad seruandū ꝓ alijs ⁊ dispēsandū ꝓ cōitate (vt ait Pe. de Pa.) cōmissa.

Sicut bona eccl̃ie cõmittunt̃ p̃latis: ⁊ bona cõmunia q̃buscũq; reip. rectoribꝫ: hoꝝ ꝯseruatio sicut ⁊ depositoꝝ iminet his q̃bꝫ sũt cõmissa ex necessitate: ⁊ ideo nõ sunt ꝓpter scãdalũ dimittẽda: sicut nec alia q̃ sunt de necessitate salutis. Hec Tho. Nõ sunt inq̃ꝫ dimittẽda ſm Antho. quin scꝫ repetant̃ vel ꝑmittẽda auferri: siue ſm Petrũ de Pal. dis. xxxviij. q̃rti: ꝓpter nullũ scandalũ sunt dimittẽda vsurpãtibꝫ: sꝫ sunt repetẽda: saluis debitis circũstantijs: q̃ debẽt in talibꝫ obseruari. Cui⁹ ratio est: qꝛ fidelis custodia ⁊ dispensatio taliũ incũbit his q̃bꝰ cõmissa est: ex necessitate p̃cepti: ⁊ ideo sicut p̃ceptũ nõ est omittendũ ꝓpter scãdalum: sic nec istud. hec Petr⁹ de Pa. Cõcordat Durãdus ibidẽ. Et sic b. Tho. Cantuarieñ. archiep̃s nõ dimisit q̃n repeteret res eccl̃ie: q̃ꝫuis inde sequeret̃ scandalũ regis Anglie. Audiant h̃ ꝓcuratores hospitaliũ ⁊ ecclesiaꝝ: q̃ timore quocũq; res pauperꝝ aut ecclesiaꝝ ꝑ diuino cultu deputatas in vsus cõitatis aut alios ꝓphanos ꝯuertũt. Ueꝝ dicit hic Anthe. ꝑte. ij. ti. vij. c. iiij. §. vi. Si tyrãnus aliq̃s teneret aliq̃ bona eccl̃ie: ⁊ ex repetitiõe inde sequeret̃ scandalũ: nõ solũ tyrãno sed ⁊ ecclesie: seu ꝓp̃lo vel clero: cõtra quẽ ille malignaret̃: ita q̃ maius esset damnũ sequendũ ex tali repetitiõe ⁊ rehabitatiõe q̃ꝫ ex ei⁹ carẽtia: licitũ ⁊ iustũ videt̃ ea dimittere: h̃ em̃ videt̃ esse redimere vexationẽ suã. Et qd̃ dictũ est: qd̃ nõ debẽt dimitti talia ꝓpter scandalũ: intelligendũ videt̃ ꝓpter scandalũ illius solius. Uel ita qd̃ nõ sequat̃ aliud maius scãdalũ. De facto b. Tho. Cantuarieñ. põt dici: q̃ forte illis temporibꝫ q̃ repetebat erãt annexa spiritalia: q̃ꝝ rex nõ [illegible]at capax: sicut ius ꝑcipiẽdi decimas ⁊ hmõi. Uel etiã qꝛ multa fecerũt scti ad superogationẽ ⁊ maiorẽ ꝑfectionẽ: ad q̃ tñ nõ tenebant̃ de necessitate salutis: sicut q̃ Ambro. ꝓbibuit Theodosiũ intrare ecclesiã añ publicã penitentiã factã: vel eũ in choro stare ⁊ hmõi. Hec Antho. Alludere videt̃ huic dicto b. Tho. in. iiij. scripti: dist. xxxviij. q̃ dicit q̃ qñq; q̃s licite nõ põt dimittere quin repetet sine p̃iudicio alteri⁹ vt cũ q̃s gerit curã rei aliene: siue cõitatꝫ siue alicuius p̃uate ꝑsone: ⁊ tũc peccaret desistendo a petitiõe nisi de ꝯsensu illius cui⁹ curã gerere debet aut nisi timeret maius ꝑiculũ iminere: q̃ꝫ sit dãnũ illius rei. hec ille. Uidet̃ ex his seq̃ q̃ testamẽtarij q̃bꝫ iminet periculũ reꝝ suaꝝ ꝓpriaꝝ: vel lesionis corꝑalis: si bona pauperibꝫ legata heredib⁹ nõ ꝑmiserint cedere culpabiles nõ sint. Nõ em̃ videt̃ q̃ legãs ⁊ legatarius voluerint eos ad h̃ obligari: neq; testamẽtarij ipsi onus h̃ sub tali ꝯditiõe quomodolibꝫ assumpsissent. Sed ꝯ h̃ videt̃ b. Tho. in ij. ij. qꝛ ea q̃ sunt de necessitate salutis: nõ sunt ꝓpter qd̃cunq; dãnũ dimittẽda: ꝯseruatio aũt taliũ: sicut ⁊ depositoꝝ (ſm eundeꝫ) iminet his q̃bꝫ sunt cõmissa ex necessitate: igit̃ ⁊c. Logita ⁊ inq̃re veritatẽ sup̃illo ꝑ serenatiõe conscientie testamẽtariorũ magistri Joã. Symler q̃bꝫ mors erat cõminata ꝑ heredes eius quibus iussu ep̃i prestabant̃ quingẽti floreni: nõ eis sed pauperibꝫ legati.

¶ S. da nola est: ꝓpter scandalũ pusilloꝝ ꝓpria nõ dimittere. Si scandalũ ex nõ dimittẽdo tẽporalia bona q̃ꝝ nos sum⁹ dñi: oriat̃ ꝓpter ignorantiã vel infirmitatẽ alioꝝ: qd̃ appellat̃ scandalũ pusilloꝝ. tũc vel tota

liter dimittēda sunt tpalia: vel aliter scandalū sedandū: scz p aliquā admonitionē. Unde Aug. dicit in li. de ser. dñi in mō. Dandū est q nec tibi neq alteri noceat: quantū ab hoīe credi pōt. ⁊ cū negaueris qd petit indicanda est iustitia: vt nō eū inanē dimittas. Ita em̄ petenti te dabis q̄uis nō semp id qd petit dabis. ⁊ melius ei aliqd dabis: cū petentē iniuste correxeris. Uitare voluit nolā hanc b. Paulus: seminās em̄ spiritalia tpalia stipēdia nō accepit. ne offendiculū daret euāgelio christi. i. Corin. ix. Scandalū em̄ hoc qd vitabat Apl's: ex ignorantia pcedebat gentiliū: qui hoc nō ꝯsueuerāt: ⁊ ideo ad tp̄s abstinendū erat vt pri⁹ instruerent hoc esse debitū. Et ex sil'i causa: scz ꝓpter scandalū vitandū ecclesia abstinet de decimis exigēdis in terris in quibꝫ nō est ꝯsuetū decimas soluere. Unde p̄elegit lesionē talis damni ad euitādū periculū maioris mali. Et si hoc facit eccl'ia: multo forti⁹ debet hoc facere vna singularis psona: vt dicit Lyra Matth. v. Sic ⁊ christus dñs iussit p se ⁊ Petro dari theloneū: ne inqt scandalizemus eos. Matth. xvij. Gētiles em̄ thelonarij ignorabant christū imunē esse a tributo: sm̄ Lyram.

¶ Tertia nola est: bona ꝓpria dimittere ꝓpter scādalū phariseoꝝ. Nascit aliqñ scādalū ex malitia: qd est scandalū phariseoꝝ. Et ꝓpter eos q̄ sic scandala ꝯcitāt nō sunt tpalia dimittēda: qz h̄ ⁊ noceret bono cōi: daret em̄ eis rapiēdi occasio: ⁊ noceret ipsis rapiētibꝫ: q̄ retinēdo aliena in pctō remanerēt. Uñ Grego. dicit. iij. mora. Quidā cū tpalia nobis rapiūt: solūmodo sunt tolerādi: quidā equitate seruata ꝓhibēdi. nō sola cura ne nr̄a subtrahant: sed ne rapiētes nō sua semetipso [illegible]dāt. Sed ais Hierony. dicit: Oīa que pñt p̄termitti salua triplici veritate sunt ꝓpter scandalū dimittēda: sed tpalia possunt p̄termitti salua triplici veritate. Rñdeo breuiter q nō: qz si passim pmitteret malis hoībꝫ vt aliena raperēt: vergeret hoc in detrimentū veritatis vite ⁊ iustitie: vt dictū est. ⁊ ideo nō oportet ꝓpter qdcūq scandalū tpalia dimitti. Et quid est igitur inquis qd dicit dñs Matth. v. Et q̄ vult tecū ꝯtēdere in iudicio ⁊ tunicā tuā tollere: dimitte ei ⁊ palliū. Et Ap l's. i. Cori. vi. Jā q̄dē oīno delictū est in vobis: q iudicia habetis inter vos: q̄re nō magis iniuriā accipitis: q̄re nō magis fraudē patimini? Rñdeo q illud p̄ceptū dñi est intelligendū sm̄ p̄parationē animi: vt scz hō sit parat⁹ prius pati iniuriā vel fraudē q̄ iudiciū subire: si hoc expediat: qñq tñ nō expedit: vt dictū est. Et sil'iter intelligendū est verbū dñi. Uide de his p̄cedētibꝫ ⁊ alijs ī q̄rto scripti Thome: vbi lati⁹ ⁊ clari⁹. ⁊ Pe. d Pa. dis. xxxviij. ⁊ Astcñ.

¶ Quarta nola est: debita nō soluere ex neq̄tia. Sunt q̄ cū possint soluere debita: nolūt (quēadmodū q̄dā ex diuitibꝫ) sed ꝓcrastināt: ⁊ nisi cogant iudicialiter nihil tradūt. Eia (inquiūt) ꝓtrahā tādiu iudicialiter q̄ usq eū tedebit: ⁊ plura q̄ sit capitalis sūma expēderit. Cogitat neq̄ ille interea vias ⁊ dolos quēadmodū ipediat pauperē creditorē artificij alicui⁹ opificē aut agricolā: ne creditū ꝓbare possit. putat se tūc tutū in ꝯsciētia si defecerit ī ꝓbatiōe. Erras o frater. Nō em̄ defect⁹ ꝓbatiōis excusata pctō ꝯscientiā: sed ī facie eccl'ie, vt ait b. Tho. dis. xxxviij. q̄rti in

lr̃a. Esto: nesciat iudex ⁊ actor: tñ tu ⁊ deꝰ iniq̃tatē in occulto nouistis. Sed nō postulat inq̃s a me debitū: sed tp̃s ꝓ eo interpellat. Fateor nō postulat: q̃ nō audet. timet ne ad aliū declines ⁊ te suū ꝯductorē ꝑdat.

¶ Quinta nola est: debita nō soluere ex negligētia. Sūt q̃ debita soluere nequeūt p̄ pauꝑtate in quā inciderūt: q̃ sunt de turba fatuoꝝ negligentiū. Inde expectāt q̃usq̃ excōmunicant̃ miseri. Sūt em̄ hec seq̃le negligētie: q̃ mutuant̃ pecuniā ab aliis: si tñ īueniūt mutuātes. quā cū reddere tp̄e statuto nō pñt: in laq̃os cadūt excōicationū. Quid ḡ faciemꝰ? Pete dilationē aut miscōiaz: aut cede bonis: hoc est vltimū refrigeriū. C

¶ Sexta nola est: ad nō soluendū instigare. Sunt aduocati ꝓcuratores ⁊ notarij: aliq̃ eis similes: qui nesciētes in iudicio docēt ⁊ inducūt: qui ex parua causa magnā ⁊ ex riuulo fluuiū deducere nouerunt: pessime reip. pestes. qui cū litigia deberēt sopire: ea excitāt ꝓpter questū scripture sigilli ⁊c. Sic iudices cū sentētiā deberēt ꝓmulgare: q̃ vidēt eā ꝯ partē cui fauent ꝓcessurā: ideo differunt quousq̃ ineat̃ concordia. Hic grandis silua inuectionū cōtra aduocatos patet. Procuratores quoꝝ lingua vt equilibre: que versus scutellā grauius pecunia ponderantem declinat. quia qui plus soluit: illius causam defendunt.

¶ Septīa nola: quietē cause iuste nō p̄eligere. Esto habeas causaz iustā q̃ i iudicio posset defendi ꝓ tp̄aliū acq̃sitione: erat tñ satiꝰ i loco pecuniā negligere ꝓpter pacē. in modio litis vix vna vola est charitatz. Cōpositio erat ineūda ⁊ cedēdū ꝑti etiā debite. Essent hic multa dicēda: q̃ ponit b. Tho. q̃rto scripti d̄ ꝑfectis: an ⁊ qñ possint repetere sua? Ego aūt trāseo: b̄ admonēs fidel̃r vt nedū ꝑfecti: sz etiā oēs christiani suꝑsedeāt a ꝯtētiōe iudiciali ⁊ strepitu: quē iurz appellāt. potiꝰ medietatē recipiat debiti q̃ ꝙ litē ineat: dūmō tñ cetera sint paria. i. ꝙ ex nulla ꝑte teneat̃ ad repetitionē vel retētionē. Et cur ita inq̃s? Ideo q̃ nō oīb̄ expedit talis repetitio: tū ꝓpter honestatē. Prouer. xx. Honor est hoī q̃ se separat a cōtētiōe. Tū scdo ꝓpter pacis ꝯseruationē. Chriso. Omne iudiciū irritatio cordis est. Tū tertio ꝓpter pctōꝝ vitationē. Chriso. Difficile est rē dimittere: sz difficiliꝰ ē de iudicio sine pctō exire. Ideo appellat̃ delictū. i. Cor. vi. Tū q̃rto ꝓpter aduocatoꝝ malignitatē: adde ⁊ ꝓcuratores notarios ⁊ alios eis sil̃es. de q̃b̄ Ps̄. Tota die iniustitiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta fecisti dolū. Uere nouacula acuta: radūt eī linguis suis apices de lr̃is ⁊ instrumētis: ꝯ talia loq̃ntes ⁊ scribētes: et etiā foramīa (vt aliq̃ū de semetip̄is iactāt) ꝑ eadē loq̃ntes: q̃si nouacula eēnt rupta ⁊ scissa. eradūt deniq̃ pecunias vsq̃ ad cutē: ⁊ q̃diu sperāt se aliq̃d abrasū ire: tādiu ꝓlōgāt causaz: q̃ spe cessante causa ⁊ nō añ finit̃. Tū q̃nto ꝓpter sctōꝝ exēpla factoꝝ ⁊ dictoꝝ. Clamat dñs: Si q̃s vult te cū ꝯtēdere i iudicio ⁊ tollere tunicā: da ei ⁊ palliū. Et Paulus. Cur nō fraudē magz patimini? Et cur hec oīa? ꝓpter pacē quā optauit christus discipulis suis seruādā. Nesciebāt duo eremite litigare: ponētes tegulā in medio: iussitq̃ alter alterū dicere mea est ⁊c. Cūq̃ vnꝰ diceret: later meus est. respōdit alter: si tuus est tolle eū. Itaq̃ sine lite discesserunt:

cōtendere nesciētes. Clamat iterū Paulus. ij. Eph. v. Uidete quō cau
te ambuletis: nō q̄si insipiētes: sed q̄si sapiētes: redimētes tp̄s: qm̄ dies
E mali sunt. Redime tp̄s o frater: noli ꝯtēdere ⁊ tp̄s litigijs occupare: qđ
ꝑ exercitio bonoꝝ opeꝝ expendendū est: ꝯterēdo: meditādo: orādo. Re-
dime tp̄s futurū o frater. i. tp̄is oportunitatē ad vacādū ⁊ seruiēdū deo
etiā cū incōmodo tp̄ali. Tēpus redimit q̄ dat de suo vt vacet deo. Redi
me tēpus p̄teritū tanq̄ꝫ charū ⁊ p̄ciosum: id est redime in vno tp̄e quod
minus fecisti in alio. Sic fac: ⁊ noli fieri imprudēs ⁊ fatuꝰ: vt ꝑ ꝯseruā
do tp̄ali bono ꝑdas eternū: ꝑ obulo florenū. Clama cū sapiēte Dauid:
Redime me a calūnijs hoim: vt custodiā mādata tua. A calūnijs inq̄ꝫ:
q̄ fieri solēt seruis dei a malis ⁊ litigiosis in iudicio ꝯtēdentibꝫ. Roge:

Dñica.xx.Festo Symonis ⁊ Jude.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs.i.Euange.de dñica

Septuagesima prima turba stultoꝝ est: Sordidoꝝ ⁊ turpium (wiest: grob: vnschaffen narren) qui verbis vtuntur turpibus moribꝫ ⁊ factis (võ wiesten worten wysen vnd wercken) Plane plena sunt oĩa loca his fatuis: ⁊ etiã inter primores numerant̃ in curijs principũ ⁊ ciuitatũ. Sed dicis: ⁊ cur hi potius q̃ꝫ alij appellant̃ turpes: sordidi: q̃ de luxuria ⁊ gula loquunt̃ ⁊ eis indulgẽt: cũ in q̃libet peccato sit turpitudo ⁊ sordes? Dic quõ sunt pctõres turpes ⁊ sordidi? Si h̃ scire voluerꝫ: videndñ erit primo q̃d pulchrũ: q̃d purũ q̃d subtile: deinde facile scire poterim⁹ q̃d turpe q̃d sordidũ ⁊ grossum. Capiamus p̃mo de pulchritudĩe. Dicit Gerson sup̃ Magt̃. ꝙ differũt formositas pulchritudo ⁊ decor. Formositas in figura ẽ: pulchritudo in colore: decor aũt in viuacitate. ⁊ oĩa hec dicunt̃ speciositas: exemplũ in imagine ponit. Sic aĩe formositas est in tribꝫ potentijs: pulchritudo in gr̃a: donis ⁊ virtutibꝫ: decor vero in exercitio taliũ. Econtrario igit̃ turpitudo aĩe: in priuatiõe hoꝝ ⁊ eoꝝ cõtrario: puta in priuatiõe gratiaꝝ ⁊ virtutũ: in priuatiõe actuũ bonoꝝ: maxĩe aũt in cõtrarijs: scꝫ vicijs ⁊ peccatꝫ Porro de puritate. Puꝝ est q̃d est impmixtũ viliori: ꝑ pctm̃ aũt homo amore tangit tẽporalia q̃ sunt viliora ⁊ g̃ efficit̃ impur⁹. Sentit̃ autẽ h̃ siue ꝯsiderat̃ maxime in factis carnalibꝫ: gula ⁊ luxuria: sordidũ g̃ efficiunt etiã ad literam. Vide.ij.ij. de effectu fidei ⁊ cecitate: ⁊ ebetudine. De subtilitate illud subtile est in ꝓposito: a q̃ abrasum est omne impertinẽs. Grossum ecõtrario q̃d inuolutũ manet: ⁊ pctã obuoluũt animũ ⁊ grauãt: p̃cipue carnalia q̃ ad inferiora maxĩe trahũt ⁊ submergũt: sed et hebetẽ vt dictũ est efficiũt: nõ potentẽ penetrare sicut subtile: sunt cm̃ obtusi nõ tenues intellectu. Sed hec missa faciam⁹ dicẽtes breuiter: ꝙ tribꝫ nolis pñt dinosci: manifestis admodũ. Prĩa est turpia loq̃. Scda turpes hr̃e gestus. Tertia turpia facta. Proseq̃mur hec incipiẽtes ab

¶ Prima igit̃ nola est: Turpia facere. Proh q̃ꝫ turpia hi (vltimo. fatui cõmittunt: q̃ turpe est dicere: in gula: in luxuria etiã in statu matrimoniali: vbi sibi oĩa licere putãt. Disce frater modestiã in talibꝫ. quãte frequẽter docui. Sint tibi dũ actui carnali intendere vis: hi quattuor fines ꝓposito quibꝫ licet ⁊ alias non: qꝛ extra hec est aliqñ veniale: aliqñ mortale: aliqñ indifferẽs. Fit ꝓpter reddendũ debitũ: ⁊ est actus iusticie. Propter ꝓlem educandaꝫ Christo: ⁊ est actus latrie. Propter vitandã fornicationẽ in vxore: ⁊ est actus charitatis. Propter vitandã incõtinentiã in se: ⁊ est nullũ pctm̃: ꝟm Petrũ de Pal. Si ꝓpter solã libidinẽ: ĩfra tñ limites matrimonij: est pctm̃ veniale. si extra mortale ẽ

¶ Scda nola est turpes gestus exercere: ructare: vomere: saliuare: clamare: cantare turpia: que tamẽ in cõuiuio Didonis a Trinito Jopa vitata fuere. Crepit⁹ dare: cacare: ⁊ alia eiusmodi innumera. Que om̃ia

experiunt vrores a viris ebriosis. Item in luxuria: pudenda propria posteriora: et ea que natura fecit in loco abdito detegere: oscula turpia ita vt verū fiat qđ dicit Satyricus: Inguinis et capitis q̄ sint discrimina nescit. Clamat contra hec Apls: Fornicatio et oīs immunditia nec nominet in vobis: sicut decet sanctos: neq; turpitudo. Si nō nominari: minus facere tē. Sint oia regulata ratione: viue apertis ianuis: vt sis semp eque cōpositus in priuato et publico. vt nihil turpe audiat aut videri possit: etiā a curioso et occulto obseruatore: vt innuit Seneca.

¶ Tertia nola est: turpia loqui: scz de actib venereis: de pudendis: et
1 aliis q̄ natura in abdito retrusit. Sed dicis: Nihil mali cogitam⁹: sz ludētes sic loqmur et ad alior solatiū. Dic q̄so quō mala loq posses nisi mala cogitares? Nōne cogitatio loquelā p̄cedit: an fortitan dū loq̄ris
b dormis? Et abundantia cordis os loquit: ait dns. Utiq; olla buliens oñdit qđ sit in fundo: itaq; cōdēnat te os tuū: et ex ore tuo te iudico serue nequā cū Cassiodoro: q̄ ait: Vis scire q̄le cor frater tuus habeat: attende vnde libēter et freq̄nter loquit: qz ex abundātia cordis os loquit: folia et rami ostendūt arboris et radicis cōditionē. et Facies est testis q̄les in
2 trinsecus estis tē. Itaq; si mala et turpia loq̄ris: nō crediderim tibi q̄ cor bonū habeas et purū. Sed esto: nō tñ concesso q̄ malū nō cogites: alijs tñ malaz cogitationū venenū ꝓpinas: et culpe p̄stas nō sine tua culpa occasionē: semina pessima o seminator diaboli in cordib audientiū p verba turpia seminas: ex quib inposterū mala crescūt opa. Nimiz ex talib cogitationib illis: ex talib verbis impressis ꝓcedūt operationes. Apte dixit de talib Psal. Sepulchrū patēs est guttur eor: linguis suis dolose tē. Vere sepulchrū plenū cadaueribz fedis et fetidis mortuoz verboz fetentiū: sepulchrū os eoz: nō clausum: vnde fetor exit ad infectionē alioz. Vidit hoc Paulus. i. Corin. v. Corrūpūt bonos mores colloqa prava. Rette et apte: in vulgari theutonico appellant tales (schamper: schandber) q̄si parietes siue gignētes scandalū: qz alijs p̄bēt occasionē ruine (sic geberent schand) Serpit em vt cācer eor sermo ad alios sicut alibi dicit idē Apls. Cācer morbz nō sistit: sed serpit: sed et cācer pi
J scis repit: huic aūt si resistit retrahit se et regredit. Sic si restiteris turpiter loquēti: faciei saltē tristitia retrahit se cessans. Sicut vētus aquilo dissipat pluuias: sic facies tristis linguā detrahētē. adde: et turpiter lo-
3 quētē. Si aūt arriseris ei: ꝓcedit. Itaq; primo nocet tua locutio: etiā si nō tibi: qđ tñ nō crediderim: vt dixi. Et cur ita? Ideo qz dicit Sene. Turpia ne dixeris: paulatim em̄ p verba pudor deijcit. Defedat plane dicentē ipm verbū turpe. Sicut limax quocūq; serpit post se defedationē derelinqt: instar humoris salivalis. serpit etiā i altissimas arbores in eaz verticē. Et verba hec turpia etiā altas mētes defedāt et rationis apicē. Dissuesce frater: ne defedaris: p̄sertim etiā in ea parte corpis cui maxime feditas dis cōuenit: os loqr tuū. Noli esse istar porci: q̄ fedior ore suo voluit stercora emissis floribz prati. et tu nō vt suz lutū: sz mar-

garitas mundoꝝ verboꝝ ore contrecta: ⁊ reuolue. Sed ais: Pro so- 4
latio alioꝝ hec dico: vt risuz ꝓuocē: inde amor: laudor: potus mihi exhi
bet: vt iteꝝ dicā inuitor: dicūt qꝛ iocūdior sim eis q̄ꝫ lutina (Besser dañ
ein lut: ich treib gut schwenck: kurtz wilig) Dñe deꝰ meꝰ scis ne q̄d sis?
Tu es q̄driga hec ⁊ auriga: q̄ vehis ⁊ canis: ⁊ cū gaudio ad inferna du
cis q̄s (mit den guten schwencken) subuertis (vñ wyr ffest) in paludem
pctōꝝ mortaliū: vñ ad eternā dānationē descendūt (das seint dine gute
schwenck) Tu fur es dānosissimꝰ: tp̄s em̄ q̄ nihil p̄ciosius est inter trāsi K
toria furaris hoībꝫ. Cōsolator eoꝝ q̄ laborāt i seruitio diaboli: releuas
falsis recreatiōibꝫ labores eoꝝ q̄ vadūt i infernū ne deficiāt in via. Ha
bes iam (wie kurtz weilig du syest: vñ wie guter ding) ⁊ q̄lis sis lutina
Adde q̄ ⁊ simea sis cū q̄ ludit diabolus: ad risum hoīes excitat. Nō tñ
oīm ꝯsolator: sed solū maloꝝ: bonoꝝ ꝟo molestator. Vide in sū. p̄di. lo
cutio. xx. vbi ⁊ multa alia huic ꝓposito apta reperies. Habes ecce o fra 5
ter cur laudaris: q̄le solatiū p̄stas socijs: q̄le tibi cōmodū. vt instrumen
tū fias diaboli: q̄ tibi tādē etiā mercedē dignā p̄stabit: vt ludibriū fias
oīm infernaliū gentiū. Quēadmodū ꝯtigit duobꝫ sacerdoti ⁊ iudici cu
iusdā loci: q̄ ꝓpter sua turpia verba in p̄sentia cuiusdā scti ꝑ eosdē deprō
pta grauiter erāt a deo puniti: oculos em̄ ꝑdidit sacerdos: genitalia iu
dici putrefacta. Vide in speculo exēploꝝ dis. iiij. exēplo. xxvij. Rogemꝰ

Dñica. xxij. Festo beati Martini.

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo.

Euangelium de dominica.

¶ In fine euangelij sup̄ verbo De cordibꝫ vestris: adde. Nota verbū L
de cordibꝫ. Debet hō dimittere ꝓximo corde: facie nō subtrahēdo ei vi
suz: ore ꝯtumelias nō inferēdo: manu nō offendēdo: ⁊ felle. Hoc em̄ bo
nū est ⁊ ꝑfectū: nō tñ sup̄est in ꝑtāte nr̄a: qꝛ sensualitas nō despotice sub
est ratiōi. Quidā nāq̄ꝫ remittūt de manibꝫ (Ich habs vf der hant gebē)
sed nō de cordibꝫ (vō hendē: aber nit von hertzen) Nō vis ei inferre ma-
lū: sed velle. Quidā de manibꝫ: sed nō de facie. qꝛ etsi nō facto: moribꝰ
tñ te vindicas: subtrahis ei visum: aut obliquis oculis intueris: sciunt
quidā alijs maledicere oculis. Remittere de facie est arridere: sed ali-
q̄ñ putas esse risum: ⁊ in veritate rictus est. Alij nō remittūt de ore: sed
detrahunt: cōtumelias inferūt. Remitte de his oībꝫ proximo: sed ⁊ de
corde. hoc est q̄d deponas rancorē de corde: q̄ꝫuis manet in felle. H̄ tunc
fit: cū q̄ꝫuis sensualitas sit grauata ⁊ cōmota maneat: ratio tñ nō cōsen
tit: tūc de corde. i. voluntate ⁊ arbitrio libero remittis: q̄ꝫuis nō de felle
id est sensualitate. Et hoc sufficit: qꝛ in ꝑtāte tua primū est: nō secundū.
Et sic poteris orare sine damno: Dimitte nobis debita nr̄a: sicut ⁊ nos
di. ⁊c. ſm intellectū Gersonis. Et tm̄ de euangelio. Ecce sacerdos ma-
gnus. Ipse est beatꝰ Martinus. Vere magnus: de quo multa occur-
rerent dicenda: sicut ⁊ quedā dicam. Interserā aūt turbam stultoꝝ.

Septuagesimasca turba est fatuoꝝ spiritaliū (geist narrē) que ordine debito succedit: quam hodie expedire statui: ꝛ nō incongrue. in festo tam magni ꝛ sapiētissimi sacerdotis ꝛ monachi. Sūt aūt hi fatui spiritales illi qui errant vel in ingressu vel pgressu spiritalis status. Et pñt dinosci ꝗtuor nolis: sint ecclesiastici aut religiosi.

¶ Prima nola est: spiritalē statū male intēdere. Ipsi videlicet ꝙ ingredi intendūt statū spiritalē nō debita intētione. Et ꝙ est inqs debita intētio intrandi statū spiritalē? Hec est: vt in eo statu melius ꝛ pfecti⁹ tutiusqꝫ possit deo seruire: ꝛ aie sue salutē pcurare: voluntatēqꝫ dei pficere. Nū hō cogitat quēadmodū seculū sit piculosū: ꝛ ꝙ natura sua est fragi.

lis: q̄q̄z ī seculo sunt multe occasiões hoiez a dei seruitio retrahēdi z ad pctm̄ trahēdi. ecōtrario aūt q̄ clerici in sacris ordinib⁹ pstituti z viri religiosi plus a malis elonganť: z fortius deop votū cōtinētie (qō in ordinatione emittūt) appropinquant. Ut igiť hec oia pcōp mala z occasiones fugiat: principaliter ordinať vel religionē intrat vel beneficiū accipit oblatū: nō ꝓpter pesse: sed prodesse. Hic habet rectā intentionē: nō est fatuus: sed prudēs cū sctō Martino: qui seculū reliquit hac intētione. Sunt q̄ hāc intentionē principaliter nō habēt: sed aliā multiplicē malā. Mouet quosdā ociū: videt qz seculares magnas habēt curas: z cū magnis laboribꝰ victū z vestitū acquirūt: clericos aūt in ocio z quiete viuere z voluptate. Audit qz vulgatum est ꝓuerbiū. Qui semel vult viuere bene siue vna vice gallinā coquat: qui bis anserē: qui tota ebdomoda porcū: qui mensem bouē: qui annū ducat vrorem: qui vero semp viuere vult in voluptate efficiať p̄s byter. Quos hec intētio mouet: fatui sunt vtiq̄z. Audi Bernar. de hoc notabile dicētē verbū in epla q̄dā. Currit in clero passim ab oi etate z ordine: a doctis pariter z indoctis: ad ecclesiasticas currit curas: tāq̄z sine curis quisq̄z victurus sit: cū ad curas p uenerit. Hec ille. Eia dicunt: optime sibi ꝓuisum est (er darff keyn sorg haben: er ist wol versorgt) Dñe deus meus suscepit sup se curā aīaꝝ: z dicis qz āmodo eū curare nō oporteat. Ira vilipēdimus aīas z magni facimus corpalia z tpalia. Nōne tibi satis videť fatuitatē illoꝝ erpssisse q̄ ꝓpter ociū habendū z curā fugiendā secularū spiritalē curā suscipiūt: putantes se curā effugisse: querūt voluptatē z quietē. Quib⁹ cōparabo generationē hanc stultā? Plane sicbimitis: q̄ ꝓpter Dynā circucidebanť circa quā voluptates explere voluerūt carnales. Gen. xxxiij. Et isti radunť: z capillis cirūcidunť ꝓpter delitias z voluptates habendas. Sed q̄d stultis bis eueniet? Sicut illi occidebanť corpaliter: sic isti spiritaliter Mouet alios appetitus diuitiaꝝ: quas colligere nituntť: nō vtiq̄z discipuli dñm deū sequentes: sed Judā: q̄ loculos habebat z christū seq̄batť vt eosdē impleret. sic illi. Mouet alios ambitio dignitatū. Volūt episcoparī: abbates fieri: cardinales rē. qz cū i suo statu satisfacere nō possint ambitioni: iuxta suā genealogiā equitare cū seraginta equis: cū sint filij p̄ncipū. vt hoc facere possint: tradūt se statui spirituali: vt sic episcopenť z habeāt dignitatē. O pessimū finē: stulti quoꝝ finis malus. Ecce fines tres malos: voluptatē: diuitias z dignitates. Superbia: auaritia: luxuria. Sal hoc excecat eis oculū intētionis: facit eum neq̄z. Si oculus tuus fuerit nequā: totū corpus tuū nequā erit. O serue nequā: ait dñs in euangelio. Noli sic infatuari o bō p intentionē: sed audi sapientē. Custodi pedē tuū ingrediēs domū dñi. Eccs. iiij. Notate verba z signate mysteria. Ingrediens domū dñi: p suscepti onē ordinis aut religionis: pedē tuū. i. affectū vel intentionē custodi: ne inficiať aut maculeť maculis p̄dictis. Sacerdotes (vt legit Exo. iij. z magisterī histo. recitat) ꝓusq̄z intrabant templum in lauatorio lauabant manus suas z pedes: z se im

quibusdā speculis ibidē pendētib⁹ speculabant: vt videre possent si quā
haberēt maculā. Et tu o sacerdotāde aut ꝓfessure priusq̄ ingrediaris la
ua pedes affectus ꝑ intentionē sanctā: speculū consciētie tue intuearis:
an ne sit macula in ea praue intētionis: vt eā mutes. Sed ais: Nō pōt
q̄s bona ꝯsciētia intrare religionē: aut ꝑlaturā suscipe: vt ꝑ h̄ acq̄rat ne-
cessaria corpis? Rn̄deo post Gersonē in fine de directione cordis. Vi-
de ibidē: ⁊ declara ꝑ serenatione ⁊ cōsolatione bonoꝝ. Adde si placet:
qd̄ dicit Joānes Egyptius in Vitaspatrū. Et est primus in ordine: q̄
dicit clericatū nō querendū: nō tn̄ respuendū si iniungit: debet q̄s inten-
dere sue puritati: ⁊ expectare sic voluntatē dei ⁊c. Vide ibidem.

¶ Scd̄a nola est: statū spiritalē male acceptare. Esto habeas bonā in
tentionē: adhuc restat vt legitime assequaris clericatū aut religionem.
Sunt em̄ certe regule obseruande: sed tres dūtaxat ꝓfero. Prima: vt
cōtritione vel etiā cōfessione se mundet priusq̄ ordinet. In susceptione
cuiuslibet sacramēti debet q̄s saltē ꝯteri: i eucharistie susceptiōe necesse
est etiā actualiter cōfiteri: sed de hoc alias. Qui em̄ in pctō mortali or-
dinat: nō spiritū sctm̄ in flatu epi: sed malignū suscipit. Scd̄a regula:
q̄ sit debite etatis: subdiaconus. xviij. diaconus. xx. presbyter. xxv. an-
noꝝ. Qui ordinat ⁊ ordinat citra hanc etatē est suspensus ab executiōe
ordinis: vt in cle. de etate: ⁊ qua or. ca. generaliter. Neq; eps pōt dispen
sare: s̄m Jo. An. Tertia regula est: q̄ titulū habeat. Miserrimū gen⁹
est sacerdotū non habentiū ꝑbendas: ideo ius iubet vt nemo sine titulo
ordinet. Defraudant semetipsos multi fatui q̄ putāt se decipere episco
pū: offerētes falsos titulos. de quib⁹ in sūma ꝑdican. O. vi. xxxix. ⁊ li.
Sil'es his q̄ ꝑ symoniā ingrediunt monasteria ꝑsertim monialiū: faci
entes pacta. Serua qd̄ docet Anthoninus de hoc: quem vide.

¶ Tertia nola est: statū spiritalē male exequi. Spiritalis es: recte in
tēdisti: recte intrasti: nō ꝑ portas mortis. vide sis operosus: fac officiū
tuū debite: solicite ⁊ feruenter. Et q̄s est o fratres q̄ hanc nolā effugiat?
quis missas facit vt oportet? quis horas canonicas dicit vt debet? q̄s
curā gerit animaꝝ vt debet? Quot sunt heu sacerdotes qui nunq̄ legūt
missam inuacuū recipientes gratiā caracteris sacerdotalis. Peccāt pla
ne hi s̄m btm̄ Tho. in. iij. parte: q̄uis aliter loqui videat Alexāder de
ales. sed si verba eius ponderant: nō discordabūt. Alij ⁊ si nōnunq̄: ra
ro tn̄: vix quater in anno: vt rep̄hendit in ca. dolentes. de cele. missarū.
Alij (qd̄ horribilius est) crebro in ꝑditionē suaꝝ aniaꝝ celebrant. Hor
ret Baptista: ⁊ tremit tangere verticē dn̄i: ⁊ Marcus pollicē abscidit
ne celebraret. Hi aūt temere se ingerunt: vt Judas. Quid de horis ca
nonicis dicam? Nōne iustū ⁊ equū esset: vt hoc opus ꝑficeremus cū sū-
ma diligentia? vt iubet ius vbi sup̄. studiose ⁊ deuote. Justū plane; q̄
vt illi intendere possimus exonerati sumus ab omni alio labore: ⁊ in la
bores populoꝝ introimus. Nōne iustū vt corā tanto rege orātes atten
ti ⁊ disciplinati staremus: verba ꝑfecta loqueremur? vtiq̄. Sed quid?

Nihil perfectū: nihil illibatū (vnbefleckt) ei offerimus: sed corrupta et ſyncopata: vt interim taceā de cuagatione mentis. Ecce ſimiles furi ſumus: qui ſi ligurire voluerit: nō caput de piſce neq; caudā: ſed de intermediis fruſtis furat. qz nō ita cito deprehendit: qz iungit caudā z caput zc. Sic nos deo ad menſam integrū piſcē nō offerimus: ſed ſolū caput z caudā verſus: intermedia ita raptim proferimus: ſi tamē proferim⁹: vt neſcio ſi deus an homo intelligere poſſit. Non ſic o fratres non ſic: ſimus diligentiores in opere noſtro: ne acerbiſſimas penas tandē patiamur. Caueamus ab ebrietate: que in completorio linguā facit titubare z imperfecta formare verba. Vincamus conſuetudinē malā: que illā feſtinationē adduxit: z non ſecus q̄ ſi deus in facie a nobis preſens videretur oremus zc. De negligenti executione eoz qui curam habēt animarū quid dicam: O pernicioſiſſimi fatui qui nō paſcunt: paſtoris tñ nomen habent. z tamen non paſcunt: neq; verbo: neq; ſacramento: neq; exemplo. Paſce paſce paſce: ter dixit Petro dñs. oues meas. Jā querit inter diſpenſatores quis fidelis inueniat: immo iam noſtris peſſimis temporibus nō querit: etiā ſi inueniret nō aſſumeret: ſed idiota. O qualia exempla exhibemus populo: humilitatis: charitatis: patientie: caſtitatis: abſtinentie. Olim tantū indicta fuit caſtitas: vt nec ſororē nec matrem ſecū habere permittebat ſacerdos: q̄uis hoc remiſſum ſit p c. ad nos. de coha. Et vtiq; ſi Auguſtino credit: nedū aliene iuuenes: ſed etiā ſenes femine extra domū iuuenū ſacerdotū ſunt abigende. Vit Augu. lib. de ſingularitate clericoz. Nō deſpecta: nō vetula ſuſcipienda eſt ad domeſticū obſequiū: qz magis cito delinquit vbi ſine ſuſpitiōe ſecure poteſt delictū cōmitti. maxime quia libidinoſo nulla deſpectio: nulla deformitas obſiſtit: cui diabolus pingens ſpecioſum efficit quicq̄d fetidum vel horridū fuerit. Vide Hieronymū in vna epla: qui z ſanctū Martinum (cuius hodie dies feſtus agitur) allegat: quē quedā ſancta virgo incluſa videre recuſauit: quē alloquutū ire dedignabat ꝓpter ſuū morem. Idem habet etiā in ſpeculo exemploz diſt. vij. exemplo. cliij. His conditionibus ſtantibus permittit femine cohabitare ſacerdoti. Prima q̄ ſit ei attinens in gradu. Secunda q̄ ſacerdos nō habeat ſecū alios viros. Tertia q̄ femine ſibi attinentes nō habeant ſecū alias feminas. Vide Panor. z inde elice in ti. de coha. Liberet latrare linguā in laudes ſcti Martini: z oſtendere quēadmodū nolā hāc excuſſerit in diligētiſſima ſui ſtatus ſpiritalis executione. Plane celebrans miſſaz: globus igneus apparuit: oras oculos ac manus tendebat in celū ſuſpēſas: z victū ab oratione ſpiritū nō relaxabat. Etſi eñ deus vbiq; ſit: tñ oras in celū oculos erigere debet: z in celo deū orare. ſicut beat⁹ Bern. docet in quodā ſermone. Exemplo optimo paſcebat indeſinēter: etiam vſq; ad mortē. Jacens eñ in cinere ſup terrā ſupinus cū rogaret a fratribus vt ſe verteret. reſpondit: ſi aliud exemplū vobis reliquero: ego ipſe peccaui. Vide hiſtoriam: z applica ad placitum.

¶ Quarta nola est: in statū spiritalem alios male intrudere. Solent quidā parentū filios aut filias suas statui spiritali tradere: nō vtiq; ob dei intuitū: sed alijs malis intentionib; ⁊ modis. Quidā mouent̄ paupertate ⁊ necessitate: q; nō habēt pueros nutrire: quēadmodū paupcule quedā. Illi nō curant quō se exonerarēt de eis: tradūt igit̄ filiolos suos monasterijs nō reformatis: nihil curantes aut parū de eoꝝ aiabus: dūmodo sit eis in tpalib; ꝓuisnm. O fatue quid ꝓderit filiolo si corpe ꝓuisus anima perierit? Mouet alios supbia: vt videlicet alios pueros possint subuehere in altiorē statū in seculo: ⁊ altiorē p̄stare dotē: priuāt hereditate illā quā tradūt monasterio: ⁊ cū. c. lib. expediūt. Hec contra corruptelas Argeñ. sunt dicta. Mouet quosdā ip̄m cōmodū: quaten⁹ in clericatu ꝓmotus ad pingues p̄bēdas ⁊ p̄laturas: aut in monasterio abbas effectus totā ꝓgeniē de stercore eleuet: diuitē efficiat ⁊ gloriosā: oēs ad eū recursum habent. O dicūt (Der pfaff hats wol) ⁊ indesinenter ad vbera eius sicut lupelli iacent sugentes. Q; si denegauerit eis lac p̄stare donoꝝ: mox instar lupelloꝝ mordent ꝑ detractiones murmurationes. Talis sic exaltatus efficit̄ hospes suoꝝ amicoꝝ: postq̄ vn⁹ abierit: alius succedit. Clamant (Der pfaff hats wol) Esto: attamē q̄ supsunt ei ⁊ supabundāt: nō tibi: sed pauperib; distribuere debet. Q; si tu paup̄ es: tibi pre alijs ꝓuidere debet: si aūt nō es paup̄: nō tibi debetur Cui cōparabo generationē hanc nequā? His in primis qui exponūt pueros suos ante ianuas hospitalis: vt de hospitali nutriant̄ quos ipsi nutrire nō possunt. Illis preterea qui ex calculis reseruant vnū vel duos placentes: alios aūt iubent proijcere in flumen. Sic illi debiles ⁊ deformes tradunt monasterijs: edocti ex politica Aristotelis: qui hoc iubet. vt dicit Scotus in ꝓlogo. Illis tandē qui porcellos suos mittunt impinguendos in nemora glandifera (Die yre ferlin ins ecker schlagē) Plane ita est: ponūt em̄ pueros suos in ecclesia vel religione: nō vt fructificent: sed vt fructus colligant tēporales: vt ditent̄ ⁊ incrassent̄. Non plantant eos in ortū aut nemus vt fructū ꝓferant: quēadmodū olim fieri solebat. q; tradebant̄ intentione bona. s. principaliter ꝓpter deū ⁊ salutē pueri: ideo tales plantatiōes a deo nō plantate tandē eradicabunt̄ dū alij plantati ⁊ plantatores parētes remunerabunt̄. Sed dicitis mihi. Et nunquid expedit pueros tradi monasterijs ⁊ dei seruitio in pueritia: quēadmodū ⁊ apud veteres christianos factum fuisse legimus? Vtiq; nō sine causa. Sol mane oritur ad calefaciendū ⁊ illuminandū: ⁊ viator mane surgit ad ambulandū: ⁊ operarij mane conducunt̄ in vineam: ⁊ oēs artifices boni in iuuentute artē addiscunt: ⁊ aues que cantare debent ⁊ domesticari de nido accipiunt̄ dū iuuenes sunt: ⁊ plantule dū tenelle sunt de facili flectunt̄. Sic ꝑ omnia ⁊ pueri. Recte dicitis: aptandi sunt in iuuentute: sed bona intentione vt dixi: nō illis intentionibus malis. Debentq; tradi ad ea loca vbi est obseruātia: scz vbi mali puniunt̄. quia tales efficiunt̄ quales sunt ad quos recipiunt̄: eoꝝ em̄

mores induunt. Nolite fratres solicitari sup̄ puerorꝝ ꝓuisione nimis: deus prouidebit eis sufficiēter: si vos eos in bonis moribꝫ educaueritis: docete eos timere deuz: vitare pctā: virtutes exercere. hoc eis relinq̄te: hanc hereditatē ⁊ thesaurū eis ꝯgregate vt boni fiāt: qđ reliquū est dn̄s dabit: q̄ se id factū ire spopōdit: neq̄ tardabit. Primū inquiēs q̄rite regnū dei ⁊ iustitiā eius: ⁊ hec oīa adijcient̄ vobis. Si palatin⁹ h̄ tibi ꝓmisisset: si filiū tuū mores doceres ⁊ seruitio eius aptū reddere velles: ipe sibi ꝓuidere vellet: diuitijs ⁊ gl'ia exaltare. crederes vtiq̄ ei: ⁊ diligētia maria cū spe ⁊ gaudio filiolū tuū educares ⁊ doceres quēadmodū palatino (postq̄ ad eū veniret) seruire deberet. sic hic ⁊c̄. Rogemus

Dñica.xxiij. In octaua beati Martini.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs.i. Euangeliũ

x Septuagesima tertia turma est. Venator (Jag narrẽ) Inuenio multiplicẽ venationẽ in glo. ca.i. de cle. ve. Non tñ de omi ẽ ad ppositũ. Est pmo venatio hoim oppressiua: de q̃ dicit Gene. x Nemroth cepit esse potẽs in terra: ⁊ erat robustus venator coram dño Lyra. qr p potentiã alios sibi submittebat: ⁊ nolentes ad opus edificãdi turrim cõpellebat: ⁊ h̃ corã dño: qr nihil latet eius ꝯspectũ. ⁊ dist. vi §. vl. dicit. Cepit Nemroth robustus venator esse corã dño. idest hoim oppressor ⁊ extinctor: q̃s ad turrim edificandã allexit. Glo. corã dño: id est eoꝝ q̃ sunt dñi. i. permittente dño. quicquid em̃ fit: iudicio dei fit. vt xxvi.q. v. nec mirũ. Et hec est illicita: secus in bello iusto: tũc em̃ licet laicis: nõ aũt clericis: etiã ꝯtra infideles. vt dicit Panor. de cleri. vena. c. i. Scda venatio est adulatoria: sicut faciunt histriones verbis adulatorijs capiunt hoies: sicut in venatiõe capiunt bestie. Quẽadmodũ hodie in euãgelio pharisei xp̃m: vt pulchre deducit Chrisos. de thauro in ope impfecto: ⁊ illa est illicita omibus. xi.q. iij. Ve q̃ dicitis: imo pctm̃ est istis adulatoribꝫ ⁊ hystrionibꝫ aliq̃d dare. vt in ca. q̃ venationibꝫ. lxxxvi distin. ⁊ ibidem. Glo. bona de hac materia. Tertia venatio est arenaria. idest q̃ solet fieri in arena: cũ bestia dẽtata: vbi hoies pugnabant cũ anialibus feris ⁊ indomitis: ⁊ hec similiter est phibita. in ca. qui venationibus. lxxxvi. dist. veꝝ distinguit hic Panor. de clericis ⁊ laicis: quẽ vide si placet. Sed transeo: qr dei gr̃a iam nõ est in vsu: n[illegible] milites cattoꝝ (Ratzen ritter) q̃s adhuc videmus suis interdũ fatuitatibus operã dare. Est quarta venatio occupatiua clamosa: q̃ fit in siluis ⁊ saltibus cũ canibus. Vide Hosti. in sum. qui bonus est: ego fuerã Panor. imitatus: ⁊ nondum viderã Hosti. Est quita venatio quietatiua ⁊ recreatiua: que fit sine canibꝰ a laicis ⁊ clericis: varijs tẽporibꝫ ⁊ finibus de hac ad ppositũ est. Nõ tamẽ omes huiusmodi venatores sunt fatui vt aũt discernant quesiui ⁊ repperi nolas quinq̃: quas in decreto ⁊ decretali. Panor. ⁊ Angelica atq̃ Rosella videre poteris.

¶ Prima nola est: venari tẽporibꝰ phibitis: h̃ est tpe q̃ hoies tenent esse in eccl'ia ⁊ orare. lxxxvi. distin. An putatis. de con. dist. iij. irreligiosa. ⁊ dist. v. Jeiuuia: nisi forte necessitate famis ingruẽte. c. licet de ferijs: aut alia sili. Itẽ tpe q̃dragesimali: ⁊ diebꝰ ieiunioꝝ. xxiij. q. viij. si nulla ⁊. lxxxvi. distin. an putatis. Sed q̃d: tenent ne serui obedire dñis volẽtibꝰ venari tpe prohibito? Respõdet Rhodo. q̃ nõ: an aũt excusentur a pctõ per metũ dic vt in dictione Metus. §. vi. in Angelica.

¶ Secunda nola est: Venari cum iniusto alioꝝ damno. Nam venatores qui conculcant agros: vineas ⁊ segetes: adde. ⁊ frangũt sepes: quorumq̃ canes occidunt gallinas ⁊ animalia pauperũ ⁊ aliorũ: tenentur ad restitutionem: ad extimationem: alias peccant mortaliter: nisi ita

modicũ sit damnũ ꝙ probabiliter nõ curarent: vt in Angelica. Item q̃ Z
in alienis siluis venant: vbi nõ habent ius venãdi. Neq; possunt se tue
ri ꝑ leges: q̃ dicũt ꝙ fere bestie nullius sunt dominij: sed cõcedunt capi
entibus. quia he leges dũ fuerant edite: loca vbi fere bestie morabant
erãt deserta. Et ideo volenti venari cõmunia: sicut hodie adhuc in qui-
busdam locis est. sed postq̃ loca illa ꝑ vsum vel prescriptionẽ vel statu
tũ sunt a certis dominis possessa: appropriata ⁊ occupata: ⁊ certi custo
des pro arboribus ⁊ animalibꝫ deputati ⁊ iurati: capientes illa vident
furtũ cõmittere: per leges instituta de rerũ diuisione. §. apium. ⁊ in. ff.
veteri: libro. viij. ti. de serui. rusti. pre. l. diuus. Ex quibus colligitur ꝙ
vbi aues ad certũ locũ reuolant: sicut columbe. ⁊ animalia: sicut apes
vel bestie in certo loco pascunt. sicut fere bestie in prato vel foresta vel
parco: furtũ cõmittunt illa auferentes: ⁊ custodes iurati hec dantes vel
nõ defendẽtes periuriũ: procurantes vel recipientes vel petentes sunt
causa periurij: ⁊ inde comedentes furti sunt participes. Hec in summa
predicantiũ. T. ij. vi. Et est durũ pro rusticis: fauorosum ꝑ tyrannis et
oppressoribus pauperũ: qui iniuste aliquãdo sibi vsurpant talia domi-
nia. Sonet ergo sequẽs nola huius tẽperatiua: ⁊ fiat debita armonia.
¶ Tertia nola est: venari subditoꝝ iniuste impedire. Impediens ru-
sticũ ne operationes suas exerceat: piscatorẽ vel venatorẽ vel aucupẽ a
captione pisciũ ferarũ aut auiũ iniuste damnificat: ⁊ ad restitutionẽ te-
netur. Sentẽtia Angeli in verbo Restitutio: ⁊ Fran. de platea allegã-
tiũ. Ad hec leges. Et hoc nisi impediẽs haberet solũ facultatẽ venandi
aut piscandi: cũ exclusione alioꝝ in certo loco a principe vel populi con
sensu: aut consuetudine seu prescriptione legitime ⁊ nõ violenter intro
ducta. Nota legitime ⁊ nõ violenter: hoc modificat precedentẽ nolam.
Tunc em̃ posset in tali loco certis prohibere venationẽ ⁊ piscationẽ ⁊c.
Hec Gabriel in quarto. Dico scd̃o: ꝙ dñs prohibens subditũ ne de A
possessionibus suis feras fructus suos depascentes expellat fugando:
etiã occidendo causa defensionis: tenetur ad damnorũ illatorũ restitu-
tionem. quia naturali iure competit cuilibet defensio rerum suaꝝ: etiã
cõtra homines iniuriantes: ergo magis contra bestias feras irrationa
biles: ⁊ maxime illas que in nullius sunt bonis: ⁊ naturali ratione oc-
cupanti cõcedunt. Itẽ aut fere sunt in bonis dñoꝝ: aut nõ: sed in nullis
Si secundũ: tũc cõcedunt occupanti ⁊ capienti: ⁊ ꝑ cõsequẽs iniuste ꝑ
hibent ab earũ captione. Si primũ: tenent cauere ne damnificent pau-
peres: aut damna restituere nõ minus q̃ de animalibus domesticis.
Dico tertio: ꝙ neq; cõsuetudo aut cõstitutio aliqua humana tollere po
test legẽ nature: ⁊ ideo prohibitio cõtraria est iniqua. immo principes ⁊
rectores q̃ cõdunt tales leges iniquas populũ grauantes: ⁊ a suis vti-
litatibꝫ impediẽtes cõtra ius diuinũ aut naturale aut positiuũ: gr aui-
ter peccant: nec his ad sui obseruantiã populũ obligant. Primũ patet
per illud ysaie. x. Ve qui condunt leges iniquas ⁊ scribentes iniustitiã

scripserunt: vt opprimerēt in iudicio pauperes: ⁊ vim facerēt cause hu-
miliū ꝓpli mei: vt essent vidue p̄da eoꝝ ⁊ pupillos diriperēt. Quid fa-
cietis in die visitationis ⁊ calamitatis delonge veniētis? ad cuius cōfu-
gietis auxiliū? ⁊ vbi derelinq̄tis gloriā vestrā: ne incuruemini sub vin-
culo ⁊ cū interfectis cadatis? Sedm patet dis. viij. q̄ iure. Hec ex Ga-
briele dis. xv. q̄rti. Ex his patet rn̄sio ad q̄stionē de dn̄is: q̄ occidūt vel
mutilāt hoies ꝓpter lepores ⁊ siluestria aīalia capta. Nā fm Asteñ. mor-
taliter peccāt: si faciāt libidine vindicte vl amore hmōi animaliū aut ve-
nandi. Credo etiā q̄ si sit cōsuetudo loci vel statutū: q̄ ꝑ vno actu vena-
tionis tanta pena infligat q̄ nō excusat a mortali oēs obseruātes eam.
vt no. Lancre. in Sūma. ti. de rapina. Hec angelica.

B ¶ Quarta nola: venari cōtra dignitatē ꝑsone. Clericis ꝓpter suam di-
gnitatē ⁊ altius officiū venari nō licet: ne nimis alijs implicent. Tamē
1 cū distinctione quā dant hic doctores. Dicūt in primis q̄ existēs in mi-
noribꝫ nō punit. Alij dicūt q̄ punit pena arbitraria. Panormi. cōcor-
2 dat. Dicūt q̄ qui sunt in sacris: ⁊ habent redditus in venatione: sicut
3 in francia: eis licet. qꝛ nō faciūt ad voluptatē. Dicūt q̄ si nō habent in
4 hmōi redditus: tūc debēt euitare illā clamosaꝫ venationē. Dicūt q̄ nō
5 multū peccarēt: si rarissime hoc qn̄q̄ facerēt causa recreationis. Dicūt
q̄ si facerēt causa necessitatis: puta ꝓpter excitandū appetitū post morbū
6 Dicūt q̄ causa pauꝑtatis licet clerico se nutrire ex hoc. Dicūt q̄ vena-
7 tio q̄ fit cū reti vel laqueo seu piscādo est licita: dūmodo nō freq̄nter in-
sistant. ⁊ assignant rationē cur piscatio sit licita: in ca. Esau. dis. lxxxvi.
8 ⁊ siliter Hosti. q̄s vide in Sūma. Hec oīa Panor. Dicunt quidā: q̄
episcopo nullo mō liceat xxxiiij. dis. ca. i. Alij dicunt q̄ liceat in casibꝰ
p̄missis sicut sacerdoti ⁊c. Apparet mihi q̄ clerici ab his se cōtinere de-
beant: nā valde simpliciter loquit tex. extra de cle. vena. in duobꝫ capitu-
lis. In primo dicit ex cōcilio Arelateñ. ep̄m: pres byterū aut dyaconū:
canes aut accipitres aut hmōi ad venandū habere nō licet. q̄ si quis ta-
liū ꝑsonaꝝ in hac voluptate sepius detentus fuerit: si ep̄s est: tribꝫ men-
sibus a cōmunione. si pres byter: duobus. si dyaconus: ab omni officio
C suspendat. Aliud ca. ex eodē. Omnibus seruis dei venationes ⁊ silua-
ticas vagationes cū canibus: ⁊ accipitres aut falcones interdicimus.
Ecce q̄ꝫ simpliciter ⁊ clare omnibus seruis dei prohibent venationes.
Sunt em̄ ad altiora deputati: ⁊ quanto sunt in maiori statu cōstituti:
tantomagis debent se ab his tēperare ⁊ deo inherere salutiq̄ animarū
procurande insistere. Possunt alia habere exercitia ꝑ sanitate adipiscen-
da ⁊ appetitu excitando: secent ligna: vadant pedestres peregrinatū: vi-
sitando ꝑ diocesim ecclesias suas aut limina sanctoꝝ. Porro si pro ne-
cessitate cogunt exercere artificiū: texant lina: faciāt cistulas ⁊ calathos
vt dicit Ar. de conse. dist. vlti. Sed hac tempestate opus nō est: qꝛ be-
ficijs puident. Itaq̄ clerici intendant quieti: ⁊ his q̄ animū a crudelita-
te cōtinent ⁊ ad cōpassionē cōmoueant. Quēadmodū btūs Martinꝰ:

cuius hodie dies octauus agit: ꝛ eius meminit Hostien. in Summa. Qui mergulos abegit piscantes: ꝛ canes cohibuit ne discerperet lepo rem: vt dicit in eius hystoria. Qui aũt venant: similes sunt diabolo p̄ sequente animã: vt dicit Hostien. quem vide.

¶ Quinta nola est: venari mala intẽtione. Quidã em̃ ex vanitate: alĩ ex voluptate: tertũ ex vtilitate venant. Quidã inquã ex vanitate: putãs se inde glorią adepturos ꝛ eo nobiliores esse: si huic vanitati intendãt. Errãt plane: nã vt ait Frã. Petrar. de re. for. dia. xxxij. si erroꝛe sepoſito in rem ipsam figis oculos: seminobiliũ vltimi ordinis exercitũ hoc videbis: quos a reb⁹ arduis torpor quidã ꝛ ignauie comes diffidentia ab humilib⁹ aũt pudor ac supbia deb⁹tant ac retrabunt. Ad honestũ igit̃ nihil idonei siluas colũt: nõ vitã solitariã acturi: cui nõ minus q̃ se politice ineptos sciunt. sed feris ac canib⁹ ꝛ volucrib⁹ cõuicturi: qõ non facerẽt nisi illis simplicitudine aliq̃ iuncti essent. Vide ibidẽ: Aliꝯ pter voluptatẽ venant ꝛ tpis deductionẽ. neq; hoc licet. Nã dicit Panormi. q̃ si omnino laicus deditus est huic venationi: ꝛ tũc illicita est. ex quo fit ad voluptatẽ tm̃: facit ter. in. c. Esau. lxxxvi. dist. vbi dicit q̃ Esau erat pcẽor: q; venator: ꝛ q̃ nõ legit̃ q̃ aliq̃s venator fuerit sanctus. Sed dicis: Quid de Eustachio qui fuit venator ꝛ vidit christũ inter cerui cornua? Verũ quidẽ: sed nõ mansit venator: neq; cõuersus rediꝯ ad venationẽ: sicut nec Petrus ad piscationẽ. vt dicit Hosti. Porro q̃ voluptas mane surgere: manũ niso occupare: tota die clamare ꝛ currere: ꝛc. Dic ex Petrarcha. Sũt tertũ q̃ pter vtilitatẽ venant. Et q̃dẽ (vt dicit Panor.) illa clamosa venatio fm̃ Glo. licita nõ est laycis: nisi ex necessitate puta p̄ carnib⁹ ꝛ pellib⁹ habendis ꝛc. quẽadmodũ leena pelles attulit i gratia rumactionẽ eremite: qui sibi catulos cecos illuminauit. Sed p̄ facto plus cõstat venatio q̃ sit vtilis: lepus captus libr̃ã vnã cõstat. Et regulariter sunt fatui tales: quoꝝ fatuitates pulchre in facetijs Pogi⁹ detegit. Erat (inquit) Mediolani medicus quidã qui fatuos conat⁹ fuit facere sapientes: ꝛ quẽlibet iurta suã fatuitatẽ imersit lacune quam habuit in area paratã: profundeꝛ pfundius ꝛc. Habuit quendã qui ibi stabat. xv dies: qui rogauit se dimitti. qõ assensit medicus: dum tñ domũ nõ exiret. Qui sub ianua stans vidit adolescentẽ in equo cũ niso et canib⁹ equitantẽ: quesiuit quid esset cui insideret. Respondit: equus. Ad quid eo vteris? ad venãdũ. Quid bestiole q̃ sequunt̃? canes: si liter ad venandũ. Et quid bestia super manu? accipiter. Et quanti est qõ capis annue? bene quatuoꝛ ducatoꝝ. Et q̃nti expendis? q̃nquaginta. Fuge inquit ocyus: ne te reperiat medicus meus: alias in lacunam te vsq; ad mentũ immerget: q; maioꝛ fatuus. Vide facetiã: ꝛ applica.

Dñica pꝛima ꝛ vltima post octauas epiphanie

Festo b. Sebastiani: qõ anticipabat pꝛecedenti sabbato.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euãge. de lepꝛoso

Sagittariorum

Septuagesima quarta turba stultoꝝ est: sagittarioꝝ (schieß nar-
ren) De his statui dicere: qꝛ hodie dies est sancti Sebastiani:
q̄ a sagittariis occisus fuisse legit̄. Pñt aūt q̄nq; nolis dinosci.
¶ Prima nola est: artem sagittarioꝝ in damnū christianoꝝ exercere,
Ipsi sunt primo q̄ faciūt balistas: sagittas aut tormēta: quas bombar
das appellam⁹: ꝛ vendūt his q̄s sciūt eisdē abusuros. Dicūt doctores
generaliter ꝙ taliū armoꝝ artifices: que semp aut in plurimū veniūt in
abusum pctōꝝ mortaliū: sunt in malo statu. sicut faciētes q̄dā venena:
fucos: taxillos ꝛ chartas. Si aūt ꝓpter aliū finē bonū: tūc aliter dicen-
dū ex Anthoni, pte. ij. ti. i. ca. xxiij. §. xi. Sic ad ꝓpo situ de balistis i tali

casu in quo loquimur. Sūt p̄terea hac nola notati nō solū factores ta-
lium armoꝝ: sed ⁊ hi qui eis vtunt̄ ꝯtra christianos in bello iniusto saltē.
Dicit̄ de hac nola extra de sagittarijs. c. vnico. Artem illā mortiferā ⁊
odibilē balistarioꝝ ⁊ sagittarioꝝ aduersus christianos ⁊ catholicos ex
erceri: decetero sub anathemate ꝓhibemus. ⁊ est Inno. iij. Super hoc
ter. Jo. an. Panor. ⁊ alij multa dicūt. Est plane ars mortifera ⁊ odibil̄ F
⁊ horribilis ꝓpter pericula corpoꝝ ⁊ aīaꝝ. Et dicit Jo. An. se exhorta-
ri ꝙ in bellis cāpestribꝫ hoīes nō vterent̄ balistis: cū sepe accidat ꝙ hō
vilis ⁊ vilissimi cordis perimat hoīem magni p̄cij. Dicit Frā. Petr̄. d̄
re. ꝓs. for. li. i. dia. xcix. Cū cetera quidē arma inquieti ani hec ⁊ degñis
signa sunt: nec pacificis quidē grata ⁊ bellatoribꝫ inuisa magnanimis.
Deniq; sic habeto. Qui balistā primus inuenit: ille aut pauidus fuit:
aut ꝓditor ⁊ nocēdi auidus ⁊ metuēs hostes. Itaq; cogitauit qd̄ Luca.
ait: Lōge tēdere neruos: Et q̄ ferre velit cōmittere vulnera vētis. Idq;
de om̄i gñe missiliū puta. Fortis bellator cōgressuꝫ hostis exoptat: quē
sagittarius vitat. Hec Fran. Hac nola notati sunt tortores sagittarij
seti Sebastiani: qui christianus fuit: ꝯtra quē exercuerūt suā artē. Sic
⁊ venatores btm̄ Egidiū sagittātes ꝓ ceruo: vt dicit̄ in historia eius.

¶ Scd̄a nola est: sagittare ꝓpter lucrū aut alia mala intentione. Dicit
Angel. ꝙ qñ ludus humanus qui videlicet fieri debet ad recreationeꝫ
suam vel alioꝝ vel causa virtutis experiende: quādo inquā talis ludus
fit causa lucri principaliter: est illicitus. Unde peccant venialiter: quia
debent ludere principaliter causa recreationis ⁊ solatij ⁊ exercendi in-
geniū vel virtutē corporis. Verū est: quia faciliter inducit ad mortale:
quando fit principaliter causa lucri: vt patet ex experientia. ⁊ vituperā-
dus: licet lucratū nō sit nisi de bono consilio pauperibꝫ erogandū. Hec
Angelica in verbo ludus. §. ij. Unde tenet Matth. vt notat Cardi. in
cler̄. ij. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ ludens ad scacos causa cupiditatis peccat mor
taliter. Quod intelligo verū: ait Angel. qñ talis cupiditas esset morta B
lis de se. Pro hoc vide notabilē decisionē Gabrielis dist. xv. quarti. q.
xiij. vbi determinat ⁊ ꝓbat ꝙ aleator ex cupiditate lucrans peccat mor
taliter. Ubi cōcludit ꝙ nō solū hoc habet veritatē in ludo alee: sed in q̄-
cūq; ludo: imo in quocūq; negocio in quo quis proximū ex cupiditate
nititur notabiliter damnificare: ⁊ bona proximi sibi vendicare sine iu-
sta recōpensa. Sed cōtra: volenti nō fit iniuria. Rñdet ibidē: ꝙ non ve-
lit ⁊c̄. Cōtra: ergo lucrans teneret̄ ad restitutionē: qꝛ dominiū nō trans
ferret̄ in eum? Quere solutionē in doc. Quā digne igit̄ sagittantes pro
pter lucrū siue ex cupiditate hac nola notent̄: quia peccant: ex his facile
patet. Sed ⁊ ex alio: quia raro consequunt̄ qd̄ parant: immo grauiora
sentiunt damna ꝓpter temporis ⁊ artificij sui perditionē: quia ad longā
distantiā aliqñ locoꝝ diuertunt pro lucro ⁊ gloria: ⁊ cū penitentia rede
unt ⁊ ignominia. Porro magnā inquietudinē ⁊ reliqua: vt in speculo
vestro fatuoꝝ videri potest.

¶ Tertia nota est: Sagittare ꝓpter recreationē indecentem. Efficitur sagittatio (que etiam causa recreationis fit) aliquādo indecens tripliciter.
1 Ratione ꝑsone. Quāuis cuiuscunq; status sint ꝑsone: possint vti ludis ad recreationē: sicut patet de sctō Antho. ⁊ Joanne euāgelista: q̄ humanā fragilitatē per arcū significari volebāt: qui dū diu tenet̄ tensus ad iaciendū iacula infirmior redditur. Sic ⁊ humana fragilitas ad cōtemplationē minus valida fieret si fragilitati sue interdum cōdescendere recusaret. Non tamē om̄ibus oēs ludi recreatiui cōueniunt aut decēt
H Sunt em̄ quidā ludi inuenti ꝑ pueris. ait Catho: Troco lude. Alij ꝑ adolescentib⁹. vt ludus pile. Alij ꝑ iuuenib⁹: vt iactus pali: cursitatio ⁊ hmōi. Alij ꝑ viris vt ludus scacoꝝ: q̄ ludus nec etiam clericis est prohibitus. ſm Lau. Tamen ad tollendū scandalum laicoꝝ corā laicis non debent hmōi agere. Alij pro dn̄is precipue tēporalib⁹: vt histrionatus honestus: ꝑ prelatis catuli ⁊ simie: licet potius solatia sua in scripturis deberēt querere. Juxta illud primo Macha. xij. Habentes solatia libros sanctos in manib⁹ vestrꝫ. Hec Antho. parte. ij. ti. i. ca. xxiij. §. i.
Sed nota sctōs libros: nō lasciuos libros poetaꝝ. Patet itaq; q̄ nō om̄ibus oēs ludi cōueniunt ⁊ decent. Si igit̄ quis sibi indecentē vsurpat recreationē peccat: itaq; ⁊ si liceat sagittare causa recreatiōis: nō tamen om̄ibus hoc licet: puta ꝑsonis precipue ecclesiasticis: in tali dignitate constitutis. Puto igit̄ q̄ clerico nunq̄ liceat sagittare: nisi forte sagittare balistis illis pueroꝝ: dūmodo tamē fieret in secreto ⁊ sine scandalo. Non em̄ in publico liceret sibi balistas pueris debitas vsurpare
2 ꝑ recreatione cū alioꝝ scandalo. Ratione modi (zu wenig[illegible]nd zu vil verhönet alle spil) debet obseruari modus in ludo: sic ⁊ in sagittando
I ratione recreationis: nō nimis indulgendo. Ue nobis q̄ miserabiliter erramus: ⁊ cū modicū tēporis deberemus iocis ⁊ recreationibus: multum aūt serijs: q̄ ad seria nati sumus: fere totū tempus absumimus in ludis recreatiuis: quasi ludi essent principalia: seria accidētalia. Ecce principalia raptim ꝑficimus: sicut cantus ecclesie ⁊ diuina officia. Raptim inq̄ ⁊ ꝑfunctorie: quatenus eo citius ad iocos ꝑueniamus: ⁊ illis diuscule: immo ꝑ maiori parte diei intendimus. Nō sic fieri oportet: sz ludis oportet vti vt sale: de quo non fit integrū pulmentū: sed solum cōditur: sic de pinguedine ⁊ melle qđ guttatim frixis suproramus. Sic in ꝓposito aꝓplica: heu nos oīa peruertimus. Uidebis sagittarium mane parantē balistam aut sagittas: ⁊ illo totum mane absumit: mox post prandium exit: ⁊ toto die ludit: currit ⁊c. nō est hoc sal: sed pulmentū ⁊c. sic in alijs. Quid multa? sumus de numero q̄ putent ludum esse vitaꝫ
3 nostrā. Sapie. xv. Ratione tēporis. Puto q̄ dies festus preceptus: nam cū tali prohibeat̄ omne opus seruile. Exod. xx. nō videt̄ quomodo sagittatiōes (precipue q̄ multū fatigāt) excipiant̄. Puto aūt q̄ laico liceat si fiat exercitatiōis causa aut recreatiōis etiā in festo: presertim recreationis causa: dūmodo nō negligat̄ qđ deo pertinet: ⁊ nō protrahat̄

magna mora: ꝛ vertaꝫ recreatio in fatigationē: q̄ reddit inabilitatē ad
uotionem. Nō sic clerico: qz huic vt dixi nunq̄ licet. Hoc est qđ dicit
Angelica: q̄ in ludis i quib⁹ modica seruitus ineſt nō eſt mortale: licet
fiat in feſto: niſi p totū diē ſe in hmōi occuparēt dimiſſis diuinis. Ad-
dit q̄ ſi ludus humanus ex nulla illaꝫ circūſtantiaꝫ fiat illicitus: non R
erit pctm̄: ſi fiat cauſa honeſte recreationis vel virtutis aut ingenij exer
cendi. aut ſi erit pctm̄ erit veniale. Ad idē eſt Gerſon: q̄ dicit in regulis
moralib⁹ ꝛ triptito: q̄ ioci ꝛ alie recreationes corporales apud vulgus
diebꝫ feſtis: quanq̄ ſepe admixtas habeāt malitias ꝓtra legē dei: nō tñ
p directū obuiāt eccleſaſticis inſtitutis. In triptito dicit: q̄ recreatiōi
põt licite homo diebꝫ dñicis ꝛ feſtiuis vacare: aliquā recreationem aut
ſpatiamentū vel ludū honeſtū cauſa ſolatij aſſumere pluſq̄ alio tpe: dū
modo p pctm̄ mortale nō offendaꝫ deus. Vide ibidē. Viſum eſt mihi:
q̄ multo facilius ſit oīno a talib⁹ abſtinere: q̄ ea cū talib⁹ circūſtātijs q̄
rectificant exercere. Si laicus mane intenderit diuinis: ꝛ poſt prandiū
ſermōe finito iret ſagittatū ad borā vel duas: deinde cū ſocijs facta me
renda rediret ad veſpas. credo eū nō peccare: ſed puto q̄ facilius oīno
abſtineret a ſagittando q̄ cū tali moderamine ꝛ freno ſagittaret. Pro-
pter hanc tpis cōditionē clerico tps ſagittandi nō vacat: ſed ꝛ laici cum
clericis die feſto poſſint ſibimetipſis aliū ſagittādi modū eligere: cū q̄
poſſent ꝛ debeāt poſt prandiū ſe exercere: ita vt vix p codē eis tps ſuffi-
ceret: nec alia ꝓmitterent ſagittationē anhelare. Et que eſt hec inquis
ſagittatio? Audi: os tuū tenet formā baliſte: arcus ſuperi⁹ labiū: zona
inferius: lingua columnella eſt: huic ſuppone ſagittas. Prima oratio 1
nis: hanc mitte verſus celū ſurſum: multis ſuſpirijs ad deū ꝛ ſctōs oēs
ꝛ ſingulos ora p aniab⁹. Multe ſunt mete: ꝛ plurimū tpis abſumes in
mittēdo hui⁹ generis ſagittas. Sic ſagittare ſolebāt patres in egypto 2
qui (vt b. Tho. ij. ij. tangit: vel in tractatu de aſcenſionib⁹ ponit) ora tio
nes iaculatorias mittere ſolebāt. Hec ſunt iacula ignita q̄ incendunt ꝛ
vulnerāt cor dei: ſed ꝛ diabolū qui dixit: Incendūt me oratiōes tue: ad
Antoniū. Sagitta correctionis: ſi ꝑlatus es he ſagitte acute debent 3
mitti ꝓ tra ſubditos: ſicut poſt dicet. Dñica ergo die corripe familiā p
negligentia diuinoꝝ. Sagitta ꝑdicationis: doce familiā ꝑcepta dei: 5
ſymbolum de penis inferni ꝛ gaudijs celi. Sagitta laudis vocalis: ſi 4
clericus es. Ire ſagittā cōtritionis ſup pctis p totā hebdomadā ꝑpetra-
tis in cor tuū ſagitta. Sagitta diſcretionis: conare tāgere metā: id eſt 5
mediū virtutū p prudentiā. illud conſidera diligēter ſicut ſagittari⁹ metā
Tandē aducere ſagittariū mortē: q̄ pingi ſolet cū arcu ꝛ pharetra tan 6
q̄ ſagittarius. hanc cōtēplare: meditare diligēter: qz neſcis qñ receptu-
rus ſis ſagittā. Sic ſagittare docet Gerſon in ſuo triptito ꝑcepto tertio
vnde ꝛ alia elicere poteris. Qui ſe occuparet circa has metas ſine tedio
negligētia aut pctō diē feſtū deduceret: neq̄ ei vacaret tps ſtulte ſagitta
tioni intendere. Si habere has ſagittas: eo facilius poſſem ſagittare:

i

vellem orare: cōteri: corrigere: p̄dicare ꝛc̄. Sz nescio nō habeo sagittas Si nō habes: fac tornas eas (Ler sie tregē) b̄ licet die festo: ꝛ ē artificiū honestū: qđ ad litterā etiā magni p̄ricipes nō dedignant̄: q̄ erubescerent discere aut exercere alia artificia. Itaqꝫ laici ꝛ clerici b̄ facere possunt: sagittas tornare: verba scz oratiōis: correctiōis: p̄dicatiōis ꝛc̄. Discere die festo ꝛ feriali: vt tp̄e suo habeant sagittas quas emittant.

Dñica in. lxx. Dies sancti Joan. Chrisostomi.

M ¶ Quarta nola ē: Sagittas diuinas declinare. Est dñs deus sagit
1 tarius: mittit sagittas tribulatiōis: famā: pestilentiā: bella: īfirmitates paup̄tatē: ignominiā. He sunt sagitte dñi. Si est malū in ciuitate qđ nō fecerit dñs. Arcus dñi tyrāni sunt: hoīes mali bestie: elemēta: influentie celestes: ꝛ alia hmōi per q̄ mittit sagittas aduersitatū: mittit sagittas has in bonos ꝛ malos: qꝛ aduersa vtrisqꝫ accidūt. Si bonus es tāgit tibi vlcus: sagittat vt aperiat: ꝛ saniem occultā effluere faciat: noli ḡ tristari: sed age gr̄as. Noli has declinare sagittas: neqꝫ putes aliūde q̄ꝫ a deo patre tibi infixas: quāuis p̄ arcū creaturaꝝ. Dic cū Job. Dñs dedit: dñs abstulit: cū tñ ignis ꝛ vētus ꝛ hostes ꝛ diabolus hec sibi abstulissent ꝛ vlcera intulissent. Sagitte inquit dñi in me sunt: quaꝝ indignatio ebibit spm̄ meū: ꝛ terrores dñi militāt cōtra me. Job. vi. Nō sic impij nō sic: sed has sagittas declināt: nō eas suscipiūt de manu dñi: sz si cogunt̄ pati ꝛ infixas sibi viderint: in eas instar canis mordent: sed nihil p̄ficiūt: velint nolint patienter verbū b̄ dñi p̄manebit: qđ scriptū est
N Deuter. xxxij. Sagittas meas cōplebo in eis: nedū hic s[illegible] ꝛ alibi p̄ eternā dānationē sue seuerissime sententie: quē arcū effugere nō poterūt dānatiōis: qꝛ hic arcū tribulatiōis huius tēporis fugere nisi sunt. Secus de bonis q̄bus dedit deus significationē: vt fugiāt a facie arcus dāna-
2 tionis: p̄ sufferentiā arcus tribulatiōis p̄sentis. Est deinde diuinus sagittarius prelatus. Sagittarius inq̄ꝫ sagitte correctiōis. Arcus est iudiciaria potestas. Lignū durū sed curuū est rigor iusticie sed reflexus pietate: corda mollis sed recta: pietas sed iusta: sagitte pene varie. s. pecuniarie verbera: exilia: carceres vltima supplicia. Has mitte discrete iuxta exigentiā delictoꝝ: nō indifferēter. Rursus mitte sagittā punitionis in callem tue iurisdictionis nō aliene. Arcus suus de cornu duro: iusticia est rigida: quā seruare debet: curuus debet esse ꝛ ad se reflexus patere legē quā ipse tulerꝫ: ꝛ curuus p̄ pietatē: habeat cordā mollem sz rectā: idest pietatē sed iustā: vtat̄ arcu nō balista: vt moderet̄ penas iuxta qualitatē peccantiū. Qui balista sagittat eque fortiter p̄cutit auiculam ꝛ bouē: muscā ꝛ equū: nudum et armatū. qui aūt arcu: potest remissius aut fortius ad libitū p̄cutere. Sic prelatus nō equaliter debet punire sup̄bos dure ceruicis ꝛ hūiles obediētes. Aliqñ nulla sagitta p̄cutere: sed solū balistā siue arcū exhibere (Das armbrost bieten) vel (eyn ruor zeigen) instar dimicantiū. Nimirū fortior correctio requirit̄ ad castigā

dum obstinatos: duritia ꝛ excusationib armatos: ꝙ alios mansuctos
ar cere subiectis ꝛ debellare supbos: ait Virgil. Ipsi sunt q ita duri
sun ꝛ aliqñ obstinati q ferro ꝛ sagitta correctiois sunt inpenetrabiles.
De quib recte dicit illud Job.xli. Nō fugabit cū vir sagittarius: in sti
pulā versi sunt ei lapides funde. Cōtra tales nō est mitius ꝓcedendū: D
sed cū conatu ꝛ impetu est talib a ꝓlato obuiandū. Ad sagittariū perti
net clare videre ꝛ attente respicere: vnū scilicet siniſtrū oculum claude
re: vt rē sagittandā melius possit discernere: ꝛ magis certe sagittā face
re. Et ꝓlatus debet clare videre ꝓ discretionē: attente respicere ꝓ diligē
tē deliberationē: vnū siniſtrū oculū scz oculū carnis q nō videt nisi ꝓces
fauores odia ꝛ ꝓmia: debet claudere ꝓ fauoris ꝛ odij reiectionē. ꝛ cum
recto dextro oculo spūs scz recte discernere ꝓ delictoꝝ examinationē: ꝛ
sagittanda sagittare ꝓ iustā correctionē ꝛ punitionē. ne forte sit sicut la
mech: q cū esset cecus ꝛ haberet arcū a puero ductus ꝓ bestia hoiem sa
gittauit: ꝛ Cham in loco vni⁹ bestie interfecit: sicut dr in histo. schola.
Plane ꝓlati qui ducunt a puero. i. a ꝓpria sensualitate: ꝛ maxime si ca
reant claro visu discretionis scz subtilitate. si tales habeāt arcū iudicia
rie ptātis solēt sepe ꝓ bestia hoiem ledere ꝛ iustū loco impij vulnerare.
Et quidā. iij. Reg. xxij. in incertū sagittā dirigēs casu percussit regē isl.
Sagittas has multi declināt subditoꝝ: ꝛ pauci eas debite excipiūt: et
neq eis debite exhibent timeo. Utrobiq defectus: si solus qui sine cri
mine est debet ꝓicere lapidē in adulterā aut quēlibet pctōrē: qs ꝓiciet:
Est tertio sagittari⁹ diuinus ꝑdicator. Habet ꝛ hic sagittas suas nō 3
quidē punitionis: sed ꝑdicationis ꝓ auditoribꝫ arguēdis. Difficile ad
modū: sicut declarat b. Grego. in dialo. q cū culpā auarus gaudet ꝓ
digus: ꝛ cōtra. Quā pauci sunt deus meus: q sagittas has ꝑdicatiōis
excipiāt salubres (Ferr bindan ist guot für die schütz) Sūt q studiose ꝛ
de industria fugiūt de ꝑdicatione: timēt ne tangant sagitta: ne doceant
putantes se inde excusari si nescierint: stulti nesciētes q: q ignorar igno
rabit. Quantā sibi vtilitatē ꝛ ꝑdicatiōis adimāt fructū: nō est facile di ꝓ
cu. Anthonius stabat ꝛ audiuit legi: Ecce nos relinquim⁹ oīa ꝛ secuti
sumus te ꝛc. ꝛ factus est sanctissimus eremita. Sic multi tacti sunt et
cōuersi. Sic Augu. ad ꝑdicationē Ambrosij. Debet habere sagittari⁹
hic pharetrā sacre scripture: que plena est sagittis diuinoꝝ eloquioꝝ in
magna copia depictis: ordinatis ꝛ ornatis iuxta exigentiā auditorum
Rūs q habet eas semp in prōpto: vtcū vtile fuerit emittat sicut oportet.
Oportet vt aliqñ in altū mittat sagittā ad fortē (ein gügerling schuf)
neminē directe in faciē reprehendendo: sed in magna generalitate. vt cū
nescit vitiosos siue aliqs vitiū: ita fiet: vt sagitta cū desursum ceciderit
tangat fortassis cū cui necessaria est. Aliqñ ad latus dirigere sagittā re
prehendendo alienos: q nō sunt hui⁹ audictie: puta italos aut gallos.
ꝛ sic audiēt nihilominus q ꝓsentes sunt ꝛ culpabiles. Aliqñ in faciē: si
cut christus phariseos: Ve vobis scribe ꝛ pharisei ꝛc. in multis locis:

vnde ⁊ crucifixus fuit. Sic Jo. bap. genimina viperaꝝ. ⁊ Herodē in faciē sagittauit: Nō licet tibi habere vxorē fratris tui. vñ ⁊ decollat⁹ fuit. Et Jo. Chriso. cui⁹ hodie dies festus agit̄: reginā corā cui⁹ imagine ue statua ante templū populus ludere solebat: vñ in exiliū missus fuit.

Q Nimirū inuiti ferimus tales sagittarios: qui in faciē directe sagittas mittūt. Eos aūt diligimus q̄ (gügerling schiessent) neminē tangūt. ⁊ q̄ nō sagittis acutis: sz obtusis ⁊ leuibꝫ (kinds bōltzlin) sagittāt: correptionibꝫ leuissimis cū risu ⁊ blandimētis: ⁊ se mox excusant sup̄ correptione facta: ⁊ rogāt ne egreferant blanditores ꝑniciosissimi. Hos deniqꝫ sagittarios diligimus: ad illos pedē figimus ⁊ sistimus: qui nō sagittas sed rapaꝝ fragmina emittūt (ruben schützen) vel cinerē. quēadmodū in ludis carnisp̄riuialibꝫ fieri solet: ꝓuocātes ad risum: scōmata edentula p̄dicantes: ridicula ⁊ fabulas ad risum ꝓuocātes recensendo. Non sunt sagittarij apti ad hanc arcē ambonis. Audi Paulū instituentē discipulū suū: quēadmodū sagittare deberet. i. Thim̄. v. Peccātes corā om̄ibꝫ argue. Et. ij. Thimo. iiij. Argue: obsecra: increpa. Ad Ti. ij. Argue cū oī imperio. Vide Glo. ⁊ applica. Per hoc tñ nolo dare occasionē indiscrete arguēdi ⁊ increpandi in cancellis: neqꝫ tales audaculos p̄dicatores laudandi q̄ modū nō obseruāt neqꝫ attendūt. vt iuxta exigentiā correctionis correptione moderent̄: sed ex furore ⁊ impetu vindicte aliqñ ꝓrūpunt in pctōres. Serua charitatem: ⁊ dic quicq̄d voles. sint ignita igne charitatis: nō iracūdie ⁊ furoris. Vis videre sagittariū p̄dicatorē aptū: intuere Chriso. cui⁹ hodie dies fest⁹ agit̄. Hic nulli generi hoīm pepercit: q̄n sagittas correptionū in eos transmitteret: in clericos ⁊ laicos nobiles ⁊ plebeios. In clericos: nā hos correxit. In ꝓceres (edlē hofflüt) q̄s obiurgabat. In p̄positū imperatoris Eutropiū (hoffmeister.) In magistrū militie Aianan: quem humiliauit (ritter meister) In infideles paganos ⁊ arrianos. In ep̄os: nā Seuerianū eiecit: epiphaniū rep̄hendit: cōsiliū eoꝝ nō curauit. In Augustā: cōtra quā orationē fecit: q̄r causa cōcilij fuit ꝓpter ortū quē vidue abstulit: vt dicit̄ in cathalogo. Ideo in exiliū mittit̄ ⁊ reuocat̄: sed iterū in Augustā contra statuā argenteā. Dic historiam in finem vsqꝫ cursorie.

¶ Feria sexta: profestū btē Marie purifiationis: hora tertia infra vesperas in ambitu eccl̄ie Argeñ.

R ¶ Quinta nola est: sagittas diabolicas excipe siue pati. Mittit diabolus sagittas tentationū igneas: vtiqꝫ sm̄ q̄ Apl's ad Ephe. vi. inuit O quotiēs accendunt̄ his telis ignitis ꝑcussi: ira ⁊ indignatione cōtra proximū: cōcupiscētia ciboꝝ ⁊ venereoꝝ. In hui⁹ signū aliqñ legimus diabolū apparuisse in Vitaspa. instar ethiopis sagittantis tela ignea. Tot sagitte quot tentationes: quaꝝ magnā multitudinē Gerson enumerat. Ad has sagittas tentationū stas o hō miser: non fugis eas sicut diuinas. Ex fatuitate tres expectas ictus: quēadmodū de fatua ⁊ stoli

da aue (busant) theutonice appellat. Dicit (Du stost dry schütz als eyn
busant) Suggestionē scz: delectationē ⁊ consensum. Dic ad placitū de
tr[illegible] tentandi modis. ex doct. p informatione: vt sciant qñ sit mortale.
Cor[illegible]ie venerꝫ hi sunt nodi. Visus: colloquiū: cōtactus: oscula: factū
Ecce sagittas q̄ttuor: deinde corruis ⁊ iaces. Stas o fatue sicut ceruꝰ
quousq; sagitta pcutit. Est ceruꝰ simplex anial: admirās quicq̄d vide S
rit de nouo: ⁊ ideo cū duo sunt venatores sibi insidiantes: vnus scz ap-
te: alius vero occulte: cū illius aperti ⁊ canū suoꝝ admirat latratū: ⁊ si-
bilū: occulti sentit sagittā ⁊ venabulū: ⁊ nō euadit mortis periculum.
Sic nimirū plures venatores spiritales nobis insidiant: vnus aptus
cū multis canibꝰ. scz mūdus cū om̄ibus delectationibꝰ. ⁊ vnus occultꝰ
cū sagittis ⁊ arcubꝰ: scz diabolus cū infinitis tentationū generibꝰ. Qꝫ
si incaute in latratu ⁊ sibilo istius aperti venatorꝫ. i. in amplexu delecta
tionū mūdi intēdimus: venator occultus. diabolus: sagittas tentatio-
nū emittet. ⁊ dū eū non precauemus: nos subito p aliq̄d pctm̄ mortale
pcutiet ⁊ occidet. Sic fatuella illa eua: p̄ma mater nr̄a stabat expectās
⁊ pniciose excipiens sagittas diaboli ꝟba secū miscens. Sic hodie mul
te eius imitatrices nō fugiūt colloquia viroꝝ: sed manēt stātes ⁊ nō re
cedunt: quousq; ad mortē anie fuerint p pctm̄ vulnerate. Noli stare: no
li expectare: sed fuge. Prudentes sagittantē nō expectāt stantes sed fugi
unt: neq; in eodē loco manent. Et tu fuge: hec efficacissima ars. Fugite T
fornicationē (clamat Apl'us) In alijs em̄ peccatis cōflictus expectare
pōt (ait btūs Ambro.) nō aūt in fornicatione: q̄ sola fuga vincitur: qua
si a facie colubri fuge pctm̄: presertim carnis. Porro nō intende ocio: sz
exerceas te iugiter: ⁊ cauebis sagittā illam. Semp aliq̄d boni facito: vt
diabolus te occupatū inueniat. ait Hiero. ⁊ Ouidius. Ocia si tollas
periere cupidinis arcus. Querit Egistus quare sit factus adulter. In
promptu causa est: desidiosus erat. Sic ⁊ dauid. Ocia in periculum
adulterij mittūt. Noli stare erectus: sed inclina te p humilitatē: nimirū
pdest hic modus: ⁊ si cōtra oīa tela inimici: iuxta visionē beati Antho-
nij: de mūdo operto laqueis: p̄cipue tñ ꝯtra viciū luxurie: qꝛ supbia pu
nit p luxuriā. vt deducit Alexāder de Ales. Mittit sagittas linguas 2
scz detractionū: per balistas oris maloꝝ hoim. Vere sagitta lingua de
tractoris est. Sagitta de occulto ⁊ longinquo venit: ⁊ detractio ab oc 1
culto: in absentia eius cui detrahit. Sagitte ferrū habet formā lingue 2
serpentis: ⁊ detractorꝫ lingua similis lingue serpentis: q̄ fundit vene-
na ⁊ vulnerat vsq; ad cor. Vulnerat vtiq; detractorē: cū cui detrahit et
auditorē. Ex Lugd. ⁊ venenū infamie fundit ⁊ prauas locutiōes. Sz
ne putes fictionē hāc friuolaꝫ ⁊ vanā: audi scripturā Hieremie. ix. Sa
gitta vulnerans lingua eoꝝ pacē cū amico suo loquit ⁊ occulte ponit ei
insidias. Vbi hāc viderꝫ sagittā volare: caue ne stes: aures nolito prebe
re: qꝛ audiēs detractionē: ⁊ detrahēs parificant in crimine. s̄m beatum
Bernhar. Saltē repugna signo: ⁊ sagittā repcuties cōtra mittentē. Si

cut em̄ ventus Aquilo pluuias dissipat: sic facies tristis linguā detrahentē: ait Sapiēs. Uide. ij. ij. Inclina te ꝑ humilitatē. cogita ꝙ tu pe-
iores q̄ꝫ is cui detrahit. dic: Miserere mei deus. ⁊ fac suꝑuolet cap-
3 tuū sagitta detractionis: ⁊ ꝑ cōsensum nō cōtingat. Mittit ꝑter[illegible] sa-
gittas derisionū ꝯtra hoīes bone voluntatis. Hoc oīno conat diabolꝰ
quēadmodū retrahat a dei seruitio hoīes: ⁊ ꝯtra eos p̄cipue incipiētes
U Sagittas mittit irrisionū: quibꝫ multi instar paruuloꝝ retardant: ne
exeant de domo vitioꝝ ⁊ ingrediant vitā virtutū. Sil̄es pueris q̄ ter-
rent latratu catuloꝝ: qui tn̄ mordere nō pn̄t. Uerū plane est qd̄ ait Se-
ne. Autoritatē habemus senū ⁊ vitia pueroꝝ: nō pueroꝝ tm̄: sed etiā in
fantiū. illi leuia formidāt: hi falsa: nos vtraq̄. Qui ꝟba irrisoris timet:
leuia formidat: falsa formidat q̄ reputat dedecus qd̄ est honor. Mun-
dus velut catulus latrat: irridendo eos q̄ bn̄ agūt. sed mordere nescit:
qꝛ nō eos ꝑcutit: ⁊ cū satis latrauerit tacebit. Sil̄es sunt (vt proposite
materie de sagittarijs alludamus) his qui paruuloꝝ sagittas timent.
Nōne stultus merito reputaret de hac turma qui ꝓpter paruulos sagit-
tantes in platea nollet ꝑgredi ad ecclesiā? Tales sunt vtiq̄ q̄ ꝓpter ꝟba
derisoꝝ dimittūt seruire deo. Debis Psalm̄. Sagitte paruuloꝝ facte
sunt plage eoꝝ. Si aliq̄s miles diceret se nō audere seruire regi roma-
noꝝ qꝛ hoīes inde loquerent: friuola ⁊ ridiculosa esset excusatio. Non ḡ
simus fatui tales: vt ꝓpter verba hoīm dimittere velimus seruire deo:
Sagittas has irrisionū diabolicas nō curemus: sed cōtemnamus. po-
tius diuinas suscipiamus dei tribulationes: prelatoꝝ correptiones et
predicatoꝝ exhortationes fideliter excipientes. Rogemus ⁊c.

Dn̄ica in. lx. altera Purificationis.

Positus est in signū cui contradicet. Lu. ij. Euāg. de dn̄ica
X ¶ Sexta nola qua dinoscit fatuus sagittarius est: metā puritatis nō
obseruare. Reperiunt quidā bone volūtatis hoīes multa spiritalia ex
ercitia: q̄lia sunt ieiunia: vigilie: meditatio scripturaꝝ: nuditas ac pri-
uatio oīm facultatū: ⁊ sil̄ia faciētes. finē tn̄ debitū ignorātes: q̄re scꝫ si-
ue ꝓpter quid. vt videlicet iuxta finis exigentiā ea moderari dinoscant:
putantes ea esse ꝑfectionē. ⁊ nō ꝑfectionis dūtaxat instrumēta: qꝛ nō in
ipsis cōsistit ꝑfectio siue discipline illius finis: sed ꝑ illa ꝑuenit ad finē.
Sicq̄ debitā metā nō obseruant neq̄ aspiciūt: ad quā sagittas suoꝝ ex
exercitioꝝ transmittāt: ergo brauiū suoꝝ exercitioꝝ nō ꝯsequunt. Sed
accidit eis in primis qd̄ viatori: qui finē vie sue nescit: ⁊ locū q̄ perget
nō cōsiderat vel attendit. hic plane frequēter errat: multū laborat ⁊ pa-
rū proficit. Sic si in exercitijs tuis spiritalibꝫ finē exercitioꝝ nō atten-
dis vel cōsideras: freq̄nter multū laborabis: ⁊ a fine tuo eque distabis
Sepe ꝑ ardua in ieiunijs ⁊ vigilijs ⁊ similibꝫ multū fatigaberis: ⁊ pa-
rū in vera spiritalitate proficies. Similes deinde ad ꝓpositā metapho-
ram sagittario nō habente metā sibi propositā siue signū: sed inuacuum

aerem sagittante. qui scire nō potest an artificiose bene vel male sagit-
tet. Secus si haberet signū constitutū: penes eū illud aduertere potest
male vel bene sagittet. Sed alis: Et que est hec meta siue finis exerci
tiorū ad quē ordinari debēt talia exercitia? Respōdeo breuiter: est cha
ritas: ordis puritas: approximatio ad primeuū bois statū: reforma
tio virtū: insertio virtutū: vera spiritalis ad deū conuersio: ad impassibi-
litatē tēdere: perfectionē adipisci. Habet plane hec meta siue finis mul
ta noia: que fm ordinē declarare statui: quatenꝰ ad eius notitiā pueni
re possimus. Nominat status primeuus bois: z quis est ille? Talis
est: q Adā sic creatus fuit a deo oē qđ debuit clare intellexit: atq sine
appetitu cōtrario seu quauis cōtradictione: imo cū delectatione voluit
z appetijt sicut se debere appetere rationis iudicio intellexit. In hac pa-
ce omnimoda z tranquillitate q̄ ad vires inferiores cū superioribꝫ fuit
z tales etiā nos ab eo descendētes fuissemus geniti: si pmānsisset in. obe
dientia mandatoꝝ dei. Sed qđ? Homo peccauit: z deo subesse noluit:
ideo sibi subtracta est hec gratia siue donū: qđ appellabat originalis iu
stitia: quo tenebant potentie sub obedientia rationis: z etiā vires inferi
ores facte sunt sibi rebelles. Amisit igit pacē: tranquillitatē: gaudium:
letitiā z quietem. z inuenit inquietudinē: tristitiam: labores: dolores z
continuā mutabilitatē. Fuit intellectuali lumine plene illustratus: ab
omni fece cōcupiscentiaꝝ depuratus. nunc aūt ignorantie nubilo exce-
catus: omniaq ossa sua concupiscentiaꝝ fecibus medullitus sunt infu
sa. Quid multa? Homo factus est sibi ipsi grauis: z pria eius vita fa- 4
cta est ei tentatio: z nō aliud q̄ saccus in quo canes murilegi z mures
concluſi seinuicē mordent z psequunt. Sic repugnant vires in eo quo
usq redacte fuerint ad obedientiā z ad illum statū primū redeat. Hic
est finis z propositū ad quod tendere debet homo per sua exercitia spi-
ritalia: vt per ea se in primū hunc statū reducat cū dei assistentia z suo
conatu. Venit ideo christus in hunc mundū: dedit precepta z sacramē
ta: z seipsum in exemplū: vt fm hoc operaremur. Unde legitur oratio:
Deus qui nos ad imaginem tuam sacramentis renouas z p̄ceptis tē
Ad imaginem eius creati fuimus: habentes intellectū memoriā z vo-
luntatē deiformes in Adam. Sed deformata est hec imago per tene-
bras: vanitates z voluptates. Dedit ergo sacramenta que nos sacrēt:
similiter precepta: sed z se in exemplum prestitit. Omnia ergo exercitia
nostra debent ad hoc ordinari vt repararemur.

Feria secunda: ad sanctā Katherinā mane hora septima: repetij precedentia z continuaui.

Appellat hec meta charitas z puritas. Sic per omnia vt in libro de re 2
formatione virtū: vnde z hec septē nomina sumpsi. Appellatur virtū 3
reformatio. Habemus tres vires: scilicet intellectum: memoriam z vo
luntatem. Ille fuerunt sic disposite in creatione: q̄ intellectus erat illu

minatus memoria deiformibꝫ plena voluntas: sed ꝑ pctm̄ sicut senti-
mus intellectus est tenebris obuolutus: memoria plena fatuitatibꝫ v-
luntas cōcupiscētijs malis. Ad hoc tendere debemus: vt hic refor-
mur: quatinꝰ intellectus illuminet̄. ⁊ hoc ꝑ scientiā fit: q̄ acquiri ꝑ exer
citiū siue experimentū: ꝑ doctrinā ⁊ consiliū alioꝝ ⁊c̄. Sic ⁊ memoria
debet reformari vt semꝑ sit plena diuinis: sic voluntas. Dic ex priori li
4 bello. Appellat̄ virtutū insertio. Nā virtus nihil aliud est ꝑm Ambro.
5 q̄ꝫ bene vti motibus a deo naturaliter nobis insitis. Appellat̄ ad im-
A passibilitatē appropinquatio. Efficit̄ ꝑ virtutes quis quasi impassibi-
lis respectu passionū ⁊ imobilis: imo ita vt aliq̄n alij admirent̄ virtuo-
sos: ꝙ in aduersis aut ꝓsperis neqꝫ ad timorē mouent̄ neqꝫ ad gaudiū:
sed respectu taliū sint velut mortui: mortui mundo ⁊ mundus ipsis.
Dixerūt stoici virtutes esse quasdā impassibilitates: sed hoc sane intel-
ligendum est: alias a peripatheticis ⁊ christianis nō admittit̄: quippe ꝙ
christus passionibꝫ cōmotus fuit: Tristis est aīa mea inquit. ⁊ tamen
6 virtutes habuit etiā in summo heroicas. Appellat̄ hec meta ad deū ve
ra cōuersio. Declarat hoc btūs Bernar. in sermone de quadragesima.
Cōuertimini ad me in toto corde vestro: vt omne gaudiū ⁊ spes tristi-
7 tia ⁊ timor sit diuinus: ⁊ nō mundanus. Appellat̄ vera ꝑfectio. Tunc
res ꝑfecta est q̄n est suo principio cōiuncta. hoc aūt fit ꝑ hanc cōuersio-
nē: cū eiecta de corde cupiditate ꝑ charitatē infusam cōiungit̄ deo. In-
de est ꝙ ꝑfectio vite christiane dicit̄ consistere in charitate.

¶ Septima nola qua possunt cognosci fatui sagittarij est: Impro-
portionatā sagittā exercitioꝝ baliste viriū superponere. Tot sagitte q̄t
exercitia: exercitia grauia graues sagitte: leuia leues: cuilibet sue baliste
viriū congruas ⁊ cōmensuratas aptet quilibet ꝑm ꝙ qđ potest: Nō em̄
B omnia possumus oēs. Sunt quidā fatui qui volūt exercitia assumere
sanctoꝝ patrū in egypto. abstinentias ⁊c̄. ⁊ sic pereunt. Nō pertinēs est
hec sagitta huic baliste: sunt hec magis admiranda q̄ꝫ imitanda. Da-
uid arma Saul abiecit: ⁊ pugnauit cū funda ⁊ lapidibus. Sunt alij
ecōtrario qui possent maiora ⁊ ex tepiditate sua cōtenti sunt paruulis
exercitijs: hi leues sagittas nimis imponunt baliste. Item alia nola
posset poni de medio virtutū: que ponit̄ in speculo fatuoꝝ vulgari ⁊ la-
tino: sed nō in ordine. Esset lata materia quomodo mediū virtutis nō
est punctuale: sed consistit in quadam latitudine. Item Buridanus ī
Ethica loquit̄ de signo ad quod respiciendū sit. Itēm de his qui porcū
lucrant̄ a signo deuiantes. Item de his qui se excusant dum a signo de
uiant. sic ⁊ faciunt qui de malis perpetratis innumeris excusationibꝰ
sese purgare solēt. De his nolis singulis cogita: si libuerit recitare. Nō
em̄ sunt hic predicate: ideo nec posite.

Dñica quinquagesime: Scolastice virginis.
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

Septuagesimaquinta turba stultoꝝ est: Laruatorũ (Faſnacht narren) Dinoscuntur autẽ quinqꝫ nolis.

¶ Prima nola est: letari. videlicꝫ ḃ tpe sacro luctui dedicato Meminit eccl'ia casum humani gñis in Adã: vñ ⁊ cantica letitie omittit: organa suspẽdit ⁊ cantica tristitie freq̃ntat. noĩatim in pulcherrimo hymno: Dies absoluti p̃tereũt ⁊c. expone si placet: ⁊ sic q̃dẽ eccl'ia. Hi aũt stulti ecõtrario se habẽt: nã eccl'ia casum meminit: ⁊ hi saltãt turpiter in choreis: tympanis ⁊ fistulis vtunt̃: ⁊ ꝓducũt q̃ toto anno fuerant abdita. Plane q̃ antehac semꝑ delituerãt: hoc sacro tpe ad vanas ꝓdeunt letitias iuuenes ⁊ virgines. Nõne hi tibi fatui vident̃: q̃ in domo dũ fit memoria miseriaꝝ patrissamilias aut alterius cuiuscũqꝫ de fa-

C milia: letant̄ ⁊ exultāt. Silis vtiq; letargicis. Est tp̄s ridendi: est tp̄s
3 flendi: iā autē tempus flendi. Quid dixi iam: cū totū tempus vi te n[illegible]
stre sit tempus flendi? Quippe q̄ in valle lachrymaꝝ simus cōstitu[illegible]
exilio. Totū tp̄s hoc vigilia est festi magni futuri: p̄cipue aūt ⁊ [illegible]ater
hoc tēpus a quinquagesima vsq; ad pascha. Hi aūt etiā vsq; [illegible] heb-
domadā passionis aliquando letitie sue fatuitates protrahunt.

1 ¶ Scd̄a nola est: Laruari. Habēt larue ꝓculdubio originē a gētilita
te: sicut ⁊ (der hyrtz) ⁊ (das wild wyb vō geispitzen) ex saturnalib; ex cō
pitalib;. De quib; vide Macro. p̄mo saturnaliū: de sigillarijs oscillis
capitib; fictilib;: vide si alludat. Itē de orgijs Bacchi. Quere vndecū
q; vt agnoscas originē laruaꝝ. Vide Bocatiū ⁊ Ouidiū meta. li. iiij.
de q̄dā ꝯuerso in ceruū. Itē Boca. de gene. lib. i. ca. iiij. de figura Pa-
nis: q̄ loco pallij habuit pellē distinctā maculis: quā nebridē voca uere
prisci. Idē lib. iiij. ca. lxxxviij. Pan d̄r ꝯuersus fuisse in hircū in supiori
sui parte: ⁊ in piscē in inferiori. Hec furia p̄sefert nr̄m (hyrtz) Idē lib. v
ca. xxv. Bacchus hirsutus depingebat̄. His oib; ꝯsonat (hyrtz) q̄uis
hoc vocabulū theutonicū nō hircū: sed ceruū significat. veꝝtn̄ ꝯsonat in
2 voce: sicut ⁊ in multis alijs fit ⁊c̄. Ecce fatui laruati has gētilitates in
D sectant̄. Sic (meyger hertsche) vbi die ip̄a cineꝝ femine cōtingere digi-
tis ⁊ iurare sup̄ pudenda viri cogunt̄. ⁊ q̄ vidit dū puerulus esset: de h̄
testimoniū p̄hibuit. De q̄ apud Bocatiū lib. v. ca. xxv. expresse: qd̄ i ho
norē Liberi fiebat siue Bacchi: qd̄ est (meyger hertschi) Inde (bechten)
a Baccho q̄si bechen. qd̄ dū fit: in laruis currit̄ a pueris clericis nr̄is ar
getineñ. Ecce quos imitemur in laruis: dū quidā se fingunt claudos ce
3 cos reges ⁊c̄. Plane fatui ⁊ p̄niciosi fatui. Scitis q̄lia adulteria sub
his laruis: qualia homicidia ⁊ alia vitia innumerabilia p̄petrant̄: ideo
cohibēda. Nō licet se sic transformare: imaginē quā deus tribuit defor-
mare in formā bestie aut demonis figurā. Prouenit quondā (vt legit̄)
q̄ quidā sub hac larua occisus ammodo nō cōparuit: ꝓculdubio ab eo
ablatus cuius figurā habuit. Vide in speculo Philomusi ⁊ Discipulo

¶ Tertia nola est: lurcare. Lurcare est turpiter aut nimis auide cibū
sumere (schlēmē: brassen: fressen) Inde lurcones. Vide i Juniano mul
1 tos sup̄ h̄ allegante grāmaticos. Canit eccl̄ia: Tp̄s adest sobriū. Atq̄
fatui nr̄i h̄ tp̄e ebriū incipiūt, ⁊ q̄ toto anno p̄ce vixerūt iā incipiūt ꝓdige
2 re vt lurcent̄. Inuenio lurcare ⁊ lurcari deponētal̄r. Nemo ē q̄ nō velit
lurcare: iā ꝯuiuia celebrāt̄ p̄ oēs stubas: ⁊ nō cessant etiā fere ad dimidiā
3 vsq; q̄dragesimā. Quid multa? Vere stulti: ꝯtrahūt debita: q̄ cū diffi
cultate soluere poterūt: efficiūt iā exponēdo ꝓdige vt in. xl. meli⁹ ieiuna
re possint, vtiq; q̄r vñ emāt cibos i eadē ꝓpter priorē ꝓdigalitatē habere
nō p̄nt. Nouit h̄ sapiēs Prouer. xxi. Qui diligit epulas in egestate erit

E ¶ Quarta nola est: ligurire. Ligurire (schlecken) a lingua puto dictū
Illo verbo vtit̄ b. Hiero. Ipsi sunt q̄ hodie ad singuloꝝ p̄sbyteroꝝ do-
mos vadunt ⁊ monasteria monachoꝝ ⁊ monialiū: ⁊ feria tertia ad do-
mos laicoꝝ circueūt: pastilla delibātes ⁊ liguriētes mella eisdē sup̄fu-

sa. Sed caue o pr̄familias: ne inflent ventrē vxoris tue. solet mel infla-
re: nimirū multoꝝ vxores inde qꝛ gustant mel hoc ventres post modicū
tp̄ sentiūt inflatos fetu noue prolis. Cur putas: visitat te vel laruat⁹
aut [illegible]larnatus aliq̄s magnus? Plane non ꝓpter te: sed ꝓpter vxorē tuā
aut te [illegible]ā ad se inuitat. de hoc te iactas: qꝛ familiaris es principi tali.
Qd̄ tibi magna est ignominia: tu reputas gloriā o fatue. Quiesce igit̄
noli effici aut actiuus neq̄ passiu⁹ hospes: mane apud te tu ⁊ vxor tua
nullibi vadas: neq̄ recipias alios: claude hostiū tuū. Utile (leib vnd
seel vnd seckel) aīe ⁊ burse corpori ⁊ fame. Parce pecunie saltē quā inu
tiliter ⁊ prodige expendis hodie: q̄ tibi sufficeret ꝑ alimonia duaꝝ heb
domadaꝝ: imo totius q̄dragesime. Parce anīe quā maculas crapula ⁊
alijs vitijs: nedū tuā: sed ⁊ alioꝝ. Da exemplū bonū: vt ⁊ alij sil̄iter fa-
ciant. Et quid faciā? vadas tēpestiue dormitū mox post salue: quatin⁹
crastina surgere possis: sermonē audire: cineres recipere: dū alij pleni F
stertunt in lectis. Doceat te velū expansum (das hunger tuoch) in hoc
saltē lege abstinentiā vel temperantiā: ⁊ euangeliū hodiernū qd̄ de pas-
sione christi legit̄. Sed cōsuetudo est inquis. Respondeo ꝙ nō: sed cor-
ruptela: dis. iiij. deniq̄. Fateor sunt cū venia relinquendi: cū venia pe-
ne inquit Glo. nō culpe. Et si igit̄ hic nō damnaberis: tamen alibi.

¶ Quinta nola est: Lutare: se deturpare fuligine die cinerū in capite
ieiunij. Hos miseros hoīes nescio si fatuos an insanos potius ⁊ furio
sos appellare debeā: an sacrilegos ⁊ dei irrisores. Ecce illo die cinerū 1
boni christiani filij eccl̄ie cineres recipiūt in capite ꝑ sacerdotē dicentē
Memēto hō[illegible] cinis es ⁊ in cinerē reuerteris. Fit deuotissima cū leta-
nia ꝓcessio: cruce velata ⁊ sctōꝝ inuocatiōe: ⁊ cū oī deuotiōe ieiunij pri-
mitias deo offerūt: diē hūc q̄ caput est ieiunij ꝑfecte ieiunādo. Eregiōe
videbis hos insanos fatuos hui⁹ christiani ritus irrisores nō in eccl̄ia
mane recipe cineres cū alijs christianis. Quippe ꝙ adhuc hesterne diei
crapulā ructantes in lecto iaceant stertētes: q̄ posteaq̄ hora octaua aut
nona surrexerint: se mutuo deturpāt fuligine formā demonū induētes:
sicq̄ nō cruce velata: sed vexillo diabolico circueunt in sua ꝓcessione de
domo in domū: alios ad se trabētes. imo aliq̄n nō verent̄ in tēplo de-
turpare mulieres: cōuiuiaq̄ cōstruūt ⁊ se ingurgitāt: caput ieiunij fran
gentes. sicq̄ q̄dragesimā hanc sanctā in suo initio violant: cōtra morem
oim famuloꝝ: q̄ ab initio seruitij sui studiosiores esse nitunt̄. Hos in- 2
quā fatuos ne dicā an insanos? Utiq̄ vtrūq̄: cecos deniq̄ ⁊ dei cōtem G
ptores. Quid em̄ aliud hoc est q̄ acsi dicerent: nos ꝯtrario ecclesiasti-
co ritui faciem⁹: ⁊ vt Genesius mim⁹ irridebim⁹. ipsi recipiūt cineres:
⁊ nos cineres. ipi ꝓcessionē faciūt: ⁊ nos ꝓcessionē ꝯtrariā. ipsi ieiunant:
nos ecōtrario pl⁹ solito crapulabimur. Sz nō ex ꝯtēptu rit⁹ ecclesiastici
hec facim⁹. Esto nō tn̄ fit sine ꝯtēptu: q̄ adulteriū ꝑpetrat: nō ex cōtēptu
dei b̄ facit: sed ꝯcupiscētia illect⁹ ⁊ abstract⁹ ꝓpter delectationē: nihilo mi
nus b̄ facit cū ꝯtēptu legis dei: ⁊ peccat mortaliter. Cecitas est: vt ait c.
deniq̄: dis. iiij. Sz putasne deus hūc ꝯtēptū sufferet? plane nō. veniet 3

dies in qua irrisores irridebit. De q̄ Sapiēs: Ego q̄q̄ in interitu vr̄o ridebo ꝛc̄. Utinā hic puniret ꝛ alibi parcerett quēadmodū quēdā lani[illegible] cinerū irrisorē puniuit. De q̄ refert Discipulus: q̄ irrisorie socio su[illegible] neres capiti inspersit: q̄ factū fuit vt ip̄e suffocaret̄: vide in Disci[illegible]: ꝛ supra. ij. R. Utinā talib⁹ irrisorib⁹ feminis ꝛ viris: q̄ sic facies [illegible]as de turpāt: ignominie ꝛ infamie maculas de⁹ inijceret in hoc secul[illegible]: q̄tin⁹ ad deū ꝯuerterent̄ ꝛ agnoscerēt errorē suū. iuxta Psal. imp̄cationē: Im ple facies eoꝝ ignominia ꝛ q̄rēt nomē tuū dn̄e. Sed q̄d agā? Hoc age: surge mane: audi sermonē: recipe cineres: para te ad ꝯfessionē: recollige pctā tua cū displicētia. q̄tin⁹ purgat⁹ ieiuniū tuū efficiat̄ tibi meritoriū ꝛ facile: ne oēs labores tui si ī pctō ꝑmāseris inuanū fiāt. Rogemus.

Turba. LXXVI. XXV

Feria quarta Cinerũ. xij. Februarij. M. cccc. xcix.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccẽs. i. Euangeliũ.

Septuagesima sexta turba stultoꝝ est Se iactantiũ (Ruom nar H
in) Hi dinosci possent septẽ nolis. Prima est iactare se de ie-
iuniali abstinẽtia. Scda de orationali instãtia. Tertia d largi
tatis elemosyna. Quarta de vniuersali iustitia. Quinta de sciẽtiali pe
ritia. Sexta de seculari militia. Septima de criminali malitia. Pri-
mã hodie absoluemus: ꝙ euangelio congruat: secundã feria quinta: fe-
ria sexta quatuor reliquas.

¶ Prima nola ꝑ quã dinoscunt iactatores est: Jactare se de ieiunio.
Sũt ieiunãtes in multiplici differẽtia: quidã ieiunãt derisorie: quidã
stulte: quidã indiscrete: quidã false. Et quidẽ hi q̃uis oẽs fatui sint: nõ
tñ sunt sub hac nola. Alij aũt sunt q̃ ieiunãt vane: ⁊ hi sunt sub hac nola
quã ⁊ dñs quatit in euang. Primi ieiunãt derisorie fraudulẽter: simu
lant se ieiunare. Sũt q̃ faciũt collationes q̃ eque valẽt optimo prandio
pauꝑis: circueũt in publicis stubis circa mensas cenantiũ: ⁊ hinc mor
sellũ poligrani: illinc lactẽ decerpũt. ⁊ sic ꝓcedũt de mensa ad mensam
quousq; satis bene fuerint refecti. Ipsi sub specie cõfortatiui stomachi
receptũ sibi cõfici iubent ridiculose dicẽtes: Recipe amigdalaꝝ decor-
ticataꝝ: vuaꝝ passaꝝ: ficuũ. añ. M. i. diapanis albissimi: dya piscis as
sati. 2. iij. vini albi ⁊ rubei quantũ sufficit. Ecce hoc cõfortatiuo vtunt
ꝓ stomacho. Sed q̃d: deus non irridet. Ipsi sunt deniq; q̃ tñ vna vice
comedũt tꝑe ieiunij: quantũ comederẽt in duabꝫ qñ nõ ieiunãt. ⁊ nihilo
minꝰ nõ putãt se nihil fecisse. O fatue talẽ gratiã facis deo ꝙ duos obu
los sibi das ꝓ vno denario: qualẽ gratiã vtiq; faceres iudeo aut sarra-
ceno. Immo aliqui ex eis tribꝫ diebꝫ plus mãducãt ꝓ vno miserrimo ie
iunio q̃d ieiunãt. nã ꝑcedẽti die dicũt: cras ieiunabimus. die seq̃nti di- I
cũt: heri ieiunauimus. die ipsius ieiunij dicũt: hodie ieiunamus. ⁊ ita
defraudãt deũ: q̃ ꝓ tribꝫ obulis nõ soluũt sibi nisi vnũ denariũ. De ta-
libꝫ cõquerit dñs Osee. xi. Circũuenit me Effraim in negotiatione et
dolo. Simulauit se q̃dã in Uitasp. ieiunare: ⁊ tñ occulte mãducabat
panẽ furto ablatũ: q̃ tñ ab abbate deꝑhensus penituit. Ipsi ꝑterea qui
tꝑe ieiunij delicatissima sibi cõquirũt cibaria: ꝯtra q̃s in. c. deniq;. dis.
iiij. Sunt alij qui ieiunãt stulte: q̃uis vere ⁊ nõ simulatorie. Ipsi sunt
qui in pctis mortalibꝫ differẽtes ꝯfessionẽ ⁊ penitẽtiã vsq; ad medium
q̃dragesime: nihilominus q̃tidie ieiunãt. Tales vtiq; stulte faciũt: non
quidẽ q̃ ieiunãt: q̃ nihilominꝰ se absoluũt a ꝑcepto eccl'ie: q̃uis nihil
mereant vite eterne. Sed ideo stulte ꝙ in pctõ manẽt: ⁊ ita mercedem
sui ieiunij nõ cõsequunt. Plane grandis stultitia: laborẽ septem hebdo
madaꝝ amittere in magna ꝑte ꝓ labore vniꝰ hore: eo scz q̃ nolũt in ꝑn
cipio q̃dragesime ꝯfessionẽ pctõꝝ suoꝝ facere q̃ ĩ vna hora fieret. plus
em̃ valeret vniꝰ diei post verã penitentiã q̃ valeat ieiuniũ totiꝰ q̃drage

K sime ei q̄ remanet in pctis suis. Sz ais forsitā: sufficit mihi ꝯtritio ⁊ cō-
fitēdi ꝓpositū. Fateor sufficit: sz freq̄nter nesciūt q̄dē pctō renūciare: n[illegible]
inducti ⁊ instructi ꝑ ꝯfessorē. sed aliqn̄ dolor nō est sufficiēs ꝓ ꝯtri[illegible] q̄
ꝑ gratiā sacramēti absolutiōis fieret sufficiēs ex ope opato: g̃ t[illegible]simū
est ꝯfiteri. Tertij sunt q̄ ieiunāt indiscrete: ipsi scz q̄ tenent̄ nō [illegible]iunare
⁊ nihilominus ex ꝑuicatia quadā ⁊ ꝓpria opinione nolūt cedere sentētie
prudentū suadētiū relaxari ieiunia. ipsi sunt infirmi senes pueri labora-
tores ⁊c̄. sicut declarāt sūmiste: q̄s si placet vide ⁊ applica. Presertim hi
fatui q̄ inde cadūt in grauē capitis infirmitatē vertiginē ⁊ nociuā exina-
nitionē: putātes ꝑfectionē stare in talibꝫ exercitijs: nihil curātes de cor-
dis puritate ⁊ charitate: quēadmodū sup̄ de sagittarijs dictū est. qr illi
merito appellandi sunt fatui: vt dicit Hierony. Rationalis hō dignita-
tē amittit qui ieiuniū charitati ⁊ vigilias integritati sensuum prefert.
Quarti sunt q̄ ieiunāt false burse aut vētri. Ipi sunt auari: q̄ ieiunāt ne
cogant̄ pecuniā multā exponere. eo q̄q̄ fine familiā ad ieiuniū instigant
⁊ qd̄ ꝓprio ori subtrahūt ori diaboli qd̄ est bursa imponūt: plane multū
diligētes diabolū cū ori ꝓprio subtrahūt vn̄ eū pascāt ⁊ īpinguēt. Infe-
licissimū vtiq̄ ⁊ nō solum stultū genus hoīm: testis est Sap̄. Eccs. vi.
L Vir cui deus dedit diuitias ⁊ substātiā ⁊ honorē: ⁊ nihil deest anie sue
ex oibꝫ q̄ desiderat: nec tribuit ei potestatē deus vt comedat ex eo: sz hō
extraneꝰ vorabit illud. hec vanitas ⁊ magna miseria est. Sil'es nimirū
cani iacēti sup̄ fenū: qd̄ nec comedit nec pecora comedere ꝑmittit: sz sup̄
oēs latrat. Siquidē ⁊ ipi oēs appropinquātes dn̄i ill[illegible] suspectos hn̄t
qr comedere cū eis veniāt: iō sup̄ oēs murmurāt. Porro falsi sunt ieiu-
nantes etiā hi q̄ vētri suo vt deo ieiunāt: vt vicz postea meliꝰ comedant
nihil vtiq̄ aliud faciētes q̄ꝫ ꝙ solēnitatē dei sui scz vētris p̄ueniūt vigi-
lia ieiunij detestabilis. Sūt etiā q̄ ieiunāt felli iracūdie sue ⁊ vindicte:
sic̄ Actꝫ. xx. iudei q̄ deuouerūt se nō comesturos nō bibituros donec oc-
cidissent Paulū. Hi oēs fatui: sed nō nr̄e p̄sentis ꝯgregatiōis ⁊ nole.
Quinti sunt q̄ inane ieiunāt: ꝓpter vicz gloriā vanā: vt iō reputent̄ ⁊ lau-
dent̄ tanq̄ꝫ scti: ⁊ ibi sistūt. Si em̄ ideo q̄s ostētat ieiuniū suū: vt vicz pr̄
familias aut p̄latus: det exēplū suis sil'ia faciēdi: ⁊ nō aliud q̄rit: nō ma-
lefacit. Sic em̄ ⁊ dn̄s fecit lauādo pedes apl'oꝝ. ⁊ dicit alibi: Sic luce-
at lux vr̄a ⁊c̄. Hic finis bonꝰ est ⁊ nō vanꝰ: sed ⁊ Paulus sic se iactauit
de ieiunio: In ieiunijs multis. Sed si in ꝓpria gl'ia vel laude sistit̄: ⁊ nō
in aliud ordinat̄: malū est. sic fatuꝰ fuit phariseus: bis ieiuno ī sabbato
1 Hi sunt habētes nolā p̄sentē: vtiq̄ fatuissimi fatui. Audi frater grādē
illoꝝ fatuitatē. Ecce q̄ ieiunat ꝓpter humanā laudē: de h̄ qd̄ subtrahit
vni hosti pascit duplicē. qd̄ em̄ vnico aduersario scz carni subtrahit ꝑ ie-
iuniū: de hoc pascit duos alios: diabolū scz ⁊ mūdū. Tale erat ieiuniū
phariseoꝝ: de quibꝫ in euāge. Cū ieiunatis ⁊c̄. Extermināt em̄ facies ⁊c̄
2 Et q̄d crudeliꝰ est: carne ⁊ sanguine suo oculos hoīm pascūt: extermi-
3 nātes iō facies suas: vt dictū est. Ipsi alijs opant̄: opa em̄ illoꝝ alijs ꝑ

bonū exemplū prosunt: sibi vero nocēt. sil'es candele q̄ alios illuminat ⁊ M
se consumit. Pro hac gloria eternā perdūt gloriā. Receperūt em̄ mer 4
cedē suā: ait dn̄s. q̄uis etiā gloria hec esset solū veniale pctm̄: vt in. ij. ij
In[illegible] q̄tidianis cruciatib⁹ nedū perdūt eternā vitā: sz ⁊ cruciatū mer 5
cant̄ [illegible]nū: dū in hac gl'ia finē suū statuūt. Hic grandis q̄stio. An ieiu
nans ꝓpter gloriā vanā (que veniale peccatū est) peccet mortaliter: ⁊ sic
damnationē mercet̄ eternā? Q; priuetur mercede eterna dubiū nō est:
quia accepit mercedem suam: ⁊ ex charitate operatus non est. Q; autē
propter hoc damnet̄ eternaliter tanq̄ pro peccato mortali: non ita ex
euangelio clarū est. q̄uis em̄ dicat dn̄s: ꝙ recepit mercedē suā. Unde
arguit̄ ꝙ ꝑ hunc actū nō meret̄ gloriā eternā: nō tn̄ habet̄ ꝙ demereatur
dānationē eternā. Distinguit igit̄ Hein. de Gan. (vt allegat Angelica)
de duplicib⁹ operib⁹. Vide in verbo Vana gl'ia in Ange. Sic g̊ videt̄
ꝙ ieiunans ꝓpter gloriā venialē nō peccet mortaliter. Q; ergo hic dicit̄
ꝙ cruciatū mercat̄ eternū: intellige de his qui gloriā statuūt vltimatum
suū finē. Ecce fratres. Habes iam nolā illā primā: illoꝝ scz qui iactant
se de ieiunio ⁊ suū ostentant ieiuniū: vt inde laudent̄. de quib⁹ in euāge- N
lio clarissime dictū est: vnde ⁊ hec nola est cōflata. Sed ais: Et quis g̊ 1
debet esse finis ieiunij mei? Respōdeo breuiter ꝙ septuplex. Propter
vitia comprimēda. Sentis te carnalē ⁊ ad carnis vitia pronū: vis illa
supprimere vitia: ideo ieiunas. bona intētio est ⁊ efficax: feruet ignis lu-
xurie: ⁊ olla ventris gestit in libidinē. Despumare facis: vt prudens an
cilla: subtrahis ligna igni: id est cibus ⁊ potus: vt cesset carnis tētatio.
Scis qꝛ dic[illegible]m est: Luxuriat̄ raro nō bene pasta caro. ⁊ ꝙ sine cerere ⁊
baccho friget venus. Adde o ania ancilla penitens ⁊ aquā frigidam vt
cesset ebulitio: aquā bibe ad literā: aut vinū aqua dilutū. Itē etiā q̄ in ol
la sunt moue vtiliter te occupādo: semꝑ aliquid boni facito: vt diabol⁹
te occupatū inueniat. Nedū cōprimit vitia carnis ieiuniū: sed etiā que-
dā alia. sicut ex autoritatib⁹ Augu. allegatis a btō Tho. ij. ij. elici pōt. 2
Ieiuna vt mens tua eleuetur in deum. Scis ꝙ vna vrna descendente
carnis: alia scilicet mentis eleuatur. Venter pinguis tenuem mentem
non gignit: ⁊ auis macilenta agilis est ad fugiendū accipitrē ⁊ ad vola
tū sublimem. Sic mens ieiunantis ⁊ abstinentis agilis est ad fugien-
dū accipitrem: id est hostis tentationē: ⁊ ad sublimem volatū contem- 3
plationis. Psal. Volauit super pennas ventorū. Ieiuna vt virtutes
alias consequaris. Plane initiū virtuose ⁊ christiane vite est ieiuniū.
Quēadmodū ieiuniū sit causa virtutū: vide in. ij. ij. q. cxlvij. autorita-
tē Augustini. Scio dicitis: qꝛ minimū inter bona opera est ieiunium.
Esto: ad presens dico (q̄uis maiori egeat discussione q̄ p̄sens patiat̄
hora) tamē nō minus necessaria: imo maxime. Certe nisi ibi incipiatur
frustra ad alia nitimur. Quid queso est minimū in arte coquendi? nō- Q
ne ignis factio? ⁊ tn̄ sine hoc nihil coqui potest. Sic ergo qui ignē nō fa
cit nihil coquere potest: sic ⁊ qui ꝑ abstinentiā suā carnē nō castigat: fru
stra ad alias virtutes conquirendas assurgit. Inde dicitur in collecta

in matutinis: Presidia christiane militie sacrꝫ incohare ieiunijs. Mul
ta p̄terea in hāc sentētiā iueniunt̄ de laude abstinētie ⁊ ieiunij. Ieiun
4 vt p̄mia tibi a deo largiant̄: ꝓpter regnū celoꝝ: vt in euāgelio. Et po
tu⁹ reddet tibi ⁊c̄. Innuit̄ hic finis amor ꝯcupiscētie: q̄ sil̄iter lici est
qꝛ est act⁹ spei. Hi sūt boni fines ꝓpinq̄: de q̄bꝫ oibꝫ i p̄fatiōe ca Qui
corꝑali ieiunio vitia cōprimis: mentē eleuas: virtutē largiris ⁊ p̄mia.
5 Ieiuna ꝓpter satisfactionē ꝑ pctis tuis. Ieiuna ꝓpter obedientiā eu
6 charistie: qꝛ sic p̄cepit. Ieiuna ꝓpter placere deo: qꝛ putas sic deo pla
7 cere. Hic vltimatus finis ⁊ legitim⁹ ex amore amicitie ꝓcedēs: q̄ ⁊ elici
pōt ex euāgelio: vbi dr: Sꝫ pr̄i tuo ⁊c̄. Sic ieiuna: p̄sertim aūt in h̄ ca
pite ieiunij: fac sint primitie illibate: fac sit prima dies seruit⁹ tui studi
osus. Scobe noue bn̄ purgāt: noli in initio seruitij oñdere pigritiā ⁊ in
fidelitatē tuā: vt filij bui⁹ seculi facere solēt: de q̄bꝫ pridie dixi: Rogem⁹

Feria quinta Valentini post Esto mihi.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Ecc̄s. i. Euangeliū.

P ¶ Scd̄a nola ꝑ quā dinoscunt̄ iactatores est: Iactare se de vel in ora
tione. Et q̄d est inquis oratio? ⁊ qui sunt hac nola insigniti? Rñdeo ad
primā q̄stionē: ꝙ oro nihil aliud est q̄ꝫ sic dicere ex affectu: corde vel ore
vel signo: Deus ꝓpitius esto mihi pctōri: Miserere mei deus ſm ma
gnā misericordiā tuā: Pater nr̄ q̄ es in celis sanctificet̄ nomē tuū: Fiat
vo. ⁊c̄. ⁊ sil̄ia. Et q̄nto hec maiori affectu dixeris: tanto verius ⁊ ꝑfecti⁹
orasti. Est oratio nihil aliud q̄ꝫ petitio decētiū a deo. Sed ais. Et vbi
sunt magistrales diffinitiōes sctōꝝ doctoꝝ? has deberes nobis recita
re ⁊ declarare: sil̄iter in quibꝫ viribꝫ aīe esset oro: an in intellectu vel vo
luntate: ⁊ cuius virtutis actus ⁊ talia. Descriptionē oratiōis ⁊ respōsi
onē ad hāc primā q̄stionē quā dedisti: etiā clitellarius dare posset. Sūt
alie multe diffinitiones magistrales (ait Dam̄) Oratio est ascensus in
tellectus in deū. Et Hug. de. s. Vict. Oratio est ꝯuersio ad deū ꝑ piū
⁊ humilē affectū: fide: spe ⁊ charitate subnixū. Et b. Ambro. Oro est ci
bus mētis p̄claraq̄ alimonia suauitatis: q̄ mēbra nō onerat: sed i orna
mēta cōuertit. Rñdeo in primis ſm Guil. Par. in de diuina rhetorica
circa principiū: ꝙ he ⁊ sil̄es doctoꝝ descriptiōes poti⁹ sunt laudes et
p̄conia oratiōis q̄ꝫ diffinitiōes. Nā oro in re nō est optatiua: sed poti⁹
inclinatiua loquutio. Vide eundē. Dico scd̄o: ꝙ oēs ille descriptiones
sctōꝝ ad vnū qd̄ tetigim⁹ centrū ⁊ punctū tendūt: q̄ꝫuis diuersis vijs: si
cut pulchre declarat Alexā. de ales. q̄ ⁊ multas diffinitiōes sctōꝝ i vnū
Q collegit ⁊ notabiliter exposuit. Dico tertio ꝙ mea prima rñsio est ma
gistralissima ⁊ doctrinalissima. Nā sic magister debet tradere doctrinā
discipulis: vt clare ⁊ cito capere possint: nō ꝑ lōgas ambages ⁊ diuerti
cula: sed stati punctū mōstrare. Dic mihi q̄s hospitū tibi magꝫ placeret
an is q̄ te famelicū duceret ad venandū: ⁊ videres quēadmodū ferā ca
peret ⁊ deinde coq̄ret: an is q̄ iā coctū ⁊ paratū optime tibi ad mandu

[illegible]dū mox exhiberet? Sūt nimirū quidā venatores in cācellis volētes co[illegible]l'o famelico primū veritates venari ꝑ discussionē ⁊ inquisitionē ꝑ arg[illegible]ta ꝑ ⁊ ꝯtra. Procedit plane h̄ vel ex imperitia vel ostentatiōe supba. [illegible]gata auena ꝓponenda est equo: nō corā eo diu ventilanda. Itaq; ⁊ eg[illegible]ibi ꝓposui grana iam purgata ab oībus paleis: dū dicerē tibi q̄d esset oro: imitatus magnū illū magistrū: qui h̄ mō discipl'os suos docuit dicēs sic orabitis: Pater nr̄ q̄ ⁊c̄. nō ait: Oratio est in hac vl' alia potētia aīe ⁊c̄. Sic docuit ille pater in Vitaspatrū: q̄ eleuatis brachijs in celū corā alio fratre: habuit decē digitos in modū flāmaꝝ ardētes: ostendens oronis feruorē. Et autor tractatus de regimīe rusticoꝝ ait: ꝙ post oēm suam lectionē ⁊ disputationē multā de oratiōe: cū orare debeat: nō aliter q̄ꝫ simplicissimus rusticus oret. Ecce quō hic se resoluit ad nr̄am simplicitatē. Dico g̊ cōclusiue: ꝙ orare nihil aliud est q̄ꝫ sic a deo petere. Sic ꝑ verba vel cogitatiōes: ꝑ verba intellecta vel non intellecta: imo ꝑ sola signa: imo aliqn̄ ꝑ verba nō precatiua: sed laudatiua dei: aut hostiū suoꝝ vituperatiua: aut ꝓprie miserie detectiua. Accipe varios mēdicos quō nō equaliter mendicāt. Primus verbo mendicat qd̄ intelligit: dicēs panē ꝓpter deū: aut sil'ia. Alius mendicat ꝑ verba q̄ nō intelligit: sicut cū recitas septē psalmos: sicut facere solent mendici gallici aut mimi q̄ recitant orones aut carmīa ab alijs facta: q̄ ipsi nō intelligūt. Alij solam miseriā ⁊ fractū crus detegūt tacentes. Alij recitāt laudes regū: in ꝯspectu coꝝ vel magnifica facta: aut vicia hostium Sic in ꝓposito. Applica ex Gerso. de mendicitate ⁊ Hugo. de oratiōe Ecce habes q̄d sit orare: neq; opus est tibi: vt plura de h̄ scias. Itaq; si dicit̄ tibi: ⁊ a te querit̄ q̄d est orare? Rn̄de: h̄ est orare. Deꝰ ꝓpitius esto mihi peccatori. Item Miserere mei deus. Hec plane melior est respōsio q̄ꝫ dicere est ascensus. Si querit̄ a puerulo habēte nucem in manu q̄d est nux? mox manū aperiens nucē ꝓferendo ait: hoc est nux: dū philosophus ꝑ longas ambages describeret. Nunc aūt ad secundā questionē principalē dū querꝫ: ⁊ q̄ sint hac nola notati. Respōdeo septē genera hoīm. Primi in publica oratiōe gloriā querētes. Appellat̄ hec publica oratio q̄ fit a clericis publicis: q̄ sūt ministri ecclesie: ⁊ ergo fit corā ꝓpl'o qꝛ ꝓ tota cōmunitate offert̄. q̄tinus ⁊ ꝓpl'us in h̄ ꝯformari se possit: deum depcando s̄m modū congruū ⁊ sibi possibilem. Unde ⁊ clerici debēt ad h̄ habere respectū: q̄tinus deuote psallant: vt inde ꝓpl'us cōpūngat̄ ad deuotionē: ⁊ s̄m h̄ officia sua pagere: ⁊ se populo quantū fieri pōt quadrare. q̄ hoc nō faciūt sed querūt placere in vocib̄: ⁊ inde glorientur hac nola sunt notati. Scd̄i q̄ in loco publico dicūt priuatas orationes vt inde videant̄. Hi sunt de quib̄ in euāgelio dicit dn̄s. Amāt stantes in synagogis orare: vt videant̄ ab hoīb̄. Si q̄s stat in populo ⁊ orat: nō tn̄ hoc fine: vt solū videat̄ ab hoībus ⁊ laudet̄: sꝫ alio fine bono hoc facit: nō est hac nola notatus. Verbi gr̄a: Sic̄ primo si ꝓpter p̄ceptū ecclesie cui vis obedire vt die dn̄ico: oras in tēplo publice. Scd̄o

R

S

si ꝓpter locũ sacrũ sacramẽta ⁊ corp⁹ christi speras tuã orationẽ mag[illegible]
ci efficacẽ. Tertio si ꝓpter ꝯcursũ alioꝝ speras orationẽ fieri exau[illegible]lio
rẽ. Aut q̃rto ꝓpter dãdũ alijs exẽplũ bonũ. Quinto ne scãdali[illegible] alios
si singularitatẽ quereres. Ecce hi fines boni sunt. Ueꝝ hi[illegible]usis non
concurrentib⁹ melius est orare in occulto ⁊ claudere hostiũ [illegible]omus: scꝫ
orando in secreto loco q̃ꝫ in publico. Primo ꝓpter vitationẽ glorie: ſm
Hiero. Scdo ꝓpter vitationẽ aggrauationis: ſm Chriſ. Tertio ꝓpter
fidem: ſm Ciprianũ. Et nedum hostiũ materiale: sed etiã hostiũ oris es
set claudendũ. Aliq̃n ⁊ hoc ꝓpter deum: ꝓpter te: proximũ ⁊ diabolum.
Ceterũ etiã hoc hostiũ frustra claudit: nisi ⁊ tertiũ claudatur: ipsum est
carnalis sensus. Hec si placet prosequere ex Glo. cõtinua. b. Tho. ego
nõ fuerã prosequutus: sufficeret ꝑ vno integro sermone. Hoc modo.
1 Qui vult secrete ⁊ efficaciter orare debet post se claudere tria hostia.
2 Materiale: ⁊ hoc ꝓpter tres vtilitates. Corporale: ⁊ hoc ꝓpter q̃ttuor.
3 Sensuale ⁊ hoc. Uide Chrisosto. Tertij qui faciunt singulares mo-
T res in publica ecclesia: extendendo brachia: prosternendo se: aut alia in
solita ⁊ incõsueta deuotis ⁊ honestis ꝑsonis. Contra quos dicit beat⁹
Joan. Chriſ. vt in cõtinuo b. Tho. videre licet. Quarti sunt q̃ verbis
apertis se iactant de suis orationib⁹ multis ⁊ deuotis a se factis: quid
quantũ ve quotidie orent. ⁊ hoc quidẽ recitãt ꝓpter vanã gloriã. Quin-
ti qui silẽdo se iactant: cũ ab eis querit an ne hoc vel illud orent: aut q̃d
tacent: aut respondẽt: Deus scit: ego sibi pauper inutilis ⁊ misella. Et
quanto de se expresse negat gloriam: tanto magis ab intra cõcupiscit.
Sexti portantes signa orationum: puta oraria ex circulis globulis vel
spherulis. Sicut begutte quedã ⁊ quas appellamus spiritales: multa
genera orarioꝝ circũferunt: vt videant orationi intendere. Sic ⁊ viri
quidã orariũ in manu ⁊ diabolũ in ore habentes: sunt impatientissimi
alias: nõ cõpescunt se a verbis maledicis ⁊c. Taceo de episcopis ⁊ ab-
batib⁹: qui hac nr̃a tẽpestate habent talia laicoꝝ in manib⁹ oraria: iugi
ter ea tractantes. De his inquã taceo: q̃ quanq̃ꝫ sint fatui: nõ tamẽ hoc
monipolio. q̃ nõ ideo portãt vt videant orãtes: sed nescio alias q̃ vani
tate ⁊ fatuitate. Deberet eos saltẽ cohibere b̃ vulgatũ ꝓuerbiũ: Caue a
sacerdotib⁹ qui oraria deferũt in manib⁹. Septimi sunt inter orãdũ se
de meritis suis iactantes: q̃lis fuit phariseus q̃ inter orandũ enumera
uit sua bona opera: Eya inq̃t nõ sum sicut ceteri hoim: raptores: adul-
teri ⁊c. decimas do oim q̃ possideo: ieiuno bis in sabbato ⁊c. Stulte
mendice plena manu petis elemosynã: nõ est hic modus mouẽdi ad mi
U seratione. Sed ais: Tamẽ Ezechias in hodierna epl'a inter orãdũ sil'r
se iactauit dicẽs: Memẽto q̃so dñe quõ ambulauerim corã te in veri-
tate ⁊ in corde ꝑfecto: ⁊ qd̃ bonũ est in oculis tuis fecerim. Rñdeo ꝙ b̃
nõ dixit ad iactantiã: sed magis ad gratiarũactionẽ. recognoscẽs ꝙ hoc
ꝓcessisset ex bonitate diuina: vt sic gratus de precedentib⁹ vlteriorẽ gra
tiam impetraret. Nõ ergo fuit de hac fatuoꝝ turma. Rogemus dñm.

Feria sexta post Esto mihi.

...ultor infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

¶ Tertia nola est: Jactare se de liberali elemosyna: aut eā facere ꝓpter gloriā inanē. Si ꝓpter bonū exemplū alioꝝ facis: vt ipsi siliā faciāt: bonū est. p̄cipue platis: qui adeo pfecti esse debēt q̄ nō cōmoueant ex hoc ad inanē gloriā: nō sic aūt tutū est vsq; quaq; impfectis. Sile de lucerna quā credimus adulto: nō aūt puero ad stabulū vel horreū deferēdū. Inde tanq; pfectis z adultis dicit dñs: Sic luceat lux zc. Impfectis aūt z paruulis dicit: Nesciat sinistra zc. Noli ergo o frater curare gloriā z famā: immo gaude potius cū infamia z detractio sequuta fuerit. Scis q; semen gelu pressum in letioꝛē segetē exurgit: sic z elemosyna (q̄ semen est fm b. Paulū qō in agros macros pauperes scz iacit) vberiꝰ alibi exurget: si ignominiā inde magis q̄ gloriā fueris hic nactus. Cōtra timendū tibi erit: si fuerit hyems putrida calida p fauoniū fauoꝛis humani: q̄ nō exurgat messis fecunda. Noli infatuari cum ea femina: de qua in Vitaspa. legitur: cū nescio quā summulā pecunie eremite sancto donasset: ille autē plectens coꝛbem nō aspiceret quantū poꝛtaret: feminaq; subiunxisset: Pater tot sunt talenta. Respondit is: ꝓpter quem donasti nouit numerū: nō est opus numerari. Vide historiā integram Habes nolam hanc in fine euangelij.

¶ Quarta nola est: Jactare se de vniuersali iustitia: id est de quocūq; opere de gñe bono. Nā iustitia i latina z theutonica lingua dupliciter accipit. Primo ꝓ virtute speciali ad alterū oꝛdināte: q̄ vnicuiq; reddit qō suū est zc. z sic nō capit hic. Alio mō generaliter ꝓ q̄cūq; bono actu siue virtute: z sic hic capit. Quā nolā cauere docet dñs i euāgelio cū dicit: Attendite ne iustitiā faciatis coꝛā hoib; vt videamini ab eis. Exaudi (rogo) oñi admonitionē: z fuge in oi actu virtutis (nedū in ieiunio: oratiōe z elemosyna de quib; p̄dictū est) vanā gloriā. q̄ vtiq; magnū oi boi infert nocumentū: nemini parcit: imo oñi operi se ingerit: ergo maxime cauenda. Ipsa silis est serpēti q̄ pepēdit btō Paulo in manu. de q̄ legit: q̄ post naufragiū venit Melitā: z cū sarmenta colligeret ꝓ igne fouendo: serpens delitescēs inter ea manui eius adhesit: quem excussit in ignē. Manus bonū opus est: huic infigit moꝛsuꝝ serpēs inanis gl'ie in stando: eundo: loquēdo: tacēdo: ieiunando: vestitu zc. Tu excute eū cū senseris eius moꝛsum in ignē infernalē vel purgatoꝛiū: cogitando q̄ puniet alterō illoꝝ igne. Hec est ranula illa que in omni poculo trahit. Hec est foꝛmica q̄ segetes operū deuastat: sicut pulcheꝛ deducit Maffeus Vegius. Hic est ventus transferens montes spiritales: homines eradicando de bona intentione in malā dirigēs nauim in littus nō eterne vite: sed damnationis perpetue. flatus z ventus suauis: sed periculosissimus. O quot seducunt spiritales hoc vento: putantes se ꝓspero flatu ad littus appellere salutis. Fit eis quod poꝛcello: quem cū lupus

ꝓpter grauitatē ferre nō pōt: eū aure accipit lēte ne clamet: caudaq; m[illegible]
liter percutit ventilando. ad quē ventū ⁊ percussionē suauē comit[illegible]
pū vsq; ad siluā. Sic demon lupus ille infernalis maiores p[illegible]ilos
deuotos spiritales: p̄cipue feminas ⁊ etiā mares nō pōt sed[illegible]e graui
bus pctis adulterij aut alioꝝ similiū: q̄ abhorrēt: Neq; au[illegible] eos mor
dere in aures ꝑ tā graues tentatiōes: q̄ clamarēt ad dn̄m ꝑ oratiōes ꝑ
auxilio. Ideo tentat ⁊ seducit vēto suauitatis vane gl'ie: impellit eos vt
vadant in via ⁊ regia strata bonoꝝ opeꝝ: cōmunicāt: cōfitent̄ crebro: ie
iunāt: orant ⁊c̄. Et quidē hec oīa in rei veritate faciūt ad impulsum hu
ius vēti vane gl'ie: q̄uis hoc nō aduertāt q̄usq; ad siluā finē vite ꝑuene
rint: ⁊ senserint laniantē ⁊ discerpētē lupū ꝑ eternā dānationē. Tūc em̄
videbūt ꝙ oīa opa eoꝝ fecerint nō ad impulsum gr̄e aut intentiōis diui
ne gl'ie: sed vane. Ipsi sunt nimiꝝ q̄ q̄diu in ꝓsperitate sunt ⁊ vētus lau
dis durat ꝓni sunt ⁊ volūtarij ad opa bona. At vēto ꝯtrorio flāte ⁊ lau
de cessante ⁊ loco ei⁹ ꝯtēptu ⁊ detractiōe veniēte: āmodo nō libet eis q̄c
q̄ boni facere: tūc tepidi efficiunt̄. Sis g̊ cautus o frater ne decipiaris

Z ¶ Quinta nola est: iactare se de vniuersali scelerū malitia. Hos nō so
lū fatuos: sed ꝓditores ꝑnitiosissimos audeo vocare. qui qd̄ nō pn̄t ope
ꝑ semetipsos ꝑficere: ad id alios vt faciant verbis inducūt: dū se iactāt
de p̄teritis malitijs: ⁊ vellent si possent sil'es ꝑficere. Ministri diabo
li folles sufflantes venenū diabolo acceptissimi: dū iuuenū corda ad
pctā incendunt. Desine o inueterate dierū maloꝝ: desine ab hac stulti
tia ⁊ malitia: cogita dies antiquos: ⁊ annos eternos in mente habeto:
vide q̄ in proximo vētura sint tibi: mors: horribile ⁊ timendū dei iudi
ciū: infernus ⁊c̄. ⁊ p̄care misericordiā sup̄ pctis tuis. Sufficiāt tibi pec
cata tua: noli aliena sup̄ te cumulare. Quid gloriaris in malitia q̄ po
tens es iniquitate? Lingua tua sicut nouacula acuta: dum ꝑ verba talia
quib⁹ iactas malitiā tuā scindis corda audientiū. Hi sunt de quib⁹ ite
rum Psal. ait: Letant̄ cū male fecerint ⁊ exultant in rebus pessimis.

Sabbato post Esto mihi.

Stultorum infinitus est numerus. Ecc̄s. i. Euangeliū

A ¶ Sexta nola est: Iactare se de seculari vel nobilitari militia. Nobili
tas inde mihi videt̄ ortū habuisse: dū in aliqua ꝯgregatione hoim esset
aliq̄s vir singulariter excellēs in sciētia ⁊ virtutib⁹: ⁊ imprudentib⁹ ꝯsu
leret: eisq; faceret assistentiā: bonūq; reip. q̄reret: om̄ibusq; esset pius ⁊
bn̄fic⁹. Hūc g̊ incipiebāt bonū reputare: glorificare: laudare: honorare
diffamare quocūq; diuerterēt. q̄ fiebat vt talis efficeret̄ famat⁹ ⁊ noīat⁹
Talis igit̄ appellabat̄ nobilis. i. noscibilis: gloriosus. q̄ splendebat p̄
ter ceteros. Et recte tales appellabant̄ nobiles: q̄ ratiōe: sciētia ⁊ virtu
tib⁹ ceteros p̄cellebāt. Qd̄ aūt vulgari nr̄o d̄r (Edel) hinc tractū puto:
ꝙ tales viri nobiles ad varia officia aptabant̄: quoꝝ vnū erat eoꝝ qui
de edib⁹ cōstruendis curā gerebāt: ⁊ inde appellabant̄ ediles ab edib⁹.

Et a cura dicebant curules: vel a curib⁹ quib⁹ vehebant. Et ab hoc la
[redacted] noie puto apud theutones oēs nobiles (edel) appellatos. Pro hoc
[redacted] facere: qđ Eneas Siluius in suis epl̄is nobiles nostros semper
appe[redacted]diles: nr̄o theutonico alludere volēs. Sūt multiplices nobi- B
les. ([redacted]t edel) er virtutib⁹ p̄r̄ib⁹ ꝛ anteceſſor̄ suor̄. (Stam̄ edel) 1
qui ex no[redacted]lib⁹ vere geniti. (Nam̄ edel) ciues. (Bik edel) facti p lite 2
ras: illos appellāt (gemacht edel: es iſt ytel gemacht ding) (New edel) 3
q̄ er p̄r̄ib⁹ virtutib⁹ dūtaxat dicunt noui hoies. ſic Tullius: ſic Salu- 4
ſtius. De nobilitate tractat elegāter Bartho. in. l. i. q̄ incipit. Si vtp- 5
ponit. C. de dig. li. vij. iūct. addi. Alexāder de Imol. ꝛ Angel. de vbal
de Peruſ. Ecce hec eſt vera ratio nobilitat̄: virtus ſcz oī laude digna
Sed longe aliter ap̄ud nos eſt hac tēpeſtate: nō em̄ niſi nomē māſit no
bilitatis: nihil de re in talib⁹ qui appellant nobiles eſt. Teſta eſt ſine nu
cleo nucis: ſed vermib⁹ plena: ꝛ ouū ſine vitello. nō virtus: nō p̄uden-
tia: nō religio: nō amor reipu. nō māſuetudo: nō liberalitas. ſed de ſolo
noie ſine re gloriant. Ego natus ſum (geborē nāmens vnd ſtāmens) ſz
nō (ſtāmens noch rāmens) nō eſt tibi ſtāma virtutū: neq̄ rāme opatio-
nū: rāmi eculeus eſt texentiū. Pleni ſunt luxuria: ſupbia: ira: ꝛ ceteris
oib⁹ fere vitiis obnoxij pluſq̄ alij. Quos optime notat Pſal. Prodiit
q̄ſi er adipe iniquitas eor̄ ꝛc. Declara: ꝛ erit aptū p̄poſito. Sed ais: ō
nobilis ſum: q̄ de antiqua p̄genie. Et ego de eque antiq̄ ſum: quia ab
Adā deſcendi. Sed ego (inq̄s) de bona p̄genie. Es ne g̃ ꝛ tu bonus: q̄
de bona p̄genie natus es: Si bonus es: bene quidē. nō quidē p̄ter ali
enā: ſed p̄ter ꝓ̄ā bonitatē bonus es. Sed natus ſum de nobilib⁹: ideo L
nobilis. Ergo nobilior es illo vñ tu te nobilitatē habere iactas: q̄ ille
primus ſibi p̄ſi acquiſiuit nobilitatē ꝛ a nullo prior ꝛē. Vide in ſpecu
lo vite humane: vbi plura de hoc. Noli g̃ te iactare de illo vano noie: ſz
ad veritatē nitere: oñde liberalitatē ꝛ magnificentiā: modeſtiā: morū ve
ritatē in verbis: efficatiā in factis. De militia breuiter: ortū habet hec C
er recta politia. q̄ neceſſarios ſibi habet defenſores: ꝛ ſunt q̄ſi manus
reip. ſicut dicit Ariſto in politic. ꝛ habet in ſpeculo vite huma. Nā (vt
dicit Lyra) caput chriſtus eſt: oculi p̄lati ꝛ doctores q̄ dirigūt alios: au
res chriſti diſcipuli eor̄: nares religioſi q̄ ſapiūt q̄ ſurſum ſunt: pedes
vulgares artifices ruſtici q̄ totū corpus ſuſtentant: manus aūt poētes
laici defendētes totū corpus. Itaq̄ officiū militū eſt defendere: ꝛ (vt 2
ait Jo. in policrato ſuo) officiū eor̄ tueri eccleſiā: pfidiā impugnare: ſa
cerdotiū venerari: pauperū p̄pulſare iniurias: pacare p̄uintiā (landtfri
den) p̄ fratrib⁹ vt ſacramēti docet cōceptio fundere ſanguinē: ꝛ ſi opus
eſt animā ponere. Jurāt equidē milites aurati p deū ꝛ chriſtū eius ꝛ ſpi
ritū ſanctū ꝛ p maieſtatē p̄incipis: q̄ ſm deū humano generi diligenda
eſt ꝛ colenda: ſe ſtrēnue facturos oīa q̄ p̄ceperit p̄inceps: nunq̄ deſer-
turos militiā vel morte recuſaturos p rep. cuius cōſcripti ſunt militie.
Cūq̄ p̄ſtiterint iuſiurandū cingulo militari donant ꝛ p̄uilegijs. Di

3 sunt sex radioli: rotule quā defers in calcaribꝫ deauratis. Fac quatias
D hec calcaria militaria: vt tinniant ⁊ lōgius exaudiant. Tuere ecclesi[illegible]
4 perfidiā impugna ⁊c. Audi sup̄ his officijs militaribꝫ q̄d dicat [illegible]al-
mista. Exultatiōes dei (nō blasphemie: nō turpia verba: mal[illegible]iōes:
cōtumelie ⁊c. qd̄ tñ cōmunissimū est eis) in gutture eoꝝ ⁊ gla[illegible]ancipi-
tes in manibꝫ eoꝝ. Ad faciendā vindictā in nationibꝫ: increpationes in
ꝓplis. Ad alligādos reges eoꝝ ī cōpedibꝫ: ⁊ nobiles eoꝝ in manicis fer
reis. Sed q̄ fine? an vt furori: vanitati: auaritie seruiāt: aut ꝓprie volun
tati? Nequaq̄: sed vt faciant in eis iudiciū conscriptū: in q̄ quisq̄ non
tam suū q̄ dei: angeloꝝ ⁊ hominū sequit̄ ex equitate ⁊ publica vtilitate
arbitriū: vt faciant inquā: quia sicut iudicū dictare iudiciū: ita ⁊ istorū
faciendo exercere officiū est. Vtiq̄ gloria hec est oibus sanctis eius: nā
et hec agentes milites sancti sunt. ⁊ eo fideliores principi: q̄ seruāt stu-
diosius fidem dei: ⁊ virtutis sue vtilius gloriā ꝓmouent: q̄ fidelius dei
5 sui in oibus gloriā querūt. Ex cap̄. ix. Policrati. libro. vi. O q̄ lauda
bile ⁊ meritoriū militū officiū ⁊ reipub. christiane necessariū. Arduū of
ficium: sed magnū hic ⁊ alibi p̄miū: plane maximis priuilegijs dū fece
rint p̄dictū iuramentū donant̄: ⁊ militari cingulo cū gladio inserto in-
signiunt̄. Priuilegijs inquā insigniunt̄: nā ⁊ liberiores sunt: ⁊ pluribꝫ
immunitatibꝫ gaudent: ab angarijs ⁊ pangarijs ⁊ sordidis muneribus
alieni: iura quoq̄ licenter ignorant: ⁊ licet in potestate sint in castrensi
peculio testari possunt: ⁊ ex publica solicitudine qd̄ maximū est nō per
mittunt̄ egere: ⁊ in hūc modū plurima: q̄ longū est enumerare. ex Poli-
crato libro. vi. cap̄. x. De cingulo militari ⁊ gladio dicit cap̄. xiij. idem.
6 Cingulo decorat̄ ad militiam quisq̄s accedit: qr eum expeditum esse ad
E munia reipub. officij sui necessitas exigit. Accingi nāq̄ solet cui geren-
da imminēt: ⁊ cui vacatio dat̄ licet esse discinctū. Vñ illud in li. regno
rū. Non eque glorieť accinctus ⁊ discinctus. Porro prouida constitu-
tione maioꝝ est gladius insertus cingulo: vt collato honore cinguli po-
testas q̄q̄ ipsius gladij aliq̄tinus intelligat̄ collata. Sup̄ altare offert
gladiū quasi celebri ꝓfessione facta seip̄m obsequio altarꝫ deuoueat: et
gladij idest officij sui iugē deo spōdeat famulatū. ⁊c. ex eodem capl̄o.
7 Cingulū igit̄ indiciū laborꝫ: labor honoris meritū: vt liqueat omnibꝫ
q̄ q̄ laborē indictum milicie subire detrectat: honorē gladij in militari
cingulo frustra portat. Ipsius quoq̄ cinguli cassa est significatio: nisi
fidem eius roboret ⁊ solidet labor. Videas multos cinguli honore tu-
mentes: sed nisi honorē impleant laboriosa merita: idem est ac si pro so
lida substantia q̄s vendicet spumā. Profecto dignus est priuilegium
ꝑdere: qui cōcessa sibi abutit̄ potestate. Videamus rogo nostri tēporis
8 militū officiū. Videamus q̄ digne glorient̄ ⁊ iactent se de militia in
qua solum nomē (sicut ⁊ in nobilitate prochdolor) ꝑmansit. Audi in eo
nostri milites sue militie cōstare gloriā ⁊ officiū credunt. Si cōtēptibi-
le sit sacerdotium. Si ecclesie vilescat autoritas. Si ita dilatauerint

regnū hoīs: vt christi imperiū contrahat. Si laudes suas p̄dicēt: ⁊ se- f
[illegible]s falsis p̄conijs mulceāt ⁊ extollant cū irrisione audientiū: imitan-
tes [illegible]ilitē gloriosuz. Hoꝝ virtꝰ in eo maxime elucescit: si clerū ⁊ inermē
milit[illegible]ut tel' aut linguis cōsodiāt. Sūt plane plurimi qui maloꝝ cla
more o[illegible]ū: qn̄ militie cōsecrandi cingulū altari obtulerūt: vident ꝓte
stari se eo tunc animo accepisse. vt altari ⁊ ministris eius: sed ⁊ deo qui
ibi colitur bellū denunciarent. Vis adhuc audire in quibꝫ putāt mili 9
tiam cōstare suā? In eo nimirū militarē cōstare gloriā opinant: si nitidi
ori splendeant habitu. vt lineas suas vestesve sericas sic ꝑstringāt ⁊ tor
queāt: vt quasi cutē cerusatā alijsve succis obnoxiā carni faciāt coherere
Si gradarijs equis insidiāt mollius. Si calamistrati: curative acteo
nō cedant Apollini: ⁊ delitijs sint magis q̄ꝫ virtute presignes. Eorū si
forte cōstruxeris aciē: castrū Thaidis q̄ꝫ Hanibalis tutiꝰ expugnabis.
Quisquis eoꝝ in aula iactantior est: cū ad prelij discrimen accedit: la-
cones duce Sanga turmatim p̄mittit ad pugnā: nouissimos presidij
causa subsequens cū funditoribꝫ alijsqꝫ qui in hostē tela mittere emin⁹
manū cōserere volunt. Cū vero sine vulnere ⁊ cicatrice (qd̄ frequētius
euenit) domū redeunt: tūc exhausta canunt prelia marte graui. Illic ea
cides: illic tendebat Achilles: Et pingunt fluido Pergama toto mero
Et quisquis mortes mille circa tp̄a sua errasse gloriat. Exinde gloriā
eoꝝ ferre nō poteris. Fabula hec in annū centesimū protelabit: filij q̄qꝫ
qui nascent ⁊ exurgent narrabunt filijs suis. Si hastas aliq̄t (quas ad
modū cauatas ⁊ fragiles inertia procurauit) quis fregerit. Si aurum B
miniū colorū alius quocūqꝫ ictu casuve a clipeo excidit. Hoc garrula
lingua si licuerit memoriale faciet in seculum seculi. Isti primos recu-
bitus habent in cenis: ⁊ quicquid Renatus noster de re militari tradi-
derit. Epulantur si fortuna permittit quotidie splendide: omnēqꝫ labo
rem ⁊ exercitationē quā nō inuincibilis necessitas ingerit cane ⁊ angue
deterius fugiunt: ⁊ quicquid imminet difficultatis reijciunt in subie-
ctos. Interim clipeos sic inaurant: sic exornant omnia instrumenta ca
strorū: vt quemlibet eoꝝ nō tam cultorem q̄ꝫ presidē Martis credas.
Cuiuis istoꝝ aut clipeus detrahat aut galee spolia eius: ipsum Mar
tem poterūt honorare. Hec ille. Ecce in quo nostroꝝ gloriosoꝝ militū
iactatoꝝ cōsistat militia. Ut quid igit rogo in tali gloriaris militia: ne
dicam malitia: qua nihil rei veritatis militie cōtinet: sed solū nomen.
Nūc de nola septima dicamus. Hic finitus est sermo p̄ angustia tp̄is.

¶ Septima nola ꝑ quam dinoscunt iactatores est: Iactare se de peri
tia vel nomine doctorali. Reperio ego quia doctores sunt in quintu- 1
plici differētia. Sunt doctores primi ⁊ infimi artium. Secūdi medi-
cine. Tertij legum. Quarti canonum. Quinti sacre theologie. Ordo 2
istoꝝ est inter se: ꝙ supremi sunt theologi. Secundi canoniste: ⁊ in hoc
nemo dubitat. Tertij legiste. Quarti medici. Quinti artiste. Hec vl-
tima tria genera disceptant: precipue legiste ⁊ medici inter se. vt dicis

Anthoninus. Sed ⁊ artiste possent dicere: qꝛ nõ essent mechanici [illegible]
vtiqꝫ dicit̃ de medicis: qꝛ medicina inter mechanicas artes nu[illegible]at̃
apud oẽs. Et Frã. Petrar. in sua inuectiua ꝯtra medicos ei⁹ [illegible]init.
Possent em̃ dicere ꝙ cocis assimilarent̃: qꝛ hi medicament[illegible]ut illi ꝓ
corporis reparatione prestant alimenta ⁊ conficiunt. Por[illegible] dimitta-
mus hec: esset em̃ grata disputatio vnde scientiaꝝ ⁊ artiũ singulaꝝ ho-
norabilitas ⁊ prioritas sumi deberet: sicut Aristo. tangit primo de aia
D ⁊ Panor. Et quidẽ nõ ex necessitate: alias ⁊ sordide artes p̃cellerent no
bilissimas scientias: vt declarat (si non erro) autor speculi vite huma-
ne. Respicit hec nola doctores illos qui se iactant de noĩe: dignitate et
priuilegijs doctoratus. cũ tñ careant scientia ⁊ virtutib⁹ alijsqꝫ ad do-
ctorem requisitis. Sed que inquis requirunt̃? Dico ꝙ septẽ. Primo
peritia docendi. Scdo facundia dicẽdi. Tertio subtilitas interp̃tãdi.
Quarto copia dicendi. Et hec habent̃ in. l. vnica. ca. de ꝓse. q̃ in vr. cõ
stant li. xij. Quinto moꝝ excellentia. d. l. magr̃os. Sexto motus forti
titudinis: vt sciat resistere aduersus vim fortune: vt. l. reddat̃. C. de ꝓ-
fes. ⁊ me. li. x. Et ideo pauci attingũt dignitatem doctoratus: vt dicit
Bar. post Ci. in. l. oẽs ꝓpl̃i. ff. de iu. iur. Septimo qd̃ ego addo req̃rit̃
intẽtio bona: vt videlicet sit ei meritoriũ: necesse est vt habeat rectã intẽ-
tionẽ: scꝫ vt querat dignitatẽ hanc ⁊ nomen: quatinus sua sit doctrina
efficatior: vt dicit Lyra Matth. xxiij. sup̃ illud: Nolite vocari rabi ⁊c.
Secus si solũ nomẽ q̃rit: hoc em̃ est superbie. Sũt alij multi fines pra
ui: puta libertas in monasterijs: qꝛ habẽt multa priui[illegible]gia ⁊ facultatẽ
I exeundi ⁊ clauẽ porte. Itẽ quidã ꝓpter p̃laturas: diuitias ⁊ alia adipi-
scenda. Sunt p̃terea multi q̃ habẽt vanũ nomen ⁊ vacuũ: sine sciẽtia: ꝓ-
bitate: sine moribꝫ bonis: discoli: ignari: inciuiles. q̃ potius sunt ridicu
lo plebi q̃ꝫ honori. De quoꝝ numero fuit stolidus ille apud Pogium:
quẽ ad capturã auiũ auceps quidã duxit: qꝛ videre cupiebat. cũqꝫ fron
dibus cõtectũ ad noctuã statuit: monẽs ne verbũ ꝓferret. Qui videns
auiculas multas ꝯuenisse clamat auiculas adesse vt ꝯtraheret auceps
rethe. ille audita voce effugierũt. Increpatus acriter ab aucupe silẽtiũ
est pollicitus. Aues cũ iteꝝ cõuenissent: stult⁹ mox verbis latinis: aues
ꝑmulte sunt inquit. existimans si latine loq̃ret̃: aues minime intellectu
ras. Rursus igit̃ auceps captura frustratus hominẽ corripit. Is autẽ
Nunquid latinũ sciũt inquit aues? Existimauit doctor ille stolidus nõ
ad sonũ: sed ad sensum verboꝝ tanq̃ꝫ a se intellectã vocẽ aues diffugisse
Habes ecce q̃ requirant̃ ad doctorẽ. Quã necessarij sunt hi doctores
rei p. certissimũ est: vñ ⁊ alte sup̃ alias ꝑsonas priuilegiati legunt̃. Et q̃
eoꝝ priuilegia? Septẽ sunt. Primo debẽt appellari nobiles dñi ⁊ ami
ci principis. Scdo sunt in dignitate cõstituti: vt Panor. in. c. q̃nto de
magr̃is. Tertio comites fiunt: si. xx. annis legerint. Quarto milites
p̃cedũt. p̃sertim nr̃i tp̃is milites. qui nõ sunt veri milites: vt in Rosella
verbo doctor. Quinto vt principes in vehiculo vehi p̃nt: ⁊ eo vti sicut

princeps: ⁊ principū ianue eis debēt esse aperte: debētq̄ eos appellare [illegible]res in literis. Sexto q̄ nō tenent ad collectas: ad onera: nec prestan tia[illegible]t gabellā: nec euntes ad ip̄os visitandū. Ecce priuilegia: ecce re quisi[illegible] Sed pauci sunt q̄ habēt tales cōditiōes: sed ignari: inciuiles ⁊ ⁊ ceteris [illegible]ijs onerati: de solo noīe gaudētes. Ipsi sunt de quib⁹ dn̄s i euāgelio. [illegible]nāt primos accubitus ⁊c̄. Ponit nola octaua in speculo fatuoꝝ: Jactare se fuisse in multis ꝓuincijs ⁊ alienis terris. Sz de his supra turma sexagesimaq̄nta de vagantib⁹ dictū est. Possent p̄terea po ni sub hac turba fatuoꝝ tot nole q̄t sunt de quib⁹ se solēt hoīes vane ia ctare: ⁊ sic erūt absq̄ numero. Sed sufficiant he ad presens. Rogem⁹.

Lusorum

Dñica Inuocauit.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

2 Septuagesima septima turba stultoꝝ est: Lusoꝝ (Spi[illegible]arrē) coꝝ qui ludo indulgent alee puro vel mixto. De lu[illegible] ingenij aut viriū nihil ad ꝓpositū: qꝛ de his antea dictū es[illegible]d de ludo alee. i. de eo qđ innitit̄ fortune pure vel mixtim. Sunt em̄ quidā ludi alee qui sunt pure fortuitu: sicut ludus taxilloꝝ. ⁊ quidā chartaꝝ: sicut ille qui appellat̄ (der offen rusch ⁊ schantzen) Alij aūt mixti sunt: q̄ partim fortune ⁊ partim arti innitunt̄: sicut ludus tabulaꝝ (spielbret) ⁊ ludus chartarū qui appellat̄ (des Karnefflins) ⁊ similiū. De his omnib⁹ ad propositum. Dinoscunt̄ aūt hi fatui septem nolis.

¶ Prima nola est: ludere alea ꝓpter recreationē. Dicit quedā Glo. ꝙ talis ludus siue fiat pro pecunia siue gratis: mortale pctm̄ est clericis. Immo Hostien̄. dicit: ꝙ neqꝫ laicis neqꝫ clericis licitū est causa recreationis ludere ꝑ pecunia. Uerꝫ Angelus dicit: ꝙ ꝓpter recreationē gratis ⁊ ꝑ modico non notabili in alea ludere liceat clericis ⁊ laicis. Ecce igit̄ ꝓpter hanc diuersitatē ⁊ periculū posui nolam hanc. Sed neqꝫ scacorū ludo clericis ludere licet s̄m Gabrielē in. iiij. cōtra Richar. Clerici em̄ in dñi sortem assumpti ecclesiasticis officijs ⁊ alijs studijs bonis exercere se debent diligēter: vt in. c. clerici officiū: de vi. ⁊ bo. cle. Et qm̄ prohibet̄ ab Apostolo ne secularib⁹ se īmisceat negocijs: ꝓhibet̄ etiā interesse spectaculis. magis eadē ratione ludere prohibet̄: p̄sertim cū ludus ille scacoꝝ valde animū distrahat ⁊ tp̄s plurimū cōsumit. Nimis deniqꝫ miser est qui in sortem dñi assumptus extra dñm in hmōi exercitijs vanis siue vanitatib⁹ recreationē querit: quasi in summo ac delectabilissimo bono recreatio haberi non possit.

¶ Scđa nola est: ludere alea cū dissimilib⁹. Tangit hec nola feminas
1 nobiles ⁊ sacerdotes. Feminas inquā q̄ immiscent se turbis viroꝝ: et
2 cū eis ludunt: ꝯtra. c. ij. de iudicijs lib. vi. Sacerdotes ⁊ p̄latos ludē
3 tes cū laicis: laici sunt clericis opido infesti vnde scandalizant̄. Nobiles qui ludūt cū nebulonib⁹ ⁊ lenonibus: vt in speculo nr̄o vulgari habes. Docuit aliter fieri debere Alexā. qui ad patris sui hortationē currere noluit ꝑ brauio. Respondēs patri: si mihi haberē similes reges tibi libenter obedirem: vt cū eis cursu certarē. Uide in speculo Brandt.

¶ Tertia nola est: ludere alea ꝑ notabili ex cupiditate. Dicit Gabriel dis. xv. quarti. q. xiij. ꝙ aleator lucrans aliquid notabile peccat mortaliter: nō obstante ꝙ sine dolo ludat: ⁊ cū eo quē nō attraxit. Ratio est: quia peccat cōtra legē diuinā: quia est cōtra charitatē proximi concupiscere bona proximi cū damno eius: ⁊ cōtra nonū preceptū quo ꝓhibet̄ cōcupiscentia rei aliene cū damno proximi. Hoc aūt facit lusor talis: nā cōcupiscit rem proximi absqꝫ redditione equiualentis: ⁊ ita cū damno proximi. Neqꝫ obstat ꝙ proximus cōsentit in lucrū ⁊c. qꝛ consensus

[illegible] nō est liberalis: sicut in donatione. Uide Gabrie. vbi supra. Porro sup[illegible]titutione quēadmodū quis obliget aut nō: dictū est sup. xxiiij. G ⁊ for[illegible] dicet. Quanta sit hec fatuitas: imo insania ⁊ furia: nō satis edici po[illegible] Recte dixi furia: nam vt Uirgi. de ludo ait: Initio furijs ego sum tr[illegible]s addita quarta. Tres nāq; sunt furie apud veteres: q̄s ponit Joan. Boca. de genea. deoꝝ. li. iij. c. vi. scz. Alecto Tesiphone ⁊ Megera. si addideris aleatorē: habebis q̄ttuor. Ubi aleatorē nō solū fatuū: sed insanū ⁊ furiosum appellat. Utiq; tot em̄ habet furias ⁊ fatuitates siue stultitias: imo multoplures. q̄ q̄t habet puncta siue oculos tessera: q̄. xxi. habet. Uis audire furias has quibus insanit. Prima est idololatria. Nimirū delectationē: q̄ est in contrectatione triū ossiū caninoꝝ: diuine glorie p̄ponit. qd̄ non solū stultitia est (ait Lugd. in sūma) sed ⁊ mira videt insania. Nōne vides q̄ cadēte tessera sub mēsa oēs genuflectūt: lumina adhibent: qui sacramēto in missa nō ita geniculant? Scda dura dñatio. Uilissime seruituti se subijcit aleator: dū dñm suū taxillū cōstituit: ad hoc astringēs se vt faciat q̄ ipse iusserit. Si videas (ait Sene.) murē velle dñari alij muri: nunquid risum teneas? quāto magis ridiculū est: qñ os caninū (qd̄ minoris valoris est q̄ mus) hoī dñat. Deinde ad p̄ceptū taxilloꝝ largit: qd̄ nō largiret ad p̄ceptū dei. Martinus medietatē pallij dat p dño: hic aūt nō solū medietatē: sed ⁊ totū largit palliū: imo tunicā ⁊ camisiā p dño suo taxillo videlicet. vnde largior est Martino. Fit igit vt sic nudus nudū sequat dñm suū diabolū. Tertia tpis amissio: quo deberet aīe ⁊ familie sue p̄uidere. Quarta blasphemia dei. O quot blasphemie dei ⁊ sctōꝝ ab hmōi hominib⁹ p̄uersissimis fiunt. Quinta cōtumelia in inuicē. Nō nisi raro desinūt sine cōtumelijs. Sexta dissipatio substātie p̄prie: oīa dissipant nihil retinentes. Septima ecclie cōtemptus ⁊ inobediētia: qr p̄cipit contrariū. Octaua gula in cōuiuijs: nō est ludus sine cōuiuijs. Nona homicidiū: qd̄ aliqñ etiā p obulo cōmittit. Decima inuidia: q̄ coiter sequi cernit. Undecima caristia in domo: ipse abundat: sed in domo sua caristia est Nō habet vxor q̄ famē sitim ve pueroꝝ sedare possit. Duodecima mendaciū: nā sepe vnus mētit in damnū alterius. Tertiadecima negligētia diuinoꝝ. Quartadecima fractio diei festi: qr peccāt mortaliter eo die. Quintadecima furtū: cū nō habet vñ ludat furat. Sextadecīa scādalū qd̄ p̄stat alijs q̄ incitant ad silr ludēdū. Decimaseptīa ira: cōminatio. minat em̄ qñq; p̄mo verbis: eū etiā qñq; verberib⁹ aggredit. Decima octaua periuriū: sepe em̄ lusor iurat se fuisse lucratū cū in veritate p̄diderit. Decimanona deceptio: fraus inter ludendū false ⁊ fraudulenter Uicesima cupiditas: q̄ est fons oīs mali: sicut charitas oīs boni. Uicesimaprima desperatio: hinc em̄ seipsos suspendentes nōnulli comperti sunt. Ecce frater quot mala ex ludo p̄ueniūt: q̄ procedit ex cupiditate.

¶ Quarta nola est: ludentes inspicere. Sūt ludi in quibus inspectores dant causam ludi: sicut theatrales: hastiludia ⁊ choree. ⁊ illi peccāt

sicut cooperatores in quinta nola sequenti. Sūt alij ludi in quib⁹ n[illegible] dant causam inspectores: vt in ludo aleaꝝ. Et illi inspectores no[illegible]ec cant: nisi venialiter ꝛ nō mortaliter: nisi consentirent ludentibus ludos prohibitos. Nā cōsentiens pctō mortali peccat mortaliter [illegible]oma. i. Similiter si tāta libidine videndi ludos assisterēt: q̄ para[illegible]sent eos videre etiā si foret prohibitū. hic em̄ esset contemptus virtualis p̄cepti qui est mortalis. Sed ais: Quisquis delectaꝫ in peccato mortali peccat mortaliter: sed videns ludos prohibitos delectaꝫ in actu ludentiū qui est peccatū mortale: ergo ꝛc̄. Respondeꝫ ꝙ Gabrielē dis. xv. quarti q. xij. si placet vide. Nota est questio p̄dicando: non aūt soluta. vnde neq; hic soluitur: sed querenda relinquitur.

¶ Quinta nola est: ludentib⁹ cooperari. Cooperatores ludentiū: vt aā ludos cōcedentes loca: aut ministrantes tarillos instrumēta aut lumina ꝛ hmōi: sine quibus ludus nō fieret: peccant mortaliter. si ludus ipse sit prohibitus. quia sic cooperando cōsentiunt pctō mortali: nō tñ tenenꝫ ad restitutionē. Sed quid de his qui lucrantes voluntarie dant aspicientib⁹ aut ministrātib⁹? Rñdeꝫ ꝙ si lucrantes dant ea q̄ tenenꝫ restituere: etiā recipientes tenenꝫ restituere. si non: nō vt dicit Gabriel.

¶ Sexta nola est: facere p̄ ludentib⁹ instrumenta. Artifices facientes tarillos chartas ꝛ cetera instrumēta ludendi: sil'iter ꝛ ea vendētes peccant mortaliter: neq; sunt absoluendi nisi dimiserint talia. Distinguūt em̄ doctores: dicentes vt Gabriel vbi supra: quem vide.

¶ Septima nola est: ludū phibitū nō phibere. Sūt in statu dānationis ꝓpetue plati spirituales ꝛ rectores tpales: qui tales ludos phibitos (possent ꝛ tenenꝫ phibere) pmittūt: ex illa imutabili veritate, Pauli: Faciens ꝛ ꝓsentiēs ꝛc̄. Et participes sunt oī maloꝝ iā enumeratoꝝ: q̄ inde sequunꝫ. Magisq; peccāt q̄ nedū pmittunt: sed etiā asserūt hoc non esse pctm̄. neq; sunt absoluēdi nec cōmunicādi eucharistie sacramēto. Sed dicis: Et q̄d faceret q̄s si nō deberet ludere die festo? Audi frater. Non omnē ludū detestor: restat adhuc ꝛ clericis ꝛ laicis honestus ludus diebus festiuis absq; oī periculo exercendus: ludū loq̄r sagittādi. Mitte frater sagittas oratiōis ad deū: correctiōis i subditos: p̄dicatiōis in familiā: sagittā deniq; laudis vocalis ad deū ꝛ cōtritiōis in cor tuū. quēadmodū deductū est sup̄ turba. lxxiij. dicta sagittatioꝝ. Sed ea q̄ ponunꝫ infra turba. xcvij. die festo diligēter exercere teneris. q̄ facto nullū supesse tp̄s videbis ludendi. Studeamus frēs banc fatuoꝝ luſoꝝ periculosissimā fatuitatē declinare: ne quenq̄ nostrū hac vnq̄ cōtingat cappa deprehendi. Sed rei difficultatē abhorrēs forsan impossibile factu arbitraberis. Aggredere frater rē semel bis aut ter: hmōi resistentiā facto studeas adhibere: ꝛ rei facilitatē satis mirari vix poteris. Rogem⁹

Feria secunda post Innocauit.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Septuagesima octava turba stultor est: Suppressor (getruckt narrē) Ipsi sunt q̄ circa pssuras nō sapiēter ꝛ ratiōabiliter se habēt. O q̄ grādis est hec fatuor turma: oēs vtiq̄ mole p̄mimur pcōr ꝛ penar. Clamat Job. Homo natus de muliere: breui viuens tpe: replet multis miseriis. Et dñs clamat: Venite ad me oēs q̄ laboratis ꝛ onerati estis: ꝛ ego reficiā vos. Breuiter oēs nos in pressuris esse oportet in hac vita: beatus qui sapiēter ꝛ nō insipienter se habet. Sed ais: Et quib⁹ possunt nolis fatui suppressi dinosci? Rñdeo q̄ duodeci. ¶ Prima est: cōsiliis sanis nō acquiescere. O in quot pressuras multi se ponūt: q̄ cōsiliis nō acquieuerūt. p̄cipue oēs peccatores qui dei cō

siliis contẽptis ꝑm suam voluntatẽ ⁊ voluptatẽ vixerunt. De his Prouer. i. dicit. Despexisti omne cõsiliũ meũ ⁊c. Ecce nolã. Audi pressu[illegible] ⁊ ego q̃q̃ in interitu vestro ridebo: cũ sup̃ vos venerit calamitas.

¶ Secũda nola est: irasci sine causa. Sũt sibi ipsi grãdis p̃ssu[illegible] etiã aliis: qui mox sine causa irascunt: q̃ꝝ fel i ore est instar equi ti[illegible]abiles (kritzlig) De his Prouer. xxvij. Graue est saxũ ⁊ onerosa arena: sz ira stulti vtroq̃ grauior. Lyra. Stultus saxũ potare põt: sed nõ irã alteri⁹ stulti. solus em̃ sapiens hoc potest. i. humilis. Ubi humilitas: ibi sapientia: due scutelle. i. humiles se suscipiũt: scutella. i. humilis: ⁊ globus. i. superbus: similiter se recipiũt ⁊ cõpatiunt: sed duo globi siue superbi nõ possunt simul stare: nec se pati aut contingere nisi in puncto: dum se mutuo ꝯtumeliis puugũt: ⁊ tũc mox instar spheraꝝ abinuicẽ resiliũt

R ¶ Tertia nola est: lites mercari (vnglück kauffen.) Prouer. xvi. Vir insipiens fodit malũ: ⁊ homo peruersus suscitat lites. Prohibitum est (si nõ fallor) emere lites siue causas aliꝯnas. sed ⁊ de aliis litigiosis intellige: qui suis litigiis (ꝑm Aristotelẽ. iij. ethicoꝝ) semp̃ aliis resistunt ⁊ contrariant ⁊ similia reportant.

¶ Quarta nola est: tristari irrationabiliter. Dicit btũs Jo. Chrisost. ad Stagiriũ monachũ arreptitiũ: q̃ ꝓpter nullã aliã causam debet christianus tristari: nisi quia aut ipse aut alius deum offendit. Itaq̃ quicũq̃ alia de causa tristat: irrationabiliter tristat. O quot sunt sub hac nola: quis nõ ꝑ paruissimis rebus premitur tristitia: q̃ cordi suo aliqñ instar molaris supiacet? Dicit Salomon Prouerb. xxv. Sicut tinea vestimento ⁊ vermis ligno: ita tristitia viri nocet cordi. Ec. i. ij. Thomas ait: q̃ tristitia ex genere suo: ⁊ nõ solũ ꝓpter abundantiã sicut cetere passiones nocet vite hominis. Noli ergo tristitia seculi que mortẽ: sed ea que scdm deũ est que salutem operat tristari.

¶ Quinta nola est: audacẽ esse aut audacibꝫ se sociare (Den frey digẽ: frefflen) Plane in multas pressuras se trudunt tales ex stultitia sua: instar papilionũ ignibus tribulationũ inuolantes. Audi Ecclesiasticus Eccl. viij. Cũ audace nõ eas in via: ne forte grauet mala sua in te. ipse em̃ ꝑm voluntatẽ suam vadit: ⁊ simul cũ stultitia ipsius pereas.

¶ Sexta nola est: pueros non verberare. Plane multi sunt qui filios suos ⁊ filias efficiunt proteruos ⁊ sibi onerosos: quia verberibꝫ pepercerunt in pueritia. Dicit Sapiens Prouer. xiij. Qui parcit virge odit filiũ suum (wer die ruot spart) Vide Lyram. Melius esset per te eum q̃ꝫ per lictorem verberari.

S ¶ Septima nola est: vicinos molestare. Dicit q̃ iudeus dũ maledicere voluerit alicui optat ei vicinũ malũ ⁊ possessiones suas siue totam substantiã in promptã pecuniã. Onerosa res est malus ⁊ solatiosa bonus vicinus. Prouer. xxvij. Melior est vicinus iuxta q̃ꝫ frater procul.

¶ Octaua nola est: tolerare calcios arctos: adde ⁊ alias vestes. Quã suppressi sunt hi fatui nemo est qui nesciat: precipue hac tempestate: cũ

se incipiant manicis ita cōprimere ⁊ tunicis ꝙ nihil supra: ⁊ qui calcios aptant: vt digitos pedum misere torqueant.

¶ Nona nola est. Vino indulgere. Eccī. xxxi. Ne cōprimaris in conuiuio [illegible]o: vinum multum potatum ruinas multas facit.

¶ De[illegible]a nola est. Sua consumere: ⁊ plura q̄ꝫ aratra ferūt dilapidare: ꝑ al[illegible] fideiubere ⁊c. O in q̄t pressuras tales ꝑueniunt p̄ pauꝑtate cui seipsos inuoluunt quotidie lurcantes. Unde Eccēs. i. Dixi in corde meo fruar delicijs. ⁊c. Et hec afflictio: ecce pressura.

¶ Undecima nola est. Alij vxorē enutrire. Sūt q̄ volūtarie exponunt ⁊ locāt vxores suas alijs: q̄ ꝑculdubio fatui ⁊ lenones: de quibꝫ intelligit hāc nolā Philomusus. Sed quēadmodū hic fatuꝰ de numero suppressoꝝ sit nō video: cū voluntarie hoc faciat: ⁊ continuet intuitu lucri. Ideo etiā ego intelligo de his: q̄ suas vxores nimis delicate enutriunt et ornari faciunt: ⁊ ostentant in choreis: cōuiuijs ⁊c. inde vtiq̄ gloriantes: q̄ fit vt ab alijs appetant̄ ⁊ stuprent̄: qd̄ posteaq̄ꝫ incipiunt suspicari zelotipi efficiunt̄: ⁊ mirabili p̄munt̄ angustia: in quā fatui illi sese detruserūt ꝑ nimiā licentiā vxoꝝ. Porro oīa onera matrimonij sub hac cōtineri possunt: q̄ quot ⁊ quāta nemo nouit nisi qui accipit. Intellexerat aūt ea Petrus cū dixit. Si sic est cū vxore: difficile ē vxorē ducere. Policra li. v. cap. x. Cū Publius Cineus Grecinus: aut si alio potius dicit̄ noīe arguerek̄ ab amicis: ꝙ vxorē formosam: castam: ⁊ nobilez repudiaret. respōdit: ⁊ hic soccus quē cernitis: nouus: elegās: ⁊ inspectoribꝫ omnibꝫ placens est: sed nemo preter me solum nouit vbi me premat.

¶ Duodecima nola est. Pctā ⁊ penas ꝑ eis debitas cognoscere: ⁊ non inde turbari sed letari ⁊ ꝯtinuare pctā: ⁊ future se dānatiōis eterne pressure cōmittere. Plane q̄ cogitat multitudinē ⁊ magnitudinē suoꝝ peccatoꝝ ⁊ penas ꝑ eis debitas: suppliciū. s. ignis eterni (de q̄ in euāgelio dictū est) ⁊ adhuc pctā nō relinq̄t sed cōtinuat: vere fatuus est: insanus vtiq̄: q̄ h̄ tā grande onus nō a se abijcit: ne ip̄m ad ꝑfundū inferni supp̄mat. Grāde nimirū onus pctm̄ est: qd̄ celū ip̄m sustinere nō potuit: sed angelū secū in infernū vsq̄ detraxit. Ipsum est onus de q̄ Psalmista. Qm̄ iniq̄tates mee supgresse sunt caput meū: ⁊ sicut onus graue grauate sunt sup me. Hoc onus ꝑ penitentiā verā hic abijciendū est: onus aūt miseriaꝝ ⁊ penaꝝ: q̄s merito patimur cū patiētia sufferendū. Monet ad h̄ btūs Paulꝰ. Alter alterius onera portate: ⁊ sic adimplebitis legē xp̄i. Iuua ꝓximū portare onus pctōꝝ: tolera eius imꝑfectiones silr̄ et miserias: ⁊ sis ei adiutorio vt alleuiet̄: hec est lex charitatis. Et tuipse a te abijcias (vt dixi) pctā: relinque mundum. Si vis a pressuris liberari: audi dn̄m. Venite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiam vos. Veni ad me relinque mundū: ⁊ relinque teipsum (gang der welt vñ dein selbs̄ miessig: so kumstu auf dem trucken vñ zu ruw) alias nunq̄ꝫ: nec hic nec alibi. Perde te ⁊ inuenies te: nō quere q̄ tua sūt sed q̄ dei ⁊ inuenies pacem: ⁊ non antea. Audi hoc dn̄i verbum. Venite ad me omnes ⁊c. in hoc seculo: ⁊ audies in futuro seculo: in iudicio

hodierni euangelij verbum. Uenite benedicti patris mei: percipite regnum ꝛc. Quod prestet nobis pater: filius ꝛ spiritussanctus. Amen.

Feria tertia post Inuocauit.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

Septuagesimanona turma stultoꝝ est: Equitū ꝛ scribaꝝ (Reyt oder schreib narren) Apte coniuncti: qꝛ idē negociū ꝛ questus. hic publice: ille occulte, hic pēna: ille basta (Der wagt den leib inſ naſ: diser die seel inſ dinten faſ) Recte ḡ cōiungunt. Sed ꝛ in hodierno euangelio (vt audistis) coniuncti sunt: ꝛ questus scribaꝝ assim

latus est a dño Jesu questui raptoꝝ: ait em̄. Vos fecistis eā speluncam
latronū. Igit̄ ego de vtrisq; simul tractabo: ⁊ in fine questionē quis eo x
rum melior sit mouebo: Reperio aūt nolas septem: quattuor prime re
spiciunt equites: relique tres scribas.

¶ Prima igitur nola est. Concutere (abtrowen) Sunt qui commi-
nantur alijs se mala illaturos: aut bona ablaturos: nisi eis aliqua pre
stiterint. Sicut de vulpe recitat fabulā Gerson sup̄ magnificat: q̄ palū
bis cōminabat̄: que edocte a passere liberate sunt: in quē tamē fraudes
suā postea cōuertit vulpes: ⁊ se vindicauit: vt supra habes deductū. 13.
S. Sic plerique solēt p̄ cōminatiōes alios nocere: ⁊ hoc dicit̄ cōcutere:
nā crimen cōcussionis est (vt dicit Ange.) cū quis cōminatur alicui: nisi
ita vel ita faciat: faciā vel nō faciam ⁊c. Talis concussor efficit̄ infamis
si condemnet̄ de hoc crimine: ⁊ mortale peccatū est. xxiij. q. i. militare.
in fine. Et qd̄ per concussionem acceptum est: est necessario restituendū
nisi sit datū ob malum faciendum: qꝛ tunc cū taliter dans non repetat
ꝓpter turpitudinē suam: si restitui debet dabit̄ pauperib. qd̄ cū ius non
precipiat: erit de consilio ⁊c. Dic ex Ange. verbo Concussio. §. ij.

¶ Scd̄a nola est: calumniari (Fuol ansprach suochen: eyn ansprach ab
dem zun brechen) sicut cōiter fieri solet: qui p̄ lupū in Esopo ꝓcant̄: qui
cōtra agnū bibente in inferiori parte fluuij occasionē quesiuit dicēs: qꝛ
turbaret sibi aquā: cum tamē ipse de superiori parte fluminis biberet.
Sic multi faciunt dñi cōtra diuites subditos: q̄s nituntur spoliare: sic
⁊ equites eoꝝ famuli: h̄ appellat̄ calumnia. Et dicit̄ ꝑm Cassiodo. sup̄ y
Psalmistā: quam capitis alumnia p̄ contrariū q̄ minime alat. Vide si
placet de calumniatorib. Talis erat tyrānus apud Pogium: qui ciuē
incusauit: quia conspiratores cōtra se abscondisset pecuniam denotans
quo cognito: ciuis eos inquit hostes tibi tradā. habita itaq; pecunia ci
uis īpunis euasit a tyrāno: nō em̄ alios habebat hostes inclusos preter
pecuniam: quā tyrānus hoc medio emulgere curauit.

¶ Tertia nola est. Nō cōtentari stipēdijs (Den sold vbergreiffen) Sūt
q̄ nō cōtentant̄: sed querūt vndecūq; ludo: furto: rapina: p̄ fas ⁊ nefas.
Sed ⁊ alijs vicijs gule ⁊ luxurie: blasphemie ⁊ cōtumelie se inuoluunt
Vñ ⁊ in periculoso efficiuntur statu valde. inde Ambro. noluit ꝯsulere
alicui ad militiā: ⁊ est vn⁹ de p̄iculosis statib. De his trib. nolis habes
Luce. iij. q̄s b. Joan. Baptista iussit vt milites cauerent. Cū em̄ eum
q̄d facere deberēt ꝯsulerēt: ait. Neminē cōcutiatis: ecce primā. neq; calū
niam faciatis: ecce scd̄am. ⁊ cōtenti estote stipendijs vestris: ecce tertiam

¶ Quarta nola est iniquas exequi dñoꝝ sententias (Vnrecht geheiß d̄
obren volstrecken.) Sic Mauritius cū legione noluit exequi Impe-
ratoris māndatū de Christianoꝝ p̄secutione. ⁊ b. Martinus. Ego se
curus absq; galea ⁊ clipeo hostium cuneos penetrabo: noluit obedire
principi. Si em̄ sententia cōtinet intolerabilem errorē vel iniusticiam
manifestā nō debēt obedire: alias nō peccant exequendo iussa domioꝝ

Quod tñ limitat Ange. in ver. Judicare. §. viij. qñ nõ sunt certi de innocẽtia cõdemnati: qꝛ in dubio excusant. sed qñ sunt certi de iniu[illegible]ia sic credo peccãt mortaliter obediendo. Guil. Pari. in sum. de v[illegible]u. de obediẽtia tractat hanc materiã: quẽ vide. Ardua plane hec n[illegible] famulis cõitatũ ⁊ dñoꝝ: q̃ cogunt plerũq; iniquas exequi sentẽ[illegible] aut cedere officio. Ecce nolas q̃ttuor: quib; equites (reyt narrẽ) din[illegible]cunt. Plures elicere posses: aut his addere ex chaimis aut Ange. in ꝟ. Interrogatiões. §. circa officiales. Sꝫ sufficiat ad p̃sens. Reliq̃ respiciũt scribas

¶ Quinta nola est: instrumẽta indebita erigere aut debita occultare Sunt notarij vtiq; fatui ⁊ quidẽ periculosissimi ⁊ ꝑniciosissimi: qui instrumenta indebite cõficiũt. Aliqñ ex ignorantia: ꝓpter qd̃ damnificãt proximũ. Aliqñ ex negligẽtia: etsi em̃ docti sint ⁊ periti: nõ tamẽ debitã adhibent diligentiã vt rite dictent. Aliqñ ex malitia: fraudulẽter addũt aut adimunt. Aliqñ occultant vel destruũt instrumenta malitiose. Vere fatui: quia vltra peccatũ obligant se ad restitutionem.

¶ Sexta nola est: instrumẽta in fraudẽ vsuraꝝ vel statuta ꝯtra ecclesiasticã libertatẽ scribere dictare vel in publicã formã redigere. Audiant hoc prothonotarij cõmunitatũ habentiũ statuta cõtra libertatẽ ecclesiasticã: que etiã practicant. qꝛ hoc ꝓhibitũ est sub pena excõmunicationis

1 ¶ Septima nola est: indebitũ salariũ petere. Pauperib; gratis tenet
2 quis facere: sicut ⁊ aduocatus. Vide in Ange. vbi sup̃. ⁊ verbo Aduo
3 catus. §. x. A diuitib; iustũ preciũ accipere põt: nõ excessiuũ. Misera
A res: ꝙ sine precio nõ ꝓhibẽt testimoniũ veritati. vt deducit a Roderico in speculo vite humane lib. i. ca. xx. quẽ vide: ⁊ ad plac[illegible] adde. ⁊ in Policra. lib. v. ca. x. Sed queris: Et quid inter hec duo stultoꝝ genera: scꝫ equitũ ⁊ scribaꝝ melius est? Ex quo cõiugati hic siue copulati introducunt. Tangit questionẽ hanc ⁊ soluit Rodericus: q̃ fuit Castellanus castri sancti Angeli Rome ⁊ ep̃s Zamorensis. Itaq; nouit conditiones equitũ: qꝛ castellanus fuit. scribaꝝ: qꝛ ep̃s. ⁊ hec scripsit: qꝛ eloquens et doctus. Respondet ꝙ stultus scriba peior sit om̃i equite in vncia. Sũt em̃ triplices equites. Quidã qui insidiose rapiunt (schnapphen) Et his scriba peior est: qꝛ palã rapacitatis auaritia seuit. Alij sunt equites qui nõ insidiose: sed publice post diffidationẽ iustã (vt putant) suos inuadunt hostes. Tertij sunt asismi: q̃ ꝓ pecunia hoĩes occidũt. Et etiã his scribe peiores sunt: qꝛ illi in suoꝝ tm̃ hostiũ sanguine armant. Asismi in quorũdã hoim necẽ pecunias accipiũt: isti vt crudelissimi carnifices ciuiũ: amicoꝝ: cunctorũq; hoim opp̃ssione letant: ⁊ oim litigantiũ vitã extinguũt. Quid em̃ prodest iustũ habere iudicẽ: sed rapacẽ notarium? Plane perniciosi sunt hi scribaꝝ stulti: nẽpe notarius cupidus rẽp. offendit: deũ cõtemnit: cui se iureiurãdo astrixit: iudicẽ mentiẽdo decipit partes ledit. De his Augu. dicere videt: qꝛ sil̃es sunt locuste animali pestifero. nocet em̃ mordendo: cõsumit nocẽdo. Nisi ergo abundauerit iustitia vestra plusq; similium scribaꝝ: spem nõ habeamus cõsequendi

ctū iuſtitie que eſt regnū celoꝝ. Rogemus. Poſſes plures adde re[illegible]as ex varijs vitijs vtrozūq; aut ad has reducere.

Feria quarta poſt Jnuocauit.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Octogeſima ſtultoꝝ turma eſt: Nuncioꝝ (Gott narren) Plenū B
eſt euangeliū nuncijs. Jonas ad Niniuitas mittit: ꝛ penitētiā
agūt. Regina Saba a finibꝫ terre venit audire ſapientiā Sa
lomonis: ꝛ mater Jeſu cū fratribꝫ nunciū mittūt ad Jeſum. Porro in

epistola Jezabel nunciū mittit ad Heliam: mortē ei cōminans. Sed ⁊ vbiuis gentiū discurrunt nuncij: dū cōtra se insurgere gestiunt [illegible]tē ses ⁊ sueui. plane in damnū ⁊ interitū toti⁹ Germanie superio[illegible] Puto qꝛ nō incōgrue de hac nunciorꝫ turma ad presentē hora[illegible]cturus sim. Reperio autē nolas septem fatuorꝫ nunciorū notatiua[illegible]

¶ Prima est: cōmissorꝫ obliuisci. Sūt q̄ ita stolidi sunt: vt nihil eorꝫ q̄ eis mādant̄ retinere sciūt: sed mox versa facie obliuiscunt̄. De quorꝫ numero is fuit de q̄ Pogi⁹ in facetijs fo. xxxiiij. q̄ dñi sui verborꝫ oblitus: ad eū veniens quē dñi sui mādato iussus est accedere: ⁊ certi ab eo aliquid postulare: veluti stupidus ⁊ cogitabundus q̄d diceret hesitabat. Hic aūt hoīs taciturnitatē cōspiciēs: scio inq̄t q̄d velis. ⁊ ostēso ꝑgrādi lapideo mortario: Cape hoc inq̄t: ⁊ ad patronū tuū (nā hoc postulat) q̄ꝫ primū feras. Sic itaqꝫ famuli obliuionē tā graui mole puniuit. Huic igit̄ sil̄es nūcij sue obliuioni cōdignas a patronis iuste sumerēt penas

¶ Scda nola est: cōmissis supaddere. Sūt qui ita prudētes se existimant: vt plura q̄ꝫ eis cōmissa sint velint expedire. q̄ fit vt neqꝫ b̄ qd̄ commissum est expediāt: īmo oīa in ꝯtrariū vertāt. Sil̄es rusticis cū imagine crucifixi: apud Pogiū in face. fo. vi. Qui missi ad emendū crucifixū ligneū: q̄ in eccl̄ia eorꝫ poneret̄. Interrogati ab opifice: viuū an mortuū vellēt emere crucifixū? Rn̄derūt se viuū malle: nā si eo mō suo ꝓpl̄o nō placeret: se illū euestigio occisuros. De his duabꝫ nolis Prouerb. xxvi. Claudus pedibꝫ ⁊ iniquitatē. i. potū sibi nociuū bibens: q̄ mittit verba ꝑ nunciū stultū. Lyra. i. sil̄is est illis: qꝛ stultus nuncius ꝓuocat eū ad quē mittit̄ ad irā: ⁊ sic negociū peiorat̄. Talibꝫ verba cōmitti non possunt: sed sole litere sicut pueris. nesciunt em̄ literas in ore deferre.

E ¶ Tertia nola est: secreta inuestigare. Sunt qui ex curiositate aut libidine dicēdi multa noua literas aliqn̄ legūt sibi cōmissas aut etiā resigillant. Grande vtiqꝫ crimen ⁊ grauiter puniendū: crimen inq̄ꝫ falsi ⁊ stellionatus. Vide Ange. in verbo Falsarius. §. ij. Non debet seruus plura scire de negocijs dñi sui: nisi quantū necessariū est ꝓ suo seruitio exequendo: ait Xenophon apud Maffeum Vegium.

¶ Quarta nola est: inuestigata patefacere. Hoc pei⁹ est ꝙ talia alijs reuelant: ⁊ est crimen ꝓditionis. vt in Ange. ꝯfessio vlti. de sigillo secreti. Debet em̄ quis retinere qd̄ dicit̄ sibi sub secreto aut in fide secreti: nisi in duobꝫ casibus: quos vide ibidē. De his Prouer. xxv. Sicut vrbs patens ⁊ absqꝫ murorꝫ ambitu: ita vir qui nō pōt cohibere ⁊c̄.

¶ Quinta nola est: infideliter exequi cōmissa. Sūt q̄ recipientes salariū integrū ab vno p̄ncipali: nihilominus a multis alijs recipere nō verent̄. q̄ꝫ sil̄iter causas expediūt principali neglecta: ⁊ nō tā cito ⁊ taliter quēadmodū in cōmissis habēt eā expediūt. Peccāt vtiqꝫ: ⁊ tenent̄ p̄ncipali. An aūt nūcij sic plures mercedes recipe possint a multis ad eūdē locū: q̄re de hoc ⁊ cogita. Sunt p̄terea qui replent se vino: vt in speculo Brandt. Itē ambasiatores cōmunitatū aut principū: qui nihilomin⁹

sua in tali ambasiata peragunt cũ negligẽtia principalis aut ꝓtelatione sal[illegible] Tales tenent ad restitutionẽ. Uide in Angel. in verbo Absens.

¶ [illegible]ta nola est: sero redire. Magna delectatio est: vbi nuncius statim red[illegible] Nã sicut frigus niuis in die messis: ita legatus fidelis ei qui miserit ei[illegible]nimã ipsius requiescẽdo facit. Itẽ aqua frigida aĩe sitienti: ⁊ nuncius bonus de terra longinqua. Prouer. xxv. Sic cõtra: sicut acetũ dentib⁹ ⁊ fumus oculis: sic piger his q̃ miserũt eũ in via. Habui ego famulũ quondã talismodi: q̃ cũ eũ corriperẽ sup eo ꝙ sero semp rediret. respondit: Raro edes exire ꝑmittor: quo fit vt in vicoꝝ obliuionẽ cadã: ⁊ sic nescius quomõ redeam errans hincinde detineor.

¶ Septima nola est: nuncios nõ humaniter: sed irreuerẽter suscipere Nuncios Dauid dehonestauit Anon barbas abradendo ⁊ vestes vsq̃ ad nates p̃scindẽdo: vnde ꝓcessit magnũ bellũ. Debẽt nuncij vndecũq̃ ⁊ a quocũq̃ aduenerint mãsuete ⁊ humane tractari. Inde ⁊ in quibusdã ciuitatib⁹ etiã dñ literas diffidationis afferũt liberaliter munerant: debentq̃ sup respõso rationabiliter informari. Nõ sic quidã etiã aliqñ se sup hoc iactantes qꝛ durius quibusdã ad interrogata responderint: quiue aliqñ ad nuncios taciturni sunt: instar statuaꝝ nihil loquentes. Recte significati ꝑ statuã quã posuit loco Dauid Nicol vxor eius. De quo. i. Regũ. xix. Q̃ cũ Saul misisset nuncios ad afferendum Dauid vt occideret a Saul: loco Dauid inuenerunt statuã ⁊c. Dic historiam Sic nimirũ quidã sunt qui se nuncijs exhibent vt statue: sine sensu ⁊ voce: vt simulacrũ (als götzen) ⁊ eos nuncij nõ reperiunt vt Dauid pacificos: sed duros. q̃ scilicet audire ⁊ intelligere non velint. Ecce nolã septimã. Sed quid ad nos ista inquis? Multũ quidẽ ꝑ omnẽ modũ: nam preter ea que dicta sunt discere debes ⁊ tu dei nuncios humane excipere: ⁊ ad eos non vt statua simulacrũ sine visu ⁊ auditu esse: quales sunt quib⁹ nihil cure est ꝙ eos per tribulationes ⁊ inspirationes tanq̃ per nuncios visitat dñs. ad quas quasi insensibiliter se habent: immo aliq̃ aspere ꝑ impatientiã eis resistunt. Ecce iam ex om̃i parte chaos ingruit horridũ: ⁊ belloꝝ opiniones vtiq̃ nũcij dei sicut ⁊ alie aduersitates af future post nos mittunt: vt nos ad deũ reuocent: saltem vt sero reuertamur ad eũ a quo exiuimus. Reuertamur inquã ꝑ conuersionẽ: ꝑ bonã vitã ad deũ: a quo exiuimus ꝑ creationẽ. Nos plane vt coruus emissus ex arca insidemus cadaueribus creaturaꝝ eis feruendo: neq̃ reuersi sumus ad Noe deũ nostrũ: sed semp cecinimus cras cras cras ⁊c. Jã fere quinquaginta annos nuncij mali: qualis coruus esse dicit: corui nigri pctis. Utinã saltẽ cũ columba vespere rediremus: cũ ramusculo oliue pacis ⁊ miscdie. vespere inquã nr̃e senectutis. Dic o frater: Ne confundas me ab expectatione mea. Dic: Ne ꝓijcias me in tpe senectutis. Dic: Eleuatio manuũ meaꝝ sacrificiũ vespertinũ. Nõ habes qđ facias manibus: ieiunando: castigando corpus ⁊c. saltẽ eleua intellectũ ⁊ affectũ cogitationẽ ⁊ auiditatẽ in deum: petens misericordiã. Rogemus.

Seruitorum

Feria quinta post Invocavit.

Stultor infinitus est numerus. Eccs. 1. Euangeliū.

Octogesima prima turma est: Seruitor (Dienst narren: gsind: Knecht: Koch: eebalt) Apte de his hodie dicit: et euangelio congrue: quod de seruitute per totū sonuit: quēadmodū auditis. Possunt autē hi fatui septem dinosci notis.

¶ Prima nota est: bona dñor devastare (verderben: lassen vndergō) et apposito vel negligentiat cibos optimos facere perire: ollas et alia instrumenta culinaria frangere: sine miscōia tractare vasa et totā domus

suppellectilem. Et quia nō fiunt manifeste: putant se minime teneri ad restitutiionem. stulti: cū teneant ad ea que negligunt.

¶ Scda nola est: in occulto cōuiuia facere: furando cibos: oua: carnes: vi[illegible]: ⁊ silia dñoꝝ. Et cū habeant alias sufficientiā: nihilominꝰ occulte: pu[illegible] in absentia dñoꝝ aut nocte dñis dormiētibꝫ talia absumūt: soccis ca[illegible]ti ne audiant euntes: ⁊ cardinibꝫ oleo perfusis.

¶ Tertia nola est: alienos introducere. Nō sunt contenti ꝙ ipsi absumunt: nisi etiā alienos introducant. qui vtiq; ad restitutionē tenentur: sicut ipsi. vno tñ restituente alij absoluuntur.

¶ Quarta nola est: optima queq; absumere. Dū sic lurcāt nō sunt cōtenti cōmunibus cibo ⁊ potu: sed de meliori vase depromūt. ita vt dño putante aliqd speciale sese habiturū: nihil inueniat. Plerūq; vas dñi prius euacuat (q̄uis solus bibat) q̄ vas familie: etiā si tres fuerint. B

¶ Quinta nola est: plura emere aut coquere q̄ necesse aut cōmissum est. Solent non solū pro dñis delicatiora emere ⁊ pro se viliora: vt eis mandat. sed in magna copia de delicatioribꝫ: ne sua parte fraudētur: sed ⁊ fraudē cōmittunt aliquando in emendo.

¶ Sexta nola est: inuicē cōcordare. Male agit cū eo cuius cōcordāt ꝯtra dñm coquus ⁊ cellerarius. Siquidem paratus est ille dare iura: hic administrare vina. quoꝝ vterq; de altero tacet in damnū dñi sui.

¶ Septima nola est: de domo cibos aut vinū asportare. Magna infidelitas: imo furtū vel amicis aut socijs vel aliqñ etiā cōcubinis p̄stare bona dñoꝝ. q̄ in elemosynas pauperū debebāt dispensari: periculosi ⁊ sacrilegi fu[illegible]. Ecce nolas: ecce pctōꝝ ⁊ diaboli familiā: seruos infideles. Nō sic nō sic o frēs infatuari oportet: sed esse seruū fidelē ⁊ prudētē: iuxta verbū dñi sapiētie eterne. quā sapientiā imitari oportet: ⁊ fatuitatē hāc relinq̄re. Debet nimirū seruus esse fidelis: obediēs ⁊ timorosus (Gorgsam: gehorsam: forchtsam) Fidelis ⁊ prudēs quo ad tp̄alia bona dñoꝝ: obediēs q̄ ad peritiā coꝝ: timorosus siue deuotꝰ q̄ ad deū. ⁊ viceuersa itidē tenent dñi seruis: q̄ sunt correlatiua. Audite q̄ dico. Primo esto fidelis dño tuo (deiner herschafft) in rebꝫ tp̄alibꝫ: dāna eorū p̄ueniendo ⁊ bona augmētando iuxta posse: ⁊ in veritate ⁊ fideliter: nō ad oculū eis seruiēdo: sic in absentia sicut in p̄sentia. Sic fieri debere iubet Apl's Ephe. vlti. Nō ad oculū seruiētes q̄si hoibꝫ placētes: sed vt serui christi faciētes voluntatē dei ex aīo. Nō ad oculū: sicut pleriq; faciunt. qui in p̄sentia dñoꝝ fideliter: mox vbi dorsum verterint laborare desistunt: ⁊ colloquunt simul: ⁊ oculis vagis hinc ⁊ illinc circumspiciunt laborē negligētes. Et quid faciā inquis? quō fideliter laborabo? Tene hanc regulā ⁊ nō falleris: quā dat dño Jesus Matth. vij. Quecūq; vultis vt faciant vobis hoies: ⁊ eadem vos facite illis. Cogita si tu esses paterfamilias: quēadmodū velles tibi seruiri ⁊ laborari: sic facito tuis dominis. Secundo esto obediens dominis: fac eis reuerentiam: nec ad iram concites: nec detrahas aut obloquaris vel cōtristes: P

sed q̄ beneplacita sunt eis facito. Nō em̄ sufficit nō furari ⁊ fidelē esse: sed etiā obedire in licitis. Audi Paulū Eph. vlti. Serui obedite dn̄is carnalib⁹ cū oī timore ⁊ tremore in simplicitate cordis vestri sicut [illegible]ri-sto. Plane sic faciēdū est: qr oīs potestas est a deo: qui potesta[illegible] resistit deo resistit. Caue etiā ne ad iram cōcites: sed si aliqn̄ cōcita[illegible]uerint ex tua negligētia vl̄ culpa: fac tua iocūditate mitigent̄. Qd̄ c[illegible]s ille du cis Mediolanēsis fecit: de q̄ Pogius in facetijs. Qui ducē ob triste nunciū qd̄ acceperat a Florentinis inquietū redditū: oblatis ad mēsaz epulis quasi nō rite cōditis eū acriter increpantē faceta responsiōe mi-tigauit. ait em̄: Si Florentini tibi gustū atq; appetitum auferūt: q̄ mea est culpa? cibi em̄ sapidi sunt ⁊ summa arte cōpositi. sed te nimiū cōca-lefaciunt ⁊ appetitū auferūt Florentini ⁊c. Porro caue ne detrahas eis postq̄z veneris ad aliud seruitiū: sicut quidā faciunt qui putant se inde dn̄is nouis placituros: cū displiceāt. Habebūt em̄ timere: ꝙ posteaq̄z
J discesserint ab eis similia faciant sibi. Tertio esto pius in deū: habēdo rectā intentionē ad deū in seruitio tuo. Nō em̄ sufficit fidelitas ⁊ obedi entia: sed etiā requirit̄ vt habeāt deū pre oculis: ⁊ intentionē ad deum referant. alias em̄ nō erunt labores eoꝝ siue seruitia meritoria vite eter ne. Quod plane multis accidit: qui laborant vt bos: ⁊ quo fine id faci ant ignorant. Sed ais: Et quo fine id facere debeo? Respondeo tripli ci. Primo vt habeas iustū alimentū: ⁊ nō cogaris furari. Secundo vt vites pctm̄ in qd̄ caderes per ociū. Tertio vt iuues proximū: paupes scz. Esto deinde pius in deū: eū colendo: mane orādo: die festo missaz audiendo ⁊ sermonē. Ieiunare debes dies preceptos: [illegible]festa celebrare ⁊ dei p̄cepta seruare: deūq; semp̄ pre oculis habere: ⁊ te semp̄ reputare in omni seruitio quasi deo seruias: ⁊ sic timere. Innuit hoc Paulus in p̄cedentib⁹ autoritatib⁹ iam allegatis: vbi dicit: Obedite ⁊c. sicut chri sto. Seruauit hoc quidā cocus: de quo legit̄ in Climaco. ꝙ merorem ⁊ ploratū p̄petuū possedit in ministratione. Cūq; a Jo. Climaco q̄reret̄ vnde hāc gratiā haberet? Rn̄dit: Nunq̄z me hominib⁹ seruire cogitaui: sed deo. ⁊ om̄i quiete meip̄m indignū iudicans hac ignis visione futu-re flāme memorationē semp̄ possideo. Vide in speculo exemploꝝ dist. ij. exemplo. ccxxxviij. Sed vnde est putas: ꝙ quidā tam rudes sunt ⁊ in deuoti in deū ꝙ ecclesiam nō visitant? Est (nisi fallor) ex impietate ⁊ ne gligentia dn̄oꝝ: qui eos ad hoc nō instigant: neq; exemplū deo seruiēdi prebent. immo his diebus magis rebus domesticis eos onerant hospi tes inuitando: vt negligere cogant̄ mane oīa diuina: de quo durā deo
K reddent rationē. Ipsi preterea sunt aliqn̄ causa ꝙ famuli efficiunt̄ eis inobedientes: duri ⁊ rebelles. Et cur ita? quia dn̄i nō sunt charitatiui ⁊ benigni ad eos: sed duri: inhumani maledicentes eis. Nihil ergo mi-reris: si talē exaudieris echonē qualē sonū emittis. Nō sic dn̄e: sed esto famulo sicut tibi vis esse deū piū. noli contemptibiliter loqui: scito qr frater tuus est: ⁊ fortassis in gratia ⁊ te melior. Tandē multi dn̄i con-

querunt sup infidelitate ⁊ frande seruitoꝝ: cuius tamē ipsi nō modica sunt causa. Quippe q eis non prestant debitā ⁊ sufficientē alimoniam: quo [illegible] vt furari cogant. aut nimis onerant: quo efficiunt inuoluntarij. Magnos labores imponunt ⁊ paruā mercedē alimoniāq; tenuem administrant. Inde fit vt ⁊ infideliter laborent. Vis igit habere famulos in deum pios tibi obedientes ⁊ fideles: fac vt ⁊ tu talis sis in deum et in eos: quemadmodū audiuisti. Jubet ⁊ idem Paulus: Et vos domini (inquit) eadem facite illis. Et Ecc̄i. xxxiij. Si est tibi seruus fidelis sit tibi quasi anima tua. Rogemus.

Ambitiosorum

Feria sexta post Inuocauit. Cathedra Petri
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

L Octogesima scda turma stultoꝝ est: Ambitiosoꝝ (Styg narren: clym narrē: vffgond narrē) Sūt q̄ nō ꝯtentant̄ terminis a deo sibi prefixis ⁊ mensura ⁊c̄. sed sup̄ id tendūt. Agricola vult esse ciuis: ciuis nobilis: nobilis miles: miles baro: baro comes: comes pri ceps. priceps dux: dux rex. Sic in spiritali statu ⁊c̄. Est h̄ ex sup̄bia que est inordinatus amor ꝓprie excellentie (eigner hocheit) siue celsitudinis neq̄ hic excellentie nomen est respectiuū. vt dicit Gabriel sup̄. ij. sniaꝝ. Tales sunt ambiciosi fatui huius turme (Styg narrē) Erat capitaneꝰ hoꝝ p̄mus Lucifer: q̄ nō cōtentus mēsura sibi a deo p̄fixa: voluit inordinate fieri vt deus: ⁊ ait. In celū ꝯscendā: sup̄ astra celi exaltabo solium meū: sedebo in lateribꝫ aquilonis: ascendā sup̄ altitudinē nubiū: similis ero altissimo. Sed q̄d? nunq̄d sine suo maguo malo? Non plane: q̄ detrusus fuit vsq̄ in ꝓfundū inferni. nā sequit̄: verꝫtamē ad infernū detraheris in ꝓfundū laci. Fatuitatē hanc nō tacuerūt etiā gentiles theologi: poete q̄ eam finxerūt ⁊ disuaserūt hac fabula. Q̄ Dedalus cū vellet vltra mare cū filio suo Icaro volare: informauit eū q̄ nō ascēderet nimis alte: ne solis calore pēne eiꝰ cōburerent̄ ⁊ sic caderet: nec nimis basse ne vnda grauet pēnas: sed tm̄ mediū tenēdo patrē seq̄ret̄. Qui de volatu gloriatus: sua presumptiōe dedignās patris sequi vestigia: atlius ascēdit: ⁊ pennis cōbustis in mare cecidit. Quod cū pater respexisset Icare dixit vbi es? qua te regione requirā? Icare dicebat: Pennas aspexit in
M vndis. Ouid. viij. Metam̄. O q̄ multi sunt huic Icaro similes: q̄ nec predicte doctrine credūt: nec exēplis predictis informant̄ aut terrentur quibꝫ nō sufficit matrimoniū vel hereditas seu dignitas paterne: vl̄ paternus honor: sed in sup̄biam erecti volunt oēs ꝓgenitores ⁊ singulos vicinos transcendere: vel ꝑ nouitatū inuentiōes in ornatu vestitu: ⁊ huiusmodi ꝑ dominia: potestates: ꝓrelaturas ⁊c̄. Relinq̄t rusticus vestes paternas: ⁊ nouas excogitat: ⁊ se vxoremq̄ suā artifex similiter nobilibus vestit. vt in Speculo Brandt. Sed quid? fit tandem: vt cū Lucifero ⁊ Icaro ruinā patiant̄: ⁊ ad paup̄tatē ignominiāq̄ ꝓueniant. Plane de hoc fine Psal. Vidi impium inquit sup̄exaltatū ⁊ eleuatū sicut cedros libani: transiui ⁊ ecce nō erat: quesiui ⁊ nō est inuentus locus eius De his igitur sic ascendentibꝫ ⁊ alte volantibus ambitiosis (Styg narren) est mihi animus dicendi hodie hac hora: ⁊ puto nō incongrue euāgelio: in q̄ de Christo ascendente Hierosolimā: ⁊ angelo descendente in piscinam fit mentio. Sed ⁊ festū Cathedre est. s. Petri: in quo ciconiarum aduolantium de transmarinis partibus expectatur aduentus. Quāuis aūt sufficienter hi fatui ex predictis dinosci possent: collegi tamen septem nolas: quibus particularius discerni possunt: quibus medijs ad celsitudinem ab eis tantopere concupitam ascendere nituntur.

¶ Prima nola est: ascendere per alienū ⁊ inordinatū fauorē instar hedere. Hedera per se ascendere non potest: sed arbori aut muro innitendo ascendit: etiā aliquādo super tecta vnde calcem extrudit. Sic quidā cū de se sint impotentes ascendere ad honores: alijs innitunt. Exempli gratia. In statu ecclesiastico ad beneficia ⁊ dignitates: itē in statu seculari simili[illegible]r ad honores peruenire nituntur dignioribus adherendo. Sed plan[illegible]ec omnia non sine grandi damno ecclesie: supra quā ascenditur: eius qui ascendit: ⁊ eius cuius fauore ascendit. Ecclesie inquam Nam tales postq̄ eleuati sunt supra ecclesie tectum: exugunt calcē ecclesie: id est temporalia ⁊ charitatē. que sunt calx colligans membra ecclesie: quia querūt que sua sunt. Deinde nocet eleuatis: quia eis euenit qđ testudini portate ab aquila trans mare. que cum esset vltra profundū maris aliqua occasione pennas illas retraxit: ⁊ testudo sibi dimissus subito in mari cadens submersus interijt. Sic tales forte alīq̄ occasiōe suis fautoribꝫ pennas auxilij retrahētibꝫ sibi dimissi cadēt. Tandē etiā nocet eleuantibus: quia eis accidit qđ aquile a regulo auiū (zun schlüpfferlin) Cū em̄ cōmuni assensu vel consilio omniū auiū que altius volaret rex fieri posset: rogauit aquilam ꝙ eam in altū secū portaret: que annuit nullas suspicās insidias. Cum vero super omnes in altū ascendisset aquila: exiuit illa de pennis aquile superius ascēdendo: ⁊ in aquile vituperium regnū sibi vsurpauit. Sic ⁊ hos iusto dei iudicio contra exaltantes exaltari contingit.

¶ Scđa nola est: ascendere per ire vindictā instar Ethne. Sunt qui vellent se vindicare. ⁊ cū nō pn̄t: nitunt ad potestatē ascēdere: vt itidem possint. Tales [illegible]les sunt ethne: q̄ ardet in se in Sicilia. Insufflantes ⁊ accendētes montē hunc sunt ꝑsuasores vindicte: dicentes: Si tui loco essem: nullo modo dimitterē quin vindicarē: potēs em̄ es ⁊c̄. Sed fatuitas est: ideo velle ascēdere ⁊ sine ala charitatis dei ⁊ ꝓximi sursuz niti.

¶ Tertia nola est: ascendere ꝑ inuidiā instar fagi. Est natura fagi: ꝙ eius vmbra herbas sub se crescere impedit: ⁊ quāto altius ascēdit: tāto latius vmbrā venenosam expādit: sed tandē procella vēti ꝓsternit. Ita inuidi isti arte ⁊ statu suo nitentes in altū ascendere: alijs ascēdere in altū volentibus inuident: ⁊ vmbra venenose detractionis: accusationis ⁊ vituperationis impediunt. Sed in morte cū paruo flatu de ore emisso anīa fagi in infernū cadet: ⁊ herbe prius impedite incipiēt crescere.

¶ Quarta nola est: ascendere per auaritiā instar gigantum. Sūt qui mediantibus diuitijs quas cōgregant ad altū ascendere nitunt. Similes gigantibus: qui montes dicunt comportasse cōtra Jouē expugnandū: sed fulminati ab eodem perierunt. Sic illi iungētes domū domui: agrum agro ⁊c̄. ⁊ instar talpaꝝ terram terre iungentes ad alta tendunt Sed fulmine percutiunt: Discedite a me maledicti. Plane hoc dicit duris ⁊ diuitibus immisericordibus in euangelio.

¶ Quinta nola est: ascendere per hypocrisim instar milui. Miluus

sursum ascēdēs volās in altū: clamat pfy pfy pfy. Clamat inq̄z voce gracili z spiritali valde: acsi nihil curaret de toto mūdo zc. sed viso cadauere instar sagitte descēdit z rapit. Sic hypocrite dicūt: simulātes se supgula z luxuria: pīertim in q̄ dragesima etiā penitētes: pfy pfy. sed cessante impedimēto viso cadauere cadūt z recidūt sup delectabilia gule z luxurie. Siles monstro q̄ vocat lulligo: q̄ q̄nq̄z dicit societ babere cū auibz: q̄nq̄z cū piscibz. nā q̄nq̄z cū piscibz maris pfunda scrutat: cū vo aquas fastidierit eleuat se alis pennigeris z cū auibz ethera scādit. Hz q2 flatus nō pōt sustinere ventoz: cū ventis cōcutit ad aq̄s reuertit z in pfundū relabit aquaz. Sic in pfundo carnaliū voluptatū positi: cū in eis tedia inuenerint: z penalitates aduersitatesq̄z senserint: ad breue tēpus p cōfessionē z bona opa se erigunt. Cūq̄z in illis modicā difficultatē senserint: ad paruū tētationis impulsum in pristinā miseriā recidūt.

Itē miluus in altū ascendit famelicus: vt ad distantiā facilius predaz videat z citius capiat. Sic illi ore opa tpalia cōtemnūt. i. fingunt se in altū sanctitatis volare: vt beneficia ecclesiastica: promotiones: munera z laudes hominū adipiscant. Ad predā ascendisti. Heñ. xlix. Fingunt se longius ire: desiderantes audire Mane nobiscū: z retrocedūt instar arietis: non vt fugiant: sed vt fortius percutiant.

¶ Sexta nola est: ascendere per acediam: instar testudinis. que cum per longū tempus tarde tamē arborē ascenderit: ad frigidū paruulum ventrum decidit. Sic quidā ad arborem penitentie: tarde scz vir vsq̄z finē quadragesime ascendunt. qui tamen mox ad ventū frigidū tentationis frigidi serpentis: qui locū in aquilone quesiuit: z flatu suo frigido infecit: constringuntur z corde coagulato recidunt in priora peccata. Animalia ibant z reuertebantur.

¶ Septima nola est: ascendere p falsitatē instar columbi. Miramur aliq̄n vnde sit q̄ in altū statū ille quenerit: ad tanti plati aut principis familiaritatē. Sed nihil mirandū: p fraudē: vias tortuosas: instar columbi. cuius via nescit in petra. Itaq̄z p coclea ascendūt illi. iij. Reg. vi. Ascendunt ad modū sagitte nō bene pennate: vadens illic z illuc. Sic bi p ambages z prigas: duplicitates: excusationes z falsas colorationes ad statū queniūt. Ecce fratres mei nolas hoz stultoz. Vere stultorū: qui premunt mirabiliter z miserabiliter in hoc ascensu. O ambitio ambitientiū crux: clamat b. Bern. Quāto satius erat in humilitate ingredi in pace z quiete: z inuenire requiē aie sue sub iugo dñi z nō sub iugo diaboli sup̄bia z ambitiōe sudare z q̄dē frustra. Quotiēs rogo tales nitētes nō p̄sequunt altos illos status: sed moriunt priusq̄z cōsequant. Q̄z si aliq̄n (q̄d tñ raro fit) p̄sequunt: nō diu p̄seuerāt: sed statim cogunt p mortē recedere. Dimittamus igit hanc fatuitatē. Rogemus dñm.

Sabbato post Inuocauit.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

Octogesimatertia turba stultoꝝ est: Diuitum (Helt narrē: oder reich narrē) Necꝫ turbet te q̄ tertia ꝛ decimaseptia turma idez nomē habeāt cū hac turma: qz ꝓtra vitiū auaritie nō satis dici pōt. Sicut ꝛ Christ. freq̄ntissime ꝓtra illud inuehit: q̄ oīm sit maloꝝ radix: vt ait Apls. Nec possent he tres turme abinuicē distingui ꝛ diuersis noīb⁹ apellari. ꝛ in q̄libet specialis materia est tradita. Ez nihil curo de hoc: etiā inpsentiaꝝ aliā q̄z pr⁹ ꝓtra diuitias curabo tradere materiā. videam⁹ g̃. Ecce nr̄i fatui sunt q̄ magnificiūt diuites ꝛ diuitias: ꝛ paruificiūt pauperes ꝛ pauptatē. Duab⁹ g̃ nolis possunt dinosci.

¶ Prima nola est: magnificare diuites ꝛ diuitias. Sūt q̄ pferūt diuitias bonoꝝ bonestati ꝛ pbitati tē. oiaq̄ iutuitu diuitiaꝝ faciunt ꝛ p/

mittūt vicia. Mira res q̄ tāti facis o stulte diuitias malas vticz̄ z pessimas: corpi z anie nociuas: q̄ oīs mali sunt origo. Forsitā mihi nō crepis. Audi apl'm. Radix oīm malox cupiditas: vticz̄ radix oīm pcōx pecunia est: quā cupiūt diuites. Superbie. Vermis diuitiax superbia R ait Aug. oīa habēt vermē suū: lignū: caseus: vestis sic z diuitie. Eox ei 2 vermis superbia (quot macht niemās demütig) Auaritie: diuitie auariā gignūt: sicut hydropicus quāto plus aque bibit: tanto magis sitit. Qui sunt pauperes liberaliores sunt: mox vbi diuites fuerint facti tenaces. 3 Luxurie parīūt diuitie. Amāt plane meretrices: nō pauperes sz diuites: z quidē hos q̄ruis sint turpes amare se fingūt. Hoc genus demonioz nō ejcit nisi ieiunio. 4 Inuidiā parīūt: Inuidēt diuites alijs diuitibꝫ. sed z Achab rex vineā Naboth pauperis hēre voluit z inuidit: qz propinq̄ fuit domui sue. Gulā. Dives epulabat q̄tidie splendide. Si nō essent tibi diuitie: nō posses satisfacere gule: die nocteq̄ ad libitū luxurcando. 5 Irā: dñe deus q̄t pretiōes: ire: lites z rixe ex diuitijs: oīs dissentio inde cōsurgit. Inde Laban discedere voluit ne pter pascua esset 6 cōtentio. Accidiā: nihil placet de diuinis: cordi affecto diuitijs: ad terrā inclinati celū nō aspiciūt: ad oīa diuina pigri z aridi: denariū potiꝰ 7 videre q̄s deū appetūt (Me gold weder gott.) Ecce h̄ est qđ magnificas: qđ tāta mala induxit: sed neq̄ finis est. Nō em̄ mala solūmodo culpe: sed etiā mala pene induxit hic z alibi. Considera queso q̄t malis in aīa premat diues ex diuitijs: sollicitudo in acquirēdo: timor in possidēdo: dolor in amittendo: est itaq̄ cor diuitis semp in spinis pūgentibus S Nō z dñs notabil'r exp̄ssit: dū cōparauit diuitias spinis. Sed miseri fatui pūctionē hanx spinax purāt ee delicias. Job: Esse sub sentibꝫ putant delicias. Vide Greg. ibidē. Sed neq̄ his penis solū: sed eternis pimenē alibi. Clamat diues: Cruciox in hac flamma. Ecce qđ est q̄ magnificas diuitias: q̄ hic z alibi premūt z cruciāt: Sz z regno celox priuāt z intrare impediunt. Facilius ē camelū intrare p foramē acus: q̄s diuitē intrare in regnū celox: ait dñs. Itaq̄ diuiti dicitur Stulte in hac 3 nocte repetēt aiaz a te. Sz forsitan sunt q̄ paxcurāt de pcis: t penis futurꝫ aie: mō hic in tpali z corpali pace vixerint. Ad h̄ diuitias pficuas esse putant: sed falso. Ni diuites minie tuti sunt: eis em̄ vbiq̄ tendunt laquei a furibꝫ: raptoribꝫ z calūniatoribꝫ. Sed z seipsos p acq̄rēdis diuitijs in pericla exponūt corpis: p magnos labores equitando: eundo: nauigādo: male comedendo. Itē in frigore: calore tē. Hex est illud: diuitie ꝓseruate in malum dñi sui. Novit h̄ diues ille apud Pogiū de q̄ z S. ervi. y. quē calūniose icusauit pr̄ceps dicēs: qz pumēdus esset pter scelera. Rñdit se nihil demeruisse neq̄ pscientiā se hēre de culpa tali. Rñdit pr̄inceps q: teneret apō se hostes suos: intelligēs diues q̄ pter arA rū apō se habēs hec fingerenē. Rñdit vere sic est dñe: ego vob̄ tradā hostes illos. Veniāt mecū satellites vr̄i: qbꝫ ostendit archā dicēs. Hi sūt 4 hostes dñi q̄s apō me habui: ire z offerte eos dño: z sic placatus e. Ecce q̄s bone sint diuitie: pter q̄s laudas diuites z diuitias magnifacis:

hamū laudas laqueū ⁊ febrē. Quid eñ aliud sunt diuitie q̄s dicunt̄ ha
berē diuites: q̄z muscipule a quib⁹ potius habent̄ q̄z ipsi habeant. Sic
auis habet laqueū ⁊ piscis hamū ⁊ hō febrē: cū ꝯtra laqueus habet auē
hamus piscē: febris teneat hoiem: ⁊ murē muscipula. sic auarū pecunia
Sed honorati sunt nimis diuites. Sed ⁊ ad maximā ignominiā mul 5
tos ꝑduxerūt diuitie: ꝙ suspensi: in exiliū missi: a dignitatib⁹ fuerūt de
positi: ⁊ in maximas detrusi miserias: vsurarij: fures appellati. Quid 6
multa? aut tu fatu⁹ aut Paulus. Paul⁹ eñ vilificat diuitias appellās
eas stercora. Oīa reputaui vt stercora: vt xp̄m lucrifacerē. tu ꝟo magni
ficas. Sz Paul⁹ nō ē fatu⁹: q̄z i tertio celo fact⁹ est sapiēs: tu ḡ fatuus.
¶ Scda nola est: paruifacere pauꝑtatē ⁊ pauꝑes. Magna inprimis
hec stultitia ꝑuifacere qd̄ magnificat sūma sapiētia dñs nr̄ Jesus xp̄s ⁊
discipuli ei⁹ seq̄ces pauꝑtatis studiosissimi cultores. q̄ cū esset diues rex
regū ⁊ dñs dñantiū fact⁹ est pauꝑ i natiuitate vita ⁊ morte. Sz ⁊ sapiē
tes hui⁹ mūdi Diogenes: Socrates ⁊ alij multi itidē fecerūt: ⁊ ꝟbis p̄
conia pauꝑtatis ꝓtulerūt. Clamat vn⁹ ex gētilib⁹ Lucan⁹: O munera U
nōdū intellecta deū pauꝑtas angustiq; lares. Munera vtiq; p̄ciosissi
ma: ⁊ q̄dē iā post xp̄i aduētū intellecta. Preciosissimū inq̄z mun⁹ ē pauꝑ
tas volūtaria: lapis ⁊ gēma p̄ciosissima letificās assecurās ⁊ q̄etās. q̄s
nisi fatu⁹ hāc gēmā ꝑuifaceret? Est pauꝑtas hec leta: sepe eñ (ait Señ.)
pauꝑ fideli⁹ ridet: nulli ei i alto solicitudo est. Nota fideli⁹: etsi eñ etiā
diuites aliq̄n rideāt ⁊ hi q̄ felices vocant̄: est tñ hec nō vera sz ficta hilari
tas ⁊ ḡuis tristitia. eo q̄dē grauior: q̄z interdū nō licet palā esse miseros
sz inter erūnas cor ip̄m exedētes necesse est agere felicē. Multa legunt̄
ad h̄ exēpla de fratre i frigore sub matta letāte ⁊c. Est deinde pauꝑtas
secura. Magna nimirū securitas est cordis nihil ꝯcupiscētie habere se
cularis: ait Grego. Et cur ita? q̄z nihil habet ꝑtimescere. Nā q̄ nihil ha
bet in mūdo qd̄ diligat: nihil est in mūdo qd̄ ꝑtimescat: pauꝑtas bonū
est sine calūnia (das nieman anspricht) ꝑ eā nō mouent̄ lites: nō timet fu
res: nō aeris passiōes. Seq̄t̄ ex his tertia virt⁹ ꝙ est q̄eta. siq̄dē ꝟm Se
ne. q̄etissime viuerēt hoies: si hec duo ꝓnoīa tollerent̄ meū ⁊ tuū. I nūc
⁊ ꝯtēne pauꝑtatē p̄ciosissimā hāc gēmā pauꝑtatis ⁊ cū habētes. Et vt ti
bi i sūma hui⁹ p̄ciose margarite ꝟtutes promā accipe. Ip̄a ē oim vitioꝝ
perēptrix: sicut ei⁹ ꝯtraria cupiditas inuētrix ⁊ auctrix. Ip̄a vermē diui
tū suꝑbiā occidit: ip̄a duas filias sanguisuge infernal' q̄ sp̄ clamāt affer
affer suffocat: scz gulā ⁊ luxuriā. ⁊ sic de alijs vitijs. Testis est Prouer.
xxx. Pauꝑtas medicinalis est. Ipsa est oim bonoꝝ origo. ⁊ vt taceā de X
origine ⁊ ꝯseruatiōe Romani regni: qd̄ a pauperib⁹ pastorib⁹ inceptū ē
⁊ in paupertate q̄z diu fuit optime cōseruatū: ꝑ diuitias deuastatū. De
regno christianoꝝ audi: q̄d ei⁹ fuerit initiū ⁊ fundamentū christiane re
ligionis. Nimirū pauꝑtas in doctrina religiōis nr̄e in p̄ncipio ait dñs:
Bti pauperes spū. i. volūtarie. Porro q̄s gradus ad ꝑfectionē illi⁹ re
ligionis? paupertas. Si vis ꝑfectus esse: vade ⁊ vēde oīa q̄ habes ⁊ da
pauperibus. Tandē ipsa nedum fundamentū ⁊ gradus ad perfectionē

religionis christiane: sed etā mater nutrix ꝛ custos religionis factitie. q̄ essi religionē ingrediunt: voto se ad pauptatē astringāt necesse est. Econtrario aūt abundātia religionē destruit: sicut in sū. Augō. deducit. Non g̃ cōtemnēda est pauptas neq; paupes: q̄ tot bona nobis p̄stat. Adde q̄ pauptas oēs ingredientes i mūdū istū excipit: sed postea a multis ejicit de possessione sua sine culpa. Sed q̄d? In exitu de mūdo ist[illegible]tex recuperat eos. Job. Nudus egressus sum de vētre matris mee: nudus reuertar illuc. Nos miseri facimus nos mōstrū ꝛ camelū: in initio parui sum⁹ q; paupes: sil'r in exitu in fine sez exules: q; etiā paupes erim⁹. In medio aūt p̄ totā vitā qua viuimus facim⁹ nobis gyppū vt camelus habet p̄ diuitias. Noli ergo cōtemnere tantū bonū. Rogemus dñm.

dñica Reminiscere. Festo bti Mathie apli. Fruct⁹ in. xc̄
Euangeliū de tpe: q⁹ Matthias differt in crastinū.

Octogesimaquarta turba stultor̄ est Recidiuātiū (Fall narrē) y
Qui in bono ꝓposito existentes recidunt in peccata: dissimiles
ilq; Chananee euāgelice ꝑseueranti in orādo: r ideo sanitatē
filie cōsequuta est. Inprimis aūt dicam de nolis quib⁹ dinosci ꝑnt hī
fatui. Scōo de causis recidiui. Tertio de remedijs contra recidiuum.
Primo queris: quibus nolis dinoscunt? Respondeo quinq;.

¶ Prima est: recidiuare in pueritia. In pctis maculati r curui cōcipi
mur in vtero matris in originali pctō. r in signū huius curui nascimur:
sed in baptismo abluimur a macula: r in celū erigimur. Sz heu quidā
mor in pūcto vsus ratiōis r in biuio Pitagorico ꝓstituti relabunt i irā
dei: pueri q primitias nō deo: sz diabolo ꝓsecrāt. Hi plerūq; male edu
canta parētib⁹. Dic ex. i. ij. r Antis. ō pūcto illo i q̄ tenent se r sua i deū.

¶ Scōa nola est: recidiuare in senectute. Sūt q multis an (ordinare
mis in iuuētute bñ viuūt: cetex vbi deuentū fuerit in senectā: recidūt in
pctā. sicut virgines depēdentie: r alij quidē. Hoc est qō vulgo ōr latine
Angelicus inuenis senib⁹ sarbanizat i annis. Et vulgari nro: Qui ma
nib⁹ suis ab auicula inuenes cauēt: eandē ſgnes circūferre habebūt. Ut
tamē puerbiū istud siue versus p̄dictus fm Persone est peruersiuus.

¶ Tertia nola est: recidiuare in morte. Hoc periculosissimū: imo per z
niciosissimū. quia nulla reuersio inde est. Lignū cū vbi ceciderit ad au
strum vel aq̄lonem: ibi manet. ait scriptura: extra cū locū meriti con
stituunt. Operamini dum luccm habetis.

¶ Quarta nola est: recidiuare ficte. Sunt qui ficte surgūt: cōfitentes
cōmunicātes: r alia christiane religiōis opa facientes. sed ficte sine bono
ꝓposito desistendi a pctis. Cetex post paschā publice redeunt in ea
que ficte reliquerunt. Hi vident recidiuare: cū tamē in rei veritate non
recidiuent: sed manent quales fuerunt. Ecce quartam nolam.

¶ Quinta nola est: recidiuare q̄tidie. Quattuor sunt fm Helinandū
(vt dicit Vincētius in spec. histo. li. ij. ca. cxxix) sc̄z stare: cadere: resur
gere: nunq; resurgere. Primū est angeli: vltimū diaboli: media homis
Qui q̄ sp stat angelus est: q nunq; resurgit diabolus est: q cadit r resur
git r ꝓtra hō est. Ecce habes nolas. Nec oportet plures addere: qm̄ p se
manifesta sūt fatz: r sic esse exp̄unt indies: q sic movent de bono i malū.

¶ Scōo q̄ris: q̄ est causa recidiui? Rñsio in titulo buj⁹ turme habet:
q⁹ cuculus manet in nido. vera vtiq; r funda mētalis rñsio. Sz q̄d vel
q̄s est ille cuculus? Cuculus est auis q̄ cantat guckguck: a sono nomē
accipiens: vocē nō mutās: pigra r loco instabilis. In hyeme delitescit 2
sub r inter petras: in cauitate arbor̄ deplumata vt bubo. A nisu por 3
tat in dorso fm Isidorū: q⁹ brevis r grauis volat⁹ est. ne q̄ nimiū fati
get r deficiat: a nisu suscipit. Qua excubat: ponitq; suū ouū aliq̄n al 4
teri⁹ auis nido: q̄d ipositū ab altero inuent ouū eiorbēs. Et ei⁹ sputo 5
gignunt cicade. Habes ecce q̄d sit cuculus: cui⁹ cōditionē si nosse clari⁹

voles: legito in speculo naturali ⁊ Alberto de aīalib⁹. Sz nunq̄d hic cu
culus est q̄ est causa recidiui? Nō plane: sed alius ei sil'is: ipe est diabol⁹
q̄ alios pullos q̄nq̄ in nido tenet. Hic est q̄ fecit casuz ⁊ recidiuū: q̄ꝫdiu
hic manet in nido: tādiu a recidiuo liber nō es. Et q̄ sunt hi pulli cucu-
loꝝ? audi. Ipsi sunt spes lōgioris vite ⁊ miscōie dei vnus. Recordatio
delectationū p̄teritaꝝ ⁊ delictoꝝ p̄sentiū scōs. Pctōꝝ occasiō tertius
Mala societas q̄rtus. Quint⁹ mala ꝯsuetudo. Hi sedēt in nido fomi
tis: ⁊ q̄ꝫdiu manēt in nido recidiuū nō vitabim⁹. He sunt q̄nq̄ cause re
cidiuādi. Vis clari⁹ dicā ꝑ singula q̄d efficiat recidiuū? placet. Prima
causa recidiuādi est spes lōgioris vite ⁊ dei miscōie. Putāt se plerīq̄ di
utius viuere: q̄ꝛ iuuenes fortes: ⁊ iō peccare nō timēt: sz i hac spe sic pec
cāt. Qualis fuit fatuella mater: q̄ credidit cātui cuculi: q̄ꝛ victura esset
xx. annis. Itaq̄ ad oēm interrogationē sacerdotis sp̄ rn̄debat guckguck
⁊ sic de seculo migrauit. vt in Disci. de eruditiōe fideliū p̄ce. i. Alij sup̄
dei miscōia: o de⁹ inquiūt est misericors. Scōa causa est p̄teritaꝝ dele
ctationū recordatio. O q̄t pereūt ꝑ illas cogitationes: sil'es fatuo hoī q̄
redit ad incēsam domū: vt iocale delectabile efferat: sicq̄ cū eo perit. sic
B perijt vxor Loth ꝯuersa ī statuā salis. Itē recordatio peccātiū p̄ntiū Co
gitat hic fatu⁹ q̄ꝛ viri ecclesiastici: clerici etiā magni stat⁹ hoīes peccant
sil'ia aut grauiora pctā cōmittētes. ⁊ cur nō eadē tu faceres? Nō em̄ es
latro: nō homicida: sicut alij multi. Sed q̄d cōmodi reportabis frater?
cū hi cū maioribꝫ delictis sint ī inferno: tu q̄q̄ cū minoribꝫ. cū vtrobiq̄
sit pena: licet in aliq̄ forte tibi tolerabilior: sz tn̄ eterna. Et q̄d valet ma-
gnā obsesse ciuitatis partē satis custoditā dū ꝑ posticū hostibꝫ pateat in
gressus? Tertia causa est pctōꝝ occasio: luxurie vicz femine ⁊ viri: gule
cibi ⁊ pot⁹: sup̄bie vestimētoꝝ ornatus: ptātes: dignitates ⁊c. Quarta
causa est societas mala. O q̄t pereūt sic̄ Judas inter iudeos. Quinta
causa est ꝯsuetudo mala. Habit⁹ inclinat ad ꝯsil'es act⁹. Ecce q̄nq̄ cu
culi q̄s peperit diabol⁹ cucul⁹ antiqu⁹: sedētq̄ ī nido fomitis. Cui libet
poterit illa declarare lati⁹. ⁊ iserere oēs causas recidiuaꝝ ex Gerso. siue
sūma p̄di. ꝟbo Recidiuatio. Et tm̄ de scōa q̄stiōe. ¶ Tertio q̄ris: ⁊ q̄
sūt remedia recidiuatiōis? ⁊ quō possem⁹ cuculos illos extrahere de ni
do ⁊ iugulare? Rn̄deo q̄ ꝑ manū q̄nq̄ habētē digitos: ⁊ sunt q̄nq̄ reme
dia ꝯ q̄nq̄ causas. Prim⁹ digit⁹ ē cogitatio breuitatis vite ⁊ diuine iu
stitie. Cōsidera frater q̄ꝛ mortis horā ignoras: neq̄ de crastino cert⁹ es
igit̄ differre lōgi⁹ penitētiā ne p̄sumas: susceptāq̄ diligēter ꝯtinues. vt
q̄cūq̄ hora dn̄m venire ꝯtigat: paratū iueniat seruū suū. Cōsidera etiā
iustitiā diuinā: neq̄ abutaris dei miscōia: cogita q̄ꝛ misericors ē dn̄s ⁊
iustus. Misericors ad illos q̄ tpe miscōie nō abutunt̄: ⁊ iust⁹ ad illos
q̄ de miscōia nimis p̄sumūt. An ignoras: q̄ꝛ mā̄sionari⁹ si intestat⁹ de
cederet in loco vbi mā̄sionē elegit sepeliat̄? Cū g̃ finaliter pctōꝝ subdit⁹ ⁊
mā̄sionarius sit diaboli: iuste in loco suo sepelict̄: cū diuite illo Lu. vi.
q̄ sepult⁹ est in inferno: vbi pri⁹ se legauerat ⁊ testamētū ꝯfessiōis ⁊ satis
factionē fecerat. Et sicut periculū ē aliq̄d testamētū reꝝ differre vsq̄ ad

infirmitatē vel mortē: ita periculosi⁹ est differre testamētū aīe. qꝛ q̄lē te
inueniet talē te iudicabit. de pe. dis.i. Nunq̄d Chain. Hoc digito frat
primū iugulare cuculū curato. Scd̄s digit⁹ est obliuio delectationū p̄
teritaꝝ ⁊ alioꝝ peccātiū. Delectationū inq̄ꝫ: noli redire vt vxor Loth re
spiciēdo retro. Gen̄.xix. ⁊ cū duob⁹ Joānis euangeliste discipulis noli
abire r[illegible]orfuꝫ. Audi christū Luc̄.ix. Nemo mittēs manū ad aratrū re/
spiciēs retro aptus est regno dei. Qd̄ sane nō de corpali respectiōe itel
ligit̄: qꝛ hō arando ⁊ retrospiciēdo pōt regnū dei obtinere: etiā si oculo
corpali ad diuitias respexerit q̄s dimisit. sed de respectiōe mētis ⁊ ꝯsen
sus q̄ q̄s affectat redire ad ea q̄ dimisit. i. pctā. Niniuite voluptuosi licꝫ
ꝓpter p̄dicationē Jone penitētiā egerint: tn̄ postea recidiuarūt. Ecce se
cundū digitū. Terti⁹ digit⁹ fuga occasionū factoꝝ: p̄cipue luxurie. Fu
gite fornicationē: ait Apl's. sed ⁊ oīm alioꝝ pctōꝝ occasiōes loca vicꝫ ⁊
oportunitates: in quib⁹ ꝑ actū alicui⁹ sensus q̄s capi posset. Quart⁹ di
gitus est bona societas bonoꝝ hoīm: ⁊ lectio vite sctōꝝ: vt Gerson dicit
Psal. Cū sctō sctūs eris. Bonoꝝ nāqꝫ viroꝝ colloquia sunt ignita ve/
hemēter ⁊ stimulantia ad virtutē. Sed ⁊ sctōꝝ patrū vita ⁊ exēpla freq̄n
ter ⁊ attente lecta vehemēter ꝓficiūt ad infundendū cordib⁹ nr̄is diuini
amoris affectū: vt deū in omnib⁹ ⁊ sup oīa diligētes ꝓmissiones suas q̄
om̄e desideriū superāt seq̄mur. Quintus digit⁹ est ordinatio vite. Ua
let hec cōtra malā cōsuetudinē: q̄ est cuculus vix recedēs de nido. Fac g̃ C
cōsuetudinē cōtra cōsuetudinē: fac tibi modū viuēdi: ⁊ ab illo nō recede
Regnū celoꝝ vim patit̄ ⁊c̄. Obserua doctrinā Gersonis de remedio re
cidiui: part[illegible]ij. alpha. xxxiij. lr̄a. L. Iniungas tibijpsi ad certū tp̄s: put
videbit̄ expedire orationē aliquā ante ꝑpetrationē illius pcti de q̄ tenta
ris dicendā ante imaginē crucifixi btē virginis aut alicuius sctōꝝ. siue
iniungas q̄ infra triū dierū spatiū post perpetratū facinus velis ꝯfiteri
in pane ⁊ aqua ieiunare: dicere certū psalmoꝝ numerū. aut (si tui iuris
sis) dare aliq̄d iocale tibi charū aut sūmā pecunie in elclesiā infra tres
dies. Sic em̄ forsitan miserebit̄ tui deus: ⁊ orādo sic vel humiliādo ie/
iunādo ⁊c̄. faciet in tentatiōe ꝓuentū ⁊ mitigabit marꝫ fluct⁹. Ecce ma
nū q̄nqꝫ digitoꝝ efficacissimā ⁊ potētissimā ad excipiēdū cuculos de ni
do. Sꝫ q̄d de nido ⁊ antiq̄ cuculo: Dico tibi q̄ nidū fomitꝫ totaliter ex
tirpare nō poteris: fomes em̄ manet. neqꝫ ipassibilitas stoica admitten
da. Uelis nolis habitat ite Jebuse⁹. Nidificauit in antiq̄ arbore Adā
⁊ i ramis oīm posterioꝝ suoꝝ pēdēt frusta hui⁹ nidi. Debilitari tn̄ pōt
nō quidē in essentia: sed in effectu ꝑ castigationē ⁊ virtutū acquisitionē.
Inijce g̃ sal castigatiōis carnis in nidū fomitis ꝑ ieiuniū ⁊c̄. vt in sūma
p̄dicta: ⁊ nō putrescet caro vt fiat putrida. Ceteꝝ d̄ diabolo: ⁊ neqꝫ hūc
supprimere poteris. sed h̄ obseruato: vbi eū aduolare senseris ꝑ flatū te
tationū sibilato ꝯtra eū: quēadmodū alie aues facere solēt aduolāte cu/
culo: quaꝝ oua ebibere vel esorbere nitit̄. Sibila inq̄ꝫ ꝯtra eū ꝑ deuotā
orationē: dic cū chananea: Adiuua me dn̄e. Qꝫ si oua suaꝝ delectatio/
nū supposuerit tibi ingerendo sensualitati delectationē: fac ne excubes

p ꝯsensuz. qđ fit cū icipis calescere ad delectatiōes tales: ⁊ nihil nocebit
Eijce ea si potes: si nō potes: sine iaceāt illic. sz cura vt frigida maneāt:
D ⁊ nō incubes eis p ꝯsensū: ⁊ nō erūt ibi cuculi. Porro si vtiqꝫ expuerit i
nidū cordis tui ingerēdo simplicia ⁊ cruda fantasmata sine delectatiōe
⁊ affectu: nihil cura: sūt simplices cicade. clamēt: garrulēt cū bala ancil
la rachel: nō nocebūt. De hac hist. bala vicz vide Rich. d. xij. [illegible]iarchis
Sz adhuc vnū ē qđ cauere optet: ne cucul⁹ ille diabol⁹ i dorso nisoꝝ si-
ue (sperwer) inserat. Nisi sūt hypocrite q̄ se sīlant (vt dictū ē p̄die) horre
re pctā delectatiōes: clamātes (pfey pfey) in altis in dorso illoꝝ reuera
cuculus ille diabol⁹ circūfert. Caue igit a beguttis beghardis ⁊ alijs
hypocritis: q̄ rostra cuculoꝝ ferūt in dorsis ⁊c. Delitescit in hyeme ad-
uersitatis: sed in vere ⁊ maio prosperitatis apparebit. Rogemus.

Feria secunda post reminiscere.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Octogesima quinta turma stultoꝝ est: Non prouidentiū mortem (Sterb oder todts narren) Qui de morte audire nolunt: neq; sibi prouidere: recte de talib; ꝛ congrue euāgelio. in q̄ dñs cōminatur iudeis: quia i peccato suo sint morituri. Possunt aūt hi stulti dinosci notis quatuor: multas alias potuissem addere sz nolui: quippe q̄ superioribus annis multa de morte ꝛ ad eam attinentibus dixerim neq; ea sit necesse repetere. Videamus igitur breuiter has notas quatuoꝝque ex speculo Brandt elici possunt.

¶ Prima nola est: nolle cogitare: minus meditari. neq; audire de morte. Fatui magni q̄ rem tā vilem repudiant. Affert plane ser vtilitates magnas (quib; talismodi fatui se priuāt) mortis meditatio. Valet em primo ad fugandū vel terrendū exercitū victoꝝ. Scōo ad cōtemptum mundi. Tertio ad cōtemptū sui. Quarto ad se in presenti vita regendū Quinto ad pñtē letitiā tēperandā. Sexto ad recte de pñti ꝛ futura vita iudicandū. Hec deduxi ex summa virtutū tract. de cau. būilitatis. E

¶ Scōa nola est: Non se disponere ad mortē. Sūt q̄ de morte cogitant: meditant ꝛ audiunt: sed se ad mortē differūt disponere: semp procrastinātes ꝛ alia prius expedire volentes: ꝛ b̄ postremo qō principalissimū ꝛ maxime necessarium. Hoc fac primū: vt possis secure expectare mortē ꝛ deinde aggredere alia. Quāta fatuitas fratres mei sup incertz se disponere: qō certū est negligere? Ecce alimonia p. xl. disposuisti p aduētu regis Romanoꝝ silr: ꝛ nescis si supueniat hic aut ad finē illius supuiuas. cetez sup certa morte nihil disponis. Porro in puerilib; te occupas: cū res arduissima mortis assidue instet. Non solum fatuus: sed demēs merito appellat: q̄ talis est. Demēs (inq̄t Gen. epla. lv.) merito viderer: si cū sara imunitatū senes femineq; cōgererēt: cū iuuentus intra portas signū emptionis expectaret aut posceret: cū hostilia in portis tela vibrarēt: ꝛ ip̄m solum suffossionib; ꝛ cuniculis tremeret: sedere ociosus ꝛ hmōi questiunculas ponerem: Qō nō perdidisti habes: cornua nō pdidisti: g̃ cornua habes. Non vacat ad istas ineptias: ingens negociū in manib⁹ est: mors me sequit: fugit vita: aduersus hec me doce. Hec ille. Sed inq̄s: nō me cū talib⁹ occupo. ꝛ cū quib; quesor: cū potentia: regimine ciuitatis ꝛē. cū mercatura: cū ortulis tam ad solem exponendis ꝛ vestibus. Dñe deus meus: sunt hec illa magna: ꝓpter que negligere oportet salutē anie ꝛ corporis. ꝛ nihil cogitare de morte. F

¶ Tertia nola ē. Mortuos imoderate deflere. Moderate ꝛ ex pietate naturali: nō ex infidelitate aut alijs indebitis causis reprehensibile nō est: sed inconsolabiliter: ꝛ per hoc impediri a bonis ꝛē. reprehensibile est: sicut mater Tho. Braban. filiū primogenitū: de hoc ꝛ alijs multa dixi in feria. iiij. cinerū. Anno. cccc. xcvij.

Contemptorum dei

¶ Quarta nola est. Irrationabiliter sup sepultura solicitari. Christiana sepultura (de q̄ scribit Gerson in de solicitudine) reprehēsibilis nō est sed superflua ꝛ mala intentiōe facta: quales fuerūt sepulture Mauseoli: quā sibi fecit vxor sua Artbemisia: ꝛ Chemnis: q̄ tercentena milia artificum habuit ꝛc̄. Vide mira in Brandt ꝛ Philomuso: ꝛ adde ad placitum. Tu principaliter curato de aia: corpus celo tegitur. Regemus

Feria tertia post reminiscere.

Stultor infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Octogesimasexta turba stultoꝝ est: Contemptoꝝ dei (veracbt narren) Qui deum propter suam misericordiã quã eis indesinenter impendit contemnunt. Possunt autem tribus dinosci nolis. B

¶ Prima nola est: peccare sup dei misericordia: sine penitendi immo cũ non penitendi proposito. Hoc grauissimũ est peccatoꝝ: quia in spiritũ sanctũ: vt in. q. ij. ꝛ neq; hic neq; alibi remittit. Nõ quidem simpliciter: sed ad hunc intellectum: vt in. q. ij. cc. Et ergo nihilominus si quis incideret in hoc peccatũ ad penitentiã niti deber.

¶ Secunda nola est: peccare sup misericordia dei cũ ꝓposito penitẽdi tpe certo. Et hoc quidẽ non est peccatũ in spiritũ sanctũ: imo hoc propositũ diminuit peccatũ. qz est signũ ꝙ homo non habet tantã firmitatem animi in pcm: quantã haberet sine tali proposito. fm beatũ Tho. ij. ij. Fatuũ autẽ est valde: qz qui sibi promisit penitẽdi veniã: crastinũ diem vt in eo viuas non promisit: fm beatũ Augustinũ.

¶ Tercia nola est: peccare super dei misecõia cũ ꝓposito penitendi: sed tempore incerto: nescit quando. Valde malum est hoc. Eccl. v. Ne tardes cõuerti ad dñm: ꝛ ne differas de die in diem. precipue vsq; ad finẽ vite: quia inter centũ milia vix vnus de talibus saluat: ait sanctus Hieronymus in transitu suo.

¶ Quarta nola est: peccare sup dei misecõia: qz nõ mox punit peccata. Dicunt tales illud Eccl. v. Peccaui: ꝛ quid mihi accidit triste: misericordia dñi magna est: multitudinis peccatoꝝ meorum miserebit. Plane multos hec dei misecõia in peccata detrusit peraccidens. vt Salomon dicit Eccs. viij. Quia nõ proferet cito contra malos sententia: absq; timore vllo filij hominũ perpetrant mala. Magna nimirũ hec est hominũ ingratitudo: ꝓterea ꝙ deꝰ parcit ideo magis velle peccare. Quid eñ hoc est aliud dicere: q̃ quia deus specialiter me sua misericordia respicit: ideo me ab eo auertam. Quia mihi diu pepercit: ideo peccata mea continuabo. Quia me a diabolo ꝛ morte subitanea defendit ꝛ ab eterna damnatione: ideo eum magis ꝛ magis offendam ꝛ contemnam Quia mihi plura alijs beneficia contulit: ideo minꝰ sibi obediã. Quis queso sarracenus: immo canis aut bestia hoc faceret: Nonne hi ꝙ posse benefaciunt benefactori suo: ꝛ tu cõtra omniũ etiã animaliũ naturam misericordem benefactorẽ tuũ erpugnas. Et omnia animalia propter beneficioꝝ assuefactionem homini obediunt: tu autẽ propter beneficiorum dei assuefactionẽ deo inobediens fis ꝛ peior existis. Plane contrarium dicere debueras: Quia deus mihi tantum ꝛ tamdiu pepercit iam ammodo cum non offendam. quia deus mihi multa beneficia cõtulit: ideo me ad eum conueratm. ꝛ non contra. Noli esse o frater fimario similis: qui cõtra radios solis fetorem emittit. Sic contra radios misericordie peccatorum fetores tales emittunt ingrati. Fimarius congelatus ꝛ obriuatus est peccatoꝝ: cuius coagulatum est cor duri- B

tia obstinationis in peccatis: ꝛ obtectus niue apparentie bone per hypocrisim ꝛ peccatoꝝ occultationē: intus autē plenus vermibus peccatoꝝ conscientiā suā corrodentiū. Cui hunc aliquando mittit radios multos multoꝝ beneficioꝝ nature: fortune: gratie. Ipse aūt miser remittit fetores pctōꝝ: quia inde in plura ꝛ peiora cadit peccata. Noli frater noli: nō sic abutere bonitate dei: que te expectat ad penitētiā. Videt dies ꝛ nō parcet: immo tanto seuerius puniet quanto diutius pepercit. Et
I vt Valerius ait: Lēto quidē gradu ad vindictā diuina procedit ira ꝛē Subito em̄ tunc veniet ira dei: ꝛ in tempore vindicte disperdet. Eccl. v Noli ergo abuti beneficijs dei in tuam perditionem: non fac tibi de tyriaca misericordie venenū tue mortis ꝛ damnatiōis. Nō sis cocus qui de precioso cibo diuine pietatis tibi cibum conficias venenosum. Dedit tibi deus locum penitentie: ne abutaris eo in superbiam. Dedit tibi longam vitam vt penitentiā agas: nō vt tibi cathenam fabrices peccatoꝝ: quibus ad infernum trabaris. Quid em̄ fita talibus (quib⁹ datur longa vita a deo: ipe aūt super hoc iugiter peccant) q̄ q plures anulos peccatoꝝ connectunt: De gula ecce ꝛ ebrietate ad luxuriam: de luxuria ad debita contrahenda ꝛ non soluenda: quia illa peccata sunt sumptuosa. deinde ad furta: postea maiora ꝛ homicidia: postremo ad ad furcas inferni. Non sic o frater: quinpotius vincula colli tui cito solue. Et ne differas: quia consuetudinem obtentam dimittere est difficile ꝛ quasi contra naturā: presertim in malo. Bona statim dissuescimus propter fomitem inclinantem contra bonā consuetudinē: secus de mala. quia habet fomitem adiutorem. Ubi queso visus est mendax in iuuentute: verax in senectute. Sic de fure: sic de luxurioso (Jung gewont alt thont) Raro accidit quin luxuriosus maneat vel opere vel volunta
R te vel cogitandi voluptate. Quis queso tepidus ꝛ otiosus in iuuentute efficitur in senecta agilis? Quomodo ex tenaci ꝛ auaro largus? quo modo in senecta ieiunabit: qui (iam quasi infans factus) indiget multiplici refectione? Ubi est qui totum restituat in senectute que male acquisiuit in iuuentute? Quomodo tunc sobrius qui prius ebrius? oporet em̄ mane bibere pre complexionis siccitate. Nec potest tunc camisiā dimittere: quia frigus est. Nec orare: quia caput debile est ꝛ pect⁹ strictum ad orandum: sed non ad garrulandū. Nec verbum dei audire: q somnolentus est. Nec peregrinare: quia debilis est. Nec aliena restituere vel elemosynas dare: ne pauper sit. Memento ergo creatoris tui in diebus iuuentutis tue: ꝛ ne tardes conuerti ad dominū. Rogemus dominum.

Feria quarta post Reminiscere.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangelium.

Turba. LXXXVII XXVIII

Octogesimaseptima turba stultor est: Deū blasphemantiū (lester narren: gots lesterer) Qui similes sunt iudeis ꝛ paganis: de quib in euangelio. rursum crucifigentes linguis suis illudentes ꝛ flagellātes Jesum christū. De quib tria dicā. Primo quib nolis discernant. Scdo ꝗnta sit eor stultitia: imo furor ꝛ insania. Tertio que remedia. De primo reperio nolas septē quib discerni possunt. Prima nola est: blasphemare diuinā puidentiā. Sunt qui dicunt deū nō habere prouidentiā de reb seu actibus humanis: sed oia euenire a fortuna: qz videt bonis mala ꝛ malis bona euenire ꝛc. Noli sarue inculpare deū in factis suis: qz opera eius sunt nimis profunda: mēs

nostra ad iudicandū nimis tortuosa: ipse oim summa ⁊ prima regula.

2 ¶ Scda nola est: blasphemare diuinā potentiā. Sic fecit Sennacherib. ysaie. xxxvij. ⁊. iiij. Regū. xix. Similiter duo illi bononienses cōpatres: qui asserebant gallū in frusta ꝑ eos desectum neq; a Petro neq; a christo resuscitari posse. sed oēs hi penas suas pertulerunt condignas. Illius em̄ exercitus occisi sunt vna nocte ab angelo dñi c[illegible]ū octogintaquinq; milia hoim. Hi aūt gallo viuo resurgente lepra puniti: q̄ plaga in posteris eoꝝ hereditaria ꝑmansit vsq; in obitum.

¶ Tertia nola est: blasphemare diuinā iustitiā. Blasphemant quidā dei iustitiā dicentes deū iniustū: cū multū affligit aliq̄s: ⁊ crudelē: cū tñ sit iustissimꝰ ⁊ clemētissimus. Est hec blasphemia dānatoꝝ in inferno. Vñ dr̄ Apoca. xvi. Estuauerūt hoies estu magno ⁊ blasphemauerunt nomē dñi habētis ptātez sup̄ has plagas. Vbi dicit glo. q̄ i inferno positi q̄uis sciāt se ꝑ merito puniri: dolēt tñ q̄ deꝰ habeat tantā potētiā q̄ plagas eis inferat. cuius dicti declarationē ponit beatus Thomas. ij. ij. q. xiij. arti. iiij.

¶ Quarta nola: maledicere optatiue deo sicut creature ex anio vindicādi se. Qd̄ q̄dā faciūt v̄bo imp̄cando deo mala. Quidā facto: sicut ille q̄ cū in ludo amisisset gladiū versus celū iecit: ⁊ cruētatus decidebat: vt recitat̄ in de eruditiōe disci. Quidā aio blasphemāt: q̄ patiunt̄ cogitationes blasphemie: sed inuoluntarie. illi nō peccant: qꝛ patiunt̄ potius.

¶ Quinta nola est: iurare inhoneste ⁊ sine necessitate ꝑ mēbra christi (sam̄er gotz lung du entgast sin mir nit) est triplex pctm̄ in vno actu: iuramētū illicitū: blasphemia ⁊ cōminatio. Siliter maledicere ꝑ mēbra christi: vt (das dich gotz lung schend) ibi optas ei cōfusionē: hoc est maledictio. ⁊ noias pulmonē christi irreuerēter: ⁊ est blasphemia i ꝓposito.

M ¶ Sexta nola est: mēbra christi aio vindicādi se ꝯtra christū ꝑticulati recēsere. Sicut quidā facere solēt: q̄ neq; iurātes ꝑ mēbra: neq; ꝑ ea maledicētes ꝓximis: neq; etiā deo maledicūt. sz solū simpl̄r mēbra christi anio iniuriandi recēsent: ⁊ eū nouacula lingue sue discerpūt ⁊ laniant.

¶ Septia nola est: recēsere maledicēdo sctōs dei: p̄cipue sanctā Mariā dei matrē: vel mēbra noiando inhoneste ⁊c. Plane hec oīa redundāt in deū q̄ eos sanctificauit. Itaq; blasphemia dei hoc dicit̄: vt b. Tho. ij. ij. deducit. Ecce habes primū punctū de nolis discretiuis.

¶ De scdo q̄ris: quanta sit illoꝝ fatuitas? Rñdeo breuiter q̄ grandis admodū nedū fatuitas: sed insania ⁊ furor: est em̄ eoꝝ pctm̄ grauissimū vt in. ij. ij. Primo qꝛ irremissibile. i. difficulter remissibile: vt dicit christus. Neq; mirū qꝛ est ꝯtumelia serui ꝯtra dñm ⁊ talē dñm. Qui cōuitiū dicit amico difficulter recipit̄ in gratiā: vt dicit Eccus. qꝛ vix recedit memoria eius a corde. Quō ḡ qui totiēs dñm deū blasphemauit: regē glorie ⁊ dñm dñantiū? Scdo grauitas eius apparet ex pena. Nā s̄m legē veterē lapidabant̄. s̄m ecclesiasticā deponit̄ clericus: laicus excōmunicat̄: s̄m leges aliq̄n decapitat̄: ⁊ alijs penis affligit̄: ⁊ Philippꝰ

rex Francie oēs submersit. (Ist niemands nochgūltiger an dem du di
nen zorn wüten rach vnd vnsinnikeit kanst vſstossen? Kanstu es über
nyemans anders vſkōmen weder über gott) Omnes alios times: q̄si N
repcutiāt ⁊ remaledicāt: ille solus est quē tā vilē reputas vt nō repercu
tiat? Tertio q̄ maxima ingratitudo est hec blasphemia. Et cur ita? q̄
in membro illo deū inhonorat in quo deus eū p̄ ceteris creaturis hono
rauit homine: scz in sermone ⁊ lingua sua. Solus em̄ homo inter ani
malia habet donū sermonis: ſm Aristo. Deniq̄ q̄ mēbra illa infirmi
tatis humane: que ꝓpter salutē ipsius assumpsit: ipse ad contumeliā dñi
nominat: ⁊ ingratus est de beneficio incarnationis. Dic queso tu blas
pheme q̄d tibi mali fecit cerebrū: caput: oculi: collū: cor: sudor: sanguis
⁊ caro dñi nostri Jesu christi: vt dicas blasphemando (Gotz hyrn: gotz
schedel: gotz halſ: gotz hertz: gotz schweyſ: gotz blut vñ gotz fleisch?)
Dic tu maledicte: q̄d tibi mali fecerūt? Forsan nūquid hec sunt? q̄ cere
brum ⁊ caput eius coronam spineam suscepit ⁊ sanguinem de se pluit:
vt tu eterne glorie susciperes coronam: ideo dicis, dei cerebrum. Red
dis vices gratitudinis oculis qui in cruce fleuerunt ⁊ caligauerunt et
fracti pro te: vt abstergantur ab oculis tuis omnes lachryme ⁊ deum
deorum videas in sion. Quid mali fecit collū? Forsan quia colaphos
pro te passum. Et quid cor q̄so: qđ pro te totiēs cōpunctiones: miserati
ones: tristitias ⁊ anxietates sensit: immo diram lanceam in se suscepit?
Quid queso fecit tibi sudor ⁊ sanguis? Nōne pro te in monte Jesus ef
fudit: vt tu eternū refrigeriū acciperes? Nonne sanguis in cruce fusus
vt te in suo laua[illegible]t sanguine ⁊ redimeret? Nonne caro eius pro te liui
da facta est: ⁊ tibi eam in eduliū quotidianū reliquit? O tu ingratissi
me ⁊ diabolice blaspheme: vt quid sic agis? Fortasse putas: quia nō sa
tis fuerit affectus contumelijs Jesus a iudeis diaboli ministris: ⁊ tu
adimplere velis mensurā patris tui diaboli cōtumelias super cōtume
lias addendo. Nōne par est hic fratres mei iudeis? Quid dixi par? im
mo longe deterior. Illi mortalē infirmū ⁊ in statu humilitatis cōtume
lijs affecerunt: iste mortalē ⁊ in celis regnantē. Illi ignorantes eū esse
deum: si em̄ cognouissent nunq̄ dñm glorie crucifixissent. iste autē quē
cognoscit esse deum ⁊ credit. Illi aures ad blasphemiā obstruebāt: hic
laxat linguā ⁊ arrigit aures. Illi dolentes vestimenta scindunt sua: ille
Jesu christi corpus ⁊ omnia membra sua lingua diabolica mēbratim
discerpit ⁊ diuidit. Examussim itaq̄ deteriores sunt iudeis. Et quid
dixi iudeis? immo etiā omnibus creaturis deteriores. Om̄es em̄ alie
creature deū laudant ⁊ benedicunt: eius ⁊ potentiā bonitatē ⁊ sapiētiā
ostendendo: aliosq̄ per hoc ad laudandū inuitant: sicut opus egregiū
inspicientes ad artificis laudem incitat. Ille autē qui specialiter ꝓpter
hoc linguā accepit vt deum laudaret: deū nō laudat. sed cōtra aliaꝝ cre
aturarum admonitionem deum blasphemat. Mirū est (inquit btūs
Gregorius) qualiter homo deum non laudat: cum omnis creatura ad

eũ laudandũ semp inuitet. O canis: o traditor: o crucis christi inimice.
O canis: sed nõ nisi rabide. Canis nõ rabidus te melior est: qui dñm
suũ nõ mordet nec dilacerat. tu aũt dñm: sed ⁊ deũ tuũ cũ blasphemas
dilaceras. Canis rabide manũ que tibi panẽ: imo aerem: solem: lunã:
deniq; ⁊ animã ⁊ gloriã porrigit. hanc manũ inquã mordes. Nunquid
ne traditor es? qui eodẽ ore quo vinum a deo creatũ bibisti illũ ipsum
deũ mordes ⁊ cõtumelijs afficis. Tu crucis christi inimice rursum ti-
bimetipsi christũ crucifigis. Tibimetipsi inquã (nõ em̃ sibi) quippe cum
christus semel mortuus sit ⁊ amplius nõ morietur: mors illi vltra nõ do-
minabitur. sed tibimetipsi: punieris em̃ sicut qui christũ crucifixerãt. De
tertio dicis: Et quid ageremus cõtra insanã fatuitatẽ ⁊ fatuã insaniã?
Respõdeo primo: q̃ p te debes custodire os tuũ ⁊ statuere penã vl' ora-
tionis vel denarij ⁊c. cũ p̃uaricatus fueris p familia: deinde sis solicit⁹
vt phibeas eos a talib⁹. Porro tu politice fac punias penis predictis
blasphemos: ⁊ ante oĩa aufer de medio occasionẽ haꝝ blasphemiarum
Et que sunt he? Ipse sunt ludi phibiti ⁊ cõuiuia ĩ stubis. Unde queso
plures in deũ blasphemie pueniũt q̃ ex ludis ⁊ ebrietatib⁹? Claudende
igitur essent stube: vt amote essent occasiones blasphemandi propinque.
Presertim liceret hoc tpe sacro quadragesimali: in quo passim ⁊ effre-
ne frangunt ieiunia ecclesie. Hoc p̃terea tpe periculi ⁊ miserie: in q̃ mi-
seriã patiunt occasionis ⁊ p̃uaricationis oĩm rerũ suaꝝ incendio ⁊ rapi-
na amici ⁊ fratres nr̃i in cõflictu switensiũ ⁊ alioꝝ: q̃ pericula vtiq; etiã
O nobis imminent. Sic sic agendũ est: sic principes: sic senatus: sic ep̃us
facere deberẽt. Sed quid si tales essent primi lurcones [illegible]orij ⁊ lusores?
tũc cõmunitates debẽt se de his intromittere: ⁊ eos cõmonefacere vt ta-
lia faciãt: honorẽ dei tueant: blasphemãtes de medio tollant. q̃ si renue-
rint: studeãt sibi alios amatores dei ⁊ zelatores iustitie de oĩ eligere et
erigere ꝓplo. Sic Jetro Moysen docuit: quos de oĩ ꝓplo debuit elige-
re. Ue ve terre ⁊ cõmunitatib⁹ vbi nõ tales quales ipse describit de po-
pulo: sed solũ ad fauorẽ ⁊ de p genieb⁹ regẽtes eligunt. Sed quis muri
lego nolã alligabit: q̃s hec ꝓponet p bono reip. p dei gl'ia ⁊ aĩaꝝ salute?
Nemo audet: om̃es timẽt. Hic ꝓprie vtilitati timet: alius sue vanitati.
Uellet fieri nobilis: ideo nobilib⁹ adulat: vt p eos in consortiũ euehat
nobiliũ: sicq; eis contradicere nõ audet: neq; sequi conscientiã neq; bo-
nũ reip. ⁊ coitatis: sed illoꝝ aspicere fauorẽ. sicq; fit vt is qui deberet es-
se re ⁊ noĩe de plebe: re nõ sed solo noĩe sit. Alius timet si contraveniat:
auferat sibi lucrũ: q̃ faber ferrarius est lanius aut alterius artificij bõ
alicuius. q̃ si restiterit curatorib⁹ illoꝝ ⁊ timet amoueri ⁊ lucro priuari:
ergo digitũ supponit labello. Sic sic oẽs claudunt oculos: p cancellos
digitoꝝ pspiciũt: ⁊ resp. perit: dei blasphemie nõ cohibent: ludi ⁊ cõui-
uia illa in stubis publice nõ phibent signũ q̃ filij dei nõ sunt: q̃ alias ta-
lẽ sui patris dei blasphemiã nõ sustinerent. Legit de h̃ exẽplũ satis aptũ
ꝓposito. Mater tres habẽs filios marito suo dixit: de trib⁹ filijs vnus.

solus est tuus. Sed anteq̄ filiū verū noiaret: mortua est. Paulopost pater moriēs amicos āmonuit ꝙ caute agerēt ad cognoscendū q̄s ver⁹ esset filius: ⁊ vt ei totā darent hereditatē ⁊ patris bona. Judex vero discretus corpus patris defuncti erexit: dicēs illis tribꝰ filijs ꝙ q̄ ꝓpinqui⁹ ad cor patris sagittaret: haberet hereditatē. Primus ꝓpe: secūdus ꝓpinquius ⁊ p[illegible]fundius illud tetigit. Tertius vero dixit: ꝙ citius totā dimitteret hereditatē q̄ ad patris corpus sagittaret. Hic ergo verus cōpertus est filius: q̄ horrebat naturaliter patris corpus sagittare. Sic ⁊ hic. Applica ex summa p̄dicantiū fo. v. xviij. verbo Filiatio.

Plagas diuinas admirantiū

Feria quinta post reminiscere. Vltima Februarij.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccēs. i. Euangeliū.

Octogesima octaua turba stultoꝝ est: Plagas diuinas admirantiū (Plognarren) Ipsi sunt qui mirant de plagaꝝ multitudine: quasi putarent cū iudeis circa principiū hodierni euāgelij iudiciū dei nō esse iustū: ꝙ punit malos ⁊ bonos nocentes ⁊ innocentes: cū tamē iustissimū: sicut clare deducet. Possunt autē bi fatui ad presens tribus dinosci nolis: q̄uis plures possent assignari.

¶ Prima nola est: mirari plagaꝝ siue tribulationū a deo īmissionem Sunt q̄ querūt ex admiratione vnde plage tot ꝓueniāt: pestilētie: bella fames: tēpestates: caristie reꝝ diuersaꝝ ⁊ fructuū ⁊c. ⁊ sup̄ h̄ varij varias assignāt causas. Sūt em̄ q̄ hoc ascribūt planetis ⁊ varijs eoꝝ ⁊ aliarū stellaꝝ cōiunctionib⁹ in signis varijs: supq̄ his mirabilia nituntꝰ p̄dicere in p̄dictis plagis. Sed ⁊ quidā genethliaci ex horoscopis natiuitatū varia dicūt: q̄ oīa sunt plena insanijs falsis: p̄cipue vbi exorbitant principia naturalia. De siccitatib⁹: pluuijs ⁊ sil'ib⁹ in cōi p̄nt aliq̄ p̄dicere: q̄uis creberrime fallant: ⁊ esset solicite ꝑ ordinarios locoꝝ sup̄ h̄ ꝓuidendū: ne diuulgarent libelli ꝑ impressionē cōtinētes supstitiosa. Sed

Q vellē dicerēt mihi īprimis: q̄s planeta regnauerit tp̄e diluuij Noc. Gen̄ vij. qn̄ cataracte celi apte sunt ⁊ pluit. xl. dieb⁹ ⁊ noctib⁹ destructa tota terra. Quis regnauit planeta dū igne ⁊ sulphure de celo pluēte Zodoma cōbusta est? Quis p̄terea tp̄e Dauid qn̄ facta est fames in dieb⁹ ei⁹ trib⁹ annis iugiter? ij. Regꝫ. xxi. Quis tandē planeta regnauit tp̄e Helie? iij. Regꝫ. xvij. qn̄ nō pluit annis trib⁹ ⁊ mēsib⁹ sex: qn̄ tata fames terrā occupabat ꝙ nec erat herba equis. Scio q̄ cornicabunt: q̄ nescio q̄ planete ⁊ stelle erāt sub aquario cōiuncti tp̄e diluuij: ⁊ sic naturale fuit: sic ⁊ de alijs dicerēt. Sed eis dicā verissimā ⁊ christianā causaꝫ: q̄ testimoniū habet a deo ⁊ scripturis: sicut Jesus hodie in euāgelio. Causa haꝝ oīm plagaꝝ fuit planeta pcti: mādatoꝝ dei trāsgressio. Audi Moysen. Videns inquit deus ꝙ malitia multa hoīm esset in terra: ⁊ cūcta cogitatio eius intenta ad malū oī tp̄e: penituit eū ꝙ fecisset hominē. Et iteꝝ: Repleta est terra iniquitate: ⁊ ideo disperdā eos cū terra. Ecce q̄lis planeta tūc regnauit q̄ terre dispersionē effecit. Et q̄s planeta effecit famem tp̄e Dauid? Plane Saulis crudelitas. Siquidē ꝓpter Saul ⁊ domū eius ⁊ sanguinē: q̄ occidit Gabaonitas q̄s Saul afflixerat ⁊ occiderat: cū tn̄ essent pauperes ⁊ in ꝓplo ad portandū aquas ⁊ ligna cedenda essent ordinati. Josue. ix. Porro planeta q̄ fecit siccitatē tp̄e Helie fuit dn̄i dei derelictio ipsius Achab. Ait em̄ Helias ipsi Achab regi malo. Nō ego turbaui Israel: sed tu ⁊ domus patris tui: q̄ derelin-

R quētes dn̄m. iij. Regꝫ. xviij. Rn̄deo g̃ ⁊ dico ꝙ planeta pcti ⁊ mādatorū dei p̄uaricatio est causa siue occasio plagaꝝ ⁊ tribulationū illataꝝ a deo: planetaq̄ pctm̄ regnās est q̄ nos cōturbat: hic in celo stat ⁊ in celū

corā deo clamat. Et vt clarius pateat: audi testimonia scripture ⁊ legū
In lege veteri Leui. xxv. ⁊ Deut. xxviij. habet expsse: q̄ deꝰ ꝑ fractione 1
mādatoꝝ minat oīa mala. Fractio ḡ mandatoꝝ dei est planeta: q̄ mala
ibi minata effecit. Vide ibidē. Audi legē ciuilē i Autē. vt nō luxurient 2
ꝯtra naturā. Coll. vi. §. oībꝫ circa mediū: vbi recitato iurādi abusu dicit
ꝓpter talia fames ⁊ terremotꝰ ⁊ pestilētie fiūt. Vide legē canonicā. xvi 3
q. i. Reuertimini. vbi dicit q̄ ꝓpter malitiā hoīm mūdus fame ⁊ penu-
ria affligit: ⁊ est Hiero. sup Malachiā. Habes ecce leges: vis ⁊ ꝓphe- 4
tas. Terrā fructiferā (ait Psal.) mutasti in salsuginē a malitia inhabi-
tantiū in ea. Itē Ezechiel. xiiij. Terra cū peccauerit mihi: extēdā manū
meā sup eā: ⁊ ꝯterā virgā panis eius: ⁊ īmittā in eā famē: ⁊ interficiā de
ea hoīem ⁊ iumēta. Clarissime aūt Hiere. v. vbi tandē dicit. Iniquita
tes nr̄e declinauerūt: hec ⁊ pctā nr̄a ꝓhibuerūt bona a nobis. Sz ꝑter 5
hec etiā legimus huiꝰ veritatis opus miraculosum: vt dici possit illud
qd̄ in hodierno euangelio dn̄s dixit. Opera q̄ ego facio ipa testimoniū
ꝓhibent de me. Fert q̄ in q̄dā patria locuste patriā ad modū egypti va-
stauerūt: quaꝝ aliq̄s incole capiētes in vtraq̄ ala cuiuscūq̄ tres inue-
nerūt lr̄as. q̄s cū diligēter legerēt: inuenerūt q̄ i vna ala fuit scriptū ira:
in alia dei. Plane sicut ꝓpter pctm̄ terra fuit primo maledicta. Gen. iij
Ita nūc ꝓpter bona v̄o opa bn̄dicet. Ecce igit quō planeta (q̄ nos cōtur S
bat plagis ⁊ tribulationibꝫ) pctm̄ est. Quocirca efficacius remediū nō
est ꝯtra plagas q̄ꝫ pcti amotio: ꝑ ꝯfessionē ⁊ cōtritionē de pctis: cessati
onē a futuris: satisfactionē deniq̄ ⁊ restitutionē male ablatoꝝ: ⁊ ꝑ pec-
catoꝝ volūtarie desistere nolentiū punitionē. q̄ q̄ttuor possent in longū
deduci. Per hec em̄ q̄tuor adiūcta deuota ⁊ iugi oratiōe ꝓculdubio po
terit ira dei (q̄ ꝓpter pcta nr̄a feruescit) placari. Posito em̄ q̄ hec tribula
tio ⁊ plage naturalr: fm scz dispositionē causaꝝ ⁊ influētiaꝝ sic euenire
deberēt: si mādata dei custodiremꝰ deꝰ illas causas naturales īpediret
sicut patet ex ꝓcessu toto Leui. xv. ⁊ Deut. xxviij. Et ꝑ sil'e pōt declara
ri: qd̄ ponit Vincētiꝰ ille magnꝰ p̄dicator: de p̄refamilias ancilla ⁊ fili
olis. Pr̄familias em̄ multos habēs filios cōmēdāsq̄ victualiū claues
ancille: q̄ si crudelis sit filijs nolēs eis ministrare panes ⁊ alia: remediū
est filijs vt ad patrē vadāt: q̄ acceptis panibꝫ vel ablatis ab ancilla cla-
uibꝫ eis necessaria tribuat. Sic in ꝓposito. Pr̄familias deꝰ est tribuēs
claues ancille nature scz: q̄ ꝑ pluuiā nob̄ panē ministrat vinū ⁊ alia. q̄ si
natura crudel' efficit ꝓpter ꝯstellatiōes planetaꝝ necessaria negās reme-
diū sumimꝰ exēplo ꝑuuloꝝ: qr ꝯq̄remur deo custodiētes eiꝰ mādata ⁊ li
berabimur. Ponit ꝑ ꝯfirmatiōe huiꝰ dicti notabile v̄bū Gerson i ser. d̄ T
spūsctō. xlix. y. Ad moꝝ (inq̄t) mutationē notabilē in microcosmo scz ī
hoībꝫ ꝯseq̄ns est mutatiōes in macrocosmo: h̄ est in maiori mūdo nota
biles fieri: sicut in diluuio: sicut in fulminatiōe pentapolis peccatricis
sicut in horrēdo scelere iudeoꝝ ꝑ nece christi: qn̄ sol obscuratꝰ est: terra
tremuit: petre scisse sunt. Deniq̄ q̄d dep̄catio assidua motu suo possit:

hoc ⁊ Jacob ⁊ eloquia sacra ⁊ miracula crebra testantur. Hec ille.

¶ Scd̄a nola est: Mirari cur innocētes ⁊ etiā aliqn̄ valde boni patiantur eiuscemodi plagas cū malis: q̄ vt dictū est ꝓpter pctā eoꝝ tribulātur. Rn̄deo ipꝛimis: q̄ oīs tribulatio siue pena ꝓuenit ꝓpter pctm̄ aliqd̄ qꝛ ꝓpter oꝛiginale: sicut b. Tho. in. i. ij. ⁊ doct. dist. xxxvi. scd̄i deducūt: sic ⁊ intelligi debet verbū b. Hiero. Dico scd̄o q̄ nō est di[illegible]ū in precedentib: q̄ oībus tribulatio ꝓueniat ꝓpter peccatū ꝓpriū siue ꝑsonale. Dico tertio: q̄ pena spiritalis nulli infligit̄ in aīa ꝓpter pctm̄ alterius: vt ibidē vbi supra deducit̄: sed secus de pena coꝛpali siue tēporali. De illa ad ꝓpositū dico q̄ eā patiunt̄ etiā innocētes: ⁊ q̄ talia pctā non fecerūt ꝑ quib: infligit̄ īmo ⁊ boni hoīes q̄ prorsus de h̄ nullā culpā habēt. Primo patiunt̄ ⁊ inuoluunt̄ in plagas illas: q̄ pro pctis inferunt̄. Inuoluunt̄ inq̄ꝫ possessiōes aīalia: pueri nō vtētes ratiōe tribulationib: illis: ⁊ h̄ nō iniuste sed recto iudicio dei: qꝛ illa oīa sunt aliq̄d ipsoꝝ peccatoꝝ q̄ puniunt̄: ⁊ sic in taliū punitiōe ipsi puniunt̄. nō em̄ parua tribulatio est eis: cū vidēt sibi auferri pueros ꝑ pestilentias ⁊c̄. ⁊ aīalia perire cū substātia eoꝝ oī ⁊c̄. Uidet ꝑterea de⁹ q̄ pueri fuissent futuri patꝛnoꝝ criminū imitatoꝛes: g̊ misericoꝛditer eos subtrahit ꝑ mortē tꝑalez q̄tinus euadāt eternā: q̄ si taliū imitatoꝛes forte futuri nō essent nihilominūs de⁹ misericoꝛditer eos de miseria hui⁹ mūdi aufert. Uide de h̄ resolutionē doc. ij. sniaꝝ. ⁊ adde his. Scd̄o plagas patiunt̄ hmōi: ne dū pueri sꝫ etiā hi q̄ sunt ꝓuectioꝛis etatis: minīe tn̄ inuoluti his criminib: ⁊ neq̄ aliq̄d eoꝝ sunt q̄ puniūt̄ ꝓpter crimīa talia: ⁊ tn̄ iuste affligūtur talib⁹ penis: qꝛ ꝑm Aug. de ci. dei. li. i. c. ix. eos nō corripiūt: ⁊ hoc ꝓpter tres cās. Prio qꝛ laboꝛi parcūt: ⁊ laboꝛē īpendere nolūt ꝑ aniaꝝ salute. Scd̄o ꝓpter verecundiā: vbi em̄ laboꝛ nō requirit̄ verecūdia nos retrahit. Tertio ꝓpter cupiditatē: quos em̄ nec laboꝛ nec verecundia retrahit: impedit cupiditas: cū videlicet eoꝝ inimicitias deuitamus: ne impediant vel noceant in istis temporalibus: siue quas adipisci adhuc appetit nostra cupiditas: siue quas amittere formidat infirmitas. Jure ergo istā vitā quādoq̄ꝫ amarā sentiūt: cuius amādo dulcedinē pctōrib⁹ amarā esse noluerūt. Concoꝛdat his decretū. dis. xlv. sed illud: ⁊ accipit̄ ex verbis Hiero. sup Hieremiā ⁊ est ꝯtra pꝛedicatoꝛes dissimulantes.

Feria sexta post reminiscere. Prima Martij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

¶ Tertio tribulant̄ etiā boni q̄ nō dissimulant: ⁊ nullo modo sunt participes criminū. Tribulant̄ inq̄ꝫ ꝑ tales plagas cōmunes alijs: sed hec tribulatio eis plaga nō est: nō punitio aut pena: sed vtiq̄ꝫ aliud quiddā qꝛ vtilis medicina. Et ad q̄d igit̄ permittit eos deus cū pctōribus turbari pestilentijs: fame: bellis ⁊c̄. Respondeo propter quinq̄ꝫ. Primo vt meliores fiant. Facit eis q̄ faber ferrarius carbonib⁹ in fornello: q̄ eos aspergit aqua vt vehemētius inflāment̄ ⁊ clarius ardeant. Sic de

Nonagesima turma stultoꝝ est: Impioꝝ in parentes (kind nar ren) Ipsi sunt qui nō honorant parentes: sed potius cōtemnūt. De quibus nō potest dici qō hodie in euangelio de bono filio Christo Jesu dictū est. Beatus venter qui te portauit: ꝛ vbera q̄ suxisti. De his autē primo dicam quēadmodū nobis discerni possunt. Secundo q̄ stulti sint: ꝛ tertio que sit causa stultitie eorū. Circa primum reperio nobis septem quibus discerni possunt: quaꝝ vna ponit in capite: secunda in auribus: tertia in ore: quarta in pectore: quinta in dorso: sexta in dextra: septima in sinistra manu. Hec aūt ita ordinauit: vt co fa

cilius possint memorie cōmendari a filijs. Et cum audieris nolā quas satam eos corripias.

¶ Prima nola est in capite. Parentes signo vel facto notabiliter inhonorare vel despicere: est mortale peccatū. Hanc nolā posui in capite quia per caput ostendit̄ ⁊ exhibetur honor: per inclinationem eius aut detectionē. Porro quando filius in potestate aut dignitate cōstitutus: patrē debeat precedere: aut contra: lege Petrū Alfonsum ⁊ Georgiuz Trapezontiū in sua rhetorica. ꝙ si neglexerit obseruare: quatias ei nolam verbere capitis.

P ¶ Secunda nola est in auribus: parentibꝫ nō obedire. Debēt filij parentibus obedire in omnibꝫ que pertinent ad necessitatē eoꝝ ⁊ dispositionē seu vtilitatē rei familiaris. Et hec est nola auris sinistre: quia temporalia sinistra sunt respectu spiritaliū. ꝙ si neglexerit facere: aurem sinistraz ei trahas. Scdo debent eis obedire in his que pertinent ad disciplinā morū: in his que sunt ad salutē necessaria. ꝙ si nō fecerint: aurē dextram vellas ⁊ trahas. In minimis licitis ex negligentia nō obedire veniale est. Hec Chaimis de malis nō tenet̄: imo contrariū tenet̄ de intrando religionem: contrahendo matrimoniū non tenetur: quia hec nō sunt de necessitate salutis: neqꝫ respiciunt rem familiarem. Sup quo vide docto.

¶ Tertia nola est in ore: parētes nimis ꝑturbare: verbis inquā opprobriosis: cōtumeliosis: irrisiuis: maledictionibꝫ: blasphemijs: viuos vel defunctos. Item si eos scienter ad iram notabiliter prouocauerit: mortale est. secus si nō ex ꝓposito. Itē si cōtendit vel dure loquutus est ⁊ irreuerenter: nō tñ ex cōtemptu: veniale videt̄. Debēt oīa verba ad parētes affectu esse imbuta: ait Hierony. apud Alexandrū de Ales. Hec nola pendet in ore: quā quatias si contra te latrauerit puer.

Q ¶ Quarta nola est in pectore. Parētes nō cordialiter diligere: sed aliquando deliberate optare eis mortē. Et vltimū est mortale: quocūqꝫ respectu hoc factū fuerit: scꝫ ꝓpter hereditatē ⁊c. Ceteꝝ de dilectiōe cordiali vide Angeli. que non excusat eos a mortali: qui se habent ad parentes quasi odirent eos. Vide eandē in verbo Filij: ⁊ Alexandrū: qui multa de cordiali dilectione dicit cur impendi debeat.

¶ Quinta nola est in dorso. Parentes nō supportare: vel eis nō subuenire cū quis potest: precipue in magnis necessitatibꝫ vel infirmitatibꝫ corporalibꝫ. Hic de medicinis ⁊ alijs similibus dici poterit: quantum quis teneat̄. Si teneris alijs subuenire in necessitatibus: quāto magis parentibus. Turpe est plane ⁊ ignominiosum (cū potes nutrire) eos permittere mendicare: etiā si peccatū nō esset.

¶ Sexta nola est i manu dextra: parētes ꝟberare. Plane si qs parētes voluntarie ꝟberauerit etiā leuiter: mortal̄r peccauit: ait Chai. Grauis eisdē pena mortis in lege affligit̄: ⁊ multa exēpla de q̄busdā legim⁹: qui parētes ꝟberauerūt: ⁊ inde flagellati fuer̄t. Adde his ad placitū ex bi[illegible]

¶ Septima nola est in manu sinistra. Parētes a salute aiaꝝ suaꝝ impedire. Ipsi sunt q̄ ꝓhibēt eos testari in vita vel in morte: aut impediunt ne disponāt ꝓ aia sua: seu a restitutiōe retrahūt: ⁊ hac de causa sacerdotes ad eos accedere ꝓhibent. Itē q̄ nō implent legata parentū ⁊ predecessoꝝ suoꝝ ad pias causas: aut multū differūt vltra tēpus ꝑ eos statutū. Item q̄ votis patris q̄ morte preuētus adimplere nequiuit: nō satisfecit post eius mortē: nā quilibet heres tenet adimplere vota realia sicut ⁊ debita: ad ꝑsonalia autē vota nō tenetur: nisi pater ea sibi iniunxerit in vltima volūtate. vide Chaimis. Et adde ad placitū his nolis declarationes pro populo erudiendo in his q̄ multū indigent: presertim Argentineñ. vbi habēt cōtra hanc septimā nolam municipalia: cōtra salutē aniaꝝ eoꝝ: ⁊ tantū de primo. Item vide Angelicā circa quartū preceptū de oibus his nolis. Sedo queris: ⁊ quanta est stultitia ⁊ impietas eorūq̄ ingratitudo? Magna plane: quāsi nō cognoscis o ingrate fili: leua oculos sursum in nidos ciconiaꝝ ⁊ illic lege: fouent parentes suos cum senuerint: pascunt ⁊ calefaciunt plumis: sed ⁊ clistere eis administrant: afferentes em̄ rostro aquā salsam marinā per posteriora immittere nitunt: vt dicit Vincentius. inde ⁊ auis pia dicitur. Non sic mali filij: sed alia quedā animalia que nō pre se ferūt talem pietatez imitant in ingratitudine ⁊ impietate. Sunt bruta que dū a parentib⁹ lac ⁊ alimentū accipiunt: eos cognoscūt. q̄ cessante eos cōtemnūt et cū eis pugnant. Catuli etiam in iuuentute inter se ⁊ cū parentib⁹ ludunt: magni vero effecti ac roborati: ꝓ osse cū parentib⁹ inter se pugnāt. Sic heu multi filij [illegible]m nobilium q̄ꝫ pauperuꝫ: parui simul nutriti in curijs principū vel parentū: inter se magnā habēt familiaritatē ⁊ societatem: ⁊ parentib⁹ magnā exhibēt reuerentiam. sed magni facti ita cupiditate ⁊ suꝑbia excecantur: ꝙ nec societatē nec consanguinitatē agnoscant: sed aliquo cōcupiscibili inter eos ostenso: nec deū timent nec parentes reuerentur: nec inter se pacem habent: ⁊ nō solum pro magnis sed etiam pro paruis sicut filij pauperꝫ cōtra deum ⁊ parētes: ⁊ inter seipsos brigas habēt ⁊ cōtētiones. Debebāt potius cedere etiam iuri suo ad tempus propter parentū pietatē: sic Johānes Hircanus fecit ⁊ Gregori⁹ Neocesarieñ miraculo fratres quosdā facere debere edocuit: de quib⁹ vide in Sūma predican. f. v. §. xix. ⁊. xxi. Tales filioli ꝓmittentes multa se facturos parentib⁹: dū nihil possunt: cum autē diuites ⁊ potentes facti fuerint nihil facientes. Faciunt vt puelle dum nere nō sciunt: nere volunt. at vbi consueuerint: ad nendum vix cōpelli possunt. Noli obliuisci o fili beneficioꝝ tibi a parentib⁹ impensoꝝ: memento q̄ ab eis habes esse vitā: educationē: nutritionē ⁊ eruditionē. Noli obliuisci oscula matris tue q̄ tibi infixit: gemitum: laboꝝ: lactando ⁊ vigilando ꝓ te ⁊ alia absq̄ numero: q̄ cōmemorat Ambro. Honora igitur patrē tuum ⁊ gemitus matris tue ne obliuiscaris. Eccs. vij. Memento ꝙ nisi per illos nō fuisses: retribue illis sicut ⁊ ipsi tibi. vide vbi s̄. §. xxiij. Audi

R 1 2 5 G 4

5 dñm precipientē: Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā: vt sis longeuus sup terram. Plane digni sunt vt in vita sua confundant̄ ⁊ abbreuient̄: qui principiū vite sue nō honorant. Absolon suspensus in quercu: q; patrē de regno expulit. Cham maledictus: quia verenda patris monstrauit Filius Nabuchodonosor mala morte periit: quia patrē in trecenta frusta ne resurgere rescindi iussit ⁊ vulturib⁹ proiici. §. xv. ⁊ est magister in
6 histo. sco. Noli o fili esse talis filius: ne tibi talia cōtingant. Sed esto vt christus filius Marie: qui eam sub cruce cōmendauit Joanni: docens nos vt vsq; ad mortē diligētiā eor̄ habeamus qui genuerunt nos
7 Sonet in auribus tuis quod dicit: Qui maledicit patri suo ⁊ matri:
T extinguet̄ lumē eius in medijs tenebris. Tertio queris: Et que est causa horū impior̄ ⁊ stultorū filior̄? Respondeo q; vna causa est negligentia parentū: qui eos non bene instituunt a teneriori etate. Clamas: O pessimū habeo filiū ⁊ filiam: inobedientes: vitiosos tē. Nihil mireris o frater: si hoc metis qō seminasti: qui seminat fabas non metit lentes. Quomodo de sacco semen extrahes quod non imposuisti: Seminasti agrū hunc malis moribus vitijs: ⁊ illos iam producit. si virtutes seminasses in noualia hec: in nouellū cor ⁊ triticū tē. plane iam meteres de eo obedientiā castitatem pietatē tē. Talem fructum recipis qualē plātasti: expectas tu ficus cum plantaueris spinas ⁊ tribulos. Secunda causa est tua propria malitia. Talem eum sentis tibi qualis tu fuisti patri tuo ⁊ matri. Qua igitur mensura mensus fuisti parentibus: tali mensura remetiet̄ ⁊ tibi. Tu parentib⁹ fuisti ingratus: impius: durus ⁊ talis igit̄ iure est tibi tuus filius. Filius quidā traxit patrē suum ad quendā locum crinibus siue capillis. Cūq; eo peruenisset clamauit pater: Cessa cessa: hucusq; in eū locū etiā ego patrē meū traxi capillis. Ec-
U ce recompēsa iusta. Tertia causa: tua in deū pietas. quia eū nō induristi filiū tuum vt esset obediens deo: ideo merito puniris in hoc q; neq; tibi obedit: educasti eum mūdo ⁊ non deo. Non fecisti vt Job: qui pro filijs solicitabat̄ ⁊ hostias offerebat pro eis: ne forsitan peccassent: ⁊ diligentiā magnā habuit quomō eos deo nutriret. Non sic modo est: sed contraria est eor̄ diligentia: nam eos mundo nutriunt: vt sint gloriosi diuites. Plane ꝯm Chrisostomū. Matres qui corpus nator̄ amant: animas contemnunt: desiderantes eos bene valere in hoc seculo: nō curantes quid passi fuerint in alio. Alie militias suis filijs prouidēt: alie honores. ⁊ nemo filijs suis prouidet deum. Perditionē illor̄ cum magno precio comparant: ⁊ salutē illis nec dono accipere volunt. Si viderint illos pauperes: tristant̄ ⁊ suspirant. Si aūt viderint illos peccantes: nemo tristatur. vt ostendant qm̄ cor̄por̄ sunt parentes: nō animar̄. §. ix. vbi supra. Sed quid igit̄ ageremus: Horū cōtraria: fac plantes eos in pueritia: fac eos rectos ⁊ bonos: fac quod iubet Eccl. vij. Si filij tibi sunt: erudi eos ⁊ curua eos a pueritia eor̄. Fac inq; sicut plantule nouelle fieri solet: cui adiungit̄ virga recta sibi cōmensurata: ad quā

colligat: ſm cuius rectitudinē ſurſum creſcit ⁊ ſuſtentatur ne cadat. ſic
tu fac. Appodia hanc plantulā virge correctionis: ne omni vento ꝓprie 1
voluntatis moueatur. Prouerb. xxij. Stultitia colligata eſt in corde
pueri: virga diſcipline fugabit eam. Contra eos qui permittūt pueros
euagari libere ad ventū voluntatis. Uide ſit virga hec quā adiungis 2
recta ⁊ nō curua: ne ſe eius curuitati quadret: ⁊ ſe eidē inſinuet. Prebe
ei rectum exemplū: fac bonū coram eo. Recta ſm rectam rationem ⁊ re
gulam diuinā: ſcilicet preceptoꝝ diuinorum. Hec tua exemplaris ope/
ratio baculus rectus eſt: cui ſi alligaueris paruulam plantulam filioli
tui: etiā ipſa ſurſum in rectum creſcet. Contra eos qui prebent pueris X
exempla mala: in loquendo turpia verba mēdacia: in crapula ⁊c. Fac 3
ſit baculus hic ſiue virga qua appodias ſiue ſuffultis plantulā ei com/
menſurata: ne nimis grauis ſit: ⁊ eam potius detrahat q̄ ſuſtentet: et
opprimat potius q̄ ſupportat. Sint correctionū virge moderate diſcre
te: non ex impetu furoris. ſicut quidam ſtulti rectores ſcolaſticoꝝ par/
uulos timidos terrent: ⁊ contra eos acſi eſſent homicide inſurgunt: in/
de etiā gloriantes aliquando. tales opprimunt ingenia: potius em̄ ſunt
lenimentis ⁊ manſuetudine ⁊ promiſſis inducēdi q̄ terroribus. vt do/
cet Quintilianus. Nō debet pater neq; mater ex furore corrigere: quia
hoc potius vindicatio inordinata eſt q̄ correctio. que eſt actus charita
tis: illa autē ire ⁊ furoris. Item debent eis cōmenſurata opera impo/
nere in ieiunijs: in orationibus ⁊ alijs ſpiritalibus: ſimiliter in corpo/
ralibus. in vtroq; em̄ eos inſtruere debent ⁊ enutrire ⁊ aſſuefacere. Nu
trias animā eius in ſpiritalibus: precepta ſpiritalia eis imprimendo ⁊
meliora (mo[illegible]auiū que grana meliora pullis ſuis portant) eis porri/
gendo: per que ſpiritaliter viuere poterunt. Ue etati noſtre: in qua pu
eris venena vitioꝝ non grana virtutum a magiſtris: nutricibus: ⁊ (qd̄
horrendū eſt) ab ipſis quoq; parentibus adminiſtrant. Docēt eos can
tilenas amatortas carnales: rident ad eoꝝ iuramenta ſcurrilia leuita/
tes ⁊c. Itaq; fit: vt qui deberent eſſe fulcimenta plantulaꝝ: fiant ⁊ ſint Y
earundē demolimēta. Porro etiā ciuilibus ſunt aſſuefaciendi operib9:
vt ocium (quod eſt omniū vitioꝝ nutrix) ⁊ vitia fugiant: ⁊ vt in neceſſi/
tate de labore ſuo ſe iuuare ſciant: exemplo Auguſti Ceſaris. De quo
Suetonius ſcribit: q̄ filiam ⁊ nepotes ita inſtituit: vt etiā lanificio aſ/
ſuefaceret: ac nec loqui vel agere quicq̄ niſi palam: non oſtante q̄ eos
terris ditare potuit. tamen ſic eos informari voluit: vt ſi ad extremam
deuenirent inopiam: arte ſe iuuarent. Hoc eſt quod dixi ab initio: Si
filij tibi ſint: erudi eos. Rogemus.

Feria ſecunda poſt Oculi. iiij. Martij:
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Garrulantiū in choꝛo

Nonagesima prima turba stultoꝝ est: In choꝛo garrulantium (Choꝛ narren: sch wetz narren) eoꝝ qui diuinū officiū perturbant garrulationibꝫ. De quibus tria dicam. Primo nolas: secundo ratuitates: tertio remedia. Et possunt dinosci nolis septem.

¶ Prima nola est: recitare aut legere vtilia. Sicut aduocati faciūt: et sigilliferi sigillā: lras. Sūt q̄ putāt se nō esse fatuos: si infra diuina officia loquant de rebꝫ bonis z vtilibꝫ. Q dicūt: bonū est qō loqmur. Sed errāt: nō em̄ bonū est. Dicit Rich. de patriarchis q̄ cogitatiōes etiā bone tpe oratiōnis nō sunt admittēde: sed in aliud tps differēde. Si cogitationes admittere nō licet: multo min⁹ verba vtilia impertinēria. Pertī

nentia ad officiū dici pñt breuiter: vt ꝙrendo de aña: vel pñs. ꝛ filiabus. Z
Cetez de alijs vtilib⁹ reb⁹ nō licet loquiinecz bonū est. Nā ad actus bonitatis requirit vt sit restitus circūstantijs debitis: pīertim loci ꝛ tpis. hic aūt nō est locus aut tēpus de re familiari loq̄ndi. Et accipe filc: qs est opus melⁱ ꝗ canere missam? ꝛc. Sed si hanc ea hora qua p̄dico cancre vo[illegible]eris: plane nō bonū sed malū erit. Sic quid melius ꝗ sententias iustas p̄ferre: litigia amouere: inter partes pacē facere: ꝛ tamē hac hora aut in ecclesia id minime licet: vt in c. decet. Sic in ꝓposito.

¶ Scōa nota est: referre inutilia. Si vtilia nō licet: minus licet inutilia: ꝛ adhuc mⁱⁿ⁹ ꝓbana turpia ꝛ nociua verba loqui: detractoria. Si ratione nos reddere oportet de oi verbo ocioso; vbicūcz ꝛ a quocūcz dicto: qualē qs ratione reddēt clerici de verbis ociosis dictis in tēplo: loco sacro: tpe ꝗ laudare deū debebant? O ia numiz toto orbe terraz acta recitant de bellis ꝛ alijs vanis. Itaqz haud aliter ac in foro mulierculę garrulationes exercent. Debent ergo cōfitentes nō solū dicere qz verba direrint ociosa: sed etiā quia inter diuina officia. Visiones multe sunt demonū letantiū de talib⁹ garrulatiōib⁹: quaz nōnullas addere potes.

¶ Tertia nota est: talib⁹ garrulatiōib⁹ auscultare. Sūt q nō garrulāt: sed garrulātib⁹ aurē adhibēt. Qs nō minⁱ culpabiles puto. Dicit btūs Bern. detrahētē ꝛ audiētē sili detineri culpa. Sic hic videt: nā nisi garrulatori aures ꝓberent cito desisteret. Itaqz audiētes sunt sibi dicendi occasio. Judei obturant aures digito ad blasphemias: ꝛ tu ita facis ad garrulationes. Precipue aūt magni id facere debēt: quib⁹ est repugnandi auctoritas. Simplices aliqñ erubescunt ꝛ timent repugnare talibus. Dic ergo garrulatori tali: Obmutesce: est tps laudandi deum.

¶ Quarta nota est: garrulatiōes p̄mittere. Nō garrulas neqz aurem garrulantib⁹ p̄bes. Sz nō punis dū er officio haberes: sed dissimulas timore vel negligētia. Plane oīm maloz illoz princeps es: ꝛ grauissimas pēdebis penas. Immobiliter stat regla Pauli: facies ꝛ psentes sili pena plectunt. Hoc verū esse tūc senties: cū dicet tibi i nouissimis: Redde ra B

¶ Quinta nota est: de choro exire. Sūt q̄n- (tionē villicatiōis tue. star balneantiū exeūt chorū ꝛ redeūt (blitzen vñ vnd yn) nedū in choro: sed extra in ecclesia ꝛ foris garrulationib⁹ intendētes. O dicis: habeo causam exeundi. Plane si legitima est ꝛ necessaria: nihil inficior: tu autē videris qualē p̄tendas. Habeo iuquis mercari: ꝛ multa negocia expedire: ideo nulla fit copia in choro manendi. Et ego tibi dico contra: quia multa negocia in choro expediēda: magnis ꝛ arduis reb⁹ diuini cultus ꝛ laudis incumbendū. ergo tibi ad negocia secularia (que multo minora sunt) exire ꝛ vacare nō licet. Ecce clipeū argumēti tui: tibi ꝛ contra te in gladium versum. Esto habeas etiā intendere rei familiari: huic poteris intendere alijs horis: que multoplures restant ꝗ sint ille que deputate sunt diuino cultui ante ꝛ post p̄landiū. Choro si non que fueris superfluitatem in alemonia diuitijs ꝛ delitijs: statim ꝛ modico

B tpe parare poterꝫ tibi necessaria vite. Si aūt supbie: luxurie: auaritieq̄ tue viuere ⁊ satisfacere voluerꝫ ⁊ esse negociator: sigillifer: ꝓcurator: ⁊ alijs silibus: taceo de ludis ⁊ cōuiuijs: sagittationibꝫ te te iplicare: nihil mirū si vno incōuenienti dato sequant plura ⁊c. Sꝫ clericaliter volenti viuere: modicū tēpus sufficit ꝑ alimonia sui corpusculi: ⁊ rebꝫ tem

¶ Sexta nola est: se dūtaxat pñtare: ⁊ mox capite (poralibꝫ emēdis. retracto abire. Dicit Gerson in regulis moralibꝫ: q̄ tales corā deo tuti nō sint: q̄uis in foro exteriori nō puniant: nec ad restitutionem teneant: sic inquiens. Multa sufficiūt ad b: vt aliquis faciat fructus sui beneficij esse suos in foro exteriori: imo ⁊ q̄ restituere nō teneat: que animā a pctō mortali nō liberāt: vt intrare subito certis horis ad ecclesiam: ⁊ intentione solū questuosa ⁊ silia. Hec Gerson ⁊c. Dicūt quidā q̄ sic intrare ecclesiā alias nō iturus sit signū symoniace prauitatis: tñ idem Joā. Gerson aliter determinat in de directiōe cordis: quē vide cū Angelica

¶ Septima nola est: Tacere ⁊ hiare (Schweigen vnd gynen: dē roraffen zu sehen) Ponit hec nola in fine tui speculi. Ipsi sunt qui manēt: nō exeunt: neq̄ garrulant sed tacent: nō laxantes ora ad cantū: sed dissuta tenēt q̄si muscas capturi. O sed nō scio canere: discas igit: beneficium dat ꝓpter officiū: aut si nō scis officiū: relinque beneficiū: ⁊ da ei q̄ scit ⁊ paratus est facere officiū. Esses ne tu cōtentus si sutor tuus a te reciperet mercedem aut preciū: ⁊ nō prestaret tibi calceos: excusans se: qꝛ facere nesciret: tu mox subiūgeres: redde ḡ preciū: ⁊ tu q̄q̄ fac simile. si non

C scis facere officiū: noli sumere qd̄ pro officio dat stipendiū. Et q̄d igit hi agūt q̄ sic tacēt? Hiāt ⁊ inspiciūt (den roraffen) stant aio ⁊ oculis distracti: aio in foro: corpe in choro: neq̄ intus aio cōtemplant simeā arūdinū: diuagātes ꝑ cogitatiōes suas hincinde: sed ⁊ oculis ⁊ moribꝫ eandem vagibilitatē indicāt. cōtine ⁊ cōgrega cor tuum fatue (gynaff.) Circa idem querꝫ quāta sit eoꝝ stultitia? Respōdeo q̄ grādis admodū est: et non sine pena euadent: q̄ tā honestū: vtile: facile: ⁊ iocundū officiū: tā negligēter ⁊ infideliter ipendūt tāto dño: q̄lis est dñs deus nr̄: q̄ omia videt: presens est: corā q̄ stamus: q̄s in suum seruitiū assumpsit: q̄ illā pigritiā: illā infidelitatē nostrā videt. Quis debitor cuicūq̄ etiā minio terreno dño talia corā eo auderet: si sibi obligatus esset ad seruiendū? Officiū inq̄ tā honestū explere dedignamur diligēter. Si essemus dediti turpi officio quēadmodū plerique: q̄ etsi sint i magnoꝝ principū curijs: nō tñ honestis sꝫ inhonestis officijs sunt deputati: vt stabulo equorū. Si inq̄ tali officio essemus p̄fecti: nihil mirū si negligēter ei intenderem⁹. Nūc aūt nobilissimo illi officio q̄ nulluꝫ maius: qd̄ etiā beati in celo imꝑpetuū exercebūt. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe: in secla seculoꝝ laudabūt te. Officiū ꝑ q̄ nobis alimonia dat in magna abundantia: in ocio vmbra ⁊ pace cū magnis priuilegijs. Agricola fodit terrā ⁊ arat sub estuante sole: cū pane secūdario ⁊ aqua: vt ego similam comedā: ⁊ vinū bibā sub vmbra. Mercator currit ad indos in periculis:

maximis ⁊ labore: vt mihi aduehat piper ficus ⁊ amigdala. Relinq̄t ci
uis vxorē ⁊ pueros: ⁊ armatus ꝓcedit ad hostes cū periculo vite: vt ego
in pace viuam sub lineis ⁊ laneis. Et cur hec oīa? Plane vt officiū lau D
dis expleā deuote cui addictus sum. Cur putas ꝙ ab his oīb; oneribꝫ:
laboribꝫ: periculis liberi sum⁹? Labores ꝓplorꝫ possiderūt: vt discāt iu
stificatio[illegible]s eius. hec causa est. Vide nūc q̄d dicem⁹ dño deo: putasne
inultū sinet: ꝙ hoc officiū tā lucrosum nobis: ⁊ ꝙ nos in tantā ponit li-
bertatē ⁊ quietē: tā negligenter ⁊ infideliter facimus: officiū facilimū ⁊
iocundissimū? Profecto inultū nō sinet. Qui scandalizat vnū ex pusil-
lis: expedit vt appendat̄ mola asinaria ⁊c. Et quid illis erit q̄ nō vnū: sꝫ
totā ecclesiā scandalizant? Improperat dñs iudeis: qꝛ labijs eū nō aūt
corde honorabant. quid fiet his qui neq̄ corde neq̄ labijs honorant?
Proculdubio hoc fiet: ꝙ qui eū hic negligūt laudare: neq̄ alibi in celo
eu laudabūt: sed cū lupis infernalibꝫ vllulabūt in eternū blasphemātes
Queris circa tertium: Et quid igit̄ faciemus? quō laudabimus? Dat
Bernar. modū laudandi deū: catenā p̄stans aureā cū circulis siue anu
lis: quā dimitto ad presens. Fac hoc q̄d Osee vltio scribit̄. Reddem⁹
vitulos labiorꝫ nostrorꝫ. Vitulos optimos sacrificabāt veteres dño: et
tu vitulū labiorꝫ qui est oratio deo offer: bonū ⁊ ꝑfectū: medullatū: car
nosum: pinguē ⁊ om̄iquaq̄ ꝑfectū. Habeat medullā: ossa: carnes: pin-
guedinē: cutē ⁊ pilos. Audi q̄ dico. Habeat vitulus oratiōis p̄mo me-
dullā intentionis pie. Sit intētio tua ꝙ orare velis vt veniā ⁊ gratiā ⁊ E
gloriā ⁊ cetera bona sua data largiat̄ tibi aut alijs ꝑ quibꝫ oras: fm ꝙ
ipse nouerit [illegible]pedire. Neq̄ hoc semꝑ oportet vt fiat distincte: sufficit ꝙ
in genere ⁊ vniuersaliter intendis ꝑ orationes bona data dei: non cogi
tando singulariter de venia aut aliq̄ aliorꝫ. Deinde scd̄o habeat ossa for
titudinis: subruit̄ oratio muscis cogitationū: tedio prolixitatis: dilati
one boni: ira ⁊ impatientia auiditatis ⁊ cordis leuitate. Cōtra hec sis
fortis: ne decidat oratio tua sicut pellitiū sibi relictū suspensum. Ter-
tio habeat carnes: hoc est intellectū ⁊ cogitationem significatorꝫ verbis
oratiōis. Quarto habeat pinguedinē harꝫ carniū: q̄ est deuotio. Quin
to pellē: pellis huius vituli est ipse cōtextus ⁊ series verborꝫ orationis
quibꝫ alia que dicta sunt cōtinent̄: ⁊ tanq̄ a pelle exteriori operiuntur.
Sexto pili in isto vitulo sunt strepitus vocalis exterior. Hunc vitulū
sic integrū: sic perfectū offer dño deo tuo: vt ex sententia dicere possis:
Holocausta medullata offeram tibi. Ve nobis miseris: qui miserum
sacrificiū offerimus: sine medulla: carne: osse ⁊ pinguedine. vix cutem:
⁊ ne quidē integram: sed ruptā ⁊ laceratā offerimus verborꝫ. ⁊ neq̄ pi-
los offerimus vocalis strepitus: sed dormitamus ⁊c. Dic ex Guilhel-
mo Parisien. in diuina rhetorica. Rogemus dñm.

Feria tertia post Oculi. v. Martij.

Stultorꝫ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangelium.

¶ Nonagesima scda turba stultoꝝ est: Superboꝝ (überheb narrē) Nole quibus dinoscunt tot sunt quot res de quib⁹ superbire cōtingit: que in maximo sunt numero: sic ⁊ nole. Ego aūt ex eis paucas respectiue inpresentiaꝝ producam.

¶ Prima nola est: superbire (sich überheben) de sanitate corpis. Nescis o fatue ꝙ qui hodie sanus est cras egrotat: hodie viuus cras mortuus. Nescis quia vita est vapor ad modicū parens. Jacobi. iiij.

¶ Secunda: superbire de robore corporis. Nescis o stulte ꝙ hinc infirmitas mentis exurgit: sed ⁊ ibi grandior iminet pugna. Siquidem caro concupiscit aduersus spiritū: ⁊ fortior caro fortius. Sapiētie. vi. Fortioribus fortior instat crutiatio.

¶ Tertia: superbire de velocitate. Superat te o fatue canis: lepusculus ⁊ ceruus: equū habes velociter te ad interitū anime in infernū vehentem. Azabel velox cursu interijt.

¶ Quarta: superbire de pulchritudine. Scis de quo superbis? mortuus de pictura sepulchri: anīa tua mortua peccato iacet sepulta in corpore tuo picto. O stercus quid superbis de niue qua opertū es?

¶ Quinta: superbire de nobilitate. Fatue coruc supbis de plumis pauonis. Esto parētes tui nobiles fuerint: vere ꝓpter virtutes: tu aūt vitiosus coruus niger. Nō tu sed ipsi nobiles: alias de noīe vano superbis

¶ Sexta: superbire de libertate corpis. ꝙ nulli obnoxius nō cohibit⁹ a magisterio. Fatue superbis de libertate serui maliuoli: cui deberetur tortura ⁊ compedes. Ecc̄i. xxxiij. Corpus tuū seruus maliuolus.

¶ Septima: superbire de ingeniositate (geschicklicheit) qꝛ intellectū acutum memoriā tenacē: aptus natus ad virtutes: bonā dispositionē. Superbis fatue de eo ꝙ male ⁊ bene vti posses: ad virtutes ⁊ vitia: indifferentia em̄ sunt sicut eloquentia.

¶ Octaua: supbire de diuitijs. Fatue supbis qꝛ maiorē ⁊ grauiorem habes ad collū molā dependentē q̄ꝫ alij te demergentē. Apl's. Qui volunt diuites fieri incidunt in desideria que mergūt ⁊ in laqueū ⁊c. B

¶ Nona: supbire de ptāte ⁊ ꝙ potētib⁹ adheres. Fatue supbis ꝙ i periculosiori es statu ꝯstitut⁹: ⁊ i eo i q̄ existētes graui⁹ puniunt. Durissimū. n. iudiciū fit his q̄ p̄sunt: ⁊ potētes potēter tormēta patient. sap. vi

¶ Decia: supbire de gr̄a hūana siue fauore. Fatue edificas sup iridē ⁊ de h̄ supbis q̄d em̄ fauor human⁹ aliud q̄ꝫ iris colorat⁹: delectibil' visu: cito dispares. sic hodie dilect⁹: cras oditus. Fallax gr̄a. Prouer. vl.

¶ Undecima: superbire de gloria mundi huius vel' de gloria humana. Fatue nescis qꝛ talis gl'ia est decidēs. Isa. xxviij. Erit flos decidēs gloria exultatiōis. Puerorꝫ est flores colligere qui ex arboribꝫ decidūt ⁊ inde letari: ⁊ tu vtiq̄ puerilis es dū de gloria mundi letaris.

¶ Duodecima: superbire de scientia. Stulte qui addit scientiā addit ⁊ dolorē: quia miseriā in qua sumus cognoscit: ⁊ inde dolet dum alij rident ignari: de dolore igit̄ superbis. Porro de scientia superbire est de lumine excecari: scientia em̄ lumen est.

¶ Tredecima: superbire de virtutib⁹. Fatue superbis ꝙ de medicamento vulneraris. Sanitates ⁊ medicamēta aīe sunt virtutes: ⁊ hec tibi fiunt in vitiū dū eis sic abuteris. licet nō formaliter: tamē obiectiue. Grego. Qui de virtutib⁹ habitis extollit̄ q̄si de medicamēto vulnerat̄.

¶ Decimaquarta: superbire de cantu: fractione vocis. Fatue supbis de signo fractionis animi. Sicut crispatio criniū in viris: corrugatio vestiū in mulieribus. sic reprehensibilis est fractio vocis in cantorib⁹. Et sicut ventus facit aque crispationem: sic ventus vanitatis hanc crispationem vocis frequenter facit.

¶ Decimaquinta: superbire de libris. O fatue puer: in literis aureis et argenteis adhuc delectaris. Amas pulchritudinem scripture: cum H

ipsam sapientiā deberes adamare: ancillam dñe preeligis. Sapientia sponsa est intellectus nostri: scriptura ancilla. Caue ne scripture ancilla tam pulchra sit vt sapientia negligatur.

¶ Decimasexta: superbire de edificijs. De pulchro stabulo pro equo corporis gloriaris: ⁊ de pulchra domo conscientie vbi deus inhabitare deberet nihil curas. Fatue in via edificas huius exilij: in patria celesti quo iturus es nihil: hic ruitans alibi permansurus.

¶ Decimaseptima: superbire de conuiuijs. Stulte audi cōuiuantē ⁊ quotidie epulantem splendide: quid clamet. Crutior in hac flamma. Petit guttam aque: ⁊ ei denegat. Quid superbis de conuiuijs laute preparatis? Non tua sed cocorum ars ⁊ industria.

¶ Decimaoctaua: superbire de familia. Fatue mel musce sequuntur: cadauera lupi: predam turba hec sequet: nō hominē. ait Sene. Nunc i ⁊ superbias: quia te mel portantē sequunt multe musce: ⁊ cadauer lupi diuitias tuas querunt aut alia quelibet emolimenta: non te.

¶ Decimanona: superbire de equis. Superbis qꝛ equo veheris: maior gloria si tu potēs esses ad portandū equū q̄ ꝙ ipse te portat: Illud roboris: hoc infirmitatis. Vitulos lanij in equis vehunt: sed ⁊ stercora in plaustris. nunquid ideo nobiliora? Et tu saccus stercoꝝ in equo.

J ¶ Vicesima: superbire de lectis. Sint qualitercūq; ornati mollesq; sint ⁊ magni: adhuc nobilior pars tua scz cor: iacet sup sacco pleno sterre humano: cor sup stomacho. Quanto satius esset ex sentētia dicere: lectulus nr̄ floridus est: ꝯsciētie scz floribꝫ virtutū fulcit⁹: illic q̄es suauis

¶ Vicesimaprima: supbire de ornatu corpis. Laxemus hic paulisp habenas: ⁊ videamus quāta stultitia fatigeris o hō: p̄cipue aūt femina: quia de his specialiter in speculo tuo. Inprimis silis es fatuo: q̄ peripsima pomo p̄eligit. Aīa tua pomū est: peripsima rubicundū ⁊ albū corpus ornatū ⁊ venustū. Hoc tu p̄eligis: ⁊ diabolo pomū aīe relinquis. Quāta hec q̄so stultitia? Accipe secūdā stultitiā quā facis. Ancillā ornas: ⁊ dñaz nudā ⁊ turpē dimittis. Aīa dña est: cui corpus ancilla seruire debet. Festū ancillaꝝ in q̄busdā ptibꝫ vno die solet fieri in festo scti Vincētij: sed apud nos est p totū annū. vix excepta hebdomada penosa in q̄ aīe fit cura: alias qd caro exposcit fieri oportet: q̄ ⁊ dñat anīe. Est tertia stultitia: qꝛ plus expēdis vt pascas oculos alioꝝ q̄ ventrē tuum Plane plures sunt artifices in Argētina hac operātes vt pascant oculi q̄ vētres ⁊ corpora vestiant. Cōpara vestes p necessitate corpis: eis q̄s habes ad ostētationē. ⁊ cibos necessarios p corpe: eis q̄ ꝓpter ostentationē apponunt. ⁊ sic de alijs: ⁊ inuenies me verū dixisse. Mirabile aīal

K mūdus: maiores oculos habēs q̄ vētrē. Sed he oēs parue fatuitates Hec sup oēs est: ꝙ es in via ad vltimū suppliciū: cui adiudicat⁹ es. ⁊ tñ plus cogitas de ornatu q̄ de liberatiōe aīe tue. Nihil em̄ aliud est tp̄s p̄sentis vite q̄ cursus ad mortē: vt ait Augu. Est igit noster ornat⁹ poti⁹ illusio q̄ honor: sicut purpura induta christo ad mortē iudicato. Essent he stultite min⁹ intolerabiles: si nō essent nociue. Et cui inq̄s no-

cet hic meus ornatus? Multis plane. Tibi ĩprimis. Infert mẽti tue 1
sup̃biã ille habitus: aufert tibi gratiã q̃ animã saluare debebas: ⁊ orati
nib⁹ reddit ineptã. Tẽpus surripit in q̃ debebas bñ agere: qđ occupas
ornãdo. Famã tibi denigrat: sup̃b⁹ em̃ habitus nõ recta facit de se credi
Nocet deinde marito: cui p̃stas occasionẽ vsure vel furti. Nocet alijs 2
ꝯiugib⁹ q[illegible]b⁹ ministras exẽplũ sup̃bie. Nocet ⁊ eaꝝ maritis: q̃b⁹ red- 3
dit vxores molestas. Nocet tandẽ oĩb⁹ iuuenib⁹: nã ad subuersionẽ eo- 4
rundem diabolus vtit̃ talibus feminis sicut efficacissimis armis. Ar- 5
ma diaboli femina. Ipse sunt facule ⁊ tede: q̃b⁹ incẽdit dei tẽpla: aĩas 1
q̃ tẽplũ dei sunt. Sed ais: scio intẽtionẽ illã malã: nõ habeo ꝙ incẽdere
velim. Esto: nihilomin⁹ de dãno illato teneris: sil̃e de fodiẽte cisternã.
Exodi. xxi. Porro si q̃s incaute deferẽdo ignẽ aliquã domũ incẽdat: nõ-
ne tenebit̃ ad emẽdã: quõ g̃ ĩnocẽs erit q̃ pulchritudinẽ suã incaute ostẽ
dendo domos spiritales exurit? ⁊ s̃m leges q̃ occasionẽ dãni dat dãnũ
dedisse videt̃. Sũt deinde gladij quib⁹ diabolus vtit̃ ad occidẽdũ fili 2
os dei. Hiero. Gladius igneus est species mulieris. Uritq̃ vidẽdo fe 2
mina. Et Prouerb. v. de fatua muliere d̃r. Nouissima illi⁹ amara sunt
velut absinthiũ: ⁊ acuta q̃si gladi⁹ biceps. Puer in gladio fulgẽti p̃mo
solũ aduertit pulchritudinẽ: ⁊ iõ gladiũ amplectit̃: s̃z lesionẽ nouissime
sentit. Sic fatui hoĩes p̃mo solũ decorẽ mulier̃ aduertũt: sed posteaq̃
tetigerit p̃ amorẽ: ex vulnere cordis p̃pẽdũt illã esse gladiũ acutũ. Sũt
gladij stricti exerti de vagina: extracti: nudati (blos̃schwert) dũ cu[illegible]ẽ cer
uicũ femine detegunt: aut quãcũq̃ aliã corp̃is partẽ. Perijt hoc gladio
exerto ⁊ nud[illegible] Dauid: cũ venusta crura Bersabee se lauãtis incauti⁹
cõtuitus fuisset. Perijt p̃pl̃s isrl̃ ad ꝯsiliũ Balaã: sic Holofernes ⁊c. in
spec. Brandt. Gladi⁹ exertus ad vesperã dũ circũuolãt vespertiliones:
easdẽ cũ ei p̃pter splẽdorẽ appropinquãt p̃cutit ⁊ interficit. Sic fatuos
cecos luxuriosos fugiẽtes lucẽ femina splendẽs in ornatu. Gladi⁹ bi-
ceps ẽ decor iste: q̃ mulierẽ in q̃ est decor iste ledit p̃ sup̃biã: ⁊ ipsos aspi
ciẽtes p̃ luxuriã. Ideo deniq̃ biceps: q̃r corp̃i ⁊ aĩe occasio est mort̃ eter
ne. Uere gladi⁹ igneus est potẽs ad exurẽdũ cor hoĩs. Vñ legit̃: q̃r rex
Barlaã filiũ habuit: de q̃ medici ei dixerũt ꝙ cecus fieret si infra decẽ
annos solẽ videret. vñ rex ip̃m fecit includi decẽ annis: ⁊ egrediẽte eo d̃
spelũca ostẽsa sunt ei multa p̃ciosa ⁊ cõcupiscibilia: ⁊ ad interrogationẽ
eius noĩata sunt singula. Cũ aũt inq̃reret de mulierib⁹ q̃ aderãt: dixit ei
quidã iocose eas esse demones q̃ hoĩes seducũt. Et cũ reductus ad regẽ
q̃rerẽt ab eo q̃d magis cuperet: dixit se sup̃ oĩa q̃ viderat desiderare de-
mones q̃ seducũt hoĩes. Et mirat⁹ est rex ꝙ tã tyrãnica esset res species
mulieris. Ad idẽ facit: ꝙ puer quidã a pueritia in eremo nutrit⁹ cũ p̃re
q̃dã in ciuitatẽ veniẽs: vidẽsq̃ formosas mulieres interrogauit cuius-
modi res essent. Cui abbas: anseres fili sunt. Cũ g̃ ad monasteriũ redi
issent ille flẽs dixit abbati: Pater da mihi de anserib⁹ illis vnã: q̃r aĩus
me⁹ in amorẽ eaꝝ exarsit. Nullã aũt excusat ꝙ nõ habet intẽtionẽ malã:
quẽadmodũ de facula dictũ est. Sũt tertio ornate mulieres venatri-

ces diaboli i filios dei ad mortē Nimiꝝ eis vtiꝫ tanq̄ esca ad capiēdos
viros: sicut cū cattis ⁊ alijs aīalib⁹ excoriatis vultures solēt capi. Ma
la nux q̄ relinq̄t corticē exteriorē añ tp̄s: ⁊ signū ē interioris corruptiōis
Sic tales detecte sunt a collo vsq̄ ad māmillas: sicut catte ad capturā
vulturū exposite. Aliq̄ q̄ putanꝫ castiores: i rei tñ veritate maiores me
retrices: collaria deferūt in plateis. atubi ad loca ꝑuenerint q̄ inuitate
sunt se mox decorticāt: eadē collaria deponētes ⁊ carnē nudā ostētātes
In bui⁹ exēplū habes picturā in speculo tuo fatuoꝝ noctuā in tenella.
4 Utiꝫ eis tandē demō sicut laqueis ⁊ reti. Ecc̄i. vij. Inueni amariorē
morte mulierē: q̄ laque⁹ venatoꝝ est. Precipue ex capillis femiaꝝ facit
N laq̄os: sicut pueri ex pilis caude eq̄ꝝ. Sic in Absolō q̄ crinib⁹ i quercu
pepēdit. Vide in sū. vitioꝝ. ccxv. Vñ Bern. cū q̄dā soror eius venisset
cū sup̄bo habitu ad Abbatiā suā: noluit exire ad eā: asserēs eā esse rbete
diaboli. q̄ ꝯfusa ⁊ cōpūcta mādauit ei vt nō despiceret aīam ei⁹ si carnē
despiciebat: parata em̄ in oib⁹ ei⁹ facere volūtatē. Quo audito gaudēs
venit ad eā: p̄cipiēs ei vt illū sup̄bū habitū decetero nō portaret. q̄ acq̄
5 escēs illi ita mutata est vt hoīes ei⁹ mutationē mirarenꝫ. Sed ais: scio
rete hoc ⁊ laqueū ornatus defero: nō vt capiā alios viros: sed vt ꝓpriū
retineā: ne adulteret: vt sibi placeā ⁊ se ꝯtineat ab alijs mulierib⁹. Bona
intētio o soror: ⁊ pulchra vafraq̄ excusatio. Sed dic mihi inprimis: an
ne times ꝙ cū occidas spiritaliter dū ei das occasionē ꝙ nimis te amet
cum nimius amator vxoris ꝓprie adulter sit: ſm Ambro. exq̄ em̄ amor
iste nō est citra deū: iā iudicaꝫ pctm̄ mortale. Dic mihi scd̄o: si tuo orna
tu velut q̄dā reti vis capere virū tuū ne ab alijs mulierib⁹ capiaꝫ: q̄re il
lud rete expādis ibi vbi vir tu⁹ nō est? ⁊ te cū in publicū ꝓdis ornas vbi
vir tuus nō est? at cū fueris domi cū viro tuo: abijcis rete hoc ornatus:
⁊ induis pānosam lineā (ein zerbudlete ex) Silis es illis q̄ dicūt se vel
le capere aues siluestres ⁊ capiūt domesticas. Dic tertio: si o mulier tu
caues ne ꝑdas virū tuū: quō est ꝙ vir tuus nō cauet ne ꝑdat vxorē suā?
⁊ siliter tuipsa tibijpsi nō prius caues: ⁊ te saltē siliter diligis viro: cur
O nō ambo vultis vt vterq̄ moderate ornet? Audi vir ⁊ custodi mulierē
sicut ipsa te: ⁊ eā contine ne pereat: sicut ip̄a te cōtinere nitiꝫ ne pereas.
Cogita q̄r murileg⁹ siluestris sit ⁊ fugit qñ habet pulchrā pellē: ⁊ qñq̄
hac de causa amittiꝫ: aliq̄s em̄ ꝓpter pulchrā pellē vellet eū h̄re. Sic mu
lier ornata libēti⁹ vadit ad spectacl'a vt ab aliq̄ ꝯcupiscaꝫ: ⁊ a viro qñq̄
amittiꝫ: poti⁹ deberes h̄re eā min⁹ pulchrā q̄ alijs pulchriorē. Dic mi
hi o marite: si tibi nō placet ꝙ vultures. i. luxuriosi seq̄nꝫ vxorē tuā: cur
eā absq̄ pelle vis esse ꝯuersationis honeste. Si vxorē tuā meretricē esse
nō vis: q̄re vis eā similē esse meretrici ⁊ in habitu incedere meretricio?
Defer signū ꝓstitutiōis. Ezech. xxi. Nimiꝝ ex oī ꝑte ꝓtēsum: sicut circu
li ⁊ frōdes ante tabernā. ex oī parte ⁊ oīs positiōis differētias ante retro
sup̄ infra a dextro ⁊ sinistris: in capite pedib⁹ ⁊ brachijs signa venalita
tis defers. O sed nihilomin⁹ casta sum (inq̄s o femina) ⁊ castitatē amo
Sic dicis o femina: ⁊ vis ꝙ magis credā vni testi assueto mēdacijs q̄

multis testib⁹ veris q̄ mētiri nō nouerūt. Testis assuetus mēdacijs lingua tua est: testes veri sunt cetera mēbra q̄ impudicitiā ostendūt. Hiero. Aut loquendū nobis est vt vestiti sumus aut vestiendū vt loq̄mur. Quid aliud pollicemur ⁊ aliud ostēdim⁹: lingua ꝑsonat castitatē ⁊ totū corpus ꝓfert ipudicitiā. Scio adhuc supesse de ornatu excusationē: sꝫ friuolā. scꝫ eaꝝ q̄ dicūt se ornatū q̄rere nō ꝓpter p̄dicta: sꝫ qꝛ erubescerēt si nō deferrēt ornat⁹ ꝯsuetos: aut q̄s alie mulieres deferūt. vel qꝛ timēt derideri si ornatus dimitterēt. Sꝫ huic obiectioni rn̄dere facile est tp̄s aūt nō patit: habes ea in sūma vitioꝝ titulo de erubescētia: fo. ccxx Sitis inuicem o cōiuges adiutorio ad salutē: tu viro ⁊ tu vir mulieri. Beñ. Nō est bonū hoiem esse solū ⁊c. vt sup̄ in sūma vitioꝝ. Rogemus

Damnosorum

Feria quarta post Oculi. vi. Martij:
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

NOnagesima tertia turba stultoꝝ est: Damnosoꝝ (Schad narren) Ipsi sunt (fürkeuffer: wuochrer) ⁊ eis similes: qui obsunt toti reipub. Ideo aūt eos cōmuni vocabulo appellaui damnosos: vt omnes comprehendere possem: scilicet vsurarios ⁊ alios exercentes illegitimos ⁊ perniciosos contractus. Tot aūt nolis possent dinosci quot sunt maloꝝ contractuū differentie: que sunt absq; numero. ⁊ multa superioribꝫ anins de his dixi. Ad presens igit̄ (ne etiā hec turba sine nolis transeat) accipite septem.

¶ Prima nola est (Fürkauffen) facere caristiam. Sunt qui tpe vindemie aut messis quo colligunt̄ frumentū vinū ⁊ hmōi emūt: vt postea carius vendant. intendentes ꝑ hoc facere caristiā: taliter ꝙ cogant̄ hoīes ab eis emere ⁊ ipsi ad libitū possint vendere. Illi quomō teneant̄ ad restitutionē vel nō ⁊c. vide in Angel. Usura. §. lxx. ⁊ in Anthonino parte scda. Hi sunt quos Raym̄. appellat nefandas beluas. Et quidez recte sic nominant̄. Belua em̄ a bellando dicta: ꝙ cōtra eā bellare oporteat. ⁊ bestia a vastando dicta quasi vastia. Sūt em̄ hi vastatores totius cōmunitatis: ⁊ cōtra eos bellandum esset a tota cōmunitate: ⁊ extrudēdi deo ⁊ hominibꝫ odibiles. Qui neq; deū verent̄: neq; homines timent: famē ⁊ caristiā facientes. Pauperū interemptores: qui tristant̄ tpe fertilitatis: ad fulmina autē ⁊ grandines pruinasq; rident. Reseruabo inquiunt frumenta mea ⁊ vina quousq; sctūs Gregorius ꝑ pontē sup eq̄ cinerij coloris equitauerit (vff eim falben hengst.) Denotando pruinā: q̄ cadere solet circa hoc festū: habēs hunc colorē. Mali sunt hi: peiores autē illi qui nihil fructuū conseruant: sed emunt res priusq̄ ad cōmune forū veniant: ⁊ mox reuendunt easdē in nullo mutatas neq; cōseruatas De quibꝫ dicit Scotus: ꝙ essent exterminandi: eosq; gallice appellat regratiers. Vide eundē in. iiij.

¶ Scda nola est: fraudulenter ementiū (nachkauffen.) Dn̄e deus q̄t sunt sub hac nola: qui quanto carius possunt vendunt: quanto ꝟs vili⁹ possunt emunt. qui expectant tēpora qn̄ necessitatur quis vendere res suas: ⁊ minori precio eas emunt q̄ iustum sit. Item (stich vnd bestich) Quere ⁊ dic ad placitū ex Angelica ⁊ speculo Brandt.

¶ Tertia nola est: mutuare pecuniā numeratā: vel aliquid eoꝝ q̄ vsu cōsumunt̄. vt frumentū: vinū: oleū ⁊ hmōi cū intentione recipiendi aliquid vltra sortē. Hic mortaliter peccauit: ⁊ ꝟm doct. cōmuniter ad restitutionē tenet̄. precipue si verbo vel signo expresse vel tacite innuit debitori: vt sibi ex hoc aliquid daret.

¶ Quarta nola est: mutuare sup pignus rei mobilis: vt vestis equi ⁊ hmōi. hoc pacto vt possit vti ta piglinore vsq; quo pecunia reddatur. Usur[illegible] ⁊ mortale ꝟm Thomā: ⁊ extra eo. cap. primo.

¶ Quinta nola est: Mutuare sup pignus imobilis: vt domus agri ꝛ R
hmōi: vt interim accipiat vsum fructuū pignoris: donec alius pecuniā
tenuerit. mortale ē ꝛ vsura: ꝛ ad restitutionē tenet: extra d pig. illo vos.
¶ Sexta nola est: Mutuare pecuniā principaliter cū spe consequēdi
aliquod munus a lingua vel obsequio: quod pecunia extimari possit.
puta opera boum iumenti vel persone: vel vt procuret seu aduocet pro
eo. Usura est ꝛ ad restitutionē tenetur.
¶ Septima nola est: Deponere pecuniā penes mercatorē vel artificē
sine aliquo pacto: intendens tñ percipere aliquid vtilitatis ad discreti-
onem eius: ꝛ ꝙ in omī casu saluū habeat capitale suū. Usura est ꝛ resti
tuere tenet. Secus si intendit vel etiā paciscit participare tā de damno
q̄ de lucro. Aliter tñ dicunt Jo. An. ꝛ Panor. Ecce nolas septē: alias
plures his vide in Chaimis ꝛ Anthoni. ꝛ Ange. Et adde ad placitum
iuxta exigentiā audientiū ꝛ vtilitatē. Et tm̄ de illo. ¶ Circa secundū
scz de stultitijs hoꝝ vsurarioꝝ quid dicam: nisi ꝙ multis admodū labo
rant stultitijs? Prima: Cū vehemēter desideret fenerari: nō vult tñ cū
deo fenerari. qd̄ posset facere sine pctō ꝛ cū magno lucro. sed ibi fenerat
vbi paruū lucrū est ꝛ magnū pctm̄. Miser hō (ait Augu.) cur fenerarꝫ
homini? Fenerare deo ꝛ centuplum accipies: ꝛ vitā eternā possidebis.
Scda stultitia est: ꝙ ipse accipit pecuniā ad vsurā cū nō egeat: ꝛ super
melius pign⁹ qd̄ habet. Melius pignus qd̄ ipse habet est ania: supra
quā accipit quicquid vltra sortē accipit. ꝛ vtiq̄ ad magnā vsurā pene:
qꝛ pro momentaneo pctō eternaliter punie. Tertia stultitia est: ꝙ sci S
enter mortifera vsurit ꝛ quodāmodo sugit: vñ recte cōparat sanguisuge
q̄ mēbro tumido apposita prauū sanguinē sugit. ꝛ dū membrū a tumo-
re sanat: sibijpsi est mortis occasio. Uere sanguisuga: que sanguinē nō
reddit: nisi posita inter vrticas ad solē. sic illi ad solē iustitie in iudicio
ꝛ vrticas inferni. Crutior i hac flāma. Jacuit hec inter vrticas sangui-
suga. Grandes sunt he stultitie. Sed adhuc alia grādior est: qua labo-
rat vsurarius in fine vite sue. ꝙ cū deberet tūc sibi de diuitijs facere me
dicamēta: vnde fecit sibi vulnera. potius vult inde vti in mortē filiorū
suoꝝ q̄ sibi mederi. Hec est sūma stultitia: q̄ est in nouissimo vite: cū nō
possit homo postea de ipsa penitere. De qua legi t Hiere. xvi. Et in no
uissimo suo erit insipiēs. Ecce igit q̄ stulti sint hi vsurarij. Et tolerabi-
le quidē esset si solū stulti essent: ꝛ nō etiā latrones: ꝓditores ꝛ homicide
dicerent ꝛ essent. Plane panis egentiū vita pauperū est: qui defraudat
illū homo sanguinis est. Homicida igit est vsurarius quantū ad pau-
peres: quibꝫ aufert vitā: ꝛ ꝓprijs filijs gratiā. Porro cōfert pauperi be-
neficiū nutui hac intētione: vt exheredet eū a vinea bona vel alia posses
sione si habet. ꝛ hoc facit tam amico q̄ inimico: etiā fratri: vnde ꝓditor
est. Latrones eos vocat dñs in euāgelio: qui ꝓ munusculis fructuū pe T
cuniā offerentibꝫ accomodabāt. Et qñ putas ab hac sua miseria ꝛ stul-
titia conuertent? Nunq̄. Et cur ita? quia nunq̄ ad ea veniunt loca vbi

Sperantium hereditatem

ad restitutionem possent exhortari. inferno deteriores: qui in passione dñi que sua nō erant restituit. ꝛ Juda: qui penitētia ductus triginta denarios restituit. Similes plane bufoni in hoc qui de terra pascit ꝛ de vinea exit cū florere incipit: nō valēs eius odorē sustinere. Sic ꝛ vsurarius terrenis pastus ꝛ delectatus ad ecclesia exit ad odorem verbi diuini: si em̄ presentit q̄ sermo debeat ibi fieri fugit in aliā ecclesiā audire missam: cū potius intrare deberet si extra ecclesiā esset. Un scriptum sit Eccl. xxxiij. de sacra scriptura: Quasi balsamū non mixtū odor meus. Ergo non conuertuntur. Rogemus dñm.

Feria. v. post Oculi. vij. Martij. Thome de Aquino
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangelium.

NOnagesima quarta turba stultorum est: Sperantiū de heredita- A
te (Erb narrē) Ipsi sunt mali filij q̄ desiderāt mortē parentum
vt eis succedāt: mali rami infideles suis radicibus: de quibus
Sapien. iij. Confringentur rami inconsumati. Rami recipiunt ⁊ ad
se trahunt suguntq; humorē de radice nihil aūt remittūt: sed in fructus
producunt. Sic illi mali filij sugūt ad se bona parentū: nihil aūt refun
dunt etiā parentib; in necessitate constitutis: sed fructibus suis idest pu
eris administrant: cū tamen in extrema necessitate potius parentib; q̄
filijs esset subueniendum. Sic ⁊ parētes instar radicum affectum di
lectionis in ramos filios scz transmittunt: sed nō ecōtra filij humorem
dilectionis sed in prolem: itaq; quo ad affectum ⁊ effectum nihil remit
tunt. Rami preterea dū teneri sunt a radice ⁊ trunco educūtur ⁊ nutri
unt: sed magni facti ⁊ pōderosi truncū suū ⁊ radices de terra eradicāt.
Sic ⁊ quidā mali filij dū paruuli sunt ⁊ tenelli educuntur: et educātur
nutriunturq; a radicib; ⁊ trūcis parentum suorum: at vbi consenuerint ⁊
masculi fuerint facti: nituntur radices illas parentes: quantū in eis est
euellere de terra ⁊ eradicare: per desideriū mortis eorum ꝓpter heredita
tem habendā. Vellent igit eos eradicari de terra viuentium: ⁊ in aliā
terrā scz cimiterij: in terrā mortuorum ꝓfundius plantari. ꝙ si nō tam ci
to sicut vellent eradicati fuerint: cruciantur expectatione: eos litigijs ꝑ
dotib; ⁊ hereditatis diuisione turbant ⁊ affligūt. Rami tandē qui aptā
di sunt ad edificium suauiter valde ⁊ cū diligentia p̄ciduntur: ⁊ ne ma
le cadant cauetur. Ceterū qui ad ignē veniunt mittendi: sine obseruatio
ne: vt cōtingit abscinduntur: neq; quō cadēt curatur. Sic boni filij q̄s
deus ad edificium celestis hierusalem ordinauit: a deo ꝑ securim mor
tis curialiter abscindūtur: ⁊ ne cadant male cauetur. at mali rami: ma
li filij: inconsumati pctōres: ad ignē eternū parati confringentur ab eo
totaliter: vt cadant in ignem eternum: sicut ipse promittit per Psalm.
Confringam eos nec poterūt stare: cadent subtus pedes meos. Et iu
ste quidē confringentur: cū sint rami nō facientes fructū nisi mortiferuz
⁊ nullius vsui aptum: quia opera deordinata contra deum ⁊ rectā ra
tionem. Ecce hi sunt fatui nostri: ⁊ possunt duabus nolis dinosci.

¶ Prima nola est: sperare hereditatē terrestrē. Sunt plane quidam q̄ X
sperāt se hereditatē nacturos ꝑ mortē parentū: ⁊ tñ vt fatui vere decipi
untur. Et cur fatui: ideo quia pōt impediri: pōt differri: potestq; auferri.
Primo pōt impediri: ꝙ eorum hereditatē non habebunt: q̄uis vt pu
tant sint valde certi. Nam verū est prouerbiū Marci Catonis sapien
tissimi senis apud Gell. qui dicere solebat. Sepe audiui: inter os atq;
offam multa interuenire posse. sic illis accidet. Et quō inquis possem
īpediri: h̄ mō: ꝙ ipse bona illa alteri in testamēto relinquat: ⁊ aliū here

dem cõstituat: etiã in pauperes distribuat ꝓpter tua demerita. Quãad modũ fecit miles: de quo in spe. exemploꝝ legit distin. ix. exemp. clvij.

Scõo poterꝭ impediri ex parte tui. Dicis em̃ scio nõ potest hic hoc modo fieri: testamẽta talia nulliꝰ sunt momenti. Et quidẽ hoc scio: q̃ in periculum animaꝝ ꝛ in dãnationẽ perpetuã eoꝝ qui p̃hibẽt hoc fit: sed nihilominus vt dixi ꝟ nõ obstante: impediri poteris ab hereditate ex parte tui. Citius em̃ poteris mori q̃ꝫ iuuenis sis: nimirũ etiã pelles vitulorꝝ multe: imo multo plures q̃ꝫ vaccaꝝ reperiunt. Non omnib⁹ qõ Simeoni factũ est cõtingit; vt certus sit se non moriturũ donec videat dñm. Absolon iuuenis expectãs mortẽ patris vt regnum hereditaret: obꝭt turpiter ante patrẽ: neq̃ regnũ consequutus: qõ tñ iam in fauciꝰ tenebat: ꝛ vtiq̃ nẽdum inter os sed etiã fauces ꝛ offam sensit obicem.

y Solet deus misericorditer iuuenum aliquãdo extinguere vitã: videns qz si supuiuerẽt essent perdituri aias. Simile facit q̃ diligit in ludo lucrantẽ: deq̃ timet q̃ denuo perditurus sit lucrata: facit extingui lumen ad qõ luditur. Sic deus ex amore extinguit talib⁹ dilectis lumen vite ad quod perdituri essent animas suas: quas adhuc tenent lucratas.

Scõo fatuus es qz hereditas potest differri: esto em̃ q̃ non impediat: quin tandẽ consequaris eam: sed tñ diu postbac interim quid fiet grãdem cruciatũ patieris in tali expectatiõe. Quid em̃ sperare est nisi pendere: affligi: torqueri: sine trãquillitate esse: imo vt dicit Frã. Pe. Alix vllũ vite tediũ expectatiõe molestius. Vide Frã. de re. fo. li. dia. ca. x.

Tertio fatuus qz põt auferri. Esto consequaris: qd queso consequutus es: nunq̃d ꝑmanẽs tibi: nõ profecto: sed qõ ꝛ tu in breui es relicturus. Hereditas tecũ nõ manebit sed a te rursus ad alios migrabit: volubilia sunt bona mortaliũ: rotundã nũmi ꝓcipue formã dicũt vt perpetuo roteꝫ motu. Questuisti hereditatẽ successori tuo: mestus forsan gauisuro: solicitus ocioso: ꝛ sperasti de alio: ꝓpter idẽ alꝫ de te sperẽt. Adeptus es o frater hereditatẽ: esto: qd queso adeptus es? terrã papilionẽ

Z pictũ: imo nihil. Dormierũt somnũ suũ ꝛ nihil inuenerũt in manib⁹ suis. ꝛ o vtinã nihil esset qõ hereditasses: ꝛ nõ aliq̃d nociuũ: nõ laqueũ lapidẽ molarẽ p̃mentẽ cor: ꝛ strãgulantẽ spiritũ vitalẽ charitatis ꝛ gr̃e. Plane id facere solẽt diuitie suis possessorib⁹. Qz si sacerdoti successisti mercuriũ viuũ (queckſilber) oim tuoꝝ bonoꝝ ꝓsumptiuũ hereditasti.

ſ ¶ Scõa nola est. Nõ sperare de hereditate celesti. Hec est o fratres vere hereditas nr̃a: quã expectare omni desiderio ꝛ querere debem⁹: habemus in terris patrẽ ꝛ hereditatẽ terrene substantie. Habem⁹ aũt ꝛ in celis patrẽ ad quẽ clamam⁹: Pater noster q̃ es in celis. Est ꝛ illic nob hereditas regni celoꝝ: ad hãc aspirare oportet amplissimis neruis: ad hãc gloriã: ad ꝟ dominiũ: ad hoc calibeũ sacerdotiũ (stedelen pfrund) vbi nõ erugo nec tinea demolit: nec grando nec exercitus nocere potest. Hec mẽsa vbi comedit cũ rege: hec hereditas quã solum quesiuit: rogauit ꝛ desiderauit rex Dauid. Vnã peciꝫ a dño hãc requirã: vt inhabitẽ

in domo domini. Item Portio mea domine in terra viuentium. Dñs
pars hereditatis mee. O auarum cor: cui non sufficit tanta hereditas:
que dominus est. Secundo ad hanc vt adnitamur obnixe hortat̃ do- 2
minus in euangelio: vt audistis: Operamini cibum non qui perit: ce-
lestem scilicet: non terrenum. Et alibi: Contendite intrare per angustã
portam. Sursum: Primum querite reguum dei ⁊ iustitiã eius: ⁊ hec
om̃ia adijcientur vobis. Clamat ⁊ sanctus Paulus: Que sursum sunt A
querite: vbi dñs Jesus est in dextra dei sedens. que sursum sunt sapite
non que super terram. O domtne deus meus: sed sapiunt nobis terre
na plusq̃ celestia: cõmoda plusq̃ iusta: ideo plus temporalia q̃ regnũ
⁊ eius iustitiam querimus. Regnum celestis hereditatis nobis non sa
pit: infectus em̃ est nobis gustus affectione terrenaꝝ voluptatum. Ce-
terum affectione commodi proprij imbutum est cor nostrum: ideo iu-
stitie affectio locum non habet. Itaq̃ neq̃ finis regnum: neq̃ media
iustitia scilicet sapiunt nobis. cepe allia pepones ⁊ carnes egypti fau-
ces infecerunt. Et quid igitur faciemus: vt operemur opera dei: quati
nus consequamur hereditatem celestem? Fac inprimis fias filius per 1
gratiam. Habet deus filium naturalem ⁊ legitimum Christum domi
num primogenitum. Habet ⁊ filios legitimos non naturales adopti-
uos. Talis fias: ⁊ habebis partem cũ naturali filio in hereditate. Si
filij ⁊ heredes: heredes quidem dei: coheredes autẽ Christi. Talis fi-
lius fieri potes. Dedit em̃ eis potestatem filios dei fieri: his qui credũt
in nomine eius ⁊c̃. Caue ne maneas spurius peccator mortalis. Nõ 2
maneas ociosus: sed operare ĩ domo patris aliquid. Qui seminat me-
tere sperat: non autẽ qui non seminat: alias vana esset spes illius. Sa
pientie. iij. Dilige deum ⁊ proximũ: ⁊ serua eius mãdata. hoc est opus
dei. Sed ⁊ diffinitio spei hoc innuit. Est em̃ expectatio future beatitu-
dinis veniens ex dei gratia ⁊ meritis precedentibus. Tolle ergo meri B
ta operum: ⁊ abstulisti spem. Spei aduersatur primo voluptas: secun
do diffidentia resistendi: tertio desperatio de venia. vt dicitur in Sum
ma predican. in fine. Aduersitates patienter patere: Qui sustinet die 3
tam ⁊ sudorem sperat sanitatem: ⁊ qui patienter sustinet aduersa pro
potenti ⁊ bono dño magnam sperat mercedem. Sic ⁊ tu hec faciens
spera super hereditate consequenda. Verissimũ signum q̃ filius dei es
⁊ futurus heres regni: bona facere ⁊ mala pati. ait Gerson in tractatu
de indulgen̄. Rogemus dominum ⁊c̃.

Feria sexta post Oculi. viij. Martij:

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

Donantium

Nonagesimaq̄nta turba est: bñficoꝝ siue donātiū (schenck narrē) Ipsi sūt q̄ donāt cū tristitia ⁊ penitētia facti: aut alias irrationabiliter se circa bñficia q̄ p̄stāt alijs habēt. De his statui dicere p̄senti hora. Nō obstāte ꝙ alia turba ponat̄ in speculo vr̄o: scz violantiū festa. q̄ longiorē tractatum exposcit: ⁊ coi ꝓpl̄o necessaria est: ideo ad dñicam diē differā. Sed ⁊ breue tp̄s ꝓpter euāgelij ꝓlixitatē (quēadmodū audistis) superest: in q̄ plene absolui nō posset. Turba aūt donātiū siue beneficoꝝ breui⁹ poterit explicari: ⁊ euāgelio nō incōgrua materia in quo de dono aque viue multa dicunt̄: que sibi alterutrū Christus et femina gestiebant donare. Possunt igit̄ hi fatui septē nolis dinosci.

¶ Prima ē: donare cū duritia ⁊ tristitia. Si donare vis: fac cū bona

volūtate: imo etiā cū q̄dā cupiditate. Plane hilarē datorē diligit dñs. C
Facit talis bona voluntas ⁊ hilaritas donū admodū grāde ⁊ accepta
bile: nō em̄ q̄d det̄ refert aut q̄d fiat: sz q̄ mēte. Regū equauit opes aīo:
q̄ exiguū tribuit: sed libēter. Multoq̄ grati⁹ venit: qd̄ facili q̄ q̄ plena
¶ Scda nola est: donare cū dilatiōe. Quod facis fac ci- (manu dat-
tius: noli in suspenso tenere eū cui vis donare: alias iniuria superabit
donū (plogest yn me weder du yn begabest) Si aliquē offendis ⁊ bene
ficiū impendis: scias q̄ offensio ꝓfundius insidet ei cordi q̄ beneficiū.
Cū aūt beneficiū impendis ⁊ differs: hec dilatio offensio est: ⁊ magis
eū cruciat q̄ beneficiū delectet. Simile de cane cui morsellū carnis in
altū tenendo offers: ad qd̄ saltans recidit ⁊ offendit. ⁊c. sic in ꝓposito.
Et quas gratias reddet tibi? Nimirum satis aduersus te gratus est: si
beneficio tuo ignoscit. Multi sunt sub hac nola timeo: qui pauperib⁹
protrahunt. que festinanter exponere liceret.
¶ Tertia nola est: donare nociua. Caue ne beneficiū qd̄ das ei cui da
tur vel alij obsit. Ea vtamur libertate q̄ prosit amicis: noceat nemini.
Debet esse differentia inter odiū ⁊ beneficiū: talis aūt fatuus blandū ⁊
affabile odiū facit beneficiū. Audi Sene. Quēadmodū pulcherrimū
(inquit) est opus inuitos nolentesq̄ seruare: ita rogantib⁹ pestifera lar
giri blande ⁊ affabile odiū est. Pecuniā nō dabo quā numeraturā adul
re sciam: ne in societate turpis facti aut consilij inueniar.
¶ Quarta nola est: donare maiora q̄ sit facultas. Nō debet beneficiū D
esse maius facultate tua. Nā cū sit summe amicitie amicū sibi equare:
vtriq̄ simul cōsulendū est. Dabo egenti: sed vt ipse nō egeam. succurrā
perituro: sed vt ipse nō pereā. Hec Sene. Et Christus: Diliges ꝓximū
tuū sicut teip̄m. Et Paulus. ij. Corin. viij. Nō em̄ vt alijs sit remissio:
vobis tribulatio. Quādo aūt liceat ꝓ fratre nō solū res: sed etiā corpus
tradere: vide alibi in. iij. sentētiaꝝ docto. scribētes de charitate ꝓximi.
¶ Quinta nola est: donū exprobrare. Hec beneficij inter duos lex est
Alter statim obliuisci debet dati: alter memor esse accepti.
¶ Sexta est: malitiosa astutia donū denegare. Sub q̄ nola fuit Anti
gonus: q̄ Cynico petēti talētū dixit plus esse q̄ Cynicus debeat petere
Petenti ꝟo nūmū rn̄dit min⁹ esse q̄ regē oporteat dare. Ecce malitiose
negabat: nā posset dare talentū: q̄ ip̄e rex erat. vel nūmū: q̄ ille cynic⁹.
Tales multi sunt: q̄ sic pauperib⁹ denegāt ⁊ abigunt varijs rn̄sionib⁹.
Nō sic Alexander: qui nihil nisi grandi animo cōcipiēs cuidā vrbē do-
nabat. Et cū ille refugisset munus: dicēs illud nō cōuenire fortune sue:
Nō quero (inquit) quantū te accipere deceat: sed quid me dare.
¶ Septia nola est: de ingrato q̄relā facere ⁊ penitētia duci (gerū wen) E
Si q̄s ingrat⁹ est cui bn̄facis: noli facere q̄relā. Tū p̄mo q̄ meliorē eū
facis ferēdo: peiorē aūt ꝯq̄rēdo. Nā ingratus est ad vnū bn̄ficiū: aduer
sus alteꝝ nō erit. duoꝝ oblit⁹ est: tertiū in eoꝝ q̄ exciderāt memoriā re-
ducit. Tū scdo ne fiat inimicus tu⁹: q̄ em̄ ratio est exacerbare eū in quē
magna ꝯtuleris: vt ex amico fiat inimicus? Tū tertio: ꝑ h̄ eris deo filis

Si deū imitaris (ait Señ.) da etiā ingratis. nā ⁊ sceleratis sol oritur. Cōformiter ad illud christi: q̄ facit solē suū oriri ⁊c̄. Estote ꝑfecti sicut pr̄ ⁊c̄. Tū q̄rto: qꝛ ꝑ hoc officiū tuū facis. Itaq; dic cū Sene. Ego beneficio meo cū darē vsus sum: ideo nec pigri⁹ dabo: sed dligētius. Tū q̄nto: qꝛ sic beneficiū ꝑditū recuperabit. nā q̄d in h̄ ꝑdidisti in alijs recipies: erit em̄ alius quispiā prudēs ⁊ grat⁹ q̄ reddet. Tū sexto: qꝛ etiā vt ⁊ hic ingratus gratus efficiat̄ facies. Dic cū Señ. Etiā hu[illegible]psi beneficiū dabo: beneficio igit̄ tanq̄ bon⁹ agricola cura cultuq; sterilitatē soli vincā. Nō est magni animi beneficiū dare ⁊ ꝑdere: hoc est magni animi ꝑdere ⁊ dare ⁊c̄. Hec ad elemosynas pauperib⁹ p̄standas iugiter applicari possent. Hec ex Sūma Lugdu. de virtutib⁹ ti. de gratia.

Sabbato post Oculi. ix. Martij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

NOnagesima sexta turma stultoꝝ est: Pigroꝝ (Faul narrē) Contrarij plane dño nr̄o Jesu chrsto: qui ꝓpinquans passioni alacrior fuit p̄dicando: mane veniens impigre ad templū. Sed ꝛ ꝓpl's venie[illegible]t ꝛ diligētissime audiebat: dissil'es pigris: q̄ in lectis iacēt modo lasciuiētes ꝛ se vertētes sicut ostiū in cardine: se assaturā diaboli ad ignē cōcupiscētie ꝛ libidinis ꝑ malas cogitatiōes ꝛ affectiones girātes: vt fiant delectabilis esca diaboli. vel si huc venerint dormiūt inter predicandū. Possunt hi dinosci. xvi. nolis ex summa vitioꝝ sumptis. F

¶ Prima nola est: tepiditas (lowheit oder lewe) Ipsa est paruus amor boni: ꝛ plane oīs pigritie radix ꝛ sequentium nolaꝝ princeps: deo mirū immodū displicēs ꝛ ei vomitū ꝓuocās. Utinā calidus esses aut frigidus: sed q̄ tepidus es euomā te. Apoca. iij. Ubi hāc nolā viderit diabolus audacter accedit: vt musce ad ollā tepidā ꝛ pulmentū cui insident. Igni feruoris nō accedit neq̄ insidet: olle feruenti musce nō insident. Tolle hanc nolā: serui deo ꝓpter se: ꝛ cetere omnes decident.

¶ Scda nola est: mollities (weicheit: zartheit.) Ipsa est impatientia dure rei: mox cū in ope incohato durū occurrit: ab opere desistūt hoīes niuei: ad ignem tribulationis liquefiunt ad nihilūq̄ redigunt. (Zarten geist) in omni suauitate. Hec est culcitra (kutterlin) in qua diabolus in homine quiescit. Finis durus his mollibus. Deutero. xxviij.

¶ Tertia nola: somnolentia. Immittit pigredo soporē. Prouer. xix. (Schleffriken) p̄cipue in oratione ꝛ p̄dicatiōe. Vigilate in orationib' i. Petri. iiij. Facit diabolus vt inter orādū dormiāt. Exemplū de lapide in speculo exēploꝝ dist. vi. exēplo. xxxviij. ꝛ. xxxvij. de serpente: ea recita si libuerit. Deinde in p̄dicatione. Eccī. xxij. Cū dormiēte loquit' qui narrat stulto sapientiā. Si stultus nō habuisset voluntatē dormiēdi ꝑ duos dies: tñ tpe lectiōis vel sermonis dormiret. Itē in spec. exē. dist. ij exēplo. cxlvij. Nolūt quidē excitari: irascunt': vtinā haberēt nolas in peplis: quib' quassatis excitarent'. Porro mane nō est tp̄s dormiēdi: sed vigilandi. q̄ aptū studio ꝛ orationi: diuine laudi: dei cōsolationi. p̄cipue aūt in p̄dicatione siue eo tpe quo verbū dei debet audiri: qđ nō minus est q̄ corpus christi: s̄m Augustinū. i. q. i. Interrogo. G

¶ Quarta nola est ociositas (muos) Oīm vitioꝝ receptaculū (spuolzuber: wotsack) oīm tētationū ꝛ cogitationū malaꝝ ꝛ inutiliū sentina est ociū: p̄cipue luxurie: verbositatis: curiositatis: nugarum: superbie. Psal. In labore hoīm nō sunt: ideo tenuit eos superbia. Bernar. Ociositas est mater nugaꝝ: nouerca virtutū. Paulus. i. Thimo. v. Adolecentiores ꝛc. verbose ꝛ curiose loquentes. Ezech. xvi. Hec fuit iniquitas Zodome. Dauid. ij. Regū. xi. adulter factus.

¶ Quinta nola est: dilatio. Nunq̄ incipere semꝑ differre (vffschlag)

conuersionis aut cōfessionis. Corui nigri dicentes cras cras: sedentes sup cadaueribꝫ pctōres nigri mortalibꝫ peccatis sedētes sup delectationibus cadaueribꝫ huiꝰ mundi. clamant cras ꝯuertar ⁊ cōfitebor: semp differentes (graſ graſ) Sed priusq̄ hoc (graſ) gramen crescat: mortuꝰ est (groman) equus. Priusq̄ crescat gramen tibi placitū ⁊ sapidum vt cōuertaris ad ipsuꝫ: o senex (groman) plane ante morieris: hūc (meyen) in quo illud gramen crescit non superuiues.

¶ Sexta nola est: tarditas (langsamkeit: gemechlich hernaher: vnuerfancklich: lond ynen nit lingen: allgemach das sie das miltz nit stech.) Sunt qui etsi incipiant opus: tamē tarde procedunt in opere. sicut qui cū bobus nitiť festinare (als der mit ochsen rennt.) Nō sic o frater (laſ dir lingen: biſ wol endlich) Tēpus transit ⁊ breue est: expectat te dñs: noli sibi fieri vt acetum dentibꝫ: noli eū offendere tua tarditate. Sicut eñ acetū dentibus ⁊ fumus oculis: sic piger his qui miserūt eū in via. Redi ad deum a quo existi: vide q̄ strenue ad malum currant mali: tu saltem ad bonum ⁊ summū bonum curras.

¶ Septima est: negligentia (nit recht machen: vnfleislich: liederlichē) Aliter accipit verbū negligentie in. ij. q̄. b. Tho. Si dederit tibi dñs gratiā ꝙ strenue ⁊ velociter operaris opera dñi: fac ne ꝑfunctorie facias negligēter ⁊ fraudulenter. Sunt plane qui nō curant qualiter opus incohatū faciant: vtrū bene vel male. sed solū hoc curant: vt ab onere laboris incohati se expediant. Nō sic erit inter vos: sed diligenter fac: acū tota tua salus illic penderet. qꝛ maledictus qui facit opus dei fraudulēter: vel negligenter ſm aliā literā. Hieremie. xlviij.

H ¶ Octaua est incōsummatio: impfectio (nüt vſbereit: vyl anfahen nüt vſmachen.) Sic in vita spiritali multi multa incipiunt: sed pauci perficiūt. Nō sic Christus: qđ incepit in cruce pfecit: neq̄ ad voces: Descende de cruce dicentiū: descendit. Et tu fac similiter manendo in cruce penitentie: imitare deum cuius perfecta sunt opera. Et Christus ait Cibus meus est vt perficiam opus ⁊c̄.

¶ Nona est: remissio (hengē: nachlassen) quotidie deterior fieri. Sūt qui incohant aliqđ opus: primoq̄ die aliquantulū strenue operantur: secundo minus: ad vltimū nihil. Caue ab hac relaxatione animi: quia eam proculdubio sequiť fractio. Aliud est de arcu ⁊ aliud de aio. nam vt Seneca ait: Arcū frangit intentio: animū remissio. Si vtiq̄ intercipiendū tibi fuerit: caue ne demittaris: disce in sacco tritici: quē sursuꝫ fune trahentes laborāt. ⁊ si fessi quiescere voluerint: saccū in eodē loco retinent: nō dimittunt. Sic tu facito: nam eadē diligentia oportet virtutes retinere qua fuerunt acquisite. Non dico eodem labore: nam minori labore retineť saccus sursum ꝙ sursum trahať. non tamen minori diligentia retinetur q̄ sursum trahitur.

¶ Decima est: dissolutio (verlossenheit) Dissoluti sunt q̄ inuenientes difficultatē in sui regimine se dimittūt oino absq̄ gubernatione: effici-

inturcꝫ quasi sopitus gubernator amisso clauo. Ipse est qui animum suum non recolligit: sed dispersus ⁊ diuisus est adeo q̄ nō tenet de seipso vnū frustum cum alio: sed sicut vas (das in tuben leyt) dolium nō ligatum: cuius omnes asseres sunt dispersi: neqꝫ circulis conclusi. De his Eccl. xxij. Qui docet fatuū quasi qui conglutinat testam. Testa i minutas partes confracta non defacili conglutinatur: nec animus hominis dissoluti defacili recolligitur: est em̄ tanꝫ puluis quem proꝑcit ventus a facie terre ⁊c.

¶ Undecima: incuria (vnsorgsamkeit) Sunt qui nullā gerūt de suis rebus curam. Nam sua non excolunt: culta non colligunt: collecta non custodiunt. cū tamē sapientia conseruandi non minus valeat ad hoc q̄ aliquis ditetur ⁊ abundet: q̄ sapientia acquirendi. Unde Ouidius: Non minor est virtus q̄ querere parta tueri.

¶ Duodecima: ignauia (Fulheit.) Ira ignauus (also ful) q̄ si iaceret in luto (im kot) ⁊ circa se haberet lectū flozidū p̄ ignauia se nō posset vertere ⁊ in lectū illū reuoluere. Qui si iaceret sub stillicidio: p̄ ignauia potius sufferret excecationem oculoꝝ q̄ se subtraheret de stillicidio. Qui potius exustionē toleraret: q̄ de pede carbonem extruderet. Et vt vno verbo dicā) potiꝰ pateret q̄ diabolus eū ad patibulū inferni portaret: q̄ se cruce signaret. O dicis nemo tam ignauus est. Sūt plane multi. Quot putas sunt qui a demonibꝫ ad infernū trahunt: ⁊ tū se cruce penitentie vt ab eis liberent signare negligūt? O quot iacent tā in lectis hac hora: ⁊ eleuatis oculis versus celamen patiunt stillicidiū prauaꝝ cogitationū cadens sup̄ oculos cordis: ⁊ pre nimia pigritia oculū considerationis nō auertunt: sed corrumpi permittunt. Sic de igne ⁊ carbone desiderij quē sentiunt cadere super pedem affectus: ⁊ tamen potius eligunt sibi exuri pedem q̄ extricandi laborem sustinere. In luto iacēt peccatorū ⁊ sentibus: nolentes per solam conuersionē ad deū se reponere in lectum flozidū virtutū sue conscientie: ⁊ illic suauissime requiescere.

¶ Tredecima est: ariditas spiritalis (dürre) indeuotio. Anima mea sicut terra sine aqua tibi: Clamat Psal. Procedit hec aliqñ ex superbia que vtiqꝫ est mons Gelboe: in quo nec ros nec pluuia descēdit. Aliqñ ex aliꝭ multis causis: etiam ex dei miseria: sicut deducit Gerson in de practica mystice. Ariditas hec aliquādo ex aliꝭ causis procedit: ⁊ tunc non est peccatū: sed pena propter deum sufferenda. quōdmodū idem Gerson i de practica mystice: ⁊ in tractatu de pusillanimitate dicit: ⁊ se quenti sermone dicēt feria secunda post Letare. Sed de ea loquamur que ex acedia procedit. Cū em̄ cetere creature ex octo impinguent ⁊ ex labore extenuent: anima humana econtrario ex labore impinguat. quia opera bona cibi sunt eius: qui ei faciunt vnde vita spiritalis sustentat ⁊ roborat. Sūt hi aridi instar aridoꝝ: duri sunt ad ea que sunt pietatis: ⁊ inflexibiles ad obedientiā. Hi aridi si ad ignē tribulationis ponant: nihil spiritalis pinguedinis emittūt. q̄ nec gaudent nec gratias agūt:

sed statim ardent ꝛ erumpunt ꝙ impatientiã: ad modicũ flatũ tentationis igne pcti succendunt: ad bona opa sunt steriles. Que alijs facilia sunt vel etiã iocunda: videnť eis importabilia. sicut panis aridus qñq; trãsglutiri nõ potest: qui tamẽ adiutorio liquoris delectabilis efficitur.

¶ Decimaquarta nola est: tristitia in diuino officio. Male valde sonat hec nola in auribꝫ dei. Hilarẽ eñ datorẽ diligit deus: econtrario tristem datorẽ odit deus: est eñ tristitia hec quasi absinthium in esca dei. Mira res quõ tanto dño cui seruire regnare est: ꝛ tantã suis famulis largitur mercedẽ: cũ tristitia seruimus: ꝛ diabolo supra modum placemus. Non eñ est quod magis diabolo ꝙ letitia spiritalis displiceat. Unica eñ ratio vincendi inimicũ est letitia spiritalis: ait Anthonius. Sed ꝛ grande nocumentũ homini affert hec tristitia: sicut eñ tinea vestimento ꝛ vermis ligno: sic tristitia nocet cordi.

¶ Decimaquinta est: rediũ vite. Nõ quidẽ qõ prouenit ex desiderio celestis patrie: aut ex cõsideratione malorꝫ quibꝫ mundus plenus est: aut ex tribulationũ vehementia. sed quod prouenit ex longa tristitia in diuino seruitio. Postq; eñ aliquis tristitiã patiť: paulatim corruit. adeo vt nõ solũ displiceat ei deo seruire: sed etiã viuere. Cuius figurã gerit Helias. iij. Regũ. xix. qui petijt anime sue vt moreret.

¶ Decimasexta nola est: desperatio. Caue ab hac grandi nola desperatione: q̃ vtiq; solet puenire aliq̃ ex nimia tristitia. Cui hec nola pulsať de eo factũ est: qua Jude ad patibulũ pulsatũ est. Caue a prima nola paruula tepiditatis: ꝛ hanc vitabis. qꝛ paulatim ab illa ad hãc pueniť. Nibi videť fundamẽtalis ratio oĩs desperationis esse amor sui nimius: affectio cõmodi: qua nimis timeť infernꝰ ꝛ celũ desiderať. Claude oculos a talibꝫ: ꝛ serui deo libere, pter se deũ: qꝛ dignus est rẽ. Ponit has nolas ꝛ plures Hyder in preceptorio de acedia. Ecce nolas sedecim. Et quid faceremus inquis: vt totã illã cũ nolis suis cappã excutere possemus? Audi frater consiliũ. Inprimis fac tibi discretũ viuẽdi ordinẽ: ꝛ hunc obserua diligentissime. Hoc docuit Anthonũ angelus Sedo cogita christi feruorẽ ꝛ sanctorꝫ suorꝫ: cogita pericula in quibus versaris aque ignis ꝛ bestiũ: q̃ merito te a somno pigritie excitare deberent. cogita premia ꝛ penas: quẽadmodũ docuit quidã pater eremita. Tertio elige tibi societatẽ alacrem: qui te supportent. Sic Moysen Aaron ꝛ Hur. Et in his omnibus inuoca deum pro gratia. Hec est efficacissima medicina. Rogemus dñm.

Dñica Letare. x. Martij.

Stultorꝫ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

Turba de acedia potuisset hic suo debito loco permansisse: cum hec dominica sit de letitia contraria tristitie acedie. Sed propter populum placuit sic preposterare.

Nuna gesima septima turba stultoꝝ est: Violantiũ festa (Feyr 2
narrẽ) qui violãt dies festos ab eccl'ia institutos. Et pñt breui
ter duabꝫ gñalibꝫ dinosci nolis: q̃s dñs innuit in p̃cepto tertio
Memẽto inq̃t vt diẽ sabbati sctĩfices: vna nola. nõ facies oẽ opus ĩ eo
¶ Prima nola est: facere opus seruile ĩ sabbato. Et q̃d est inq̃s opus
seruile? Rñdeo ꝙ opus seruile in ꝓposito est opus peccati mortalis aut
opus corꝑale debitũ nõ dñis sed seruis. Opus seruile est pctm̃ morta
le: qualecũq; siue cuiuscũq; generis sit: siue superbie: siue auaritie: luxu
rie ꝛc. Primo cũ die festo mane te ornas ante speculũ polis ꝛ fucas: 1
rides ꝛ cõponis vt placeas ꝛ irrites in tui cõcupiscentiã viros: ꝛ quidẽ
fere horã absumis: ꝛ vix ad mediã missam venis: sermonem negligis

2 scias qꝛ opus seruile fecisti ⁊ festũ violasti. Cũ die festo ꝓpter lucrũ lu
dis ludos ꝓhibitos: ad vsurã mutuas: fraudas: mẽtiris: in cõtractibus
peieras: furarꝫ: rapinã cõmittis: fuile opus fecisti: ⁊ festũ violasti. Cũ
3 die festo fornicarꝫ: adulterarꝫ: aut ĩmundicias alias ⁊ innoiabiles in te
M vel aliũ cõmittis: te aut aliũ libidinose tãgis: ad choreã: ad ecclesiã: vel
ad publicũ vt cõcupiscas aut cõcupiscaris ꝓcedis: opus seruile fecisti.
4 Cũ die festo maledicis: blasphemas: cõtumelias dicis: irasceris rixa
5 ris: cõminaris: vindicas: seruile opus fecisti. Cũ die festo inebriaris:
crapularis: te reples ad vomitũ: ieiuniũ si ꝑceptũ est frãgis: seruile op⁹
6 fecisti. Cũ detrahis ex inuidia: susurras: gaudes de aduersitate: trista
7 ris de ꝓsperitate: plane op⁹ seruile fecisti. Cũ desperas: deijceris anĩo
vagarꝫ mẽte ad illicita: turpia ⁊c. ex acedia opus seruile fecisti. Breuit
qdlibet mortale est seruile. Et sunt hec ne opa seruilia: putabã ego ope
ra esse dñoꝝ ⁊ dñaꝝ: nemo em̃ eadẽ ita frequẽter ⁊ diligẽter sicut tales
exercent. Et cur sunt seruilia? Quia dñs ea ita appellat: q̃ facit pctm̃ ser
uus est pcti. Joãnis. viij. ⁊ ita est: q̃ em̃ peccat: nõ a se. i. potiori parte q̃
est ratio ducit: sed ab alio scꝫ sensualitate: sicut pulchre declarat Lyra
ibidẽ. O dura seruitus pcti: ꝑmẽs pungẽs: ⁊ male tandẽ ꝑmiãs. Sti
pendia em̃ pcti mors alibi: ⁊ hic inquietudo ꝯscientie. Qui aliqd igi
tur tale opus die festo fecerit: sciat se seruile opus fecisse: ⁊ festũ violasse
nõ simpliciter sꝫ grauius q̃ꝫ si arasset: aut in agro fodisset. Testis ẽ Au
gust. Melius facerẽt inq̃t femine iudeoꝝ si lanã filarẽt: q̃ꝫ ꝙ impudice
in neomenijs saltãt. Ratio huius est: qꝛ duplex facit pctm̃: immo aliqñ
N triplex: sicut in ꝯfessionali dicit Antho. Sicut in eccl'ia die festo concu
piscens feminã: duplex sacrilegiũ cõmittit ⁊ adulteriũ. Non igit̃ confite
ri sufficit ꝙ mortal'r peccasti: nisi etiã expressers ꝙ die festo itidẽ feceris
est em̃ circũstantia cõtra aliud ꝑceptũ. O q̃t sunt sub hac nola? fere oẽs
artifices: q̃ tota hebdomada occupati laboribꝫ: nequeunt vicijs inten
dere: at die festo liberi currũt ad prostibula: ludos: crapulas: vinũ. ⁊c.
Neq̃ sup his ꝯscientiã sibi formãt aut ꝯfitent̃: nõ putãt se violasse festũ
Sil'es pastori illi Neopolitano (de q̃ Pogius) q̃ ꝯfitebat̃: qꝛ dũ in q̃
dragesima caseũ cõpressisset: serũ exilit in faciem ⁊ in os: qd nõ mox ex
puit. Nouit aũt ꝯfessor mores illoꝝ pastoꝝ: qꝛ soliti erãt spoliare pere
grinos. Quesiuit an ne vnq̃ꝫ h̃ fecisset? Rñdit sepe: sed h̃ cõmune esse:
neq̃ sibi de h̃ facere ꝯscientiã. Ei deniq̃ equiti q̃ ꝯfitebat̃ qꝛ inuenisset
tacẽ de balista ⁊ nõ restituisset: nihil dicens de rapinis: incendijs ⁊ ho
micidijs. Non dissil'is erit mercator: q̃ dixit cõfessori: statim me expedi
am: qꝛ pauca ⁊ parua feci pctã: cunq̃ inciperet ꝯfiteri ait ego: nihil feci
nisi ꝙ sum vsurarius: adulter: ⁊ nõ credo in deũ. hec ecce parua reputa
bat. Habes primũ opus seruile. Posses sicut ⁊ ego intendebã: ponere
nolas. xiiij. septẽ ad latus sinistrũ: ⁊ septem ad dextrũ. Prima peccare
mortal'r. Scda agriculturã exercere. Tertia mechanicũ exercere. Quar
ta mercaturã exercere. Quinta iudicia ⁊ placita exercere ⁊ frequẽtare.
Sexta negotia secularia exercere. Septia iuramẽta solennia. He tu si

nistro: ⁊ innuunt̄ in p̄cepto: Nō facies opus seruile. Sūt aūt illoꝝ q̄dā O
ꝯtra p̄ceptū nisi in trib⁹ casib⁹: scꝫ causa necessitatis: pietatis ⁊ modicita
tis. Declara ad placitū. Que sequunt̄ i dextro ponant̄ latere: Octaua
nō audire missaꝫ. Nona nō audire sermonē. Decia nō disponere se ad
gratiā. Undecima satisfactionē nō dicere. Duodecia nō meditari. Tre
decima nō orare. Decimaq̄rta nō instruere. Immisce his ꝯgrua ꝓut vi
debit̄ expedire ex doctorib⁹ materiā hāc diffuse tractātib⁹. Si vtiq; hūc
ordinē p̄elegeris imitādū. Sed redeam⁹ ad nr̄m ordinē. Scd̄o opus
seruile est opus corꝑale debitū: nō dn̄is sed seruis. Dico notāter opus
corꝑale: nā nullū opus spiritale qd̄ sine corꝑis organo exerceri pōt est
opus seruile. puta cogitare: cōsiliari: studere: desiderare: amare: ⁊ sil̄ia.
Un̄ hec agēdo etiā si ad lucrū ordinent̄ in die festo: nō tn̄ negligēdo de
bitū dei cultū: nō violat̄ sabbatū. Dico notāter scd̄o: debitū nō dn̄is: sꝫ
seruis. Nā opus corꝑale nō i materia exteriori nō est seruile: puta vide
re: audire: loqui: ⁊ gn̄aliter sentire sensu exteriori. nā illa sunt coīa dn̄is
⁊ seruis. Un̄ hec agēdo dūmodo nō fuerint alias illicita: nō violat̄ sab
bati obseruantia. Nō est deinde seruile opus ordinatū ad dei cultū: ad
aīe aut corꝑis salutē: ad iminētis dāni exterioris ꝓhibitionē tanq̄ ad fi
nē ꝓpriū ⁊ imediatū. qꝛ est dn̄is ⁊ seruis cōe: ⁊ ides nec ꝓhibitū. Un̄ li
cet in festo altaria ornare: sacramēta ministrare: aīas curare: salutaria
scribere. medicinas sumere: cibos coquere: ꝯtra hostes impugnātes se
munire ⁊ repugnare: blada ꝓpter aeris intemperiē inducere: suborta in
cendia extinguere: ꝓpter expensaꝝ grauitatē existentib⁹ in itinere ambu
lando aut carrucando ꝓcedere: ⁊ sil̄ia. Dūmodo tn̄ nō negligant̄ ea q̄ P
sunt die festo p̄cepta. Licet em̄ sue indēnitati ꝓuidere quantū ad acqui
sita ne pereant: nō aūt quantū ad lucra nō necessaria acquirēda: alioq̄n
liceret quoscūq; labores in festo exercere. Et q̄ igit̄ sunt opera seruilia
in die festo ꝓhibita? Dico q̄ oīa opera corporalia circa materiā exterio
rē: q̄ nō ordinant̄ ad salutē aīe aut necessitatē corꝑis nūc vel de ꝓximo
imminentē: siue ad imminētia dāna rerū cauenda tanq̄ ad finē imedia
tū ⁊ ꝓpriū. Exempli causa: vt opera ruralia: actus mechanici: mercātie
negocia secularia. Addunt̄ ex determinatione eccl̄ie iudicia cōtentiosa
placita: iuramēta solēnia: nisi ꝓ pace fiant. Hec em̄ in festis exercere nō
licet: nisi excuset necessitas: pietas vel operis modicitas. Necessitas nō
ineuitabilitatis: sed cōmoditatis prout distinguit̄ contra luxuriā ⁊ vo
luptatē. Et propter hanc licet pauperib⁹ die festo laborare: qui sine la
boribus neq; possunt habere cibū pro se ⁊ sibi cōmissis. Licet ⁊ vende
re panes: vinū: pisces: ⁊ similia: que sine sui detrimento preueniri non
possunt. Et sil̄iter laborare pro reb⁹ que alio tp̄e haberi non possunt:
propter quod concessit papa capturam allecum: dum apparent die do
minico. Et similiter licet ea que necessaria sunt emere: que alio tempo
re inueniri non possunt. In omnibus tamen caueatur scandalū pusil
lorū. Et in hoc casu excusatur emens ⁊ nō publice vendens. Itē dicit̄:
nisi excuset pietas: id est misericordia ⁊ compassio pauperū: ꝓpter hanc

em̄ licet ꝓpter deū i festis: nō tñ maioribꝫ christi ⁊ btē virginis laborare pauperibꝫ hominibꝫ ⁊ miserabilibus ꝑsonis. sil̄iter pauperibꝫ ecclesijs dū tñ ꝓpter hoc nō negligat̄ cultus dei debitus: nec labor ꝑueniat ad nimiā fatigationez. Excusat etiā operis modicitas: qꝛ qđ modicū est q̄si nihilū reputatur. Et per hoc qui in vinea leuat palū aut alligat solutā vitē seu erigit sepē depulsam: q̄ acuit cultellū aut purgat cenaculū: ⁊ similia modica facit: nō iudicat̄ trāsgressor huius ꝑcepti. Verꝫ qꝛ satis dubiū est: quāta necessitas: qualis pietas: q̄ modicitas sufficiat excusare: vtile est in talibꝫ vti licētia superioris: aut cōsilio boni ⁊ eruditi viri. De inceptione aūt ⁊ desitione festi hoc breuiter tenendū: ꝙ regulariter festū durat ꝑ diem naturalē: id est. xxiiij. horas: quaꝝ inceptio ⁊ desitio variat̄ ꝑm diuersas patrie cōsuetudines. q̄ sunt seruande ꝑm. c. qm̄ de ferijs. Licet scriptū sit ⁊ iudeis ꝑceptū a vespera vsq̄ ad vesperā feriare Unde peccāt qui in die festo post audita diuina ciuiliter laborant.

Q ¶ Scđa nola est sinistri lateris: Negligere opa diuina. Et q̄ sunt illa opa q̄ negligi nō debēt: Septē. Primū est misse auditio. Ad hoc q̄libet obligat̄ die festo vt integrā audiat: nisi impediat̄ legitimo impedimēto. Ratio huiꝰ: qꝛ hoc ꝑceptū est determinatio primi ꝑcepti: q̄ ꝑcipimur deū sup oīa diligere ⁊ latria adorare. Hoc qñ fieri debeat ⁊ q̄ actu determinat̄ in h̄ tertio ꝑcepto: vt scꝫ fiat in die solēni: in deuota auditione missē: in q̄ creatorē suū adorare sub sacramēti specie debet fidelis: ꝑ actū fidei spei ⁊ ꝑfecte charitatis. Secūdū est auditio sermōis. Ad hoc obligant̄ q̄ egēt informatione aut admonitiōe: quā alias habere nō pñt cōpetēter in his q̄ sūt necessaria ad salutē. Tertiū est ad gratiā dispositio ꝑ attritionē. Dicit i ꝯfessionali Antho. ꝙ tenet̄ nō manere i pctō Idē Ange. ꝯtrariū dicit Rosel. Tu qđ tutiꝰ elige: noli aīam tuā minorē estimare asina tua: quā illo exoneras dic. ⁊ tu abijce onꝰ pcti: qđ sic onus graue grauatū est sup te. Exaudi ꝓphetā hortantē in die sabbati: nolite portare onera. Ue nobis miseris q̄ nedū pctm̄ sup̄ dorso: sed diabolū in collo acsi esset sctōꝝ reliq̄e iugiter portamꝰ: nunq̄ deponētes. Quartū satisfactiōes iniūctas dicere ⁊ facere. Querit Angel. an liceat infra auditionē misse orare. Rñdet de obligatis certū esse: ꝙ nō debet fieri de alijs suadet ne fiāt. Ad idē Rosel. Ego eis nō credo: placet decisio Gabriel̄ sup h̄: ⁊ mgr̄i Thome Lāpar. adhuc viuentis. Ait em̄ Gabriel: cū de hoc q̄rerē ad Angelicā inq̄r. Que dicit ꝙ audiēs missam ⁊ orās horas suas nō satisfacit ꝑcepto: nō credo, qꝛ nō ꝓbat: neq̄ fuit mēs eccl̄ie loq̄ntis de missa: sed sufficit ꝙ intersit ⁊ oret: imo licet dicere penitētias suas. Hec Gabriel: ⁊ mgr̄ Tho. sil̄r̄ req̄sitꝰ sic rñdit. Nō placet Ange. in h̄ dicto in paucis terris: ⁊ in eisdē nō oēs norūt laici q̄d ꝑ officioꝝ verba significet̄: starēt vt asinꝰ ad lyrā: nisi se certis oratiōibꝫ excitarēt. ⁊ qꝛ nō est determinatū q̄ntū q̄d ⁊ q̄le dicāt: habet ꝯsuetudo q̄tenus emēdas aliq̄d horaꝝ canonicaꝝ infra missam dicere possit. Hec mgr̄i Tho. ꝟba ex ore ꝓprio. Quintū est meditatio. Meditare dei bñficia ꝑm ordinē simboli. si aliter nō potes: tuā miseriā: q̄tuor nouissima: mor

tē: iudiciū: beatitudinē ⁊ infernū: vt in Gersone ⁊ Gabriele. Sextum
orare. Ora deū ⁊ sctōs: de vno ad aliū procedēdo ꝑ aniabꝫ defunctoꝝ.
Septimū elemosynas dare spiritales: ꝑcipue instruēdo tuā familiaꝫ
de ꝑcēptis: de fide: de vitijs ⁊ virtutibꝫ. eos exhortando vt faciant que
docent. His factis poteris honeste intendere recreationi: vt dicit Ger
son. que sine inquinatione tui ⁊ scandalo proximi fieri potest. Sed di
cis: nimis est hꝫ plane. Nō nimis frater ecce. Corpi das horas. clxviij 1
quas habes in hebdomada: da aīe vnā. Tēporali dño seruis: ⁊ partē 2
das labori: da ⁊ deo partē. Mercedē temporalē aut nullā dat ille: hic 3
eternā. Iste punit tēporaliter: hic eternaliter. Statim erit finis: mo 4
riemur ⁊ nihil deportabimus nisi qđ fecimus deo. Rogemus. 5

Feria secunda post Letare. xi. Martij.
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangelium.

NOnagesima octaua turba est: externorum (auf lendig narrē) Ipsi sunt infideles pagani: iudei. ⁊ quidā alij ꝓpter criminū imanitatē eis cōiuncti. Qui non inepte pñt externi appellari: ꝙ extra termios christianitatis sint positi: aut extra cōmunē peccādi modū aliorū. De qbꝫ apl's. i. Corin. v. Quid em̄ mihi de his q̄ foris sunt? Nōne de his q̄ intus sunt vos iudicatis? Nā eos q̄ foris sunt deus iudicabit. Pñt

S ¶ Prima nola est. Nolle articl'os christia (aūt dinosci tribꝫ nolis. norum credere. Ipsi sūt noiatim: pagani: iudei ⁊ heretici: sub qbꝫ b. Tho. oēs infideles in. ij. ij. cōprehēdit. Pagani sunt q̄ nunq̄ fidem nostrā susceperūt. Judei q̄ oīa sub figura ⁊ implicite susceperūt. Heretici q̄ in veritate ⁊ manifestatā susceperūt: quales sunt bohemi: Nestoriani: Manichei: ⁊ alij absq̄ numero: vt in decretis ponunt. Possunt addi dubitātes de fide: quēadmodū dicūt quidaz: si ita est sicut dicit magnū est. Dubius in fide infidelis est: h̄ aūt nō est intelligendū de his q̄ tentātur in fide ⁊ displicet eis: nā talibꝫ potius pena est ⁊ meritū q̄ pctm̄: si resistant: immo dicit Gerson ꝙ velle credere: magis meritoriū est aliqn̄ q̄ credere: pax in credendo nō oībus dat: neq̄ oēs qui habēt litem in credendo mali sunt: ergo dictū est notanter in nola nolle credere.

¶ Scda nola est: Desperare ex diffinitiōe. Sūt aliqui desperātes nō ex diffinitiōe: sed ex pusillanimitate ex timore nimio. Et hi quidē fatui sunt: nō tn̄ de hac nola. Fatui inq̄ primo qr putāt sensum esse ꝯsensum: ⁊ sensum desperatiōis esse desperationē: errāt nescientes distinguere inter voluntatē appetitus sensitui: ⁊ voluntatē appetitus intellectui (wenen wellen: sey verwilligen) mox em̄ vbi habēt sensum pcti alicuius siue passiōis: putāt se ꝯsensisse. ⁊ cū sentiūt affectū partis sensitiue: putāt

T se voluisse. Cōsidera differentiā inter voluntatē sensualitatis: ⁊ voluntatē rationis vt natura: ⁊ voluntatē ratiōis vt ratio. Stat ꝙ q̄s moueatur nedū voluntate sensualitatis imo etiā ratiōis vt natura nō deliberate: ⁊ tn̄ nō peccet mortaliter: sed tūc qn̄ voluntas deliberata consentit In h̄ scdo sunt iprudentes: qr putāt se cū tentationibꝫ obruunt charitatē amisisse. Errāt: Exemplū de igne de pugile: de femina: dic ꝑ om̄ia ex Gersone de pusillanimitate. Errāt tertio: qr ariditatē quā patiunt ⁊ in deuotionē: siue deuotorum sentimētorum carentiā: signū esse putāt reꝑbationis ⁊ iperfectiōis: ecōtra sentimēta signū gr̄e ⁊ ꝑfectionis. Dic ex Gersone vbi s̄. De his itaq̄ desperantibꝫ ex pusillanimitate: vel ex naturali infirmitate vt ex mania: sicut crebro cōtingit reperire in feminis: vt dicit Nyder p̄cepto. i. ca. iij. E. nō est nola: sed q̄ ex diffinitiōe: q̄ videlicet diffinitiue desperat: abscōdens se quasi a facie diuine miseri cordie fm ꝙ Cain fecit: q̄ dixit: A facie tua eijcis me hodie. Et h̄ est in spiritū sanctū peccare: ⁊ recte infidelibꝫ tales associant: q̄uis in veritate infideles nō sint: sicut declarat btūs Thomas in scda scde.

¶ Tertia nola est: obseruari in malicia (verruochē verwegē: ruochlos werdē) tradere se ꝓbꝫ voluptatibꝫ: breuit̄ q̄cq̄d libet eis licet: z est etiā q̄dā desperatio: nō a lo respectu: spes em̄ est respectu boni ardui possibilis. Predicti desperāt qz nō reputāt sibi possibile b̄ bonū: hi aūt qz non reputāt hoc bonū: sed alia huiꝰ mūdi bona illis ꝓferūt. ℊ (verwegēt sie sich des) q̄ admodū luxuria est: vñ z filia ponit luxurie desperatio. Jpi ℊ sunt inprimis meretrices z scōꝫ lenones siue nebulones. q̄ se laxis habenis tradūt venereis z huiꝰ seculi voluptatibꝫ z īmūditijs: ītē rapinis ludis: homicidijs: neminē curātes: de q̄bꝫ dr Eph. iiij. Qui desperātes semetipsos tradiderūt ipudicitie: in operationē īmūditie: in auaritiā ⁊c. ¶ Sunt preterea earundem adiutrices copulatrices: apte z merito huic turme diabolice annumerate. Qz diaboli eaꝰ officiū est: siquidem eius officiū est animas perdere (sicut christi lucrari: ió em̄ venit in hūc mūdū) z ipe b̄ opus pris sui diaboli pficiūt: imo peiores eo sunt. Nā q̄cq̄d diabolus p se nō pōt p tales efficit. Docet hoc historia lamētabilis de ea q̄ discoꝛdiā seminauit inter pluges: ita vt rādē maritꝰ vroꝛē occideret cultello nouo: qō ad instinctū vetule vroꝛ puluinari capitis maritī p coꝛ reꝯcūlādo supposuerat. vtō. turba. vij. dicta susurronū. Larue sūt hec diaboli: sub q̄bꝫ delitescit dū apparere nō audet. De serpētes Euā seducētes: hc incēdiarie coꝛdiū q̄s diabolus mittit vt ignē ꝛcupiscētie ipoñāt (das sie für inlegē) Grāde lucrū est: si p̄dicatoꝛ vnicā solā aiaꝫ puertit z lucratꝰ fuerit: q̄tū igit̄ detrimētū ē pdere: Vide i sū. vitioꝝ ō luxuria.

¶ Quarta nola est: semetipsos occidentiū. Grāde hoc pctm̄: ꝓtra naturalē inclinationē: q̄ est ad suū pūus conseruationē: cōtra charitatē sui perdit aiam z corpus. cōtra iusticiā qz cōstatē priuat mēbꝛo: vñ z merito tales p̄ iusticiā publicā debonestant: qz sub limine extrabunt a domibus: z aquis vasis inclusi cōmittunt. Proueuit hec sui occisio ex multis causis. Quidā ex infantia vel mania z infirmitate. Alij ex desperatione. Alij sine aduertētia ex deuotiōe laxātes eidē in suis meditatiōibꝫ habenas: z sic feliciter perūt q̄dā p̄ trinitōe. de q̄ in Vitaspa. z alia q̄dā meretrix audiēs de misecōia dei p̄dicari: z q̄dā de feruoꝛe spiritus. vt dicit Herson in ser. de spūsctō. Alij ex deuotiōe cū aduertētia. Suadet frāc Dauid talibꝫ: vt se cohibeāt si sentiāt se inde sic grauari. De hoc z Alex. z credo Bonauē. in materia de ꝓtritiōe: an possit esse nimia. Alij ex intentione se castigāt: vt statim dissoluant̄ z sint cū christo. illi stulti p̄dūt z corpus z aiaꝫ: vt dicit Ryder ꝑcepto. v. ca. i. §. Alij ꝓpter excessuꝫ crapulose vite z luxuriose citius moriunt. Alij ex inspiratiōe se occidūt: sicut Samson z q̄dā ex feminis sanctis: vt dicit Augu. Vide in Ryder.

¶ Quinta nola est: Occidere fetum: extinguere: suffocare natum: aut in vtero. Quāta sit hec impietas: sceꝛus z crimen: merito in hac extraneoꝝ turba cōnumerandū: nemo est qui nesciat: nisi qui nature federa ignoꝛat z ꝓpꝛij sanguinis nō habet rationē: iugulare q̄ genuisti. O fera pessima: z quidē grande homicidiū. z hoc grauius q̄ animā p̄dis puerī nondū baptizati: z eam visione beatifica p̄iuas. Rogem⁹ dñm.

Feria tertia post Letare. xij. Martij. Festū bti Gregorij.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

NOnagesimanona turba est: Principū: capitū ⁊ rectoꝝ reipub. (Haubt narrē: regier narrē: fürst narren.) Qui male ⁊ cū maximo dāno ꝓpli reip. p̄sunt. Quales vtiq; fuerāt p̄ncipes de q̄bꝫ in euāge. audistis: q̄ q̄rebāt christū veritatē interficere. Quibꝫ sil̄is non fuit b. Grego. papa: cui⁹ hodie dies festus agit̄. q̄ vtilis fuit reip. christiane: ⁊ q̄si colūna eccl̄ie eā sustentās. vñ ⁊ ꝯgrue de eo legit̄ in epl̄a: cui⁹ cap̄. in matutinis legim⁹: Ecce sacerdos magn⁹ q̄ in vita sua suffulsit domū: ⁊ i diebꝫ suis corroborauit tēplū. Plane colūna fuit eccl̄ie: ⁊ nō

simplex: sed ignea qualis fuit colūna reducēs ꝓplm̄ israel de egypto: de qua legit̄ Sapie. xviij. Ignis ardentē columnā habueruut ducē. Vere ardentē: ꝓpter zelū quē habuit. In signū huius: ⁊ colūna lucis prefulgida a celo depēdēs sup̄ locū i q̄ latitabat cū fugisset apparuit: ⁊ eū prodidit: vnde ⁊ ab vniuerso ꝓplo capit̄: trahebat̄: ⁊ summus pōtifex cōsecrabat̄. Pulchra sup̄ his ponit Holkot de rectoribꝫ ⁊ posset inde fieri aptissimus sermo de sctō Gregorio sub Typo columne. Utinā tales nobis principes in vtroq; statu essent: melius resp. regeretur. sed non est ita. Sunt multi fatui qui septem nolis possunt dinosci.

¶ Primā nola est. Semetipsum nō regere p̄ mundiciā. Tūc reges alios: si ratio rexerit te. Qui sibi malus nemini bonus. O rex si regis: rege te vel eris sine re rex. Ignis si calefacere debet fornacē ⁊ stubā vt prius in se calidus sit necesse est. Cū glacie nemo calefacit: h̄ est regimen ⁊ dominiū: qd̄ primū est ⁊ optimū sed raꝝ. Precipuū (inq̄t Señ.) in rebꝫ hūanis est: nō classibꝫ maria cōplesse: nō terras vel ignota q̄rere: sed aīo vidisse: q̄ nulla maior victoria q̄ꝫ vicia domasse. Innumerabiles sūt q̄ vrbes q̄ ꝓplos habuerūt i potestate: paucissimi q̄ se. Melior est q̄ dñatur aīo suo expugnatore vrbiū. Quō bene reget: q̄ in se nō rectus ē? Stomacho infecto ⁊ corde: si mēbra languēt q̄d mirū? est prīceps cor ⁊ stomachus cōitatis. Sole eclipsato stelle si nō lucēt q̄d miꝝ: ⁊ radice corrupta aut mortua: si folia marcent ⁊ mōrient̄ rami nemo mi ret̄. Eccī. x. q̄lis rector ciuitatis ⁊c̄. Unde putas tantā infectionē ꝓpl̄i esse in oībus vitijs q̄ꝫ q̄ꝛ rectores i vtroq; statu sūt adulteri: crapulosi lusores iniusti Z

¶ Scda nola est. subditos nō gubernare p̄ iusticiā. Debet rector subditos suos gubernare: p̄cipue aūt ⁊ ante oīa suā familiā: q̄ sibi ꝓpinquior est. si em̄ circa hos negligēs fuerit qualis spes erit de regimine extraneoꝝ subditoꝝ? Quo facto poterit debito ordine ꝓcedere ad alios. Ignis calidus primū ꝓpinquiora sibi calefacit: ⁊ deiñ p̄ hec alia. sic ignis in fornace eandē calefacit: ⁊ p̄ hāc stubā. Hic ordo graduū ascēdendi ad regimē populi: p̄ has partes scz p̄ monasticā se: yconomicā familiā: ⁊ deinde politicā cōmuni tatē regere. Qui aliter regimē sibi vsurpat: periculose id facit. q̄ꝛ absurdū est q̄ q̄ seipsum regere nescit: regat vel regere p̄sumat familiā. ⁊ q̄ familiā regere nescit: accipere p̄sumat regimē aniaꝝ vel cuiuscūq; cōitatis. Vide nūc curias principū vtriusq; status: ⁊ aduerte quō familiā gubernent. Dñe deus meus: q̄s habeant ep̄i reperies calamistratos lasciuos: nullū honestuz virū: probū: doctū. Q; si sunt a sinistris ⁊ tergo stare cogunt̄ ⁊c̄. nihil mirū si cōmunitatem negligunt.

¶ Tertia nola est: deū p̄ oculis nō habere p̄ obedientiā. Debes tibi o rector mūdiciā ⁊ castitatē carnē vincendo: subditis iusticiā: ⁊ superiori tuo ac deo obedientiā. In huiꝰ vultū aspice: ⁊ eū p̄ oculis habeto: vt ad eiꝰ nutū ⁊ voluntatē cūcta agas in tuo regimie s̄m huiꝰ mādata regas ⁊ p̄cepta: q̄ꝛ illa in se recta sunt: tua aūt inquantū sunt illis conformia. Iusticie dñi recte ⁊c̄. ⁊ iudicia dñi vera iustificata i semetipsa. Nō ideo deꝰ p̄cepit nō fornicari q̄ꝛ iustū sit: sed q̄ꝛ p̄cepit ideo iustū est. Nō ideo A

aliq̄d p̄ceptū est q̄r iustū: sed q̄r p̄ceptū iō est iustū: ex Petro de eliaco. i. sniaꝝ. Sic prudētes faciūt. de q̄bꝫ d̄r: ꝑ me reges regnāt. Nō sic aūt fatui p̄ncipes: tales in nullo ſmōe vides. huiꝰ gloriā nō q̄rūt: ſꝫ suā. neqꝫ inter ꝯsultādū de regimīe reip. deꝰ p̄ oculꝰ habet. Nemo de h̄ facit mētionē: an sic fieri sit cū vl̄ p̄ter legē diuinā. de charitate ꝓximi: de pauꝑibꝰ ꝓuidēdis loq̄ esset ridiculū: d̄ vitijs extirpādis. solū d̄ pace tꝑali ⁊ dñio tꝑali. De his Osee. viij. Ip̄i regnauerūt ⁊ nō ex me: iō nō r[illegible]nāt ſꝫ errāt

¶ Quarta nola: scientiā ⁊ lr̄as ꝯtēnere. Peiores iudeis: q̄ mirabant̄ tñ de doctrina xp̄i ⁊ lr̄is eiꝰ: ⁊ magnificabāt. Grādis ⁊ intolerabil̄ stupēdaqꝫ fatuitas imo insania lr̄as ꝯtēnere ⁊ neminē doctū ad regimē admittere ꝯ mores antiq̄ꝝ p̄ncipū gloriā ⁊ vtilitatē ⁊ dei mādata. Precipit̄ em̄ regi Deut. vij. Postq̄ sederit rex in solio regni sui: describet sibi Deuteronomiū legꝫ: ⁊ habebit secū legetqꝫ illud oībꝰ diebꝰ vite sue ⁊c.

B nō fabulas. Quō em̄ legē ſm quā regere debet nesciēs seip̄m ⁊ alios reget? Utiqꝫ neqꝫ viā neqꝫ terminū noscet ad quē diriget: neqꝫ media ꝑ q̄. Grādis est vilitas ⁊ ignominia rectori lr̄as ignorare. Recitat Uincentius regē Romanoꝝ regē Frācie lr̄is adhortatū fuisse vt filios suos instituī faceret in liberalibꝰ disciplinis: dicēs q̄ rex illiteratꝰ est q̄si asinꝰ coronatus. Grāde deniqꝫ periculū iminet (vt ait Pe. Rauēnas) regi illiterato: Princeps (inquit) sine literis est nauis sine remige ⁊ auis sine pennis. Nō tales fuerūt antiquorū principes. Theodosius per diem armis: ⁊ ꝑ noctem libris incumbebat. Philadelphus rex Egypti: licet haberet viginti milia libroꝝ. de consilio tñ Demetrij p̄fecti bibliothece sue misit ad iudeos ad habendā legē dei: ⁊ translatores q̄ trāsferrēt. Justinianus leges condidit ⁊ ꝯsūmauit: codicē videlicet ⁊ digestū: ⁊ leges romanoꝝ abbreuiauit. Et Julius Cesar q̄ꝫ strenuus in armis fuerit ⁊ in literis: docet cōmentariū suū qd̄ cōscripsit de gallico bello.

¶ Quinta nola est: ſm sanguinē ⁊ nobilitatē eligere. Signū magne fatuitatis est eos p̄ficere q̄ sanguine aut nobilitate clari sunt: cōtemptis ꝓbis ⁊ prudētibꝰ viris. Hac fatuitate oīs Alemania p̄cipue plena: in q̄ in ep̄os nō q̄ doctiores aut sanctiores sunt: neqꝫ i ꝯsules q̄ prudētiores sed q̄ nobiliores vel de ꝓgeniebus (vt aiūt) sunt: stulti stolidi vitiosi eligunt̄.

C Nō sic apd̄ veteres: dixit Hiero. Moysi Exo. xviij. Prouide de oī plebe viros sapiētes ⁊ timētes deū: i q̄bꝫ sit veritas: ⁊ q̄ oderint auaritiā: ⁊ ꝯstitue ex eis tribunos ⁊c. Nota de oī plebe: nō solū ex nobilibꝰ nō sapiētes: nō bonos socios ⁊c. Sic ⁊ apd̄ romanos ꝯsuetū fuit: sicut de Tullo Hostilio refert Ualeriꝰ: q̄ in cunabulis accepit agreste tuguriū: eiusdē adolescētia in pecore pascēdo fuit occupata. Ualidior etas imperiū romanū rexit ⁊ duplicauit: senectus in altissimo maiestatis fastigio fulsit. Hūc nō generis nobilitas vel sanguinis ꝓpinquitas: ſꝫ animi ꝓbitas erexit: ideo bene rexit. Et in christianitate nr̄a ab initio eligebant̄ de coī plebe: ⁊ oīm cōsensu q̄ sanctiores inueniebant̄. Inde ⁊ Seuerus qui opa muliebria solebat facere: electus est indicio spūsscti ⁊c. Nūc aūt ad regimē eccl̄ie corꝑale ⁊ spiritale eligunt̄ iuuenes: ignoran-

tes: voluptuosi: indocti: causa sanguinis: nobilitatis: bone societatis.
¶ Sexta nola: q̄ sua sunt q̄rere. Et q̄s ex p̄ncipib⁹ est q̄ imunis sit ab
hac nola? Oēs querūt q̄ sua sunt: nemo q̄ christi: oēs ad suū saccū: ne-
mo cōpatit̄ his q̄ lōge sunt aut sub alteri⁹ iurisditione: oēs tacent: aspi
ciunt tādiu q̄ paries suus nō arserit. Sed q̄d erit? Fit eis tandē qd̄ bo
bus q̄s assumpsit lupus fm ordinē: neq; sibi inuicē erāt auxilio ꝛc. Vi
de in specu. Brandt. Quilibet se subtrahere ab obediētia ꝛ vnione re-
gni romani nitit̄. q̄ fit vt diminuat̄ nr̄a potētia: q̄r p̄ subtractionē ligno
rū ab igne tandē totus peribit ignis. Nō deberet q̄rere nisi bonū reip. re
ctor: ob hoc em̄ electus est: ꝛ suū habet stipendiū: nō deberet vltra q̄rere
¶ Septīa: vitia nō extirpare: sed dissimulare. Hoc p̄ totū orbē est: ꝛ D
credo causa oīm malor̄: ꝛ ꝙ totiēs victi sum⁹ a turco. pctm̄ em̄ si ꝯside-
remus certa fuit casus multor̄ exercituū causa. Uideam⁹. Quid q̄so 1
Absolonē cū suo exercitu interemit? sup̄bia plane: ingratitudo ꝛ dn̄an-
di libido. ij. Re. xviij. Quid Senacherib? Et q̄d Benadab capi ꝛ exer
citū ei⁹ fugari fecit? blasphemia ꝛ sup̄bia. Et ꝓpter eandē causaz Sena
cherib fugat⁹ a ꝓprijs filijs occidit̄: exercitu eius ab angelo occiso. iiij.
Re. iiij. Quid fecit corrui exercitū Haij? plane ꝓpter Achor pctm̄: q̄r 2
occulte habuit rē sibi nō debitā. Josue. vij. Ut q̄d Achab corruit? q̄r oc
cidit Naboth: ꝛ iniuste ei⁹ acq̄siuit vineā. iij. Re. xxi. Quid Sampso 3
nē Salomonē ꝛ fere totā tribū Beniamin cadere fecit? Luxuria: ꝓpter
luxuriā em̄ fuit fere tota trib⁹ Beiamin destructa: ꝛ ex alijs corruerunt
xl. milia in bello. Judi. xix. ꝛ. xx. Et ꝓpter hmōi pctm̄ Sāpson corruit.
Judi. xvi. Et Salomoni aduersarij suscitant̄ in bellū: a filijs etiā suis
magna pars sui regni p̄dit̄. iij. Re. xi. Quid p̄terea Pharaonē cū exer 4
citu suo submersit? crudelitas. Exo. xiiij. Quid exercitū Nabuchodo 5
nosor fugauit: ꝛ Olofernis caput amputauit? gula ꝛ ebrietas Judith
xiij. Cur Saul cū toto exercitu suo interijt? Infidelitas in causa. Nā 6
Saul infidelis ꝯsuluit Phitonissam: ꝛ in crastino interijt cū toto exer
citu suo. ij. Re. xviij. Quid rursus p̄ncipes suspēdit? negligētia ī custo 7
diēdo ꝓpl̄os. Nume. xxv. Quid ꝓpl̄m q̄ erat cū Machabeo destruxit? E
pctm̄. ij. Mach. xij. Si ꝓpter hec vitia iā enumerata q̄ tūc reperiebant̄
in p̄ncipib⁹ ꝛ exercitib⁹ ꝛ ꝓpl̄is exercit⁹ corruerūt: q̄d mir̄ si etiā mō ꝓpter
eadē vitia q̄ sil̄iter in talib⁹ reperiunt̄: ꝛ magis q̄z in illis corruim⁹ corā
facie turci ꝛ alior̄ hostiū? Ecce hodie viuūt p̄ncipes negligētes ꝛ ꝓpl̄i 1
peccātes. Uiuit ꝛ Saul infidelis nō ꝯfidēs ꝛ q̄rens phitonissas sup̄sti 2
tionesq̄. Uiuit gulosus ꝛ ebriosus Olofernes: oīa plena sunt crapul 3
vsq̄ ad nauseā ꝛ vt p̄ nares exeat. Uiuit Pharao crudel̄: paup̄es tor 4
quēs p̄ potētiā nullā adm inistrās iustitiā. Duri Jeroboā nō tōdētes sz
deglubētes gregē. Uiuit adhuc Sāpson ꝛ Salomō luxuriosi: nō est 5
q̄ se a calore ei⁹ abscōdat. nobiles em̄ ꝛ ignobiles luxuriosissimi sūt mō
em̄ ē paup̄ Sāpson in mola illo pctō excecat⁹: ꝛ nobil̄ Salo. ī throno il
lo pctō īfatuat⁹. Neq; deest Amō īcestuosus. ij. Re. xiij. Nec zodoma ꝛ
gomorra extincta ē ꝓhpudor. Uiuit adhuc Achor ꝛ achab: pauci plane 5

sunt mō: q̄ nō habeāt plus ꝛ frequēti⁹ de alieno p furtū vel vsurā ꝛ hmōi
q̄z ille miser Achor. Qui nō etiā pluries cōmittāt homicidia male acq̄
7 rāt q̄z achab. Quid g̃ mirū si hoies cadāt: Viuit adhuc rādē Nabucdo
F donosor supbꝰ. Dañ. v. Absolon supbꝰ ꝛ pricida ingratꝰ. Benadab cū Se
nacherib blasphemꝰ nō solū semel: vt ille legit fuisse. Quid igit mirū si
cadimus cecidimus ꝛ cademꝰ coꝝ inimicis nr̄is: sicut p̄decessores nr̄i
ceciderūt: cū eis dē vitijs ꝛ grauioribꝰ pluribusq̄z implicati sim⁹. Et q̄d
igit agemus: Emēdemus nosipos: qō si factū nō fuerit: timeo plagas
dei nō cessaturas: q̄usq̄z in seruitutē turco ꝛ inimicis nr̄is redacti fueri
mus. Prouideat sibi interim vnusq̄sq̄z: oret: humiliet se coꝝ dño deo:
vt salu⁹ fiat i nouissimis: dicat: Da pacē dñe in dieby nr̄is: q̄ ꝛc. Rog.

¶ Feria quarta post Letare.xiij. Martij.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs.i. Euangeliū.

Centesima turba stultoꝝ est: adulatoꝝ p̄cipue aulicoꝝ (hoffnaren) qui irratiōabiliter laudāt. Nā q̄ de bono ⁊ bona intentione cū aliis circūstātijs debitis aliquē laudat nō est sub hac urma: sed indifferēter laudātes quēlibet de q̄libet ⁊c̄. Isti noiant̄ multis nominib⁹ (Den falwen hengst streichē: Kutzen streicher: Kreiden streicher feder leser: schmeichler.) Uideamus primo quib⁹ nolis dinoscantur.

¶ Prima nola est: laudare de malo: pctō scz de quo Ps̄. Laudatur peccator in desiderijs ⁊c̄. Ue qui dicitis mlū bonū. Isaie.v.

¶ Secunda nola est: laudare de incerto. Ecc̄i.xxviij. Ante sermonem nō laudes virū. Et Ecc̄i.xi. Non laudes virū in specie sua.

¶ Tertia nola est: laudare philotinū: eū videlicet de quo timeri pōt: ne humana laude ad inanem gloriā prouocet. Unde Ecc̄i.xi. Ante mortem non laudes hominem. G

¶ Quarta nola est: adulari vt fraudulēter noceat: vel corporaliter vl̄ spiritaliter: vt ei furet: vxorē stupret ⁊c̄. Prouerb.xxvij. Meliora sunt vulnera diligentis q̄ꝫ fraudulenta odientis oscula.

¶ Quinta nola est: velle placere in malo. ¶ Sexta nola est: velle placere ꝓpter inanē gloriā. ¶ Septima nola est: velle placere ꝓpter lucrū cōsequendū vel euitandū malū. Posset addi paruula nola: adulari ex sola auiditate delectandi alios. He nole empte in officina sancti Tho.ij.ij.q.[illegible]i.arti.i.⁊.ij. Si placet vide de hoc Alexādrū de Ales parte.ij.⁊ Antho.⁊ Gerso. de differētia pctōꝝ. Queris scdo: ⁊ vbi hi adulatores (lob narren oder kutzen streicher) reperiunt̄ maxime? Respondeo fm Jo.in Policra.li.iij. ꝙ vbiq̄ꝫ reperiunt̄: maxime aūt in curijs principū. vnde apte ponit̄ eoꝝ turba post turbam principū (haubt narren.) Et apte hodierno euangelio: in quo pharisei adulati sunt ceco ⁊ parentib⁹ eius: ꝑ hoc eos ad malū inducere volentes. Locū hunc natiuū adulatorū notauit Dauid in Ps̄. Edidit terra eoꝝ ranas in penetralib⁹ regū ipsoꝝ. Fuit plaga in Egypto: ꝙ terra ranas ebulliebat. Et nimirū hec plaga loquaciū ranaꝝ inuasit maxime penetralia regū: illic em̄ maximi sunt adulatores. vnde ⁊ adulatores ab aulicis dicti sunt. Aula em̄ domus regis: vnde cōponit̄ adulor. fm Tulliū vero nomen a sono sumptū: canes em̄ quoꝝ est mira adulatio fere exprimūt istū sonū Tales fere sunt oēs aulici: teste Sen̄.lib.vi.de bene. Monstrabo tibi cui⁹ rei inopia laborant fastigia: q̄d oīa possidentib⁹ desit: scz ille q̄ verū dicat. Et sequit̄. Adulandi certamē est: ⁊ vnū adulatoꝝ oīm officiū vnaq̄ꝫ cōtentio q̄s blandissime fallat. ignorauerūt potētes vires suas: dū se tā magnos q̄ꝫ audiunt credūt. Hec ille. Et nedū vires suas ignorant: sed etiā statū totius sue domus ⁊ familie ꝓpter illos adulatores curiales. Nā curiales vix aut nunq̄ꝫ dicent hominib⁹ veritatem: q̄ aut H

sunt pauperes ⁊ nō adhuc ꝓmoti: ⁊ tūc qz sperāt aut expectāt ꝓmotionē ideo loqui nō audēt: timētes sua spe frustrari ⁊ expectatiōe. Qz si fuerint diuites etiā ꝓmoti: tūc intendūt vel plus ꝓmoueri: vel circa dños lucrari in diuersis officijs vel ad minus parcere sumptis ꝓprijs. ⁊ tales nō audent dicere veritatē: ne de curia vel officio expellant: ⁊ spe amplioris lucri priuent: vel ne rex vel alius dñs iratus ꝙrat occasionē eos priuandi de ꝓmotione iam habita. Hi a principibus defectuosi sunt adamati. ⁊ semp eis in proximo ꝓiuncti: ita vt neminē inter se ⁊ eos admittant. Et cur ita: quia sunt eoꝝ mitra seu capitium: ꝙbus scabiē suoꝝ defectuū operiunt. Sicut em̄ scabiosus plurimū diligit capitium suum nec libēter sine eo vadit: sic defectuosi diligūt adulatores. Hi sunt (die gehübten) mitrati: ꝙ magis nocent ꝙz hi quos tu appellas mitratos: doctos scz illi adulatores ꝙ ad litterā mitras deferūt sericas ⁊ deauratas qui nouerunt principem cui astant mitrare adulationib⁹ eius: scabiem obtegere ⁊ excecare: etiam vt nihil videat instar accipitris: illi sunt qui nocent ad se trahētes bona principum. Hi sunt caude feda absconden-
J tes: instar caude animalis: que eoꝝ feda ⁊ turpitudinē abscondit. Propheta docens mendacium: ipse est cauda. Ysa. ix. O ꝙz magnā caudam post se trahunt dñi talium adulatoꝝ: tot pili caude huius quot adulatores. Sed quid dū peccatoris nituntur abscōdere feditatem: plus ipsum fedant: quia peccatis prioribꝫ ꝙ occasione vanam gloriam addit Qz si propheta aliquis notatus: doctus aut sanctus reputatus: huic caude imixtus fuerit: tunc factū est: ⁊ periculosissimū pernicios̄imū ꝙz plane est: si que persona autorizata fuerit adulata talibus vt dicit Jo-
in Policra. li. iij. cap. v. Subeunt em̄ citius ⁊ fortius singulos fomenta vicioꝝ: magnis cū subeūt animos autoritb⁹. Queris postremo ꝙz dānosa ⁊ pernicios̄a sit hec adulatoꝝ stultitia? Et respondeo ꝙ mirum in modum damnosa: nedum alijs: sed ⁊ sibimetipsis. Siquidē gladius ipsoꝝ intrat corda ipsoꝝ: ⁊ prius seipsos ꝙz alios transfodiunt: penāꝙz talis peccati nō effugient: neꝙz hic neꝙz alibi. Hic in infamiā frequēter
K cadunt. Cum em̄ putāt suis adulationib⁹ efficere se gloriosos ⁊ acceptos contrariū accidit eis: patuit in eo episcopo qui Theodosium imperatorem voluit collocare inter sacerdotes: ipse aūt renuens respōdit: se solū Ambrosiū veritatis amatorē reperisse: qui cum inter sacerdotes stare passus nō fuit. Porro penā alibi patientur stellaꝝ cadētium ⁊ vespertilionū. Vide in Sum. predican. in verbo Adulatio. Digne patiuntur has penas: qz alijs pernicios̄issimi fuerūt: ⁊ diaboli instrumēta diaboli nutrices: sacerdotes ⁊ ventorū antra. Nutrix puerum lactat: ⁊ hi filios diaboli lactant lacte adulationis. Sed vt lamie lactando laniant: sic ille in veritate eos quos lactare videt laniat. Nutrix facit puerum obdormire cantando ei nenias: ⁊ adulator facit filios diaboli verbis adulatorijs obdormire in peccatis. Nutrix casum paruuli ad eius consolationem saltum interpretatur: ⁊ adulator peccatū eius cui adu-

latur. qđ in veritate casus est asserit opus magnificũ esse. Ve ve mũdo a talibus: precipue si fuerint p̄dicatores vel cõfessores. Ve qui cõsuũt puluillos sub omni cubito manus: ⁊ faciũt ceruicalia sub capite vniuerse etatis. Nota puluillos. i. excusationes: dispẽsationes ⁊c̄. ne asperent in conscientia: sed suauiter iaceant in pctis. Nota vniuerse etatis: oẽs excusant a ieiunio hunc pre iuuentute: aliũ pre senectute. Hic dici poterit quanta senecta excusent a ieiunio: ex Gabriele in. iiij. ⁊ Rosellã

Sunt deinde diaboli sacerdotes: qui officiũ sacerdotũ exercent in filios diaboli viuos. Sacerdotes vngunt existentes in periculo mortis ⁊ illi filios diaboli vngunt oleo adulationis (mit affen schmaltz) etiaz cũ in extremis iacent ⁊ de eis desperatũ est: adhuc dicunt adulatores Nõ morieris: erimus adhuc deo dante bone societatis. Hoc oleo male dicto ⁊ execrabili vngunt. Dic tu: Oleum peccatoris nõ impinguat caput meum. Noli exhilarari ad hoc oleum. Sacerdotes incipiũt vesperas mortuoꝝ a Placebo: ⁊ adulatores vesperas mortuoꝝ in peccatis incipiunt similiter a Placebo. Sacerdotes mortuos sepeliunt: ⁊ illi mortuos in peccatis viuos naturaliter sepeliunt. Psalmista. Sepulchrum patens est guttur eoꝝ. Grego. Mortuus mortuũ sepelit: dum peccator peccatorẽ fauoris ⁊ adulationis aggere premit. Sacerdotes mali ꝓpter pecuniã ⁊ lucrũ principaliter cantant ⁊ laudant: ⁊ hi infernales omnes laudes proferunt propter lucrum vel fauores temporales.

Antra sunt venti aquilonaris: serpentis frigidi sibilantis qui leuis videtur: transfert tñ mõtes magnos viros aliquando de regno dei in regnum diaboli. Sunt igit̄ ora adulatoꝝ antra Eoli: vnde spirat serpẽs ille antiquus flatũ venti. qui putatur refrigerans ⁊ lenis: cũ sit exurẽs ⁊ vt turbo extirpans ⁊c̄. Vis ventũ hunc effugere ⁊ efficere ne tibi noceat: inclina te: verte te (duck dich: wend dich vñ verbyrg dich.) Quando senseris adulationis ventũ flantem: inclina te (buck dich) ad terrã per considerationem infirmitatis tue que in te est: reuolue hoc mente. Plus alijs de te q̄ꝫ tu tibi credere noli. Tu noris q̄ꝫ tibi sit curta suppeller. Secundo verte te ad occidentem: per meditationẽ mortis. Fecit Moyses flare ventum ab occidente vehementissimũ. qui arreptam locustam proiecit in mare rubrum. Locuste adulatores sunt: quos ventus vehemens ab occidente proijcit in mare: dũ memoria mortis eos fugat. quia vanas hominũ laudes cõtemnit qui de morte cogitat: qñ veritas aperte patebit. Tertio operi te (deck dich) faciem obtege rugis ⁊ sanna tristitie: ostende tristem faciem adulanti: ⁊ mox fugabit̄. tristis em̄ facies eos fugat: sicut hilaris facies eos multiplicat. Prouerbioꝝ xxv. Princeps qui libenter audit verba mẽdacij: omnes ministros habebit impios ⁊c̄. Rogemus dominũ.

Feria quinta post Letare. xiiij. Martij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangelium.

Sufflantium

Centesima prima turba stultorꝝ est: Sufflantiū (Blasnarren.) Qui mala male de alijs occulte dicunt vel audiunt aut credūt. Sunt detractores: susurrones ⁊ delatores multū ꝓpinqui ad inuicē: ⁊ tamē differunt. Cōueniunt in materia: qꝛ oēs mala occulte dicunt de alijs: sed in hoc differūt ꝙ alia intentione hoc faciūt. Quia detractor intendit denigrare famā: susurro tollere amicitiam: delator est qui accusat occulte: accusator aūt qui aperte. vt dicit̄ in vocabulario iuris. Delatores aūt sunt qui inuidia prodūt alios. v. q. vi. Delatori. Verū ego de his ꝑmixtim loquar: quia de susurronibꝫ dictū est supra turba. vij. ⁊ fortassis de detractoribꝫ fiet turba specialis. Turba p̄sens

potissime respicit eos q̄ defacili credūt susurronibꝫ: ego tñ paulo largiꝰ
loq̄r: etiā ipsos susurrones ⁊ detractores inserēdo. vñ ⁊ nomē gñale eis
indidi: qđ omībꝫ illis cōe est sufflatoꝝ. Possunt ḡ dinosci duabꝫ nolis.
¶ Prima nola est: malū male de alio occulte dicere. Sunt q̄ malū de n
alio dicunt occulte: sed nō male. qꝛ bona intētione dicūt: puta ad instru
ctionē p̄sentiū ⁊ id audientiū: vt caueant sil'e facere malū. Vel ad p̄sen
tiū cautelam scꝫ ex ignorantia decipiant̄ ꝑ malā alioꝝ societatē: quos
p̄sumūt esse bonos. Vel ad vtilitatē absentiū: vt videlicet p̄sentes eis
referant ꝑ ipsoꝝ correctione ⁊ emendatione. Vel ex quadā cōpassione
amicabili: vt scꝫ seip̄m ⁊ audientes referēs ꝓuocet ad orandū instantiꝰ
pro alioꝝ pctis ⁊ eoꝝ cōuersione. Et hi fatui nō sunt: neqꝫ sub hac nola.
Nō em̄ male hoc faciūt: hoc em̄ potest esse non solū licitū: imo ⁊ merito
riū. dūmodo tñ nō intendat̄ alius finis q̄ aliquis p̄nominatoꝝ q̄ttuor
finiū: ⁊ si nō misceat̄ alia intētio fermentata ⁊ sibijpsi mentiēs: atqꝫ dū
bene prouideat̄ ne sint falsa ea que dicunt̄: aut ī malo vltra q̄ in se sunt
ꝑ referentē ampliata: aut forsan sinistre interp̄tata: aut etiā ꝙ nō plus
noceat talis locutio absentibꝫ in eoꝝ fama q̄ prosit p̄sentibꝫ in eoꝝ edi
ficatione: qm̄ pro bono paruo cōsequendo nō est magnū malū cōmitten
dū. Sed alij sunt qui mala de alijs male loquunt̄: puta ex loquacitate
assueta: ex sola curiositate ⁊ quadā libidine loquēdi de alijs. Et ꝓfecto
hoc etiā si pro sola deductione tp̄is fiat ⁊ quasi ꝑ solatio: vt sic tēpus si
ne tedio transeat: vix aut nunq̄ excusat̄ a pctō: ⁊ sepius transit in morta
le pctm̄. Tale em̄ verbū nō solū est ociosum (de quo iuxta terribilē veri
tatis cōminationē sumꝰ reddituri rationē) sed ⁊ cōmuniter ꝑniciosum
⁊ multipliciter nociuū. Vide in Gersone si placet de vitio lingue. Por
ro male fit locutio mali: cū fit ex odio vel inuidia ⁊ ꝑ diminutiōe fame
aliene ⁊ ex animi indignatione. Et hoc semꝑ est pctm̄. ⁊ qñ notabiliter
ꝑ hoc ledit̄ fama aliena: ⁊ dum loquens hoc aduertit in sua conscientia
aut aduertere posset ⁊ deberet: est grauius pctm̄ sepissime q̄ furtū. Fit
aūt hec relatio multis modis: vt in Chaimis in p̄cepto octauo: aut Di o
scipulo in de eruditiōe ⁊c̄. Precipue hi q̄ in aures dñoꝝ vel iudicum lo
quunt̄ falsa aut vera ex inuidia quā habent ad alios aulicos ⁊ curiales
Quibus cōparabo ego turpes hos ⁊ nociuos fatuos? (die orenblaser
Plane folli (einer füerblasen) Exufflat em̄ ꝑ eos diabolus serpēs sibilū
suū in ignē: q̄ sepe accēdit̄ ⁊ exurit ꝓuintias magnas ad literā: dū dños
aliqñ ad ignē ire vel odij incēdit. Patuit de Spoletana vetula de qua
sup̄ turba. vij. dicta susurronū. Isa. liiij. Ecce ego creaui fabrū sufflan
tē in igne prunas. Job. xli. Halitus eiꝰ prunas ardere facit. Ignis fu
mosus detractio est: q̄ audientē loq̄ntē ⁊ eū de q̄ loquit̄ denigrat. Ipsi
in curia diaboli officiū tenēt iudicū: nō vocatos: nō cōtumaces: honore
⁊ fama priuātes ꝯtra oēs leges. qꝛ nō vocatꝰ nō cōuictus nō ꝯfessus ab
sens dānari nō debet: vt dicūt leges. Isti vero iudices in curia diaboli
leges habēt ꝯtrarias: qꝛ semꝑ ꝯtra absentes ⁊ nunq̄ ꝯtra p̄sentes sentē

tiã ꝓferũt. Modũ in hoc seq̃ntes ranaꝝ: q̃ nullo ꝑsente clamãt: aliq̃ ꝙ
supuenięte silent. ꝛ serpentiũ: q̃ veniente fugiũt tortuose incedẽtes: i dor-
mientem vero insiliunt. Sic isti ad modum ranaꝝ alicui detrahentes
absenti illo vel amico suo: supuenięte tacẽt. vel si audiant aut ꝓpiant
ad modũ serpentiũ tortuose fugiũt dicẽtes: nõ dirim⁹ amico detrahendi
P nec malꝫ volũtate: sed ludẽtes vel dolẽtes ꝛ cõpatiẽtes sibi. Qui sunt in
curia diaboli canes libẽri⁹ ad loca feda q̃ ad flores os mittũt. ꝛ canis
cani nõ ad os: sed ad anũ os applicat ꝛ nares. Sic vtiq; detractores.
Vere crabrones infernales: q̃ semꝑ inter feda se ponunt. Et infernales
porci: porcus in prato floꝛido oĩb floꝛib⁹ relictis merde se quã circa se
pẽ inuenit inuoluit. Sic illi nihil floꝛ virtutũ curãt in boĩe: vt cũ talib⁹
os loq̃ndo occuparẽt. sed si q̃d virtꝫ repererint ore tractãt. Canis dein-
de leuat tibiã ad loca altiora ꝛ viridiora: illa deturpare volẽs: nec loci
parcit fetitati. Et illi detractores virẽtes virtutib⁹ ꝛ in alto statu ꝓsti-
tos defedãt: nec in sctis ac sacris ordinib⁹ ꝓstitutis parcũt. Canes po-
tissime ꝓtra eos qui baculos portãt latrare solẽt. Et detractores ꝓtra
eos q̃ virgas seu baculos portãt correctionis: q̃s etiã abigere a p̃dictis
locis nituñt. Detractisti vniuersę correctiõi. Prouer. i. Debẽt hec meri-
to cohibere malilo q̃s cessare: ne hec turpia faciãt i curia diaboli officia.
¶ Scõa nota. malũ male de alio audire aut credere. Reperiunt q̃dã
q̃ admodũ faciles sunt ad audiendũ detractores. Alꝫ faciles ad credẽ
dũ delatoribꝫ ꝛ susurronib⁹. q̃s grãdis est fatuitas: cũ detrahẽs ꝛ audi
ens pares a Bernardo reputent. Et maxima nocumẽta ex facili credu
litate emergãt. Perijt Eua: q; statim credidit serpẽti. Perijt Adam ꝛ
nos in eo: q; credidit vxori. Fecit hec credulitas nimia b. Joanni Da-
masceno amputari manũ: vt dicit i legẽda sua. ꝛ. v. q. vi. delatori copu-
Q lek lingua: ꝛ alia innumera: sicut ꝓdictũ est. Et q̃d igit facia ings: cũ au
dire oporteat vel cõtingat? Habeto te tunc ad eos sicut Moyses ad ma
gos: ꝛ virga Aaron ad virgas magoꝝ. Legit q; Moyses magis resi-
stebat: ꝛ tu detractoribꝫ resiste: eorũq; periculũ ẽnde. Virga Aaron de
uorauit virgas magoꝝ: sic lingua auditoꝝ linguã detractoꝝ reprimat
ꝛ cõpescat. Sũt plane magi detractores: q; q̃ vere serpẽtes nõ sunt ser-
pentes apparere faciũt. sic detractores detractiõibꝫ suis faciũt viros bo
nos serpẽtinos apparere ꝛ malos. Vis audire incantatorẽ: ꝛ Moysen
ꝛ Aaron ꝓtra talẽ insurgẽtes. Quidã magn⁹ de familia Henrici regꝭ
angloꝝ nitebat cũ auertere ab affectiõe quã habuit ad q̃sdã religiosos:
ꝛ eidẽ significauit q; q̃dã ex ipsis apostataret: ꝛ cũ femina abiisset. Re
spõdit id ẽ rex hoc esse signũ nõ male religiõis: sed bonitatis. q; ꝑ sibi in
religione tali nõ ꝑmitteba. si em sibi hoc ꝑmissum fuisset: nequa q̃ cri-
uisset. Bñdictus g̃ ordo talis: q̃ nõ sunit malos inter eos diu latere: sed
vel fugiũt vel corrigunt. Ecce magũ; ecce Moysen ꝛ Aaron ꝛẽ. Talis
fuit Alexãder ille nõ magn⁹: sed alius: de q̃. i. Macha. x. qui Jonathã
sibi delatũ nõ abnuit: neq; delatoribꝫ credidit. Idẽ ꝛ Alexãder ille ma

gnus; (si nō erro) nō credidit delatoribꝫ sui medici: ꝙ ei venenū ꝓpinare vellet. siquidē medicinā sibi ab eodē ꝓpinatā imbibit: ⁊ post epotationē lr̄as medico ad legendū obtulit. Sic nō credere iubet lex: publice inq̄t interest honestatis absentes in oībꝫ defendi. ff. de ꝓcuratoribꝫ. l. seruū. §. publice. Et q̄d igit̄ faciā? Hoc qd̄ mēbra sibi inuicē facere solēt. Solet manus ab alio mēbro ⁊ mēsa ⁊ disco muscā fugare: sic tu quoq; muscā infer[illegible]id est detractorē. qui sicut musca semꝑ querit scabiosa ⁊ infirma fugare debes a mensa ⁊ a societate tua. Exēplo Augu. Quisq̄s amat dictis absentū rodere vitā: Hanc mensam indignā nouerit esse sibi ⁊c. Ex summa p̄dicantiū detractio. xxiiij. xxv. Rogemus dn̄m.

Fraudatorum

Feria sexta post Letare. xv. Martij:
Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangelio.

O Enthesimasdā turba stultorum est: Fraudulentiū siue falsorum (falsch oder beschiß: betrieg narren.) Tot nole et modi decipiendi: et qs oēs numeraret cū sint absq numero: euangeliū fuit plurū et ad forū festinaris. Septē ergo dumtaxat collegi: quibus possent falsarij illi et deceptores dinosci. Alias latissime de his dixi.

¶ Prima nola est: fallere in mercātia (gewerb) Et quis mercator est qui nō fallat aut in substātia siue quidditate: aut quātitate aut q̄litate: In quidditate (in der war: eins für das ander.) Aurichalcū p auro: aurū alchimicū pro vero: vnū pretiosum lapidē pro alio: vinū dilutū pro puro: carnes hircinas pro castratinis: aroma mixtum pro puro: ceram mixtā oleo pro pura: et sic de alijs. In quantitate: in numero: pondere aut mensura. In pondere: octo vncias p decē: et macellarij siue lanij digitū vendūt. In numero. x. ō. p. xij. pira. poma ꝛc. In mēsura brenes vine: sextarij frumenti: vini: olei: mellis ꝛc. In qualitate: carnes infecte p sanis: aromata antiquata p recentib: liber corruptus: truncat⁹ p fideli: vinū fragile p durabili: vinū corruptū p sano: domū ruituram p stabili et firma: animal infirmū p sano: pannū defectuosum pro indefectuoso. Hec extende ad placitū ex Antho. parte. ij. ti. i. ca. xvij. §. liij.

¶ Secūda nola est: fallere in artificijs (Hantwercks leüt) Mentior si nō de pīni genere artificū sub hac nola reperiant. Dicāt inprimis sartores: an nō decipiant infideliter suendo in domo et festinanter: dūtaxat aūt tarde. Dicant deinde sutores: si nō quēcunq fallere conent emptorem ꝛc. Dicant pellifices: si nō pellicea corrugent in stubis. Dicant cerdones: si nō vendāt speciē corij pro alia minus bona in sotularibus. Dicant pistores: si nō faciant panē nimis porosum. Dicite et vos pictores: si nō turpes imagines pingere p̄sumatis ꝛc. Dicite tandē oēs artifices: si quis vestrū nō studeat fallere: Timeo dicet de vobis illud Esaie. xxvij. Vasa fraudulenti pessima sunt: id est artificiata. §. vi.

¶ Tertia nola est: fallere in agricultura. Et quō? Infideliter colens locata. Terrā vicini agri aut publice strate siue adiungere. Infideliter censum dñis p̄stare: de pejori ꝛc. In decimis et alijs ecclesiam defraudare. Utiq fraudē cor pronunciat ois ecclesia. Vos estis oēs testes: qui querulamini de eis q̄s astuti sint: dolosi et fraudulenti.

¶ Quarta nola: fallere in pollitia (in gemeynen regimēt) vtriusq status spiritalis et tpalis. Dicāt iudices: si nō cupiditate moti iniuste iudicauerint ꝛc. Aduocati: si nunq̄ sciēter causas iniustā defendere studerēt ꝛc. Procuratores: si nō paupes causas negligāt: diuitū vero tu cantur. Notarij: si nō preciū imoderatū p scriptura extorserint. Rectores reip. si leges cōtrarias legi diuine nō iusserint: aut obseruare p̄miserint. O quot decceptiones et falsitates fieri quotidie cernimus.

¶ Quinta nola est: fallere in yconomia (im huſ regiment) Infideli- 1
ter laborāt mercēnarij: serui: muratores: carpentarij ꝛc. ꝛ alij serui ad
oculū oīa agētes. Dñi male eos appremiant: differētes mercedē aut ꝑ 2
debita mercede pecunie alia p̄stantes: ꝑ bona moneta malā ꝛc. §. vij.
Hec ex Antho. ꝛ alijs: immiscendo congrua ꝑ populo ad placitum.

¶ Sexta nola est: fallere in monastica (in eygnē regimēt) O dñe deus
meus q̄ falsa est mō vita: etiā eoꝝ q̄ maxime spiritales vident (pfaffen
vnd münch: begynen vñ blotzbrüder.) Taliū opus est nō operari opa
dei: sed operire opera diaboli. In quibꝫ sola apparentia nulla veritas:
nihil aliud q̄ stercus obniuatū siue niue obtectū. extra splēdor ꝛ cādor
iustitie ꝛ honestatis: intus cōsciētia vermibꝫ plena ꝛ fetore pctōꝝ. Ue-
niet dies q̄n sol iustitie niuē liquefaciet: ꝛ tūc manifesta erūt abscōdita U
cordis vestri. Et vtinā stercus pctōꝝ nostroꝝ esset saltē tectū niue appa-
rentie: ne sicut Zodoma predicaret peccatū nostrū sine verecūdia. Sz
nō sum ego inquis de taliū numero: nō suz begutta. Sed es alias noīe
spiritalis: ꝛ tñ plenus falsitate: q̄uis multa opera bona facias de gene
re. Et quid deficit igit eis ꝙ fallo? Deficit intētio: ꝛ ideo deū fraudas
ꝛ decipis: qꝛ queris in eis aliud q̄ gloriā dei ꝯtra preceptum apostoli.
Oīa in gloriā dei facite. Et quid q̄ris? Remunerationē ab hoīe: vis
habere a corde eius amicitiā: fauorē: gratiā: ab ore eius laudē: ab ope
elemosynas: si paup est. Si diues: dignitates: honores ꝛc. Ue qꝛ male
dictus oīs qui facit opus dei fraudulēter. Hiere. xlvij. vide. §. ix. vbi ꝫ

¶ Septima nola est: fallere oīm in oīibꝫ. Quid opus est multas re-
censere nolas de singuloꝝ statuū fallacia? In oī statu: in oībꝫ hoībꝫ ꝛ in
oībꝫ eoꝝ dictis ꝛ factis est falsitas. Diminute sunt veritates a filijs ho
minū: falsum est qd̄ ridemus: qd̄ loquimur facimus ꝛ cogitamus: ita
multiplicati sunt mali ꝛ dolosi falsiq̄: olim pauci erāt. Oīm molimen
ta falsa sunt: cū Juda proditoria: deceptoria: simulatoria ꝛc. vsq̄ adeo
vt veritas p̄ falsitatibꝫ hac misera nr̄a tēpestate prorsus succūbat. nō se
cus atq̄ triticū sub zizania ꝛ semen sub vepribꝫ. Oīa plena vepribꝫ fal
sitatū: quicq̄d cogitat (vt dixi) dicit aut fit falsitate obsitū est: falsiq̄ in-
star veprium simplices ꝛ veros supprimunt. Plane vepres ꝛ spine sunt X
astuti ꝛ dolosi ꝛ fraudulenti huiꝰ seculi. Spine se inuicē cōplectunt: ꝛ 1
sic se mutuo tenēt. ꝙ si spinā ab alijs volueris diuidere: ab eisdē retinea
ris. ꝛ nō solū sic spinā retinēt: sed extrahentē pungūt ꝛ lacerant. Et falso
rū societas est ita cōfederata ꝛ aspirationibꝫ ꝛ mutuis supportationibꝫ
sunt ita cōplexi: ꝙ vix aliq̄s fidelis etiā veraces ꝛ iustitiarij ad correpti-
onē missi possint aciē illoꝝ frangere: ad veritatē deuenire: vel aliquē il-
loꝝ corrigere. Cōsonat illud Job ꝛ Gregorij ibidē de squamis Nehe-
moth. In spinis reperiunt serpētes ꝛ aīalia venenosa q̄ sub eis habi 2
tant: in sepibꝫ em̄ talia coīter habitāt. Et sub alis taliū falsoꝝ hoīm ꝛ ꝓ
tectione latrones: homicide: ribaldi: adulteri: lusores: calūniatores ꝛc
cōcussores: punitiōe digni habēt refugiū. vtiq̄ sunt refugiū talibꝫ heri

nacijs. Qui ⁊ ecōtra sepē illā defendūt: q; q̄ dissipat sepē mordebit eū
3 colubet. tales spine ⁊ vrtice in nobis supercuerūt. Semen bonū inter
spinas crescere nō pōt: ita nec semē verbi dei inter tales. teste christo Lu
ce. viij. Qz ergo rte spine suffocauerūt illud. Quicqd dei ⁊ iustitie religi
onisq; est: nō pcedere pōt ꝓpter spinas illas: sed neq; bonus vir inter ta
les crescere. q̄ cū spinis illis inclinare se noluerit: venabit inter eos vt
lupus: in oi curia causaz amittet. Dicet illud ꝓtra eū Esa. ij. Circūue
niamus iustū: qm̄ inutilis est nobis. Spine ⁊ vepres oēs ⁊ agnū iter
eas pascentē cōmorantē vel tangentē ledūt pungūt ⁊ lana spoliant: etiā
si sit tota nuda: nō nisi vnū manipulū habeat lane: auferūt ⁊ spoliant si
pōt. Et tales spine falsoz simplices secū habitātes spoliāt: ⁊ nocēdi eis
occasionē querūt. Docuit hec Achab spolians simplicē ⁊ pbū Naboth
vineaz. iij. Regū. xxi. Etiā si habuerint solam vnā vaccā gallinā equū vel
4 aliud animal ab eis auferet. Spine fructus ad vsum humanū nō pferūt:
Y solū aūt pecoz: ideo nō apte nisi ad incendiū. Et illi nullū fructū bono
rū operū pferūt: apti aūt eterno incendio: q̄ tandē pūcient. Ysaie. xxxiij.
5 Spine cōgregate igni cōburent: vt succendat fornax ⁊ furnus inferni.
Quid queso post tantas fraudes ⁊ malitias falsitates astutiasq; puta
tis expectandū: q̄ finē mundi ⁊ antichristū: Cuius plane ad subuertē
dū falsitates imitant: qui mirabilibꝫ muneribꝫ ⁊ terroribꝫ mundū sub
uertet. Sic ⁊ isti mirabilibꝫ plane astutijs ⁊ dolis intendunt: qō nemo
satis excogitare pōt. Rogemus dñm ⁊c. Hec ex summa. pdican. f. i. ir.

Sabbato post Letare. xvi. Martij. Festo Cirilci ⁊ Patritij

Stultoz infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

¶ O cauanola: Falsarioz est: falsos libros imprimere. Ipsi sunt q̄
de correctura nihil curāt: q̄ aliqn truncant ⁊ integre nō imprimūt: ⁊ ma
ximas partes libri omittūt. quicqz etiā cū pdic⁹ est ex eis q̄ termoni: nihilo
minus p integro vēdūt. Illi veri falsarij sunt: ⁊ tenent ad satisfactionē.
Z ¶ Nona nola est: falsare scripturā sacrā p falsos intellectus ⁊ exposīti
ones extoztas ꝓtra mentē scripture. Ipsi sūt de quibꝫ loquit b. Hiero.
⁊ habet. xxiij. q. iij. hereses. ⁊. xxxvij. dis. Relatū: ⁊ est Clemēs. q̄s text⁹
qz sūt oīno ad ꝓpositū vide. Tales ꝓcipiūt apō se sentētiā vnā ex ꝓpijs
moti vel supbia vel inuidia vel fauoze alioz. ⁊ eā nitunt postea firmare
scripturis: eas attrahēdo ad suū sensuz. Nō trahunt a scriptura. Scri
ptura sacra plane posita est: vt simplicibꝫ ⁊ acutis cōgruat: ita vt in ea
agnus possit transire ⁊ elephas natare. Hāc exposuerūt scti doctoꝛes eo
spūscrō q̄ cōscripta est: q̄tuoz sensibꝫ: hīstorice: allegorice: tropologice ⁊
anagogice. Nos debem⁹ imitari i intelligēdo eā: ⁊ nō ꝓpriū sensū. Hoc
mō oēs mali tuent suū statū: monachi dissoluti suā irreto: mationē: pſ
byteri bñficioz pluralitatē: laici piuria ⁊ emunitatis ecclie violationē.
Cū eis imꝓperant piuria. rndēt: Nos nō sic intelligim⁹ sīc vos. Per
niciosi sunt hi fratres: inprimis hūjꝫ: quia misere seducunt. sicut dicit

Gerson alibi: q̄ instinctū suū sequunt̄. Vide i de ipulsib⁹: q̄ ꝓximi sunt magno piculo. Debēt tales nō credere ꝓprio lumini: sz illud examinare ad lumē scripture ⁊ intellectū sctōꝝ doctoꝝ. ⁊ si ꝯcordauerit: bñ q̄dē: q̄ oīe verū vero ꝯsonat. si nō: sciat falsuz esse: ⁊ ꝙ angelus sathane trāsfigurat se in angelū lucis. Caueāt igit̄ sibi Valdēses: ⁊ q̄ de libertate spiritus se esse gloriant̄. Sūt deniq̄ etiā alijs piculosi: q̄ seducūt eos. ꝑcipue illi q̄ sunt bone apparētie ⁊ vite: i humilitate patiētia miscdia abstinētia ⁊c. q̄ plerūq̄ sūt alias exēplaris vite. ⁊ iō sub tali ouiū vestimēto plures seducūt: ⁊ maximope ab eis cauēdū: q̄ plus eis credit̄ q̄ doctoribꝫ ⁊ ꝑlatis etiā doctissimis. Sūt hi falsi doctores ⁊ expositores: q̄ antichristo viā parāt: vt d̄r in spec. Brandt. q̄ erit falsari⁹ maxim⁹ ⁊ seductor. q̄s dū venerit plurimos repiet: q̄ nō lōge abesse d̄r ꝓpter tria signa q̄ hic ponunt̄. Primū est libroꝝ multitudo: secūdū ē doctoꝝ dluralitas tertiū idulgētiaꝝ abūdātia. q̄ oīa ꝯtēnunt̄: vt patet ꝑ experiētiā. ⁊ vident̄ esse signū finis christiane religiōis. Sil̄e de lumīe q̄d in fine maxīe flāmescit: sic ⁊ videt̄ ꝙ circa finē luminis fidei maxīe gr̄e flāt i indulgētijs q̄ largi⁹ his annis q̄z vnq̄z antehac administrant̄: sic de libris ⁊ sciētijs. Sz exq̄ fit mētio de indulgētijs: dic q̄d dudū antehac te nobis dictuꝝ spopōdisti: q̄d tenēdū de earūdē suspēsione vt fert̄. Dicā tibi q̄ntū mihi notū est. Legi scedulā bapyreā impssam copiā cuiusdā bulle: in q̄ ꝯtinet̄ suspēsio facta ꝑ papā Alexādrū modernū: oīm indulgētiaꝝ plenariarū quibuscūq̄z locis aut ꝑsonis ꝯcessaꝝ: sil̄r ⁊ facultatū ⁊ ꝯcessionū ꝯtētaꝝ etiā in lr̄is btissime pater: ⁊ mādat̄ ꝑlatis vt h̄ publicari faciāt. Audiui deniq̄ a suffraganeo herbipolensi: ꝙ īpetrauerit Rome q̄busdā ꝑsonis reualidationē indulgētiaꝝ a papa. Quantū hoc fidē de his faciat viderint ꝑlati nr̄i: ego ꝑ hec mea ꝟba nihil addere neq̄ adimere volo. Necessariū tñ mihi videret̄ vt fieret ꝓuisio sup his: ne ꝓpl̄s in suspēso maneret etiā ad summū pōtificē si ꝓprius nūcius esset ꝓpterea mittēdus ad inq̄rendū si intētio sue sctitatis sit: ꝙ interim moriētes priuati esse debeant tali gr̄a sine eoꝝ culpa: Et quō esset obuiādū scādalis multa de his loquentiū ⁊ obloquentiū sūmo pōtifici. Inprimis ꝙ fraus esset: q̄ priuarent̄ indulgētijs: ⁊ pecunie q̄s exposuerūt eis nō redderēt̄. Scdo q̄ d̄r in suspensiōis bulla: ꝙ hoc fiat ꝑ lucrifaciēdis aīabꝫ: cū tñ hoc poti⁹ cedere videat̄ nō in lucrū: sed graue damnū aīaꝝ illoꝝ q̄ cū indulgentijs mox euolarēt: cū alias graue sint passuri purgatoriū. Tertio q̄ d̄r in bulla ꝙ ꝓpter annū iubileū fiat talis suspēsio: q̄tēn⁹ freq̄nter̄ magꝫ. Hoc nō videt̄ habere locū in senibꝫ ⁊ alijs q̄ nunq̄z essent intraturi: ꝑcipue de his q̄ interim sunt morituri. Quarto ꝙ sicut papa nō habet facultatez indulgētias cōcedendi sine causa legitima: q̄ deus tales nō approbat: Sic videt̄ ꝙ sine legitima causa datas reuocare aut suspendere nō possit ⁊c. Talia absq̄z numero: alias male affecti apostolice sedi submurmurare possunt sicut ⁊ de facto faciūt. Ad obuiandum igitur talibus ⁊ ad quietandū cōscientias piorū expediret fieri declarationē ⁊ publi

L cationē. Sed ais: ⁊ q̄d nobis interim factēdū est: ne priuaremur indulgentijs plenarijs: q̄cq̄d fieret de declaratiōe esset ne alia via aliq̄ q̄ euolare possem⁹ siue purgatorio? Quesiui ⁊ inueni in prima ꝑte Antho. ti. v. c. iiij. §. ij. ⁊ in sūma Antis. lib. iij. ti. de latria: ⁊ in Gersone tract. de indulgētijs: ꝙ multe sunt vie ad hoc: q̄dā difficiles: q̄dā nobis impossibiles: q̄dā faciles. Oēs recensere volo: eligatis quā volueritis. Prima via est: ꝑ plenarias indulgētias: q̄s solus sūmus pōtifex d[illegible]. hec via est ad p̄sens intercepta: vt dr. Scd̄a via est: ꝑ baptismū. ⁊ hec obserata est nobis: nō em̄ denuo baptizari poterim⁹: patet solis pueris aut ⁊c̄. Tertia est ꝑ martyriū. Ardua nimis: ꝑ hanc multi sctōꝝ in specie visibili visi sunt in celū ascēdere in specie colūbe. Quarta est ꝑ intensaz ꝯtritionē. Amara est via: ꝑ quā tn̄ iuit Dismas in cruce: ⁊ meretrix illa q̄ p̄ ꝯtritione expirauit. Quinta est ꝑ ꝑfectionē. Hec rara est ⁊ nō trita: eoꝝ q̄ vicerūt mundū: qui vitā presentē habēt in patiētia ⁊ mortē in desiderio. Sexta est ꝑ multaꝝ tribulationū patientiā. Via hac imediate in celū ascēdit mēdicus Lazarus in sinū Abrae ⁊c̄. Hāc elige frater: facilis est ⁊ oīno coīs: q̄r nemo sine tribulatiōe. Habe g̃ patientiā in aduersis: cū obsecratiōe ꝙ ī partē tue purgatiōis cōuertant̄. Nā dn̄s in tribulatiōe pctā dimittit: iuxta illud: Cū illo sum in tribulatiōe. Et tāta pōt esse ꝙ
D prorsus purgaris. Septia ꝑ satisfactionē ꝓpriā in ꝯfessiōe susceptā aut volūtarie factā: vel ꝑ aliū ꝓ se ꝑsolutā in corꝑe vel in donis p̄sertim cū autoritate cōmutātis. Octaua est ꝑ indulgētias eccl̄ie vel p̄latoꝝ ꝑticulares. Nō em̄ intelligo has suspēsas: ⁊ tales possent intantū multiplicari: ꝙ q̄s oīm pctōꝝ suoꝝ cōseq̄ret̄ remissionē. Nona ꝑ co[illegible]ationē suffragioꝝ cōmuniū: sicut ī monasterijs ⁊ ecclesijs. Decima ꝑ oē opus ex charitate factū: q̄uis spectet ad ꝯtēplationē si iūgat̄ intētio vel oīo q̄d valeat ad indulgētiā pctōꝝ. Sic em̄ dictū est de btā Magdalena: ꝙ dimissa sunt ei pctā multa: q̄r dilexit multū. Et ad seruū: Om̄e debitū dimisi tibi q̄r rogasti me. Undecima ꝑ oē opus miscd̄iter ꝓximis impēsum: s̄m opera miscd̄ie tā spiritalia q̄ꝫ corꝑalia. q̄ꝝ q̄libet ad septenariū redigunt̄. sic em̄ dictū est: Date ⁊ dabit̄ vobis: Dimittite ⁊ dimittet̄ vobis. Duodecima ꝑ orationē siue petitionē: ꝙ indulgentia pctōꝝ sibi fiat in hac vita potiusq̄ꝫ ī purgatorio. Hec est via coīs ⁊ oīb⁹ possibilis: ⁊ s̄m Gerso. ⁊ Antis. efficax. nā q̄ h̄ petit exaudit̄. Ratio est: q̄r si q̄s petit ꝓ se ⁊ ꝑseuerāter ⁊ pie: hoc est ad salutē: ⁊ ex charitate efficax est ei⁹ oīo. Patet ex regula magistrali fundata sup̄ ꝟbo christi Si q̄d petieritis. Sed si q̄s petit indulgētiā pctōꝝ sibi fieri in hac vita potiusq̄ꝫ in purgatorio: rite petit ⁊ pie. Patet q̄r pena purgatorij lōge grauior est ⁊ min⁹ habēs imo nihil habēs de merito. Ergo si q̄s petit indulgētiā pctōꝝ sibi fieri in hac vita ex charitate ⁊ ꝑseuerāter: obtinebit vtiq̄: ⁊ moriēs stati euo
E labit ad celū. Sequit̄ ex p̄cedētib⁹: ꝙ vl̄ ꝑ martyriū vl̄ alijs modis deo cognitis purgabit̄ in hac vita: ⁊ lōge mitius q̄ꝫ in altera purgaret̄: sil̄ et p̄miū essentiale ꝑ patiētiā merebit̄ augmētari. Ex his patet cur viri san

etissimi flagellis atterunt in hac vita. qꝛ confidẽtes in dei miscdia ꝙ faciet eis cũ tentatiõe ꝓuentũ: petũt hic puniri ⁊ nõ in finẽ pctã scꝫ venialia etiã differri purgãda. Quoꝝ deꝰ petitionẽ exaudiẽs cõmutauit sententiã: ⁊ penã purgatorij in penã buiꝰ exilij ⁊ augmẽtũ essentialis p̃mij scꝫ cũ acceleratiõe paradisi. Hinc est illud Augu. Hic vre hic seca vt in eternũ parcas. Notet ⁊ illud de Mauritio impatore: q̃ elegit h̃ puniri ⁊ ꝓditori occisus est. sicut nup dictũ fuit. Rogemus. Hec ex Gersone.

Dñica Judica. xvij. Martij. Gertrudis.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

Predicatorum

Centesima tertia turba stultorum est: Predicatorum (predig narrē) q̄ male p̄dicāt vel p̄dicationē male audiūt. de q̄bus apte ī hodierno euāgelio dr: vbi optimus p̄dicator q̄ soli⁹ ī trepide dicere potuit Quis ex vobis arguet me de pctō? Sz et auditores pessimi q̄ eū lapidare voluerūt ꝓpter p̄dicationē ab eo factā. Pñt itaq; dinosci duabus nol.

F ¶ Prima nola ē: nō recte p̄dicare. Et quēadmodū oportet iuxta recte p̄dicare? Dñs hoc docet p ysaiā. lviij. Clama inq̄t ne cesses: q̄n tubam exalta vocē tuā: et annūcia ꝓplo meo scelera eorum: et domui iacob pctā eorū. Debet ḡ p̄dicator bonus tenere modū buccinatoris aut tubicinis,

1 Tuba est ex certis mēbris et frustis coadunata. Et p̄dicatio debet esse ex mēbris et pūctis ꝯposita: q̄tenus sit sonorosa: facile a p̄dicatore memo

2 rabilis et ꝓplo: nō sicut vna viella (vff einer gygen) Tuba est stricta versus tubicinē: sed versus finē lata. Et p̄dicator apud se sit taciturnus: solitarius paucorum verborum: in silētio: ꝯtēplatione: oratiōe studio tota heb/

3 domada. Ceterum de q̄ p̄dicat sit ꝓfusus: latus: amplus. Tubicen nō solū os: sed et manus debet applicare tube. Et p̄dicator debet opari q̄d dicit. si dicit de humilitate: nō debet esse supbus. si de liberalitate: nō debet esse auarus: si de castitate: nō sit luxuriosus. ꝯtra eos q̄ nimis familia/

4 res sunt. Tubicen in bello clangit vt cōtingit: ꝑ motu exercitus: nō ex tabulatura (nit gesatzte stück) sed hoc seruat donec secū aut in priuato fuerit cū alijs. Et p̄dicator in publico p̄dicet simplicia: plana: affectiua:

5 motiua. doctrinalia: magistralia in p̄uato. Tubicen oībus sil' et eodē mō clangit: nō habet differētiā: ꝑsonat regi et militi duci et ciui ꝛc. Et p̄dicator sit coīs: oībus dicat necessaria: sonet vox eius et clāgor in auribus regū et rectorum: clericorum et secularium: iuuenū et senū: admoneat adolescentes et

6 pueros ꝯtra luxuriā et mollitiē. Tubicen clāgere nō cessat: nō eū cōpe/

G scūt sagitte iacule aut bōbarde: nullus terror: sed vsq; ad mortē clāgit. Et p̄dicator nullo terrore cōcuti debet: q̄n clangat q̄diu bellū durat: et cū vigile in cāpanili cāpanas ꝑcutere nō cesset q̄diu ignis flagrat: siue

7 in edibus pauperum siue diuitū. Tubicen gloriā suā nō q̄rit: neq; cōmoditatē: sed victoriā exercitus et ducis gloriā. Et p̄dicator nec gloriā suā neq; cōmoditatē aut q̄stū: sed dei gloriā et ꝓpli victoriā et salutē q̄rat. Stipendiū necessariū habet: h̄ accipe debet. Ecce frēs quēadmodū recte p̄dicator instar tubicinis p̄dicare debet. Mentior si nō sūmus ille p̄dicator christus dñs hec oīa obseruauerit. Ipe in oībus gloriā nō suā: sz p̄ris q̄siuit. Ego gloriā meā nō q̄ro: ait ī hodierno euāgelio: et alias freq̄nter idē dixit. Nunq̄d et ꝑseuerāter clanxit et p̄dicauit? Nō eū terruerūt sagitte lapidū hodie: et alibi in dedicatiōe sil'r. imo ad mortē vsq; et post mor ꝑ discipulos a p̄dicatiōis clangore nō cessauit. Cui nō clanxit? omnibus p̄dicauit: neminē exclusit. Venite ad me oēs. Quis simplicius: q̄s clarius: vulgarius vnq̄ p̄dicauit? ita vt multi ex euāgelij simplicitate non parū fuerint scandalizati. Qñ p̄terea ad tubā p̄dicatiōis manū opationis nō apposuit? Cepit Jesus facere et docere: prius manū tube apposuit

ꝛ deinde clamꝛit. Quã arcta fuerat tuba versus sẽ inde apparet: q̃ noctibus orabat in solitudine: mane in diluculo int emplo lara bat habenas tubã eloquio dilatãs. Sz ꝛ tuba p̃dicatiõis sue q̃liter fuit ꝛ q̃z cõcinne coadunata ex multis ꝓticul' cõmẽdzata: cõ̃cere potertt q̃ pcẽtũ sui cuã gelũ p̃dicauit. Hic igit̃ mod⁹ p̃dicãdi sapientũ ꝓformis sapie diuine q̃ xp̃s. Qui aliũ tenuerit modũ nõ recte p̃dicat: ꝛ sub hac nola sciat se ꝓsti

¶ Secũda nola est: nõ recte audire p̃dicationẽ. Et quõ recte põt (tutũ. audiri? Cribꝫ modis: scz diligẽter: memoꝛiter ꝛ obedienter. Primo diligẽter. Attẽdit diligẽtissime scolaris doctoꝛi: ꝛ egrot⁹ medico: ꝛ cõpatri ora nũcio. Et tu diligẽtissime attẽde magistro: medico ꝛ nũcio. Deuc ex sũ. p̃di. audire. ij. Itẽ in dictõe Verbũ dei. ex bis multa adduci p̃t. Dic q̃ntã diligẽtiã facit is cui coꝛpus christi poꝛrigit̃: ne in terrã cadat Sic̃ est de ꝓbo dei: imo magis. testis est Aug. i. q. i. Interrogo: ꝛ i bo melia q̃dã libꝛo q̃nq̃ginta. Fortassis inde sumpsit occasionẽ Bern. pferẽdi sermonẽ misse: vt diceret poti⁹ audiẽdũ sermonẽ q̃z missaz: in casu q̃ vtrũq̃z audiri nõ posset. Cõtrariũ dicit Ange. ꝛ Rosella. Ego distinguerẽ de ignoꝛãte necessaria ad salutẽ: vel sciẽte. Dic q̃nta solicitudine stat imobilis virgo oꝛnãda in auꝛib⁹ ꝛ monilib⁹. Sic ꝛ tu: dic ex eodẽ August. Secõ memoꝛiter. Dixit dñs: Seruate. Matth. xxiij. Et q̃d audiret nisi seruaret? Sit ḡ sicut fenestra: seruet lumẽ: grãdinẽ nõ intromittat. Sed ve multis q̃ mala retinẽt: bona perdũt: sic̃es cribꝛo colatorio lactis: tarantere: verbi: ꝛ catulo delicato. q̃ si ei pꝛebeꝛ mo: sellus: eo relicto muscã pseq̃it̃: ꝛ retbe in aqua manẽs aquã habet: extractũ nihil habet. reliq̃ retinẽt turpia: bona dimittũt. Ita vt verũ sit illud Eccl xxi. Loꝛ fa i q̃si vas ꝓfractũ: oẽm sapientiã nõ retinebit. Tertio obedienter. Dixit dñs: Et facite. Ad hũc finẽ ois p̃dicatio: vt scz fiat q̃ p̃dicẽt. Secũm opera eoꝝ nolite facere: dicũt eñ ꝛ nõ faciũt. Accipite o tergiuersatoꝛes respõsum: cũ obꝯcitis sacerdotib⁹ vobis bona dicentib⁹ vitã eoꝝ malã. Si alius vobis q̃z dñs rñderet: haberetis talẽ qualẽ exceptionẽ. Sed dicite: si ego (verbi gꝛa) pꝯcerẽ vobis ducatos aut solũ grossos argentiñ. in magna copia: refutaretis ne eos ꝓterea q: malus sum: diceretis ne: Nolum⁹ colligere q: malus est q̃ pꝯcit? Plane nõ: sz certatim accurrentes raperetis vi maxima. Et q̃d igit̃ cũ pꝯcio vobis aut alius quisq̃z pecuniã virtutũ gratiaꝝ dei ꝓceptoꝝ? Quare igit̃ in q̃z cũctamini eã colligere? Cur tergiuersamini? ꝛ dicitis: cur non ad alios declinat? cur nõ iubet clericos colligere? cur nos monet ad obseruatiã ꝓceptoꝝ? Fit de cibo famelicis: vino sitibũdis: bonis rumoꝛib⁹ p malos nũcios allatis. Ecce in ꝛpalib⁹ bis sine ꝓtradictiõe ꝓni sunt ad ea acceptanda ꝛ faciẽda: ceteꝝ in spiritalib⁹ ꝓtrariũ oino. Et q̃ est hui⁹ differentia? Alia plane nulla: q̃z qui vult discedere ab amico q̃rit occasionẽ. Hec si placet latius pseq̃: vide Sũmã p̃di. p̃dica. xxxvij. Rogemus.

Feria secunda post Judica. xviij. Martij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccẽ s. i. Euangelium.

Impedientium

Centesimaquarta turba stultoꝝ est: Impedientiū siue retrahentiū vel a bono vel a meliori, vl' ab optimo. Dissimiles plane eis de quibꝫ dictū est a dño in euāgelio: qđ iā audistis: qui gratiaꝫ siue sapientiā habēt nō solū ad sufficientiā ꝑ se: sed etiā ad abundantiā: vt in alios ꝑ effectū effluat. Nostri eñ fatui gratiam in alios nō diffundunt: sed impediunt. Et possunt dinosci tribus nolis.

¶ Prima est: impedire vel retrahere alios a bono necessario. Ipi sūt q̄ ex ꝓposito q̄sdā ab p̄ceptoꝝ obseruatiōe impediūt. Vult q̄s ieiunare h̄ tpe: missaꝫ dñico die audire retinet̄a socio ī lecto. Si sermonē voluerit audire: ducit̄a socio ad ludū ad ꝓstibulū ad choreā ad cōuiuia ꝛc̄. Vebis q̄ seinuicē sic īpediūt ꝛ seducunt: quēadmodū cōe est ꝙ sociū q̄ vult

esse castus: impedit a castitate ali⁹ soci⁹ trahēdo secū aut eū irridendo. Ue q̄ docēt eos mollitiē zodomiticā ꝛc̄. De q̄b⁹ pctis vix recte ꝯterunt cōfitent aut satisfaciūt: qꝛ tenent ad restitutionē. priuauerūt eos gr̄a et virtutib⁹: inocētia ꝛ virginitate. ꝛ obicē pctōꝝ abstulerūt: ratiōe cuius erūt ꝑticipes oīm pctōꝝ inde seq̄ntiū. Tenent itaq̄ eos reducere ad penitētiā ꝛ bonā vitā: mō sibi possibili: ꝑ oratiōes verba aut alijs hmōi medijs: ſm Scotū ꝛ Chaimis p̄cepto. vij. i fine. Ipi sunt p̄terea q̄ꝫuis nō ex ꝓposito impediāt a bono vel inducūt ad malū: tn̄ prestāt eis occasionē impedimēti ꝑ malū exēplū publice peccādo. quēadmodū facere solēt p̄lati subditis suis moribꝫ malis pōpis ꝛ lasciuijs: mulieres suis supfluis ꝛ vanis ornamētis fucis ꝛ tripudijs ꝛ quicūq̄ alij publice peccantes. Plane hi grauiter peccāt: ꝛ tenent satisfacere: Uide Chaimis. Ipi deniq̄ sunt q̄ etsi publice nō peccāt: tn̄ a specie pcti nō cauēt. sicut tenentes cōcubinas: cū quib⁹ (vt aiūt) rē nō habēt: tn̄ habuerūt ꝛc̄. Uerū de his omnibus supra latius dictū est in turma. xl viij. Ideo hic transeo. L

¶ Scd̄a nola ē: impedire aliū a meliori bono siue nō necessario. Sūt q̄dā hoies nō ꝯtēti simplici vita: sꝫ vellēt ꝛ ad h̄ instinctū habēt spūssctī ꝑfecti⁹ deo seruire. ꝛ in oībꝫ sue volūtati nō solū bone ꝛ bn̄placēti: sed ꝛ ꝑfecte parere: exaudire adhortationē Pauli dicētis: Emulamini meliora charismata. Sonat in auribꝫ eoꝝ ꝟbū dn̄i. Diliges dn̄m deū tuū ex tota aīa ꝛc̄. Uellēt igit oīa q̄ intra ꝛ extra sunt cōponere ad regulā rationis ꝛ legꝫ chr̄i. Audiūt Mich. vi. Indicabo tibi o hō q̄d sit bonū: ꝛ q̄d dn̄s req̄rat a te. vtiq̄ facere iudiciū ꝛ diligere miscd̄iaꝫ ꝛ solicitū ambulare cū deo tuo. Facere iudiciū: nō solū habitū iustitie habere int⁹: sꝫ ꝓrūpere in actū iustitie q̄ ad te ꝛ alios. ꝛ ex charitate impēdere pauperibꝫ miscd̄iaꝫ h̄ est diligere miscd̄iaꝫ. ꝛ solicitū ambulare. Nō sic̄ coīs seru⁹ de familia ī solis necessarijs dn̄o seruire ꝑ mercede q̄ꝫtū putat sufficere (vnd nit ein leffel darzu schwencken) sed sup̄ hoc conari placere dn̄o in oībꝫ: ꝛ iugiter sibi ꝯsistere ꝛ volūtatē eius ꝯtēplari. sicut minister fidelis corā dn̄o tp̄ali añ mēsaꝫ stās. Sicut erāt scti ꝓphete: sic dicebat Helias Si nō deo in cuius ꝯspectu sto. Ecce q̄ talē habēt instinctū ad meliora aliq̄n̄ impediunt ꝛ irrident: si vestē simpliciorē: victū. mores: solicitudinē: silētiū: maturitatē assūpserint. ꝛ obiurgant aliq̄n̄ a parētibꝫ: cogunt ad leuitates ꝛc̄. Sed ꝛ alij dissoluti tales odio hn̄t: obloquunt eis intētionē eoꝝ bonā ī malā interp̄tātes: appellātes eos (postutzler) supstitiosos: hypocritas (lufetsch) ꝛc̄. O inquiūt etiā nos intrabim⁹ in celū non min⁹ q̄ꝫ ipi: nō obstāte vita nr̄a: ꝛ q̄ sim⁹ boni socij. ꝛ talia sexcēta fabulant. Siles vtiq̄ bufonibꝫ venenatis: q̄ pati nequeūt odorē vinee dn̄i florētis. Christus vitis: ipsi palmites florētes moribꝫ ꝟbis ꝛ factis odoriferis bone fame: alijs q̄dē in vitā: illis ꝟo in mortē. Hi sunt noctue lucē odiētes: iustoꝝ semita q̄si lux splendēs ꝓcedit ꝛ crescit vsq̄ ad diē ꝑfectū: ait Salo. ꝓuer. iiij. Nota semita ipi sunt q̄ nō viā cōcm sed semitā q̄rūt: ꝛ dicūt: Semitas tuas doce me. Illi vt lux ꝑficiūt de die in diē: in virtutū luce existētes intus ꝛ extra. Hec lux nō est iocūda aut delecta M

bilis oculis taliũ noctuaꝝ. O miseri ceci ⁊ claudi: vt q̃d irridetis recte
N incedẽtes ⁊ vidẽtes? q̃nta hec stultitia ⁊ insania? Cur crucis christi vexil
lũ o apostate habetis odio? crucẽ inq̃ penitẽtie oditis apparere in tẽplo
spiritali. Quid em̃ aliud sunt tales boni hoĩes q̃ vexilla reg; q̃ ꝓdeũt?
in q̃bꝫ fulget crucis mysteriũ: q̃ carne carnis ꝯditor suspẽsus est patibu
lo. Ipi q̃ portãt ⁊ glorificãt deũ in corde ⁊ corpe suo: qꝛ sciunt se seruos
christi: q̃ ab eodẽ sũt empti p̃cio magno: g̃ suã vestẽ siue signũ (sin libry)
portãt. Ue nobis q̃ volumꝰ reputari serui christi: ⁊ tñ dñi nr̃i signa ĩ ve
stibꝫ corpis nõ portamꝰ: sed nitidi crassi impinguati gloriamur de ma
cilẽto christo dño. Ut q̃d igit̃ si seruꝰ christi es: vexillũ dñi tui odis? Ut
q̃d horres pontẽ: ꝑ quẽ ire oportet ad regnũ celoꝝ? Jactas te qꝛ etiã sic
ipsi nihilominꝰ ꝑuẽturus sis ad celũ: ⁊ tñ pontẽ ꝑ quẽ solũ trãsire poterꝫ
odis. Et q̃s est iste põs? Pons penitẽtie: põs quẽ fecit põtifex nr̃ christꝰ
dñs: de q̃ heri in epl̃a. põs ex pilis: trabibꝫ ⁊ asseribꝫ ꝯfectus. Pro pilis
extruẽdis lapides in hesterno euãgelio iudei ꝓijciebãt: q̃tuor trabes cru
cis in parasceue suꝑposite sunt: ⁊ desuꝑ asseres mẽbroꝝ christi clauibus
affixi. Hic pons est penitẽtie: quã mõstrauit christus: ꝑ hũc ire oportet.
Si em̃ cõpatimur ⁊ cõregnabimꝰ. Christus passus est ꝓ nobis: nob re
linquẽs exẽplũ vt seq̃mur vestigia eiꝰ. Crux (inq̃t Maximꝰ in sermone
de martyribꝫ) nõ solũ intelligat̃ lignũ patibuli: sed pie vite virtutisq; ꝓ
positũ. Sꝫ esto vigil frater: qꝛ pons iste nõ est fixus ⁊ ĩmobilis: sed est
põs q̃ leuat̃ ⁊ attrahit̃ de nocte. Uñ qui voluerit suꝑ istũ pontẽ trãsire:
O oportet ꝙ veniat de die. Dies est vitra nr̃a: mors est nox. Pons crucis
penitentie eleuat̃ ⁊ subtrahitur a pedibus nostris in morte. quare scri
bit̃ Ecc̃i. xvij. Confitere dño ante mortẽ: a mortuo quasi nihil perit con
fessio. Uenit nox quando nemo potest operari: ait dñs.

¶ Tertia nola est: ĩpedire aliũ a bono optimo. i. in ingressu religiõis:
q̃ regulariter de se dicit̃ optimꝰ status: eo ꝙ votũ addit̃. Impedire inq̃
aliũ ab illiꝰ ingressu: aĩo vicꝫ religiõis impediẽde. q̃d addo notãter: nã
ꝓpter multas alias causas q̃s põt ĩpedire quẽ ab ĩgressu: vt dicit Rich.
in q̃dli. Primo retrahit: qꝛ nõ credit eũ aptũ religioni siue vtilẽ. ⁊ si hoc
credit ꝓbabiliter: sic nõ tenet̃ religiõi: qꝛ potiꝰ dãnũ ĩpediuit. Scd̃o re
trahit ꝓpter vtilitatẽ suã spiritalẽ: puta qꝛ eius ꝯsilio bñ viuit. Et sic nõ
peccat: qꝛ ex charitate possũ potiꝰ bonũ meũ spiritale p̃eligere q̃ alteriꝰ
Tertio retrahit ꝓpter vtilitatẽ spiritalẽ retracti: qꝛ videt ꝙ vult intrare
religionẽ in q̃ nõ viuit̃ regulariter ſm q̃d tenent̃. ⁊ sic nõ peccat: qꝛ sic ꝓ
curat bonũ eius. Quarto retrahit ꝓpter vtilitatẽ suã tꝑalẽ: puta qꝛ spe
rat ꝓmotionẽ honorẽ ⁊ hmõi si steterit in seculo. Sic peccat: qꝛ tꝑale p̃
posuit spiritali: nõ tñ tenet̃ religioni: sed subtracto orãdo bonũ ꝑsuaden
do ⁊ salutẽ ꝓcurãdo plusq̃ prius. Quinto retrahit ex amicitia naturali
aut cõsanguinitatis. ⁊ tũc peccat: nõ tñ tenet̃ religiõi: sed subtracto ꝓcu
P rãdo bonũ eius. Sexto retrahit ex amicitia lasciua. ⁊ sic magꝫ peccat ⁊
magis tenet̃ subtracto: nõ tñ religiõi. Septio retrahit aĩo ĩpediẽdi vti
litatẽ religiõis. ⁊ sic tenet̃ ſm posse suũ facere ꝙ illa ꝑsona intret. ⁊ si nõ

pōt: satisfaciat religioni ad arbitriū boni viri: vel meliorē ad eā inducat Tenet etiā subtracto: si nō pōt eū inducere vt intret religionē: fm q dixi pcurādo salutē ei⁹ soliciti⁹ q̄ꝫ prius. Octauo retrahit obligatū religiōi ⁊ tūc fm Scotū dis. xv. q̄rti tenet laborare vt reddat. ⁊ si nō pōt: tenet ipe (si est psona idonea ⁊ abilis religioni) religionē intrare: vt sic satisfaciat religioni: ⁊ orare p auerso: vt dicit qd fecit Raij. Ego tñ credo q si nollet intrare: nō ꝓpterea esset in statu dānatiōi ꝫ: sꝫ sufficeret ei q p posse alio mō satisfaceret religiōi: ⁊ etiā ei quē puertit. Hec Angeli. in ꝟbo Religiosus. Nono quidā verbo obloquunt intrantib⁹. Eia (inquiunt) posses hic multa facere p̄dicādo ⁊c̄. ⁊ si oēs sic facerent: quis curaret populū? Et mille hmōi fatuitates allegare solent ⁊c̄. Rogemus dñm.

Spiritalia negligentium

Feria tertia post Judica .xix. Martij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū

Q Gentesima qnta turba est: Operari nō curātiū (liederlich narrē) in spiritalibꝫ: spiritalia negligētiū. Antehac de iprudētibꝫ ⁊ circa tpalia negligētibꝫ turbā habuistis: hec nr̄a est de salute anie ⁊ spiritalibꝫ. q̄uis titulus in vulgari de nō pseuerātibꝫ in bonis opibꝫ sonare videat: ⁊ sic etiā Philomusus intellexit. materia tn̄ videt esse de facientibꝫ bona opa siue incipiētibꝫ. Utcūq; sit: fatui de hac turba sunt: q̄ negligētes sunt de spiritalibꝰ opibꝰ: de futuris nihil cogitātes ⁊c. putātes nōdū tp̄s adesse oportunū operādi: neq; tā ꝓpe sponsus: nesciētes qa tp̄s eoꝝ semp paratū esse debeat: vt in euangelio. Nescimus em̄ qua hora dn̄s domus venturus sit ⁊c. Possunt ergo dinosci duabus nolis.

¶ Prima nola est: nō vti donis aut gratijs habitis. Sil'e est regnū celoꝝ hoi q̄ peregre pficiscēs vocauit seruos ⁊ tradidit illis bona sua: vni dedit q̄nq; talēta ⁊c. Sic cursorie vsq; ibi stridor dentiū. Matth. xxv. Audite serui dn̄i: audite ⁊ discite bene negociari: ne vt inutilis seruus pyciamini in tenebras exteriores. Talēta vobis cōmissa cognoscite: et cū eis lucremini. Talenta eris: auri: argēti: ferri ⁊ plūbi cōmissa vobis sunt. bona nature: gr̄e: sciētie: potētie ⁊ opulētie. Reperiunt em̄ i scripturis talētoꝝ genera. s. auri ⁊ argēti: ferri: eris. ⁊ de istis habet. i. Parali. vlti. Itē plūbi: de q̄ Zach. v. ⁊ significāt q̄nq; genera bonoꝝ: q̄ deus dat
1 hoi. Talentū eris significat bona nature: qꝛ es nō putrescit. sic ⁊ bona
R nature: nā p pctm̄ nō pdunt. Talentū auri qd est p̄ciosissimū bona gr̄e
2 significat: q̄ dat ad bn̄ opandū. i. Chorin. xv. Abūdantiꝰ oib laboraui
3 nō ego: sed gr̄a dei mecū. Talentū argēti significat bonū sciētie: q̄ dat
4 hoi ad docēdū. Psal. Eloquia dn̄i eloq̄a casta ⁊c. Talētū ferri qd domat oia metalla ſcat donū potentie: qd dat hoi ad se defendendū. Ps.
5 Reges eos in virga ferrea. Plūbi talentū qd oibus viliꝰ est ſcat donū opulētie vel tpalis abundātie. Uni igit aliqn̄ deus dedit ista q̄nq; talēta: q̄ alia q̄nq; lucrat ⁊ bn̄ vtit. Sic btūs Greg. ⁊ alij tales. Uni duo. s. bona nature ⁊ gr̄e vel aliud qdcūq; ⁊ sil'r bn̄ vtit. Alij ꝟo vnū solū. s. bona nature siue intelligentiā siue opationē: ⁊ illud freq̄nter ponit sub terra: qn̄ scz bonū nature qd habet hō: totū applicat ad terrena. Unde ſm Grego. Talentū sub terra abscōdere est acceptū ingeniū i terrenis acti
6 bus implicare ⁊ nō in lucro spiritali accipe. Sed ais: ego nullū talētū habeo: n. hil habeo. ⁊ cū seruo dicis deo: metis vbi nō seminasti: cōgregas vbi nō sparsisti. Rn̄deo inprimis cū Chris. q̄ verū nō dicis: imo mētiris. Serue mēdax quō metit vbi nō seminauit? Quis em̄ hoim est vel gentiliū vel iudeoꝝ: quē nō sufficiēter spiritalibꝰ sensibꝰ adornauit? cui nō dedit scientiā boni ⁊ mali: cui nō dedit posse fugere malū ⁊ appre
S hēdere bonū si vult? Sicut em̄ nullus est hō cui sit minꝰ aliqd mēbroꝝ corpis ad vsum corpalē: sic nō est aliq̄s cui sit minꝰ sensus ⁊ potētia ad intelligentiā boni ⁊ mali ⁊ ad om̄e opus bonū faciēdū qdcūq; voluerit:

Hec Chriso. vbi vult apte dicere: q deus nulli hoi deficit in ꝯcedēdo si
bi scientiā necessariā ad salutē: si hō bñ vtat gr̄a a deo cōcessa ⁊ nō ponat
obicē ꝑ pctm̄. Hec Holkot Sap. vij. Utere g̃ paruulo lumine ⁊ lucer-
na bñ ⁊ maius accipies. Rñdeo scdo. Esto sz nō cōcesso q nullā gratiā
habeas nullū donū: tūc scias te magnū donū habere. Nullā em̄ gratiā
habere magna gr̄a est: vt ait Aug. Qd ego intelligo de qbusdā gratijs
gratis datis [illegible]eloq̄ntia: diuitijs: fortitudine ⁊c. nō de oibus. Si g̃ ni-
hil habes: cū h̄ talento etiā nitere aliq̄d luctari. Et ad q̄d valet nihil ad
oculos: iuxta vulgatū ꝓuerbiū (Nūt ist in die augen guot) Lucrare hoc
talēto humilitatē nimiꝝ ex h̄ humiliat hō si cognoscit se prorsus miserū
⁊ gratijs vacuū (gnadē los) Hoc pone in oculos ⁊ cognosce h̄ nihil: ⁊ se
quit grāde lucrū humilitatis. Humilitas est q̄ q̄sq; verissima sui cogni
tione sibijpsi vilescit: lucrū magnū: ꝑ q̄ dñs te saluabit. Pro nihilo sal-
uos facies eos: ait Psal. Quilibet g̃ iuxta suā vocationē ⁊ talentū di
ligēter opetet: nō em̄ curat deus quātū sibi cōmissum sit. sed quō q̄s eis
vtat si i paruo fueris fidelis sufficiet tibi: operare fideliter. Caue solū
ne sis arbor sterilis nō ferēs fructū: alias penā nō euades. excideris em̄
⁊ in ignē gehēne cū seruo euāgelico (de q̄ dictū est) ꝓculdubio mitteris.
Matth. iij. ⁊. vij. Caue ne sis de numero hoꝝ salicū: inter q̄s diabolus
reqescit. de quib⁹ Job. xl. Circūdant eū salices torrētis. Ipsi sunt infru
ctuosi hoies instar salicū circa torrētes voluptatū habitātiū: in q̄b⁹ dia
bolus (vt dictū est) q̄escit. Caue ne sis de nūero hoꝝ: q̄b⁹ Adonisedech
amputauit man⁹ ⁊ pedes: vt legit Judi. i. Hic Adonisedech diabolus
est: interpretat em̄ [illegible]ñs fulgurās. ⁊ ipse vt fulgor de celo cecidit: ipe mul
tis amputat manus ⁊ pedes affectuū ⁊ actuū: vt nihil eis facere libeat
Tu aūt nō sis imprudētior formica: locusta: lepusculo ⁊ stelliōe ⁊c. vt i
speculo Brandt. Operare dū dies est: ne differas vsq; ad noctē qua ne
gociari nō licebit. Talis em̄ est mos q̄rundā nūdinaꝝ: vt nō nisi q̄ꝫdiu
candela quedā accensa arserit durent. Et in christiana illa nostra nego
ciatione eadē est lex: vt q̄ꝫdiu durat lumen vite ⁊ nō amplius he nundi
ne durēt. Pons est (vt heri audisti qui retrahit nocte ein fallbruck) er
go si vis intrare curre: sic em̄ clamāt in crepusculo ianitores ciuitatis.

¶ Scda nola est: nō esse paratū (noch nit bereit) Iteꝝ sil'e est regnū ce
loꝝ decē virg. ⁊c. Dic Matth. xxv. vsq; ibi: Vigilate g̃ ⁊ orate: q̄r nesci
tis. Audite ꝟgines: o oēs aie fideles q̄ adolescētule oēs estis: q̄r nunq̄ꝫ
senescitis sicut corpa. ⁊ estis despōsate vni viro christo dño. audite vt si
tis prudētes ⁊ sp̄ parate: q̄r nescitis diē neq; horā qñ vētur⁹ sit. Tales
sitis sp̄: vt eo veniēte dicere possitis ex sn̄ia: Parat⁹ suz ⁊ nō suz turbat⁹
⁊ Paratū est cor meū de⁹: paratū ē cor meū. Estote parati ⁊ tenete oleū
in vasis vr̄is: ne vacuis porta claudat: ⁊ dicat illud horrendū: Nescio
vos. Et q̄le oleū inq̄s habebim⁹: audite sorores. Oleū claritatis ⁊ pru-
dētie i aspectu: oleū castitatis ⁊ ꝯtinētie i effectu: oleū charitatis ⁊ ami
citie in affectu. Estote g̃ prudētes ⁊ vigilate in or̄onib⁹: estote pruden
tes: sitis circūspecte in ꝟbis ⁊ factis: ꝓcedāt oculi gressus vr̄os: Urinā

saperēt ⁊ intelligerēt ac nouissima ꝓuiderēt: clamat scriptura. Hec pru
dētia oleū ē claritatꝫ: q̄ clarificat ītellectū practicū. Si q̄s īter aq̄s mer
sus pri⁹ in ore oleū acceptū ī aquā emiserit: clariora facit oīa q̄ in fundo
aq̄ ꝯtinent. Sic qñ bō prudēter se regit ⁊ ꝟbor facto: apparēt sibi ꝑicula
q̄ latēt ī mūdo: ⁊ videt multa pericula q̄ pri⁹ nō videbat: ⁊ cauet ab eis.
Habes ecce ꝑmū oleū claritatꝫ ⁊ prudētie: ⁊ h̄ teneas ī lāpade siue vase
2 capitis in ꝑte intellectiua. Accipe oleū puritatis ⁊ ꝯtinētie ī effectu: h̄
est oleū papaueris. Oleū papaueris īducit sōnū: ⁊ valet ꝯ calida aposte
mata. Et puritas mētis. s. castitas ⁊ ꝯtinētia īducit sōnū in aīa. s. q̄etez
x ꝟtutū: ⁊ valet ꝯ calidas inflatiōes voluptatꝫ. Et sic iste q̄ dormit cessat
ab opib⁹ exterioribꝫ: sic ꝑ castitatē ⁊ ꝯtinētiā cessant insult⁹ ꝯ alias ꝟtu-
tes. Vñ Hiero. ī epl'a. Quacūq̄ ꝟtute polleas: q̄buscūq̄ opib⁹ niteas:
si cingulo castitatis careas: oīa ꝑ terrā trahes. Ad cincturā igit̄ illā hor
tat̄ dñs expectātes dñm. Sint lūbi (inq̄t) vr̄i p̄cincti. Nota cū lūbi sūt p̄
3 cincti: tūc nō trahūt̄ ꝑ lutū vestes: sic ē de castitate. ecce scd̄m oleū Oleū
tertiū ē charitatis ⁊ amicitie ī affectu. Oleū ē ꝯdimētū ciboꝝ: h̄ ē ⁊ cha
ritas. Sicut ei cib⁹ recept⁹ ī stomacho vbi nō est calor stomachū g̃uat ⁊
īfirmitates īducit, ⁊ si ibi fuerit calor sufficiēs oīa cibaria decoq̄t ⁊ dul
cia reddit ⁊ natura qd̄ puꝝ ē ꝯuertit residuū emittit. sic charitas. Bern.
sup illud: sciētia inflat ⁊c. Lib⁹ indigest⁹ corp⁹ corrūpit: īflatū ⁊ hydro
picū reddit: si digest⁹ fuerit nutrit. Sic sciētia aīe stomacho īdigesta si
nō fuerit igne charitatꝫ decocta malos hūores gñat: nunq̄d mali humo
res mali mores: sꝫ ꝑ charitatē oīa decoquunt̄: oīa q̄ꝫtūcūq̄ aspa dulco-
rant̄ ⁊ ī vtilitatē ꝯuertunt̄. vñ Pau. Diligētib⁹ deū oīa cooꝑant̄ ī bonū
4 Ecce oleū qd̄ debēt h̄re in vasis suis ⁊ lāpadib⁹: oleū prudētie ī vase in
tellect⁹: ꝯtinētie in vase toti⁹ corꝑis vel renū vl' toti⁹ sensualitatꝫ: ⁊ chari
tatis in vase cordis siue volūtatis. vt scꝫ cor ⁊ corp⁹ hoc oleo sit refectū
Ve hypocritis q̄ oleū h̄ nō ī vasis h̄nt intus: sꝫ solū ī lāpadib⁹ extra. Est
ꝓpriū olei: q̄ qñ effundit̄ in q̄ntitatē aq̄: diuidit̄ inde ꝑ guttulas ꝑuas.
y tale oleū sic effusū nō ē lumīs nutrimētū. Sic nimirū ē de hypocritis q̄
h̄nt totū cor plenū aq̄ voluptatꝫ. Gen. xlix. Effusus ē sic aq̄. Sꝫ ī supfi-
cie exterioris cōuersatiōis h̄nt q̄sdā guttas sctitatis. Habent vnā guttā
ꝟboꝝ honestatꝫ: aliā ꝯuersatiōis honeste: tertiā vestit⁹ humil' ⁊ aspi: q̄r-
tā corꝑal' abstinētie. Sꝫ qr nō h̄nt talia nisi exteri⁹: nō ē nutrimētū suffi
ciēs: vt det̄ eis lumē gl'ie btōꝝ: q̄nimo dicet̄ eis: Amē dico vobis nescio
5 vos. ⁊ ꝑiicient̄ ī ignē eternū. Vigilate igit̄ sꝑ: qr ne. diē ne. ho. Qui ī ca
stro obsesso sunt sꝑ vigilāt: nos plane obsessi sum⁹: armati sꝑ īcedere de
bem⁹ ꝟtutū armis. sum⁹ ī castro gr̄e: ⁊ nescim⁹ q̄ hora inuadamur. Si
ei (ait Greg.) sciret q̄sq̄ q̄ tꝑe de scl'o exiret: aliud voluptatib⁹: aliud pe
nitētie tp̄s parare posset. Sꝫ q̄ penitēti veniā īpēdit: peccāti diē crastinū
nō ꝑmisit. Semꝑ igit̄ diē extremū debem⁹ timere: quē nunq̄ possum⁹ ꝑ
6 uidere. i. Pe. v. Sobrij estote ⁊ vigilate. Si sic egerim⁹ frēs: nō de ꝑ-
mis q̄nq̄ fatuis sꝫ prudētib⁹ secūdis q̄nq̄ erim⁹. si sic erim⁹ expectātes
⁊ habētes oleū triplex ī vasis nr̄is: nihil mali nob̄ euenire poterit: etiā si
media nocte aut q̄cūq̄ alia hora etiā improuise dñs venerit tuti erim⁹.

Just⁹ em̄ etiā si morte p̄occupat⁹ fuerit ī refrigerio erit. Sap̄. iiij Qua 2
lis erat is q̄ inter studēdū subito obierat. Reptus aūt fuit digitū tenēs
ī libro apto sup illo ꝟbo Just⁹ si morte. vt dic̄ Hol. sup lib. Sap̄. Stul
ti aūt pibūt: ⁊ relinq̄nt alienis diuitias suas: ⁊ sepul. eoꝝ do. il. ineter.
Psal. xlviij. Et cur ita: q̄r obdormierūt cū virginib⁹ fatuis alijs intēti 7
tpalib⁹ voluptatib⁹ sopiti: intēdētes melli voluptatū: q̄ se replēt ⁊ pere-
unt negligūtq̄ eterna. ꝯ cōmonitionē sapiētis: Si mel iuenisti comede
qd̄ satis ne. ⁊c. Prouer. xxv. Utere frater tpalib⁹ ad necessitatē sicut me
dijs ad eternitatē: nō ad voluptatē: ne eis vt funi inhereas: ⁊ sic pereas.
Exēplo ei⁹ de q̄ ī Barlaā notabili sil̄itudine de vnicorne baratro arbu
stula ⁊ melle ī ea stillāte. Uide s̄. tur. xlij. alpha. xiiij. y. si placet recita.

Viatorum

Feria quarta post Judica. xx. Martij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliū.

A Centesima sexta turba stultoꝝ est: Viatoꝝ (weg narrē) q̄ viā stultoꝝ preeligunt vie prudentū: diabolū sequi malētes q̄ꝫ christū. cuius oues nō sunt: qꝛ (vt in euāgelio dictū est) oues christi vocē eius audiunt ⁊ sequunt̄: ⁊ vitā eternā dat eis coronā aureā sapientie dū illis cappa fatuoꝝ imponet̄. Possunt aūt dinosci duabus nolis.

¶ Prima nola est: stultoꝝ viā eligere (den narrē weg: den karrenweg die gebant straſ) quā vadunt multi. Et q̄ est inquis via stultoꝝ? Vitia pctā: amor sui vsq̄ ad cōtemptū dei: affectio cōmodi: q̄rere q̄ sua sunt. Est via illa q̄ est in principio lata leta: ⁊ ideo trita. in medio acrior tristior: in fine p̄ceps artissima ⁊ ꝑniciosissima. Audite frēs ꝯditiōes huiꝰ
i vie. In ingressu ⁊ a principio est lata via diaboli: qꝛ ſm Chriso. apud illū sine lege sunt oīa. ⁊ leta est: qꝛ delectabilis. Que em̄ maior delectatio q̄ꝫ q̄ pctōr habeat q̄ male cōcupiscit? ⁊ ideo est trita: ⁊ multi ꝑ eā ambulāt. Qđ ⁊ christus Matth. vij. dicit: Lata porta ⁊ spatiosa via est q̄ ducit ad ꝑditionē: ⁊ multi sunt q̄ intrāt ꝑ eā. Vere multi: qꝛ centū ⁊ sex turme iā ꝑ nos enumerate: ⁊ multo plures sunt non numerate. Multi inq̄ꝫ: ⁊ ideo stulti. qꝛ multitudinē volūt imitari: nō seq̄ris turbā ad facidū malū. ait Moyses Exo. xxiij. Vere stulti: q̄ in his q̄ vite vl̄ cōmodo cōtrariant̄ corꝑis nulliꝰ sciēter sequunt̄ exēplū. qꝛ nec se in aqua submergentē vel in igne se cōburentē sequunt̄: imo exēplo regis vel dñi vel ep̄i vel sacerdotis nō minimū qđ ad mūdi vel corꝑis ꝑtinet cōmodū ꝑdere volūt: ⁊ eoꝝ exēplo aīas infinitos valētes mūdos ꝑdere [illegible] curāt. Porro o stulte dic q̄d hoc est. q̄ si vtiq̄ imitari vis hoīes: cur nō potiꝰ in bonis q̄ꝫ in malis factis eos imitaris? Puto qꝛ nō solū fatuꝰ: sed ⁊ simea
B sis. Nimirū he licet videāt hoīes ieiunare vl̄ elemosynas dare: in talibꝫ hoībꝫ nō assimilant̄: sed in cachinnis ⁊ leuitatibꝫ. calceos etiā ⁊ chirotecas curiose si talia attingere pōt induēs vestigia ⁊ modū quantū pōt sequit̄. Et tu o stulte nō in bonis operibꝫ alios imitaris: sed si sit aliq̄ nouitas vel curiositas visa in alia gente ciuitate terra: vel in q̄dā hoīe in pannis scissuris vel barbis ꝓlixis iuramentis ⁊ hmōi: dños etiā si sint aliq̄ imbuti ꝯsuetudine mala ministri sequunt̄. De tali capiūt exēplū: nō aūt sic bone cōsuetudini qua dñs pollet sese cōformare nitunt̄. Sed multitudinē intueor inq̄s eoꝝ q̄ me p̄cedūt ⁊ ꝑ viā hāc vadūt. Noli frater respicere introitū eoꝝ iucūdū: sed miserabilē de q̄ audies postea exitū. Nō moueat te q̄ via impioꝝ ꝓsperat̄: ⁊ bñ est oībꝫ q̄ male agūt. Hiere. xij. vide finē eoꝝ. Si vis vitare cappā fatuoꝝ ⁊ cōsequi coronā sapientū: fac qđ in Trogo Pōpeio legimus lib. xviij. q̄ cū vnus esset illoꝝ inter q̄s cōdictū erat: q̄ q̄ prius in aurora solis dep̄henderet radios dominiū ciuitatis quā acceperat obtineret. ceteris versus orientē respiciētibꝫ ip̄e solus versus occidentē respiciebat: vbi erat mōs magnus super

quē prius solis deprehendit radios ⁊ dominiū obtinuit ciuitatis. Si C
dominiū celi ⁊ coronā regni volueris obtinere: tui ⁊ alioꝝ ꝯsidera occa
sum. Cōgruit visio de letātibꝫ in naui: sed postea ingruēte tēpestate peri
culū euadere vix queūt. Ecce cōditionē ingressus. In ꝓcessu aliter fiet 2
tūc nimiꝝ incipit arctari: difficilis ⁊ aspera fieri. Puto neminē de hoc
dubitar[illegible] saltē aliquātisper gustauit mūdū honores diuitias delitias
quō lōge aliter se in ꝓgressu q̄ꝫ in aggressu habeāt. Quid mirū? cū diffi
ciles vias ambulēt: mōtuosas: spinosas ⁊ lutosas: tenebrosas sumptuo
sas: tumultuosas (vnfridlich) ⁊ tediosas. Scandūt ꝑ mōtuosa superbi
periculosissime in alto. Lepori nō dissil'es: q̄ multo melius currit cōtra
montē ascendendo q̄ꝫ descēdendo de mōte in vallē. sic ⁊ illi de mōte su
perbie cū difficultate descendūt: sed ad loca dignitatis cū magno cona
tu ascendūt. Et cur ita? q̄ꝛ lepus habet crura anteriora breuiora q̄ꝫ po
steriora, ⁊ illi superbi habēt anteriores tibias suaꝝ affectionū ad deum
breuiores: affectiones aūt posteriores ad mundū lōgiores. Velociter
ḡ currūt cōtra montē in acquisitione dignitatis vel diuitiaꝝ. Job. xv.
Cucurrit aduersus deū erecto collo ⁊ pingui ceruice armatus. Spino
sam currūt auari. Diuitias spinas esse testat' dn̄s: habēt em̄ punctionē
laboꝝ in acquirendo: timores in custodiendo: ⁊ dolores in amittendo.
Osee. v. Sepiā viam tuā spinis. Luxuriosi ꝑ lutosaꝫ ⁊c̄. vt in Holkot
lec. lxi. ⁊ sup̄. xvi. M. In exitu arctissima ꝑniciosa: q̄ꝛ finis eius p̄cipi 5
tiū mortis: ad cappā fatuoꝝ hoc coꝝ insigne: angustie tribulationū pre
miū eoꝝ. Sensit cappā hanc diues nimis arctā ⁊ strictā: q̄ in principio
fuit lata: Crutior in hac flāma. De hac angustia ⁊ finis strictura cōque
runt' oēs in inferno: vt scribit' Sap̄. v. Pre angustia spūs gemētes. vsq̄ꝫ D
ibi: Justi aūt imppe. ⁊c̄. Ecce angustiā ⁊ arctitudinē vie i fine: q̄ in p̄nci
pio erat lata. Incipit hec arctitudo ⁊ strictura in q̄busdā añ mortē: cū ꝓ
pter pctā sua in angustias cadūt: nesciētes q̄ se diuertāt. sicut de pluribꝫ
legit' visiōibꝫ: quēadmodū angustient' ex visiōe demonū. Et tūc pereant
suffocent'q̄ꝫ: ⁊ eis hec cappa mortuoꝝ violētia induat'. ⁊ tm̄ de p̄ma nola
¶ Scd̄a nola est: viā prudētie dimittere. Et q̄ est via sapiētie? virtus
bonū opus: amor dei vsq̄ꝫ ad cōtemptū sui: affectio iusti: nō q̄ sua sunt
q̄rere sed q̄ iesu christi. Via priori oīno ꝯtraria: in p̄ncipio arcta ⁊ trist;
in medio latior ⁊ iocūdior: in fine iocūdissima ⁊ latissima. Vñ christus
Angusta porta ⁊ arcta ⁊c̄. In principio inq̄ꝫ est arcta angustaq̄ꝫ. Pla i
ne arctū est cogere se ad dilectionē inimicoꝝ: castitatē: abstinentiā ⁊c̄. ⁊
ideo pauci intrāt: q̄ꝛ pauci electi: ⁊ graminibus obsita est: nō trita ꝓpter
euntiū paucitatē. Et ita graminibꝫ obsita: ꝙ eā inueniēti ⁊ liberāti me
rito debeat' corona obsidionalis: q̄ ex gramine fuit cōfecta: vt dicit Au
lus Gel. lib. v. ca. vi. Ita neglecta est hec via ꝓpter abusum ⁊ contrariū E
vsum: ꝙ quasi ꝑdita est: ⁊ neq̄ꝫ via neq̄ꝫ actus neq̄ꝫ iter ibi appareat: vt
videre est in Sūma p̄dicā. verbo via. §. ix. Sed nihil timeas: aduenit
monstrator vie christus iesus: qui eā docet: iuit: ⁊ apl'os doctores scri/

ptaq; post se reliquit: quib; informari possimus p tali via inquirenda.
Querite de semitis antiquis ⁊ inuētas solicite tenete. Dic ex eadē sum
2 ma §. vi. In pgressu hec via est latior ⁊ letior ꝓpter habitū acquisitū:
qꝛ delectari est signū habit⁹ acq̄siti. ⁊ Prouer. iiij. Justoꝝ semita quasi
lux splendēs pcedit: ⁊ crescit vsq; ad diē pfectū. Sil'e de eo q̄ pcedit de
conto ad circūferentiā p radios: qui em̄ pcedit de circūferētia ad contū
in principio nō cōstringit̄: sed in fine arctatur. qui aūt ecōuerso a conto
pgredit̄ ad circūferentiā in principio arctat̄: in fine aūt sentit viā latiorē
vt in Sūma p̄dicā. §. xij. De hoc Ps̄. Viā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū
dilatasti cor meū. Nota dilatasti. Trocus bene currit qn̄ pars magna
⁊ lata versus celū est ⁊ acutior circa terrā: ⁊ cor forma troci si versus sur
3 sum apertū est: tūc bn̄ currit. in Sūma p̄di. via. §. i. In fine latissima:
tunc corona p̄stabit̄ aurea. Aurea: qꝛ btitudo optimū est. Corona cir-
cularis figure: qꝛ ꝑpetua sine fine. Recte talib⁹ corona aurea: triūpha-
lis: muralis: castrensis ⁊ naualis debet̄. qꝛ in his om̄ib; vicerūt: sed et
obsidionalis: graminea ⁊ ciuica: quernea ⁊ mirthea oualis ⁊c̄. Applica
hec: qꝛ miles christi in his om̄ibus vincit: sicut de facili apparet ⁊c̄. De
hac corona Sap̄. v. Justi aūt imꝑpetuū viuēt ⁊c̄. Ideo accipiēt regnū
decoris ⁊ diadema speciei de manu dn̄i. Rogemus dn̄m.

Feria quinta post Judica. xxi. Martij. scti Bn̄dicti
Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangelium.

F ¶ Est questio: quibus signis possint p̄dicte due vie iustitie ⁊ sapiētie
abinuicē dinosci: cū vtraq; sit graminosa. hec ꝓpter nō vs[illegible]: illa ꝓpter
seductionē ⁊ deceptionē. Dico q̄ nodis ⁊ tribulis. Via sapientie sicut
vera recta via nodis multis signata est: de quib; crastina deo volēte di
cet̄. Via stultoꝝ sicut auiū habet tribulos ⁊ spinas insertas quib; dino-
sci pōt. Itaq; vbi vnū ex his tribulis offenderis: retrahe pedē: ⁊ scito qꝛ
via hec est stultoꝝ ad cappā fatuoꝝ ducēs: quantūcūq; alias sit florida.
De his tribulis hac hora dicere ꝓposui. Sunt aūt quadraginta.

Primus tribulus est: callidū esse. Est natura callida ⁊ multos trahit
illaqueat ⁊ decipit. Secundus se semp̄ p fine habere. Tertius in-
uite velle mori. 4. Nolle premi. 5. Nolle superari. 6. Nolle sub-
esse. 7. Nolle sponte subiugari. 8. Pro suo cōmodo laborare: ⁊ q̄d
lucri ex alio proueniat attendere. 9. Libenter honorē ⁊ reuerentiā ac
cipere. 10. Confusionem timere ⁊ contemptū. 11. Ocium amare et
quietem temporalē. 12. Querere curiosa habere ⁊ pulchra. 13. Ab-
horrere vilia ⁊ grossa. 14. Respicere temporalia. 15. Gaudere ad
lucra terrena. 16. Tristari de damno. 17. Irritari leui iniurie ver-
G bo. 18. Cupidū esse. 19. Libentius accipere q̄ donare. 20. Ama
re propria ⁊ priuata. 21. Inclinari ad creaturas. 22. Inclinari ad
carnem propriā. 23. Inclinari ad vanitatem. 24. Inclinari ad dis-
cursus. 25. Libenter aliquod solatiū habere externū: in quo delectet

ad sensum. 26. Totū agere ꝓpter lucrū ꝛ cōmodū ꝓpriū. 27. Subito gratis facere posse: equale aut melius aut laudē vl̄ fauorē ꝑ benefactis consequi sperare. 28. Multū pōderare sua gesta: ꝛ bona cōcupiscere 29. Gaudere de amicis multis ꝛ propinquis. 30. Gloriari de nobili loco ꝛ ortu generis. 31. Blandiri diuitibus (kutzen streichen) 32. Arridere potentibus (lecheln.) 33. Applaudere sibi similibus. 34. De defectu ꝛ molestia cito cōqueri. 35. Omnia ad se reflectere. 36. Pro se certare ꝛ arguere. 37. Appetere ꝛ scire ꝛ audire noua ꝛ secreta. 38. Velle exteri⁹ apparere: ꝛ multa ꝑ sensus experiri. 39. Desiderare agnosci. 40. Desiderare agere vñ laus ꝛ admiratio ꝓcedit.

℣ Hec est sapientia huius mundi: que est stultitia apud deū: de qua. i. Corinth. i. Perdam sapientiā sapientū. Hi tribuli signa sunt maledicti illi⁹ terre de qua dñs: Cū operatus fueris terrā dabit tibi spinas ꝛ tribulos. Terra hec natura nostra est infecta amore ꝓpio: affectione cōmodi: vnde hec ꝓdeunt ipsa. Ergo cōsidera diligēter: quia vbi hec sunt nō est via recta: sed auiū. ergo retrahe pedem. Vide hec via alicui homini recta: ꝛ tū nouissima illius ducunt ad perditionē. Christus Qui amat animā suā in hoc mundo: perdet eam. Rogemus.

Feria serta post Judica. xrū. Martij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccē. i. Euangeliū

℣ Via sapientie ad cozonā ꝛ sapientiā ducens: nodis dinoscitur. Primus nodus est simpliciter ambulare: ab omni specie mali declinare: falsitatē non pretendere. Secūdus nodus: omnia pure ꝓpter deum agere: ꝛ in eo finaliter requiescere. Tertius studere mortificationi ꝓprie: resistere sensualitati. Quartus querere subiici. Quintus appetere vinci. Sextus nec ꝓpria velle libertate fungi: sz amare sub disciplina teneri. Septimus nulli cupere dominari: sed sub deo semp viuere stare ꝛ esse: atq; ꝓpter deū omni humane creature humiliter paratū esse inclinari. Octauus nō quid sibi vtile ꝛ cōmodosum fit: sed quod multis ꝓficiat magis considerare. Nonus omnē honorē ꝛ glorīā deo fideliter attribuere. Decimus gaudere ꝑ nomie iesu contumeliā pati. Undecimus vacuū esse nō posse: sed libēter amplecti laborē. Duodecimus simplicibus delectari ꝛ humilibus. 13. Aspera non aspernari: nec vetustis refugere indui pannis. 14. Nō inherere temporalibus. 15. Nō gaudere de cozundē lucro. 16. Nō in eraū perditione turbari: quia thesaurū suum ꝛ gaudium in celo (vbi nihil perit) constituit. 17. Verbis durioribꝫ non acerbari. 18. Plū esse. 19. Beatius iudicare dare q̄ accipere. 20. Communem esse: singularia vitare: ꝛ paucis contentum esse. 21. Trahi ad deum ꝛ ad virtutes. 22. Odire carnis desideria. 23. Fugere mūdū. 24. Restringere euagationes: ꝛ erubescere in publico apparere. 22. In solo deo querere cōsolari: ꝛ in summo bono sup omnia visibilia delectari.

26. Nihil tpale q̄rere: nec aliud p̄miū q̄ deū solū ꝓ mercede postulare.
27. Nō amplius desiderare de tpalib⁹ necessarijs: nisi quātū hec sibi ad
assecutionē eternoꝝ valent deseruire. 28. Nō curare de suoꝝ factorū
aut donatoꝝ apud hoīes estimatione: q̄ in ꝯspectu dei ⁊ ꝓpter deū non
ꝓpter hoīes operat̄. 29. Inimicos diligere: nec de amicoꝝ turba extol
li. 30. Nec locū nec ortū natalīū reputare: nisi virtus ibi maior fuerit
31. Fauere magis pauperi q̄ diuiti. 32. Cōpati plus innoc[illegible]ti q̄ po
tenti. 33. Cōgaudere veraci nō fallaci: exhortari semꝑ bonos: melio/
ra charismata emulari: ⁊ filio dei ꝑ virtutes assimilari. 34. Constan
ter inopiā ferre. 35. Ad deū cuncta reducere vnde originaliter ema/
nant: nihil boni sibi ascribere nec eroganter presumere. 36. Nō con/
tendere: nec suā sententiā alijs p̄ferre: sed in omni sensu ⁊ intellectu eter/
K ne sapientie ac diuino examini se submittere. 37. Nō curare noua nec
curiosa percipere: q̄ totū hoc de vetustate corruptionis est ortū: cum ni
hil nouū ⁊ durabile sit super terrā. Quere quomō hoc sit intelligendū.
38. Sensus restringere. 39. Uanā cōplacentiā ⁊ ostentationē deuita
re. 40. Laudanda ⁊ digne miranda humiliter abscondere: ⁊ de omni
re ⁊ de om̄i sentētia vtilitatis fructū atq̄ dei laudem ⁊ honore querere.
Nec se nec sua velle p̄dicari: sed deū in donis suis optare benedici: qui
cuncta ex mera charitate largitur. Hec gratia fratres supernaturale lu
men ⁊ quoddā dei speciale donū est: ⁊ proprie electoꝝ signaculum ⁊ pi
gnus salutis eterne: que hominē de terrenis ad celestia amanda sustol/
lit: ⁊ de carnali spiritalē efficit. Quanto igit̄ natura amplius premit̄ ⁊
vincitur: tanto maior gratia infundit̄ ⁊ quotidie nouis vis[illegible]tionibus
in timore homo s̄m imaginē dei reformatur. Hec Tho. de Kempis.
Hoc est quod ait Christus: Nisi granū frumenti ⁊c̄. si aūt mortuū fue/
rit: fructū multū affert. Et qui perdit animā suā in hoc mundo: inueniet
eam. Hec benedicta terra. Psal. Benedixisti dn̄e terrā tuā ⁊c̄. Sed que
ris: Sunt ne hec necessaria ad salutem: sic ꝙ in vite sue via hos nodos
nō sentiens sit in via perditionis ⁊c̄. Respondeo breuiter ꝙ nō: nisi in/
tantū exorbitarent ꝙ fierent cōtra dei ⁊ proximi charitatē: que sub pre/
cepto cadit. Sunt tamē nō obseruata cōtra viā ad perfectionē charita/
tis: nam qui ad verā perfectāq̄ charitatē peruenire vult: necesse habet
hanc viam ingredi. Sic etiā de tribulis prioris vie intelligi debet.
L Hi sunt nodi frēs quib⁹ noscit̄ via sapiētie. Hec via ad coronā: hec exer
citia virtutū: per quas ad sapientiā peruenit̄: sicut dixit Bion. vt in spe
culo Brandt. Quēadmodū ad Penolopen ꝑ ancillas venire nitebant̄
amatores eiusdē: ita per virtutes sapientie appropinquamus. Item est
hec stultitia huius mundi: que vera sapientia est apud deū. quia quod
stultū est dei sapientius est hominibus: ⁊ quod infirmū est dei fortius
est hominibus. Item predicamus iesum: iudeis quidē scandalū: genti
bus aūt stultitiā: ipsis aūt vocatis iudeis atq̄ grecis christū dei virtu/
tem ⁊ sapientiam. i. ad Corinth. i. Rogemus.

Turba. CVII XXXIIII

Sabbato post Judica. xxiij. Martij. Festũ annunciationis anticipabat: q2 cadebat ĩ feriã secũdã post palmaꝝ Stultoꝝ infini. ꝛc̃. Eccs. i. Dic gesta huius diei de ceua.

Centesima septima turba stultoꝝ est. Turpiũ cõmensaliũ (tischnarren) Qui se irrationabiliter habent in mensa hoĩm: aut dei: sapiens em̃ in vtraq; se honeste habet ꝛ rationabil'r. de his spopondi me vobis hodie dicturũ: ꝛ puto nõ incõgrue materie huius diei q̃ est vt audistis de cena xp̃o a martha p̃parata: in q̃ discubuit iesus deus ꝛ homo. Recte g̃ de mensa hoĩm ꝛ dei: vbi cõuiue erãt honesti ꝛ tur

pes. Stulti qualis fuit Judas murmurās sup effusione vngenti. Ho
M nesti discipuli ⁊ sup oēs xp̄us dn̄s. Sed ⁊ hodie festum est q̄ cōmemo/
ramus descensuz panis q̄ venit de celo: cōpactus manib⁹ spūssancti in
virginis aluo: q̄ nobis in cibū ꝓponet̄ his futurꝫ sacris dieb⁹ paschalib⁹
in quibus q̄libet tenet̄ digne panē hūc māducare iuxta p̄ceptū ecclesie.
Rationabiliter g̃ ⁊ apte de fatuis conuiuis offert se dicendi materia.
Reperio ergo nolas aliq̄s: quib⁹ possunt discerni a sapientib⁹ cōuiuis
¶ Prima nola est: Manus nō lauare. Hoc apud oēs curias ⁊ dom⁹
regulariter obseruari solet: vt manus ante mensam abluant̄: ⁊ ꝑ incuri
alitate reputat̄ si hoc negligit̄ q̄z̄uis crimē nō reputet̄. Qd̄ tn̄ iudei opi
nabant̄: quēadmodū dictū est dieb⁹ superiorib⁹: q̄ illud discipulis xp̄i
improperabāt: qꝛ manib⁹ nō lotis sed cōmunib⁹ manducarēt. Etsi au
tem nō crimē sit sed sola incurialitas ad mensam hoim nō lotis mani/
bus accedere: Ad mensam tn̄ dei īmundis manib⁹ accedere grāde sce
lus ⁊ crimē (quale fuit crimen crucifigentiū xp̄m) reputat̄: ergo ad loti
onē manuū imp̄mis couandū. Et q̄ est inq̄s hec lotio: que aqua: q̄ map
pa abstersionis? Aqua est cōtritio: lotio est ꝯfessio: mappa est satisfactio
Vide vt hec tria habeas ad manuū emundationē. Prima est aqua con
1 tritiōis: vide sit hec aqua calida: mūda: amara ⁊ viua. Sit calida ca
lore charitatis: sit tua displicentia de pctō calida: sit tua ꝯtritio ex amo
re dei: ⁊ nō timore pene dūtaxat: quēadmodū dānati ⁊ dānandi: ⁊ quē/
admodū solet cōmuniter fieri in morte: vbi affectio cōmodi nō iusti re
2 gnat: q̄ vtiq̄z gelida est ⁊c̄. Sit aqua cōtritiōis mūda. Caue ne teneas
ꝓpositū nō dimittendi p̄terita: aut nō cauendi futura: aut nō amouen/
di occasiones manifestas: hec sunt que aquā illam turbulentā efficiūt.
3 Sit aqua cōtritiōis amara: etsi nō in sensualitate: sit tn̄ in voluntate.
O vtinā nō fecissem: nā dolor sensualitatis nō est in ptāte nostra: ⁊ etiā
posset esse nimius: nō tn̄ ideo tenemur poti⁹ eligere infernū q̄z̄ peccasse.
4 Sit aqua cōtritiōis viua: cōtinua sit tua cōtritio h̄ modo: ꝙ quando
cūq̄z fit actualis recordatio de pctō: ꝙ de eo doleas modo dicto: alias
videberꝫ approbare. h̄ ego intelligo: dū occurrit tibi sub rōne offense ⁊c̄
Felix q̄ talem aquā habet in suo fusorio ꝑ lotiōe anie sue. Sed vn̄ hau/
riemus aquā hāc? durū est cor meū instar silicis: ꝑcute dn̄e Jesu virga
tua vt fluat: sicut olim ad ꝑcussionē moysi. Percute igit̄ ⁊ tu te ad litte
rā virga vt emolliarꝫ. Scd̄o eijce ⁊ fode cor: ⁊ eijce fimū affectionū mū
danaꝝ: vt serui iacob: ꝑ fossoriū ieiunij ⁊ abstinentie. Tertio ora ⁊ cla/
ma ꝑ aqua: sicut illi de maria magdalena īpetrauit. vt dicit Guilbel.
Parien̄. in de dist. rhe. ⁊c̄. Quarto ꝯsidera miserias etiā alioꝝ: quous
q̄z cōpungaris ad lachrymas. Ecce primū est aqua cōtritionis. Scd̄z
est lotio ꝯfessionis. Non satis est tenere aquā cōtritiōis in fusorio: nisi
1 ad lotionē effundat̄ ꝑ cōfessionē suo tp̄e: abundanter discrete. Sit cō
fessio oportuna tp̄e debito: hoc est ad ꝓpositū ante cōmunionē. Nā con/
tritio nō sufficit: quia oportet nedū deo ꝑ contritionē: sed etiam ecclesie

et cuius ministerio vult accipere cōmunionē recouciliari: qđ fit ꝑ cōfes-
sionē. Ergo dicit: Effunde quasi aquā cor tuū. Sit scđo confessio in- 8
tegra: oīa dic mortalia: dubia: circumstantias ꝛc. Sic qui aquā mini-
strat ꝑ lotiōe: nō parcit aq̄ sed largiter fundit. sic ꝛ tu. Vñ đr: Effunde
vt aquā nō vt oleū: vt lac vinū aut mel. vt in dicta salutis. Sit tertio 5
cōfessio secreta: ex ꝑte ꝯfessoris ꝛ cōfitētis. Debet em̄ ꝯfessor in nullo ca Q
su eā reuelare: vt dicit Gerson. Itē neq; ꝯfitēs ꝛc. Intellectū hui⁹ q̄re in
Gerso. Nō em̄ intelligit simpliciter: sic recipit in peluim ex ꝑte ꝯfitētis:
ꝛ basse silēter infundit ex ꝑte ꝯfessoris: nō em̄ debet aq̄ alte infundi: sed
ceruisia vt sonet. Sit q̄rto ꝯfessio corā iudice. Iudex in cōfessione est 4
papa vel ep̄s vel curatus vel aliq̄s legitime ab aliq̄ istoꝝ delegat⁹. Ab
hoꝝ ḡ ministroꝝ vno aquā recipe: sed a q̄ expediētius dicit Gerson: q̄ re
gulariter ꝛ ceteris paribꝫ a suo curato ordinario. Primo ꝓpter obediē
tiā. Deinde ꝓpter facilitatē habēdi eū postmodū in ꝑiculis mortis: vel ī
sacramētoꝝ administratiōe. Et tertio fm Bonaueñ. (vt allegat Ange
lus) ꝓpter excusationū ꝛ deceptionū vitationē. Nā si min⁹ sufficiēs est:
tūc subdit⁹ magꝫ excusat ꝯfitēs curato q̄ꝫ alij. Felix q̄ sic ꝑ cōfessionē ab
luit man⁹ suas oportune secrete ꝛ a suo iudice. Sꝫ sūt q̄ inuiti accedūt
ad illā ablutionē: retrahit eos vel pudor vl' tumor: p̄sumptio vel despe
ratio. Pudor eos retrahit q̄ habēt turpia pctā p̄cipue carnalia: tales nō
libēter ostēdūt man⁹: sil'es eis q̄ scabiosas habētes man⁹ nō libēter ostē
dūt eas ꝛ subttahūt se a lotiōe. Sic territus Tobias iunior pisce deli- P
tescēte ī aq̄. Alios tumor: o nō indigeo. sicut q̄dā gloriātes de ꝯsciētiaꝝ
puritate: cū [illegible] sint plene suꝑbia ꝛ hypocrisi. Quosdā p̄sumptio: ꝓcrasti
nātes adhuc tp̄s nō est inquiūt sed cras. sꝑ volūt vltimi esse in lotione:
alijs cedere volētes tanq̄ dignioribꝫ: ꝛ sic vltimo nō lauāt. Alios despe
ratio: q̄ꝝ pctā adeo grauia sunt: vt dicāt cū Cain: Maior est iniq̄tas ꝛc
Sil'es cerdonibꝫ q̄ desperauerūt de purgatiōe vnguiū rubore infectoꝝ
ꝓpterea eos lauare nō curāt. Tertio est extersio satisfactiōis: hoc tandē
in lotiōe manuū fieri solet: vt mappa manus extergant. sic ꝛ satisfactio
debet seq̄. Sit hic prudēs tentor mappe: ne sit nimis aspera: sed tolera
bilis penitētia ī posita: quā libēter ferat: ꝛ q̄ meli⁹ est cū leui mittere ad
purgatoriū q̄ꝫ graui ad infernū. Tu aꝑt frater fac cito extergas hic. s. ꝑ
patiētē tolerātiā tribulationū. Est enigma: q̄d est hoc. si efficit fit: si nō
efficit nihilomin⁹ fit. Rñdet est exiccatio manuū: si q̄s exiccat ꝑ mappā
exiccant. si nō exiccant ꝑ mappā: nihilomin⁹ exiccant. Verꝝ q̄dē in h̄ est ꝓ
uerbiū in ꝓposito: q̄ꝫtū ad h̄: sꝫ nō cū eq̄li cōmodo. si em̄ hic nō satisfecerꝫ
ꝑ satisfactionē: nihilomin⁹ satisfiet ī purgatorio. sed nō sine tuo magno
malo. ḡ hic vre: hic seca: vt in eternū ꝑcas: btūs q̄ hic satisfacit. Caueāt
sibi prīo corruptores alioꝝ in moribꝫ: scđo iniustū bellū in tꝑalibꝫ exer Q
cētes ꝛ iniustas ꝓmotiōes in spiritalibꝫ ꝓcurātes: tertio pōposi in statu
ꝑ simoniā vsurā aut rapinā: q̄rto iniusti patroni ꝛ causaꝝ aduocati. qꝛ
rarissime hi ad mappā satisfactionis induci possunt. Tandē frēs. vt fi

nē faciamus: tu q̄ es iturus ad mēsam dei bis diebꝫ toto conamine cu-
ra: vt nō lotis manibꝫ nō accedas: sꝫ diligēter bis modis ꝓcura lotionē
ꝑ aquā ꝯtritionis calidā mūdā amarā ⁊ viuā haustā virga effossiōe ora-
tione aut ꝯsideratiōe. Per deniq̄ ꝯfessiōis lotionē oportunā ⁊c. nō ob-
stāte pudore: tumore: p̄sumptiōe aut desperatiōe ꝑ q̄q̄ abstersiua map-
pe satisfactiōis. Sic fac vt mūdus sis: q̄tinꝰ digne possis ad mūdissi-
1 mū hūc ꝓuenire cibū. Nisi em̄ sic feceris: grauissima te pena manebit.
Clamat Pau. Probet aūt semetip̄m hō: ⁊ sic de pane illo edat ⁊ de cali-
ce bibat. q̄ em̄ corpus dñi māducat indigne: iudiciū sibi manducat ⁊ bi-
2 bit. Et q̄dē iuste: imūde ad tā mundū cū tāta temeritate accedēs. Hor-
ret Joānes baptista sctīficatus in vtero accedere ⁊ tāgere verticē dñi:
3 īmo corrigiā calciamēti. q̄d tu īmunde? Marcus pollicē abscindit ⁊c.
Judei se parāt ⁊ mūdant sacrificia sua facturi: ⁊ ecce hoc maius sacrifi-
ciū. In nulla curia regis tp̄alis sine lotione manuū ad mensam sedet: ⁊
4 tu illotus accedes. Calices: paramēta palle altaris oīa alba ⁊ nitida
admonēt: vt ⁊ tu nitidus sis ⁊ lotus. Vñ putas fuit ꝙ christus priusq̄
dederat panē discipulis eos lauerit ⁊ dixerit: Si nō lauero te: nō habe-
bis partē mecū. nisi q̄ necesse est priꝰ lauari q̄ accedas ad sacramentū
5 Venit panis hic ⁊ descēdit de celo in vterū virginis mūdissime ⁊ castis-
sime lote instar colūbaꝝ lacte ⁊c. Et tu ergo nō sis fatuus cōuiua: caue
ab hac nō lotionis nola: ne excludaris a mensa. Rogemus.

Dñica Palmarum. xxiiij. Martij.

R Stultoꝝ infinitus est nu. Eccs. i. Gesta diei siue euāgeliū
¶ Scda nola stultoꝝ cōuiuaꝝ est: Eligere primū locū: aut ante alios
ī scutellā digitos inferre. In mēsa humana hec fieri nō debere certū est:
⁊ est ex documēto christi: q̄ in euāgelio dicit: Cū inuitatꝰ fueris ⁊c. Et
quidē hoc verissimū signū est grādis stultitie: debet em̄ ibi seruari maxi-
ma humilitas: in oī eo q̄ vult ad mensam dñi sedere: nō igit̄ primū sed
vltimū locū elige coīcaturus. Elige inq̄ ꝑ humilitatē ⁊ timorē de tua
1 indignitate: ⁊ quō? hoc mō. Cōsidera ꝙ p̄cipue ex diuino munere: ⁊ nō
ex nr̄a industria seu p̄paratiōe digni reddimur mysterioꝝ sacroꝝ ꝑtici-
patione. Hec nimiꝝ ꝯsideratio si cū sapore ītimo masticet: humiliabit
nos vehemēter: ⁊ ī nouissimo faciet recūbere loco. Profecto humilitas
sola est q̄ disponit ad dignificationē ⁊ p̄parationē debitā ꝑ talis tātiq̄
2 hospitis in aīe cenaculo susceptione. Agat nihilominus industria no-
stra qd̄ poterīt: vt sit absq̄ cōsciētia pcti mortalis. Plane hec industria
nr̄a ⁊ p̄paratio qualē agere cōueniēter possumꝰ requirit: quēadmodū
beri dictū est de lotione manuū ꝑ ꝯtritionē ⁊ ꝯfessionē. Tenet em̄ q̄s ꝓba-
3 bare seip̄m: ⁊ sic accedere. Caue tñ ne illi industrie ⁊ p̄parationi ꝑ con-
fessionē aut alias innitaris aut in ea speres: alias sup̄bis: alias maledi-
ctionē incurris q̄ ponis fiduciā tuā in hoīe ⁊ carnē brachiū tuū. alioq̄n
deniq̄ in p̄cipitiū ibis: falleris aut cadis: aut tanq̄ si q̄s baculo arun-

dineo sustētet vacillas. neq; habitam⁹ in adiutorio altissimi: dū in nr̄is S
meritis fidim⁹ vel in pctōꝝ sola recordatiōe torq̄mur ꝛc̄. Dic ex Herso
ne de pollutiōe noct. ꝯsideratiōe. ix. vsq; ad hūc passuz: Quid g̃ diceret
aliq̄s ꝛc̄. Agnosce ꝙ oēs iustitie nr̄e sunt sicut pānus mēstruate: aut ve 4
lut leprosi fascie: sub quibus velamus assidue saniē pctōꝝ nr̄oꝝ Qua
fronte igit̄ quave audacia infectionē hāc ad placandū deū audebimus
ostēdere. Caueam⁹ ne poti⁹ irritet̄. Plane sic est: si mille annis vacaret
aliq̄s se disponere ad dignitatē celebratiōis: nec sic ꝑ se attīgeret. Quid
idcirco in breui morula facere poterit? Esto ꝙ post tuā p̄parationē ꝑ ex
ercitia ꝯtritiōis ꝯfessionis meditatiōis ꝛc̄. nihil tibi ꝯscius sis sup̄ pctō
mortali aut peccādi ꝓposito: scies tñ ex aduerso ꝙ iustus est dñs: q̄ si ve
lit exquirere vehemēter debita: si iniquitatē tuā obseruare: si tecū iudi-
cio cōtendere. plane neq; sustinebis neq; poteris rñdere vnū ꝑ mille: q̄n
tūlibet lotus fueris attritus confessus lachrymosus. Quid ista sunt?
Ve tibi si nō cū miscōdia magna valde dijudicaris. Quid scire possuz
ego ꝛ tu o frater: si forte me latēt vitia mea? Merui quidē excecari qui
visu meo spiritali supra modū abusus sum: dum vidēs bonū aliq̄d ad
implere ꝯtēpsi. Sic sic g̃ o frater: si vanitas tua: falsitas tua: tua vana 5
p̄paratio mēstruosa: lachryme: pax suauitas: tranquillitas: deuotio sen
sibilis. Si hec inq̄ te cū lacinia pallij tui ad mensaz dñi trahere nitant̄ T
q̄si dignū: repugna renitēs: noli in his cōfidere q̄si hec te dignificēt: sed
post hec oīa facta ꝛ oēm industriā tuā ꝛ preparationē: q̄ oīno p̄cedere ꝛ
nō negligi debet: siste in vltimo loco: ꝛ expecta si forte paterfamilias ve
niat ꝛ dicat Amice: ascende. ꝛ trahat te. Et q̄n hoc erit? Tūc q̄n de te 6
desperasti in veritate: ꝛ in om̄ib⁹ exercitijs tuis: ꝛ te in miscōdiaz dei ꝓij-
cis ei soli innitendo: dicēs: Etsi nihil sum: hoc tñ scio ꝙ apud dñm mi
sericordia ꝛ copiosa apud eū redēptio: ꝛ pietatis eius fontez nulla pōt
iniquitas euincere vel exiccare. Quid? decreuit saluare me: nemo est q̄
cōdemnet: p̄cipit vt spem meā ponā in eū: ꝛ me totū in manus suas ꝓij
ciā vt possum: nō est crudelis ꝛc̄. Ex eodē vbi prius: vsq; ibi: Esuris ac
cede. Sic tibi humiliato dicet dñs: Amice ascēde. Noli tūc obstinat⁹ 7
reniti. Esto retrahat te indignitas: carnalis humilitas: infirmitas ꝛc̄.
Ex eodē sup̄ Magt̄. xcij. a. b. c. Exaudi potius patrēfamilias te trahē
tem ꝛ dicentē: Si egrotas veni: ego apponā efficacissimū medicamen-
tū tue inualitudinis. Si fluxum pateris ꝛ nō poteris sanari a medicis
tuis scilicz exercitijs ꝛc̄. Dic ex de pollutiōe nocturna: ad placitū iuxta
metaphoram illā quā proposui: congrue aptando.

¶ Tertia nola est: ante cōmestionē nō orare. Mos est christianoꝝ vt
ante mensam orent. Docuit hoc suo facto christus dñs: q̄ pascēs ꝓl'm
eleuatis oculis bñdixit panē ꝛc̄. ꝛ p̄cipue clericis mandat̄ vt cibū bñdi-
cāt: dis. xliiij. nō liceat. Et tu itidē obserua añ cōmestionē diuine euchari
stie: vt post lotionē ꝛ humilē sessionē cibū bñdicas ꝛ ores: dic: Bñdict⁹
q̄ venit in noīe dñi. Disce a ꝓl'o ꝛ pueris hebreoꝝ clamātib⁹ susceptu-

Uri dñm in ciuitatē suā. clamantib⁹ inq̄: Bñdictus ⁊c̄. Lauda beneficia
eius ⁊ tu o frater: tibi ⁊ oib⁹ exhibita. Et q̄d orabo inquis: q̄d tibi dñs
suggesserit: dic: Dñe nō sum dignus vt intres sub tectū meū: sed tm̄ dic
verbo: ⁊ sanabit̄ aīa mea. Nō sum dignus: ꝯtra p̄cedetē nolā. dic ꝟbo. ⁊c̄
ꝯtra p̄sentē nolā. Dic cū Daniele: Dñe nō in iustificationib⁹ meis ꝓster
no p̄ces meas ante te: sed in miseratiōib⁹ tuis multis ⁊ magnis. Et itē
cū ꝓpheta dic: Ego aūt in multitudine miscōie tue introibo in domum
tuā: adorabo ad tēplū sanctū tuū in timore tuo. Et sil̄ia: qm̄ res hec nō
tā verbis agit̄ q̄ deuotis suspirijs. Anteq̄ comedā suspiro: ait Job. iij
Roga dñm vt illuminet tenebras tuas: ⁊ oñdat tibi ea q̄ sibi in te dis-
plicēt: ne in tuā dānationē ad mēsaz hāc accedas. Roga deū vt suppleat
defectū tuū ꝑ suā misericordiā. Hoc faciēs cōseq̄ris alteꝝ illoꝝ: aut em̄
illuminabit te vt pctm̄ tuū occultū tibi manifestet̄: ⁊ tūc peniteas. aut si
nō manifestat̄: remittit̄ hui⁹ sacramēti vigore aut saltē tibi in pctm̄ no-
uum nō imputabit̄ hec cōmunio: vt dicit Gerson consideratiōe scd̄a de
pollu. Porro ex hac oratiōe liberaberis aliqñ a tentatione: q̄ fieri solet
quibusdā circa hoc sacramentū. Gerson sup̄ Magt̄. lxxxix. E. Sic iu-
dei in Psal. petierūt ⁊ venit coturnix ⁊ pane ⁊c̄. ⁊ Gen̄. xxiiij. Nō come
dā donec loq̄r sermones: oratiōes scz meas. Hinc Maria Magdale
na ⁊ alie deuote portabāt aromata dū q̄rerēt corpus christi. Luce. xxvi
Sic nobis accessuris ad corpus dñi p̄libāda est oratiōis deuotio: vt q̄
minus forte parati sumus ꝑ ieiuniū ⁊ ꝯfessionē suppleat spiritaliū aro-
matū. i. orationū oblatio. Et Paralip. iij. Magna pars ꝓpl̄i q̄ sancti-
ficata nō fuerat comedat phase. ⁊ orauit ꝓ eis rex Ezechias dicēs: Dñs
bonus ꝓpitiabit̄ eis: q̄ minus sanctificati sunt. Augu. q̄uis quis pctō
mordeat̄ venialiter peccando cū nō habeat voluntatē: satisfaciat lachry-
mis ⁊ orationibus. ⁊ cōfidens de dñi miseratione accedat ad euchari-
stiam intrepidus ⁊ securus. Ex Jordane de sanctis. lxxxv.

¶ Quarta nola est: cibū discutere. Scrutari: examinare: eundē olface
re ⁊ pulmētaria scrutari (das muos lusen) iudicareq̄ de ꝯdimētis q̄lia
sint. Inciuile est hoc p̄cipue in cōuiuijs: ⁊ cū inuitat⁹ fueris. Nō est tunc
discutiēdus aut examinādus cibus: min⁹ inciuile esset ī domo tua. Et
tu ad mensam dñi sedēs noli curiose discutere cibū hūc p̄ciosissimū tibi
appositū. Qui scrutator est maiestatis opprimet̄ a gl̄ia. Noli scrutari si
bon⁹ sit: quō christās ibi sit: quō possibile sit. Sed simpl̄r crede: satz cre
dētiatus est: crede hospiti fideli: nō mēdaci. Ip̄e veritas est q̄ fallere nō
pōt. Hoc est (inq̄t) corpus meū. Crede igit̄ ei. Sed ⁊ credētiat⁹ est ꝑ tot
secula: scripturas: doctores ⁊ sctōs: vt stultū sit velle circā h̄ dubitare ⁊
scrutari. Noli eundē ꝑ sensus tuos ꝓbare: noli nasū apponere nec alioꝝ
sensuum quēpiā: oēs em̄ decipiunt̄: visus: audit⁹: gustus: olfact⁹: tact⁹
Judicāt illic panē albū: fructū dulcē odoriferū ⁊ suauē. sz decipiunt̄: q̄
panis nullus illic est: sed ꝯuersus in corpus christi: sole species manēt.
Sil̄e de ouo q̄d post excubationē sufficiētē ouū nō ē: q̄uis testa maneat

nō tñ vitellū: sed pullus intus cōtinet. Sic hic testa specieꝝ manet: sed y
vitellū panis mutatū est. Nedum aūt sensus: imo ꝛ ratio deficit mathe
matica: loica: physica: metaphysica ꝛc. Vide ꝛ declara breuiter ex An-
tho. pte. iij. ti. xiiij. ca. v. §. i. circa finē. Fateor etiā q̄sdā odore discerne-
re potuisse eucharistiā ꝛ visu alios: sicut in Gersone legit ꝛ Guil. Par.
in de diuina rhetorica: ꝛ sctūs Ludouicus rex Frācie: vt in Sū. p̄di. ꝛ
Hug. de sctō vict. de q̄ Gerson sup Magt. xc. S. T. V. Tu g̃ simplr
crede: ꝛ si sensus deficit: ad firmādū cor sincerū sola fides sufficit: ad h̄
lumē iudica: nō ad lumen sensus vel ratiōis: multis miraculis cōfirma
tū est: sic Grego. q̄ ad infidelitatē mulieris amouendā ꝯuertit in formā
digiti: ꝛ alia similia multa legimus. Rogemus. Crastina de reliquis.

Feria secunda post Palmarū. xxv. Martij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Gesta diei.

¶ Quinta nola est: Sine masticatione deglutire (schlucken) instar ci
conie. Siles deglutieti nucē integrā: vt dicit Matthe⁹ de craco. quē vi
de in suo dialogo. Est hoc inciuile ꝛ lurconis signū. Insanū p̄terea: qꝛ
bona masticatio in ore est q̄si prima digestio. Et tu ad mensam dñi se-
dens: caue ne cibū hunc diuinissime eucharistie sine masticatiōe sumas
ne fructu suauitatis ꝛ dulcedinis eius priueris. Est em̄ vna ex causis
cur aliq̄ suauitatē hui⁹ cibi nō experiant: q̄uis etiā alie sint cause. Sꝫ
ais ꝛ q̄ris: Quid est masticatio spiritalis: q̄ debet hic cib⁹ masticari vt 1
sapiat? Scio em̄ q̄ de corporali masticatiōe: q̄ species sacramētales cō Z
terunt nō queris: q̄uis ꝛ illa debeat fieri discrete: ne inter dentes ma
neant ꝑticule: sed reuerēter diglutiant. Quid est igit masticatio spirita
lis de q̄ loq̄ris? Rñdeo breuissime: nihil aliud est q̄ meditatio. Nā ma
sticatio est freq̄ns redit⁹ dentiū sup idē diuidendū ꝛ atterendū. Et me-
ditatio hui⁹ cibi spiritalis nihil aliud est q̄ frequēs mētis reditus sup
idē: cogitatione ꝛ deuotione ꝛ affectu mētis diuidendū ꝛ atterendū in
oēs differentias bonitatis charitatis ꝛ virtutis ei⁹: vt sic sugat ex ipso
dulcedo: in q̄ p̄parauit hoc sacramentū hoīb⁹. Vide Albertū i trac. de
sacramēto eucharistie fo. lvij. q̄ late d̄ hoc scribit. Itē differūt cogitatio
meditatio ꝛ ꝯtēplatio: ex Gerso. penes facile ꝛ difficile: vtile ꝛ inutile ꝛc.
Sed dicis: ꝛ q̄ igit sunt ille meditatiōes siue masticationes q̄b⁹ debet 2
masticari hic cib⁹ vt sapiat nobis ei⁹ dulcedo? Rñdeo q̄ inter eas medi
tatiōes q̄b⁹ masticādus ē cib⁹ ille: post eā q̄ vas oīm aromatū imo spūs
scti ipsam apothecā totā habet in ore: q̄tuor ponunt a Guil. Part. lib.
de sacra. Quaꝝ prima est oīpotētis virtutis diuine admiratio. Scda
diuine sapiētie ꝛ ꝓuidētie. Tertia diuine bonitatis abūdātia atq̄ diui
tie. Quarta miscdie diuine recogitatio. Hec oīa ꝓseq̄re vt Guil. Par. B
vbi sup̄: vel ex de turre cremata. Sed dicis: vt intelligo causa aridita 3
tis ꝛ carētie dulcedinis cibi (q̄ in se plen⁹ est delectamētis) ꝓuenit ex de
fectu masticatiōis. vnde tūc est q̄ aliqñ etiā deuotissimi hoīes q̄ diligē-
tissime per meditationē masticāt: nullā dulcedinē experiunt? Rñdeo q̄

ꝓpter alias causas h̄ accidit: multe em̄ sunt cause hui⁹: q̄dā ex culpa nr̄a
quedā ex nulla culpa: sed dei miseratiōe. Et assignant̄ nouē p̄ter p̄dicta
Prima est indispositio palati ꝓpter pctm̄ mortale: scd̄a cordis occupa
tio sine mortali: tertia sublimitas saporis: quarta fides: quinta humili
tas: sexta ingratitudo: septima eruditio: octaua feruor: nona purgatio
Dic ꝑ oīa ex de turre cremata: vsq; ibi Decia causa exclusiue. Rogem⁹

Feria tertia post Palmaꝝ. xxvi. Martij. Gesta diei.

¶ Sexta nola est: Sine esurie ad mēsam sedere. Qui sine esurie man
ducat: cū fastidio modicū saporis inde reportat ꝛc̄. Vide Grütsch in
cena dn̄i. Tu dū ad mēsam dn̄i vis accedere: id sine spiritali veraci esu
rie sine desiderio nō facias. Et dico notāter veraci: est em̄ duplex spiri
talis esuries: q̄dā verax: q̄dā fallax. Prima esuries ē fallax: cui nō est in
nitendū. Et q̄ est illa? Sētimēta: dulciter affici ad coīonē vel ardenter:
sensus desiderij vel feruoris ꝛc̄. ꝓfusio lachrymaꝝ: sensualis cordis cō
pūctio: feruor mētis: ꝛ sil'ia sentimēta: affectiōes cordiales. ꝛ gn̄aliter q̄
libet talis modi gr̄a: ꝑ quā intelligūt q̄dā inspirationē dei ꝛ mētis affe
B ctionē. Ego dico: qꝛ huic esuriei nō est īnitendū: ꝛ h̄ ꝓpter septē rationes
q̄s elicio ex Matth̄. de craco. Prima ꝓpter nesciētiā: qd̄ em̄ tu dicis in
spirationē dei esse: forsitā est diaboli. Cū em̄ certū sit diabolū in irreue
rentia dei delectari: q̄s dubitat q̄n sepe q̄s scit indignos instigat ad cō
munionē: q̄tin⁹ ꝛ deū inhonorēt ꝛ iudiciū sibi māducēt ꝛ bibāt? An cre
dis ꝙ iudas inspirāte deo receperit corp⁹ chr̄i? §. xxxviij. Scd̄a ꝓpter ex
pectantiā: nā etiā si certo signo cognosceres q̄n tibi de⁹ inspiraret. nō tn̄
deberes expectare donec dn̄s tibi daret h̄ signū. vbi em̄ s̄m scripturā ꝛ
ratiōes habet̄ q̄d agēdū sit: ibi signū expectare gn̄atiōis ꝑuerse est ꝛ deū
tētare. §. xxxviij. Tertia ꝓpter absentiā: qꝛ absentia hoꝝ sentimētoꝝ nō ē
verū signū indispositiōis ad sacramentū: multotiēs em̄ q̄ nihil taliū ha
bēt sunt in magno statu gr̄e. Sepe em̄ ꝯtingit hoīez ab hmōi affectibus
īpediri sine oī culpa sua: imo cū magno merito. sicut senes languentes
curati ꝛc̄. q̄s impiū esset remouere a sacramēto pietatis. Vide ī Crac̄.
§. xlij. Quarta ꝓpter p̄sentiā. Non em̄ ꝓpter p̄sentiā sensus taliū affectuū
q̄s magꝭ securus debet esse ꝛ se magis ad sacramentū putare dispositū
esse: qꝛ etiā pctōres aliqn̄ cōpungunt̄ corde: ꝛ flēt lachrymas effundēdo
dulciter afficiunt̄ ad orandū: retinētes aliena: odiētes ꝓximū: affecti a
more inordinato ad mūdana. §. lviij. Quinta ꝓpter originis differen
tiā. Nā aliqn̄ veniūt oīno p̄ter gratiā: aliqn̄ cū gr̄a: sꝫ nō ex gr̄a. qn̄q; ꝟo
E ex gr̄a ꝛ speciali dono. lx. Aliqn̄ inq̄ꝫ oīno p̄ter gratiā. Patet de gētilib⁹
iudeis ꝛ hereticis: q̄ in ritib⁹ suis sacrificijs ꝛ erroribꝫ nōnunq̄ꝫ lachry
mas fundūt ꝛ cordialiter afficiunt̄: ꝛ vtiq; p̄ter gratiā. Exēplū de here
tico ī heresi nato: itē de sene decepto errore antropomorphitaꝝ. Incau
tū est g̊ credere affectib⁹ ꝛ sentimētis hmōi. lxi. lxij. Aliqn̄ cū gr̄a veniūt
nō tn̄ semꝑ ex gratia: dum quidā boni maxime simplices mouent̄ ꝛ pro
mouent̄ ad dulces affectus: ex cantu suaui ꝛ deuoto vel organis. Nec

omnino sunt refutandi: maxime in incipientibꝫ. multū tñ intēdere vel īmorari talibꝫ periculū est ꝛ incautum. Vide in Craco. §. lxxvij. vsqꝫ ad lxxviij. Aliqñ tales affectꝰ ex gra sunt: quēadmodū lachrymę sctōꝝ. q̄ꝫ ecclīs scriptura est plena. Et plane etiā de illis affectibꝫ q̄ pure ex dono ꝛ gra dei puenīūt necessaria est cautela. Et cur ita: q̄ plurimis sunt erroris occasio: nō tā data q̄ꝫ accepta. q̄ cū dat̄ seruus panis filioꝝ vt fiant filij: ●no abutunt̄ putantes se filios: ꝛ sic pereūt. Iudi Bern. ad frēs de mōte dei. §. lxij. ex Craco. Ex his ḡ oibꝫ ꝓclude: q̄ huic sīti affectuū etiā si assit: nō tñ ei est innitendū q̄si veraci dispositioni. Scōa esuries est verax: solida: non actualis sed habitualis: q̄ sunt in testimonio bone cōsciētie. Ut quō dinoscit̄ hec inesse? Signis septē. Primū est fre quēs displicētia ꝛ detestatio peti tā p̄pꝛij q̄ꝫ alieni. Scōm zelus aniaꝝ. Tertiū odiū iniustitie. Quartū humiliatio ꝓtinua ꝛ vilificatio suiipsīꝰ Quintū desiderīū celestiū. Sextū p̄ōptitudo animi ad carendū oibus q̄ in mūdo sunt: q̄cūq̄ deus voluerit: ꝛ sustinēdi q̄ supuenire ꝑmiserit Septimū ꝓcēptus ꝛ fuga vanitatū ꝛ mūdanaꝝ consolationū: vel si eas adesse cōtigerit: nō ex delectatiōe vel deliberata cōplacētia īmorari. §. lxvij. Hec ꝛ bis sīlia nunq̄ pōt̄ haberi cōstanter sine diuina dulcedie q: fm Augu. vt. muste. Nunq̄ erpugnarem̄ amor tq̄līū: nisi aliq̄ suauitate eternoꝝ. nec est reputanda parua dulcedo: ꝑ quā reddunt̄ amara ꝛ vilescūt boꝝ oia delectabilia huiꝰ mūdi: ꝛ oia penalia eiꝰ dulcia fiūt vel saltē leuia ꝛ tolerabilia. Hec est p̄solatio: hec ē dulcedo quā bom semp habēt habitualiter: ꝛ q̄libet fm gradū gre sibi date. §. lxix. Hec dulcedo habitual●licet aliqñ sic effundat̄ q̄ mentē reddat feruentē ꝛ hilarez ad spiritalia ꝛ diuina: tediosam ꝙ ꝛ odiosam ad q̄is alia: ꝛ hoc sit eq̄ le signū eiꝰ. ꝓtinua tñ ꝓtinētia ꝛ refrenatio sui in ꝓsperis: patiētia in aduersis ꝛ cōstans eq̄nimitas inter vtraq̄ hec: ꝑseuerās q̄ꝫ volūtas ad vīuēdū ꝛ placēdū deo: ꝛ submittēdū se volūtati sue: ꝛ alia q̄ superiꝰ p̄dicta sunt certiora ꝛ efficaciora signa sunt illiꝰ habitualis dulcedinis q̄ꝫ illa notabilis ꝛ q̄cūq̄ rara eius effusio ꝛ p̄ceptio sensibilis. §. lxx. Dico ḡ 4
cōclusiue: q̄ꝙ hac dulcedine vtpote necessaria instāter laborandū ꝛ p̄candū est simpliciter ꝛ sine aliq̄ cōditione. §. lxxi. Pro illa aūt actuali 5
ꝛ actuali ꝑceptibili laborandū est: nō tamē ꝙ necessario: sed ꝙ q̄dā āmiculo ad facilius vincēdū aduersa ꝛ delectabilia ꝓtēnēda: ꝛ sub ꝓditione ꝛ q̄dā indifferētia cōmittēdo hec volūtati diuine: dicēdoq̄: nō sicut ego volo: sed sicut tu pater. §. lxxi. Et si q̄dē data fuerit cū deuota gratiaꝝ 6
actione: debet eā bō suscipere ꝛ se in ea ratiōabiliter exercere: nō tñ oculos excecando ꝑ fletū vel vires alias enervando aut de tali dono nimis cōfidēdo vel exultādo: sed trahere debet illud in spem vite eterne. §. lxxij
Si ꝙ negata fuerit a deo vel qua cūq̄ actiōe ꝓpediat: bō nō ideo mē 7
te decidat vel absorbeat̄ tristitia: dūmodo nec actu nec affectu nec voluntate nec nimia dissimulatiōe ꝛ negligētia auersus sit ab illo desiderio spiritali q̄ꝫ se alias habuisse cognoscit. vt si non desiderat tā feruide

sicut vellet: saltē desiderare cōcupiscat cū Psal. qui ait: Cōcupivit anima mea desiderare iustificatiōes tuas. Sufficit em̄ (nō neglectis illis operibus que fieri debent) habitualis ⁊ radicata dulcedo tanq̄ summa capitalis: que nō tollit donec deus desipiat ⁊ sapiat mundus. si quid aūt supererogatū fuerit: pro lucro reputet. Nec Matth. de Craco. §. lxxij. Cui cōsonant per omnia ea que dicit Gerson sup Magr̄ de impassibilitate: ⁊ super versiculo Esurientes: tractatu nouo.

Feria quarta post Palmarū. xxvij. Martij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Gesta diei.

F ¶ Septima nola est: scabiē scalpere. Magna incurialitas est ī mēsa pediculos q̄rere ⁊ in scabie capitis scalpere. Et tu ad mensaꝫ dei sedēs cū es in p̄cinctu sumptiōis eucharistie: noli scalpere ī scabie pctōꝝ. pri⁹ linitus es vnguēto ꝯtritiōis: cōfessiōe lot⁹ ⁊ satisfactionis pectine pex⁹ Ideo nō iā illis cogitatiōibꝫ insistendū dūtaxat: sed vires colligēde sūt ⁊ cogitationes dirigende in christū dn̄m: quē sub speciebꝫ sumptur⁹ es vt cū actuali deuotione ip̄m ore tuo cōtingas. Si em̄ ꝯ euotio est necessaria accedenti ad hoc sacramētū: multo plus requirit in ip̄o actu cōmunionis. Qm̄ vt ait b. Tho. dis. viij. q̄rti. Sacramentū post sumptionē effectū suū causat: ideo oportet actualiter in ipsa susceptiōe cor hois in deuotione p̄sistere. saltē ad lumē coīs fidei: recensendo articulos ex symbolo apl'oꝝ qui respiciūt christū: ⁊ hos anio reuoluere: ⁊ fm̄ eos affici: fm̄ qd̄ dn̄s dederit: vel saltē desiderare affici. Nedū aūt in sumptiōe sacramēti nō oportet in scabie pctōꝝ reuolui: sed etiā hi q̄ ia p̄fecte cōfessi sunt fm̄ suā possibilitatē debēt se extēdere ad exercitia virtutū: fm̄ ꝙ cōsulit Gerson. xxxiiij. M. ibi. Itē q̄rit: vtrū q̄s posset habere certitudinē

¶ Octaua nola est: ad equales haustus inuitare vel inuitari. Qꝫ turpe sit hoc vt q̄s ad alterius inuitationē ⁊ ingurgitationē se cōponere velit: nemo nō nouit nisi porcus: sed ⁊ sil̄es eis sunt q̄ vrgēt ad comedēdū alios ⁊ q̄si farciūt. Tu caue ad mensam dn̄i ad eq̄les haustu ꝫ inuiterꝫ.

G Sūt deuotarie: begutte: hypocrite: q̄ solū ex eo q̄ alias vidēt totiēs cōmunicare: etiā ip̄e volūt se eis equare: ne videant min⁹ deuote ⁊ sancte. O stulta gēs q̄ gloriā inanē q̄ris de humili iesu. Hic dici poterit de frequētatione cōmunionis fm̄ Augu. Nō oēs sunt eiusdē ꝯditiōis: g̃ nō similiter māducāt: vnus plus: alius min⁹. Sic ⁊ in cōmunione eucharistie q̄libet videat quantū inde proficiat in virtutibꝫ ⁊ imitatione christi aut deficiat: ⁊ fm̄ h̄ ad dictamē prudētis sacerdotꝫ accedat vel desistat Prudētis inq̄ ⁊ deuoti: q̄ sunt aliq̄n q̄ cohibēt deuotas p̄sonas ne cōmunicēt ex pigritia sua indifferēter. si em̄ prudētiā sanctā haberēt: discuterēt merita p̄sonaꝝ ⁊ dispositiōes. Scdm̄ hoc ⁊ sacerdos cōsideret de frequētatione celebratiōis si p̄sit sibi an nō. si em̄ p̄derit: poterit freq̄nter celebrare. Sed ais: tn̄ dicit ꝙ nō debet ex cōsuetudine celebrare. Verū est ex cōsuetudine: sic ꝙ cōsuetudo sola eū inducat ⁊ sit p̄cisa causa: hoc

eñ ꝓprie est ex ꝯsuetudine. si aũt cũ consuetudine celebrat: ⁊ se disponit debite hoc nõ erit ex ꝯsuetudine. Vide Mathe. de Craco. §. xciij.

¶ Nona nola ẽ: gr̃as post cibũ nõ agere. Egit gr̃as dñs iesus p⁹ cenã. Nã dicit euãgelista: Hymno dicto ⁊c̃. Et (vt dicit Chrisost. sup Mat. habebãt eremite gr̃as. quaꝝ ⁊ tenorẽ recitat ibidem: sic ⁊ chr̃iani debẽt gr̃as agere p⁹ cibũ. Et tu sũpta eucharistia caue ne sine gratiaꝝ actione recedas: cogita quãtũ te dñs honorauerit: ⁊ honoratori tuo gr̃as age: modis q̃bꝫ potes. Habẽt clerici modos suos. Bñdicite oĩa opa do. ⁊c̃ Laudate dñm in sctis ei⁹. Adde si placet: Te deũ lauda. Tu si non habes aliud: dic pr̃ nr̃: dic credo aĩo regratiãdi: vel forma ad placitũ corde vel ore gratiaꝝ actiões: vel inuoca sctõs: vt ꝓ te gr̃as agãt dño deo: vel ip̃m: vt sibimet gr̃as ꝓ te agat: qꝛ tu nescias. Adde q̃ Joh. de turre

¶ Decima nola ẽ: garrulare ⁊ risibꝫ: vanitatibꝫ (cremata ponit. ca. xv. stultitijs ⁊ leuitatibꝫ: neglectis necessarijs intẽdere. Sũt q̃ mensaꝫ totã implẽt garrulatiõibꝫ: ⁊ nemĩ dãt loquẽdi locũ: cũ longe sapiẽtius esset tacere: sed alias absq̃ nũero ĩmodestias exercẽt ⁊ turpitudĩes. Tu caue ne mox post gr̃as tradas te garrulatiõibꝫ: leuitatibꝫ: sꝫ poti⁹ pauses: ⁊ deinde deambules. Sũt miseri fatui q̃ expleto officio misse aut cõionis: qđ serio magno vt putãt fecerũt: mox in leuitates se tradũt verbis ⁊ factꝫ: ⁊ oculos q̃s fletu madefecerũt: ad vana ⁊ curiosa dirigunt: oraq̃ deliburta sanguĩe xp̃i cachinnis dissuũt. Nõ sic erat agendũ o frater: sed etiã si fieri põt: non ĩmediate colloquijs mũdanis: aut negocijs terrenaꝝ reꝝ te ĩplices ⁊c̃. vt ĩ de turre cremata vbi sup̃. iiij. auisamẽto.

¶ Undecima nola: Non deambulare. Ambula ad opus post cibũ: sicut in turre cremata in fine: vbi prius. Trahit hic cibus ad se: vt surculus truncũ: sicut habes in sermonibꝫ de eucharistia: quoꝝ themata sũt: Venite: qui ascribunt̃ btõ Thome. tamẽ potius videntur Alberti.

Feria quinta in Cena dñi. xxviij. Martij.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

¶ Ultima nola qua dinoscunt̃ fatui cõuiue est. Non ꝯsiderare bonos cõuiuaꝝ mores: neq̃ eos imitari. Sũt q̃ docent pueros suos dicẽtes: si quẽ videꝛ in aliquo tibi displicentẽ ⁊ qđ ei incongruũ est: tu caueto. Plane: Felix quẽ faciũt aliena pericula cautũ. ꝙ si aliqđ aptũ ⁊ pulcre videꝛ imitato. Sub hac igit̃ nola possunt cõprehendi oẽs cõuiuantiũ turpes mores. Tu dũ ad mensam dñi dei sederꝫ: ꝯsiderato bonoꝝ mores: ⁊ qđ eos facere videꝛ: vade ⁊ tu q̃q̃ fac simile. Sed q̃ te ducã vbi meliores possis videre cõuiuas ⁊ sapiẽtiores: q̃ ad eã mensam quam posuit hodie sapiẽtia patrꝫ xp̃us dñs: in q̃ ⁊ cibꝫ sacramẽtalis ꝓpositus est: ⁊ ꝑ eũ discipulis suis administrat⁹: illoꝝ mores licet intuerĩ ⁊ imitari. Discite a me inq̃t dñs: vide quõ eos p̃parat: eos lãuãdo: exemplũ hũilitatis p̃bendo ⁊c̃. Quõ ꝙ agnũ pascalẽ suij psius figura antea manducauit. q̃ oĩa plena sunt doctrinis moralibꝫ: quẽadmodũ se q̃s ad esũ

agni veri habere debeat: illoꝝ ḡ mores respice. Sed ad anteriora si placet te adducā: ad mensam videlicet ⁊ cibū: huius mense ⁊ cibi ꝑfectissimā figurā: ad manducationē agni pascalis: q̄ fuit huius sacramēti figura. Hoꝝ iudeoꝝ mādūcātiū mores ꝯsidera: ⁊ quēadmodū eos videris facere: sic ⁊ tu facere coneris: nō em̄ sunt mores ab hoībus adinuenti: sed a deo eis mādati: q̄s etiā mores xp̄m dn̄m cū suis discipulis hodie
K credimus obseruasse. Nā dicit̄ anteq̄ cen auerit ⁊ sacr̄m sui corporꝭ instituisset: agnū pascalē ſm ritū ⁊ morē iudeoꝝ cū discipulis suis manducasse: Sed qui erāt inq̄s hi mores? Necesse est em̄ eos scire: si debeamus imitari. Legit̄ in Exo. xij. ꝙ cū Pharao noluisset dimittere iudeos: eū dn̄s multis ꝑcussit plagis: tandē finaliter dixit Moysi: ꝙ maxima plaga eū ꝑcussurus esset. Dic capl'm. xi. ⁊. xij. vsq̄ ibi. Septē diebus azima comedetis: sed tn̄ breuiter. Ecce hic agnus ⁊ eius imitatio: cōmestionisq̄ mores: sunt figura nr̄i sacramēti p̄cipua nr̄i cōuiuij: qd̄ pre manib̄ habem⁹: qd̄ xp̄us fecit vt audistis in euāgelio: qd̄ nos sacerdotes q̄tidie facim⁹: ⁊ vos in h̄ tp̄e pascali facitis. Fuit em̄ illius sacramenti figura oblatio melchisedech: oīa deniq̄ sacrificia veteris testamenti: sed ⁊ māna. attamē agnus pascalis inter hec oīa fuit p̄cipua figura. q̄ p̄cedentes figure solum q̄ad aliqd̄ significabāt hoc sacramentū: sed agn⁹ pascalis q̄ad oīa q̄ ꝯsiderari possunt in h̄ sacr̄o: hoc sacr̄m significabat. Nā oblatio melchisedech q̄ obtulit panē ⁊ vinū: significabat hoc sacr̄m tm̄ q̄ad exteriores visibiles spēs: q̄ in hoc sacr̄o sunt forme panis ⁊ vini: ⁊ quantū ad h̄ fuit p̄cipua figura: māna aūt q̄ad effectū siue fructū huius sacr̄i ⁊c̄. vt in Thoma; sacrificia vero oblationū.
L Sed agn⁹ pascalis q̄ ad oīa hec tria: tertia parte. q. lxxiij. ar. vi. Itaq̄ nō video aptius huic diei: in q̄ de sacr̄o: ⁊ sequēti; in q̄ de passione xp̄i agit̄ dici posse ⁊ exponi: q̄ hec agni pascalis figura. cuius manducationis: captiōis: decoctiōis: modos in vnū redigere statui: q̄tenus vobis eisdē recitatis patefacere possim: quēadmodū mores eoꝝ in sumptiōe cibi sacramētalis imitari debeatis. Reperio aūt in summa mores duodecim: q̄ꝝ tres q̄tuor dūtaxat ad pn̄s recitare statui: reliq̄s crastina.

Prim⁹ mos eoꝝ fuit: agni vel hedi īmaculati designatio. Iussit dn̄s vt reciperēt agnū īmaculatū vel hedū nō sine macula: q̄ est in varietate pellis: q̄ hec nō impediebat īmolationē: sed illa q̄ erat ex defectu alicuius partis corporꝭ: hic debebat esse masculus: ea em̄ q̄ sunt ꝑfecta debēt deo īmolari: a q̄ emanat oīs humana ꝑfectio. Potius aūt agnus īmolatur q̄ aliud animal:: ad detestationē idolatrie Egyptioꝝ: q̄ Iouē colebāt in specie arietis vel agni: sil'r hircos venerabant̄: q̄ aliqn̄ demones in tali effigie eis apparebāt: ideo deficiente agno īmolabat̄ hedus Significabat hic agnus ⁊ hedus xp̄m īmolandū. Plane agn⁹ erat sine macula oīs peccati: q̄ pctm̄ non fecit: nec inuētus est dolus in ore eius: hic agnus ab origine mūdi occisus: hic agnus de q̄ Ioan. bap. ait. Ecce agnus dei ⁊c̄. Agnus q̄ cognouit matrē in cruce: vt in Eglingo. Et

quidē vere agnus: sed in reputatione falsa iudeoꝝ erat bedus pcōr. dicebāt em̄ ceco: Nos scimus qz hic homo pcōr est. ¶ Itaqz iudeis bedus nobis aūt agnus imaculatus. Porro bedus est fm apparentiā: qz in similitudine carnis peccati apparuit: z pro pcō mortuus est: cū peccatū nō haberet: recte ergo p bedū significatus. Scōs mos mense iudeoꝝ: (disch syr) Tempoꝝ determinatio z electio: Decima em̄ die iussi sunt agnū paschalē segregare z includere. Cuius ratio fuit fm Lyrā: ne ꝓter occupatio[illegible]: in. xiiij. luna: disponendi se ad exitū de egypto obliuiscerētur agni: q̄ prius iussi sunt eū segregare decima mensis. Et xp̄us decima die scz in die palmaꝝ obtulit se: z de plebe tanqz agnū paschalē segregauit z venit Hierosolimā vbi imolari debuit: illicqz a iudeis obseruabatur vsqz ad. xiiij. diem: idest vsqz ad hodiernā quintā feriā: qua cū discipulis cenauit: z post traditꝰ est. Vide simonē de Cremona si placet sup epl̄is: sermone. xxi. vbi de hac decima die multa dicit. Tertius mos erat: agni illius imolatio z occisio ad vesperā. Nā dicit textus: q ad vesperam debebat eū imolare multitudo filioꝝ israel. qō intelligendū est distributiue nō collectiue: fm Lyrā. i. qualibet domus apō se. zc Et iesus a iudeis occisus est: vnde. i. Cozin. v. Pascha nostrū immolatus est xp̄us. z hoc ad vesperā: idest in fine seculoꝝ imolatus est p nobis Nolebat pati a principio neqz in medio sed in fine seculi. vide Thomā si placet tertia ꝑte. Sed nō solū hoc debet intelligi: qz istud paschale sacramentū est nobis datū in vespera mūdi: idest in fine tractate: de q̄ Apostolus: Nos sumꝰ in q̄s fines seculoꝝ deuenerūt. Sed etiā significat q cū tanta deuotiōe debet sumere q̄s z humilitate: acsi in vespere suo id est in fine vit[illegible]ue acciperet: cū firmo ꝓposito nō recidiuandi. Est sacramentū hoc etiā oliue siue misericordie ramusculus z pacis. quē debes o columba arca fidelis ad vesperā mortis rediens ad archā vnde existi in ore tuo ferre p eius christianā cōmunionē. Quartus mos erat: poticū z suplimināriū linitio. Iussi em̄ sunt ex sanguine q̄ erat in limine tingere supliminare z vtrumqz postem: z sic ꝓtegebant ab angelo deuastante. Et tu fac (comesturus agnū paschalē: p memoriā z fidē passiōis Christi) anie tue tanuā linias: scz vt anie tue supliminare qō est ratio z cōcupiscibilis vis dexter postis: sinisterqz vis irascibilis: liniantur sanguine agni imaculati: ne ꝓcutiaris ab exterminatore. Et quō hoc: Rimare veritatē huius sacri cū humilitate: z rationē tinxisti rubro sanguinis. qñ deinde cognita veritate: dilectiōis flāma incēsus: Christo passo cōpateris: cōcupiscibilem scias te liuisse. Porro irascibilis tingitur qñ ad imitationē passionis xp̄i fortiter animat: dicēs cū Apl̄o Gal. vi. Absit mihi gloriari nisi in cruce dñi. Itaqz bee tria tinguntur: qñ circa passionē dñi occupant. Iussit tingi tanuā cordis dñs. Luc. xxij. Hoc facite in mei cōmemoratione. Et i epl̄a bodie Apl̄s. i. Cozin. xi. Quotienscūqz māducabitis panē hūc: z calicē dñi bibetis mortē dñi annūciabitis donec veniat. Hec de turre cremata. Aliter Lyra: aliter Cremo

na: aliter Tho. ⁊ Antho. Vide eosdē: p̄cipue Tho. ⁊ cōfla ex eis apta. Hic sanguis sic posit⁹ liberat ab exterminatore: q̄ passio christi p̄dicto modo credita liberat a demonis potestate: ſm Lyrā. Rogemus dn̄m.

Feria sexta parascenes. xxix. Martij. Stultoꝝ infi. ⁊c̄.

Q ¶ Quintus mos cōuiuaꝝ erat agni assatio. Nā d̄r: Nō comedetis ex eo crudū. i. semicoctū: ſm Lyrā. nec coctū aq̄: sed assū tm̄ igne. Hui⁹ ratio lr̄alis erat ſm Lyrā. ꝓptet festinantiā excūdi. Nā imolatio illa significabat dispositionē ꝓpl̄i ad recedendū de egypto velociter. ⁊ iō illo mō
1 p̄cipiunt̄ carnes decoq̄: q̄ expediti⁹ posset fieri. Et agn⁹ nr̄ assatus est igne passionis in cruce: ⁊ ab oi humore ⁊ sanguine exiccatus: vt diceret ꝓpha in ꝑsona ei⁹: Aruit tanq̄ testa virtus mea. Sanguinē cm̄ suū effudit in mōte oliueti: vbi sudauit sanguinē: in flagellatiōe: in coronatiōe: vt q̄si plueret sanguis de capite suo in vestis añ crucē exuitiōe vbi renouata erāt vulnera: in affixiōe manuū ⁊ pedū: in lanceatione vbi fluxit aq̄
2 ⁊ sanguis. Fuit p̄terea agnus nr̄ assat⁹ igne nedū passiōis sed ⁊ charitatis: nā ex flagrāti ⁊ estuātissimo amore ꝓ nobis passus est. De q̄ amoris excessu loq̄bat̄ Moyses ⁊ Helias in trāsfiguratiōe. Maiorē chari
3 tatē nemo habet q̄ q̄ ꝓ amicis suis ponit aīaꝫ suā. Et tu o frater disce i eadē charitate agnū hūc sic māducare: accede cū diuini amoris ardore q̄ntū potes: accēde ignē hūc in te sctis meditatiōib⁹: eaꝝ reꝝ q̄ te accēdere pn̄t recolēdo bn̄ficia scꝫ tibi impēsa ab eo. q̄ sunt innumera: ita vt
P tu sis ipe bn̄ficioꝝ rogus. In meditatiōe mea exardescet ignis. Panes ꝓpositiōis singulis sabbatis calidi ꝓponebant̄ i mēsa corā dn̄o: ⁊ panis sacramēti noui: q̄ in mēsa altare cūctis fidelib⁹ ꝓponit̄ in calore charita
4 tis debet sumi. Caue deinde ne ex eo q̄d crudū sumas: putādo hāc carnē esse puri hoīs: q̄ dei ⁊ hoīs est. Caue ne coctū aq̄ sumas: cogitādo ꝑ aquā sapiētie humane q̄liter de⁹ incarnari potuit. Caue ne aq̄ sapiētie secularis coq̄s. i. examines: q̄ vult ꝙ accidētia nō possint esse sine subiecto: ⁊ sil̄ia. sꝫ assas igne has carnes comede: crede hec oīa ꝑ spūssctī potentiā dispēsari. Morē hūc nō obseruat hic q̄ sine amore ⁊ deuotiōe accedit: illa saltē deuotiōe humanali ⁊ fundamētali. de q̄ sup̄ in. vij. nola.

Q Sextus mos est: Agni totalis deuoratio. Dicit̄ em̄ Caput cū pedibus eius ⁊ intestinis vorabitis. Nec remanebit ex eo quicq̄ vsq̄ mane. Si q̄d residuū fuerit igni cōburetis. Qꝫ si tāti nō fuerint in familia vt sufficiāt ad esum agni: assumāt secū vicinū ꝯiunctū domui sue. Hec ad
1 literā: iō fiebāt ſm Lyrā: quē vide. Est agnus nr̄ i sacr̄o eucharistie cū capite pedib⁹ ⁊ intestinis vorādus. Caput christi de⁹ est: ait Apl̄s. Pedes q̄b⁹ corꝑaliter incedebat est corpus: intestina siue interiora occulta aīa. Totū vorat q̄ totū credit. Crede in h̄ sacr̄o esse corpus christi: corpus esse ꝑ trāssubstantionē: aīam v̄o ꝑ naturalē colligationē: diuinitatē ꝑ inseparabilē vnionē. Sūt etiā vtriusq̄ nature intestina. i. sacr̄a inexplicabilia: q̄ sil̄ oꝑtet credere. Audi Greg. in glo. Exo. xij. Caput christi
2 de⁹ ⁊c̄. Nihil relinq̄mus ex eo vsq̄ mane: q̄ ei⁹ dicta sunt magna sol

citudine discutiēda: vt anteq̄ dies resurrectiōis appareat: in nocte p̄sen
tis vite oīa mādata ei⁹ intelligēda penetrent. Porro si q̄d duꝝ est ⁊ ar
duū ratiōi q̄ capi nō possit: ꝯburat igni. i. totū credat ex īmēso dei amo
re ꝓcessisse. Ad firmādū cor sinceꝝ sola fides sufficit: ait b. Tho. Porro
qd̄ ex agno igne cōburim⁹: qn̄ h̄ qd̄ de mysterio incarnatiōis ei⁹ itellige
re ⁊ penetrare nō possum⁹: ptāte sctīspūs humil'r reseruam⁹: vt nō sup-
be q̄s audeat vel ꝯtēnere vl' denūciare qd̄ nō intelligit: sz igni tradat. i. 4
spūisctō relinq̄t. In coīoribꝫ aūt sentētijs q̄ dicunt de h̄ sacr̄o: qd̄ p se R
q̄s comedere nō valet. i. intelligere: ad adiutoriū sumat aliquē scz ꝑitū
domui sue vicinū. i. eccl'ie vnitū: q̄ valeat ei declarare. Sic fecerat Ger 5
son: q̄ cū tētaret sup fide hui⁹ sacr̄i ꝯsuluit q̄ndā aliū. Nō sic multi stul
toꝝ hūc morē negligētes: de q̄ꝝ nūero fuit Berēgarius. q̄ (vt d̄r de ꝯse.
dis. ij. Ego Berengarius) dixit ibi nō esse verū corpus: vide ibidē: ⁊ in
Meffret. Materiā hāc notabilit' ⁊ diffuse discutit Gab. sup cā. misse.
Quidā em̄ caput nō māducāt: ipsi sunt heretici: q̄ christi i sacr̄o deitatē
negāt. Alij pedes agni nō māducāt: ipsi sunt heretici q̄ dixerunt ipsum
nō habere carnē verā: sz fantasticā vel de celo asportatā. Alij ꝟo itestina
nō vorāt: q̄ negabāt ip̄m habuisse aīam rationalē: sz di uinitatē loco aīe
Nos aūt fideles caput cū pedibꝫ ⁊ intestinis voram⁹: qr de ei⁹ deitate:
vera carne ⁊ aīa rationali catholice credim⁹. Nā q̄ꝫuis ex vi sacr̄i solū
sit ibi corp⁹: cetera tn̄ sunt ibi ex naturali cōcomitātia. sicut bn̄ declarat
b. Tho. ꝯtra gētiles lib. iiij. ca. lxix. quē vide: vel Meffret eūdē allegātē

Septim⁹ mos erat: azimoꝝ comestio. Preceptū em̄ erat vt azimos
panes facerēt ⁊c. vt in textu. Cui⁹ rō lr̄alis erat s̄m Lyrā eadē q̄ sup̄ de
assatiōe agni: q̄ statī fieri pn̄t ex cōmixtiōe aq̄ ⁊ farine. Et sacr̄m h̄ ad li
terā in azimo ꝯficit: in q̄ ⁊ chr̄s ꝯfecisse credit ꝯ grecos. Qui digne vult
agnū christū in h̄ sacr̄o māducare: debet eū cū azimis panibꝫ spiritalibꝫ
accipe. Et q̄ sunt azimi panes: Puritas ꝯsciētie ⁊ sinceritas intētionis
sctē. Greg. Panes sine fermēto comedit: q̄ recta opa sine corruptiōe va
ne gl'ie facit. ecce intētiōis sinceritatē. Et q̄ mādata miscdie exhibet sine
admixtiōe pcti. ecce puritatē ꝯsciētie. Caue g̊ a fermēto vane gl'ie ⁊ pcti
Attēdite a fermēto pha. qd̄ est hypo. ait dn̄s. Nedū aūt fermētū est ina-
nis gl'ie intētio: sz ⁊ q̄cūq̄ mala intētio vl' duplicitas. Leo papa. Nul-
lus fict⁹ accedat. nullus fucato aīo: nec insidie mēte cōdant: p̄cedat veri
tas ꝯfessiōis debite. Comedebant aūt cū azimis panibꝫ: ad significādū
purā ꝯuersationē fideliū sumētiū corp⁹ chr̄i: s̄m illud. i. Cor. v. Epule
mur in azimis sin. ⁊ veri. s̄m Tho. ⁊ Ly. Sic māducare i azimis iubet
Apl's. i. Cor. v. Epulemur inq̄t in azi. sin. ⁊ ve. nō in fer. ve. nec in fer.
ma. ⁊ neq̄. Glo. mgr̄alis vel Lyr̄. videat. Saluatorē ergo nr̄m fratres
charissimi suscepturi totis viribꝫ debem⁹ nos cū ipsi⁹ adiutorio p̄pa-
rare: ⁊ oēs latebras aīe nr̄e diligēter aspicere: ne forte sit in nobis aliqd̄
pctm̄ absōditū: qd̄ ꝯsciētiā nostrā ꝯfundat ⁊ mordeat: ⁊ oculos diuine
maiestatis offendat: ait b. Ambro. Nō ꝓdest talibꝫ cōmunio: sed mirū

S imodū nocet. Nō ꝓdest vtiq; sicut em̄ alimentū corꝑale nō mortuo sed
viuo corꝑi ꝓdest. sic alimentū spiritale corꝑis christi nō mortuo ꝑ pctm̄
mortale: sed viuo vita gr̄e ꝓdest. Et nō solū nō ꝓdest in pctō mortali exi
stentib; verꝫetiā multū nocet. Nā sicut panis materialis vsui humano
cōueniēs est: ⁊ nocet veneno nutritis. Sic ille panis vite: q̄ de celo de
scēdit: multū nocet veneno pcti mortalis infectis. Refert Aristo. in de
regimine ꝑncipū: reginā indoꝝ multa encenia ⁊ dona misisse Alexādro
imꝑatori: inter q̄ misit venustissimā puellā venenō nutritā ⁊ iā versam
in naturā serpentū. quā si cognouisset Alexāder: nō ꝑmonit⁹ ꝑ ꝓhm in
ardore coit⁹ eius mors ei statim fuisset secuta. Sꝫ ais: tn̄ d̄r in collecta
⁊ a Grego. ꝙ hoc venerabile sacramētū est ablutio scelerū. Rn̄deo ꝑmo
ꝙ intelligēdū est de ablutiōe nō mortaliū sed venialiū. Dico scd̄o: ꝙ si
vtiq; itelligat̄ de mortalib; tūc ꝯm Innocē. talis loquutio est ipropria
qꝛ sacramētū eucharistie abluere d̄r crimina: inquantū ea ipedit ne cō
mittant̄. Dico tertio ꝙ intelligit̄ de pctis mortalib; oblitis: de quibus
aliq̄s habet ꝯtritionē generalē. Octauus mos est: cōmestio lactucaꝝ
agrestiū. Preceptū em̄ erat eis: vt cū lactucis agrestib; comederēt agni
carnes. In hebreo aūt habet̄ cū amaritudinib; ⁊ ꝑ hoc itelligunt̄ herbe
amare indifferēter. Nec fuit plus ꝑceptū de lactucis q̄ꝫ de alijs herbis:
vt dicūt hebrei. Hoc aūt fuit ad designandū amaritudinē: quā filij isrl̄
sustinuerūt i seruitute egypti: ait Lyra. Cū q̄ntis amaritudinib; agn⁹
iste christus a iudeis cōmestus ⁊ ꝯsumptus sit in passiōe scitū est: i aīa
plen⁹ tristitia vsq; ad mortē: timore ⁊ anxietate: in corꝑe doloribꝫ acer
rimis i oīb; mēbris. dic ad placitū. Est plane ⁊ hoc sacramētū cū ama
ritudinib; suis sumēdū. Una ⁊ ꝑncipalis amaritudo: in quā oēs expo
sitores ꝯcordāt: est amaritudo penitētie pctōꝝ: q̄ necessaria est sumētib;
corpus christi. Quicūq; em̄ vult agnū paschalē christum comedere: de
bet ꝑmo ⁊ principal̄r amaritudinē de pctis cōmissis habere. Et illud
Isa. xxxviij. ex sn̄ia dicere: Recogitabo tibi oēs annos meos i amaritu
dine aīe mee. Sed obstupescēt inq̄s dētes ad comestionē haꝝ lactucaꝝ
⁊ amaritudinū: rugabit̄ facies ⁊ ora ꝯtrahent̄. Nihil te terreat frater: tri
stitia hec nō est ad mortē ⁊ hui⁹ seculi: sꝫ ad salutē. Bti q̄ lugēt: qm̄ ipi
ꝯsolabunt̄. Fateor: amara est velut mare ꝯtritio tua: sed salutifera: deū
tibi recōciliat: angelos letificat: te reformat ⁊ demones ꝯfutat. Vehe
mēter ꝯfidim⁹: qn̄ eoꝝ ꝓuidem⁹ ꝯsiliū ⁊ eoꝝ eijcimus laqueū vel carcerē
ꝙ ab eoꝝ ꝑncipib; graui⁹ affligant̄: sicut custos carceris ꝑ euasione la
tronū punit̄. Valde g̃ agitant̄ inuidia: qn̄ vidēt nos eis sil̄es ⁊ deforma
tos ꝑ pctm̄ iteꝝ ꝑ penitētie sacramētū restitutos. qd̄ sacramētū pn̄ie nul
lo mō eis ꝯcedit̄. Et h̄ q̄dē mō comestio lactucaꝝ penitētie demones cō
T futat ⁊ ꝯfundit: sctōs aūt angelos letificat. Gaudiū est angelis dei sup
vno pctōre penitētiā agēte: ait dn̄s. Et q̄d mirū? cū videāt sue custodie
tā gloriosuꝫ fructū ⁊ suā adimpleri ruinā ⁊ numerū: ⁊ ad laudādū deū
tale hr̄e cōsortiū. Porro christū nob̄ hec pn̄ia recōciliat. Si penitentiā

egerit gēs illa a malo suo qđ loquut⁹ suꝫ aduersus illā: agā ⁊ ego peni
tentiā sup̄ malū qđ cogitaui vt facerē ei. Grādis ḡ virtus hui⁹ agrestis
lactuce; q̄ demones confundit: angelos letificat: ⁊ deū recōciliat: imo ⁊
nosipsos reformat. Deformati sum⁹ plane p̄ pctm̄: ⁊ q̄si in naturā besti
arū trāsformati. Dic p̄ oīa ex Meffret in cena dñi: vel Holkot quē alle
gat sup̄ Sap̄. ca. xij. ⁊ est lectio. cxlix. Et adde de trib⁹ req̄sitis ad peni
tentiā ve[illegible] scꝫ integritas: taciturnitas: p̄seuerantia. sicut innuit dictio
omo. Adde: Vis videre talē hoīem penitētē: q̄ hō dict⁹ est: in ꝯspectu to
tius plebis. Pilat⁹ christū flagellatū eduxit dicēs: Ecce hō. Vere peni
tēs omo. Penitētia integra in q̄ nō erat sanitas a planta pedis vsq̄ ad
verticē: passus em̄ in oib⁹ mēbris. Declara sicut placuerit ex Thoma.
Penitentia taciturna: quia nō apperuit os suū: sed sicut ouis ad occisi
onem ductus est: ⁊ corā Caypha ⁊ Pilato tacuit ⁊c̄. Penitentia perse
uerans vsq̄ ad mortē: mortē autē crucis. Rogemus.

Eodem die parasceues post prandiū: hora prima.

¶ Nonus mos erat: Renū accinctio. Cui⁹ literalis ratio erat: q̄ debe V
bāt esse parari ad exeūdū de egypto. Et tu q̄ māducaturus es agnū pa
schalē: esto castus. Quāuis oē pctm̄ mortale īpediat sumptionē agni 1
⁊ peccet mortal'r ī pctō mortali coīcans: ꝓpter sacrilegiū ⁊ mēdaciū qđ
cōmittit: talis ostentās se mēbrū christi ⁊ eccl'ie cū nō sit. vt declarat b.
Tho. p̄te. iij. tñ singulariter p̄ pctm̄ fornicatiōis q̄s inabilitat̄: eo q̄ per
ip̄m sp̄ūs subijciat̄ carni: ratiōe cui⁹ feruor charitatis ad cōmunionē re
quisitus im[illegible]dit̄: vt idē Tho. declarat. Ab hac ḡ p̄cipue cauendū est.
Debēt igit̄ cōiugati coīcaturi abstinere ad tp̄s illud: qꝛ nō ē alias apt⁹ 2
carnes agni māducare ⁊c̄. Itē neq̄ polluti. De his declara ad placitū
q̄ad laicos ⁊ sacerdotes: quō ⁊ quātū impediant̄: ex Gersone de pollu.
Si in laicis cōiugatis requirit̄ castitas ꝓpter coīonē: q̄ntū putas in sa 3
cerdotib⁹ requirit̄: q̄ q̄tidie assistūt altari? Ip̄i sunt dei placatores: dei
vicarij: officio angeli: spiritales patres: sctōꝝ cōtrectatores: alioꝝ mun
datores: sponsi sapiētie ⁊ ministri altissimi: ergo debent esse castissimi.
Deductionē hoꝝ breuissimā dixi: ex Sūma v̄tutū Lugđ. de tēperātia
ca. xij. Sacerdotes veteris legis ⁊ gentiliū castitati dedicati erant: vt
ibidē dicit̄. Decimus est: Pedū calciatio. Ratio l'ralis ⁊c̄. ea q̄ sup̄.
Sta calciatus pedes comesturus agnū paschalem. Calcei sunt sctōꝝ 1
exēpla: dura est via: arcta ⁊ angusta porta castitatis ⁊ aliaꝝ virtutū: pū
git pedes affect⁹. Moueāt te exēpla sctōꝝ q̄ eandē incesserūt viā. dic ti
bi: excutere a pigritia: surge ⁊ vade post eos: homies erāt vt tu. Jā ha 2
bes calceos. Calcei ex pellib⁹ mortuoꝝ aīaliū fiūt: ⁊ exēpla de sctis mor X
tuis. Sil'e de Hiere. cui veteres pāni missi sunt in lacū: vt inde extrahe
ret̄. de q̄ Grego. xxv. mora. §. xxij. Ad ꝓpositū: disce exēplo vete. legis: 3
quēadmodū te p̄parare debeas. Antiqui p̄parabāt se ante pascha tota
hebdomada ad cōmunionē: post pascha tota hebdomada gr̄as agebāt

vt dicit Antho. Nos aũt quid? Item pueri ⁊ senes: vt in Meffret ⁊c̃
1 Undecim⁹ mos: Baculoꝝ ĩ manib⁹ tẽtio. Lr̃alis rõ sil'r q̃ s̃. Tu te
ne in primis baculũ crucis ꝑfidẽ crucis in ope: vt Lyra dicit. aut penitẽ
tiã in ope vt dicit Simõ d̃ cre. aut memoriã passiõis ĩ mẽte: vt dicit An
2 tho. Tene p̃latũ q̃ baculus est. Tho. i. ij. ⁊ Meffret. Duodecimus
mos est: festinãter comedere. Rõ lr̃alis ꝙ irẽt expedite ⁊ velociter nõ de
1 sidiose. Tu comede festinãter ex cibi desiderio: vt de turre cremata et
2 Anth. ꝑte. i. Festinãter ꝓpter festinãtiã ad op⁹: sicut laboratoꝛ. Pro-
3 pter festinãtiã ad aliã cenã: vt Simõ de cre. ser. xxi. ep'laꝝ: ⁊ ĩ cena dñi
Meffret. Dic: nõ habem⁹ hic manentẽ ciuitatẽ: sed futurã inquirim⁹.

Sabbato sctõ Pasche. xxx. Martij. Stultoꝝ ⁊c̃. Gesta.

Centesima octaua turba stultoꝝ est: Peruertentiũ (verker nar- y
ren) Qui bona estimãt ⁊ dicũt esse mala: ⁊ ecõtra. Quales vti-
q̃ fuerũt hodierni diei: q̃ dixerũt xp̃m esse seductorem: dixit (in
quiunt) seductor ille: resurgã ⁊c̃. Ueꝝ quidẽ dixerũt: sicut Caiphas ig-
norãs ante ꝓphetauerat dicẽs: Expedit ⁊c̃. Seductor em̃ erat xp̃ũs nõ
tñ talis qualẽ ipsi putabãt: nõ a veritate in errorẽ mittens: sed a falsita-
te in veritatẽ: a vitijs ad virtutes: a morte ad vitã ducẽs. Ecce fatuos
ꝑuersores: q̃ ducẽ seductorẽ vocãt ⁊ reputãt. Stulti grãdes vtiq̃ quos
ꝓdit ꝑm Hilariũ: met⁹ furãdi corp⁹: ⁊ sepulchri custodia atq̃ obsigna
tio. Stultitie atq̃ infidelitatis signũ est: q̃ signare sepulchrũ ei⁹ volue
rũt: cui⁹ p̃cepto ꝯspexissent de sepulchro mortuũ suscitatũ. De his ⁊ eis
sil'ib⁹ fatuis ꝑuersorib⁹ hec turma coacta ẽ: de q̃b⁹ ꝓpha ait: Ue q̃ dicitꝫ
malũ bonũ ⁊ bonũ malũ. Isa. v. vbi due inuunt̃ nole. q̃b⁹ dinosci p̃nt hi

¶ Prima nola est: Dicere malũ bonũ. Scda est dicere bonũ (fatui.
malũ. Sed q̃ est inq̃s cã hui⁹ fatuitatis: vt in eã q̃s deueniat demẽtiã ⁊
stultitiã q̃ dicat malũ bonũ ⁊ bonũ malũ: ponẽs tenebras lucẽ ⁊ lucẽ te
nebras: ponẽs amarũ in dulce ⁊ dulce in amarũ. p̃cipue q̃ bonos appel
lat malos: ⁊ bona eoꝝ facta iudicat esse mala. de quib⁹ p̃cipue p̃sens in
tentio est. Quippe q̃ ⁊ de eis fiat mẽtio qui dictamen illud floccipende
bant ⁊ dictatorẽ: ⁊ ꝯtra eos sil'r q̃ cũ id predicaret̃ calumniabant̃. Repe
rio g̃ tres causas huius stultite: quaꝝ due ponunt̃. ij. ij. q. lx. arti. iij.

¶ Prima causa est: Affectio ꝑuersa: ex h̃ q̃ aliq̃s male afficit̃ ad alteꝝ Z
Cũ em̃ aliq̃s cõtemnit vel odit aliquẽ aut irascit̃ vel inuidet ei ex leuib⁹
signis: opinat̃ mala de ipso: q̃ vnusq̃sq̃ faciliter credit qd̃ appetit. Exẽ
plũ de muliere hñte pueros multos ⁊ vnũ odit: quicq̃d ille facit h̃ ei dis
plicet. Cũ res trãsit in affectũ perit oẽ iudiciũ: sic simea iudicauit suos
filios pulchriores: vt in Esopo. Inde est q̃ mali q̃ male afficiunt̃ ad bo
nos: q̃ sunt cõtrarij eoꝝ opib⁹: eos iudicãt malos ⁊ sil'r eoꝝ opa. Hec 1
affectio est humor ille malus ⁊ lippitudo interioris oculi (Uide ĩ Sũ.
virtutũ de causis erroꝝ fidei) q̃ eoꝝ ocl'os excecat vt nullũ rectũ iudiciũ
facere aut hr̃e possint. ⁊ ꝓrsus sil'es cecutiẽtib⁹ aut in tenebris existẽtib⁹
q̃ nõ bñ iudicãt inter fedũ ⁊ pulchrũ: inter aurũ ⁊ auricalchũ: inter flore
nũ ⁊ denariũ cupreũ: ĩter canẽ ouiũ custodẽ ⁊ lupũ ouiũ rapacẽ. Ita nec
isti more febricitãtiũ palatũ habẽtes infectũ: ⁊ more cecutientiũ q̃s vi-
delicet amor odiũ timor vel cupiditas excecauit. Sanctissimũ virũ q̃
diligẽtiã magnã habet de ouiũ custodia lupũ vocãt dicẽtes dũ illoꝝ in
trat societatẽ: Lupus est in fabula. illiusq̃ tã ꝑsonã q̃ causas atq̃ v̄ba
cõtemnũt: de q̃ dicit scriptura Job. xij. Iustus est lãpas cõtẽpta apud
cogitatiões diuitũ. Uere lãpas cõtẽpta. Lãpas accẽsa de die clara cõ A
temnit̃ ⁊ paruipendit̃. parũq̃ apparet in cõspectu illoꝝ q̃ de nocte illius
diligũt ⁊ affectãt presentiã. Et iusti interius lumine gratie accensi par
ue vel nullius sunt apparentie: imo paruipendunt ab illis diuitibus. q̃
licet in tenebris sint pctõꝝ: quasi dictã mundialẽ habent prosperitatis.

Tales q̄diu durat hec dies eoꝝ: q̄ ad pacē sibi ⁊ mundane ꝓsperitatis
cōtemnūt lāpades illas intus accēsas: de q̄bꝫ dn̄s: Vos estis lux mūdi
At sole declināte ⁊ lumīe huiꝰ mūdane ꝓsperitatis eis deficiēte ꝑ appro
pinquationē ad mortē: affectūt hr̄e lāpades illas ꝯtēptas a se: eoꝝ lucē
⁊ cōsiliū q̄rūt dicētes: Intēde iudicio meo. Et itē: Scd̄m iudiciū tuū
viuifica me. vt in Ps̄. Sil'es lupo ⁊ vulpi tota vita sua oues ⁊ galli-
nas deuorātibꝫ. q̄ cū ꝑsecuti fuerint a venatore: vellēt delitescere etiā pa
cifice inter oues ⁊ gallinas: vt mortē īminentē euaderēt: quā[illegible] euade-
rēt manarēt qd̄ fuerant. Sic vtiq̄ tales inimici ouiū simpliciū christi
raptores: ꝯtēptores dū viuāt paupeꝝ bonoꝝ. dū viderint mortē appro
pinq̄re: rogāt q̄ ad pacē sunt: testamētū cōdūt: inter oues christi ⁊ eccl'ie
(q̄s nunq̄ pauit sed potiꝰ nocuit) se poni ordinat. neq̄ter se humiliādo
magnāq̄ dilectionē mēdaciter fingendo: manus ad crucē ⁊ oculos ad
deū leuādo cū suspirijs ⁊ gemitibꝫ dicit: Nō intres in iudiciū cū seruo
B tuo: sed miserere mei fm̄ iudiciū diligētiū nomē tuū. Seruū se dicit:
sed serotinū: qꝛ sero seruus esse incipit. Diligere etiā se simulat: qꝛ vera
cius dicere posset: Oīa hec iō facio ⁊ loq̄r: qꝛ a iudicijs tuis timui ⁊c̄.
Ecce quō hec affectio inordinata lippitudo est: ⁊ facit bona videre ma-
2 la: pastorē esse lupū ⁊c̄. Facit nihilominus etiā recta apparere curua.
Qui videt baculū in aq̄: iudicat eū curuū cū rectus sit. Ratio est: qꝛ ꝑ
ineptū mediū recipit species eiꝰ: scꝫ ꝑ aquā ⁊ aerē. Et hi ꝑ mediū inui-
die odij aut ire aut alteriꝰ passiōis bonos intuent̄ ⁊ recta: iō ea iudicāt
curua ꝑ aerē rectū mediū ⁊ aquā ineptū ex causa debita ⁊ indebita con
iunctis aliq̄n̄. Sic iudicia fiūt falsa forinseca ⁊ intrinseca: ira: amore:
munere vel timore. Oēs q̄ de rebꝫ dubijs cōsultant: ab ira[illegible]dio ⁊c̄. va
cuos esse decet. Haud em̄ verū animꝰ ꝓuidet vbi illa officiūt: ait Salu
stius in Cateli. Audi de h̄ ꝓphetā Michee. iij. Principes inq̄t eius in
mercede docebāt: ⁊ ꝓphete eius in pecunia diuinabāt ⁊ sup̄ deū requi-
3 escebāt dicētes ⁊c̄. Hactenꝰ ex Sū. p̄d. J. x. vi. ⁊. iij. Facit hec affectio
apparere alba crocea: q̄ videt ꝑ oculares crocei coloris oīa ei videntur
crocea Sic q̄ passiōe inuidie aut alia praua affectiōe infectus est: iudi
cat bona mala: alba īnocētie esse crocea: candidos hoīes esse glauços.
vidēt ad lumē serpentinū: qd̄ sic cōfectū est: vt eo accēso oīa videant̄ ser-
pētina: pura calami ⁊ trabes. Sic illis miseris ꝑuersoribꝫ cōtingit: vt
dicant bonū malū: columbas serpentes ⁊ columnas ecclesie dracones
⁊ seductores: vt hodie iudei. Et tantū de prima causa.

C ¶ Scd̄a causa est: ꝯsuetudo pessima. Mala ꝯsuetudine infecti si cor
ripiunt̄: ⁊ a sua opiniōe si q̄s eos declinare nitit̄ mox sentiet eos sibi re-
belles: quantūcunq̄ bonus sit: suamq̄ doctrinā ⁊ ꝑsonā moresq̄ repu
tāt ⁊ appellāt malos. facit itaq̄ mala eoꝝ ꝯsuetudo: vt bonū malū iudi
cent: qꝛ ꝯtra eoꝝ ꝯsuetudinē est. Et cui cōparabo generationē hāc: per
uertentiū bona in mala: ꝓpter ꝯsuetudinē malā qua imbuti sunt: vtiq̄
canibꝫ: ⁊ vt puto aptissime. Canū nēpe natura est: vt ait Cassiodo. vt

nouis hoibꝫ nō acq̃escāt: ſz eos latratibꝫ arceāt. Jta ⁊ illi ſi q̃s ꝓtra coꝝ ꝓſuetudinē noua q̃ſtūcūq; bona ⁊ vera ꝓduxerit: ꝓtra eā ⁊ illū latrāt ⁊ arcere nituntr. Venit christus nouꝰ hō vtiq; qꝝ deꝰ ⁊ hō. nouus deniq; ꝛ veterē: nouus Adā ꝛ veterē. Ecce noua facio oīa: nouū dedit mandatū Joā. xiij. Mādatū nouū dedi vobis. Jdeo nec eis nec illis q̃ noua docēt acq̃euerūt: ſz ferocissimis eū circūdabāt latratibꝫ canes ipudētissimi Jſa. lvi. Clamāt ⁊ latrāt dicētes: ⁊ q̃ est hec doctrina noua? blaſphemaſ ſabbati violatoꝛ es: ſeductoꝛ es. vt hodie. Clamat ꝛ christus ⁊ p̄dicat: Ego sum veritas. Nō dixit ſuꝝ ꝓſuetudo: vt habet diſ. viij. c. ſi ꝓſuetudinē. Ego ſi veritatē dico vob: q̃re nō creditis mihi? Si mihi credere nō vultis: credite opib. Potuit dicere chr̄s: ⁊ ei? ſeq̃ces dicere p̃t illud p̄s. Circūdederūt me canes multi. Quippe q̃ tales more canū eq̃liter ſup oēs extraneos a ſuis malis ꝓſuetudinibꝫ diſſentiētes latrāt: qꝝ ignoti ſūt tā ip̄i q̃ opa eoꝝ: q̃p ſi haberēt notitiā nō latrarēt: ſi coꝝ intētiōes ⁊ opa ſcirēt tacerēt. Si dñm gl̄ie cognouiſſent nunq; eū crucifixiſſent. Hi ſūt canes q̃ dū lapide ꝓcutiunt clamāt: aliꝫ oib tacētib q̃ ſecū ſūt ſolꝰ nimirū ille q̃ tāḡit clamat. Sic illi q̃ tacti ſunt ⁊ ꝓcuſſi reclamāt. Nō diu patit equꝰ ſcabioſus ſtrigili cōtingi i loco fracto ſcabie: ſz calcitrat Sic illi infecti ſcabie malaꝝ ꝓſuetudinū ſtrigilē veritatis abhorrent: in ſtrigilatoꝛē calcib insurgūt ⁊c. Et tm̄ de ſcōa cā. ¶ Tertia cā est: malitia ꝓpria. Hec vtiq; in oib p̄dictis est cauſaꝝ cā: nā ex hoc ait d. Tho.) q̃ aliq̃s ex ſeipſo malus est ⁊ ex hoc ipſo q̃ſi ꝓſciꝰ ſue malitie facilius de alijs malū opinat. Sm id Eccē. x. In via ſtul. ā. cū ipe sit in. oēs stul. ex. Latro oēs carlatrones: ⁊ malꝰ oēs ſuſpicat malos. Vnā ſic ait Chriſo. difficile ſuſpicat aliq̃d malū q̃ bonꝰ est: ⁊ ecōuerſo. fornicatoꝛ neminē ſuſpicat caſtū: nec ſup̄b quenq; humilē. Quid multa? vex est q̃d ōt Bern. Si pauper es: abiectū te reputāt. ſi diues: ambitioſum ⁊ auarū. ſi affabilis: diſſolutū. ſi p̄dicatoꝛ vel doctoꝛ: humani honoꝛ fauoꝛis veq̃ſitoꝛē. ſi tacēs: inutilē hypocritā. ſi comedēs voꝛatoꝛē ⁊c. Et cur hec ita? q̃ipi mali ſunt: malitia ⁊ falſitate infecti ſunt. ītō sic̄ vas infectū ⁊ imundū in q̃ oēs liq̃res q̃ſtūcūq; ꝓcioſi foꝛdidant: ita tales falſi ⁊ mali: ō q̃b recte ꝓt illud Eccl. xi. Bona in mala ꝓuertēs inſidiaꝝ: ⁊ in electis ponet maculā. Nihil mireris: ſi tales oēs bonos reputāt ⁊ aſſerūt eſſe malos ſibi ſil'es. Moto i mari videnf in terra ſtātes moueri. Et illis q̃ diuerſis motib ⁊ tēptatiōib a diabolo ꝓſus infernū mouenf: p mare huiꝰ mūdi videnf in bona ⁊ ſolida vita ſtātes ſil'i motu moueri. Hec ḡ cā est: q̃ ſenſus ⁊ cogitatio hūani coꝛdis ꝓna ſunt ad malū de hoib bonis iudicādū: ⁊ dubia in malā pleroq; ptē interp̄tādū. Noli frater sic infatuari: vt bonos malos iudices: in occultis caue vſurpes tibi iudiciū dei: noli ꝓtēnere ⁊ sic iniuriā facere ꝓximo tuo eū malū iudicās: ſz oīa dubia in meliorē ptē interp̄teris ⁊c. Adde ad placitū. Et tu o ſerue dei iudicia hec ꝓtēne: nihil ꝓterea a via dei ⁊ ſeruitio eiꝰ moueaꝛis: ptēnne ꝓtēptū hūc. Sic̄dē ait Hyero. ad Pāmachiū: Prima virtus monachi: ego diꝛum christiani est hoim cōtemnere judicia. Et Apli recoꝛdare dicēs

Si adhuc hoibus placerē: christi seruus nō essem. Nihil mireris ꝙ bona opa iudicādo in malū ꝑuertūt: qꝛ nesciūt artē bonoꝝ opeꝝ. De iudicijs aūt illoꝝ q̄ de arte nesciūt nō curam⁹: sed poti⁹ eos deridemus. Fabius inq̄t: Felices essent artes: si de eis soli artifices iudicarēt. Si ḡ sic iudicaris: quiesce ꝛ obliuiscere iudicioꝝ. Prouer. xxxi. Habe patiētiā: quiesce cū christo ī sepulchro: ꝛ cū eo appelleris seductor: sit vita tua abscōdita cū chr̄o in deo. vt dr̄ in epl'a. Abscōdaris ī abscōdito faciei sue a ꝯturbatiōe hoim: ꝛ cū eo resurge: ꝓcede vt liliū ꝛ rosa inter spinas: crescere ꝓpter spinaꝝ aculeos tibi obloq̄ntiū nō cesses. Dic cū Apl'o: Pro minimo mihi est: vt a vobis iudicer aut ab humano die ꝛc̄t Rogemus

Dic sctō Pasche. xxxi. Martij. Stultoꝝ ꝛc̄. Euangeliū.

Centesimanona turma est: Mundanoꝝ (Schluraffen narren) f
Qui in h̄ seculo ꝯtēti sunt: q̄ nullū aliū sibi finē statuūt: q̄ nō ad
litus aliqd̄ ssue portū oculū direxerūt. sed vagi in hoc mari ma
gno hui⁹ mūdi nauigio ꝯcupiscētie sue ꝓprij amoris affectiōis cōmodi
circūferunt ad oēm ventū: ſm q̄ ipellunt eūtes: libidini sue ī oīb⁹ vacan
tes. nihil de affectiōe iustitie aut dei vel amoris ꝓximi curātes: sine cō
passo (o[illegible]ein cōpaſ) sine stelle maris ꝯsideratiōe: aut alicui⁹ recte directi
onis magisterio: sine nauta in circuitu. vt impij: sicut ꝛ sunt ambulātes
nulla pericula hui⁹ magni maris respiciētes: sine cura ꝛ solicitudine: ſꝫ
vt cōtingit girātes. De his est mihi anim⁹ hoc die festo sctō pasche loq̄:
in q̄ de transitu christi ex h̄ mūdo ad patrē memoriā facimus. nosq̄ de
mūdana ꝯuersatiōe mala ad cōuersationē bonā cōuersi sum⁹: vt spero.
qd̄ pascha antiquitus apud iudeos in cōmemorationē trāsitus iudeoꝝ
ex egypto vbi p̄me bant ad ꝓmissiōis terrā fiebat. De cōtrarijs igit̄ fatu
is dicā: q̄ nō de mūdo hoc transeūt ad illū portū tendentes virtutū aut
gl̄ie celestis: sed in mūdo circueūt. Tria aūt circa hos dicā. Primo q̄b⁹
nolis possint dinosci. Scd̄o quāta sit eoꝝ stultitia partim patefaciā: et
tertio quēadmodū eoꝝ sit declināda stultitia. ¶ Circa primū reperi G
nolas septē apud sapientē Sap̄. ij. Prima est de futura vita nihil tene
re. Scd̄a est p̄sentis vite voluptatib⁹ carnalib⁹ intēdere. Tertia est glo
riā mundanā venari. Quarta est ꝑ potentiā alios suꝓprimere. Quinta
iustos ꝑsequi ꝛ circūuenire. Sexta in malitia excecari. Septima dia
bolū ꝑ totū imitari. Hi sunt q̄ dicūt cogitātes apd̄ se nō recte: Exiguū 1
ꝛ cū tedio [illegible] tp̄s vite nr̄e ꝛc̄. Dic ex eodē cap̄. vsq̄: ꝛ nemo reuertit̄. Ec
ce nola prima: de futura vita nihil tenere. Hi sunt q̄ dicūt: Uenite et 2
fruamur bonis q̄ sunt: ꝛ vtamur creatura. Dic vsq̄: ꝑtranseat luxuria
nr̄a. Ecce nola scd̄a: p̄sentis vite voluptatib⁹ intēdere. Hi sunt q̄ dicūt 3
Ubiq̄ relinq̄mus signa letitie: qm̄ hec est pars nr̄a: ꝛ hec est sors nr̄a.
Ecce nolā tertiā: gloriā mūdanā q̄rere: signa. s. post se relinq̄re. Hi sūt 4
q̄ dicūt: Oꝓprimam⁹ pauperē iustū: ꝛ nō parcam⁹ vidue nec veterano.
Dic vsq̄: inutile inuenit̄. Ecce nolā q̄rtā ꝑ potentiā alios suꝓprimere.
Hi sunt q̄ dicūt: Circūueniam⁹ iustū: qm̄ inutilis est ꝛ ꝯtrari⁹ operib⁹ 5
nr̄is. Dic ex eodē ca. q̄usq̄ placuerit. Ecce nolā. v. iustos ꝑseq̄. Hi sūt 6
q̄s excecauit malitia eoꝝ: ꝛ nescierūt sacramēta dei: neq̄ mercedē spera
uerūt iustitie: nec indicauerūt honorē aīaꝝ sctāꝝ. Ecce nolā. vi. Hi sūt 7
tandē q̄ sunt ex ꝑte diaboli: ꝛ imitant̄ illū: festinātes ad mortē duplicē q̄
ꝑ eū intrauit in orbē terraꝝ. Ip̄i q̄ gaudēt ad tympanū: q̄ sp̄ canūt gau
deamus: oī vespa vigilia. s. Martini: ꝛ oī die carnispriuiū: q̄tidie epu
lantes splēdide. Qui gaudēt de festo h̄ pasche: nō q̄r surrexit dn̄s: aut a H
pctis exonerati apti facti sūt ad trāsitū ꝑ v̄tutē ī celū. ſꝫ q̄r redierūt laga
ne carnes ꝛ alia hmōi. itaq̄ cū alijs chr̄ianis nō tn̄ eadē intētiōe canunt
Hec dies quā fecit dn̄s: exultem⁹ ꝛ letemur ī ea. Sperāt se visuros ī re
gione sua fatuoꝝ huius mūdi (im schluraffen land) mōtes incaseatos.

¶ Circa scōm: quāta sit boꝝ fatuoꝝ stultitia: non est necessariū multa dicere. quippe q̄ hactenus multa dicta sint: puta q̄ impura sit huius mūdi delectatio: q̄ plus habet fellis q̄ mellis. q̄ q̄ breuis: q̄ cito finit ⁊ nos cito finimur. q̄ q̄ nociua: q̄ maioris delectatiōis spiritalis impeditiua. Sed hoc inquā taceo: ⁊ hīpōdeto qō grauissimū est: q̄ malū ⁊ pessimū habet finē: quantūcūq̄ blandiat ab initio: in fine tñ pungit vt scorpionis cauda. Cuiusmodi finē pulcherrime explicat Hugo in vna quā describit visione: in qua introducit se ⁊ discipulū suū colloquētes. Recita eā si placet. Quēadmodū nauim vidit in tranquillitate in mari fulcantē: ⁊ pisces colletantes ⁊ exultātes sup aquas ad sonū instrumē toꝝ musicoꝝ eoꝝ qui in naui vehebant in maximo gaudio. ar tandē ingruente tēpestate cē. absorpta est nauis cū hominibus illis. Stultitiā banc finē tā miserū habentē cōquerunt experti in inferno: quēadmodū Sapiēn. v. dicūt ergo: Errauim⁹ a via veritatis ⁊ iustitie lumē nō luxit nobis. Dic eodē cap. vsq̄ ibi: Justi aūt in ppetuū cē. Et tm̄ de secūdo.

¶ Circa tertiū quēadmodū hec stultitia pniciosa possit deuitari: ē breuis doctrina. Oportet vt in aliā nauim sedeas: alios naucleros eligas ⁊ ad certū portū ⁊ litus determinatū appellas. Sed ī nauim penitētie iustitie vite christiane affectionis iustitie amoris dei ⁊ primi. quā nauī tibi descripsi anno. 1490. In q̄ sedit christus eterna sapiētia cū discipul suis: illic christus nauclerus: in qua necesse sedere habet quicūq̄ vult feliciter ad portū eterne vite peuenire. Immo ⁊ christus aliter ītrare nō potuit. Stulti (ait hodie dñs discipulis duob⁹ eūtib⁹ in Emaus) oportuit christū pati: ⁊ ita intrare in gloriā suā. Et tu si es in naui hac (sicut spero nos oēs in ea esse) fac in ea maneas in finē: nō exilias rerū in mūdi huius mare: ne pereas. si nō es in ea intra dū tps habes: ne trāseat ⁊ tende ad litus. Et ad qō litus? ad litus gr̄e ⁊ gl̄ie pacis pectoris ⁊ eternitatis. Ad litus in q̄ stabat iesus post resurrectionē: apparēs discipul in mari remigātibus. ad litus virtutū: in q̄ videbit deus deoꝝ in sion.

R Ibāt de virtute in virtutē cē. ait ps. Vbi alia videbis regionē: ⁊ i terrā promissionis nō ridiculosam ⁊ fabulosam (schluraffen land) sed verā: vbi tecta ex laganis sunt cōfecta: mōtes incaseati: lapides zuccarei: fontes lacte ⁊ stuuij melle fluētes: vbi albi panes triticei in arboribus pēdēt cū phialis vino optimo plenis: sepesq̄ ex farcimin⁹ texti: ⁊ assate colūbe in ora volāt boim. Hec est regio ad quā pueniūt nō nauī alia q̄ penitētie ⁊ vite christiane. Regio ad quā pueniūt illi q̄ in occultis mūdanorū appellati sunt ⁊ reputati (schluraffen) fatui ⁊ stulti: vere tū sapientes mūdi ꝓtēptores ⁊ oīm q̄ in mūdo sunt: mūdo mortui: qui nec ipsi diligūt mūdū neq̄ a mūdo diliguntē. Qualis fatuus erat is q̄ dixit: Mundus mihi crucifixus est: ⁊ ego mūdo. Et illi in veritate regionē illā hic dū viuūt alōge vidēt p fidē: ⁊ gustāt odorantes p charitate impfectam: alibi aūt facie ad faciē videbūt ⁊ in re gustabūt ⁊ manducabunt. ⁊ videbūt q̄ verū est q̄ dictū est de ciuitate dei: Gloriosa dicta sunt de te ci-

uitas dei ꝛc. Sed q̄ sunt inq̄s lagana illa: mōtes caseati? Audi: lagana quibus tegunt̄ domus illius regiōis christus dn̄s est. Laganū fit 1
ex caseo: lacte ꝛ ouis. Et christus ex carne aīa ꝛ deitate. Nā sicut aīa rationalis ꝛ caro vnus est homo: sic deus ꝛ hō vn⁹ est christus. Caro caseus ꝛ lac est: vtiq; de lacte ꝛ purissimis sanguinibus virginis Marie coagulatū: nō virili semine: sed mystico spiramine: spūs videlicet sancti coagulo. Deitas vitellum oui est. Vitellus a vita vel victu dicit̄: q̄ pullus in ouo existēs eo nutriat̄: ex albumine em̄ nascit̄. Et deitas oīm vita est: Ego sum resurrectio ꝛ vita. Aīa sua purissima albumen est: clarissima vtiq;: sine macula originalis culpe: nō apparet in hoc albumine (der fügel) ꝛc. Laganū habet fundamentū q̄ sustentant̄ p̄dicta tria. 2
Et p̄sona filij verbi in diuinis sustētat naturas illas humanā ꝛ diuinā. 2
vnus em̄ oīno nō cōfusione substātie: sed vnitate p̄sone. Laganū coro 3
nā habet q̄si muralē (zinnelin) ꝛ nr̄m laganū nō vnā: sed triplicē habet coronā ꝛ quartā expectat. Coronauit em̄ eū pater mater ꝛ nouerca. Pater corona glorie: sicut scriptū est: Gloria ꝛ honore coronasti eū dn̄e. vtiq; eq̄li gl̄ia: Equalis gl̄ia coeterna maiestas. Mater sua corona paupertatis ꝛ miserie. Egredimini filie sion ꝛ videte regē Salomonē i diademate q̄ coronauit eū mater sua. Coronatus est a sua nouerca corona spinea ꝛ ignominie. Exiuit g̃ Jesus portās coronā spineā. Et tādē coronandus a familia sua corona iustitie: qn̄ exibūt angeli ꝛ tollent de regno eius oīa scandala: qn̄ veniet ad iudiciū cū senioribus ꝓpl̄i sui: cū pugnabit ꝓ ea orbis terre aduersus insensatos. Laganū signat̄ ꝛ mit- 4
tit̄: coquit̄: bn̄dicit̄: in fornace coquit̄ igne. Et christus in crucis camio penis flagratissimis ꝛ ardētissimo amore decoctus est. Maiorē charitatē nemo habet q̄ꝫ ꝛc. Laganū bn̄dicit̄: ꝛ cibus paschalis est: ꝛ primū gustat̄. Et christus a patre bn̄dictus: ꝛ specialiter ab eo signatus: ꝛ in mundū missus. Joā. i. vn̄ ꝛ iudei: Bn̄dictus q̄ venit i noīe dn̄i. Primū tp̄e paschali gustandus ꝛ reuerēter sumēdus. Laganū hincinde mittit̄ 5
In festo pasche mittunt̄ lagana lance. Et laganū a deo nobis in hunc M
mundū missum a patre missum est die pasche primo virgini Marie: scd̄o Magdalene: tertio alijs mulierib⁹: q̄rto Petro: quinto discipul̄ euntibus in Emaus: sexto oīb⁹ discipulis cōgregatis excepto Thoma ꝛ hec facta sunt die pasche. Deinde septīo oīb⁹ discipulis p̄sente Thoma post dies octo: octauo in galilea ad mare tyberiadis: nono in die ascensiōis. Laganū ponit̄ in prōptuariū. Et christus passus nr̄m la- 6
ganū repositū est in prōptuariū altissimū celū scz empyreū: ꝛ nobis reseruatū. Illatū inq̄ꝫ virtute ꝓpria sup oēs choros angeloꝝ: inter scutellas aureas gloriā. s. corpis ꝛ aīe. Et ibi facta est tegula totius orbis: ꝓtegēs oīa q̄ ꝑ ip̄m facta sunt. Nō solū est causa fieri rei instar alioꝝ opificū: sed etiā cōseruat in esse. ꝛ sicut eadē arte res fit ꝛ corrupta reficit̄: sic ꝛ cōseruat̄. Protector nr̄ aspice deus: insidiātes reprime ꝛc. Desiderabat recipi sub h̄ tecto qui dixit: Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ꝓtege me: a fa

cie impiorꝝ q̄ me afflixerūt: ⁊ dn̄s ꝓtector vite a mūdo. Per hoc tectum
missus est paraliticus ⁊ sanatus. Nu. xiiij. Gl'ia dn̄i sup̄ tectū. Gloria
aūt patris fili⁹ figura substātie eius. Sub h̄ etiā tecto quiescere cupie-
bat q̄ ait: Faciam⁹ hic tria tabernacula. Erāt aūt tecta gl'ia dn̄i: qꝛ nu-
bes lucida obūbrabat eos. Magnū h̄ laganū: ḡ ait: Bonū est nos hic
esse (in schluraffen land) Inebriati ⁊ dormiētes solū in somnio: ⁊ alōge
7 ꝑticulā hui⁹ regiōis viderāt. Laganū in alto positū mures [illegible]efaciūt ⁊
post illud currūt ⁊ saltant: seqꝫ posterioribꝫ pedibꝫ innitētes ad ip̄m eri-
N gūt. Et mures paruuli in cauernulis ꝑ humilitatē delitescentes inclusi
raro ad lucē exeunt: nisi famis necessitate cōpulsi. qua cōpleta se mox re
trahunt semꝑ abscōditi in abscōdito faciei tue. Sursuꝫ tenēt corda odo
re hui⁹ lagani tracti: pedibꝫ spei se erigūt: oculis fidei cecutiētes: ⁊ cha-
ritatis imꝑfecte naribꝫ odorātes. Plane alibi ꝑfecte: hic ex ꝑte videm⁹
⁊ diligim⁹. Senserat hoc vnus mus: ⁊ alios vt illuc tenderēt ꝯcitauit
enixius. Que sursum sunt q̄rite: q̄ sursuꝫ sunt sapite: vbi christus est in
dextera dei sedēq̄. Et vt q̄d ita o Paule? qꝛ raptus sum ad celū vsqꝫ ter
tiū: in prōptuario fui: sub tectū ascēdi: ⁊ sensi q̄ nō licet hoī loq̄: q̄ omnē
exuperāt sensūꝫ. ideo clamo: q̄ sursuꝫ sunt sapite. O felices mures: ī q̄ꝝ
naribꝫ redolet hic odor celestꝫ lagani clamātes: Trahe nos post te: cur
remus in odore vnguētoꝝ tuoꝝ: qꝛ oleū effusuꝫ nomē tuū. Qui oīa cō
tēnētes: ⁊ q̄si ꝑ sentes ⁊ enses oīaqꝫ ꝑicula currētes: ad odorē ei⁹ ꝯcitati
currūt: nō curātes etiā si in muscipulas ip̄as incidere ꝯtingat. Eremite
scti magnificas dom⁹: diuitias: agros: vxores: ⁊ oēs hui⁹ secl'i delitias
⁊ honores posthabuerūt floccipendētes: ⁊ ad antra dese[illegible]cucurrerūt
O instar muriū ad spelūcas: tracti vtiqꝫ odore hui⁹ lagani. Currit Petr⁹
currit ⁊ Andreas: ⁊ ī via in muscipulā crucis cadūt: ⁊ in ea pēdēt. Pau
lus gladio ꝑcutit. ⁊ Stephan⁹ ipetit lapidibꝫ currēs post laganū: qꝛ vi
dit celos aꝑtos ⁊ iesum stātē: laganū eleuatū in prōptuariū celi. Mus
Laurēti⁹ ꝑ ignē currit ad laganū: ⁊ vt murē catti leōes discerpūt Igna
tiū. Oēs tracti odore lagani. Et vt q̄d ita o mures curritis? qꝛ ibi nr̄a
fixa sunt corda: vbi vera sūt gaudia. Ue glirib⁹ astutis: filijs hui⁹ scl'i:
mūdi sapiētib⁹: muscipulas has penaꝝ ⁊ tribulationū timētibus ne ca
dāt ī eas: timētes eos q̄ ꝑtātez hn̄t occidēdi corp⁹ vl' macerādi. nihil sa
piētes de his q̄ dei sunt: qꝛ aīales prudētes ī gn̄atione sua. Et q̄d hoc ē
inq̄s? Illud est: ꝙ cor erigere sursum o catte nescis ad deū ne putrescat:
⁊ frumētū tuū si in inferiorib⁹ habes ne putresceret leuares ad supiora.
Frumēto tuo q̄ris mutare locū ī terra: ⁊ cor ꝑmittis putrescere. frumē
tū leuares ad supiora: cor leua in celū: sursū corda. Hec Aug. sup̄ Ps̄.
Et hec q̄dē de laganis: quib⁹ tecta dom⁹ ciuitatis ꝯstruunt. Ceterū de
alijs feria tertia dicet ad Guilhelmitas dn̄o cōcedēte. Rogemus deū.

Feria. iij. Pasche. ij. Aprilis. ad Guilhel. dedicatiōis mane
Stultoꝝ infinitus est numerus. Ecc̄s. i. Euangeliū.

¶ Scdm qd erit in terra viuentiū alibi: ⁊ hic in his q̄ ꝓpinquāt terre viuentiū ꝑ vite ꝑfectionē sunt: Mōtes incaseati. Ps. Mōs dei mōs pinguis: mōs coagulat⁹: mōs pinguis. Ut q̄d suspicamini mōtes coagulatos? Hi mōtes sunt scti cōprehensores alibi: ⁊ hic viatores ꝑfecti. Leuaui oclos meos i mōtes. i. i sctōs: ⁊ vere mōtes. Primo: qr mōtes sūt alti ⁊ terre cumuli. Et illi sunt alti ꝑ vite eminentiā ⁊ cumulos meritorū. plane q̄ eiusmodi sunt: ascendūt in gradū eminentiorꝫ vite: ad alta virtutū meritoꝝ se transferentes: ⁊ inferiora dimittūt: pctōꝝ statum. Scdo mōtes habēt aq̄s dulciores: ⁊ illic crescūt arbores: gūmi ⁊ resinā sudātes ⁊ distillantes. Et in talib⁹ aque dulces cōpassiōis ⁊ miscdie fluūt: gūmiq̄ opeꝝ miscdie arbores ille distillare videntur. In die illa stillabūt mōtes dulcedinē: ⁊ colles fluēt lac ⁊ mel. Tertio mōtes sunt celo ꝓpinq̄ores. Et illi ꝑ affectionē ⁊ desideriū ad celū vsq̄ ascendunt. habēt pedē solū corꝑis instar montiū in terra: qd reliquū est totū exurgit ꝟsus celū. Iste homo digne in memoriā vertit̄ hoim: q̄ ad gaudium transijt angeloꝝ. qr in hac ꝑegrinatiōe solo corꝑe ꝯstitutus: cogitatiōe ⁊ auiditate in illa eterna patria cōuersatus est. Quarto mōtes sūt luce splēdidiores. ⁊ illi ꝑfecti citius: plenius ⁊ ꝑfectius: luce diuine gr̄e ⁊ scientie illuminant̄. i. Mach. vi. Refulsit sol in clipeos aureos: ⁊ resplenduerūt mōtes ab eis. Quinto mōtes sunt rore ꝑfusiores: ros a superiorib⁹ mōtes ꝑfundit: fontes ⁊ flumia interius eos humectāt. Et veri ꝑfecti a superiori. s. a deo gratiā hauriūt deuotiōis: ab interiori. s. a corde: aq̄s lachrimaꝝ ⁊ cōpunctiōis attrahūt. Psal. Rigās mōtes de superiorib⁹ suis ⁊c. Tales quōdam erāt mōtes multi: sed vbi q̄so modo? Deficit pla[illegible] altitudo sublimis affectionis: qr oēs ad terrā ꝑ auariciā inclinant̄. ysa. xl. Ois mons ⁊ collis humiliabit̄. Ubi claritudo lucis discretiōis? nimirū oēs ꝑ ignorantiā obscurant̄: Exodi. xix. Tot⁹ mōs synai fumigabat. g̃ obscur⁹. Ubi tandē plenitudo rorꝫ deuotionis? nullibi: siquidē oēs ꝑ iracundiā siue virtutū carentiā desiccant̄. ij. Regū. i. Mōtes gelboe: nec ros nec pluuia descēdat sup̄ vos vbi ceciderūt fortes israel: vtinā esset in nobis deuotio rorificās: discretio clarificans: ⁊ affectio altificās. Sexto mōtes sunt refugia animaliū: ⁊ loca tutiora: auis ascendendo solet esse tutior a sagittis ⁊ laqueis. et montes excelsi ceruis: ⁊ petra refugiū erinacijs. Et simplices animales ad tales viros sctōs refugiū habere possunt: ⁊ ericij penitētes cōpuncti: habētes cōscientias remordentes: q̄ irent nisi ad tales: vbi ꝯsilia ⁊ auxilia inuenire poterūt salubria. Sed ⁊ mōtes illos in celos voces suas exaltent cordis: ꝑ deuotā eoꝝ sanctoꝝ inuocationē. Et q̄s in mōtes illos fideliter clamās nō audiret echonē resonantē exauditiōis: ⁊ si nō ad voluntatē: tū ad vtilitatē tp̄e oportuno? Septio: mōtes alti superant̄ monticulos in vertice montiū. Et xp̄us dn̄s sctūs sanctoꝝ in vertice montiū constitutus. Erit in nouissimis dieb⁹ p̄paratus mons domus dn̄i in vertice montiū. ⁊ eleuabit̄ sup̄ colles. ysa. ij. Hic mons coagulatus propter

paruulos: q̃s lacte tenerioris doctrine nutrit. ⁊ mõs pinguis sterilita/
te sua ꝓpter maturos: q̃s pane solidioris doctrine cibat. sic ⁊ scti facti
R sunt: eisi lõge inferiores. Candidi facti sunt nazarei eius: ⁊ sicut lac coa
gulati. Tertio sunt in regione illa ad quã tendim⁹ hic vel alibi lapides
zuccarei. Lapides sunt tribulatiões ⁊ aduersitates corpis: ꝑ infirmita
tes vulnera dolores aduersitates ⁊ dãna rer̃: ꝑ pauꝑtatẽ defectũ alimẽ
ti pecunie vestiũ lectoꝝ domoꝝ. Aduersitates p̃terea infami[illegible] ꝑ ꝟba cõ
tumeliosa nob̃ illata maledictiões irrisiones ꝯtẽpt⁹: breuiter oĩa q̃ sunt
nr̃e cõmoditati cõtraria q̃ fugimus ⁊ nos molestãt lapides. Precipue
aũt i coi sermõe cũ nobis verbũ ꝯtumeliosuꝫ dicit̃ dicim⁹: Proiecit vo
bis in hortũ lapidẽ. Hos lapides turba stultoꝝ de q̃b⁹ hacten⁹ dulces
nõ reputat: sed frontẽ rugãt: cõtrahũt ora ⁊ clamãt. Ceteꝝ in terra sctã
in vita sctã christiana ⁊ ꝑfecta ad quã tẽdimus ꝑ nauiculã penitẽtie: sũt
hi lapides vtiq; dulces: q̃r scimus eos in dulcissima cõuerti. Tristitia
vr̃a vertet̃ in gaudiũ. Nõ solũ post tristitiã erit gaudiũ: sed vertet̃ in gau
diũ. Scd̃m multitudinẽ g̃ doloꝝ erũt letificationes: q̃ g̃ sibi adimit la
pides ⁊ fugit: gaudia celi diminuit. Sed velles videre aliq̃s quib⁹ dul
1 ces fuerũt lapides. Mitto te inprimis ad btm̃ Stephanũ: de q̃ dicit̃
Lapides torrẽtis illi dulces erãt. Et cur ita? q̃r videbat in regionẽ no
strã celestẽ patriã (in das schluraffenlandt) vbi videbat Jesum stantẽ a
2 dextris: ideo erãt illi dulces lagano viso. Paulus cũ lapides hos de
gustasset lijstris Actuũ. xiiij. adeo ei placuerũt: vt diceret discipul' suis
3 Per multas tribulatiões oportet intrare regnũ celoꝝ. Ezechias rex:
Dñe si sic viuit̃ ⁊ in talib⁹ scꝫ lapidib⁹ tribulationũ ⁊ infir[illegible]tatũ ⁊c. vi
ta spũs mei corripies me ⁊ viuificabis me: ecce i pace amaritudo mea
S amarissima. Ergo in tribulatiõe amaritudo erat sibi dulcissima: ecce
4 lapides dulces. Ibãt apl'i gaudẽtes a cõspectu cõcilij: qm̃ digni habi
ti sunt ꝑ noĩe Jesu cõtumelias pati. ecce lapides q̃s cũ gaudio suscepe
5 rũt. Sic femina de q̃ legit̃: cũ q̃dã alia femina ei malediceret ⁊ ꝯtume
lias inferret: gremiũ aperuit dicẽs: Proijce abũdanter: q̃r eque ac auꝝ
6 ⁊ lapides p̃ciosos eadẽ suscipio. Sic Franciscus: de q̃ legit̃ in spe. ex.
quõ dixit fratri q̃ appellabat̃ Leo: scribe q̃r hec est ꝑfecta letitia: si nos
patiẽter portauerim⁹ aduersa ⁊c. Vide dist. vij. exẽplo: xxvi. Ibi dicit
b. Frãciscus. Inter oĩa charismata sctispũs: q̃ amicis suis christus cõ
cessit ⁊ cõcedit: est vincere semetipsos: ⁊ libẽter ꝓpter christũ ⁊ charitatẽ
7 dei opprobria sustinere. Sic in Vitaspatrũ legit̃ pulchra doctrina de
septẽ eremitis in Scythia: q̃ cũ essent ꝑ amazones expulsi venerũt in tẽ
plũ quoddã in deserto idoloꝝ: dixit eis abbas Nus: q̃ erat senior hac
septimana: Unusquisq; maneat apud se ⁊ cũ altero nõ loquat̃. His ob
seruatis ibat abbas Nus om̃i mane ad idolũ qd̃ in tẽplo erat: ⁊ lapida
bat illud. Nocte vero veniẽs rogabat idolũ ꝓ venia: qd̃ ꝑ totã septima
nã singulis diebꝫ fecit. Die ꝟo sabbati rogãtib⁹ fratrib⁹ vt q̃d hõ fidelis
cũ sit idolũ ꝓ venia rogare audeat? Rñdit: ꝓpter vos illud feci frẽs: vt

ſcut idolū iſtud neq; ad lapidationē loquutū eſt aliquid aut ſra cōmo-
tū: neq; ad petitionē vente gloriatū aut exaltatū. ſic eius exemplo ꝛ ve-
ſtrū quilibet iniuriatus neq; iraſcat: aut pro venia rogatus nō extollat
ſiue gloriet ꝛc. Vide in vitaſpa. fo. c. xlvi. H. Hoc pfecto nedū in ceno-
bijs: ſed in omni cōgregatione yconomica obſeruare oportet.

Feria v. paſche. iiij. Aprilis: ad penitētes hora. vi. mane.
Stultorum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū

¶ Quartū qđ eſt in regione viuor. i. in eterna patria alibi: ꝛ hic p inco T
bationē beatitudinis in ſtatu pfecte virtutis eſt: Fontes lactei. Ipſi ſūt
virtutes cū ſuis actib; ꝛ gaudijs ſubſequentib; ſiue comitantib: ſignū
acquiſiti habitus (ait Phūs) eſt delectari in ope. Deuotio illa ſubſtāti
ua ſolida pmanēs ꝛ iugis: q̄ nihil aliud eſt q̄ pōptitudo volūtatis ꝛc
vt Dion. Carth. in ſuo dialogo de euchariſtia: quē vide. Plane fontes
lactei ſunt he virtutes. Lac delectat: nā ꝛ delectatio a lacte q̄ſi lactatio 1
dicta eſt. ꝛ virtus acq̄ſita actuſq; eius nō ſine gaudio eſt. Et q̄d mirū ſi
gaudeat: cū oīs ſua voluntas ſemp impleat. Implet plane: qz ſuā volū
tatē diuine cōformat voluntati: q̄ ſemp implet: q̄s em̄ reſiſteret diuine
voluntati: ergo ꝛ ſua volūtas implet. Nouit hoc Señ. Vir bonus q̄c-
quid illi acciderit eq̄ animo ſuſtinebit: ſcit em̄ hoc accidiſſe ex lege diuina:
ex qua vniuerſa pcedūt. Adde ea q̄ ponit autor Sum. vir. c. ir. ad placi
tū. Lac ex fonte pprio pectoris ſcaturit. Et gaudium virtutis eſt velut 2
fons gaudij in domo pria naſcēs. Dit Señ. Exiſtimās me detrabere
tibi multas voluptates q̄ fortuita ſubmouco: q̄ ſpei dulciſſima oblecta
menta cenſeo deuitāda. imo ꝓtra volo tibi nunq; deeſſe letitiā: volo illā
tibi domi naſci: naſcit aūt ſi intra teip̄m ſit. Vide vbi ſup capi. vij. vbi
multa ad ꝓpoſitū. Lac iugiter ſcaturit in māmis. Et gaudiū virtutis 3
cōtinuū eſt ꝛ iuge: nō ſic gaudiū mūdi gaudiū hypocrite. i. mundi: q̄ ex-
terius eſt deauratus adinſtar pūcti. Aug. Si q̄d arriſiſſet pſperū tede U
bat apprehendere: qz pene priuſq; teneret euolabat. Sed ſecura mens
q̄ſi iuge cōuiuiū. Prouer. xv. Nō ſic bō carnalis ſemp ſedet ꝛ iugiter ad
meſas corporalē. nō plane: qz vagat bincinde nullū inueniēs quieſcēdi
locū. Dic vbi ſup ca. vij. vbi plura ponunt. Lac in vbere Marie erat
de celo. Et gaudiū virtutis de celo eſt. Canit eccl̄ia: Vbere de celo ple
no ꝛc. Virtus eſt bitudo p̄ſentis vite: bitudo virtutū de fonte celeſtis
bitudinis amicis dei in hac valle miſerie ſtillat. Vñ Augu. ij. Lozin.
xij. in Glo. In regiōe illa intelligibiliū bta vita in fonte ſuo bibit: inde
aliq̄d aſpergit huic humane vite: vt in tētationib; hui⁹ ſeculi tēperanter
fortiter iuſte prudēterq; viuat. Vide in Gū. virtu. vbi ſup c. vij. Lac 4
eſt infantiū nutrimentū. Et hoc gaudiū verū eſt nutrimētū filioꝝ ꝛ ſub
ſtantia deuotio: de q̄ ſup dictū eſt etiā in p̄cedētib; ſermonib;. Quaſi
mō geniti infantes ꝛc. lac cōcupiſcite ſine dolo ꝛc. Sed aīe: Nihil lacte
nihil gaudij eſt in me: nō eſt fons gaudij intra me. ꝛ q̄ poteſt eſſe cauſa

Prima causa est: qꝛ fortasse aliud sac sugis: ⁊ adhuc es in nauicula fa-
x tuoꝝ. Sugis lac voluptatis vel vanitatis vel verbositatis: ideo nõ sen
tis lac virtutis. Sugis lac voluptatis: heres ad vbera carnaliũ delecta
tionũ gule aut venerꝫ: lamie mãmillas trahis. De q̃ Treñ. iiij. Lamie
nudauerũt mãmillas: lactauerũt catulos suos. Dicit ꝙ lamia sit mon
strũ speciẽ femine p̃tendẽs: q̃ primo catulos suos lactat ⁊ tandẽ iugulat
Hoc vtiqꝫ facit voluptas: q̃ primo lactat: sed tãdẽ aufert tibi substãtiã:
famã ⁊ gratiã cũ virtutib⁹. Sugis deinde lac vanitatis gl̃ie fauorꝫ ⁊c.
in vestitu: nobilitate: diuitijs ⁊c. Bibis lac de vtre Jahelis cũ Zizara
Judi. iiij. Ergo trãffigeris tandẽ clauo obdormiẽs in pctis a diabolo
Sugis tandẽ fortasse lac ꝟbositatis aut loq̃citates: ibi ꝯsolatiões tue
sunt: locutio aut auditio garrulationũ. Non lactes quenqꝫ labijs tuis:
ait Sap̃. Prouer. xxiiij. Vir iniqu⁹ lactat amicũ suũ: ⁊ ducit eũ ꝑ viã
nõ bonã. Prouer. xvi. Si mulier habet lac: signũ est ꝙ sit corrupta: ⁊ si
gnũ corruptiõis mẽtis est lac loq̃citatis. Herbe q̃ hñt lac sunt q̃ꝫtũ in se
est venenose. ita em̃ laxant ⁊ naturã ita euacuant: ꝙ si indiscrete sumant
virtutẽ eneruãt ⁊ mortẽ ꝓpinẽt: sicut patet de scamonea de esula ⁊ sil̃ib⁹
Sic vtiqꝫ loq̃ces venena multa ꝓpinãt hoc lacte loq̃citatis. Fuge g̃ her
bas illas (Es sint bose Krütlin) Hoc ꝓprijssime de dolosis adulatorib⁹
deceptorib⁹: sed etiã alijs loq̃cib⁹ aptari põt: qꝛ multiloquiũ aufert in-
teriores ꝯsolatiões. Inde religiosi vbi silentiũ nõ est sed lac loquacitatꝫ
in q̃ ꝯsolatiões querũt: nõ habẽt fontẽ lactis domi in corde: sed aliunde
y eos ꝯsolatiões emẽdicare oportet. Ecce causaꝫ primã. Potest esse scd̃a
causa: qꝛ nõdũ satis laborasti in nauicula penitẽtie ⁊ exercitio bonorũ
operꝝ. Nõdũ igit̃ acq̃siuisti habitus virtutũ: ⁊ g̃ eoꝝ gaudiũ nõ habes.
Nõdũ appropinquasti ad litus: nõ em̃ mox cũ q̃s cõmiserit se huic naui
cule ⁊ remigationi sentit gaudia virtutũ. Per multos em̃ ⁊ frequentes
actus bonos ingignunt̃ virtutũ habit⁹: ex q̃b⁹ tũc emanãt gaudiosi act⁹
Põt esse ⁊ tertia ratio: qꝛ q̃ꝫuis diu mare hui⁹ mũdi in nauicula hac pe
nitẽtie sulcaueris ⁊ viceris: sisqꝫ iã fere ad litus pacis: ⁊ passiões saltẽ
suppresserꝫ: vt nõ vehemẽter insurgãt. attñ qꝛ sugere nescis mãmas gr̃e
dei vel diuine miscd̃ie: ideo lac nõ trahis. Et q̃liter sugere oportet? vt
agnellus: vt catulus: vt vitulus. Agnus lac sugit genua flectẽdo: catu
lus papillã mordẽdo: vitulus frõte fortiter mãmillã excutiẽdo. Et tu a
mãmilla diuine miscd̃ie ⁊ gr̃e lac eterne gl̃ie ⁊ hui⁹ veri gaudij virtutũ
q̃re ⁊ acquire: flectẽdo genua cũ humilitate: pungẽdo mãmillã cũ ora-
tione: frontẽ cõcutiẽdo ⁊ mouẽdo cũ importuna sedulitate ⁊ obsecratio
ne. qꝛ sicut d̃r Prouer. xxx. Qui fortiter p̃mit vbera ad eliciendũ lac ex
prim̃it butyrũ. Placet deo illa ĩportuna ꝑcussio vituli ⁊ pulsio frequẽs
Patuit in parabola Luce de vidua pulsante iudicẽ: ⁊ ei⁹ q̃ pulsauit no
cte ad fores ꝑ panib⁹. q̃ erãt ꝓpter importunitatẽ exauditi. Vide ĩ diuia
rhe. cãcellarij: si placet. Sꝫ ais scio: Aufers ne igit̃ a nobis oẽm ꝯsolat
onẽ? ⁊ q̃d igit̃ est ꝙ eutrapelia virtus est? ⁊ Cato dicit: Interpone tuis

interdū gaudia curis. Rñde ex Buridano in Ethica: ⁊ b. Tho. ij. ij. et
Gerardo de Zutphania in de ascēsionib⁹. ca. lxvi. ⁊ in de reformatione
viriū eiusdē ca. lij. itē Gerson de solatio est in cāticordo. Uerꝫ est ꝙ vir- Z
tus est eutrapelia: sed vide vt virtus maneat. sm ḡ rectā rationē fiat cū
circūstātijs debitis: p̄sertim finis p̄sone tp̄is ⁊ modi: vt cōducat ꝑ spiri
talitatis augmēto nō detrimēto. Si saccū sursum traxisti ⁊ ꝑ intercipi
endo la[illegible]re cū recidere vsq; ad terrā ꝑmiseris ⁊ iterꝫ sursuꝫ traxeris ⁊c.
frustra labore cōsumeris. Sic q̄ntū hodie ī spū ꝓfeceris: si tm̄ crastina
defeceris: nō est hoc solatijs virtuose vti: sed est q̄si murū hodie extrue-
re: cras tantūdē destruere: ire ⁊ redire: calefacere ⁊ refrigidare. Tene ḡ
saccū ne ꝑ quietē decidat. ¶ Quintū qđ est in regiōe terre ꝓmissionis
in statu ꝑfectiōis (im schlurassenland) in atrijs domus dñi. Quid em̄
alibi sit in vera patria ad quā tēdimus: in cor hoīs nō ascēdit: neq; ocu-
lus vidit: nec aur; audiuit ⁊c. Hoc quintū est: ꝙ riui fluūt melle. Mel
hoc sunt sentimēta suauia lachryme: suspiria: deuotiōes sensuales ⁊c.
Ille sunt mel. Mel dulce est: ⁊ hec sentimenta dulcia. Mel inflat: ⁊ 1
hec sentimēta multotiēs inflant. ⁊ efficit̄ q̄s talia habēs sup̄bꝰ: putās se 2
aliq̄d esse ꝓpterea cū nihil sit: ideo periculosuꝫ. vt Gerson dicit in de pu
sillanimitate. Mel si indiscrete sumit̄ multū nocet: ⁊ hec sentimēta ni 3
si q̄s eis moderate vtat̄ nocēt. mel inuenisti: comede ꝙ satis est. Et quō
vtendū? Dic ex fratre Dauid: ⁊ Mattheo de craco. in dialo. suo: ⁊ sup̄
feria. iij. palmaꝝ: ⁊ Gersone. Mel in angustias mortis duxit Jona- 4
thā: q̄ ꝯtra p̄ceptū p̄ris comedit. Et tu caue ne melli tue deuotionis et
sentimēto[illegible]nhereas: negligēdo p̄cepta dei ecclesie aut superioris tui. sꝫ
dū te vocat magister: mox surge a lachrymis cū Magdalena ⁊ vade.
De hoc in Gerhar. ca. lxviij. de asceñ. ⁊ Gerson dat regulā: q̄ q̄s debet
moderare suos instinctus ⁊ deuotiones. Mel nō offerebat̄ in sacrifi 5
cio. Leui. ij. Nec quicq̄ inquit mellis aut fermēti adolebis ī sacrificio. A
Fermēti scꝫ malitie ⁊ pcti: neq; mellis huiuscemodi sensualis deuotio-
nis: ei videlicet innitēdo: q̄si ꝓpterea sis deo gratus ⁊ acceptus talib⁹
innitēdo: q̄ nō est signū infallibile gr̄e. Pōt em̄ dari multis q̄ sunt filij
dānationis eterne: quib⁹ deus dat hic eoꝝ mercedē q̄si de ꝓximo: cum
Amā ad infernale patibulū ducēdis: quēadmodū ⁊ furib⁹ mox suspen
dendis lautū p̄parari prandiū cernim⁹. Inuenit Sāson mel in ore leo
nis. Judic. xiiij. Et in ore taliū crudeliū ⁊ lenonine ꝯditiōis hoīm mel
sentimētoꝝ taliū ⁊c. Apes sūt cū aculeo mel portātes. De his duobus
scꝫ lacte ⁊ melle habes. Introducā vos in terrā lacte ⁊ melle manantē.
¶ Sextū ꝙ ē ī terra ꝓmissiōis: sūt arbores albos panes deferētes. Pa
nis albissim⁹ vtiq; viu⁹ q̄ de celo descēdit: pēdet ī arbore illa bñdicta:
vt cedr⁹ exaltata palma ī cades. in Maria dico ꝟgine: hō antropos ar
bor reuersa. In illa inq̄ pēdet bñdict⁹ fruct⁹ vētr; sui chr̄s iesus q̄ po
steaq̄ deciderat ab arbore illa ī hūc mūdū ꝑ natiuitatē: mox ī aliā suspē
sus est arborē crucis scꝫ. inde recept⁹ appēsus in palmas manuū sacer-

dotū: sub specie cādidissimi panis vsq; in ora christi fideliū q̄tidie por
B rectus. Est p̄terea panis doctrine: q̄ ori fideliū infundit. Nō in solo pa
ne viuit hō: sed in oī v̄bo qd̄ ꝓcedit de ore dei. Nescio si a multis annis
hic panis tā liberaliter sit dispensatus ꝑ libros doctores ⁊ p̄dicatores
sicut his nouissimis tp̄ib⁹. Timēdū est post tantā abūdantiā ne veniat
fames sup̄ terrā: nō panis corp̄alis: sed verbi dei. Amos. viij. Ecce di
es veniēt dicit dn̄s: ⁊ emittā famē in terrā. nō famē panis neq; sitim aq̄:
sed audiēdi verbū dn̄i ⁊c̄. Porro ab intra etiā nascit̄ panis doctrine in
virtuosis ꝑfectis: in ꝓpria arbore: acquirūt cognitionē ex actib⁹ virtutū
ꝑ eos exercitatis: ⁊ virtutes lumina quedā sunt. A mandatis tuis intel
lexi: ait Ps̄. Tales habēt sapientiā ex cōnaturalitate ad diuina ⁊ virtu
tes: vt btūs Tho. ij. ij. de sapientia dicit. Itaq; ⁊ talib⁹ credendū est in
moralib⁹: etiā si nesciāt reddere rationē suoꝝ dictoꝝ: vt ait Gerson. Illi
sunt q̄b⁹ dat dn̄s sciētiā sctōꝝ: ipsi sunt hoīes illuminati bn̄ iudicātes et
boni reꝝ estimatores: ⁊ aliq̄ntulū delibāt regionē btitudinis future. de
q̄ d̄r ꝙ nō egebūt lumine lucerne neq; lumine solis: qm̄ dn̄s de⁹ illumi
nabit illā. Apoca. xxij. ⁊ itē alibi: Nō interrogabit frat̄ fratrē ⁊c̄. Roge.

Dn̄ica in octaua Pasche: Quasi modo. vij. Aprilis.

Stultoꝝ infinitus est numerus. Ecc̄s. i. Euangelium.

L ¶ Septimū in terra viuentiū existēs est: Sepes ex farciminibus con
texta. He sepes sūt hoīes ꝑfecti ⁊ boni ad custodiā alioꝝ deputati: q̄les
sunt prelati in vtroq; statu tam seculari q̄ꝫ spiritali. Hi vtiq; fuerunt
ab initio eccl̄ie de farciminibus. i. ꝑfectissimis viris ꝯtexti. Sūt ⁊ erāt
1 vtiq; hi farcimina. Farcimina cōstāt ex carnib⁹ minutissime cōcisis. Et
hi sunt q̄ cū vitijs ⁊ concupiscētijs carnē suā crucifixerūt. Mortificate
inq̄t mēbra vr̄a q̄ sunt sup̄ terrā fornicationē īmundiciā ⁊c̄. Duob⁹ ecce
cultris carnē mortificāt: abstinētia scz in ieiunijs multis ⁊c̄. ⁊ castitate
ꝑ ꝯtinētiā ⁊c̄. Sic facere iubet apl̄s: ⁊ qd̄ iussit ī ꝓpria ꝑsona fecit. Ego
castigo corpus meū ⁊ in seruitutē redigo: ne cū alijs p̄dicauero repro
bus efficiar. Et christus carnē virgis ⁊ clauis cōcisam. quā hodie disci
2 pulis oñdit: habuit liuidā ⁊ ꝯtusam. Farcimina abūdāter sale ꝯdiunt̄
Vos estis sal terre: ait dn̄s suis futuris sepib⁹: Q̄si sal euanuerit in q̄
cōdiet̄: Ip̄m est sal sapiētie ⁊ discretiōis: notitia videlicet ex ꝓpria expe
riētia acq̄sita ꝑ cōnaturalitatē ad virtutes: q̄si sapida sciētia. Aliter em̄
iudicat de castitate virgo ⁊ aliter ph̄us moralis. Sic Jerothe⁹ ꝑfect⁹
erat in diuinis: nō solū discēs: sz ⁊ patiēs diuina: vt b. Tho. ij. ij. q. xlv.
D ar. ij. Ve nobis q̄ sumus sal: sed infatuatū. S. superbi (stoltz vnd hof
fertig.) A. auari (anzügig vñ geytig) L. luxuriosi (lustsüchtig: vnkeisch
Facit hoc sal p̄sidētiū totā terrā oīm subditoꝝ sterilē: ne ꝓducat fructū
3 bonoꝝ operū. Farcimina aromatib⁹ cōdiunt̄. Et hi erāt aromatibus
virtutū cōditi: vt intus bn̄ afficerent̄ ⁊ disponerent̄ ad se ⁊ deū ⁊ extra ꝑ
bonū exēplū. Vos estis lux mūdi. Sic luceat lux vr̄a corā hoīb⁹: vt vi

deāt opa vīa bona ꝛ glorificēt patrē q̄ in celis est. Christi bonꝰ odor sumus: clamat Apls. O lumina extincta nr̄is tpibus: q̄nto maiora tāto plus ꝓpter magnitudinē eoꝝ fetentia: nō sic in p̄imitiua. Sint lūbi vīi p̄cincti: mactata caro: ꝛ lucerne ardētes in manibꝰ vīs: ardore ꝛ lumine boni exēpli. Exēplū dedi vobis vt quēadmodū ꝛc. ait christus optimis aromatibꝰ in sepulchro cōditus: ꝛ a Maria Magdalena p̄iꝰ vnctꝰ.

Farcimina ex tenui fiūt pellicula. Nā carnes cōcise salse ꝛ aromatibꝰ 4
cōdite medriana tenui circūdant. Et illi necessariorꝝ simplici necessitate ꝓpauptatē ꝓrēti sunt. Habētes alimēta ꝛ quibꝰ tegimur bis ꝓrēti simꝰ. Ecce q̄ curta suppellex. Nos cōtra oi cepa sumꝰ tunicatiores: in mariarerū abūdātia viuimus. Christus nō habet vbi caput suū reclinet: nos aūt magnificas edes inhabitamꝰ ꝛ tunicas pellibꝰ mardariorꝝ foderatas. Nō sic q̄ in melotis ꝛ pellibꝰ caprarꝝ habitabāt in spelūcis: in mōtibus circueūtes: quibꝰ nō erat dignus mūdus. Farcimina assant ꝛ pun 5
gunt: ꝛ dāt pinguedinē quā stillāt. Et illi ad ignē tribulationū assant et E
pungunt: ꝛ nihilominus nō erurunt: sed sapidiores facti sunt ꝓ deuotionis ꝛ gr̄arū actiōis pinguedinē. Audi farcimē sup craticulā iacēs: Laurentiū loc̄r patronū nr̄m: in maximis penis clāmaꝝ. Gratias tibi ago dñe: q̄ ianuas tuas ingredi merui. Et Stephanus ꝓ suis p̄secutoribꝰ dñm rogauit. Et christus in cruce vt ita facerēt exēplo suo docuit. Pater (inq̄t in maximo ardore charitatis ꝛ penaꝝ pēdēs) dimitte illis ꝛc. Vrebat ꝛ pūgebat Paulꝰ: Quis scādalizat ꝛ ego nō vror: ꝛ tū voluit esse ꝓ fratribꝰ anathema. Et Jo. Scotus (de q̄ in spec. hist.) graphijs a scolaribꝰ instar farciminis pūctus martyrū passus est. Habes far- 6
cimina frater virōs p̄fectos eccl̄ie custodes: vt sepes circūtēlos. O felicia tūc tpa ꝛ bodie cōgregatis felix bonoꝝ: q̄ tali vidēt sepe circūsepta. Jussit talē ex farciminibꝰ fieri sepē Jetro. Exo. xviij. Prouide inq̄t de oi plebe viros sapientes ꝛ timentes deū: in quibꝰ sit veritas: ꝛ q̄ oderint auaritiā. ꝛ cōstitue ex eis tribunos ꝛ centuriones ꝛ q̄nq̄genarios ꝛ decanos: qui iudicent ꝓp̄lm oi tpe. Et ita fecit Moyses strenuos eligēdo: mētior si nō has q̄nq̄ iā dictas ꝓditiones iusserit habere p̄fectos. (Eligetibi viros) nō femineos: nō carnales: veneri aut crapule indulgētes. sed viros strenuos: sicut ibidē subdit. (Sapientes) ecce sal. (Ac timētes deū) ꝓ assationē: ꝓpter deū patientiā habētes: nō remurmurātes: ſz gr̄arū actiōes agētes. (In quibꝰ sit veritas) aromatū virtutū ꝛc. intus sicut extra non falsi per simulationes aut mendacia ꝛ duplicitates. (Et qui oderint auaritiā) ecce membranulā tenuē pauptatis aut saltē sufficientie Et hec quidē etiā ꝓ secularibꝰ p̄sidentibus. Sed ꝛ specialiter in noua F
lege btūs Paulus ad Titū ca. i. ait. Oportet epm esse sine crimine: nō superbū: nō iracundū: nō vinolentū: nō pcussorē: nō turpis lucri cupidū Ecce pellē tenuē ꝛc. Applica si placet p̄dictis. Farcimina nō fiūt bona ex sanguine p̄incipū: q̄ nō manet simul. ꝛ edificantes eccl̄iā in sanguinibus malos custodes eccl̄ie ponūt: puta in eccl̄ijs vbi soli nobiles

recipiunt in canonicos p̄latos ⁊ ep̄os: ibi male custodit religio ⁊ sancti
7 tas. De quo vide in Summa Lugd. tractatu de auaritia. Erant ta-
les pfecte sepes apl'i: gloriosus apl'oꝝ chorus: christianitatem instar se
pis in modū chori siue corone circūdantes: quibꝫ cōtulisti p̄esse pasto-
res: o pastor eterne. Quos misit in mundū sicut ipsuꝫ pater in mundū
misit. Sicut misit me pater (inquit) ⁊ ego mitto vos. vtiqꝫ misit sicut
ipse missus fuerat in assatione: mactatiōe: in pauptate: hum[illegible]ate casti
tate ⁊ ceteris prenumeratis. Tales erāt sepes eoꝝ immediati successo
res: sepes viuētes (lebendige zün) Sed ve nobis: dirupta est maceries
hec: ⁊ ideo oēs qui p̄tergrediunt vindemiant vineam hanc. Destruxisti
oēs sepes eius posuisti firmamentū eius formidinē. Psal. Ergo neces
se habebit perire: ⁊ ad oculū perit. Nam vt dicit Eccī. xvi. Ubi non est
G sepes diripiet possessio. Successit alia maledicta sepes: ex spinis sese
cōplectentibꝫ pessimis hoibus: plane cōditiones spinaꝝ habētibꝫ. qua
rū vna est ꝙ se inuicē cōplectunt: vna tamē ab alia nō pūgitur licet oēs
alios pungāt. sic ⁊ illi mali se inuicē cōplectunt et diligūt: ⁊ simul iun-
cti om̄ibus alijs nocēt: ⁊ tamē se inuicē nō ledūt: de quibꝫ vtiqꝫ Naam
primo. Sicut spine pariter se inuicē cōplectunt: sic cōuiuiū pariter po
tantiū ꝯsumet. He spine auaroꝝ: luxuriosoꝝ: indeuotoꝝ: aridoꝝ: deū
nō timentiū: in sedem secesserūt: inter quos pauci admodū (si tn̄ aliqui
sint) reperiuntur boni: cū tamē meliores esse deberēt ceteris: ⁊ ipsimet
fatentur dicētes: nos habemus bonā cōmunitatē: bonos subditos: ⁊ ip
si mali sunt. Apertissime de talibꝫ loquit Micheas. vij. Perijt sctūs
de terra: ⁊ rectus in hominibꝫ nō est: qui optimus in eis e[illegible] quasi pali-
urus: ⁊ qui rectus quasi spina de sepe. Hec ille. Si optimi ex eis sunt
vt paliurus qui carduus est asperrimus: ⁊ rectus in eis est quasi spina
de sepe: quales igitur sunt mali ex eis? plane diaboli sunt. Et quorsum
hec oia inquis? horsum vt plangas nostrū statū in quo sumus: cū me-
mineris eius in quo erat primitiua ecclesiia. O felix cōgregatio si que
dam posset iam reperiri circūsepta sepe tali: staretqꝫ iesus in medio di
cēs Pax vobis. ¶ Ultimū qd̄ delectabile est in regione illa: est ꝙ colū
be assate inuolant in ora hyantiū instar filioꝝ israel in deserto: quibus
coturnices aduolabāt in maxia copia. Os meū aperui ⁊ attraxi spiritū
1 clamat Psal'. Fratres mei columba hec spūs sctūs est. q̄ in columbe
H specie apparuit sup christū baptisatū. Colūba inq̄ꝫ est nō formaliter ne
qꝫ ypostatice: sicut chr̄us homo: qꝛ nō assumpsit illā in vnitatē p̄sone: sꝫ
in ea apparuit: q̄tenus ostenderet se tales facere hoīes q̄les colūbe sūt.
Simplices fraternitatis amatores: qꝛ anīal gregale est. Mansuetos
sine ira irrationabili qꝛ sine felle est. Circūspectos ꝯtra dyabolū: qꝛ ad
fluenta residet vt in eis accipitrē speculet: ⁊ alijs virtutibꝫ ⁊ bonis par
tibꝫ p̄ditos: q̄s elicere potes ex btō Thoma tertia parte. q. xxxix. ar. vi.
2 ad quartū. Itaqꝫ p columbā spiritū sctm̄ intellige cū suis donis. Co
lumba hec assata est cū apparuit in linguis igneis sup apl'os die Pen-

thecostes ⁊ eos fecit corde ⁊ lingua ignitos: vt legē ignitā eius (q̄ dixit
Ignē veni mittere in terrā Luce.xij.) predicarēt. Sed nedū in tpe hoc:
sed ab eterno in camino illo īmēso paterni cordis: cui⁹ ignis est in sion:
⁊ camin⁹ eius in hierl'm. Isa.xxxi. flagrauit. Fōs viu⁹ ignis charitatis
⁊ spiritalis vnctio. Ip̄e em̄ est amor ille ardētissim⁹ p̄ris ⁊ filij: ꝓcedēs
ab vtroq; tanq̄ ab vno p̄ncipio. De sum.tri.c.i.lib. vi. Colūba hec ad 3
uolauit de sūmo celo dū os aptū haberēt orātes in cenaculo cētū vigin J
ti: alisq; suis cōcussit ⁊ fecit ventū vehemētē. osq; cordis eoꝝ intrauit: q̄
pri⁹ ꝑ os ꝓphaꝝ gemuit. ſm ꝙ tūc dixit Petrus: Viri frēs oportet im
pleri scripturā quā p̄dixit spūssctūs ꝑ os Dauid. Ecce colūba in ore ꝓ
phete Dauid. Seditq; sup̄ singulos eoꝝ spūssctūs: sicut colūba sup̄ se
pē. Quippe ꝙ ꝯgregati ⁊ circūplectētes se instar sepis amore erāt: ⁊ ho/
die de ore christi euolauit hec colūba sup̄ sepē illā. Insufflauit em̄ ⁊ ait
Accipite spm̄sctm̄ ⁊c. Colūba hec nedū sup̄ sepe māsit residēs illic dū 4
taxat: sz ⁊ de ea ī ceteros credētes cōuolauit. Actꝫ. iiij. Repleti sūt oēs
spūsctō ⁊c. Caderet hic q̄stio: an scti possint dare spm̄sctm̄: cui⁹ q̄re solu
tionē. Colūba hec nō defuit q̄diu sepes fiebāt ex pri⁹ descriptis farci 5
minib; īmo visibil'r sup̄ pl'imos apparuit. Seuer⁹ ille q̄ etiā muliebria
facere solebat opa: in ep̄m elect⁹ est ꝑ indiciū colūbe: q̄ sup̄ sepē illā sede
bat. Dic historiā si placet. Et circa b. Greg. apparuit dictantē: vt ait pe
trus su⁹ diacon⁹: ⁊ b. Tho. de aq̄no colūba appingit: ⁊ de multis alijs
sil'ia legim⁹. Itaq; tpib; illis instinctu spūsscti eligebant̄ ep̄i ⁊ fiebāt se/
pes: ⁊ iō apparuit colūba hec. Ve nr̄e tēpestati: q̄ nō de farciminib; ꝓ 6
bis scz viris habet sepes: sz de sentib; ⁊ spinis paliuris ⁊ tribulis. inde
⁊ in taliū electiōe nō spūs bon⁹ ⁊ sctūs colūba scz: sz timeo ali⁹ spūs in
specie corui: cui⁹ instinctu timeo fiat electio symoniaca carnal' ⁊c. ex ca/
daueribꝫ affectione nō charitatis: sed carnalitatis ⁊ cupiditatis. Ibi g̃ K
manet coru⁹ nō colūba: ibi sub sentib; delitescūt serpentes ⁊ buffones.
q̄b; patet aditus: q̄ subserpūt ⁊ subrepūt. malos ⁊ vitiosos loq̄r: q̄b; pa
tet ianua ⁊ accessus ad hmōi p̄sidētes. nō aūt bob; viroꝝ bonoꝝ: q̄b; se/
pes est p̄tēsa: vt superi⁹ dictū est. Nostrū erit fratres gemere ⁊ plāgere 7
hec tpa maledicta: in q̄b⁹ sic vt videm⁹ sum⁹ circūsepti. Conemur apire
os nr̄m ꝑ deuotas or̄ones: ⁊ clamare ad dn̄m fusis lachrymis: q̄tenus
suā miscōiaz faciat nobiscū: ⁊ mutet corda nr̄a dura ī corda carnea. nō
q̄ faciat nobiscū ſm iniq̄tates nr̄as: sed ſm magnitudinē miserationū
suaꝝ. Si iniq̄tates ob. dn̄e d. q̄s susti. Nemo plane: cū etiā nō iustificet̄
in ꝯspectu tuo oīs viuēs. Si viuēs ip̄e nō iustificat̄ in ꝯspectu tuo: quō
mortui corde? Operuit malitia terrā: ⁊ dignū est vt ꝑcutiamur flagell'
iracūdie: q̄ nob asperrima minant̄ pl'ioꝝ opiniōes q̄ ī ianuis iā sūt. Da
pacē dn̄e in dieb⁹ nr̄is: qr nō ē ali⁹ q̄ pugnet ꝓ nob nisi tu de⁹ nr̄. Roge.

Dn̄ica prima post octauas Pasche. Tiburtij ⁊ Valeriani.
Stultoꝝ infinitus est numerus. Ecc̄s.i. Euangeliū.

Periclitantium

Centesimadecima turba stultoꝝ est: Periclitātiū (Verfar narrē die verfarē vnd verfüren.) Periculū est equiuocū. Primo ꝑcat experimentū: ⁊ venit ab antiq̄ verbo perior. vnde peritus: ⁊ periclito. i. experior. Ter. in Eu. Fac periculū in palestra. Cice. primo de oratore. Subeundus vsus oim ⁊ periclitandi vires ingenij. Et sic periculū ꝑcat (erfarnüꝑ) Scdo periculū ꝑcat salutis discrimē ⁊c. ⁊ sic (verfarnüꝑ.) Vide Junianū. Ipsi sunt inprimis q̄ ꝑua negligunt pericula: nesciētes vel nō cogitantes ꝙ qui parua negligit paulatim decidit: ⁊ ꝙ (mit klingen erhebt sich der meꝑ tag) ⁊ q̄ nō curat cauere ruptionē circuloꝝ vasis ꝓpinquus est perditioni vini. Plane ꝑniciosissimū est hoc ge-

nus stultoꝝ ſm Chriſ. ſup Matth. Perijt Chaim ⁊ Judas ad maxia crimina: qꝛ parua nō vitauerūt. Niſi em̄ Judas ꝑ paruo reputaſſet pecuniā inopū ſurripere: in crimē ꝓditiōis nō incidiſſet. Chaim q̄q; ꝑmū deteriora obtulit: hinc inuidia ſuccēſus fratrē occidit atq; in ſceleris negationē ꝓrupit. Ipſi ſunt ſcdo qui pericula grādia nō curāt. Plane q̄dā ſe iactāt tanq̄ in hoc ſint laude digni: ꝙ dū īminēt grādia pericula nihil eos te[illegible]t: ſed quaſi īmobiles ea nō curātes ꝑmaneant: dantes hoc virtuti qd̄ vitio dandū erat. Siquidē aliqñ hoc ꝓcedit ex ſuꝑbia: aliqñ ex ſtoliditate ⁊ ſtultitia. ſicut deducit pulchre b. Tho. ij. ij. q. cxvi. Si hec intimiditas ꝓcederet ex charitate dei: qua q̄s ſuā conformat voluntatē volūtati diuine: aut ex cōtēptu reꝝ tꝑaliū: quas nō timeret ſibi auferri ꝑ pericula ⁊c. ſecus eſſet. Sed plane tales nō ſunt cōtēptores: ſed amatores rerū tꝑaliū: ⁊ nō dei ſed ſui amatores. ex alio igit̄ fonte ꝓcedit talis intimiditas in periculis. Sed ais: Et q̄ ſunt nole quib; pñt dinoſci tales fatui? Poſſent due ex p̄dictis elici. Una: parua pericula cōtēnere Alia: grandia pericula nō curare. Plane ſub his duab; oēs tales fatui poſſent cōprehendi. Sed his dimiſſis ſeptē quas reperi apud Antho. parte. iiij. ti. xiiij. ca. vij. §. ij. producā: per quas ſufficienter dinoſci poterunt hi fatui vtriuſq; generis.

¶ Prima nola eſt: pericula non timere. Sunt (vt dixi) qui nō vitant nec formidāt pericula: nō attēdētes illud poete. Felix quē faciūt aliena pericula cautū. Sil'es vtiq; Balaā ariolo: q̄ aſſuetus mōſtris mōſtra viſa nec ſtupebat nec formidabat: ita iſti periclitantiū viſa pericula nō vitāt. Sil[illegible]s latronib;: q̄ cū vidēt aliquē de latronib; ſocijs ſuſpēdi: nō ꝓpter hoc dimittūt furta: extimātes illud ſibi nō eſſe euenturū: imo aliqñ inter ſuſpendendū aliū ipſi burſas aſpicientiū abſcindunt.

¶ Scda nola eſt: pericula nō ſentire. Grādis hec ſtoliditas ⁊ fatuitas qui non ſolum non timent: ſed nec ſentiunt pericula in quibus ſunt ad modum ebrioꝝ ⁊ dormientiū. Hi ſunt ſimiles Jone: ꝓpter cuius pctm̄ nauis periclitabat̄: alij oēs clamabant ⁊ timebant: attendentes periculum ſubmerſiōis nauis: ipſe ſolus ea tempeſtate ⁊ periculo dormiebat Jone. ij. Et ideo alijs innocentib; euadentib; ipſe ſolus remanſit in periculo abſorptus a cete. Et Prouer. xxiij. Eris quaſi dormiens in mari: ⁊ quaſi gubernator amiſſo clauo.

¶ Tertia nola eſt: pericula diligere. Mira res: ſunt qui nō ſolū non ſentiunt periculū: imo ip̄m diligūt. adeo ꝙ ſe ſciēter in illud impingunt ⁊ immergunt: currentes ad loca que ſciunt ſibi periculoſa: ad loca vbi ſunt occaſiōes pctōꝝ: ⁊ in ſpectaculis mulieꝝ cōparere audent: ⁊ hmōi. Prouer. vij. De feneſtra domus mee proſpexi: ⁊ ecce video vecordem iuuenē: ⁊ mulier occurrit ei in habitu meretriceo ad capiendas aīas. Et paulo poſt: Et ſequit̄ eā quaſi bos ductus ad victimā ⁊ agnus laſciuiens: ⁊ velut ſi auis feſtinet ad laqueū: ⁊ neſcit ꝙ de periculo aīe agit̄.

¶ Quarta nola eſt: in periculis illaqueari. Sūt qui nō ſolū pericula

amant: sed ꝛ periclitantibꝫ se illaqueant: vt ab eis auelli nequeant. Ad modū eoꝝ q̄ existētibꝫ in periculo submersiōis volūt subuenire: vnde vt fatui mittūt se in aq̄s illos apprehendēdo ꝛ cū illis se stringēdo: q̄ ꝛ taliter astringunt ꝙ pereūtes nunq̄ dimittāt: imo ꝛ cū eis pereāt. O quot eiusmodi fatuoꝝ sunt: q̄ dū alijs occurrere se putāt: seipsos interimunt. De quoꝝ numero fuit is q̄ cū seculū deseruisset: ꝛ in eremo deo seruiret apparuit ei diabolus in forma viatoris cū multis lr̄is: dicē[illegible] missuꝫ a suis cōsanguineis eo ꝙ cū mortui essent sui ꝛ dimisissent ei magnam hereditatē pauperibꝫ dispensandam: nisi ipse illuc iret: multa scandala orirent de substātia illa. Unde ille incautus ꝑgens ad ciuitatē ꝓ hmōi re sedanda ꝛ substantia eroganda: inuenit oēs incolumes. qui tandē rogatus ab eis vt cū ipsis remaneret acquiescēs seculo se totū dedit.

¶ Quinta nola est: in periculis se onerare. Stultitia grādis: q̄ cū deberēt se exonerare ꝛ explicare ab impedimētis: in periculo siti ad modū aquaꝝ tumentiū: vt nudi ꝛ expediti liberius possent natare ꝛ euadere. Ipsi ecōtrario magis se onerāt ꝛ implicant rebꝫ tp̄alibꝫ ꝛ nociuis. i. Timoth. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt i tentatiōes ꝛ laqueū magnū diaboli: ꝛ desideria multa inutilia q̄ ducūt hominē ad interitū.

O ¶ Sexta nola est: in periculis deū nō inuocare. Sūt q̄ cū sint in periculo deū nō excitāt: nec adiutoria illoꝝ vocāt: sine q̄bꝫ euadere nequeūt: sed potiꝰ volētes eos a ꝑiculo liberare ꝯtēnūt: ꝛ eos q̄s vidēt sibi nō acq̄escere ꝛ pericula fugere: eorūq̄ monita irridēt. Siles sunt isti duobꝫ generis Loth: q̄s cū admonuisset vt discederēt de ciuitate pessima: ne inuoluerent in periculo in ꝑditiōe illoꝝ de Zodomis nō [illegible]quieuerunt sed visus est eis ꝑ risum loqui: ꝛ ideo inciderūt cū illis in perditionē.

¶ Septima nola est: in periculis ꝓuocare. Non solū diuinū adiutorium vel sanctoꝝ nō aduocāt: sed eos ad iracundiā cōtumelijs prouocāt et vt maris delphines in tēpestate saltant: ꝛ vt frenetici in suis periculis exultāt: ꝛ eos q̄s nō vident inuolui periculis: insensatos ꝛ insanos reputāt. Sap̄. v. Nos insensati vitā illoꝝ estimabamus insaniā. Hic finiui sermonē ob tp̄is angustiā. Habes ecce nolas septē: quibꝫ fatui illi dinoscūtur. Uere fatui: q̄ in tā periculoso vite huius mari a periculis nō curāt cauere: sed sine ꝓuidētia instar papilionis in ignē candele inuolantes se ꝛ alios perimūt. In quo mari maxime sibi cauere deberēt ꝛ meminisse qd̄ dicit Prouer. xxviij. Beatus vir qui semꝑ est pauidus qui vero mētis est dure corruet in malū. Et qd̄ Hiero. ait. Ego oīa tuta timeo. Et qd̄ in ꝓuerbijs dicit: Qui amat periculū: peribit in illo.

P Sunt fateor in mari naturali pericula multa: s̄m ꝙ dicit Eccl. xliij. Qui nauigant mare enarrāt pericula eiꝰ. Nō tn̄ tanta sunt quanta in mundi habitatione. sed ꝛ illa corp̄is: hec aūt aīe respiciūt interitū. Sz ais: Et que sunt illa pericula huius maris? Multa plane ꝛ innumerabilia: illic ventoꝝ cōtrarietas: monstroꝝ diuersitas ꝛ pctōꝝ pōderositas: nauis debilitas: necessarioꝝ defectibilitas: periculorū varietas

malorꝫ perplexitas. Uidenꝫ ne tibi hec parua pericula: sed si placet at-
tende singula. Cõuerte oculos in mare cordis tui o frater: ⁊ vide si nõ 1
vehemẽtes sint ⁊ cõtrarij venti: quos Daniel vidit pugnantes in mari.
Dañ. vij. Uanus timor: vana spes: vanus dolor: ⁊ vanũ gaudium. ta
ceo de collateralibꝫ ventis: de quibꝫ Gerson in tract. de passio. Uide 2
deinde mõstrorꝫ diuersitatẽ: bestias q̃tuor: q̃ surgebãt de mari eodem:
de quo Dañ. Quarꝫ prima similis leoni: ipsa est superbia. Scda silis
vrso: ⁊ est carnalis voluptatis cõcupiscentia. Tertia silis pardo: ⁊ est
auaritia. Quarta dentes habens ferreos: ⁊ est crudelitas ⁊ malitia.
Sunt syrenes dulciter cantantes adulatores: a quibꝫ necesse est aures
obturare pice. i. cõsideratione deformitatis peccati. Exurgit hec bestia
apocaliptica habẽs. vij. capita ⁊. x. cornua: vitia scꝫ septẽ capitalia: et
preceptorꝫ transgressiones: ꝑ que pugnat diabolus contra nauigantes
hoc mare vt faciat perire. Apoca. xiij. Uidi bestiã de mari ⁊c. Quan 3
tũ periculũ deinde facit pctõꝫ ponderositas: cũ quibꝫ sunt ⁊ natant seu
nauigant per mare: q̃s ignorat? Plane qñ nauis est nimis onerata: ⁊ p̃ Q
cipue exurgente tempestate: nisi alleuietur submergit. Onerat reuera
nauim alicuius cõgregationis pctm̃ graue aliquoꝫ: sicut nauis in qua
nauigabat Judas cũ apl̃is in mari galilee periclitabat. Ambro. Caue
amus proditorẽ Judã: ne ꝑ vnũ multi fluctuemus. xxiiij. q. i. nõ turbat
Est p̃terea periculũ hic grande ꝓpter nauis debilitacẽ. Est nimirꝫ cor- 4
pus humanũ ⁊ sensualitas om̃i vitro fragilior: sed ⁊ nauis ista est ꝑfo-
rata: ita q̃ intrant paulatim aque tẽtationũ ⁊ malaꝫ delectationũ vsq̃
ad aiam ꝑ foramina q̃nq̃ sensuũ. Et sicut paulatim ⁊ q̃si guttatim aq̃
intrant in nauim ꝑ rimas: ⁊ nisi euacuenꝫ ita augerenꝫ q̃ naui submer-
gerent. Ita etiã ⁊ minima pctã nisi expellanꝫ de mente ꝑ cõtritionem ⁊
alios pios modos: ita aggrauãt mentẽ q̃ de facili posset quis submer-
gi in infernũ ꝑ mortale. Unde Aug. qđ facit fluctus irruẽs hoc sentina
neglecta. Est ⁊ periculũ ꝓpter necessarioꝫ ad viuendũ ⁊ nauigandum 5
defectibilitatẽ: carent em̃ virtutibus ꝑ quas vt ꝑ instrumẽta habẽt duci
Carent etiã vento grato: aure spũssancti: sine quo nõ potest nauis ꝓce-
dere in bonũ. carent nutrimẽto spiritaliũ consolationũ. Ostendit de- 6
inceps periculũ ꝓpter eoꝫ varietatẽ: numerat em̃ apl̃s varia pericula
in q̃ incurrit: quibꝫ spiritaliter plenus est mũdus. ij. Corinth. xi. Peri-
culis fluminũ: carnaliũ motuũ ad voluptates. Periculis latronũ: de-
monũ vel superbie ⁊ inanis gl̃ie: q̃ furanꝫ thesauros spiritaliũ bonoꝫ.
Periculis ex genere. i. cõsanguineoꝫ: ꝓpter nimiã ad eos affectionem.
Periculis ex gẽtibꝫ. i. infidelibꝫ verbis vel factis instigãtibꝫ ad errores R
Periculis in ciuitate: ex diuersis officijs in iudicando ⁊ nõ recte ⁊ ciui
liter cõuersando. Periculis in solitudine ꝑ accediã ⁊ p̃sumptionẽ suij psi
us: ⁊ propriã voluntatem sequendo. Periculis in mari: in studio sacre
scripture eandem nõ sane intelligendo: sed false vt heretici. Hec em̃ scri
ptura mare dicitur: vel in mari tribulationum ne deficiat: vel peni-

tentise ne recte agat. Periculis in falsis fratribꝫ .i. hypocritis ⁊ dolosis
7 simulantibꝫ se amicos ad decipiendū ⁊ nocendū. Est tandē periculū
ꝓpter ꝑplexitatē ⁊ implicationē maloꝝ adinuicē. Aliqñ em̄ quis est ita
implicatus in aliq̄ negocio: vt nō videat modū euitādi quin alteꝝ ma-
loꝝ incurrat: ⁊ dū vnū vitiū vult euadere in aliud inuoluit. sicut volen-
do vitare vanā letitiā incurrit in acediā: ⁊ cōtra. Legit̄ in vitaspa. ꝙ be-
atus Anthonius vidit mundū totū plenū laqueis seinuicē cō[illegible]ctētibꝫ
Et cū clamasset: O q̄s istos euadet? vox de celo ad eū facta est: sola hu-
militas. Puto iā satis videas quanta ⁊ q̄ sint in hoc mari spiritali peri-
cula: ꝓpter q̄ q̄s merito debet esse circūspectus: vt ea vitare curet: ⁊ non
ita septē illis p̄numeratis nolis infatuari: ꝙ stolidus ⁊ insensibilis ef-
ficiat̄ vt pericula nō timeat: nō sentiat. sed ea diligat: eis illaqueet̄: ī eis
existēs se oneret: deū nō inuocet aut etiā eū ꝓuocet. quinpotius sapiens
ad hecipsa ꝑ prudentiā ꝓpriā ⁊ maxime ꝑ dei gratiā euadat. Per dñm
nostrū iesum christū benedictū in secula seculoꝝ. Amen.

Dñica secunda post octauas Pasche. xxi. Aprilis.

Tpe interdicti: qd incipiebat̄ sabbato p̄cedente in matutinis ꝓpter
p̄sentiā Joannis mors cōplicis Jo. de trotta: quo die rex rhoma-
norum post prandiū recesserat: ⁊ idem cum eo.

Beatus homo qui inuenit sapientiā. Prouer. iij. Euāgeliū

S Vere beatus qui inuenit sapientiā: qr ꝑ eā oēs stultitias a se ex-
cutere pōt: quas hactenus audistis. Sed mox q̄stio animū pul-
sat: Et q̄ sunt signa ꝑ q̄ quis potest dinoscere homi[illegible] sapientē?
Dico ꝙ ꝑ septē aureas spherulas siue globulos instar p̄ceptoꝝ: de qui-
bus Macro. i. saturna. ca. iiij. ⁊. v. dicit: ꝙ bullā aureā in p̄texta ferebāt
Uide eundē. Sic in ꝓposito signū bone ⁊ sapientis indolis est: si sphe-
rulas has aureas in te aut alijs videris.

¶ Prima sperula (der erst gūldin knopff) est: Seip̄m iudicare ad vn-
guē. Initiū salutis cognitio suijpsi⁹: visita speciē tuā ⁊ nō peccabis: ait
Job. Et oraculū Apollinis Gnoti se auton: nosce teip̄m. Uide in spe-
hi. Tu iudica te: nō crede alioꝝ semꝑ iudicio. Plus alijs de te: q̄ tu ti-
bi credere noli. Noris q̄ tibi sit curta suppellex. Tu iudica te nō alios.
Dic tibi tu q̄s es: ⁊ nō iudices quenq̄. ait Abbas Pastor. Tu iudica
te: ad vnguē totū te explorās. i. ad ꝑfectionē. Et ē hec metaphora a mar-
morarijs sūpta: q̄ vnguē suꝑ marmora elaborata ⁊ plana fctā ducūt. q̄n
⁊ possum⁹ deducere ab his q̄ magna diligētia ⁊ ꝯsideratiōe aliq̄d faciūt
⁊ ī ip̄a re cogitāda vngues mordēt. Persi. Nec demorsos sapit vngues
T ¶ Scda spherula aurea est: Securū esse ⁊ ex se pendere. Cōfidit vt leo
iustus: sanā conscientiā habet nō remordentē: securus est non curās ꝓ-
ceres neq̄ vani ⁊ leuis vulgi opinionē: nō ad opinionē viuit sed verita-
tē: nō pendet ad alios sed testimoniū consciētie ꝓprie sua gloria est: quē
admodū Apl'us dixit. Uiuit solus aptis ianuis: nō timet īnentri etiā

nõ p̃monitus: semp̃ em̃ honestus ẽ: honeste se habet. Nõ sic non sic stult⁹ nollet videri in publico: quẽadmodũ viuit turpiter in p̃uato sp̃ cũ ficta p̃sona in publicũ p̃cedit: secur⁹ p̃terea est sapiẽs: q̃ nõ q̃rit q̃d faciãt p̃ceres ⁊ ceteri hoĩes. Uide d̃ hac sperula Sen̄. epl'a. lx. in fi. ⁊ lxi. magnã.

¶ Tertia spherula est. Rotundũ esse ⁊ teretẽ: mũdi instar habẽs teres atq̃ rotũdus: externe ne q̃d labis p̃ leuia sidat. Rotũdus est vt globulus: f[illegible]e mobilis ⁊ p̃suasibilis sapiẽtia q̃ desursum est: est p̃suasibilis ait Jaco. ⁊ Maffeus Uegius dicit: q̃ tales scti vt cera sunt flexibiles ad sequendũ ꝯsilia alioꝝ: q̃d tñ sane intelligere oportet: q̃ de s. Dñico legit̃ in spe. hist. q̃ nõ facile amouebat̃ a snia sua. ⁊c̃. Uide ibidẽ. Item rotũdus est: q̃ passiões nõ retinet: sed abijcit facile: instar globi super quẽ aliq̃d effundit̃. Secus de cõcauo fatui cordis q̃d oẽm immũdiciã inuidie: odij: ire: concupiscentie in se cõcludit: Rotũdus instar ericij se cõglobantis: nõ querẽs videri neq̃ videre. Sil'itudo ex Cirilli speculo de ericio ⁊ pauone cõgrua est: nec obstat q̃ Aristo. ⁊ Holkot sup̃ sap̃. dicit sapientẽ esse quadratũ: hoc em̃ verum est alio respectu. s. q̃ ad p̃spera ⁊ aduersa: eque em̃ ⁊ tessera stat sup̃ vnione sicut senione. sic ⁊ hic imobilis stat in aduersis ⁊ p̃speris. Item Sene. epl'a. lxi. allegat Sextiũ asserentẽ ire quadrato agmine exercitũ. vbi hostis ab omni parte suspectus est pugne paratũ. Idem inq̃t: sapiens facere debet oẽs v̄tutes suas vndiq̃ expãdit: vt vbicũq̃ infesti aliq̃d oriat̃ illic parata p̃sidia sint. U

¶ Quarta spherula est: Futura p̃spicere ⁊ considerare. Ille diem (ait Uirgil'.) q̃ longus erit sub sydere cancri: Quãtaq̃ nox tropico se porrigit in [illegible]pricorno Cogitat ⁊c̃. Declara ⁊ resolue i pũcta, Ipse instar periti naute: fidit arte sua prudentie: ⁊ se regit iuxta exigentiã negocij: ita q̃ nihil de cõtingentib⁹ omittit: quantũcunq̃ p̃celle tentationũ ⁊ vẽti. xi. passionũ exurgãt: sicut declarat Gerson in de passio. iuxta exigẽtiã finis sunt moderãda media. Utinã saperẽt ⁊ intelligerẽt ac nouissima prouiderẽt. Memorare nouissima ⁊ ineternũ nõ peccabis.

¶ Quinta sperula. Preterita resumere. Non prius in dulcem declinat lumina somnũ. Omnia quã longe reputauerit acta diei. Uirgi. Recogitat primo quid gestũ sit ⁊ quid nõ. Scdo cur isti facto decus abfuit aut ratio illi. Tertio cur hec snia dedit: quã meli⁹ mutare fuit. Quarto quid volui quid nolle bonũ foret. Quinto vtile honesto: cur malus ante tuli. Sexto nũ dicto aut deniq̃ vultu p̃strictus quisq̃. Septimo cur me natura magis q̃ disciplina trahit? Ecce sic se examinat vespere ait Uirg. cõformiter plane ad dicta sctõꝝ patrũ Bern. videlicet vt ait ⁊ pulchre deducit Maffe. Ue. lib. vi. ca. iiij. Conformiter etiã dictis b. Grego. sup̃ illo Job. i. Ac familia multo nimis quos vide.

¶ Sexta spherula est. Mercedẽ actis suis reddere: offendit̃ em̃ p̃uis reb⁹ ⁊ ledit̃ sapiẽs: bonis letat̃: itaq̃ posteaq̃ se iudicauit: seip̃z punit. p̃ malis tristãs ⁊ se remordens: p̃ bonis letat̃ ⁊ p̃ponit ea cõtinuatũ ire. Loquit̃ de h̃ iudicio late ⁊ pulchre Jo. Chris. sup̃ Math. exor. xlij. X

Conclusio.

¶ Septima spherula: que nō Vergilij: sed apli est: Omnia hec in gloriā dei referre. i. Corinth. x. Siue manducetis siue bibatis: siue quid aliud feceritis: oia in gloriā dei facite. Expone. Et christus: Diliges dñm deū tuū ex to. cē. Hoc est plane deū sup oia diligere: ī in eū oia referre. Declara quō vt manduces: vt viuas: vt dei mandata serues: vt regnū celoꝝ merearis: vt sic dei in te volūtas adimpleat. Hic est amor amicitie dei: sine q̄ nemo saluus fieri potest. Rogemus dñm [illegible]m: vt hanc nobis sapientiā prestet: ī stultitiā e corde nostro extrudat. Ipse qui est eterna sapiētia dñs nr̄ Jesus christus sup oia benedictus. Āmē.

¶ Iacobus Ottherus lectori salutem.

¶ Habes lector studiosissime doctoris nostri & verbo & exemplo prę-clari: de nauicula fatuorum opusculum varijs admodum necessarijs doctrinis copiosum. Quod &si non omniquaq̄ perfecte collectoris inscitia compactum conuincitur: prestabit tamen (vt confido) cuicunq̄ non modicū aggressi laboris iucunditatem. eius quem esse totius rei causam gratulamur autoritas. De opusculi quoq̄ imperfectione mirabit nemo qui rei difficultatem. eo considerauerit diligentius: quo ruditatem ingenioli mei nouerit perspicatius. quicq̄ eam cuius est scriptis ministrare affectum (charitatem loquor) cordibus fatuorū tanto scit abes̄ longius: quanto differt stultus eidem obuiare feruentius. Talis igitur cum sim: illius me (quod amare defleo) gratie vacuum experior. quapropter non mirum si multum autoritatis sermo spiritalis amittat: cui nullum charitas ministrat affectum. Vereor ne id charitatem suadētis apostoli dictū contra me aptissime veniat recensendum: quo ait inter cętera. Quidam oberrantes ab his (charitatem significans: quę puro cordi cōscientie bone & fidei non ficte innititur) conuersi sunt in vaniloquium: non intelligentes neq̄ quę loquuntur neq̄ de quibus affirmāt. Hanc autē qua nūc miser careo: deo fauente perpetuo conatu quantū potero adipisci curabo. cōfidens humiliter ab eius datore qui largissimus prędicatur demū exaudiri: meq̄ vel modica cœlestis sapientię luce perfundi. Tuū erit candidissime lector nostro parū tribuere labori: sed viri celeberrimi doctrinis perfectę charitatis proculdubio rore perfusis refertum fauorabiliter complecti opusculū. Vale ex Argen. iij. idus Februarij. Anno. 1510.

FINIS.

IOANNIS GEILERI VITA.

Beatus Rhenanus Seleſtatinus Iudoco Gallo Rubeaquenſi/ doctori theologo/ ac diui Mauritij apud Nemetes canonico. S;d.

Duplicē iacturā Argētoratenſes paucorū dierū intercapedine fecerūt. Anno em̄ ſuperiori Thomā Vuolphiū iuniorē vnicū latinę linguę ſpecimen amiſere: p̄ſenti vero optimo bene beatęq; viuēdi magiſtro Ioāne Geiler Cęſaremōtano priuati ſunt. Sic apud Thuſcos duo eruditionis lumina Picū & Politianū vno fere tpe mors ſuſtulit. Eā ob rē & eloquētia & religio Argētorati interīſſe videt: cū vtraq; ſuo ſit peculiari aſſertore viduata. Cętęrū nouiſti p̄ſtātiſſime vir quāta hic grauitate: quāta ſimūl authoritate tot annis populū edocuerit: hāc ei dubio ꝓcul vita ſanctior p̄perit. Talis em̄ eius oratio erat qualis vita. Nō inq; eorū more faciebat qui foris ſunt Catones: intus Sardanapali. & q alienos neuos carpētes: intercutibus ipſi vitijs ſcatēt. De abſtinētia diſputās ipſe ieiunabat caſtitatē laudans caſtitatē ſeruabat: ſacerdotiorū pluritatē damnans vno cōtentus viuebat. Quippe q nouerat nullū efficatius docēdi genꝰ q; agere q; p̄ceperis: cū hoīes magis exēplis ac doctrina capiant. Qm̄ vero ad defunctorū cōmendationē nos pietas inhortat: ego vitā huius clariſſimi viri paucis ſum cōplexus. nō tā vt glorię eius cōſulerē q; lōge lateq; dudū ꝓcrebruit: q; vt legētibus bn̄ agendi formulā quandā p̄ęberem. Tu hanc noſtrā opellam minime improbes p̄cor. ſi em̄ tibi placuerimus: ſat ſautorū nos habere arbitrabimur. Bene vale & ſalue theologorū eloquētiſſime: & Rhenanū tuū mutuiter ama. Ex larario noſtro in vrbe Seleſtatina: Idibus Maȷs. An: M. D. X.

IOANNIS GEILERI CAESAREMONTANI

Primi cōcionatoris in ęde ſacrę maioris eccleſię Argētoratenſis vita/ a Beato Rhenano Seleſtatino condita.

Si apud ethnicos qui vel arte bellica: vel legū ferendarū ſcientia: aut quauis alia eruditiōe cęteris p̄ſtabāt: ſcriptorū p̄conio nominis immortalitatē ſunt adepti. cur apud chriſtianos eorū qui ſanxius vixerunt: religionēq; impenſiſſime coluerunt nō foret illuſtris ad poſteritatem tranſmittenda memoria? Floruerunt ſane omi ęuo: q virtutes ceteris ardentius amplexati: heroicę vitę nō infimū veſtigiū attigerit. Ex horū numero nr̄a tēpeſtate fuit Ioānes Geilerꝰ Cæſaremōtanus: cuius vitę explicationē iā inde ſecūdo deo auſpicabimur. Ortus eſt Ioānes geilerus in vrbe Schafhuſia: anteq; ab inclyto Auſtrię ducatu deſciuiſſet Anno gr̄e M. cccc. xlv. decimaſexta Martij die. p̄re Ioanne geilero: matre aūt Anna Zubera. Pater cū ſcribę eius opidi miniſter fuiſſet a manu ducta vxore anno poſt apud Amerſuillanā plebē no

tarij officiū est assecutus. Eo itaq; cū fortunis suis q̄ iā recēs nato filiolo auctiores factę erāt cōmigrauit: vbi triēnio post aduersantissimā expertus est fortunā. Nā cū vrsum vineta depopulantē ꝑsequuturis sociū se adiunxisset: ab īmani illa bestia cui venabulū incerto ictu infixerat ita in crure altero mordicus appꝫhensus est ac misere lancinatus: vt iā de vita eius actū crederet cōclamatoq; similis iaceret. A quib⁹ em̄ opē expectabat: ab ijs penitus est neglectus: fuga saluti sue cōsulētib⁹; sic no[illegible] interdū forti pectore īminēti se obiecisse discrimini. Vulnus eo cōgressu acceptū nō lōge post sacro igne correptū virū cōfœcit. Amisso igit̄ patre cū iā trimatū implesset: a ꝓauo suo ciue Cęsaremōtano receptus est educandus. Cuius bn̄ficio ac cura post prima literaꝝ tyrocinia ad Friburgense gymnasiū missus liberalib⁹ disciplinis vacauit: magisterijq; laurea exigētib⁹ hoc studijs suis est coronatus. Exinde mox sacris initiari curauit. Et cū sacerdotē nil magis deceat q̄ꝫ sacraꝝ peritia literaꝝ: ne mysteriorū inscius a plebeio nihil differat: Basileā venit theologie operā datur⁹. vbi cū fere quinquēniū studijs sacris impēdisset: ad doctorale est culmē euectus. Vtinā atq; vtinā nr̄o ęuo sacerdotes nōnulli literis operā nauarēt: ne diuinaꝝ & humanaꝝ iuxta ignari: asino apud Gabriā mithologū sacra deferēti: eāq; ob rē a p̄tereuntib⁹ honore affecto ꝑsiles existerēt. Sed q̄d ęthiopē lauo? Cū iā Geilerus nouellus doctor theologie cōsultissim⁹ haberet & esset: Friburgū est accitus: vbi viri ꝓbitas antea oībus erat cognita: atq; christianaꝝ literaꝝ public⁹ interpres cōstitut⁹. Nec illic anno lōgi⁹ māsit. Nā Herbipolim q̄rūdā ciuiū ꝑsuasiōe ductus ([illegible]ib⁹ in thermis marchionianis e sacro pulpito declamās impēdio placuerat) futur⁹ cōcionator ꝑrexit. Qz vero gratus in ea vrbe cūctis extiterit: id subindicat: q; ducētos aureos donec sacerdotio opulētiori dotaret: ex cōditione singulis q̄busq; annis erat recepturus. Sed dū Basileā ꝓ aduehēdis q̄s illic reliq̄rat libris petit: a Petro Schotto Argētoratensi senatore viro tam graui q̄ꝫ prudēti rogatus est enixe admodū: vt si vspiā dn̄ici verbi enarrandi ꝓuinciā subire vellet: Argētorati id ageret: se daturū operā ne digna laboꝝ mercede careret. Ad hęc: Hortari hoīem vt suggestū inscēderet populoq; sui periculū faceret. p̄terea asseuerare: cū patrię scd'm parentes oīa debeam⁹: eo illud maxīe faciundū esse loco: q̄ Alsatię sit caput. Id aūt tp̄is ex Argētoratēsib⁹ primatib⁹ nōnulli fœlicib⁹ Petri Schotti auspitijs cōcionatorē decreuerāt cōstituere: q̄ solus huic officio p̄esset: ne religiosoꝝ fratrū (q̄ alternis in ęde maiori declamitabāt) varietate popul⁹ cōfunderet potius q̄ꝫ ꝓfectū capesseret. At sacerdotiū q̄ prouideri posset aliud nō occurrebat q̄ꝫ qd' sacerdotis est episcopalis ministri: quē vulg⁹ capellanū ep̄i vocitat. Schottus itaq; Roberto antistiti durissimo exactori. xxx. aureos ꝓ eo sacerdotio sub cōditione ꝑpetuę deinceps ad id officiū ꝓprietatis de suo q̄tannis exoluit: vnde fert q̄ngētos in eā rē aureos

ĩpēdisse. Verũ Herbipolēses lõgã doctoris absentiã ęgreferētes: maliq̃ aliqd amãtissimo viro accidisse suspicãtes: nũciũ miserũt Argētoratũ. q̃ haud vano cõsilio tãdiu retētus est donec alter post hũc morę causã rēq̃ oēm inuestigatur⁹ aduenisset. Sed interim parato sacerdotio lecta domo necessarijsq̃ id genus alijs dispositis: cõcionator assensu canonicoꝝ accedēte cõstituit. Remissiq̃ sũt Herbipolim tabellarij cũ literis nõ sine iusto neglecti tp̃is salario. Aperuimus iã satis supq̃ q̃ pacto Io. Geilerus argētoratensis cõcionator euaserit: nũc q̃lē se in reliq̃ vita gesserit paucis declarabimus. Nõ minus exēplo q̃ doctrina mõstrabilis: populũ sibi creditũ annis. xxxiij. fideliter cõtinēterq̃ docuit: nemini vnq̃ adulat⁹. Quin primores ecclesiasticos q̃ dignitatib⁹ magnisq̃ pluriũ sacerdotioꝝ cēsibus pollēt: sed his abutunt aut meretriculas fouētes aut ventrē ꝓ deo statuētes: grauiter tnsectabat. Tēpus aũt om̃e cui⁹ sumptus (Theophrasto autore) p̃ciosissimus est: ita dissecuit. aut em̃ cõtēplabat: aut agebat: aut quiescebat. Ociũ vt nocentissimã animi pestē vsq̃adeo vitabat: vt sõno excitatus e lecto q̃q̃ statim exiliret. Passionē sup̃ bñdicti seruatoris nr̃i Iesu christi sacrificaturus aĩo prius versabat: habebat ad hoc piũ meditatiõis exercitiũ: adiutrices chartas: ĩ quib⁹ crucifixi Christi figura depicta erat ĩ angulis affixas. Peragebat sacrificiũ in ęde virginũ vestaliũ: q̃s pœnitentes vocãt. Has ne luxu & delitijs diffluerēt: quib⁹ nec pudicitia tuta satis videret: in arctiori viuēdi regula cõtinuit. Nõ tñ deerãt q̃ aut amissione lucri: aut dęmoniaco forsan œstro p̃citi sanctã obseruatiõis institutionē p̃pedire moliti sint: sed hoꝝ conatus fauēte deo sua prudētia facile superauit. His etiã sacratis deo virginib⁹ Humbertũ de virtutib⁹ dignissimis sermõib⁹ explicauit: q̃s multo labore eiusdē monasterij sacerdos maxĩa collegit: viuētiq̃ adhuc autori recognoscēdos tradidit. Prodibũt hi ꝓpediē Schũreriano p̃lo excusi. Tãta ꝟo magnanimitate suijpsius cõsci⁹ humanã gloriã cõtēpsit: vt suaꝝ lucubrationũ nihil viu⁹ ęderet. cũ tñ id p̃ aliõs fieri sciret nõ approbare: sed acq̃escere videbat. Fragmēta passiõis Sermões in dñicã p̃cē cũ Speculo stultoꝝ & libelli alij vernaculę linguę ĩ publicũ exierũt. At nauis sapiētũ: & de morte opus ac pœnitētũ nauis altera latere adhuc dicunt. Quoties declamatur⁹ erat dicēda pri⁹ ad verbũ domi scribebat: s3 stilo extēporario & ob id incultiori: qualē theologos ętate sup̃iori fere oēs seruasse videm⁹. Bibliothecã habuit oĩs gñis libroꝝ refertissimã: quã ad successores trãsire piētissime voluit. Ibi neq̃ poetis neq̃ historicis sua loculamēta deerãt: maior tñ eoꝝ numer⁹ erat q̃ rē theologicã suis scriptis illustrarũt. Pauperes atq̃ egestosos maxima semp̃ liberalitate fouit. Hinc ꝓiectitñs infantulis q̃tidie fere aliqd dabat. Vidisses (vera loq̃r) innumerã illi quacũq̃ trãsiret circũfusam multitudinē: q̃ supplici voce patroni opē ĩploraret. Nemini vnq̃ sine munere passus est abire: q̃cq̃d em̃ ex sacerdotij cēsu vltra vitę necessaria superat id oē in vsus pauperꝝ erogabat. Hospitalitatē q̃q̃ in p̃egre aduectos sili stodio

exercuit. Eruditos ac ꝓbitate conſpicuos vehemẽter dilexit: & inter hos vnice q̃dẽ Iacobũ Vimphelingiũ municipẽ meũ: q̃ vrbẽ Seleſtatinã doctiorẽ tuliſſe vix credã. &ſi Hugone q̃ ī ſeruẽtias luculẽta cõmẽtaria edidit: ac Ioãne altero q̃ in ethicen Ariſtotelicã nõ ſpernẽda annotamẽta cõſcripſit: inſignis exiſtat. Hũc inc̃ oculis charioꝛẽ habuit: cũ hoc de ſublimibus reb⁹ diſſerere cõſueuerat. Thomã Volphiũ iuniorẽ (cui⁹ morte literę q̃q̃ Argẽtorati ſunt intermortue) munerib⁹ eſt ſepiuſcule ꝓſequut⁹. Sebaſtianũ Brantũ iurecõſultũ Baſileę degẽtẽ Argẽtoratũ ꝓmot⁹. Cartuſios atq; eos cœnobitas q̃ de familia ſunt diui Ioãnis hieroſolymitani religiõis obſeruãtiſſimi freq̃nter viſitauit. Ob ſummã ꝙo eruditionẽ cũ vitę ſanctimonia copulatã ab iuictiſſimo Imp. Cęſare Maximiliano bñ uolẽtia haud vulgari dilect⁹ eſt. Hũc interdũ ad ſe accerſire: accerſitũ nõ tã comiter c̃ familiariter cõpellare ſolitus erat. Hui⁹ etiã in magnis reb⁹ cõſiliũ nõ paruiẽſtimabat. Sacratiſſimo Cęſari p̃cepta q̃dã collegit: ad q̃ ſe rex cõponere debeat: vt ſuis vtilitatẽ: ſibi ꝙo gloriã pariat. Subinde dictitabat bonę cõſciẽtię eſſe Maximilianũ Aug. iuſtitię ac pacis literarũq; amãtiſſimũ. Et reuera principes omneis lõgo poſt ſe interuallo Maximilianus relinqt: neq; germanis vnq̃ maior victoriarũ ſpes data fuit ac ſub hoc clemẽtiſſimo potẽtiſſimoq; Cęſare. Sed vt vnde digreſſi ſum⁹ reuertamur: neutiq̃ ſilẽtio inuoluendũ eſt: ꝙ adoleſcẽtulos q̃tuor q̃ vexilla geſtãtes ſacramẽtũ euchariſtię reuerẽtiſſime comitarent: ex collectitia pecunia: cui bonã partẽ adiecerat: prim⁹ inſtituit. Fuit ſtatura ꝓcera: capillo criſpo: facie macilẽta: ac corpe gracili: ſed ſalubri & renũ dolore excepto nullis ęgritudinib⁹ obnoxio. Bis in die comedebat: vini paulo appetentior: magna tñ eſt ſemp abſtinẽtia vſus: vt vel ſacrũ q̃drageſimę tp̃s q̃tidiano ieiunio trãſigeret. Anteaq̃ aũt eo morbo corriperet: q̃ ei fatalis fuit: ab Auguſtana q̃dã ꝓbatę vitę puella (nullo hęc extrario alimento veſcit) p literas de iminẽte ſibi morte eſt certior factus. q̃ monitiõe nihil cõſternat⁹ diſſolui cupijt & eſſe cũ Chriſto. Augeſcẽte tãdẽ ob tumorẽ ęgritudine mẽbraq; vitalia ſenſim enecãte: naturę cõceſſit decimo Martij die: paulo poſt meridiẽ: An. ſalutis. M. D. X. Corpus eius ſeq̃nti luce eſt celebri pompa elatũ: atq; iuxta ſuggeſtũ illũ cœlatura imagũculiſq; affabre ſculptis ornatiſſimũ terre mãdatũ. Exequias ei⁹ ſacerdotes c̃plurimi celebrarunt: multorum ciuiũ atq; etiam ſenatus totius pręſentia honoratas. Compoſui ego mox epitaphiũ in viri ſanctiſſimi memoriã: quod vt a poſteris quoq; cognoſcatur hic ſubieci.

Deo trino & vni. Bene valeas quiſquis es.

Ioanni Geilero Cęſaremontano theologię cõſultiſſimo: Qui Pericle eloquentior: Socrate cõtinentior: Numaq; religioſior: vitę ſanctimonia & ſacris cõcionibus Argẽtorat. populũ An. xxxiij. nõ ſine magno ꝓfectu erudiuit. Nemini vnq̃ aſſẽtatus:

pauperes patrio affectu fouit: bonos ac doctos miro studio dilexit Argẽtorat. inclyta respu. ęterno decori & monimẽto posuit. Vixit Ann. lxiiij. Men. xi. D. xxiiij. Obijt totius alsatię lachrymis defletus: Sub Maximilliano Aug. a q̃ ob vitę integritatẽ plurimũ amatus est: An. gratię. M. D. X. Sext. Id. Martias. Proh q̃ recti exempli homo erat. Sed orta cadunt.

Sperabã aũt hoc q̃ lecũq; est epitaphiũ in saxo incisum iri: sed nihil cũ fidibus graculo: nihil cũ amaricino fuit: vt est in veteri ꝓuerbio. Literatores qdã semidocti barbaris notis barbarũ epigrãma lapidi sepulchrali circũsculpi curarũt. Hi sunt q lr̃as romanas maiusculas hebręas aũt egyptias esse cauillant. Verũ pudeat eos q latinũ sermonẽ se callere credunt: literas nõ agnoscere q̃b⁹ oĩs ętas vsa est: & sacri adhuc libri in tẽplis conscripti visunt. Sed breui hęc falsa opinio abolebit: cũ se literaria iuuẽtus oĩs ad priscã elegãtiã repudiatis grãmatistarũ deliramẽtis fœliciter cõponat. Tetigi iã vt arbitror breui relatione quęcũq; ad Geileri vitã cognoscendã necessaria ac scitu digniora visa sunt. Haud inficias eo multa me omisisse: sed q̃s paucis ĩnumera cõplecti posset? Adiuuit nos ĩ hac re partim Gangolyphus Lucelsteinus religiosus sacerdos: q viro huic multis annis fideliter ministrauit. partim kalendariũ q̃ddã antiquũ. in q̃ varia diligẽter signata cõperi. Memini me cũ id plustrarẽ & aliq̃ disquirere cępissem: circa diẽ natiuitatis e regione scriptũ legere Dies calamitatis. O bracteatũ & Pythio oraculo veriorẽ sentẽtiã: vita em̃ nr̃a bullę instar cito euanescit: erumnarũ ac molestię plenissima. vt sit tã vere q̃ eleganter a Pindaro ꝓditũ: vitã esse vmbrę somniũ. Est ꝓterea q̃si q̃dã malorũ ilias: fragilis: incõstans: fluxa & momẽto caduca. Quis igit mẽtis cõpos eam calamitatis q̃ fœlicitatis nomẽ potius mereri negabit? Q̃ si ob amicũ miseriis quibus oppressus erat solutũ liberatũq; gaudere solemus: mini me de obitu Ioãnis Geileri tristandũ erit. cũ is post multiiugos labores temporariã hanc vitã cũ ęterna cõmutans mundũ liquerit: beatorũ sortem (vt speramus) assequutus. VITAE FINIS.

Epitaphiũ Thomę Volphij iunioris decretorũ doctoris / conditum a Beato Rhenano Selestatino.

D. O. M.

Thomę Volphio iuniori põtificij iuris perito: priscę elegantię facundięq; studiosissimo. Quem tam immatura q̃ subitaria morte Romę sublatũ & q̃rites & germani fleuere: amici B. M. posuerũt. Vixit Ann. xxxiij. Mẽ. ix. Obijt An. salutis. M. D. IX.

Argentorati transscriptum. xvi. die Mensis Ianuarij. An. M. D. XI.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

VITA.

fouit: bonos ac doctos miro ſtudio di
reſpu. ęterno decori & monimẽto po
Men. xi. D. xxiiij. Obijt totius alſatię la
Maximilliano Aug. a q̃ ob vitę integri
t: An. gratię. M. D. X. Sext. Id. Marti
li homo erat. Sed orta cadunt.

ſt epitaphiũ in ſaxo ineiſum iri: ſed nihil cũ fi
aricino ſui: vt eſt in veteri ꝓuerbio. Literato
notis barbarũ epigrãma lapidi ſepulchrali
q̃ lr̃as romanas maiuſculas hebręas aũt egy
deat eos q̃ latinũ ſermonẽ ſe callere credunt:
s ętas vſa eſt: & ſacri adhuc libri in tẽplis con
falſa opinio abolebit: cũ ſe literaria iuuẽtus
iatis grãmatiſtas deliramẽtis fœliciter cõpo
reui relatione quęcũq; ad Geileri vitã cogno
gniora viſa ſunt. Haud inficias eo multa me
nera cõplecti poſſet? Adiuuit nos ĩ hac re par
inus religioſus ſacerdos: q̃ viro huic multis
partim kalendariũ q̃ddã antiquũ. in q̃ varia
mini me cũ id pluſtrarẽ & aliq̃ diſquirere cę
e regione ſcriptũ legere Dies calamitatis. O
o veriorẽ ſentẽtiã: vita em̃ nr̃a bullę inſtar ci
oleſtię pleniſſima. vt ſit tã vere q̃ eleganter a
abrę ſomniũ. Eſt ꝓterea q̃ſi q̃dã malo ilias:
momẽto caduca. Quis igit̃ mẽtis cõpos eam
mẽ potius mereri negabit? Q̃ ſi ob amicũ
erat ſolutũ liberatũq; gaudere ſolemus: mini
triſtandũ erit. cũ is poſt multijugos labores
erna cõmutans mundũ liquerit: beatorũ ſor
us. VITAE FINIS.

Volphij iunioris decretor docto
Beato Rhenano Seleſtatino.

O. M.

ri põtificij iuris perito: priſcę elegantię fa
Quem tam immatura q̃ ſubitaria morte
& germani fleuere: amici B. M. poſuerũt.
Men. ix. Obijt An. ſalutis. M. D. IX.

m. xvi. die Menſis Ianuarij. An. M. D. XI.